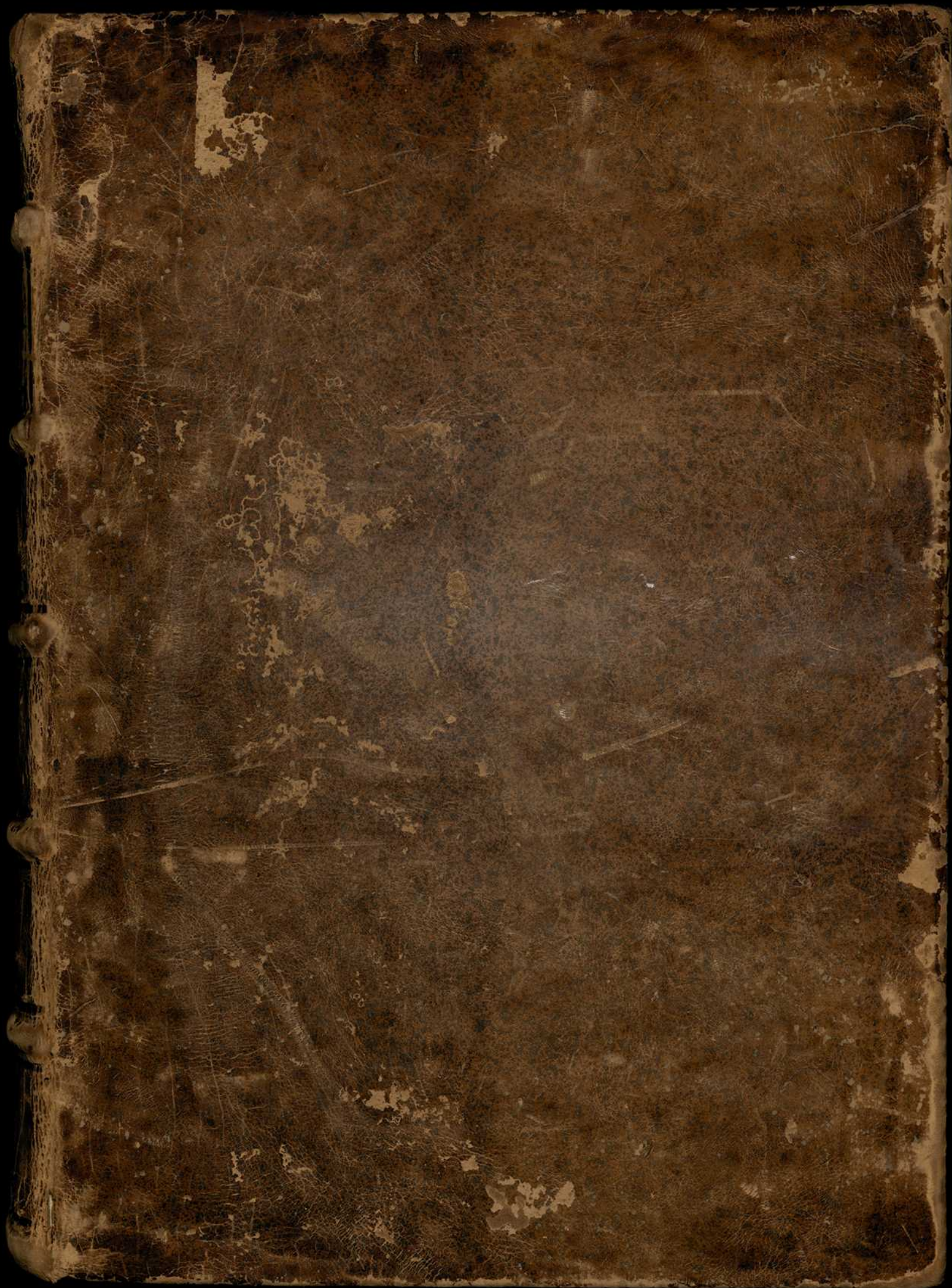
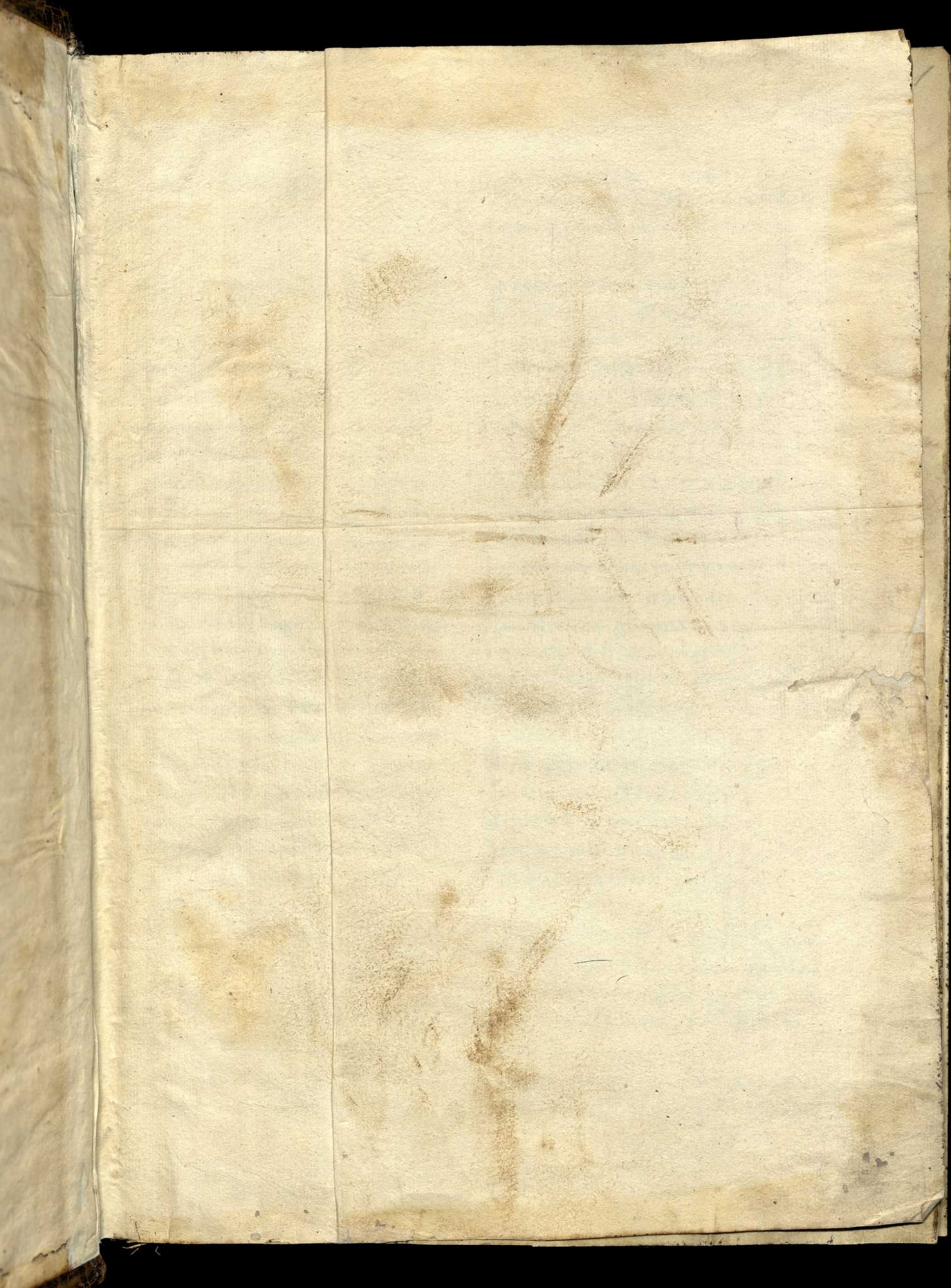

8
Mac.

B. 1.

2726.

Srim qm
Disciplin
gnat
ci qm nro
maxime me
cristianat. m
logica. qd d
tecegnit afal
numos. qca
q meayminil
metta. q me
vii. astnom
Dyulgu. me
fame monit
bonitatis. y
luminu e re
qstempore
ut qd q se d
adalia m m
P opinas loca
ruffici. eo q
Labi hominu
iste. Trici e
in mueler
casq bica
Depte sapien
erphente m
nu in bini
niant
Que nam
Punctos hoi q
L's duos. qn
Luedo matm

Prim' q'mio p'me partis moraliv.

Disciplinē libaliv' artū. vii. s't. Prima
g'matica. i. loqui p'tia. ii. Rethori
ca. q' p't n'torē. copiāq; eloquentie sue
maxime in euilib; questionib; necessaria
existimat. iii. dialectica. q' cognominat
logica. q' disputationib; subtilissimis. iia
secegnit a falsis. iiii. arithmetica. q' r'iny
numos. & causas. & diuisiones. v. musica
q' incarmenib; cantib; q; consistit. vi. Geo
metica. q' mensurā & diuisiones amplectit
vii. astronomia. que c'tinet legē astroz. viii.
Gyrgus. medic'. excoletū. q' iam d'eresett
fame monstrū. vilis. ineffabilis. sine teste
bonitatis. v't indignus testimonio. Post
luminū ē reusio d'captiuitate. q' do longo
q's tempore lumen dom' sue dimissū repe
rit. q'd & sc'i doctores solent dicē. q'n stitū
ad alia t'nsmittunt. Bihantū. locū un'.
Popinas loca bibendi p' balneū. Satusi d'ns
rustici. eo q'd satusari libidine n'queant
Labi hominis. seruare d' ē. Meritis perit
iste. Trica ē mora. un' ubū ex'fco. Mucus.
in muculent'. Exacuunt allu. uallo. fur
casq; bicenes. Silenda pruxit p'dere.

Septē sapientiv' sententie septeni v'sib;
explicite in q'b' aliqd' ipsay ē observa
tū ut bimultum v'sus panthe'ta fi
mant. Bias P'tingervs.

Que nam summa boni. mes' ē s' s'cia recta.
P'nties hoi q' maxima. solū hō a'rtē.
Q's diues. q' n' cupit. q's paup'. a'varv's.
Que dō matris pulch'ima. utta pudica.

Que casta ē. de q' m'ari fama m'et v'r.
Q'd prudentis opū. cū possit nolle nocere.
Q'd stulti p'pū. n' posse & uelle nocere.

Pitacvs Mit'lyf'v's.
Loqui ignorabit. q' tacere g'es c'it.
Bono p'bari malo. q'm multis malis.
Demens. sup'b' inuidet f'el'ic'ib'v's.
P'arcto legi. quisq; legē s'axeris.
Plures amicos res s'ca comparas.
P'aucos amicos. reb' adūsis probas.

Fel'ic'ib'v's.
Quanto plus liceat. tam libeat mi'v's.
Fortune inuidia ē. inmeritis a'is f'r.
Felix c'munib'. n' est hic di'v.
Ignoscas aliis multa. nichil t'ibi.
P'arct' q'sq; malis. n' est hic di'v.
Maiorū meritis. gl'a non d'at v'r.
Turpis sepe dat. fama inmorib'v's.

Nperia g'der chorinthiv's.
Vn' q'd discerpat uile ab d'e core.
Plus ē sollicitus magis be'at v's.
D'ortē optare malū ē. timere p'eiv's.
Fac sis ut libeat. q'd ē nece'sse.
Multis t'ribilis caueto multo s'.
S' fortuna inuat. nil laboris.
S' in ad inuat. hoc min' laboris.

Solon At'h'egif'v's.
Tunc beatā dico uitā. cū pacta facta sint.
P'ar pari iugato iux. q'c'q'd imp'adiffid'et.
Non est honores un'q' fortūti m'uxeris.
Clam coarguas p'pū q' p'p'atā ludaueris.
Pulchri multo p'asari. q'm creari g'obise.
Certa s'ide creta scis ē. q'd cauere potest.
S'ue s'us inest cuncta. q'd t'neri g'uenit.

Item primo per hanc mensuram

Primo per hanc mensuram

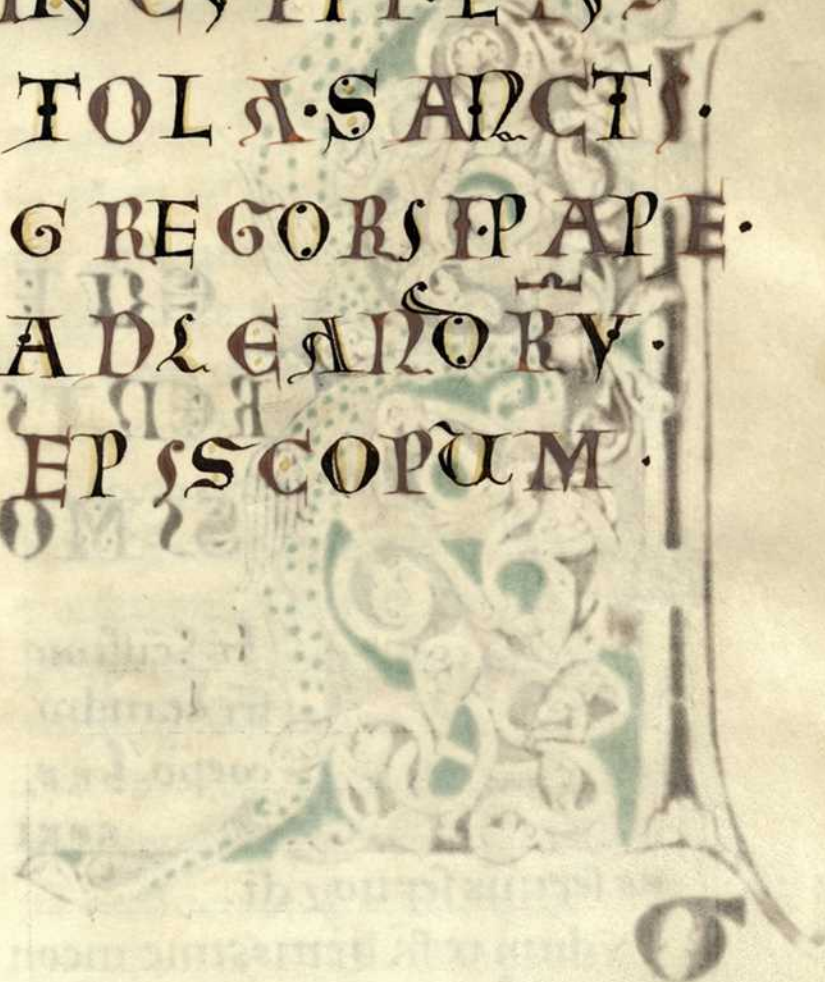
Q

N

T

Item primo per hanc mensuram
Item primo per hanc mensuram
Item primo per hanc mensuram
Item primo per hanc mensuram

IN CONSPITER SERS
TOLAN SANCTUS.
GREGORI PAPAE.
AD LEONEM ROMANUM.
EP ISCOPUM.

us seruus seruoy di.

Dum te fr̃ beatissime inconstantinopolitana urbe cognoscens. cū me illic sedis aplice responsa constingerent. & te illuc inuncta p̃causis fidi. wisigothoy legatio p̃duxisset. om̃e intui aurib' q̃d michi de me displicebat exposui. quō diu longe q; conuisionis grām distuli. Et postquā celesti desiderio sum afflatus. sc̃lari habitu cōtegi melius putavi. ap̃iebat enī michi de eternitatis amore quid querere. s; in oltra me consuetudo deuinxerat. ne exteriore cultū mutare. Cumq; ad hoc me cōgeret anim' p̃sentī mundo quasi specierenu' deseruire. cepe fuit multa cont̃ me ex eiusdem

mundi cura succrescere. ut ineniam n̄ specie s; q̃d ē grauius mente retinere. Que tandē cuncta sollicitē fugiens. portū monasterii peti. & relictis que mundi sūt ut frustra tunc credidi ex hui' uite naufragio nudū euasi. Quia enī plerūq; nauim incaute relictā. etiā de sinu tuti litoris unda excutit cū tempestas exeret. repente me sub p̃textu eccl̃e sacri ordinis causarū sc̃lariū pelagus repperit. & quietē monasteriū. quia habendo n̄ fortē tenui. quā stricte tenenda fuerit. ^{p̃dendo} cognoui. Nam cū michi ad p̃cipiendū sacri altaris ministeriū obediētie uirtū opponit. hoc sub eccl̃e colore susceptū ē. q̃d si in ulte luce at iterū fugiendo defleat. postq; hoc nolenti michi atq; renitenti cū graue eēt altaris ministeriū. etiam pondū est cūse pastoralis inunctū. q̃d tanto nunc durītolero. q̃nto me ei imparē sentiens in nulla fiducie consolatione respiro. Quia enī mundi iam tēpora malis crebrescentib' termino p̃pinquante turbata sunt. ipsi nos qui internis mysticis de seruire credim'. curis exteriorib' implicam'. sic ut eo quoq; tēpore quo ad ministeriū altari accessi hoc ignorante me actū

2
ē. ut sacri ordinis pondus acci-
pem. quatenus interreno pala-
cio licentius excubarem. ubi
me multi scilicet ex monaste-
rio frs mei germana iuncti
caritate secuti sunt. Quid diui-
na factū dispensatione conspi-
cio. ut eorum semper exemplo. adora-
tionis placidum litus. quasi
ānechore fune restringerem. cū
causarū seculariū incessabili in-
pulsu fluctuare. ad illos quippe
consortium. uelut ad tutissimum
portus sinū. terreni actus uo-
lumina fluctusque fugiebam. Quia
et illud me ministeriū exmo-
nasterii abstractū. apostolice qui-
etis uita mucrone sue occupati-
onis extinxerit. inter eos tamen
pudicose lectionis alloquiū.
cotidie me aspiratio compun-
ctionis animabat. Tunc eis-
dem fratribus etiam cogente te pla-
cuit sicut ipse meministi. ut
librū beati iob exponerem. im-
portuna petitione compellerent
et. prout ueritas uires infunderet.
eis mysteria tante profundita-
tis aperire. qui hoc quoque me-
hi inonere petitionis addide-
runt. ut non solum uerba hysto-
rie per allegoriarū sensus excute-
rem. sed allegoriarū sensus. pri-
mus in exercitiū moralitatis in-

clinarem. et adhuc aliquid gra-
uius adiungentes. ut intellec-
ta quoque testimoniis cingerem.
et plura testimonia si implicita
fortasse uiderentur in positione
super addite expositioni enodare.
Mox uero in obscuro hoc opere. ante
nos hactenus in discussio-
ne ad tanta me pertrahi. ac talia ag-
nouit. solo auditus pondere uic-
tus fateor lassatusque succubui.
sed repente inter formidine deuoti-
onisque deprehensus. cū in largi-
ore munerū. oculos mentis ad-
tollerem. cunctatione post posi-
ta ilico certus adtendi. quia im-
possibile esse non poterat. quod de-
sideratis mihi cordibus caritas
impabat. fore quippe idoneū
me ad ista deservauit. sed ipsa mei de-
spiratione robustior. ad illū pri-
us spem erexi per quā apta est
lingua mutorum. qui linguas in-
fantum facit disertas. qui in-
mensos brutosque asine rictus
persensatos. humani colloquiū dis-
tinxit modos. Quid igitur mirū si
intellectū stulto homini prebeat.
qui ueritatē suā cū uoluerit et-
iam per ora iumentorum narrat. **A**u-
ius quā robore considerationis ac-
cinctus. ariditatem meā ad in-
dugandum fontem tante profunditatis
excitauit. et quā uis eorum quibus

exponere compellebar. longe
me uita transcendere. iniuriosū
tamen ēē nō credidi. si fluencia uis
bus hominū plumbi fistula mi
mistraret. Vnde mox eisdem co
ram positus frīb' priora libri sub
oculis dixi. & quia tempus pau
lo uacantius repperi. posteriora
dictando tractavi. cumq; michi
spacia largiora suppeteret. mul
ta augens. pauca subtrahens. at
q; ita ut inuenta sūt nō nulla de
relinquens. ea que me loquente
excepta sub oculis fuerat. plib's
emendando composui. quia &
cū postrema dictare quo filo
prima dixerā sollicite adtendi.
ut ea que locutus sum studiosa
emendatione transcurrrens qu
asi ad similitudinē dictatus egi
gere. & ea que dictauerā nō lon
ge a colloquens sermone dis
creparet. quatinus dum hoc
tenditur. illud trahit. ednam
dissimili. res dissimilis formare
tur. quatinus terciā huius op
is partē ut colloquendo pruli pe
nē tra dereliqui. quia cū me frs
ad alia prahunt. hanc subtilis
emendari noluerunt. Quib' nūm
rum multa iubentib; dum parē
re in p' expositionis mysterium
in p' expositionis mysteriū. mo
do p' contemplationis ascensum. in

p'moralitatis instrumētū uolui. hoc
opus p' triginta & q'nq; uolumi
na extensū in sex codicib' exple
ui. unde & meo sepe quasi post
ponere ordinē expositionis inue
nior. & paulo diutius contēpla
tionis latitudini ac moralitatis
insudo. Sed tamen quis q's de dō
loquitur. curet necesse ē. ut q' q'd au
dientū morē instruit rimet. & h
ne rectū loquendi ordinē de p'nt
sic cū oportunitas edificationis exig
it ab eo se q'd loqui cepit utilit' de
ruiet. Sacri enī tractator eloqui.
morē fluminis debet imitari. flu
uius quippe dū paluēū defluit. si ual
les concauas exlatere coningit. in
eas prunū sui imperius cursū dūer
tit. cumq; illas sufficient' impleue
rit. repente se in alueū refundit.
Sic nimirū sic diuini uerbi ēē trac
tator debet. ut cū de qualibet re
dissertit si fortasse iuxta posita oc
casionē edificationis inuenierit
quasi ad uicinā uallem lingue un
das intorqueat. ut cū subiunct
instructionis campū sufficient' in
fuderit. ad sermonis p'positi alueū
recurrat. Sciendū v' ē. q'd quedā
hystorica expositione transcurri
mū. & p' allegoriā quedā typicā in
uestigatione p'serutamus. quedā
p'sola allegorice moralitatis instrū
menta discutim'. non nulla autē

moyses ait. Erat moyses mitissimus
super omnes homines qui morabantur
in terra. Hinc iohannes dicit. Dis-
cipulus ille quem diligebat ihesus. Hic
lucas ait. quod ambulaarent duo ex
discipulis in uia. cleophas & alius.
Quem profecto alium dum tam studiose
tacuit. ut quidam dicunt nisi se ip-
sum fuisse monstrauit. Scriptorem
igitur sacri eloquii. quia impulsu sancti
spiritus agitantur. sic de se in illo testimo-
nium. tanquam de aliis proferunt. Sanctus
igitur spiritus per moysen locutus est de moyse.
Per spiritum sanctum per iohannem locutus est de iohanne.
Paulus quoque quia non ex se ipso lo-
queretur insinuat dicens. An experi-
mentum queritis eum qui in me loqui-
tur christus. hinc est quod angelus qui moy-
se apparuisse describitur. modo an-
gelus. in domino memorat. angelus uide-
licet propter hoc quod exterius loquendo
seruiebat. dominus autem qui interius pre-
sident. loquendi efficaciam minis-
trabat. Cum ergo loquens ab interiori
regit. & per obsequium angelus. & per in-
spirationem dominus demonstratur. Hinc
dauid ait. Attendite popule meus le-
gem meam. inclinate aurem uestram in
uerba oris mei. Non enim lex dauid
aut populus dauid. sed personam eius
ex quo loquebatur adsumens. ipsius
auctoritate loquitur. cuius inspira-
tione replebat. Hoc cotidie fieri in
ecclesia cernimus. si uigilant in tu-

enur. Nam stans in medio populi lec-
tor clamat. ego sum deus abraham.
deus ysaac. & deus iacob. & quod ipse deus
sit uere. profecto non dicit. nec tam-
en hoc quod dicit ueritatis regulam
desert. quia cui ministerium lecti-
one exhibet. eius dominum uoce
prendit. Itaque scriptores sacri elo-
quii. quia repleti sancto spiritu super-
se trahunt. quasi extra semet ipsos
sunt. & sic de se sententias. quasi
de aliis proferunt. Unde & beatus iob
sancto spiritu afflatus. potuit sua gesta
quod erant uidelicet superne aspirationi
dona. quasi non sua scribere. quia
eo alterius erant que loquebatur quod
homo loquebatur que dei sunt. & eo
alter que erant illius loquebatur. quod
spiritus sanctus loquebatur que hominis sunt.
Sed iam debemus ista post ponere. & ad
consideranda sacre historie gesta
propterea. Omnis homo eo ipso quo ho-
mo est. suum intelligere debet aucto-
rem. cuius uoluntati tantum magis
seruiat. quanto se quia de se ipso ni-
hil sit pensat. Ecce autem conditi deum
considerare negligimus. adhibita
sunt precepta. preceptis quoque obtemp-
are nolumus. adiunguntur exempla. ip-
sa quoque imitari exempla declinamus
que edisse nobis posuit sub lege
conspicimus. Quia enim deus aperte quibus-
dam sub lege posuit locutus est. quasi
alienos nos ab eis de preceptis aspici

mus. quib' hec specialit' locutus
non ē. Vnde ad confutandam im-
pudentiam nrām gentilis homo
ad exemplum deducit'. ut q̄a obe-
dire homo legi sub lege positus de-
spiciat. eius salū cōparatione eu-
gilet. qui sine ^{lege} legalit' iuxta. Et tan-
ti igit' homini data ē lex. et tamen
v' etiam sub lege adducit' testimo-
nium eorū qui extra legem sunt. ut
quia conditionis nrē ordinē ser-
uare nolum' p̄ceptis ammonere
mur. quia p̄ceptis obedire con-
tempsum'. exemplis confundere
mur. nec ut dictū est. eorū exem-
plis. quos lex astringeret. s; q̄s lex
a peccato nulla cohiberet. Circum-
spexit nos diuina prudentia. cir-
cumuenit excusationē nrām. un-
diq; conclusus ē aditus tergiver-
sationis humane. Homo gentilis
homo sine lege ad mediū adducit'.
ut eorū qui sub lege sunt p̄uertas
confundat'. Quod bene p' ppham de-
notat'. **I**acob dicit'. Erubescē sydon ait mare
in sydone quippe figurat' stabilita
in lege positorū. in mare aut' uita
gentilium. Erubescē ergo sydon
ait mare. quia uita gentiliū reda-
rguit uita sub lege positorū. atq;
ex actione sclarū. confundit' ac-
tio religiosorū. dum illi etiam p-
mittendo n̄ seruauit que in p̄cep-
tis audiunt. q̄ isti uiuendo ea cu-

stodiunt. in quib' nequaquā man-
datis legalib' astringunt'. Quia v'
auctoritate liber' iste sit p̄ditus
ipsa sclarū paginarū soliditas ad-
testatur. dum p' ezechielem ppham
dicit'. quod tres solum in uir libe-
rent'. noe scilicet daniel & iob. Nec
in merito inter hebreorū uitas.
in auctoritatis reuerentia. uita
iusti gentilis adducit'. quia redēp-
tor noster. sicut ad redemptionē
iudeorū & gentiliū uenit. ita se iu-
deorū & gentiliū pphari uocib' uo-
luit. ut putrūq; pplm diceret'. qui
putroq; p̄plo quandoq; pateret'.
Vir itaq; iste summus uirib' fultus
sibi notus erat & dō. qui si non flag-
ellaretur. a nobis nullatenus agno-
sceretur. Virtus quippe etiam p̄qu-
ierem se exercuit. s; uirtutis opinio
cōmota p' flagella flagrauit. & qui
quietus in se ipso q̄derat comminuit'.
cōmotus ad noticiā omniū odorē
sue fortitudinis aspexit. Sicut enim
unguenta redolere latius nesciunt
nisi cōmota. & sicut aromata flag-
rantiam suā. n̄ nisi cū incenduntur
expandunt'. ita sancti uiri omne
q̄d uirtutib' redolent. in tribulatio-
nibus innotescunt. Vnde & recte
in euangelio dicit'. Si habueritis fidē
tanquā granū synapis. dicetis hu-
ic mori transi hinc. & transibit.
Granum quippe synapis nisi conte-

tatur. nequaquā uis uirtutis eius
agnoscitur. Nam non contritū le-
ne ē. si uero conterit in ardescent. &
Siquid in se acerrimū latebat ostendit.
Icunus quisq; uir sanctus cū non
pulsatur despicabilis ac leuis aspi-
citur. si qua uero illum tritura pse-
cutionis opprimit. mox omne qd
calidum sapit ostendit. atq; infer-
uore uirtutis uertit. quicqd in il-
lo ante despicabile infirmūq; uide-
bat. quodq; in se p tranquillitatis
tempora libens opuit. exagritus
tribulationib; coactus innotescit.
Vnde bene p ppham dicit. Indie
mandauit dñs misericordiam suā. et
nocte declarauit. Misericordia enī dñi
indie mandat. quia in tranquillo
tempore cognoscendo precipitur. s;
qd in tranquillitate sumit. tribu-
lationib; manifestat. Sed subtilius
pseruandū ē. cur tot flagella per-
tulit. qui tantam uirtutū custodi-
am sine reprehensione seruauit. Hu-
militatē quippe habuit. quia & ip-
se testatur. si contempsi iudicium
subire cū seruo meo. & ancilla mea
cū disceptarent aduersum me. Ho-
spitalitatē exhibuit sicut ipse phi-
bet dicens. foris n̄ mansit pegrinū
hostiū meū uiatori patuit. discipli-
ne uigorem tenuit. sicut ipse indi-
cat dicens. principes cessabant lo-
qui. & digitū sup ponebant ori-

suo. mansuetudinē in uigore cu-
stodiuit. sicut ipse fatet dicens. cū
q; sedere quasi rex circūstante exer-
ctu. eram tamen merentium conso-
lator. elemosinarū largitatem am-
plexus est. sicut ipse insinuat di-
cens. si comedi buccellam meā solū
& n̄ comedit pupillus ex ea. Cumq;
om̄a uirtutū mandata pficeret.
unum ei dē erat. ut etiam flagella-
tus agere gratias sciret. Notum erat
quia seruire dō int̄ dona nouerat.
sed dignum fuerat. ut districtio se-
ueritatis inquireret. utrū deuoti
dō & inter flagella pmaneret. Pe-
na quippe interrogat. si q; a uictis
quis uictor accipit. quē u hostis
quidē ut deficeret petit. s; ut pfi-
ceret accipit. fieri enim dñs benign-
e pmisit. qd diabolus inique pos-
tulauit. Nam cū idcirco illum expe-
tisset hostis ut consumeret. tempta-
ndo eggit. ut eius merita augeret.
Scriptum quippe ē. In omnib; his
n̄ peccauit iob labiis suis. Et quidē
quedā uerba responsionū illius. in
p̄tis lectorib; aspa resonant. quia
scōrū dicta pie intelligere sicut di-
cunt ignorant. & quia animū do-
lentis & in se in semet ipsis adsume-
re nesciunt. idō plena doloribus
uerba bene interpretari n̄ possunt.
Mentē quippe patientis bene pensa-
re nouit. condescensio passionis.

Credunt q̄ beatum iob in suis passi
sermonibus deliquisse. minus caute
intuentes. quia si beati iob responsa
redarguunt. falsam etiā de eo senten
tiam fuisse testant. diabolo namq;
ad dñm dicit. Considerasti seruū meū
iob. qd n̄ sit ei similis sup̄ terram.
uir simplex & rectus actumens dñm
& recedens a malo. cui mox a diabo
lo respondet. Numquid gratis iob
colit dñm. nonne tu uallasti eū. cūc
tamq; familiam eius. s̄ mitte ma
nū tuā & tange eū. siñ in faciem be
nedixerit tibi. Hostis itaq; in beati
iob uires suas exercuit. s̄ certam ē
tra dñm. assumpsit. Inter dñm itaq; &
diabo lum beatus iob. in medio
materia certaminis fuit. Quisq; q̄
sc̄m uirū int̄ flagella positum dictū
suis peccasse asserit. quid aliud quā
dñm quē p̄ illo preposuerat p̄didisse
rephendit. ipse quippe in se tempta
ti causam suscipe uoluit. qui eum &
ante flagella p̄tulit. & p̄ferens tēpta
ri p̄ flagella p̄misit. Si ergo excessis
se iob dicit. laudator illius succuby
isse p̄hibet. quam uis eū nullaten⁹
deliquisse etiam dona testant. Quis
enim nesciat. qd culpis n̄ premia. s̄
pene debeantur. qui q̄ duplici are
cipe que amiserat meruit. exre mu
neratione edocuit. quia nequaquā
uitium. s̄ uirtus fuit om̄e qd dixit.
Assertioni quoq; huic adhuc adiungi

tur. qd ipse p̄ amicis delinquentib⁹
intercedit. In grauib⁹ namq; pecca
tis quis positus. dum suis premit.
aliena n̄ diluit. Mundus q̄ osten
dit esse de se. qui emundationē po
tuit opunere palis. Si uero hoc
quib; dam displicet qd bona sua ip
se narrauit. sciendū ē. quia inter
tot rerum dampna. inter tot cor
poris uulnera. inter tot pignerū
fulnera amicis ad consolationem
uenientib⁹. & ad increpationem p̄
rumpentib⁹ de uita sua desperare
cogebat. & quē tot detrimenta
affluerant. contumeliosa in sup̄
increpantium uerba feriebant.
Inamq; qui ad consolandū uene
rant. dum quasi eius iniusticie
exprobrant. de sperare eum de se met
ipso funditus compellebant. Quod
q̄ bona sua ad mentē reuocat. non
se p̄ iactantia eleuat. s̄ quasi con
lapsum inter uerba & uulnera.
ad spem animum reformat. Gra
ui enī desperationis telo mens per
cutit. cum sup̄ ne uē tribulationib⁹
p̄mittit. & linguarū foras obp̄brū
urguet. Beatus q̄ iob tot dolorū
iaculatione confusus. dum labefa
ctari p̄ obp̄bria timuit. ad statum
se fiducie ex ante acta uita confir
mando reuocauit. Nequaquā q̄
in arrogantiē uicū cecidit. quia
contra uicū desperationis impul

sum. pexteriora preconioꝝ suoꝝ
uerba pugnauit. ut dū bona
que fecerat diceret. nequaquam
de bono quod quesierat desperaret.
Sed iam nunc ipsum ordinē tēp
tationis eius exequamur. Inimi
cus seuens. & scī uiri ualidissimū
pectus debellare contendens. cu
ncta contra eum temptationum
machinamenta erexit. Abstulit
substantiam. inter fecit filios. per
cussit corpus. instigauit uxorem.
amicos ad consolationem addux
it. & inaspiratē increpationis
excitauit. Alium quoq; amicum
durius increpantem. in extrema
& acriori inuentione seruauit.
ut saltim crebrius feriendo cor at
tingeret. qđ nouo uulnere semp
teraret. Quia enim in seclō potentē
uidit. dampnis substantie eū mo
ueri credidit. quē non concussū
ex filioꝝ morte pulsauit. Videret
aut quia ad augmentū diuine
laudis. etiam ex uulnere creuit or
bitatis. petiit feriendā salutem
corporis. intuens etiam. quia p
doloris corporis puenire nequi
uerit ad passionem mentis. insti
gauit uxorem. Luitatē quippe
quā expugnare appetiit. nimis
munita uidit. & idcirco exterui
tot plagas inferens quasi foras ex
ercitū admouit. animū v̄ uxoris

in uerbis male psuasione accendit
quasi intus ciuiū corda corrumpit.
Ex bellis enim exteriorib; discimus
qđ de interiorib; sentiamus. Inimi
cus namq; seuens. & urbem circū
fusus exercitib; uallans. si eius muni
mina in uicta conspexerit ad alia
se pugnandi argumenta conuer
tit. ut intus etiam quorundam ci
uium corda corrumpat. quatenus
eum extrinsecus impugnatores ad
moueret. inter nos quoq; habeat
aductores. atq; in crescente belli
foras certamine. de quorū intus
fide confidit. eorū pfidia urbs
destituta capiat. Itaq; exterius
quasi ariete constituto murum ci
uitatis istius tot ictib; pculit. quod
uicib; aduersa nunciauit. intus
aut quasi ciuium corda corrumpit.
dum fortia urbis huius munimi
na psuasione destruere coniugis
studuit. foras itaq; admouit impe
tum belli. intus uenena consiliū.
ut tanto citius urbe caper. quan
to eam exterius interiusq; turba
ret. Quia aut non numquā plus
conturbant uerba quā uulnera.
amicorū ut dictū ē se linguis ar
mauit. Qui quidē quia seniores
erant. de eorū uerbis minus fortas
se doleri poterat. heliū iunior
subrogatur. ut scī pectus tanto
acriori uulnere pcuteretur. q̄nto

contra illud ictus brachii uilioris
exertaret. Ecce ad feriendum in
uictissimum robur. inimicus se
uens. quot temptationum iacula
inuénit. ecce quot obsidionum
machinamenta circumposuit.
Secce quot percussio-
num tela transiit.
Sed in his omnibus mansit mens in-
p-
territa. stetit ciuitas inconcussa.
Student hostes cum contra faciem
ueniunt. alios ex occulto transmi-
tere. qui eolice minus pugnantis
latus feriant. quo is qui pugnat in-
tempus uenientes. hostes contra fa-
ciem aspectat. Igitur iob in huius
certaminis bello deprehensus. susce-
pit dampna quasi hostes contra fa-
ciem. sustinuit uerba consolatio-
num quasi hostes exlatere. si in hi-
omnibus circum actio grauitatis sue
clipeo. ubique munitus astitit. un-
diq; uenientibus gladius uigilant
obuiant. amissam substantiam ta-
cite despiciunt. carnem in filius mor-
tuam equanimiter dolet. carnem
in se percussam patienter tolerat. car-
nem in coniuge male suadentem
sapienter docet. Super hec amici
in aspa correptione persiliunt. &
persedando dolore uenientes. uim
doloris adiungunt. Omnia quae ma-
chinamenta temptationum secundo ui-
Pro uertunt in augmento uirtutum.
In uulnera quippe probatur ei patien-

tia. puerba uero exerceat sapientia.
Vbiq; fortiter occurrat. quia & flagel-
la robore. & uerba ratione super-
uit. Amici uero eius qui ad consolati-
onem quidem ueniunt. si usq; ad
uerba interpretationis excedunt. ig-
norantia magis credendi sunt quam
malicia deliquisse. Neque enim ta-
ntum uirum amicos iniquos habu-
isse credendum est. sed dum discerne-
re causam flagellorum nequeunt. in
culpa delabuntur. Percussionum quippe
diuersa sunt genera. Aliam namque
est percussio qua peccator percussus.
ut sine retractatione puniatur.
alia qua peccator nunquam quisque
percussus. non ut praeterita corrigat. sed
ne uentura committat. alia per quam
nec praeterita culpa corrigitur. nec
futura prohibetur. sed dum inopina-
ta salus. percussio sequitur.
saluantis uirtus cognita ardentius
amet. cumque innoxius flagello
attingitur. per patientiam meritorum
summa cumulet. Aliquando enim
peccator percussus. ut absque retracta-
tione puniatur. sicut periturus iudeus
dicitur. Plaga inimici percussit. ca-
stigatione crudeli. Et rursum. quod
clamas ad me super contritione tua.
insanabilis est dolor tuus. Aliquan-
do percussus ut corrigatur. sicut cuiusdam
in euangelio dicitur. Ecce sanus factus
es. iam noli peccare. ne tibi dete-

7.
rius aliquid contingat. Verba enim
saluantis indicant. quia peccata
precedentia habiti uim doloris exi-
gebant. Aliquando quisque non pro
preterita culpa diluenda. sed pro futura
uitanda percussus. Quod apte paulus
de semetipso testatur dicens. Ne mag-
nitudo reuelationum extollat me.
datus est stimulus carnis mee. angelus
sathane. qui me colaphizat. Qui enim
non ait. quia extulit. sed ne extollat.
aperte indicat. quod percussione illa
ne eueniat compescit. non autem
que euenit culpa purgat. Non enim
quam uis quisque nec pro preterita. nec pro
futura iniquitate percussus. sed ut sola
diuine uirtutis potentia. exam-
inata percussione monstraret. Unde
cum domino in euangelio de ceco nato dice-
ret. hic peccauit aut parentes eius
ut cecus nasceretur. respondit dominus di-
cens. Neque hic peccauit neque paren-
tes eius. sed ut manifestentur opera dei.
Inquam manifestatione quid agitur. ni-
si ut ex flagello meritorum uirtus au-
geatur. et cum nulla preterita iniqui-
tas tergitur. magna de patientia for-
titudo generetur. unde isdem beatus
iob praefertur prius uoce iudicis. et
post manu committitur reprobatoris.
Que post flagellum dominus dum remunerat
familiarius alloquitur. aperte quantum
de uerbere creuerit indicat. Amici
ergo beati iob dum percussione genera-

distingere nesciunt. percussum pro
culpa crediderunt. et dum dominum iustum
in percussione sua conantur adserere.
beatus iob compulsi sunt de iniusticia
reprobare. nescientes uidelicet quod id
circo flagellatus fuerat. ut per flagella
eius diuine glorie laus cresceret. non
autem ut per flagella peccata. que nequa
quam commiserat emendaret. Unde et
adueniam ei eius redeunt. qui igno-
rantia potius quam malicia peccau-
erunt. Quorum superbiam diuina iusti-
cia eo uehementer humiliat. quo
nequaquam illos ad suam gratiam nisi
per eum quem despexerant reformat.
Valde quippe elata mens retundit.
si ipsi super quem se extulit supponatur.
Sed libet inter hec mira diuine disp-
ensationis opera cernere. quomodo ad il-
luminandam noctem uite presentis astri
queque suis uicibus in celi faciem ueni-
ant. quo usque in finem noctis redep-
tor humani generis quasi uerus luci-
fer surgat. Nocturnum namque spatium
dum decedentium succedentiumque stella-
rum cursibus illustrat. magno celi deco-
re pagit. Ut ergo noctis nostre tenebras
suo tempore editi uicissimque permuta-
ti stellarum radii tangerent. ad osten-
dendam innocentiam uenit abel.
ad docendam actionis mundiciam uenit
enoch. ad insinuandam longanimita-
tem spei et operis uenit noe. ad manife-
standam obedientiam uenit abraham.

ad demonstrandā coniugalē uitē ca
stimoniam uenit ysāac. ad insinuan
dam laboris tolerantiam uenit iacob.
ad rependendā p malo bone retriby
tionis grām uenit ioseph. ad ostende
ndā mansuetudinē uenit moyses.
ad informandam cont aduersa fi
ducia uenit iosue. ad ostendendam
uit flagella patientiam uenit iob.
Ecce quam fulgentes stellas in celo
cernimus. ut in offenso pede opis
iter nrē noctis ambulemus. Nam
cognitioni hominū diuina dispen
satio quot iustos exhibuit. quasi
tot astria sup peccantiū tenebras ce
lum misit. quo usq; uerus lucifer
surgeret. qui etiam nobis mane
nuntians stellis ceteris clarius ex
diuinitate radiaret. Quem electi
om̄s dum bene uiuendo p̄eunt.
et rebus et uocib' pphando p̄mi
serunt. Nullus et enī iustus fuit. qui
non eius pfigurā nuntius extitit.
Dignū quippe erat. ut in semet ipsi bo
nū om̄s ostenderent. de quo et bo
nū om̄s eēt. et quod p̄dē om̄ib'
scirent. Unde et sine cessatione pro
mitti debuit. qd et sine estimatione
dabit' p̄cipl. et sine fine retineri.
ut simul om̄a sc̄la dicerent. qd in re
demptione cōmuni seculor' finis
exhiberet. Unde et necesse fuit. ut
etiam beatus iob. qui tanta incarna
tionis eius mysteria prulit. eū quē

^{diceret}
uocē. ex conuersatione signaret. et
p̄ea quē prulit quē passurus esset
ostenderet. tanto q; uerus passio
nis illius sacramenta p̄diceret. qua
nto hec n̄ loquendo tantū. s; etiā
patiēdo ppharet. Sed quia redēp
tor nr̄. unam se psonam cū sc̄a ecclā
quam sumpsit exhibuit. de ipso enī
dicit. qui ē caput omniū. et de ec
clā eius sc̄ptum ē. corpus xp̄i qd est
ecclā. quisquis eum in semet ipso sig
nificat. modo hunc ex capite. modo
ex corpore. designat. ut non solum
uocem capitis. s; etiam corporis te
neat. Unde et ysaias ppha eiusdem
dñi uerba exprimens ait. quasi spon
sō posuit michi mitram. et quasi
sponsam ornauit me ornamento.
quia igit' ipse in capite sponsus. ip
se ē in corpore sponsa. necesse ē ut
cum n̄ nunquā aliquid dicit. sen
sim ac subito etiam ad uocē corpori
deriuat. et rursum cum de corpore
dicit. repente ad uocē capitis ascen
dit. Beatus g' iob uenturi cū suo
corpore typum redemptoris insi
nuat. uxor v̄ eius quē eū ad male
dicendū puocat uitam carnaliū
designat. qui uita sc̄am ecclām in
correctis morib' positi. quo pfidem
boni iuxta sunt. eo putam durius
premunt. quia dum quasi fideles
uitari n̄ possunt. a fidelib' tanto de
terius. quanto et inter i' tolerant.

amici v̄ eius qui dū cōsulant in
uehūt hereticorū figurā exp̄munt.
qui sub specie cōsulendi agunt ne
gotium seducendi. Vnde & ad bea-
tum iob quasi p̄ dñō loquunt. s; ta-
men ad dñō n̄ ad p̄bant. quia uide-
licet om̄s heretici dū deū defende-
re n̄tunt offendunt. Vnde eis ap-
te & ab eodem scō uiro dicit. dispu-
tare cum dō cupio. p̄ uos ostende-
ns fabricatores mendaciū. & cultorē
puerorū dōgnatū. Constat ḡ eos
hereticorū typum errando gerere.
quos sc̄s uir redarguit. cultū puer-
orū dōgnatū de seruire. Omnis v̄
hereticus in eo qd dñm defendere
cernit. ueritati illius aduersatur
psalmista ad testante qui ait. ut de-
struas inimicū & defensorē. Inimi-
cus quippe & defensor ē. qui dñm
quē p̄dicat impugnat. Nam q̄a
beatus iob uenturi redemptoris
speciem tenet. etiam de nomine
demonstrat. Iob quippe int̄pretat̄
dolens. Quoniam uir dolore. ut me-
diatoris passio. ut sc̄e eccl̄e labor
exp̄mit. que multiplici p̄sentis
uite fatigatione cruciat. Amici
quoq; eius ex uocabulo nominis.
meritū indicant sue agnitionis.
Nam elisab̄ latina lingua dicitur
dñm contemptus. Et quid aliud he-
retici faciunt. nisi qd dum falsa
de dō sentiunt. eū sup̄biendo con-

tempnunt. Baldach aut̄ int̄preta-
tur uetustas sola. Bene aut̄ om̄s he-
retici in his que de dō locunt. dum
non intentione recta. s; appetitione
temporalis gl̄e. uideri p̄dicatores ap-
petunt. uetustas sola nominant.
Ad loquendū quippe non helo noui
hominis. s; uite ueteris prauitate
conectant. Sophar quoq; latino
sermone dicit. dissipatio specule.
ul' speculatore dissipans. Mentis
namq; fidelium ad contemplanda
sup̄na se erigunt. s; dum hereticorū
uerba puertere recta contemplan-
tes appetunt. speculam dissipare co-
nantur. In trib; itaq; amicorū iob
nominib; tres hereticarū mentū
p̄ditionis casus exprimunt. Nisi enī
dñm contēpnere. nequaquam de
illo puerſa sentirent. & nisi uetusta-
tis contraherent. in noue uite in-
telligentia n̄ errarent. & nisi specu-
lationem ^{bonorū} destruerent. nequaquā
eos sup̄na iudicia tam districto ex-
amine puerboy suoy culpa rep-
barer. Contempnendo igitur dñm
in uetustate se retinent. s; in uetus-
tate se retinendo prauis suis sermo-
nib; speculationi rectoy nocent.
Quia v̄ non numquā heretici diui-
na gr̄a p̄fusi ad unitatē sc̄e eccl̄e
redeunt. bene hoc ipsa amicorū
reconciliatione signat. A quib; ta-
men beatus iob exosare p̄cipitur.

Int̄pretatio
amicorū iob

Hinc ē qđ in iohis apocalypsi p vii. eccl̃az numerū uniuersali eccl̃a designat.

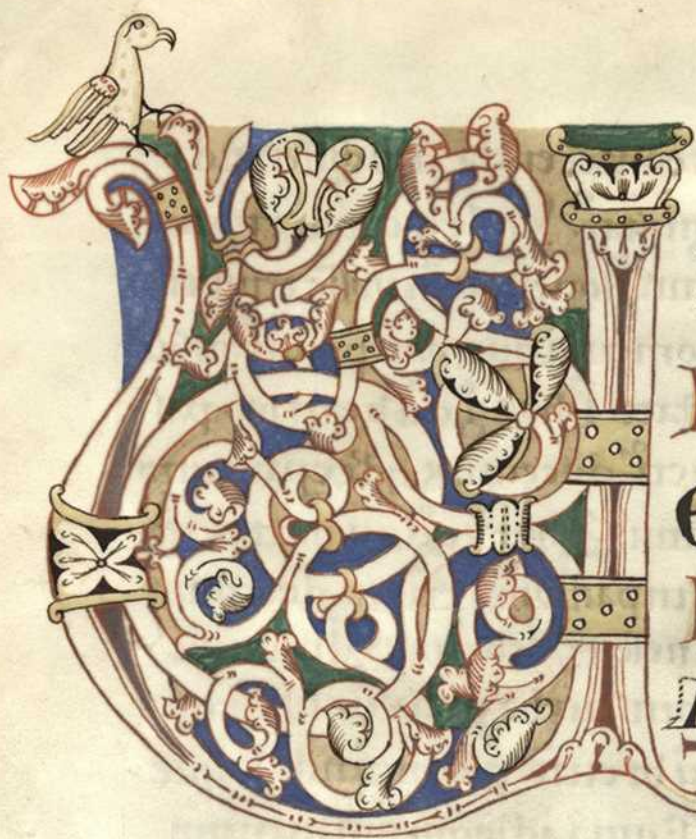
quia hereticorū sacrificia accepta dō
ē nequeunt. nisi p eis uniuersali
eccl̃e manib⁹ offerant. ut eius meri
tis remedium salutis inueniant.
quā uerborū iaculis impugnando
feriebant. Vnde & septem p eis sa
crificia memorant oblata. quia
dum septiformis gr̃e sp̃m confite
ntes accipiunt. quasi septē oblati
onibus expiant. Hinc psalomonē
de sapientia dicit. sapientia edifi
cauit sibi domū. excidit columnas
septem. Ipso ḡ sacrificiorū numero
reconciliati heretici. quid prius fu
erunt expmunt. qui pfectioni sep
ti formis gr̃e. non nisi redeundo
uunguntur. Bene aut̃ taurus p se
& arietes obtulisse describuntur. In
thauo quippe ceruix supbie inari
ete aut̃ ducatus gregum sequen
tium designat. Quid ē ḡ p eis thau
ros arietesq; mactare. nisi eorū sup
bum ducatu inuicere. ut de se hy
milia sentiant. & post se corda in
nocentiu n̄ seducant. Seruice enī
tumentū ab eccl̃e unitate resiliē
nt. & infirmos post se p̃lōs quasi
sequentes greges trahēbant. Veni
ant ḡ ad beatum iob. id ē reuerta
ntur ad eccl̃am. & septenario sacri
ficio thauos & arietes mactando
offerant. quia ut uniuersali eccl̃e
conungant. humilitate inueni
ente interficiant. qđ qđ prius tūm

p dū. de supbo ducatu sapiebant.
Heluū aut̃ qui rectus quidē sensib⁹
loquit. s; ad stulta elationis uerba
deriuat. p̃sona unius cuiq; arro
gantis expmuntur. Multi namq;
intra scām eccl̃am positi. recta que
sapunt. recte pferre contempnunt.
Vnde & diuine increpationis uoce
arguit. nec tamen p illo sacrifici
um offertur. quia fidelis quidē sed
tamen arrogans p ueritate credu
bitatis intus ē. s; p̃tumorū sui ob
staculū acceptabilis n̄ est. Hunc ḡ
increpatione redarguit. s; sacrificiū
n̄ reducit. quia mea quidē fide ē
in qua ē debuit. s; supna hunc in
sticia increpans. p̃supstus repellit.
Vnde & bene heluū latino sermone
dicit. d̃s m̃s iste. ut d̃ns. Arrogan
tes enim uiri intra scām eccl̃am. qm̃
uis d̃m elate uiuendo refugunt.
eum tamen ueracit̃ credendo con
fitem. Quid enim est d̃s m̃s iste no
mine dicere. nisi eum cui credidit
apta p̃fessione monstrare. ut qđ
d̃m dicere. nisi hunc & d̃m p̃ di
uinitatē credere. & d̃m ex incar
natione p̃hibere. bene aut̃ post
dampna rerū. post funera pigneriū
post cruciatūs uulnerū. post cer
tamina pugnasq; uerborū. dupli
ci remuneratione subleuat. quia
nimirū scā eccl̃a adhuc etiam in
hac uita posita. p laborib⁹ quos su

9
tinet. duplicia munera recipit.
cum susceptis plene gentibus in fi-
ne mundi indeorum etiam ad se-
corda conuertit. Hinc enim sep-
tum est. Donec plenitudo introi-
ret. & sic omnis saluus fieret. Du-
plicia postmodum recipit. quia fi-
nito labore presentis temporis. non so-
lum ad animarum gaudium. sed etiam
ad beatitudinem corporum ascendit.
Unde bene per prophetam dicitur. In terra
sua duplicia possidebunt. Sancti
quippe in terra uiuentium dupli-
cia possidebunt. quia nimirum bea-
titudine mentis simul & corporis
gaudent. Unde iohannis in apokalip-
si. quia ante resurrectionem corporum
clamantes sanctorum animas uidit.
accepisse eas stolas singulas aspec-
it dicens. Et date sunt illis singule
stole. & dictum est illis. ut requiesce-
rent tempus adhuc modicum. do-
nec impleteretur numerus conseruorum
& fratrum eorum. Ante resurrectionem
quippe stolas singulas accepisse dic-
ti sunt. quia sola adhuc mentis bea-
titudine perficiuntur. Binis ergo acce-
pturi sunt. quando cum animarum
perfecto gaudio. etiam corporum in-
corruptione uestientur. Recte autem
quidem afflictio beati iob dicitur. sed
quantitas temporis in eius afflictio-
ne retinetur. quia sancte ecclesie in hac ui-
ta tribulatio cernitur. sed quanto hic te-

pore conterenda atque differenda
sic ignoratur. Unde & ore ueritatis
dicitur. Non est uirum nosse tempora
ul' momenta que pat' posuit in sua
potestate. Per hoc ergo quod beati iob pas-
sio dicitur. docemur quod ex parte merito
nouimus. per hoc uero quod quantitas tem-
poris in passione retinetur. docemur
quid nescire debeamus. In longum
prestationis uerba pertraximus. ut qua-
si totum breuius. perstringendo loque-
remur. sed quia ad loquendum in tantum
diu loquendo peruenimus. debemus
per hystorie radicem figere. ut ua-
leamus meriti postmodum de allego-
riarum fructu SACIARE. **Explicit**

U prefacio. Incipit hystoria lib' primi.
I. Erat interrahus. nomine iob.
Et erat uir ille simplex & rectus. ac-
timens dominum & recedens a malo. Namque septem ei
fuerunt filii. & tres filie. & fuit possessio eius. septem mu-
lia ouium. & tres milia camelorum. & quingenta
iugabovum. & quingente asine ac familia
multa nimis. eratque uir ille magnus inter
omnes orientales. Et ibant filii eius. & faciebant
conuiuia per domum. unusquisque in die suo.
& matrem suam uocabant. ut comederent & biberent cum eis. Cumque in or-
be transissent dies septem. mittebat ad eos
iob & sequebatur illis. & surgensque diluculo of-
ferebat holocausta per singulos. dicebat enim. Ne
forte peccauerint filii mei & benedixerint
deo in cordibus suis. Sic faciebat iob cunctis
diebus suis. **Explicit hystoria.**

IN TERRA HV. NOMIS DE IOB.

Idcirco sanctus uir ubi habitauerit
dicitur: ut eius meriti uirtutis
exprimat. Huius namque quis nesci
at. quod sit terra gentium. Gentili
tas autem eo obligata uicis extitit. quod
cognitione sui conditoris igno
rauit. Dicit ubi habitauerit. et hoc
eius laudibus perficiat. quod bonus inter
malos fuit. Neque enim ualde lauda
bile est. bonum esse cum bonis. sed bonum
esse cum malis. Sicut enim grauioris
culpe est. inter bonos bonum non esse.
ita inmensi peccatorum. bonum etiam inter
malos extitisse. Hinc est quod isde beatus
Iob sibi uir attestat dicens.
Frat sui draconum. et socius strutionum.
Hinc petrus magnus Iob laudibus ex
tulit. quia bonum inter reprobos inue

nit dicens. et iustum Iob opprobrium
anefandorum in uiriosam conuersatio
ne eruit. Aspectu enim et auditu
iustus erat. habitans apud eos qui
de die in diem animam iusti iniqui
operibus cruciabant. Qui nimirum cru
ciari non posset. nisi praua propin
qua quorum opera et audiret et cerneret.
Et tamen aspectu et auditu iustus
dicitur. quia iniquorum uicia non de
lectando iusti aures atque oculos si feri
endo tangebant. Hinc paulus disci
pulus dicit. In medio nationis et prave
se. inter quos lucetis. sicut luminaria
in mundo. Hinc pergamene ecclesie dicit.
Scio ubi habitas ubi sedes est. Sathane.
et tenes nomen meum et non negasti
fidem meam. Hinc sancta ecclesia uoce spo
nsi laudat. cum ei in amoris cantico
dicit. Sicut liliū inter spinas. sic am
ica mea inter filias. Bene ergo beatus
Iob memorata terra gentili inter
iniquos uixisse describit. ut iuxta
sponsi preconium. inter spinas liliū
creuisse monstret. Vbi recte mox
subdit. Simplex et rectus. Non
nulli namque ita sunt simplices. ut
rectum quid sit ignorent. Sed eo ue
re simplicitatis innocentia desert
quo ad uirtutem rectitudinis non ad
surgunt. quia dum cauti esse precau
tudinē nesciunt. nequaquam inno
centes persistere per simplicitatem pos
sunt. Hinc est quod paulus discipulo

10
ammonet dicens. Volo uos sapien-
tes esse in bono. simplices autem in ma-
lo. Hinc rursum dicit. Nolite pue-
ri effici sensibus. sed malicia paruuli
estote. Hinc per semetipsam uertitas
discipulis precepit dicens. Estote
prudentes sicut serpentes. et simp-
lices sicut columbe. Vtraque enim ne-
cessario in ammonitione conuinx-
it. ut et simplicitatem columbe.
astutia serpentis instrueret. et rur-
sum serpentis astutia columbe sim-
plicitas temperaret. Hinc est quod spiritus
sanctus presentiam suam hominibus non in
columba solum modo. sed etiam in igne
pate fecit. Per columba quippe sim-
plicitas. per ignem uero helus indicat.
In columba ergo et igne ostenditur.
quia quique illo pleni sunt. sic mansu-
etudini simplicitatis inserviunt.
ut contra culpas delinquentium
etiam helo rectitudinis accendantur.
Sequitur. Timens dominum. et recedens a
malo. Dominum timere est. nulla que
facienda sunt bona preterire. Unde
psalomonem dicit. Qui timet dominum. ni-
hil negligit. Sed quia nonnulli sic
bona quedam faciunt. ut tamen
a quibusdam malis minime suspenda-
ntur. bene postquam timens dominum di-
cit. recedens quoque a malo prohibet.
Scriptum quippe est. Declina a malo
et fac bonum. Neque enim bona deo ac-
cepta sunt. que ante eius oculos malorum

ammixtione maculantur. Hinc nam-
que psalomonem dicit. Qui in uno of-
fenderit. multa bona perdet. Hinc
iacobus attestat dicens. Quicumque to-
tam legem seruauerit. offendat autem
in uno. factus est omnium reus. Hinc
paulus ait. Modicum fermentum
totam massam corrumpit. Beatus
ergo iob ut ostendat quam mundus in
bonis extitit. sollemter indicatur
quam alienum amalis fuit. Nos uero esse
narratum solet. ut cum palestre cer-
tamen insinuant. prius luctantium
membra describant. quam latum uali-
dumque sit pectus. quam sanum pleni-
tumeant lacerti. quam subter posi-
tus uenter nec mole grauet. nec ex-
tenuatione debilitet. ut cum prius
aptos certamini artus ostenderint.
tunc demum magne fortitudini
ictus narrent. Quia ergo athleta nostris
contra diabolum fuerat certaturus.
quasi ante harenae spectaculum sac-
scriptor hystorie in athleta hoc spiritu
lesuirtutes enumerans mentis men-
bra describit dicens. Erat uir ille sim-
plex et rectus timens dominum et recedens
a malo. ut dum membrorum positio
magna cognoscit. ex hac ipsa iam
forti positione subsequens etiam
uictoria pronoscat. Sequitur. Namque
sunt ei septem filii. et tres filie. Sepe
ad auariciam cor parentis. illicit
fecunditas plis. Et enim ad ambitum

congregande hereditatis accendit.²
quo multis heredibus secundat.² Ut
g^o beati iob quā scā mens fuerit of-
tendat.² & iustus dicit.² & multe p-
lus pat^r fuisse phibet.² Qui in lib^r sui
exordio deuotus sacrificiū offerre-
ndis asserit.² p^rmo aut^m largita-
tib^r etiam post a semetipso memora-
tur. Pensamus g^o quanta fortitudi-
ne p^rditus extitit. quē ad heredita-
tis tenaciam. nec tot hereditū affec-
tus inclinauit. Sequitur. Et fuit pos-
sessio eius. vii. milia ouium. & tria
milia camelorum. quingenta quoq;
iugabouum. & quingente asine. ac
familia multa nimis. Scimus quia
ad maiore^m dolore^m mentē comouet
dampna maiora. Ut g^o ostendatur
quante uirtutis extitit. multū fu-
isse dicit^r q^d patient^r amisit. Nūq^m
quippe sine dolore amittit^r. nisi q^d
sine amore possidet.² Itaq; dū sub-
stantia magna desēbitur. & tamen
paulo post patient^r amissā phibet.²
quā sine dolore p^rdidit. constat q^a
sine amore possedit. Notandum q^d
q^d est q^d p^rus cordis diuicie & post
opes corporis describunt^r. Solet &
enim rerum habun-
dantia tanto magis ad uino timo-
re mentē soluere. q^unto magis hāc
exigit diuersā cogitare. Nam dū
p^r multa spargit^r. stare in uentum
fixa phibetur. Q^d p^r se metipsam

uertat cū parabolam seminantis &
poneret indicauit dicens. Qui se-
minatus est in spinis. hic est qui uer-
bum audit. & sollicitudo sēli istius
& fallacia diuiciarū suffocet uerbū.
& sine fructu efficiatur. Ecce beatus iob
& multa possidere dicit^r. & paulo p^r
diuini sacrificiū instant^r deseruire
phibet.² Consideremus g^o cuius sēta-
tis iste uir fuerit. quia ad tam sēdu-
la di obsequia & sic occupatus uaca-
uit. Nec dum p^rcepti uirtus emicue-
rat. quē omnia relinquī p^reperet. s^c
tamen beatus iob eisdem iam p^rcepti
onus uim in corde seruabat. quia in-
mirū substantiam suam mente reli-
querat. quā sine delectatione possi-
debat. Eratq; uir ille magnus inter
omēs orientales. Orientales uirōs ēē
p^rdiuites quis ignorat. magnū g^o
int^r orientales extitit. ac si apte dice-
ret^r. quia & diuitib^r d^rior fuit. Et
ibant filii eius & faciebant conuiui-
um p^r domos. unusquisq; in die suo.
& mittentes uocabant tres sorores
suas ut comederent & biberent cū
eis. Solet inter fr^rs maior substan-
tia discordie fieri grauioris causa.
Inestimabile patet ne institutioni
laude. Et pat^r diues dicit^r. & filiū con-
cordes asserunt^r. ut dū diuidendi
int^r eos substantia aderat. corda ta-
men omnium indiuisa caritas reple-
bat. Cumq; in orbem transissent dic-

conuiuū. mittebat ad eos iob & sc̄i-
ficabat illos. surgensq; dilucū
Suo offerrebat holocausta p̄ singulos.
Cum dicitur mittebat & sc̄ificabat illos.
ap̄te monstrat quid distractionis
erga illos p̄sens ageret. quib; absens
solicitudine n̄ de ēet. Sed hoc nob̄
ē sollerter intueudū. qđ pactis di-
ebus conuiuū purgatio p̄ singulis
adhibet holocausta. Vir sanctus
quippe nouerat. quia celebrari co-
nuiuia sine culpā p̄ssent. nouerat
quia magna purgatione sacrifi-
ciorum diluende sunt epule con-
uiuioꝝ. & quicqđ in semetipsis fi-
lii conuiuantes inquinauerant. pa-
ter sacrificio immolando tergebat.
Non nulla quippe sūt uicia. que ac-
uiuū aut separari uix possunt.
aut certe nequaquā possunt. Pe-
nē semp̄ enim epulas comitat̄ uo-
luptas. Nam dū corpus in refecti-
onis delectatione resoluit̄. cor ad
inane gaudiū relaxat̄. Vnde scrip-
tum ē. Sedit p̄p̄s manducare & bi-
bere. & surrexerūt ludere. Penē enī
semp̄ epulas loquacitas sequit̄.
cumq; uenit reficere. lingua diffre-
nat̄. Vnde recte diues ap̄t̄ in fe-
ros p̄tere describit̄ dicens. Pater
abraham miserere mei. & mitte
laharū. ut uttinguat extremū di-
gitū suū in aquā ut refrigeret lin-
guam meā. quia cruciosus in hac flā-

ma. Prius epulatus cotidie splen-
dide dicit̄. & postquam petere in
lingua memorat̄. Quia enī ut dixim̄
inter epulas diffluere loquacitas so-
let. expena indicat culpam. cū cū
quē epulatu cotidie splendide ue-
ritas dixerat. in lingua plus ardere
phibebat. Hi qui chordarū armoni-
am tempant. tanta hanc arte dispen-
sant. ut plerūq; cum una tangitur
longe alia ac multis int̄iacentib;
posita chorda quatiat̄. cumq; ista
sonitum reddit. illa in eodē cantu
tempata. aliis impulsis tremat. Sic
q̄ in scriptura sacra plerūq; de uir-
tutib; sic de uiciis agit̄. ut diloque-
ndo aliud insinuat. tacendo aliud
innotescat. Nichil enim cont̄ diui-
tem de loquacitate memorat̄. sed
dum pena in lingua dicit̄. que in
conuiuio int̄ alias grauior fuerit
culpa monstrat̄. Cum v̄ septē s̄s p̄
singulos dies conuiuia facere de-
scribunt̄. & pactis dieb; conuiuū
iob septem sacrificia offerre phibe-
tur. ap̄te hystoria indicat. qđ be-
atus iob octauo die sacrificiū offe-
rens mysteriū resurrectionis colat.
Dies namq; qui nunc dñicus dicit̄.
a morte redemptoris est tertius. s̄
in ordine conditionis octauus. qui
& p̄mus in conditione ē. Sed quia
reuolutus septimū sequit̄. octauus
recte numerat̄. Qui igit̄ octauo

die offerre septē sacrificia dicit.
plenus septiformis grē spū. pspere
surrectionis dño de seruisse phibet.
Unde & psalmus poctaua describit.
in quo gaudium de resurrectione
nummat. Sed quia beati iob filii tan
ta fuerant disciplina bone institu
tionis accincti. ut neq; pfacta inc
uiuis. neq; puerba delinqueret.
apte monstrat cū subdit. Dicebat
enī. Ne forte peccauerint filii mei &
benedixerint dō in cordib' suis. P
fectos quippe ēē in ope & sermone
docuerat. quib' de sola pat' cogitati
one metuebat. Quia v̄ de alienis cor
dib' iudicare temere n̄ debemus. in
scī hui' uiri uerbis agnoscam'. qui n̄
ait. quia benedixerunt in cordib'
suis. s; ne forte benedixerint dō in co
rdib' suis. **U**nde bene ppaulū dicit.
Nolite ante tempus iudicare. quo ad
usq; ueniat dñs. qui illuminabit ab
scondita tenebrarū. & manifestabit
consilia cordium. Quisq; enī in co
gitatione a rectitudine exorbitat.
in tenebris peccat. Nos g̃ tantō min'
debem' aliena corda audacter rep̄
bendere. quanto scim' quia uis n̄rō
n̄ possum' aliene cogitationis tene
bras illustrare. Sed hac in re sollerter
intuendū ē. quanta pat' seueritate
potuit filiorū opa corrigere. qui tan
ta sollicitudine studuit corda mun
dare. Quid ad hec rectores fidelium

dicunt. qui discipulorū suorū & apta
opa nesciunt. quid in sua excusati
one cogitant. qui in cōmissis sibi
nec uulnera actionum curant. ut
uero hui' scī opus etiam pseuerantia
demonstret. recte subiungit. Sic
faciebat iob cunctis diebus. Scriptū
quippe est. Qui pseuerauerit usq; in
finem. hic saluus erit. In sacrificio g̃
scā actio. in cunctis aut' dieb' sacrifi
cii. constantia scē actionis ostendit.
Hec breuit' hystoriam sequendo tran
seurimus. nunc ordo expositionis
exigit. ut exordium petentes alle
goriarum iam secreta pandamus.
Uir erat inter ista hus nomine iob.
Hec p hystoriam facta credim'.
si p allegoriam iam qualiter sunt im
pleta uideamus. Iob namq; sicut dix
imus int̄ptatur dolens. hus v̄ consi
liator. Quem g̃ alium beatus iob suo
nomine exp̄mit. nisi eum de quo p
ppham loquit' dicens. dolores nr̄os ipse
portauit. Qui hus terrā inhabitat.
quia in corda ppli consiliatoris reg
nat. Paulus quippe ait. Xpm diuit
utē & di sapientiā. Atq; hec ipsa sa
pientiā psalomonē dicit. Ego sapien
tia habito in consilio. & eruditus in
ter sum cogitationib'. Hus g̃ terrā
inhabitat iob. quia sapientiā que p
nob' passionis dolorē sustinuit. cor
da uite consiliis dedita sibi met ha
bitationem fecit. Et erat uir ille

simplex & rectus. In rectitudine iusticia. In simplicitate aut mansuetudo designat. Per uero nos cum rectitudine iusticie exequimur. mansuetudine relinquitur. & cum mansuetudine seruare cupimus. iusticie rectitudine declinamus. Incarnatus uero dominus simplicitate cum rectitudine tenuit. quia nec in mansuetudine distractione iusticie. nec rursus in distractione iusticie uirtute mansuetudinis amisit. Unde cum quidam deducta adultera hunc temptare uoluissent ut in culpa aut in mansuetudinis aut in iusticie laberet. ad utraq; respondit dicens. Qui sine peccato est uirum. primus in illam lapidem mittat. Da simplicitatem mansuetudinis. Qui sine peccato est uirum. Da zelum iusticie. Primus in illam lapidem mittat. Unde & ei per prophetam dicitur. Intende per sepe pcedere & regna. propter ueritatem et mansuetudinem & iusticiam. Veritatem quippe exequens mansuetudinem cum iusticia conseruauit. ut nec zelum rectitudinis in mansuetudinis pondere amitteret. nec rursus pondus mansuetudinis zelo rectitudinis perturbaret. Sequitur. Time dominum & recedens a malo. Scriptum de illo est. Et repleuit eum spiritus timoris domini. Incarnatus enim dominus in semetipso omne quod nobis inspirauit ostendit.

dit. ut quod precepto diceret. exemplo suaderet. Iuxta humanitatis igitur naturam redemptor noster dominum timuit. quia ut superbum hominem redimeret mentem humilem pillo sumpsit. cuius bene per hoc quod recedere a malo iob dicitur & actio designat. Ipse quippe per recessit a malo. non quod faciendo contigit. sed quod inueniendo reperbauit. quia uetustam quam natus inuenit humane conuersationis uitam deseruit. & nouam quam secum detulit. sequatur moribus impositit. Atque sunt ei. uii. filii. & tres filie. Quid in septenario numero nisi summa perfectionis accipit. ut enim humane rationis causas de septenario numero taceamus que asserunt quod idcirco perfectus sit. quia christo pari constat. & primo impari. christo quod diuidi potest. & primo qui diuidi non potest. certissime scimus quod septenarium numerum. scriptura sacra perfectione ponere consueuit. Unde & septimo die dominum requieuisse ab operibus asserit. Hinc est etiam quod septimus dies. in requie hominibus id est in sabbato datus est. Hinc est quod iubilaeus annus in quo plena requies exprimitur. septem ebdomadibus consummat. qui monade addito nostre adunationis summa implet. Natus uero septem filii. ad predicandum scilicet uirilitate incedentes apostoli. Qui dum per

fectionis p̄cepta p̄agunt. quasi sup̄i-
orū sexus fortitudine in conuersa-
tione tenuerunt. Hinc est enim qd
p̄fectione septi formis gr̄e imple-
di duodecim sunt electi. A septena-
rio quippe numero induodenariū
numerus surgit. Nam septenari-
us numerus suus in se partib' multi-
plicatus. ad duodenariū tenditur.
Sive enim quatuor p̄tria. seu tria
p̄ quatuor ducant. septem induode-
cim uertunt. Vnde sc̄i apli. quia
t̄ritatem in quatuor partib' mun-
di p̄dicare mittebant. duodecim
sunt electi. ut etiam numero p̄fec-
tionem ostenderent. quā uita & uo-
ce p̄dicarent. **M**ate sunt & tres filie.
Quid in filiabus. nisi infirmiores fide-
lium plebes accepimus. que si ad
p̄fectionem op̄is nequaquam forti-
tute p̄manent. fidem tamen
t̄ritatis cognitam constant tenent.
In septem q̄ filiis p̄dicantiū ordo.
ut tribus uero filiabus multitudo sig-
nificat. auditorū. Possunt q̄ p̄ tres fi-
lias tres ordines fidelium designari.
Post filios quippe filie nominantur.
quia post aplōy conspectam fortitu-
dinē. tres distinctiones fidelium.
in eccl̄e conuersatione secute sunt.
pastorum uidelicet. continentū.
atq; coniugatorum. Vnde & ezechiel
p̄pha tres liberatos uiros audisse
sc̄asserit. noe scilicet & danielem &

iob. Quid enim m̄ noe qui archam in
undis rexit. nisi p̄positorū ordo
signatur. qui dum ad formā uite
p̄p̄lis p̄sunt. sc̄am eccl̄am in temp-
tationum fluctib' regunt. Quid p̄
danielem cuius mira abstinencia
scribit. nisi continentium uita figu-
ratur. qui dum cuncta que mun-
di sunt deserunt. de spectatē baby-
lonie alta mente dominant. Quid
p̄ iob. nisi bonoy cōiugum uita
signatur. qui de rebus mundi q̄s
possident. dum pia op̄a faciunt. qua
si p̄terre uiam. ad celestem patriam
tendunt. Quia q̄ p̄scōs ap̄los tres fi-
delium distinctiones iste sunt. rec-
te post filios tres filie nate me-
morant. Sequitur. Et fuit possessio
eius. vii. milia ouium. & tria milia
camelorū. Quia q̄ fideles auditores
ex uaria conuersatione collecti sūt.
quod prius uniuersalit̄ memorati
filiabus dicit. hoc distingere p̄ modū
appellatione animalium subinfertur.
Quid enim in septem milia ou-
bus. nisi p̄fectam quorundam inno-
centiam exprimit. que ad p̄fectionē
gr̄e ex legis pascuis uenit. quid in
trib' milib' camelorū nisi ad plenitudi-
nem fidei ueniens. tota gentiliū
uiciofitas designatur. in sc̄ptura autē
sacra aliquando cameli nomine ip-
se dñs. aliquando autē p̄p̄lis gentilis
exprimit. Cameli enim nomine dñs

designat. sicut ab eodem domino iudeis ad
uerſantibus dicitur. **L**iquantes culicem
glutientes camelum. **S**ulix enim su-
furrando uulnerat. camelus autem
sponte se ad suscipienda onera incli-
nat. **L**iquauerunt ergo iudei culicem. quia
sediciosum latine dimitti petierunt.
camelum uero glutierunt. quia eum qui ad
suscipienda nostre mortalitatis onera
sponte descenderat. extinguere cla-
mando conati sunt. **R**ursus cameli
nomine gentilitas designat. **U**nde
et rebecca ad ysaac ueniens dorso ca-
meli deducta. quia ad christum ex genti-
litate ecclesia pertrans. in totis uiciosis
que uite uite - ris conuersationibus in-
uenit. **Q**ue ysaac uiso descendit. quia
domino cognito uicia sua gentilitas de-
seruit. et ab elatione celsitudinis in
humilitatis petiit. **Q**ue et uerecunda
ta pallio uelat. quia coram illo exan-
te acta uita confundit. **U**nde et paulus
eisdem gentibus dicit. **Q**uem ergo fructum
habuistis tunc in illis. in quibus nunc
erubescitis. **Q**uia ergo prout hebreos apa-
scius legis ad fide uenientes accipi-
mus. nil obstat ut per camelos tortos
moribus atque onustos ydolorum cultibus
gentilium ipsos sentiamus. **Q**uia enim
ex semetipsis sibi inuenerunt deos quos
colerent. quasi a semetipsis eis onus
in dorso exerceuerat quod portarent. **P**o-
test etiam per camelos. quia commune
est animal samaritanorum uita signa

13
rl. Cameli namque ruminant. sed ne
quaquam ungula findunt. Samaritani
quoque quasi ruminant. quia ex par-
te legis uerba recipiunt. et quasi un-
gulam non findunt. quia eam pro parte
contempnunt. quia et graue onus in
dorso mentis tolerant. quia in omne
quod faciunt. sine spe eternitatis elaborant.
Fide quippe resurrectionis nesciunt.
Et quid esse grauius atque onustius potest.
quam afflictione scilicet pretereuntis sperari.
et nequaquam ad releuationem mentis
gaudia remunerationis sperare. **S**ed
quia in carne dominus apparens. et hebre-
orum ipsos perfectionis gratia impleuit
et samaritanorum quosdam ad cogniti-
onem fidei mira opera ostendendo produxit.
Dicat recte de umbra que ueritatem
exprimeret. quod et septem milia ouium.
et tria milia camelorum possidet. **S**e-
quitur. **Q**uingenta iuga bouum. et quin-
gente asine. **I**am superius dictum est. quod
inquingenario numero qui sep-
tem ebdomadibus ac monade addito
implet requies designat. **D**enario
autem numero summa perfectionis ex-
primitur. **Q**uia uero fidelibus perfectio quietis
promittitur. quasi quinquagenario deci-
es ducto. ad quingentesimum peruenit.
Inscriptura autem sacra bouum nomine
aliquando hebitudo fatuorum. aliquan-
do bene operantium uita signat. **Q**uia
enim bouis nomine stultorum uecor-
dia figurat. recte per salomonem dicitur.

Statimq; eam sequit^r. quasi bos duct^r
aduictima. Rursum quia boum
nomine uita uniuscuiusq; op^ran
tis exp^rmit^r. legis p^rcepta testant^r.
que p^rmoysen. que p^rmoysen p^rce
pit dicens. Non alligabis os boui tri
turanti. Q^d apte rursum dicit^r. dig
nus est oparius mercede sua. **A**sinor^{um}
quoq; nomine aliquando stultor^{um}
pigricia. aliquando immoderata
petulanti^{um} u^{el} luxuria. aliquando
gentiliu^{um} simplicitas designatur.
Stultoru^{um} pigricia asinor^{um} appellati
one figuratur. sicut p^rmoysen di
citur. Non arabis in boue simul et
asino. **A**csi diceret. fatuos sapien
tibus in p^rdicacione n^{on} societ. n^{on} p^reu
qui implere rem n^{on} ualet. & illi qui
p^rualet obsistas. Immoderata quoq;
petulantia luxuria asinoru^{um} appel
latione exp^rmit^r. ut p^rpha testat^r q^d ait.
Quoru^{um} carnes sunt ut carnes asinor^{um}.
Asinoru^{um} rursum nomine simplicitas
gentilis ostendit^r. unde ierlm tenden
dus. asellum sedisse p^rhibet^r. Quid est eni
sedendo asinu^m ierlm uenire. nisi gen
tilitatis simplicitas corda possidendo
ea ad uisionem pacis regendo & p^rsi
dendo p^rducere. Q^d uno & facili testi
monio ostendit^r. quia & p^rboues iu
dee oparii. & p^rasinu^m gentiles ip^si
designant^r. cu^m p^r p^rpham dicit^r. Cog
nouit bos possessorem suu^m. & asinus
p^rsepe d^{omi}ni sui. Quis eni bos nisi iuda

icus p^rpls extitit. cuius ceruicem iugu^m
legis attriuit. & quis asinus nisi gen
tilitas fuit. qua^m quilibet seductor
repperit. quasi brutu^m animal. & mul
la ratione renitens. quo uoluit erro
re substraui. **B**os q^{ui} possessor est & asinu^m
d^{omi}ni p^rsepe cognouit. quia & hebrai
cus p^rpls d^{omi}ni quic^{um} colebat. si ignorabat
repperit. & gentilitas legis pabulu^m
q^{ui} n^{on} habebat accepit. Quid g^o sup^rius
nominatis ouib^{us} & camelis dicitur.
hoc inferius in bubus & asinis repli
cat^r. **H**abuit v^o & ante redemptoris
aduentu^m iudea boues. quia ad p^redi
candu^m misit oparios. Quib^{us} uoce uer
tatis dicit^r. **V**e uob^{is} yp^{ocrit}e. qui
circumtis mare & aridam. ut faciatis unu^m
p^rselitum. **S**c^{ilicet} cu^m fuerit factus.
factus eum filium gehenne duplo qua^m
uos. Quos graue iugum legis p^rserat.
quia exteriora littere mandata tole
rabant. Quib^{us} uoce uertutis dicitur.
Venite ad me om^{nes} qui laboratis & one
rati estis. & ego uos reficiam. Tolle
iugum meu^m sup^r uos. & discite ^{ante} quia
mitis sum & humilis corde. Q^d g^o in
euglio bene laborantib^{us} requies p^rmit
titur. hoc est q^{ui} iuga bouum quingen
ta memorant^r. quia qui redemptoris
dominio colla subiciunt. quoniam ad
requiem tendunt. vnde & asine q^{ui} in
gente p^rhibent^r. quia uocare plebes
gentiu^{um} dum ad requiem puenire desi
derant. cuncta mandatoru^{um} onera. li

14
bentur portant. Unde bene quod hanc
requiem populus gentilis appeteret. iac
cob filios alloquens. propheta hoc study
it uoce signare dicens. Sachar asinus
fortis accubans inter terminos. uidit
requiem quod esset bona. et terram quod opti
ma. et suppositum humerum ad portan
dum. Inter terminos namque accubare
est prolatum mundi fine quiescere.
nichilque debui que nunc in medio
uersant querere. sed ultima desidera
re. Et fortis asinus requiem ac terram op
timam uidet. cum simplex gentilitas
idecirco se ad robur boni operis erigit.
quia ad eternam uitam patriam tendit.
Que et ad portandum humerum apponit.
quia conspecta superna requie precep
tus etiam grauius in opatione se subi
cit. et quicquid intolerabile pusilla
numitas assertit. hoc eileue ac facile
spes remunerationis ostendit. Quia
ergo ad eternam requiem. pelectorum par
te iudea gentilitasque colligitur. recte
quingenta iuga bouum et quingen
te asine haberi prohibent. Sequitur.
Aet familia multa nimis. Quid est quod pus
animalium multitudo describitur. et
familia in extremo memoratur. nisi quod
ad cognitionem fidei pusilla mundi
collecta sunt. ut post eius etiam astu
ta uocarentur. paulo attestante qui ait.
non multi sapientes secundum carnem. non
multi potentes. non multi nobiles. sed
que stulta sunt mundi elegit deus. ut

confundat sapientes. ipsa namque
secundum ecclesie principia litterarum prohiben
tur ignara. ut uidelicet incunctis
predicatoribus suis redemptor noster osten
deret. quod ad uitam credentes ipsos non
sermo sed causa suaderet. Sequitur. Erat
que uir ille magnus inter omnes orientales.
Quod redemptor noster oriens dicitur. propheta
testante prohibet quia ait. Ecce uir ori
ens nomen eius. Omnes ergo qui in hunc
orientem fide consistunt. recte orien
tales uocantur. Sed quia omnes homines
tantum homines. ipse autem oriens deus
et homo recte dicitur. Erat magnus in
ter omnes orientales. Ac si apte dicere
tur. Omnes qui in fide deo nascuntur super
at. quia non ut ceteros adoptio. sed natu
ra illum diuinitatis exaltat. qui et
si humanitate ceteris apparuit similis.
diuinitate tamen mansit supra omnes
singularis. Et ibant filii eius et facie
bant conuiuium pro domo. Filii facturi
conuiuia pro domos ibant. cum predica
tores apostoli in diuersis mundi regio
nibus uirtutum epulas audientibus qua
sidentibus ministrabant. Unde et eis
dem filiis de esuriens plebis dicitur.
date illis uos manducate. Et rursum.
Non mittere eos ieiunos nolo ne defici
ant in uia. id est in predicatione uiam
uerbum consolationis accipiant.
ne a uertutis pabulo ieiunii rema
nerent. in huius uite labore succum
bant. Hinc rursum eiusdem filiis dicitur.

Opanum n̄ cibum qui p̄t. s̄ qui p̄ ma-
net in uitam et̄nam. Querit̄ conui-
uia quom̄ exhiberent̄ adiungit̄
cū p̄tinus subinfert̄. Vnusquisq; in
die suo. Si ignorantie obscuritas. si
ne dubitatione nox cordis ē. intellec-
tus n̄ in merito dies uocat̄. Vnde &
p̄ paulū dicit̄. Alius iudicat diem in-
ter diem. alius iudicat omnē diem. Ac
si apte dicat. Alius quedā n̄ nullis in-
ter missis intelligit̄. alius v̄ omnia
ad intellectū possibilia ita ut sit ui-
denda cognoscit̄. Vnusquisq; q̄ fili-
i in die suo conuiuiū exhibet. quia sc̄s
quisq; p̄dicator iuxta mensurā illu-
minate intelligentie mentes audi-
entiū epulis uertutis pascit̄. In die
suo paulus conuiuiū fecerat cū dice-
bat. Beatiores erunt. si sic p̄ manserint
sc̄dm meū consiliū. De die suo unū
quēq; ammonēbat cogitare cū di-
ceret. unusquisq; in suo sensu habun-
det. Sequit̄. Et mittentes uocabat
tres sorores suas. ut comederent et
biberent cū eis. Sorores filiū ad con-
uiuium uocant. quia infirmis audi-
torib; sc̄i apli refectiois sup̄ne gau-
dia p̄dicant. eorūq; mentes quia aue-
ritatis pabulo ieiunas aspiciunt. di-
uini eloquiū epulis pascunt. Bene au-
tē dicit̄. ut comederent & biberent
cum eis. Sēptura enim sacra aliquādo
nobis cibū est. aliquādo potus est.
Cibū est in locis obscuriorib; quia

quasi exponendo frangit̄. & man-
dando gloriat̄. Potus v̄ est in locis
aptioribus. qui ita sorbet̄ sicut in-
uenit̄. Libum uidit̄ p̄phā sēpturam
sacram qui exponendo frangeretur
cū diceret. Paruuli petierunt panem
& n̄ erat qui frangeret eis. id est infir-
mi quiq; sēpturę sacre ualentio-
res sententias petierunt exponen-
do cōminui. sed qui exponere debe-
at. n̄ ualet inueniri. Potum uidit̄
sēpturam sacram p̄phā cū diceret. Om-
nes sitientes uenite ad aquas. Si po-
tus mandata n̄ essent. p̄ se met ipsam
ueritas non clamaret. Siquis sitit
ueniat ad me & bibat. Quasi cibū
ac potum uidit̄ p̄phā uidet̄ defu-
isse cū diceret. Nobiles eius interie-
runt fame. & multitudo eius siti ex-
aruit. Paucorū quippe est. fortuna
& occulta cognoscere. multorū v̄
hystorie apta sentire. & idcirco ui-
dee nobiles non siti. s̄ fame interisse
asserit. quia qui p̄ eē uidebant. dū
totos se exteriori intellegentie debe-
rant. qd̄ de intimis discutendo mā-
derent n̄ habebant. Quia v̄ sublimi-
orib; ab interno intellectu cadentib;
paruulorū intelligentia. & in exte-
riorib; exsiccant̄. recte illic adiungit̄.
Multitudo eius siti exaruit. Ac si apte
diceret. Dum uulgus uite sue studiū
desertit. iam nec fluentia hystorie ex-
quirat. Et occulta mandata sacri elo-

15
quoniam & apta se intellexisse testantur.
qui repbanti se iudici conquiren-
tes dicunt. Manducaui & bibi in
coram te. Quid apte exponendo subiun-
gunt. Et in plateis nostris docuisti. Quia
glossa eloquia in locis obscurioribus
exponendo frangunt. in locis uero apti-
oribus. ita ut inuenta fuerint potant.
dicat recte. Mittentes uocabant
tres sorores suas. ut comederent &
biberent cum eis. Ac si apte diceret. In-
firmos quosque blanda ad se suasionem
deducebant. quatinus eorum mentes
& magna per contemplationem differen-
tes pascere. & parua per historiam
tradentes nutrire. Sequitur. Superque
in orbem transierunt dies conuiuuii.
mittebat iob & sanctificabat eos. con-
surgensque diluculo. offerebat ho-
locausta per singulos. In orbem die
conuiuuii transierunt. cum predicationum
ministeria pagunt. pactisque con-
uiuuii holocaustum iob per filios obtu-
lit. quia per apostolos de predicatione re-
deuntibus. patre redeptor exorauit.
Bene autem mittendo sanctificare dicitur.
quia dum spiritum sanctum qui ex se procedit
discipulorum cordibus tribuit. quicquid
in eis culpe esset potuit emundare.
recteque ad offerenda holocausta
diluculo consurgere prehibetur.
quia per hoc quod per nobis intercessionem
sue perfectionem obtulit. discussa er-
roris nocte humane mentis tene-

bras illustrant. ne quo peccati
contagio ex ipsa predicationis gloria
mens in occulto polluat. ne sibi
que agit tribuat. ne sibi tribuendo
que agebat amittat. Unde recte
subiungit. Dicebat enim. Ne forte
peccauerint filii mei & benedixe-
runt deo in cordibus suis. Non quippe
benedicere est idem maledicere. de
eius munere sibi gloriam prebere. Un-
de recte sanctis apostolis post predicationem
dominus pedes lauat. ut uidelicet apte
monstraret. quia plerumque & in bono
ope peccati pulvis continetur. & inde
inquinantur uestigia loquentium.
unde audientium corda mundant.
Nam sepe nonnulli dum exhortationis
uerba faciunt. qualibet tenuit se
se intus secus. quia per eos purgationis
gratia deriuat extollunt. cumque uer-
bo aliena opera diluunt. quasi ex bo-
no minere puluerem male cogitatio-
nis sumunt. Quid ergo fuit post predi-
cationem pedes discipulorum lauare
nisi post predicationis gloriam cogita-
tionum puluerem tergere. gressusque
cordis ab interna elatione munda-
re. Nec obstat ab omnimoda medi-
atoris scientia. quod dicitur ne forte.
Nam cuncta sciens. & in locutione
sua ignorantiam nostram suscipiens
atque dum suscepti docens. non num-
quam. quasi ex nostra dubitatione
loquitur sicut dicitur filius hominis

ueniens. putas inueniet fidem
in terra. **E**xpletis q̄ conuiuīis sa-
crificium iob p̄ filiis offerens dice-
bat. ne forte peccauerint filiū mei
& benedixerint dō in cordib⁹ suis.
quia redemptor n̄r post quā p̄di-
catores suos. a malis impugnantibus
diluuit. etiam in bona que e-
gerant a temptationib⁹ defendit.
Sequit⁹. Sic faciebat iob cunctis di-
eb⁹. Cunctis dieb⁹ iob sacrificiū
offerre n̄ cessat. quia sine immis-
sione p̄ nob̄ holocaustum redemp-
tor immolat. qui sine cessatione
patri suā p̄ nob̄ incarnationem
demonstrat. ipsa namq; eius in-
carnatio n̄r emundationis obla-
tio ē. cumq; se hominē ostendit.
delicta hominis int̄ ueniens dilu-
it. & humanitatis suē mysterio p̄-
benne sacrificiū immolat. quia
& hec sunt et̄na que mundat. **I**git⁹
quia in ipso expositionis exordio.
sic p̄sona beati iob nuntiari dñm
diximus. ut de signati p̄ illum cap̄
& corpus. id est xp̄m & eccl̄am dice-
remus. postquam caput n̄r in quo
modo designatū credat⁹ ostendi-
mus. nunc corpus eius qd̄ nos sum⁹
quom̄ xp̄m at̄ indicemus. ut q̄a
audiuimus ex h̄y storia qd̄ mire m̄
cognouimus ex capite qd̄ credam⁹.
consideremus nunc ex corpore
qd̄ uiuendo teneamus. **I**n nobis

in eis namq; debemus t̄nsfor-
mare qd̄ legimus. ut cum paudi-
tum se animus exercat. ad opandū
qd̄ audierit uita concurret.

Vi & erat inter ea hui⁹. nomine iob.
Suo dolens. & hui⁹ consiliator
dicit. n̄ in merito p̄ utraq; nomina
electus quisq; figurat⁹. quia num-
rum consiliator em animū inhabi-
tat. qui dolens de p̄sentib⁹ ad et̄na
festinat. Nam sunt n̄ nulli qui uitā
suā negligunt. & dum m̄storia
appetunt. dum et̄na ul' n̄ intelligit
ul' intellecta contēp̄nunt. nec dolo-
rem sentiunt. nec habere consiliū
sciunt. cumq; sup̄na que amiserat
non considerant. ēē se heu miseri
in bonis putant. Nequaquā enim
ad ueritatis lucē cui cōditi fuerat
mentis oculos erigunt. nequaquā
ad contemplationē et̄ne patre
desideriū aciem tendunt. s̄ semetip-
sos ad que p̄iecti sunt desērentes.
uice patre diligunt exiliū qd̄ pa-
tiunt⁹. & incertate quā tolerant.
quasi in claritate luminis exultant.
At contra electorū mentes dum cuncta
transitoria nulla ēē conspicunt.
ad que sunt cōditi exquirunt.
cumq; eorū satisfāctioni nil extra
dñm sufficit. ipsa inquisitionis exer-
citatione fatigata illoꝝ cognatio
in conditoris sui spe & contempla-
tione requiescit. sup̄nis inter ser-

ciuib⁹ appetit. & unusquisq; eorū ad
huc in mundo corpore positus.
mente iam extra mundū surgit.
erumpnā exiliū quam tolerat de
plorat. & ad sublimē patriam inces
santib⁹ se amoris stimulis excitat.
Sum q̄ dolens uidet quā sit eternū
q̄d p̄didit. inuenit salubre consi
lium. temporale hoc despicere q̄d
p̄currit. & quo magis crescit con
siliū scientia. ut p̄tura deserat. eo
auget² dolor q̄d necdū ad man
surā p̄tingat. Vnde bene p̄ salo
monē dicit. Qui adponit scienti
am addit dolorē. Qui enim scit
iam summa que adhuc n̄ habet.
magis de infimis in quib⁹ retinet²
dolet. Recte q̄ intra hūc habitare
iob dicit. quia in scientie consilio
electi unus cuiq; dolens animus
tenet. Intuendū quoq; ē. quā nul
lus dolor mentis sit in actione p̄ci
pitationis. Qui enim sine consiliū
uiuunt. qui semetipsi s̄ rerū euen
tib⁹ p̄cipites deserunt. nullo interi
cogitationē ^{dolore} fatigant. Nam qui
sollertiter in uite consilio figit m̄te
caute se se in omni actione circum
spiciendo considerat. & ne ex re q̄
agit. repentinus finis aduersusq;
surripiat. hunc prius mollit̄ posi
to pede cogitationis palpat. pen
sat ne ab his que agenda sunt for
mido p̄pediat. ne in his que diffē

renda sunt p̄cipitatio impellat.
ne praua p̄concupiscentiā a p̄to
bello sup̄ent. ne recta p̄ inanem
glām insidiando supplantet. Iob
q̄ intra hūc habitat. dū mens
electi quo magis p̄ consiliū uiue
re nititur. eo angustia trineris dolo
re fatigat. Sequitur. Simplex & rec
tus. actumens d̄m. & recedens a ma
lo. Quisq; et̄nam patriam appetit. sim
plex p̄cul dubio & rectus uiuit. sim
plex uidelicet ope. rectus fide. sim
plex in bonis que inferius p̄agit.
rectus in summis que in iunioris
sentit. Sunt namq; n̄nulli qui in bo
nis que faciunt simplices n̄ sunt. dū
n̄ in his rēbutionē interius. s̄ ex
terius fauorē querunt. Vnde bene
p̄ quendā sapientē dicit. Ve pecca
tori. terram ingrediens duabus
uiis. Duabus quippe uiis peccator
terrā ingreditur. q̄ndo & dī ē q̄d
ope exhibet. & mundi q̄d p̄cogita
tionē querit. Bene aut̄ dicitur.
timens d̄m & recedens a malo. q̄a
scā electorū ecclā simplicitatis sue
& rectitudinis suas timore incho
at. s̄ caritate consummat. Qui t̄
ē funditus a malo recedere. cū
ex amore dī cepit iam nolle pec
care. cum v̄ adhuc timore bona
agit. a malo penitus n̄ recedit. q̄a
eo ipso peccat quo peccare uellet.
si in uite potuisset. Recte q̄ cum

timere dñm iob dicit. recedere
etiam a malo phibet. quia dum
metum caritas sequit. ea que mte
relinquit. etiam p cogitationis p
positū culpa calcat. Et quia ex ti
more unum qd q; uicium pmit.
ex caritate aut uirtutes oriuntur.
recte subiungit. Natiq; sunt ei.
vii. filii. & iii. filie. Septem quippe
nobis filii nascunt. cū p conceptio
nē bone cogitationis scī sps septē
in nobis uirtutes oriunt. Hanc nā
q; utrāq; plen ppha dinumerat.
cum sps mentē secundat dicens.
Requiescet sup eum sps dñi. sps sa
pientie. & intellectus. sps consilii
& fortitudinis. sps scientie & pie
tatis. & repleuit eum sps timoris
dñi. Cum g p aduentū sps sapien
tia. intellectus. consiliū. fortitu
do. scientia. pietas. ac timor dñi.
unicuiq; nrūm gignit. quasi man
sua posteritas in mente ppagat.
que sup ne nrē nobilitatis genus
eo ad uitam longius seruat. quo
amori eternitatis sociat. S; habent
in nob septē filii. tres pcul dubio
sorores suas. quia quicqd uirtute hū
uirtutū sensus faciunt. spei. fidei.
caritatiq; coniungunt. Neq; enī
addenariū pfectionē septē filii p
ueniunt. nisi in spe. fide. caritate
fuerit omē qd agunt. Quia v hanc
p euntū uirtutū copiam. multi

moda bonorū opum cogitatio se
quit. recte subiungit. Et sunt pos
sessio eius. vii. milia ouium. & tria
milia camelorū. Seruata quippe
ueritate hystorie. imitari spūalit
possumus. qd carnalit audimus
Oues enim vii. milia possidem. cū
cogitationes in nocuas pfecta cor
dis mundicia intra nos metipsos
inquisite ueritatis pabulo pascim.
eruntq; nobis in possessione etiam
tria milia camelorū. si omne qd in
nobis altum ac tortuosum ē. rationi
fidei subdit. & sub cognitione triu
tatis sponte in appetitu humilita
tis inclināt. Camelos quippe posside
mus. si quod altum sapimus. humi
lit deponam. camelos pcul dubio
possidemus. cum cogitationes nrās
ad infirmitatis fine compassionē
flectimus. ut uicissim onera nrā
portantes. aliene infirmitati cōpa
ti. condescendendo nouerimus. Pos
sunt etiam p camelos. qui ungula
nequaquā findunt. s; tū tamen ru
minant. terrenarū rerū bone dis
pensationis intellegi. Que quia ali
quid habent scli. & aliquid di. p
commune eas necesse ē animal de
signari. Neq; enim terrena dispen
satio quā uis eterne utilitati serui
at. sine purbatione mentis ualeat
exhiberi. Quia g p hanc & ad p sēns
mens confunditur. & imppetuum

merces parat. quasi comune animal
et aliquid de lege habet. et aliquid
non habet. Ungulam namque non findit
quia non se penitus anima ab omni
ope terreno disiungit. sed tamen rumi-
nat. quia bene dispensando tempo-
ralia per multitudinis fiduciam celestia
spat. Terrene ergo dispensationes quasi
camelorum more capite legi concor-
dant. pede discrepant. quia et lo-
celi sunt. que iuste uiuentes appe-
tunt. et huius mundi sunt ea in quibus
ope uersantur. Nos ergo cum easdem terre-
nas dispensationes cognitionis intra-
tis subdimus. quasi camelos fide possi-
demus. Sequitur. Quingenta quoque iu-
gaboum. et quingente asine. Iuga
boum in usum possessionis nostre sunt.
cum concordis uirtutes exarant du-
riciam mentis. quingentas quoque asi-
nas possidemus. cum lasciuientis mo-
tus restringimus. et quicquid in nobis car-
nale exurgere appetit. spirituali cordis
dominatu refrenamus. uel certe
asinas possidere est. cogitationes in-
tra nos simplices regere. Que dum
in subtiliori intellectu currere non
ualent. quo quasi pigrius ambulant.
eo si eterna onera mansuetius por-
tant. Sunt namque nonnulli qui dum
alta non intelligunt. ad exteriora con-
uersationis opera se humilius premunt.
Bene ergo per asinas pigrum quidem ani-
mal. sed tamen portandis oneribus

17
deditum. simplices cogitationes ac-
cipimus. quia dum nostram plerumque
ignorantiam cognoscimus. leuius
onera aliena toleramus. cumque nos quasi
singularis sapientie altitudo non
euehat. ad proferenda alieni cordis
inertiam mens nostra equanimitate se in-
clinat. Recte autem siue iuga bouum
siue asine quingente referuntur.
quia in hoc quod uel prudenter sapi-
mus. uel in hoc quod humiliter ignoramus.
dum eterne pacis requiem querimus.
quasi intra iubilei numerum teneamur.
Sequitur. Ac familia multa numis. Mul-
tam numis familiam possidemus cum
cogitationes innumeras sub mentis
dominatione restringimus. ne ip-
sa sui multitudine restanum super-
ent. ne peruerso ordine discretionis
nostre principatum calcant. Et bene
cogitationum turba multe familie
appellatione signatur. Nam scimus cum
absente domina ancillarum lingue pretere-
unt. silentium deserunt. deputati
operis officia negligunt. totumque sibi
mer ordine uiuendi confundunt.
At si repente domina ueniat. mox pretere-
pentes lingue reticent. officia uni-
us cuiusque operis repetunt. sicque ad op-
portunum ac si non recesserint reuertuntur.
Si ergo ad domum mentis ad momentum
ratio discedat. quasi absente domina
cogitationum clamor uelut ancil-
larum garrula. ancillarum turba

multiplicat. **V**t autem ratio ad men-
tem redierit. mox se confusio tu-
multuosa compescit. & quasi ancil-
le se adiunctum opus tacite rep-
munt. **D**um cogitationes primum cau-
sis se propriis ad unitatem subdunt. Pos-
sidemus ergo multam familiam. cum recto
iure innumeris cogitationibus rati-
onis discretionem dominamur. **Q**uod
nimirum cum sollemus agimus. iungi-
pe eandem discretionem angelis cona-
mur. **V**nde & recte subiungitur
Iratque uir ille magnus inter omnes ori-
entales. Tunc namque magni inter
omnes orientales efficimur. Cum eis
spiritibus qui orientis luci inherere
possunt carnalis corruptionis nebula
discretionis nostre radiis. inquam
possibilitas superpetit sociamur. **V**n-
de & per paulum dicitur. **G**ratia consiliatio
in celis est. Quisquis temporalia ac de-
fectiua sequitur. occasum petit. quis
quis uero superna desiderat. quia ino-
riente habiter de monstrat. **M**agni
ergo non inter occidentales. sed inter ori-
entales efficitur. qui non inter actiones ima-
& fugitiua querentium. sed inter cho-
ros proficere supernorum eorum conat.
Sequitur. Et ibant filii eius. & faciebant
conuiuium per domos. unusquisque in
die suo. filii per domos conuiuium
per domos faciunt. dum uirtutes sin-
gule iuxta modum proprium mentem
pascunt. **V**bi & bene dicitur. **U**nus

quisque in die suo. **D**ies enim unus
cuiusque filii. est illuminatio unius
cuiusque uirtutis. **V**t enim hec ipsa
dona septiformis gratie breuiter expli-
cem. alium diem habet sapientia.
alium intellectus. alium consilium.
alium fortitudo. alium scientia.
alium pietas. alium timor. **N**eq-
enim hoc est sapere quod intelligere.
Item quia multi eterna sapientiam. sed
hec est intelligere nequaquam possunt.
Sapientia ergo in die suo conuiuium
facit. quia mentem de eternorum spe
& certitudine reficit. **I**ntellectus
in die suo conuiuium parat. quia
in eo quod audita penetrat reficien-
do cor tenebras eius illustrat. **C**on-
siliium in die suo conuiuium exhi-
bet. quia dum esse precipitem prohibet
ratione animum replet. **F**ortitudo
in die suo conuiuium facit. quia
dum aduersa non metuit. trepidan-
ti menti cibos confidentie apponit.
Scientia in die suo conuiuium parat.
quia in uentre mentis ignorantie
ieiunium superat. **P**ietas in die suo
conuiuium exhibet. quia cordis
uiscera misericordie operibus replet. **T**imor
in die suo conuiuium facit. quia dum
premit mentem. ne de presentibus super-
biat. de futuris illam spei cibo con-
fortat. **S**ed illud in hoc filiorum con-
uiuio perscrutandum uideo. quod se-
met ipsos inuicem pascunt. **V**alde

enum singula quelibet destruit.
si n̄ una alii uirtus uirtuti suffia
get. Minor quippe ē sapientia
si intellectu careat. ualde inuti
lus intellectus est. si ex sapientia n̄
subsistat. quia cum altiora sine sa
pientie pondere penetrat. sua il
lum leuitas grauius ruiturū leuat.
Vile est consilium cui robur forti
tudinis de ē. quia q̄d tractando
inuenit. carens uirib' usq; ad p̄fec
tionem opus n̄ p̄ducit. & ualde for
tudo destruitur. nisi p̄ consiliū
fuleiat. quia quo plus se posse cō
spicit. eo uirtus sine rationis mo
deramine deterius in preces ruit.
Nulla est scientia. si utilitate p̄cia
tis n̄ habet. quia dum bona cogni
ta exequi negligit. se se ad iu
dicium str̄ngit. & ualde in utili
ē pietas. si discretionē scientie
caret. quia dum nulla hanc scien
tia illuminat. quom̄ misereatur
ignorat. Timor quoq; ipse. nisi
has uirtutes etiam habuerit. ad
nullum opus p̄cul dubio bone ac
tionis surgit. quia dum ad cunc
ta trepidat. ipsa sua formidine
ab omib' torpens uacat. Quia
q̄ alternato ministerio uirtus
a uirtute reficit. recte dicit. q̄d
aput se uicissim filii conuiuian
tur. cumq; una aliam subleuan
do subleuat. quasi p̄ dies suos nu

merosa soboles pascenda conui
uium parat. Sequitur. Et mittentē
uocabant tres sorores suas. ut co
mederent & biberent cū eis. Cū
uirtutes nr̄e in omne q̄d agunt
spem fidē & caritatē seruiunt. quasi
opatores filii tres ad conuiuium
sorores uocant. ut fides spes & cari
tas gaudeat in opus bonum. quod
una queq; uirtus amministiat. Que
quasi ex cibo uires accipiunt dum
bonis opib' fidentiores fiunt. et
dum post cibum contemplationis
rore infundi appetunt. quasi ex po
culo ebriant. Sed quid ē quod in
hac uita sine iniquatione coma
gū. quā uis tenuissimū unquā p̄
agatur. non numquā namq; ip
si bonis que agimus addeterius
ppinquamus. quia dum leticiā
menti pariunt. quandā etiam se
curitate gignunt. dumq; mens
secura reddit. in torpore laxat.
n̄ numquā v̄ uires aliquantula ela
tione nos polluant. & tanto deiec
tores. apud d̄m faciunt. quanto
apud nosmet ipsos nostumidiore
reddunt. Vnde bene subiungit.
Cumq; in orbem tr̄sissent dies con
uiuii. mittebat iob & sc̄ificabat eo.
Pacto quippe orbe dierū conuiuii
mittere ad filios eosq; sc̄ificare ē.
post uirtutū sensum intentionē
cordis dirigere. & omne q̄d agit

N

Ndistricta retractationis discussione
ne mundare. ne bona estimantur
que mala sunt. ne saltem ueraciter
bona putentur sufficientia. cum p
fecta non sunt. Sic enim mens ple
rumque decipitur. ut aut qualitate
mali. aut boni quantitate fallat.
Sed hos uirtutum sensus melius preces
quam discussiones inueniunt. Nam
ea que perscrutari in nobis metip
sis plenius nitimur. sepe uerius
orando. quam inuestigando penetra
mus. Cum enim mens per quandam
compunctionis machinam ad alta
sustollitur. omne quod ei de se ipsa displicet.
sub se diiudicando certius
contempletur. Unde et recte subiun
gitur. Consurgensque diluculo of
ferebat holocausta per singulos. Di
luculo namque consurgimus. cum
compunctionis luce perfusi huma
nitatis nostre noctem. et ad ueri lumi
nis radios oculos mentis aperimus.
atque holocaustum per singulos filios
offerimus. cum pura quaque uirtu
te domino hostiam nostre preces immola
mus. ne sapientia eleuet. ne intel
lectus subtiliter currat ab errat. ne
consilium dum se multiplicat con
fundat. ne fortitudo dum fiducia
am prebet precipitet. ne scientia
dum nouit. et non diligit inflet. ne
pietas dum se inclinat. extra rec
titudinem intorquet. ne timor

dum plus iusto trepidat. in despa
rationis fo ueam mergat. Cum
pura quaque uirtute ut pura esse
debeat preces domino fundimus. quid
aliud quam iuxta numerum filiorum
holocaustum per singulos exhibemus.
Holocaustum namque totum incensum
dicitur. Holocaustum ergo dare est. to
tam mentem igne compunctio
nis incendere. ut in ara amoris
cor ardeat. et quasi delicta prope
s obolis inquinamenta cogitan
onis excurat. Sed hec agere nesci
unt. nisi hi qui prius quam cogita
tiones ad opus perdeant. internos
suos motus sollicite circumspicien
tes frenant. Hec agere nesciunt.
nisi qui uirili custodia munire
mentem nouerunt. Unde recte in
opinata morte extinctus hisbo
seth dicitur. que scriptura sacra in do
mo ostiarii. scilicet ostiaria habuisse
testatur dicens. Venientes filii rem
mon berothite. rechab. et banacha.
ingressi sunt feruente die domum
isbo seth. qui dormiebat super stratum
suum in meridie. ingressi sunt autem
et ostiaria domus purgans triticum
obdormiuit. Assumentes spicas
tritici latent ingressi sunt. et per
cusserunt eum in inguine. Ostiaria
triticum purgat. dum mentis custodia
discernendo uirtutes a uiciis sepa
rat. Que si obdormierit in morte

19
ppriū dñi insidiatores admittit.
quia cum discretionis sollicitudo
cessauerit ad inīficiendū animū
malignus spiritus iter pandit. Qui
ingressi spicas tollunt. quia mox
bonarū cogitationum germina
auferunt atq; in īguine feruū
quia uirtutē cordis delectatione
carnis occidunt. In īguine quip
pe ferire ē. uitam mentis carnis
delectatione pforare. Nequaquā
ī uoboseth iste hac morte succūmbe
ret. si nā ad ingressum domus muli
erē idē ad mentis aditum mollē cu
stodiam deputasset. Fortis namq;
uirilisq; sensus pponi cordi forib;
debet. quem nec negligētie som
nus opprimat. nec ignorantie error
fallat. Unde & bene ī uoboseth apella
tus est. qui custode semina hostili
bus gladiis nudat. Hic uoboseth quip
pe uir confusionis dicitur. Vir autē
confusionis est. qui foris mentis cus
todiam munitus non ē. quia dū uir
tutes se agere estimant. sub intan
tia uicia nescientē necant. Tota ita
q; uirtute muniendus est aditus
mentis. ne quando eam insidiantē
penetrent. foramine neglecte co
gitationis. Hinc salomon ait. Omī
custodia serua cor tuum. quō ex
ipso uita pcedit. Virtutes g̃ quas
agimus. dignū ē ut summo pe ab
intentionis origine pensemus. ne

ex malo ortu pdeant. etiam si recta
sunt que ostentant. Unde hic quo
q; recte subiungit. Ne forte pec
cauerint filii mei. & benedixerint
dō in cordibus suis. filii in cordib;
maledicunt. cum recta nra opa
a non rectis cogitationib; pdeant.
cum bona in ap̃to exeunt. s; nox
ia in occulto molunt. Dō quippe
maledicunt. cum mentes nre se de
se estimant habere quod sunt. dō
maledicunt. cum se & ab illo acce
pisse uires intelligunt. s; tamen
de eius numeribus ppriam sibi lau
dem querunt. Sciendum ṽ ē qd
bona nra tribus modis antiquis hos
tis insequuntur. ut uidelicet hoc qd
rectum coram hominib; agit. in in
terni iudicis conspectu uicietur.
Aliquando namq; in bono ope inten
tionem polluit. ut omne qd in ac
tione sequitur. eo purū mundūq;
n̄ exeat. quo hoc a origine p̃turbat.
aliqñdo ṽ intentionē boni opis
uiciare n̄ p̃ualet. s; in ipsa actione
se quasi intinere opponit. ut eum
pppositum mentis securior quis
q; egreditur. sub iuncto latente uicio
quasi ex insidiis p̃imatur. aliqñdo
ṽ nec intentionē uiciat. nec inti
nere supplantat. s; opus bonū in
fide actionis illaqueat. quantoq;
ul' adomo cordis. ul' ab intinere op
is longius recessisse simulat. tanto

decepiendum bonae actionis ter-
minum astrictius expectat. & quo
incautum quemque quasi recedendo
red diderit. eo illum repentino nū-
numquā uulnere durius insanabi-
liusque transigit. Intentionē quippe
in bono ope polluit. quia cum faci-
lia ad decipiendum corda hominū
conspicit. eorum desideria autā transi-
tori fauoris apponit. ut in his que
recta faciunt. ad appetendam
torritudine intentionis inclinent.
Vnde recte sub iude specie de una
quaque anima laqueo misere inten-
tionis capta per prophetam dicitur.
Facti sunt hostes eius in capite. Ac si
apte diceret. Cum bonū opus nō bo-
na intentione sumit. huius aduer-
santes spiritus. ab ipso cogitationis exor-
dio principant. tantoque eam pleni-
us possident. quanto & principium
dominantes tenent. Cum uero inten-
tionē uiciare nō potest. in uia po-
stos laqueos regit ut in eo quod
bene agitur cor exlatere ad uiciū
deriuetur. quatinus quod inchoat
aliter propositum fuerat. in actionē longe
aliter quā cepit percurrat. Sepe enim
bono operi. dum laus humana obuiat
mentem operantis immutat. que quā-
uis quesita nō fuerat. tamen oblata
delectat. Cum uero delectatione dum
mens bene operantis resoluit. ab om-
ni intentionis intus uigore dis-

sipat. Sepe se bene inchoate nū-
iusticie exlatere. ita subiungit. &
dum helo rectitudinis immodera-
tus mentē turbat. cuncta quies-
centis salutē sauciat. sepe graui-
tatem cordis. quasi subiecta exla-
tere iusticia sequitur. atque omne opus
quod mens bona intentione incho-
at. hec uelamine meroris obum-
brat. que & non numquā tanto tar-
dius repellitur. quanto & per se men-
ti quasi seruo famulatur. sepe se
bono opilecticia immoderata subiu-
ngit. cumque plus mentē quam de-
cet hilaritatem exigit. ab actione
bona omne pondus grauitatis re-
pellit. Quia enim etiam bene incho-
antibus subest intinere laqueo per sal-
mista conspexerat. recte propheta ple-
nus spiritu dicebat. In uia hac qua am-
bulabam. absconderunt laqueos mihi.
Quod bene ac subtiliter ieremias in-
nuat. qui dum gesta foris referre
studuit. que intus apert nos metip-
sos gererent indicauit dicens. Ve-
nerunt octoginta uiri de sychem.
& de sylo. & de samaria. ita si barba.
& scissis uestibus squalentes. munera.
& thus habebant in manu. ut of-
ferrent in domo domini. Egressus autē
israel filius nathanie in occursum
eorum de maspha. incedens & plo-
rans ibat. Cumque occurrisset eis. di-
xit ad eos. Venite ad godoliam si

lum aicham. Qui cū uenissent ad
mediū ciuitatis interfecit eos. **B**ar
bam quippe radunt. qui sibi de
ppriis uiribus fiduciam subtrahit.
uestes se induunt. qui sibi metipsis
in exterioris decoris laceratione
nō parcunt. Oblaturi in domo dñi
thus & munera ueniunt. qui exhi
bere se in di sacrificio orationem
cum opib⁹ pollicent². s; tam si se in
ipsa scē deuotionis uia caute circū
spicere nesciunt. ismael nathanie
filius in eoz occursum uenit. quia
numitū quilibet malignus sp̄s pō
rū sui ^{nathanie} sathane uidelicet exemplo
in supbie errore generatus. se ad la
queum deceptionis opponit. De quo
& benedicuntur. Incedens & plorans
ibat. quia ut deuotas mentes inter
unere feriendo p̄ualeat. semet ip
sum quasi sub uelamine uirtutis
occultat. & dum concordare se ue
re lugentib⁹ simulat. ad cordis in
tima securus admissus. hoc qđ in
tus de uirtute latet occidat. Qui ple
rumq; se spondit ad altiora p̄uehe
re. unde & dixisse p̄hibetur. ueni
te ad go doliam filium aicham. at
q; dū maiora p̄mittit. etiam mini
ma subtrahit. Vnde recte dictū
ē. Qui cū uenissent ad mediū ciui
tatis. interfecit eos. Vrosq; ad offe
renda dō munera uenientes in me
dio ciuitatis interfecit. quia diuini

dedite opibus mentes nisi studio
sa se circumspectione custodiant.
furripiente hoste dum deuotionis
portant hostiam. in ipso tenere p
dunt uitam. De cuius hostis manu
non euaditur. nisi ei eius ad peni
tentiam recurrat. Vnde illic apte
subiungit. Decem aut uiri repti
sunt inter eos. qui dixerat ad isma
el. Noli occidere nos. quia habem⁹
thesauros in agro frumenti ordei
& olei & mellis. & nō occidit eos.
Thesaurus quippe in agro ē. spes in
penitentia. que quia nō cernitur
quasi in terra cordis suffossa conti
netur. Qui enī thesaurus in agro
habuere seruati sunt. quia qui post
incaute sue uiciū ad lamentū
redeunt. nec capiti moriuntur.
Sum v antiquus hostis. neq; in exor
dio intentionis fert. neq; in ti
nere actionis incipit. durior ē
in fine laqueos tendit. Quem tan
to nequius obsidet. quanto solum
sibi remansisse ad decipiendum
uidet. Hos namq; fini suo appo
sitos laqueos sp̄s p̄ha cōspiciat. cū dicebat.
Ipsi calcaneū meū obseruaht. Quia
enī in calcaneo finis ē corporis.
qđ p̄ hunc n̄ terminus signatur
actionis. Sive q̄ maligni sp̄s. seu
prauū qđ homines illoz supbie
sequaces calcaneū obseruant. cū
actionis bonę finē uiciare deside

ram. Unde & eidem serpenti dici-
tur. Ipsa tuū observabit caput. &
tu eius calcaneū. Caput quippe ser-
pentis observare ē. in tua suggesti-
onis eius aspiciere. qui tamen ab in-
itio deprehendit percutere calcaneū
molitur. quia & si suggestionē p-
ma in intentione nō percutit. decipe
intendit. Si autē semel cor in in-
tentione corrumpitur. sequenti
actionis & tū inus ab hoste callido
secure possidetur. quō totam si-
bi arbore fructus ferre conspiciat
quam ueneni dente in radice ui-
ciauit. Quia g̃ summa ^{cū} uigilandum
ē. ne ul' bonis opib' seruiens mes-
repba intentione polluat. rec-
te dicit. Ne forte peccauerint filii
mei. & benedixerint dō in cordi-
bus suis. Ac si apte diceret. Nullū
ē bonū qd foris agitur. si nō p eo in-
tus ante oculos dī innocentiē uic-
tima in ara cordis immolat. Tota
itaq; uirtute pspiciendus ē fluiui
opus. si purus emanat ex fonte cogi-
tationis. Omī cura seruandus est
amaltie puluere oculū cordis.
ne hoc quod in actione rectū in ho-
minib' ostendat. apud semetipsū
p uiciū male intentionis intorquet.
Curandū itaq; ē. ne bona nr̃a pauca
sint. curandū ne indiscussa. ne
aut pauca agentes in ueniam ste-
riles. aut indiscussa relinquentē

ue cordes. Neq; enim una queq; ue-
re uirtus est. si mixta aliis uirtutib'
nō ē. Unde recte ad moysen dicitur.
Sume tibi aromata stactē. & onice.
galbanen boni odoris. & thus luei-
dissimum. faciesq; thymiana. cōpo-
situm ope unguentariū. mixtū di-
ligent & purum. Thymiana quippe
ex aromatib' compositum facimus.
cū in altare boni opus uirtutū multi-
plicitate redolem. Quod mixtū &
purū sit. quia quanto uirtus uirtu-
ti uingit. tanto incensum boni op-
us sincerius exhibet. Vbi & benesub-
uingt. cumq; intenuissimū pul-
uerem conuersa contuderis. pone
ex eo coram testimonio tabernaculo.
Intenuissimū puluerē aromata uni-
uersa conterimus. cū bona nr̃a. qua
si in pilo cordis occulta discussione
tundimus. & si ueracit bona sint
subtilit' retractamus. Aromata g̃
in puluerē redigere ē uirtutes re-
cogitando tenere. & usq; ad subtili-
tatem occulta examinis reuocare.
Et notandum qd de eodē puluere
dicit. Pone ex eo coram testimonio
tabernaculi. quia nimirū tunc bona
nr̃a ueracit in conspectu iudicis pla-
cent. cum hec mens subtilius recog-
tando conterit. & quasi de aromati-
bus puluerē reddat. ne crassum du-
rumq; sit bonū qd agit. ne si hoc
arta retractationis manus. nō cōmi-

21
nuat. odorē de se subtilius nā asper-
gat. Hinc est enim quod sponsē uir-
tus. sponsi uoce laudat cū dicitur.
Que ē ista que ascendit p desertum
sicut uirgula fumi ex aromatib⁹
mirre & thuris. & uniuersi pulue-
ris pigmentarii. Scā quippe ecclā
sicut fumi uirgula ex aromatibus
ascendit. quia ex uite sue uirtuti-
bus in intermī cotidie incensū recti-
tudinē pficit. nec sparsa p cogitati-
ones defluit. s; sese intra archana
cordis in rigoris uirga constringit.
Que ea que agit dum recogitare sem-
per ac retractare nō desinit. myrrā
quidē & thus habet in ope. s; pulue-
rē in cogitatione. Hinc ē quod de ob-
latorib; hostiē ad moysen iterū dici-
tur. Subtrahite pelle hostiē. artus in-
frusta concidant. Pelle namq; hos-
tiē subtrahimus. cū a mentis nrē
oculis supficiem uirtutis amouem⁹.
Cuius artus infrusta concidimus. cū
distinguentes subtilitē eius ultima
membratūq; cogitamus. Curandū
gē. ne cū mala uincim⁹ bonus lasci-
uētib; supplantem⁹. ne fortasse flu-
xa pdeant. ne incurcūspecta capi-
ant. ne per rorē uiam deserant. ne
p lassitudinē fracta ante actū labo-
ris meritū pdant. Incunctis enim
uigilantē debet se mens circūspice-
re. atq; in ipsā circūspeditionis sue
pudentia pseuerare. Vnde & rec

te subiungit. Sic faciebat iob cunc-
tis diebus. Incassum quippe bonū
agit. si ante terminum uita dese-
ratur. quia & frustra uelocitē cur-
rit. qui p usq; ad metas ueniat de-
ficit. Hinc est enim qd de repbis di-
citur. Vehis qui pdiderit sustinen-
tiam. Hinc electus suus uertas dicit.
Vos estis qui p mansistis meū in tēp-
tationib; meis. Hinc ioseph qui in-
ter frs usq; ad finē iustus pseueras-
se describit. solus talārē tunicā ha-
buisse phibet. Nam quid ē talārī
tunica. nisi actio consummata. qua
si enim p pensata tunica talum corpo-
ris opit. cum bona actio ante diuocu-
los usq; ad uite nos tminum regit.
Hinc est quod p moysen caudā hos-
tiē in altari offerre pcpit. ut uide-
licet omē bonū. quod incipimus.
etiam pseuerante fine compleamus.
Bene gē cepta cunctis dieb; agenda sūt.
ut cū malū pugnando repellit. ip-
sa boni uictoria constantia manu-
teneat. Hec itaq; sub intellectu tpli-
ci diximus. ut fastidienti anime
uaria alimenta pponentes. aliqd
qd eligendo sumat offeramus. Hoc
tam magnopere petimus. ut qui ad
spūalem intellegentiā subleuat.
a ueneratione hystorie nō recedat.
Explicit lib p̄mus. Incipit hysto-
ria libri Secundi.

Quāda aut cū uenissent filii dī ut assisteret

corā dño. affuit int̄ eos. 7 sathan. lūi dixit
dn̄i. Vñd uenit. q̄ respondens ait. Iracundia
et pambulatio cā. Ite q̄ dn̄i ad eū. Nūq̄d si de
rasti seruū meū iob. q̄d n̄ sit ei simul iūta. hō sim
plex. 7 rect̄. et amen dñi. ac recedens a malo. cui
respondos iustitiam ait. Nūq̄d frust̄ timet iob dñi.

Nome tu uallati cū aedomū ei. unūq̄q̄ subam.
ei p̄ eueritū. opib̄ manu ei bñ dñi. 7 possessio
illī erit iūta. extend p̄ uolūtū manu tuā. 7 ran
ge eueritū. q̄ possidet n̄ in facie bñ dixerit. ē. dix
it dñi ad sathan. Ecce unūq̄q̄ h̄t unam manuā s̄
tamū meū ne extendi manuā uā. Igitur q̄ ē tā
tana facie dñi. lūi. aut̄ q̄ dā die uenisset filii
dñi. lūi. aut̄ q̄ dā die filii filie ei comedēnt. 7 bi
bent unū in domo fr̄is sui p̄mogeniti. nun
nus uenit ad iob q̄ dicit. Boues arabit. 7 asine
pascēbunt iuxta col. 7 irruerit sabei. uulerit
q̄ om̄i. nec n̄ q̄ puerō p̄cussit gladio. 7 eua
si ego solus ut nūmarē t̄. Iūq̄. adhuc loque
retur uenit. ait. q̄ dixit. Igitur dñi euerit de celo
et iaculatus est pueros q̄. 7 sumptit. et effugit ego
solus ut nūmarē t̄. Sed q̄ adhuc illo loq̄nte
uēn̄ alī. q̄ dixit. Ibi dñi fecerit. et resur̄mā. 7 in
uasit camelos. 7 uulerit eō. nec n̄ p̄ puerō p̄
cussit gladio. et effugit ego solus ut nūmarē t̄.

Adhuc loq̄bat ille. et ecce alī int̄unt. dixit. si
lūi. tui. et filii. uel euerit. 7 bibent in unū
in domo fr̄is sui p̄mogeniti. repente uenit
uehement̄ irruere regione deserti. 7 cū
sit quatuor angulo domi. q̄ corruens op̄
sit liberos tuos. et mortuō s̄. et effugit ego solus
ut nūmarē t̄. Tunc surrexit iob. et scidit
tunicā suā. 7 torulo capite corruens iūta ad o
rauit. et dixit. Nudus egredius sum de utero

matris mee. 7 nudus reuertar illuc. dñi dedit
dñi abstulit. sicut dñi placuit ita fac
iū ē. sit nom̄ dñi bñ dicitū. In omnib̄
his n̄ p̄ceaurit iob labiis suis. neq̄. stultū
quid cont̄ dñi locutus est. Explicit
hystoria

Incipit
Liber Secun
dus.

SACRA
P T V
RA

mentis oculis. quasi quoddā specu
lum opponit. ut int̄na n̄a facies
in plā uideatur. Ibi et enumerata
ibi pulchra n̄a cognoscimus. ibi ap
p̄ctū quā longē distam̄ sentim̄. Har
rat aut̄ gesta heroum. et ad imitationē
eorū corda p̄uocat infirmos. Iū
q̄ illos uictoria facta cōmemorat
cont̄ uictorū plā debilia n̄a confir
mat. fitq̄ ubi illi. ut meo munus
mens int̄ certamina trepidet quo
ante se positō tot uictorū fortium
tumpos uidet. Non nūquā dñi
solū nob̄ eorū uirtutes asserit. s̄ etiā
casus imitescit. ut et in uictoria
fortiū q̄d imitando arripe. et rup
sus uideam̄ in lapsib̄ q̄d a mere de

22
beamus. **S**ecce enim iob describitur tempta-
tione auctus. si dauid temptatione
prostratus. ut et maiorum uirtus spem
nostram foueat. et maiorum casus. ad caute-
lam nos humilitatis accingat. quate-
nus dum illa gaudentes subleuant.
ista metuentes premant. et audientis
animum illinc spei fiducia. hinc hu-
militate timoris eruditus. nec te-
meritate superbiat. quia formidine
premitur. nec presumptus timore desperet. quia
ad spei fiducia uirtutis exemplo
roboratur. Quadam die cum uenissent fi-
lii dei. ut assisterent coram domino. ad-
fuit inter eos etiam sathan. Intueri
libet. quomodo sacra eloquia in exor-
dium narrationum qualitate exprimit
terminosque causarum. Aliquando namque
a positione loci. aliquando a positio-
ne corporis. aliquando a qualitate ae-
ris. aliquando a qualitate temporis signatur
quid de uentura actione subicit.
Apositione quippe locorum diuina scriptu-
ra exprimit subsequenti merita fi-
nesque causas. cum de israhel dicitur. quia
uerba dei in monte audire non potu-
it. sed precepta in campestribus accepit.
subsequentem nimirum infirmitatem
populi indicans. quia ascendere ad sum-
ma non ualuit. sed semetipsum in infimi
neglecte uiuendo laxauit. Aposi-
tione corporis futura denuntiat.
sicut in apostolorum actibus stephanus
ihesum qui ad excelsis uirtutis sedet

stantem se uidisse manifestat. Stare
quippe adiuuantis est. Et recte sta-
re cernitur. qui in bello certamini
optulat. Aqualitate aeris res sub-
sequens demonstratur. sic euangelista cum
predicante domino nullum tunc ex iudea
credentibus diceret promissit dicens.
Hic tempus autem erat. Scriptum namque est.
Habundauit iniquitas. refrigeret
carnas multorum. Idcirco ergo hiemis
curauit tempus exprimere. ut in eis
auditorum cordibus malicie frigus
indicaret. Hinc est quod de nega-
turo petrus promittit. quia frigerat.
et stans ad prunas calefaciebat se.
Iam namque intus a caritatis calore
torpuerat. et ad amore presentis uite
quasi ad persecutorum prunas infirmi-
tate estuante recalebat. Aqualita-
te quoque temporis finis exprimitur
actionis. sicut non redditurus ad ueniam
ad traditionis perfidiam. nocte iuda
exisse prohibetur. cum egrediente il-
lo ab euangelista dicitur. fiat autem nox.
Hinc enim et iniquo die diuiti dicitur.
Hac nocte repetunt animam tuam abste.
Anima quippe que ad tenebras ducitur.
non in die repeti. sed in nocte memoratur.
Hinc est quod salomon qui sapientiam
non perseueraturus accepit. in somnis
hanc et nocte accepisse describitur.
Hinc est quod angeli ad abraham meridie
ueniunt. puniuri autem sodomam.
ad eam uespere uenisse memorantur.

Quia q̄ beati iob temptatio aduictio
nam ducit. in die cepta phibetur
cum dicit. Quadam die cum uenis
sent filii dī. ut assisterent corā dñō
ad fuit int̄ eos etiam sathan. Qui
aut̄ filii dī. nisi electi angeli uocan
tur. de quib⁹ cum constet qd̄ obtu
tib⁹ maiestatis uiseruiant. ualde
querendū ē. unde ueniant. ut co
ram dñō assistant. de quib⁹ quippe
uoce ueritatis dicit. Angeli eorū
in celis semp uident faciē patris.
De his p̄ph̄a ait. Milia milium minis
trabant ei. & decies milies centena
milia adsistebant ei. Si igit̄ semp
uident & semp adsistunt. uigilan
ti cura querendū ē. unde ueniunt
qui numquā recedunt. S; cū de illis
p̄ paulū dicit. n̄ne om̄s s̄t admini
stratorū sp̄s in ministeriū missi p̄
ter eos qui hereditatē capiunt sa
lutaris. p̄ hoc qd̄ missos cognoscimus
unde ueniant inuenimus. S; ecce
questioni questionē iungimus.
& quasi dū ansam soluere nitim̄
no dū ligamus. Quom̄ enim aut
semp adsistere aut uidere semp
faciem patris possunt. si administe
riū p̄nā salute mittunt. qd̄ tam
cicuius solumus. si q̄ntē subtilita
tis sit angelica natura pensamus.
Neq; enim sic ad uisionē forā
exiunt ut int̄ne contemplationis
gandis p̄ueniunt. quia si conditori

aspectū exeuntes amitterent. nec
iacentes erigere. nec ignorantib⁹
uera nuntiare potuissent. Ison
teq; lucis quē egredientes ipsi p̄de
rent. cecus nullatenus p̄pinaret.
In hoc itaq; ē nunc natura angeli
ca a nature nr̄e conditio ne disti
ncta. qd̄ nos & loco circūscribim̄.
& cecitas ignorantia coartam̄.
anglorū v̄ sp̄s loco quidē circū
scripti sunt. S; tamen eorū scien
tie longe sup̄ nos incōparabiliter
dilatantur. Interius quippe ex
teriusq; sciendo distenta sunt. q̄
ipsum fontē scientie contēplant.
Quid enim debis quē scienda s̄nt
sciunt. qui scientē omnia sciunt.
Eorū itaq; scientia incōparatione
nr̄a ualde dilatata ē. sed tam cōpa
ratione diuine scientie angusta.
sicut & ipsi illoꝝ sp̄s cōparatione
quidē nr̄oꝝ corporū sp̄s sunt. sed
cōparatione summi. & incurūsc̄p
ti sp̄s corpus. Et mittunt̄ q̄ ad
sistunt. quia & p̄ hoc qd̄ circūsc̄p
ti sunt exeunt. & p̄ hoc qd̄ intus q̄
p̄sentes sunt numquā recedunt. Et
faciem q̄ patris semp uident. & ta
men ad nos ueniunt. quia & ad nō
sp̄uali p̄sentia foras exeunt. & tam
ibi se unde recesserant. p̄ int̄nam
contemplationē seruiunt. Dicit
g. Venerūt filii dī ut adsisterent
coram dñō. quia illuc sp̄s conuer

20
sione redeunt. unde & nulla intus
auersione discedunt. Adfuit intus
eos etiam sathan. Valde querendum
est. quomodo intus electos angelos sathan
adee potuerit. qui ab eorum sorte ex
igente supbia dudum dampnatus
exiit. Sed recte intus eos adfuisse de
scribitur. quia & si beatitudine perdi
dit. naturam tamen eis similem non ami
sit. & si meritis pergrauat conditio
ne nature subtilis attollit. Inter
diu filios coram domino adfuisse di
citur. quia eo intuitu. quod omnipotens deus
cuncta spiritualia conspiciat. etiam sa
than in ordine nature subtiliori
uidet. attestante scriptura que dicit.
Oculi domini contemplantur malum et bonum.
Sed hoc quod adfuisse sathan coram domino
dicitur. in graui nobis questione uer
satur. Scriptum quippe est. Beati mun
do corde. quomodo ipsi dominum uidebunt.
Sathan uero qui mundo corde esse non
potest. quomodo dominum uidendo ad
fuisse potest. Sed intuentium. quia
adfuisse coram domino. non autem dominum ui
disse testatur. Venit quippe ut uide
ret. non ut uideret. ipse in conspec
tu domini. non autem in conspectu eius dominus
fuit. Sicut cecus cum consistit in
sole. ipse quidem radius solis perfundi
tur. sed tamen lumen non uidet quo illustra
tur. ita etiam intus angelos in con
spectu domini sathan adfuit. quia uis
diuina que intuenti penetrat

omnia. non se uidentem in mundum ui
dit. Iuia enim & ipsa que dominum fu
giunt latere non possunt. dum cunc
ta nuda sunt superno conspectui. Sa
than adfuit absens presentem. Sequitur
ui dixit dominus. Unde uenis. quid est
quod uenientibus electis angelis nequa
quam dicitur unde uentis. sathan an
uero unde ueniat percontatur. non enim
requirimus. nisi utique que nescimus.
Nescire autem diu repbare est. Unde qui
busdam in fine dicitur esse. Nescio
uos unde sitis. discedite a me omnes
operarii iniquitatis. Sicut & nescire
mentiri uir uerax dicitur. qui labi
per mendacium de dignatur. non quo
si mentiri uelit nesciat. sed quo fal
sa loqui uertitans amore contem
nat. Quid est ergo ad sathan unde ue
nis dicere. nisi uias illius quasi in
cognitas repbare. Veritatis ergo lumen
tenebras quasi repbat ignorat. Et
sathane tenera quia iudicans da
nat. dignum est. ut quasi nesciens
requirat. Hinc est quod ad eum peccan
ti conditoris uoce dicitur. Vbi es.
Neq; enim diuina potentia nescie
bat post culpam seruus ad que lani
bula fugerat. sed quia in culpa ui
dit lapsum. iam sub peccato uelut
ab oculis ueritatis absconditum.
quia tenebras erroris eius non app
bat. quasi ubi sit peccator igno
rat. eumque & uocat & requirit dicens.

Adam ubi es. **P**hoc quod uocat sig-
num dat. quia ad penitentiam re-
uocat. **P**hoc qd requirit apte insi-
nuat. quia peccator resurre dāpna-
ndō ignorat. Sathan g dñs n̄ uocat
s; tamen requirit dicens. unde
uenis. quia nimirū dñs apostatā
sp̄m ad penitentiam nequaquā reuo-
cat. s; uas supbie eū nesciens dāp-
nat. **I**gitur dum sathan de itinere suo
discunt electi angli unde ueniam
requirendi n̄ sūt. quia eorū metan-
to dō note sūt. qnto & ipso auctore
pagunt. dumq; soli ei uoluntati
inseruiunt. eo eē incognite neq;
unt quo ad p̄bationē oculū ex ipso
semp̄ ante ipsum fuit. **S**equitur.
Respondens sathan ait. **C**ircumuitā
55
555
& pambulaui eam. **S**olet p̄ girū
circuitū. laboris anxietas de sig-
nari. Sathan g laborans terrā cir-
cuit. quia quietus in celi culmi-
ne stare contēpsit. cumq; se n̄ uolā
se s; pambulasse insinuat. qnto
peccati pondere immis p̄mat de-
monstrat. Pambulans g t̄iam cir-
cuit. quia ab illo sp̄ualis poten-
tie uolatu corruens. malicie sue
p̄ssus grauedine foras ad girū labo-
ris uenit. Hinc ē enim qd & de eū
membris p̄ psalmistam dicit. incur-
citu impu ambulant. qā dū inte-
riora n̄ appetunt. in exteriorū la-
bore fatigant. **S**equitur. **N**umq̄d con-

siderasti seruū meū iob. qd n̄ sit ei
similis int̄ia. homo simplex & rec-
tus & timens dñm. & recedens a ma-
lo. **H**oc qd diuina uoce beat⁹ iob
simplex & rectus. timens dñm ac re-
cedens a malo dicit. quia subtilit̄
membratiūq; sup̄ exposuim⁹. repli-
care que diximus de uitā. ne
dū discūssa repetimus. tardius ad
indiscūssa ueniam⁹. **H**oc g nobis ē
sollert̄er int̄uendum. qd sit qd uel
ad sathan loqui dñs dicit. uel qd
sathan dñō respondere p̄hibetur. **D**i-
cutienda quippe ē. que nam sit ista
locutio. **N**eq; enim uel ad dñō. qui
summi atq; in circūscriptis ē sp̄s
uel a sathā qui nulla est carnea natu-
ra uestitus. humano m̄. aereus flat
solle uentis attrahit. ut p̄ organum
gutturis uocis exp̄sione reddat.
s; dum nature inuisibili. natura in-
comphensibilis loquit. dignum ē
ut mens nr̄a qualitatē corporee lo-
cutionis excedens. ad sublimes at-
& incognitos modos locutionis in-
time suspendat. **N**os namq; ut ea
que sentimus intrinsecus extrinse-
cus exp̄mam⁹. hec p̄ organum gut-
turis. p̄sonum uocis eicimus. **A**lie-
nus quippe oculis intra secretū m̄tis
quasi post parietē corporis stamus.
s; cū manifestare nosmet ipsos cu-
pimus. quasi p̄ lingue ianuā egre-
dum. ut quales sum⁹ intrinsecus os

rendam⁹. **S**p̄ualis
ē. que ex mente
ita dupliciter non
endum ē. quia
incorpora cū loc
cimo nequaquā una
tate format. **A**lit̄
dñs ad anglos. **A**lit̄
dñs ad sc̄y animā
ad dñm. **A**lit̄ dñs ad
diabolus ad dñm.
nature ex corpore
obstat. loquit dñs
ipso quo eorū cord
uistibilia ostentat.
debeant in ipsa co
ueritatis legant.
p̄cepta uocis sunt
templationis. **Q**
nō dicit. quod u
tur. **U**nde cū eorū
humana sup̄biar
onsultationē. infi
curre descendam
in linguas eorū.
aderant uentite
hoc ip̄m nūq̄m a
platione de cres
templatione sen
e numquā cor
quodā stabili m
re. **Q**uibus & dicit
fundam⁹ ibi un
dunt angli me

H
1
2

tendamus. Spūalis aut natura nra
ē. que ex mente & corpore compo
sta dupliciter non ē. Sed rursus sci
endum ē. quia ipsa etiā natura
incorporea cū loqui dicit. eū lo
cūmo nequaquam una atq; eadē quali
tate format. Alter enim loquitur
d̄s ad anglos. alit angli addm. alit
d̄s ad scōy animā. alit scōy anime
addm. alit d̄s ad diabolu. aliter
diabolus addm. Nam quia spāli
nature ex corporea oppositione nul
lo obstat. loquitur d̄s ad anglos scōs. eo
ipso quo eorū cordib' occulta sua in
uisibilia ostendit. ut quid agere
debeant in ipsa contemplatione
ueritatis legant. ut uelut quedā
pcepta uocis sint ipsa gaudia con
templationis. Quasi enī audien
tib' dicit. quod uidentib' inspira
tur. Vnde cū eorū cordib' d̄s cont'
humanā supbiā animaduersi
onis ultionē. infunderet dicit
Venite descendamus & confundam'
us ibi linguas eorū. Dicitur eis qui
aderant uenite. quia nimirum
hoc ipsū nūq̄m ad diuinā contem
platione de crescere. in diuinā cō
templatione semp ad crescere est.
& nunquā corde recedere. quasi
quodā stabili motu est semp ueni
re. Quib' & dicit descendamus & con
fundamus ibi linguas eorū. Ascen
dunt angli in eo qd creator ē con

spiciunt. descendunt angli in eo
qd creaturam se se in illicitis erig
entē examine distictionis p̄muis.
Dicere ḡ est. descendamus & confun
damus linguas eorū. in se ipso
eis hoc qd recte agat ostendere.
& p̄ uim intne uisionis eorū m̄tib'
exhibenda iudicia occultis mo
tib' inspirare. Aut locuntur angli
addm. sicut p̄ iohis apokalipsin
dicunt. Dignus est agnus qui oc
cisus ē. accipe uirtutē & diui
nitatē & sapientiā. Vox namq;
angloy ē in laude conditoris. ip
sa ammiratio uitae contēplati
onis. Virtutis diuine miracula
obstupuisse dixisse ē. quia exci
tatus cū reuerentia motus. cordi
magnus ē. ad aures incurcūscpti
sp̄s clamor uocis. Que uox se q̄si
p̄ distincta uerba explicat. dū se
se p̄ innumeros motus ammiratio
nis format. D̄s ḡ anglis loquitur.
cū eis uoluntas eius intima uiden
do manifestatur. Angli aut locu
ntur d̄no. cū hoc sup̄ semet ipso
respiciunt. in motū ammiratio
nis surgunt. Alter d̄s ad sanctoy
animā. alit scōy anime locuntur
addm. Vnde in iohanni rursū apo
kalipsi dicit. Vidi subter altare
diuinas int̄fectoy. p̄pter uer
bum dī & p̄pter testimoniū qd
habebant. & clamabant uoce mag

na dicentes. **V**sque quo dñe scs & ue-
rus. n̄ iudicas. & iudicas sanguinē
nr̄m de his qui habitant int̄ia ubi
ilico adiungit. **D**ate sunt illis sin-
gule stole albe & dictum ē illis ut
requiescerent tempus adhuc mo-
dicū. donec impleat̄ numerū con-
seruorū & fr̄um eorū. Quid ē enim
animas iudicare ultionē petere
nisi diem extremi iudicii. & resur-
rectionem extinctorū corpōz desi-
derare. **M**agnū quippe earū cla-
mor. **M**agnū est desideriv. Tanto
enī q̄sq; minus clamat. q̄nto min⁹
desiderat. & tanto maiore uocē in
aures in circuitū sp̄s exp̄mit. q̄n-
to se in eū desideriv plenius insun-
dit. **A**nimarū ḡ uerba. ipsa sunt
desideria. **N**am si desideriv sermo
n̄ ēet p̄ph̄a n̄ diceret. **I** desideriv cor-
dis eorū audiuit auris tua. **S**ed cū
alī moueri solet mens que petit.
alīq; que petit. & sanctorū anime
ita in int̄u secreti sinu dō inhere-
ant. ut inherendo requiescant. **Q**u-
m̄ dicunt petere. quas ab int̄na uo-
luntate constat. nullatenus discre-
pare. **Q**uom̄ dicunt petere. quā &
uoluntatē dī certū ē. & ea que fu-
tura sunt n̄ ignorare. **S**ed in ipso
posse. ab ipso aliqd petere dicunt.
n̄ quo q̄cqd desiderat q̄d ab ei que
cernunt uoluntate discordat. sed
quo mente ardentiv inherant.

eo etiam de ipso accipiunt. ut ab
ipso petant q̄d eum facere uelle
nouerūt. **D**e ipso ḡ bibunt. q̄d ab
ipso sitiunt. & modo nob̄ adhuc
incōphensibili. in hoc q̄d petendo
esuriunt p̄sciendo satiant. **D**is-
cordarent ḡ auoluntate condito-
ris. si ea que cū uiderent uelle n̄
peterent. ei q; minus inhererent.
si uoluntatē dantis desiderio pig-
ori pulsarent. **Q**uib⁹ responsū diui-
nitus dicit. **R**equiescite temp⁹ ad-
huc modicū. donec impleat̄ nu-
merus seruorū & fr̄um ur̄orū.
Desiderantib⁹ animab⁹ requiescere
adhuc modicū dicere ē. inter
ardorē desiderii. ex ipsa p̄sciencia
solatiū consolationis aspiuare. ut
& animarū uox sit hoc q̄d amantes
desiderant. & respondentis dī ser-
mo sit hoc q̄d eas retributionis certi-
tudine int̄ desideria confirmat.
Respondere ḡ eis est. ut collectionē
fr̄um expectare debeant. eorū men-
tib⁹ libent̄ expectandi morā insun-
dere. ut cū carni resurrectionē ap-
petunt. etiam ex colligendorū fr̄um
augm̄to gratulent̄. **A**lī d̄s loqui-
tur ad diabolū. **A**lī diabolus diabo-
lus addm̄. loqui enim dī ē ad dia-
bolū. uas eius ac negocia animas
uersione occulte distractionis in-
crepare sicut hic dicit. unde ue-
nis. **D**iaboli autē ei respondere ē

25
omnipotentia maiestati ei nil pos
se celare. Unde hic ait. Circuiui
terram & pambulau eam. Quasi
enim dicere eius est qd degerit. scire
qd actus suos illius oculis occulta
re n̄ possit. Sciendum v̄ est. q̄a sic
hoc loco discimus. quatuor modis
loquit̄ d̄s ad diabolum. tribus modis
diabolus addm̄. Quatuor modis loq̄t̄
d̄s ad diabolum. quia & iniustas uias
eius arguit. & electorū suorū cont̄
illum iusticiā pponit. & tēptanda
eorū innocentia ei concedendo p
mittit. & aliquando eū ne temp
tare audeat p̄hibet. Iniustas enī
uias eius redarguit. sicut iam dic
tum ē. Unde uenis. electorū suorū
cont̄ illum pponit. sic ait. Conside
rasti seruū meū iob. qd n̄ sit ei simi
lis sup̄ terrā. tēptanda eorū inno
centiam concedendo pmittit sic
dic̄. Ecce uniuersa q̄ habet in ma
nu tua s̄t. Rursumq; a tēptatione
p̄hibet eū dic̄. Tantū meū ne ex
tendas manū tuā. Tribus modis lo
quit̄ diabolus addm̄. eū ul' uias
suas insinuat. ul' electorū innoce
ntiam fictis criminib' accusat. ul' tēp
tanda eandē innocentia postulat.
Vias quippe suas insinuat q̄ ait. Cir
cuiui terram & pambulau eam.
d̄s electorū innocentia accusat qd dic̄.
Numqd frustra iob timet d̄m. n̄ne
Jonne tu uallasti eū. ac domū eius

uniuersamq; substantia eius p̄cur
cuiū. Tēptanda eandē inno
centia postulat eū dic̄. Extende
manū tuā. & tange cuncta que pos
sides. nisi in facie benedixerit tibi.
Sed dicere d̄i ē. unde uenis ut sup̄
insinuauimus. ut sue iusticie. tunc
ra malicie eius increpare. Dicere d̄i
est. considerasti seruū meū iob qd
non sit ei similis sup̄ terrā. tales elec
tos suos iustificando facere. qualib'
numurū apostata angelus possit in
uidere. Dicere d̄i ē. ecce uniuersa
que habet in manu tua s̄t. & ad
p̄bationē fidelū occulta contra
eos occulta ut incursum illū sue ma
licie relaxare. Dicere d̄i ē. tantum
meū ne extendā manū tuā. ab im
moderate tēptationis impetu eū
etiam pmittendo restringere. Dicere
aut̄ diaboli ē. circuiui terram & p
ambulau eam. sagacitate sue ma
licie inuisibilib' eius oculis occulta
re n̄ posse. Dicere diaboli ē. nūqd
frustra iob timet d̄m. cont̄ bonos in
tra cogitationū suarū lumbula con
queri. eorūq; puerib' inuidere. atq;
inuidendo rep̄bationis rimas exq̄
rere. Dicere diaboli ē. extende ma
nū tuā paululū & tange cuncta q̄
possides. ad afflictionē bonorū ma
licie estib' anhelare. Quo enim eorū
tēptationē inuidens appetit. eo
illorū quasi eorū p̄bationē dep̄cas

petit. Quia g̃ in t̃narū locutionū
modos succincte diximus. ad in-
missum paululi expositioni ordi-
nē reuertam. Considerasti seruum
meū iob. q̃d n̄ sit ei similis sup̃ terrā
uir simplex & rectus ac timent d̃m
& recedens a malo. Precedente iam
sermone tractatū ē. quia diaboli
non cont̃ iob. s̃ contra d̃m certam
pposuit. **Materia** certaminis beat
iob int̃ flagella extitit. Quē si deli-
quissē. q̃d sentire nefas est assēt imū
d̃m dicimus in sua p̃positione certa-
men p̃didissē. Nam ecce & in hoc lo-
co int̃uendum ē. quia n̄ prius diabo-
lus beatū iob ad d̃m petit. s̃ eū d̃s
in diaboli despectu laudauit. & ni-
si in sua iusticia p̃mansurū nossēt.
non utiq; p̃ illo p̃poneret. nec p̃ tu-
rū int̃p̃tatione concederet. de quo
ante temptationē ex d̃i laudibus
int̃p̃tatoris mente inuidie fuerat
facies excitata. Sed antiquū aduer-
sari eūq; mala que accusēt n̄ inue-
nit. ipsa ad malū inflectere bona
querit. Cum de opib; uincit. ad ac-
cusandū uerba nr̃a p̃seruitur.
cum nec in uerbis accusationē rep-
perit. intentionē cordis fuscare con-
tendit. tanquā bona facta bono ani-
mo n̄ fiant. & idcirco p̃pendi a iu-
dice bona n̄ debeant. Quia enī fruct-
us arboris ēē & inestu uiridē con-
spicit. quasi uermes ponere ad radi-

cem querit. Nam dic. Nam q̃d fru-
stra iob timet d̃m. nonne tu ual-
lasti eū ac domū ei. uniuersaq; sub-
stantiam p̃currentū opib; manuū
eius benedixisti. & possessio illius
creuit in t̃ra. Ac si apte dicat. Qui
tot bona in t̃ra recipit. q̃d mirū
ē. si p̃cisse se innocentē gerit. inno-
centis uere ēēt. si bonus int̃ aduersa
p̃sisteret. Cui aut̃ magnus dicitur.
quē merces sui unius cuiq; opus
tanta rerū multiplicitate comitat.
Astutus quippe aduersarius. cum sc̃m
uirū. inter p̃s̃pa bene egisse conside-
rat. rep̃bare apud iudicem paduer-
sa festinat. Unde recte in apokalip-
si uoce anglica dicit. Pietus est ac-
cusator fr̃um nr̃orū. qui accusabat
illos ante conspectū d̃i nr̃i die ac
nocte. Scriptura aut̃ sacra sepe diem
p̃prospit. noctem aut̃ paduer-
sis ponere consuevit. In die g̃ & nocte
accusare n̄ desinit. quia in nō in p̃-
spit. in in aduersis accusabilem osten-
dere contendit. In die accusat. cū
p̃spit male nos uti insinuat. in no-
cte accusat. cū in aduersis nos habere
patientiam demonstrat. Beatū g̃
iob. quia nec dum flagella atuge-
rant. quasi adhuc unde in nocte
accusare posset. om̃m n̄ habebat.
Quia ṽ in p̃spit magna sanitate uigu-
erat. p̃ eisdem p̃spit bona illū egisse
simulabat. uersuta assertionē men-

tiens. qđ n̄ ad usum dñi substantiā
possideret. s; usu substantie dñm
coleret. Sunt enī n̄ nulli. qui ut fru
ant dō. dispensatorie utuntur hoc
scto. & sunt n̄ nulli qui ut fruantur
hoc scto. transitorie uti uolunt dō.
Cum g̃ bonū diuini muneris narrat.
pinat qđ facta fortis opariū leuiget.
ut cui uitam rephendere de opib;
n̄ ualeat. eius mentē quasi excogita
tionib; addicat. mentiens qđ non
amori dī s; temporalis psp̃itatis ap
p̃tationi seruiert. omne qđ inno
cie exteriū uixit. **V**ires g̃ beati
iob nesciens. sed tam̃ unū quēq;
aduersis pbari uerius sciens. temp
randū hunc expetit. ut qui p̃ diē
p̃sp̃itatis in offensō gressū incesse
rat. saltem in nocte aduersitatis
impingeret. & ante laudatoris
sui oculos offensione impatientie
p̃stratus iaceret. **V**nde subiungit.
Sed extende paululū manū tuā
& tange cuncta que possidet. ni
si in faciē benedixerit tibi. Cum
sc̃m uirū sathan temptare expe
tit. & tamen dño ut manū suā ex
tendere debeat dicit. ualde nota
ndum est. quia ferendi uires nec
ipse s; t̃buit. qui contrauctorem
omniū singularit̃ sup̃bit. Scit nā
q; qđlibet agere ex semet ipso non
sufficit. quia nec p̃ semet ipsum in
eo qđ est sp̃s exiit. **H**inc ē qđ in

in euēgio expellenda de homine
legio dicebat. Si eis nos mitte nō
ingregem porcor. Qui enim p̃ semet
ipsum ire in porcō n̄ poterat. qđ
mirū. si sine auctoris manu sc̃i ui
ri domū contingere n̄ ualebat. Sci
endū v̄ est. quia sathane uoluntā
semp̃ iniqua ē. s; numq̃ potestas
iniusta. quia a semet ipso uolunta
tem habet. s; ad nō potestatem. Qđ enī
ipse facere inique appetit. hoc d̃s
fieri n̄ nisi iuste p̃mittit. **V**nde be
ne in libris regum dicit. Sp̃s dñi
malus inruerat in saul. Ecce unus
idemq; sp̃s & dñi appellatur & ma
lus. dñi uidelicet p̃licentiam potes
tatis iuste. malus aut̃ p̃ desiderii
uoluntatis iniuste. formidari g̃ n̄
debet. quia nichil nisi p̃missus ua
let. Sola g̃ uis illa timenda ē. que
cū hostem seuire p̃miserit. ad usū
iusti iudicii. & iniusta illiū uolun
tas seruit. Paululū v̄ manū postu
lat extendi. quia exteriora s̃t que
expetit conterri. Neq; enim sathan
facere se aliquid multū putat. nisi
cū in anima lauciat. ut ab illa p̃ata
feriens reuocet. aqua ipse longe
telosue sup̃bie p̃stratus iacet. Sed
quid est. nisi in faciē benedixe
rit tibi. **G**os nempe qđ a manu re
spicim. qđ v̄ auersari uolumus.
ab eo faciem declinamus. Qđ itaq;
dī facies. n̄ respectus eius gr̃e p̃bet

N
o
z

intelligi. **ait g.** Extende paulu
lum manu tuam. & tange cuncta
que possidet. nisi in facie benedix
erit tibi. **Ac si apte dicat.** Ea que
dedisti subtrahere. nam si accepta p
diderit. respectu gr̃e tue ablatis
rebus temporalib⁹ n̄ requirit. Si enī
ea in quib⁹ delectat⁹ non habuerit.
fauore tuū etiam maledicendo cō
tempnit. **huius** petitione callida
nequaquā puocata uertit⁹ uict⁹
s; ad deceptionē suam hosti conce
ditur. qd̃ fidei famulo ad augm̃
tum diuini muneris suffragetur.
Vnde mox subdit. **Ecce** uniuersa q̃
habet in manu tua sunt. tantū in
eum ne extendas manu tuā. **Conside**
randa ē in uerbis dñi dispensatio
scē pietatis. quom̃ hostem n̄ imp
mittit & retinet. relaxat & refre
nat. **Quia** ad temptandū dat. s; ab
aliis religat. **Uniuersa** q̃ habet in
manu tua sunt. tantū in eū ne ex
tendas manu tuā. **Substantiā** p̃dit
s; tam corp⁹ p̃tegit. **Qd̃** quidē post
modū temptatori traditurus est.
s; tamen n̄ simul ad om̃a relaxat
hostem. ne undiq; feriens frangat
eum. **Mala** enim cū multa electi
cueniunt. mira conditoris gr̃a extē
pore dispensant⁹. ut que coacerua
ta p̃merent. possint diuisa tolera
ri. **Hinc** paul⁹ ait. fidelis d̃s qui n̄
patiet⁹ uos tēptari sup̃ qm̃ potestis

s; faciet cū tēptatione etiam extē
ut possitis sustinere. **Hinc** dauid ait.
A bame dñe & tempta me ac si apte
dicat. **Prius** uires inspice. & tunc p
ut ferre tēptari p̃mitte. **Hoc** tam
qd̃ dicit. ecce uniuersa q̃ habet in
manu tua sūt. tantū in eū ne extendā
manu tuā. intelligi & alit̃ potest. **Q**
forte quidē pugnatore suū dñs
nouerat. s; tam diuidere ei certami
na cont̃ hostem uolebat. ut quā uis
robusto bellatori uictoria incune
tis subpeteret. p̃us tam de uno certa
mine hostis ad dñm uictus rediret
tuncq; ei aliud iterū uincendo con
cederet. quatenus fidelis famulus
eo mirabilius uictor existeret. quo
uictus hostis se cont̃ illum ad noua
bella p̃pararet. **Sequit̃.** **Ingressusq; ē**
sathan a facie dñi. **Quid** est qd̃ sathan
a facie dñi egressus dñi dicit. quo
enim exitur ab eo qui ubiq; est. **Hinc**
namq; ait. Celum & terram ego impleo.
Hinc est qd̃ sapientia illius dicit. bitū
celi circūui sola. **Hinc** de ei⁹ spū sēptū
est. Sp̃s dñi repleuit orbem terrarū.
Hinc est qd̃ dñs iterū dicit. Celum m̃
sedes est. terra aut̃ scabellū pedū meorū.
Rursumq; de eo sēptum ē. Celum men
tur palmo. terrā pugillo concludit. **Se**
di quippe cui p̃sidet. interior & sup
ior manet. Celum palmo metiens. et
terrā pugillo concludens. ostenditur
qd̃ ipse sit circumq; cunctis rebus

27
 q̄s erat extior: Id nāq; q̄ interi' deludit' a
 deludente exteri' cōtinetur: P̄ sedem ḡ
 cui p̄sident eē interius sup̄ q̄ pugil
 lum quo continet exteri' subitq;
 signatur: Qui enim ipse manet in
 tia om̄a. ipse extra om̄a. ipse sup̄
 om̄a. ipse infra om̄a. & sup̄ior est
 p̄potentiā. & inferior p̄sistentiā
 onē. & exterior p̄ magnitudinē.
 & interior p̄ subtilitatē. sursū re
 gens. deorsum continens. extra cir
 cumdans. interius penetrans. nec
 alia ex parte sup̄ior alia inferior.
 aut alia ex parte exterior. atq; alia
 manet interior. s; unus idemq; to
 tus ubiq; p̄sidentō sustinens. susti
 nendo p̄sident. circūdando pene
 trans. penetrando circūdans. unde
 sup̄ius p̄sident. inde inferius susti
 nens. & unde exteri' ambiens. in
 de interius replens. sine inque
 tudine sup̄ius regens. sine labo
 re inferius sustinens. interius si
 ne extenuatione penetrans. exte
 rius sine extensione circumdans.
 Itaq; sup̄ior & inferior sine loco.
 ē amplius sine latitudine. est sub
 tilis sine extenuatione. Quo ḡ exit
 ab eo. qui dum p̄ mole corporis nū
 quā est. p̄ circūscriptam substan
 tiam nusq̄m deest. Sed qm̄ dicitur
 an p̄sident maiestatis potentia. appe
 titū sue malicie exercere n̄ ualuit.
 quasi ante faciē dñi stetit. A facie
 aut exit. quia relaxatus diuinit'

ab inīne retentionis angustia. ad sui
 desiderii effectū uenit a facie dñi
 exit. quia diu uinculis discipline
 religata. quandoq; uoluntas noxia
 ad opus p̄cessit. Cum enī sicut dictū
 ē id qd uoluit implere n̄ ualuit
 quasi ante faciē dñi stetit. q̄a illū
 ad effectū malicie sup̄na dispensa
 tio coartauit. Sed a facie ei' exit.
 quia potestate tēptationis accipi
 ens. ad malicie sue uota puenit. Se
 quit'. Cum aut quadā die filii & fi
 lie eius comederent & biberent ui
 nū in domo fr̄is sui p̄mogeniti. nū
 tius uenit ad iob qui diceret. Bouē
 arabant & asine pascebant iuxta
 eos. & utruerū sabei. tulerūtq; om̄a
 nec non & pueros p̄cusserūt gladio.
 & euasi ego sol' ut nuntiare tibi.

Notandū que tempora temptatio
 nib' congruant. Tunc quippe diabol'
 tēptandi temp' elegit. q̄ndo beati
 iob filios in conuiuio inuenit. Neq; enī solūm itū
 hostis qd fac
 at. s; etiā
 q̄ndo fa
 ciat.
 Nāq; m̄ uis potestatem accepit aptū
 tam ad subuersionē temp' exquisi
 uit. ut uidelicet nob' dō dispensan
 te p̄deret. quia p̄nuntia t̄bulati
 onis ē leticia satietatis. Intuendū
 v̄ est. quā callide ipsa dampna q̄ il
 lata sunt nuntiant. Non enim di
 cit' boues ablati sunt a sabei. s; q̄a
 ablati sunt boues arantes. ut uide
 licet memorato fructu opis. causa
 crescat doloris. Unde & ap̄t' geos

ss ss

ss ss

ss ss

ss ss

ss ss

ss ss

ss ss

ss ss

non solum a sine. sed fere a sine referun-
tur. ut dum minima animalia au-
dientis animi. minus ex sui quali-
tate perirent. amplius ex fecun-
ditate vulnerarent. Et quia eo ma-
gis aduersa animi ferunt. quo cum
multa sunt. etiam subita nuntian-
tur. aucta est mensura gemituum. et
am particula nuntiorum. Nam seq-
tur. Cumque adhuc ille loqueretur
uenit alius et dixit. Ignis dei cecidit
de celo. et tactas oues puerosque con-
sumpsit. et effugi ego solus ut nunti-
are tibi. Ne res usque ad istam minorem
audienti dolore moueat. eius ani-
mi ad exceedendum etiam ipsis nun-
tiorum uerbis instigat. Inueniendum
quippe est. quam callide deus ignis dei.
Ac si diceret. Iustus animi aduersione
sustines. quem tot hostis placare uo-
luisti. eius iram toleras. cui cotidie
seruiens insudabas. Dum enim deum
cui seruiat aduersa intulisse indi-
cat. lesu commemorat in quo excedat
quatenus et ante acta obsequia ad
mentem reduceret. et frustra se seruis-
se estimans. in auctoris iniuria sup-
biret. Pia et enim mens cum se adu-
sa ab hominibus propter conspiceret. indi-
uine gratie consolatione requiescit.
cumque temptationum procellas incre-
re extra seculum uidet. secessum spei
domine appetens. intra conscientie
portum fugit. Ut uersum hostis

uno eodemque tempore sancti uiri robu-
stissimum pectus. et humani aduersi-
tatis et diuina desperatione concu-
teret. et prius scire eos irruisse intulit
et mox igne dei cecidisse nuntiavit.
ut quasi omnem aditum consolationis
excluderet. dum et ipsum aduersan-
tem ostenderet. qui consolari animi
intus aduersa potuisset. quatenus
dum se temptatus undique destituit.
atque undique prope considerat. in con-
tumeliam tanto audentius. quanto
et desperatus erumpat. Sequitur. Sed
et illo adhuc loquente. uenit alius
et dixit. Chaldei fecerunt tres turmas
et inuasert camelos et tulerunt eos. nec
ne pueros percussert gladio. et effu-
gi ego solus ut nuntiare tibi. Ecce
iterum ne quid minus de humana
aduersitate doluisset chaldeorum tur-
mas irruisse de nuntiat. et ne illi
minus de super ueniens aduersitas
feriat. iteratam iram in aere demon-
strat. Nam sequitur. Loquebatur ille
et ecce alius intrauit et dixit. filius
tuus et filiarum uescuntur et biben-
tibus uinum in domo fratris sui pro-
mogeniti. repente uentus uehemens ir-
ruit a regione deserti. et cecidit qua-
tuor angulos domus. que corruerunt
oppressit liberos tuos et mortui sunt.
et effugi ego solus ut nuntiare tibi.
Qui uno uulnere non periret. id
circo bis terque percutit. ut usque ad in-

28
tuna quandoq; feriat². Nuntia-
taq; fuerat aduersitas desabei. Nun-
tiata diuina ammadusio pigne
de celo. Nuntiat² ab hominib⁹ iterū
cameloy raptus cedetq; puerorū.
& diuine indignationis ira repe-
ritur. dū uentus irruens concussit
se domus angulos. atq; extinxisse
liberos indicat. Quia enim notū ē
qd absq; supno nutu moueri elemē-
ta nō possint. latent inferitur. qd ip-
se cont^{ra} illum elementa moueret
qui moueri pmissit. quā uis sath-
an semel accepta ad nō potestate
ad usum nequitiē etiam elemēta
concitare pualet. Nec mouere
debet. si spē desummis plectus.
turbare inuentos aerem potuit
cum nimirū constet. quia & dāp-
natus in metallo. ad usum aqua &
ignis seruit. Questū est qd ut nun-
tiarent² mala. questū ut multa
questū ut subita. Sed cū p^{ri}us ad-
uersa nuntiauit. & tranquillo ad-
huc pectore. quasi sanis menb⁹
uulnus infixit. cū v^o p^{ri}us cor
feriendo repetit. ut ad impatien-
tiē uerba cōpelleret sup uulnera
uulnus irrogauit. Intuendū est
qm callide curauit hostis anti-
quus hostis. nō tam iactura rerū
scī uiri rumpere patiētiā. qm ip-
so ordine nuntiorū. qui studens
p^{ri}us parua & maiora postnuntia

re. in extremo mortē filiorū in-
tulit. ne uilia pat^{ri} rei familiari
dampna duceret. si illa iam orba-
tus audiret. & minus p^{ro}cuteret. re-
rum amissio p^{re}cognita mortē fili-
orū. quia uidelicet nulla eēt he-
reditas. si ipsos p^{ri}us subtraheret qb⁹
seruabatur hereditas. & animo
incipiens. multo grauiora nun-
tiat². ut dū gradatim de terriora
cognosceret. in eius corde dolori
locū omne uulnus inueniret. No-
tandum quā callide tot malorū
pondera & subita & diuisa nunti-
antur. ut & repente & particula-
tim crescens in audientis corde
se se dolor ipse non caperet. et
tanto ardentius in blāphēmā accen-
deret. quanto subitis ac multi-
plicib⁹ nuntiis in se angustius estu-
aret. Sed neq; hoc negligent^{er} p^{re}ter-
eundū puto. qd filii in maiori fr^{at}ris
domo conuiuabant cū peunt.
Dietū namq; est supius. qd conui-
uia pagi sine culpa uix possunt.
Et qd nostra nō illorū loquam^{ur}. scien-
dum nob^{is} est. quia qd a minorib⁹
uoluptuose agit^{ur}. maiorū disci-
plina cohibetur. Cum v^o maiore
ipsi uoluptati deseruiunt. nū-
rū minorib⁹ lasciuie frena laxant^{ur}.
Quis enim sub discipline se conste-
tione retineat. qndo & ipsi quis
constetionis accipiunt se se uo

29
enim rebus p̄ditis. cunctis liberis
amissis. surrexit scidit uestimenta.
et tonsō capite corr̄uens intrā
adorauit. Quod uestimenta scin-
dit. q̄d tonsō capite intrā corr̄u-
it. monstrat nimirū. quia flagelli
dolorē sensit. q̄d v̄o adicitur adora-
uit. apte ostendit. quia et indolore
positus contra flagellantis iudici-
um n̄ excessit. Nec omnino q̄ non
motus ē. ne d̄ in ipsa insensibilita-
te contempneret. nec rursū om̄ino
motus est. ne ^{nimis} dolendo pec-
caret. Sed quia duo s̄t p̄cepta cari-
tatis d̄ uidelicet amor & p̄ximi.
ut dilectionē p̄ximi exsolueret
impendit luctū filiis. luctum. ne
dilectionē d̄i desereret. expleuit
int̄ gemitus orationē. Solent n̄
nulli in sp̄s d̄m diligere. in adu-
sis aut̄ positi flagellantē minus
amare. beatus aut̄ iob p̄ hoc q̄d
motus exteriū exhibuit. ostendit
quia flagella pat̄s agnouit. p̄ hoc
aut̄ q̄d orando humilis mansit.
ostendit q̄a amorē pat̄s nec indo-
lore deseruit. Ne q̄ sup̄bus ēēt non
sentiens. in percussione corr̄uit. ne
aut̄ ferienti se extraneū faceret
ad hoc corr̄uit ut adoraret. Mos
aut̄ ueterū fuit. ut quisq̄ p̄t̄ spe-
ciem sui corporis capillos nutrendo
seruaret. eos tempore afflictionis
absideret. et rursū q̄ tranquillū

tatis tempore capillos absideret
eos in ostensione afflictionis enu-
triret. Beatus itaq; iob tranquilli-
tatis tempore capillos seruasse osten-
dit. cum addoloris usum caput to-
tondisse memorat. quatinus dum
in cunctis eum reb̄ manu su-
p̄na p̄citeret. etiam sponte
illū penitentie species diuersa fuis-
set. Sed iste exitus reb̄. filius or-
batus. qui uestimenta scindit. qui
caput tondit. qui intrā corr̄u-
it. q̄d dicat audiamus. Huius egre-
sus sum de utero mat̄s mee. nudū
reuertar illuc. Quam alte sedi in
terni consiliū p̄sident. iste qui scissis
uestib̄ intrā p̄stratus iacet. Quia enī
iudicante d̄o cuncta amiserat. p̄-
seruanda patientia illud tempus
ad memoriam reduxit. quo nec
dū ista que p̄didit habebat. ut dū
inuenitur q̄d aliquando illa n̄ habu-
it. dolorē temper q̄d amisit. Mag-
na enim cōsolatio in rerū amissio-
ne est. illa tempora ad mentē re-
ducere. quib; nos contigit. res
quas p̄dimū n̄ habuisse. Quia v̄o
om̄s nos terra genuit. hanc n̄ in
merito matrē uocamū. Vn̄ sc̄ptū
est. graue iugum sup̄ filios adam
adie exitus de uentre mat̄s eoy.
usq; in diē sepulture matrē om̄iū.
Beatus q̄ iob ut patient̄ lugeat q̄d
hic amisit. uigilant̄ adtendit q̄lis

luptantib' relaxant. ^o dū g in ma
ioris fr̄is domo conuiuanti' pe
unt. quia tunc cont' nos hostis
uehementius uires accipit. qn̄
do & ipsos qui p custodia discipli
ne p̄lati sunt. leticie seruire cog
noscent. Tanto enim licentius ad fe
riendum occupat. quanto & hi
qui int'cedere p culpa poterant
uoluptati uacant. Absit aut' ne
tanti uiri filio p conuiuiorū stu
dia in gurgitando uentri uacas
se suspicemur. sed tam ueracit̄
nouimus. quia & si p discipline
quisq; custodiam necessitatis me
tas edendo n̄ transit. accensa ta
men mentis intentio int' conui
uia torpescent. & minus inq̄nto
sit temptationū bello considerat
quo se p securitatem relaxat. In
domo g p̄missis filios obruit.
quia antiquus hostis in minorū
morte subuersionis aditū p ne
gligentiā maiorū querit. Sed q̄a
quantiū nuntiorū iaculis sit p̄cu
sus agnouim'. uir fortis. nunc q̄li
int' uulnera consistat audiamus
Sequit'. Tunc surrexit iob & scidit
uestimenta sua. & tonsō capite cor
ruens int'ram adorauit. Non nulli
magne constantie philosophiam
putant. si discipline aspritate cor
repta. ictus uerberū doloresq; non
sentiant. n̄nulli v̄ tam nimis p

cussionū flagella sentiunt. ut im
moderato dolore commoti. etiā
in excessu lingue delabunt'. Sed
quisq; uerā tenere philosophiam
nititur. necesse est ut int' utraq;
gradiat'. Non ē enim pondus uere
uirtutis insensibilitas cordis. q̄a
& ualde insana p stuporē membra
sunt. que & incisa dolere nequaq;
possunt. Rursum uirtutis custodi
am deserit. qui dolorē uerberū
ultra quā necesse est sentit. quia
dū nimia afflictione cor tangit
usq; ad impatiētiē contumētiā
excitat. & qui p flagella corrige
re mala facta debu erat. agit ut
nequitia p flagellū crescat. Cont'
insensibilitatē quippe p̄cussorū
p propham dicit'. P̄cussisti eos
nec doluerūt. attristi eos & renui
erunt accipe disciplinā. Cont' pu
sillanimitatē p̄cussorū psalmista
dicit'. In miseris n̄ subsistent. In mi
seris namq; subsisterent si equani
mit' aduersa tolerarent. at postq;
mente int' flagella corruunt. q̄li
int' illatas miseras subsistendi
constantiam p̄dunt. Beatus g iob
quia uere philosophie regulā te
nuit. contra utq; mira se equalita
te seruauit. ut nec dolorē sentiens
flagella sp̄neret. nec rursum ultra
modū dolorē sentiens. cont' iudi
cū flagellantis insaniret. Luneti

30
sup̄bū hostem humilitate p̄culit
crudelem patientiā strauit. **N**ec
credam⁹ qđ bellator n̄r acceptit
uulnera & n̄ influxit. Quot enī uo
ces patientie in laude dī p̄cussus
reddidit. quasi tot in aduersari
pectore uacula intor sit. & acriora
ualde quā sustinuit infixit. Afflic
tus enī trena p̄didit. & afflictionē
humilit̄ sustinens. celestia multi
plicauit. Sequit̄. In omnib⁹ his n̄
peccauit iob labus suus. neq; stul
tum aliquid cont̄ dīm locutus ē.
Quia tēptationū t̄bulationib⁹ de
p̄hensi. etiā tacto cogitationū
motu possum⁹ n̄ loquendo peccare.
beati iob & oris testimonii p̄hibe
tur & cordis. Prius enim dicitur
n̄ peccauit. & tunc demū subdit̄.
neq; stultū aliquid cont̄ dīm locut⁹
ē. Qui enim stultū locutus n̄ ē. cul
pam a lingua cōpescuit. S; cū p̄mittit̄
n̄ peccauit. constat qđ murmurā
tionis uicū etiam acognitione re
stinxit. **N**ec peccauit g. nec stulte
locutus ē. quia nec p̄ conscientia
tacit⁹ tumuit. nec lingua in contu
matia relaxauit. Stulte enī cont̄
dīm loquit̄. qui int̄ diuine anim
adūisionis flagella posit⁹. iustifica
re semet ipsum conat̄. Si enī in no
centē se adserere sup̄be audeat. t̄
qđ aliud qm iusticia ferientis ac
cusat. **H**uc usq; nos uerba hystorie

transcurrissē sufficiat. iam nunc ad
indaganda allegorie mysteria
expositionis sermo conuertatur.
Sed in hoc qđ sc̄ptū ē. quadā die
cū uenissent filii dī. corā dño ad
fuit int̄ eos etiam sathan. discuti
endū p̄us est. cur quadā die fac
tū aliquid corā dño dicit̄. cū apt̄
illū nequaquā cursus temporis.
mutatione diei nocisq; uariet̄.
Neq; enim in ea luce. q̄ sine accessu
ea q̄ eligit illustrat. & sine recessu
ea que respuit desertit. defectus mu
tabilitatis uenit. quia in semet ip
sa manendo inmutabilis mutabi
lia cuncta disponit. sicq; in se t̄nse
untia condidit. ut aput se transi
re nequaquā possint. nec tempus
intus in conspectu ei⁹ defluit. qđ
aput nos foras decurrit. Vnde fit
ut. in eternitate eius fixa maneant.
ea que n̄ fixa exterius sc̄lorū uolu
mina emanant. Iur ḡ aput eū dicit̄
quadā die. cui nimirū dies una ē
eternitas sua. quā uidelicet nec fine
claudi. nec initio uidit apuri psal
mista cū dicit̄. melior ē dies una
matrius tuus sup̄ milia. **S**ed cū sc̄p
tura sacra temporalit̄ editis loquit̄.
dignū est ut uerbis temporalib⁹ utat̄.
quatenus condescēdo leuet. & dū
de eternitate aliquid temporalit̄ narrat.
assuetos temporalib⁹ sensim ad eternita
tem iuat. seq; bene n̄r̄s m̄tib⁹ eternitas

incognita dū uerbis cognitis blan
ditur infundat. Quid autē mirū si
in sac eloquio incommutabilitate
suam d's pperet humane menti n̄
apert. quando & resurrectioni sue
sollemnitate celebrata quib'dā p
uentionū accessib' innotuit incor
ruptionē corporis qd' resumpsit.
Luca quippe attestante ita didicim.
qd' quib'dā se in monumento queren
tib'. p'us anglos misit. & rursum disci
pulis de se in uia loquentib' ipse qui
de. s; n̄ cognoscendus apparuit. qui
post exhortationis moras cognoscen
dum se in panis fractione monstra
uit. ad extremū v̄ repente ingredi
ens. n̄ solum se cognoscibile. s; etiā pal
pabile p'buir. Quia enim infirma
adhuc gestabant corda discipuli
incognitione tanti mysteriū. ita
fuerant dispensatione nutriendi.
ut paulisper aliqd' querentes inueni
rent inuenientes erescerent. & cre
scentes cognita robustius tenerent.
Quia g' n̄ repente s; causarū uerborūq;
incrementis. quasi quibusdā adet
nitatē passibus ducim'. ut uis apud
eum quadā die aliquid factū dicit.
q' ipsa quoq; tempa sine tēpore con
tinet. An quia etiā sathan adfuit. dū
quadā die hoc factū dicit. indica
re sacra scriptura studuit. q'a in luce
d's tenebras uidet. nos quippe uno
eodēq; contutu. lucē & tenebras in

tueri n̄ possum'. quia cū in tenebrā
oculus figit'. lux fugat'. & cū ad luci
se choruscationē conuerterit. te
nebrarū umbra discedit. Iua autē
uis q' cuncta mirabilia inmutabi
lit' uidet. quasi indie ei sathan ad
fuit. q'a apostate angli tenebras
sine obscuritate cōphendit. Nos
ut dictū ē. uno eodēq; ututu con
templari n̄ possumus. & que ad p
bandō eligim'. & que repbandō
dampnamus. quia cū ad hanc ani
mus uertit'. ab illa cogitatione sepa
rat'. cū v̄ ad illā reductus. ab hac cui
inhesit amouetur. d's v̄ qui sine mu
tabilitate cuncta simul respicit. si
ne distensione cōphendit. uideli
cet & bona que uiuat. & mala q' ui
dicat. & que adiuta remunerat. & q'
iudicans dampnat. In his q' diuer
so disponit ordine diuersus n̄ est.
Indie g' ei sathan adfuisse describi
tur. quia lūm̄ etnitatis eius nulla
mutabilitatis fuscatione tangit'.
& in hoc qd' ei tenebre p'sentes suus
adfuisse int' filios dī dicit'. quia
ea in iusticie in mund' sp̄e penetrat'.
q' uidelicet mundorū spūū corda
cōplent'. eoq; radio luminis iste
transfigit'. quo illi ut luceant p'fun
duntur. Int' filios dī adfuit. q'a &
si illi dō ad electorū adiutorū iste
ad p'bationē seruit. int' filios dī ad
fuit. quia & si ab illis in hac uita la

borantib' auxiliū pietatis impen-
dit. iste occulte iusticie nesciendo
seruiens. ministeriū exequi repba
nonis conat'. Vnde bene in libris
regū p ppham dicit'. Vidi dñm
sedentem sup solum & exercitū
celi adext'is & sinistris eius. & dic-
tū ē. In quo decipiam achab. ut as-
cendat & cadat in ramoth galaath.
Et dixit alius ita. & alius aliter. Et
egressus est unus & dixit. Ego decipi-
am achab. Et dictū est. In quo deci-
pies. Qui respondit dicens. Egre-
diar & ero sp̄s mendax. in ore om-
niū ppharū eius. Quid enī solū dñi
nisi angelical potestates accipimus
quarū membris alius p̄sident. infe-
ruis cuncta disponit. & qd exercitū
celi. n̄ ministrantū angelorū mul-
tudo describit'. qd ē g. qd exerci-
tus celi adext'is & sinistris ei stare
phibet'. dñs enī quia ita ē int' om̄a
ut etiā sit ext' om̄a. nec dextera nec
sinistra concludit'. s; dextera dī
angelorū pars electa. sinistra autē
dī. pars angelorū repba designa-
tur. Non enim ministrant dō solū
in boni qui adiuuent. s; etiā mali
qui p̄bent. n̄ solū qui a culpa rede-
unt subleuant. s; etiā qui redire
nolentes grauent. Nec qd celi exer-
citū dicitur. angelorū pars rep-
ba in eo intelligi posse phibetur.
Quas enim suspendi in aere nouim'.

21
aues celi nominam'. Et de eisdem
sp̄ualib' paulus dic. Cont' sp̄ualia
nequicie in celestib'. Quorū caput
enuntians ait. Secundū p̄ncipē
potestatis aeris huius. Adext'ra g
dī & sinistra. angelorū exercitus
stat. quia & uoluntas electorū spū-
um. diuine pietati concordat. &
repborū sensus sue malicie seruens
iudicio distinctionis eius obtemperat.
Vnde & mox fallax sp̄s in mediū
p̄sultit. describitur. p quā rex achab
exigentibus suis meritis decipiat'.
Neq; enim fas credere ē bonū sp̄m fal-
latie de seruire uoluissē ut diceret
egrediar & ero mendax sp̄s in ore
omniū ppharū eius. s; qā achab rex
peccatis p̄cedentib' dignius erat.
ut tali debuisset deceptione dāp-
nari. quatenus qui sepe uolens
ceciderat in culpa. quandoq; no-
lens caper' ad penam. Occulta ius-
ticie licentia malignis sp̄itib'
datur. ut q's uolentes in peccati
laqueo strangulant. in peccati pe-
na etiā nolentes trahant. Qd g illic
adext'is atq; a sinistris dī exercitū
celi adstisse describit'. hoc hic int'
filios dī sathan adstisse phibetur.
Ecce adext'is dī steter' angli. qā nomi-
nant' filii dī. ecce a sinistris dī stas
angli. qā adstuit int' eos etiā sathan.
Sed quia allegorie mysteria indaga-
re decreuimus. n̄ inconuenient ac

cipimus. qđ undie dñs sathan uidit
 quia uias insipientie sua incarnati
 one corripuit. Quasi eum nū uidisse
 fuerat. tam diu prauidatē illi inhy
 mani generis pditione tolerasse.
Vnde & ei diuina uoce mox dicit.
Vnde uenis. undie sathan de uis sui
 requirit. quia in luce manifeste
 sapientie occulti hostis insidie de
 regunt. Quia qđ incarnato dño. dia
 bolus increpat. & a sua pestifera effre
 natione corripit. recte subiungit.
Cui dixit dñs. Vnde uenis. tunc enī
 sathane uias requirendo arguit.
 cū p mediatoris aduentū. psuasio
 nis eius nequitas reprensus increpa
 uit. Nec in merito in hoc die filii
 di coram dño adstisse de scribis.
 quia uidelicet ad etne patre uocati
 onē. electi omī luce sapientie se il
 lustrante collecti sunt. Quos qm uis
 incarnata sapientia aggregare ef
 fecit opus uenerat. diuinitati tam illius
 iam peius p sentiam intus secus ad
 stebant. Sed quia de uis eius an
 tiquis hostis redemptore uenien
 te discunt. qđ dicat audiamus.
Circuiui tiam. & pambulau eam.
Abadam quippe ante aduentū dñi.
 omī post se gentiū nationes traxit.
Circuiuit & pambulauit. qđ pceda
 gentiū iniquitatis sue uestigia im
 pssit. cadens enim a sublimibus. hu
 manas mentes iure possedit. quia

— Inculpe sue
 — — —

uinculo uolentes adstixit. tanto
 qđ latius in mundo uagatus est
 quanto aratu quisqđ illius. liber
 p omā inuentus nē. sui quasi ex
 potestate mundū circuisse ē. nul
 lum hominē qui sibi plene resiste
 ret inuenisse. Sed iam sathan re
 deat. id est ab effectu sue malicie.
 vis illum diuina constingat. quia
 iam apparuit in carne. qui in pec
 cati contagione ex carnis malha
 beat infirmitate. Venit humilis
 quē & supbus hostis amiret.
 quatin qui fortia diuinitati ei
 despexerat. etiam
 humanitatis ei infirma pmesat.
Vnde & mox significatione iuristica.
 cont eum ipsa humanitati infirmi
 tas obstupescenda pponit. ut dicat.
Numqđ considerasti seruū meū iob
 qđ nō sit ei similis intia. Qđ iob int
 pstat dolens. paulo ante iam dix
 imus. Dolens v ipse ueracit pfigu
 ra dicit. qui portare dolores nrōs
 ppha attestante phibet. Cui intia
 similis nē. quia omīs homo tantū
 in homo ē. ipse aut dō & homo. In
 tia similis nē. quia & si adoptiuus
 quisqđ fili. ad picipiendā diuini
 tatē pficiat. nequa qm tam ut dō
 naturalit eet accipit. Qui bene
 etiam seruus dictus ē quia formā
 serui suscipe dedignatus nē. nec
 maiestati iniuriā intulit. assumpta

humanitate carnis. quia & ut
seruanda suscipet. nec tam habi-
ta pmutaret. nec humana diui-
nitate consumpsit. nec diuina
humanitate inuult. q̄a & sic
p paulū dicit. qui cū in forma di-
eēt n̄a p̄nā arbitratuē ēē se
equalem dō. sed semetipsum ex in-
anuit formā serui accipiens. Si
semetipsum exinanuisse ē. ab inui-
sibilitatis sue magnitudine se uisi-
bilem demonstrasse. ut serui forma
tegeret. hoc q̄d in eum sēptē om̄a
ex diuinitate penetraret. De autē
ad sathan p̄figuā dicere ē. nūq̄d
considerasti seruū meū iob. unige-
nitū filiū cont̄ eum in forma serui
ammirabilem demonstrare. Coenī
quo illum tante uirtutis in carne
innotuit. quasi sup̄bienti aduer-
sario. q̄d dolens consideraret in-
dicauit. Sed q̄a bonū q̄d miraret̄
intulerat. restat ut ad rep̄mendā
ei sup̄biā. uirtutes illius adhuc
enumerando subiungat. Sequit̄
Homo simplex & rectus ac timens
d̄m. & recedens a malo. Venit nāq;
ut homines mediator dī. & homi-
nū homo xp̄e ihe. ad p̄bendū ex-
emplū uite hominib⁹ simplex. ad
n̄ parcendū malignis spir̄itib⁹ rec-
tus. ad debellandā sup̄biam tim-
ens d̄m. ad detergendā v̄inelectū
suis uite immundiciā recedens

p̄ysia

a malo. De ipso enī p̄ncipalit̄ dicit̄
Et repleuit eū sp̄s timorē d̄ni. Et
ipse a malo singularit̄ recessit. q̄a
imitari facta noluit. que in homi-
nibus inuenit. quō attestante pe-
tro. peccatum n̄ fecit. nec inuenit ē
dolus in ore eius. Sequit̄. Respondens
sathan ait. Numq̄d frustra iob timet
d̄m. n̄ne tu uallasti eum ac domū
eius. uniuersaq; substantiam eius p̄-
circutū. Opibus manuū eius bene-
dixisti. & possessio eius creuit int̄ra.
Antiquus hostis redemptorē huma-
ni generis debellatorē suū in mun-
dū uenisse cognouit. Unde & p̄ob-
sessum hominē in euangelio dicitur.
Quid nob̄ & tibi fili dī. Venisti ante
tempus torquere nos. Qui tam p̄us
cum hunc passibilem cerneret. eū
posse mortalia appeti humanitātē
uideret. omne q̄d de eius diuinita-
te suspicatus ē. ei fastu sue sup̄bie
indubiū uenit. Nil quippe nisi sup̄-
bū sapiens. dū ēē huc humile conspi-
cit. d̄m ēē dubitauit. Unde & ad tēp-
tationū se argum̄ta conuertit dicens.
Si fili dī es. dic ut lapides isti panes
fiant. Quia q̄ passibile uidit. n̄ d̄m
tantū. s; dī gr̄a custoditū credidit.
Unde & nunc inferre phibet. n̄ne tu
uallasti eū ac domū eius uniuersaq;
substantiā p̄circutū. opib⁹ manuū
illī benedixisti. & possessio illī cre-
uit int̄ra. Cum quippe ac domū ei

ad o uallatā dicit. quia temptando
eius conscientia penetrare n̄ potuit.
substantiam eius uallatam asserit
quia electo eius inuadere n̄ p̄sumit.
opibus manū ei benedixit dñm. &
possessionē eius excrecere interra
querit. quia scilicet tabescens inder
qd fides eius in noticiā hominū p̄
dicantib⁹ aplis multiplicat. Posses
sio quippe eius excrecere dicitur.
dum laborantib⁹ p̄dicatorib⁹. fideliv⁹
cotidie numerus auget. Hec itaq;
sathan dō dixisse. est talia inuiden
do sensisse. Sequit. Sed extende pav
lulum manū tuā. & tange cuncta
que possidet. nisi in faciem benedix
erit tibi. Quem enī in iniquitatis
tempore di grā custoditū credidit
peccare posse p passionē putauit.
Ac si apte dicat. Interrogatus afflic
tionib⁹ homo & peccator agnoscat.
qui in miraculis dñs putat. Dixit g̃
dñs ad sathan. Ecce uniuersa que ha
bet in manu tua sunt. tantū in eu
ne extendas manū tuā. Cum sacra
hystoriam sub figurali intellectu
discutim⁹. sathane manus n̄ potest
sed tēptatio debet intellegi. In uer
sa itaq; que habet in manu tēptan
tis dant. & in eo tēptationis manū
extendi p̄hibet. Quid tamen fieri sub
stantia amissa concedit. quia numi
rum p̄s iudea que possessio eius
fuerat. in infidelitate sublata est.

& post eū caro patibulo crucis ad
fixa. Qui g̃ p̄s iudea ad uisante p̄u
lit. & post modū usq; ad crucē uenit.
quasi p̄s habita amiserat. & post in
semetipso ad uisantis nequitiā p̄u
lit. Ingressusq; est sathan a facie dñi
sicut & superius dictū ē. sathan a facie
dñi exiit. quia ad desiderii sui uota
puerit. Quasi enim ante ipsū erat
dū p̄ter ipsum que male stiebat
implere n̄ poterat. Cum autē quada
die filii eius & filie comederent et
biberent uinū in domo fr̄is sui pri
mogeniti. Beati iob filios & filias
ul apostolorū ordinē. ul cunctoy
fideliv⁹ diximus multitudinē de
signasse. Incarnatus autē dñs. p̄s
ex iudea ad fidē paucos elegit. &
post s̄ multitudinē ppli gentilis
aggregauit. Quis autē dñi maior
filius nisi iudaicus accipi p̄pls debet
qui ei dudum dare legis fuerat doc
trina generatus. minor autē genti
lis p̄pls. qui & in mundi extrema
te collectus ē. quia g̃ cū sathan in
litan hominū nesciens deseruiret.
& corruptis p̄secutorū cordib⁹. li
centia dñice passionis expeteret.
scī apli nec dū aggreganda dō gen
tilitatem nouerant. & soli iudee
fidei archana p̄dicabant. Cum sathan
ad nō exisse dicit. filii & filie in do
mo fr̄is sui p̄mogeniti. conuiuari
referuntur. Dictū quippe eis fue

33
rat. in uia gentium ne abieritis. Post
mortem namque resurrectionemque domini
in gentium predicatione commisi sunt.
Unde et in suis actibus dicunt. Vobis
oportebat primum loqui uerbum dei. sed
quia repulistis illud. et indigno uos
iudicastis uite eterne. ecce conuincimur
ad gentes. Hi itaque filii sponsi. de
quibus et eiusdem sponsi uoce dicitur. non
ieiunabunt filii sponsi quam diu cum illi
est sponsus. in domo fratris primogeniti
conuiuiant. quia uidelicet adhuc
apostoli sacre scripture delicias. in solius
iudaei populi collectione uesciebantur.
Nuntius uenit ad iob quod diceret. Bo
ues arabant. et asine pascebant iux
ta eos. et irruerunt sabei. tuleruntque
omnia. et pueros percusserunt gladio.
et euasi ego solus ut nuntiare tibi.
Quid aliud per figuram boues quam bene
operantes. quod aliud asinas quam quos
dam simplices uiuentes accipimus.
Que bene iuxta boues pasci referuntur.
quia mentes simplices. etiam cum alta
cape non possunt. eo magis uicine sunt
quo et eterna bona sua per caritatem cre
dunt. cumque inuidere alienis sen
sibus nesciunt. quasi in pastu se
minime diuidunt. Simul ergo se asi
ne cum bubus reficiunt. quia pruden
tibus conuincti tardiores. eorum intel
ligentia pascuntur. Sabei autem capti
uantes interpretantur. Et qui alii capti
uatum nomine. non in mundi specie

de signantur. qui cum eos quos sibi sub
iciunt. in infidelitate captiuos du
cunt. Qui et pueros gladio ferunt.
quia eos temptationis sue grauer
iaculis uulnerant. quos nec dum iue
nilis constantia liberos uel robustos seruat.
Qui bene quidem bona incipiunt. sed in
ipsa adhuc inchoationis sue tenebra
dine captiuantibus in mundis spiri
tibus subternuntur. Quos gladio hostis
percutit. quia eternitatis desperatione
transfigit. Quid est autem quod nuntius ue
nit qui diceret. euasi ego solus. quis
est iste nuntius qui alius percuntibus so
lus euadit. nisi propheticus sermo. qui
dum fiunt mala omnia que predicta
qua nolunt. si sanus ad dominum redit.
uentis per. Dum enim uera dixisse de
predictorum casu cognoscitur. quasi
inter mortuos uixisse monstratur. Hinc
est quod ad rebecca in ysaac coniugio
deducenda puer mittitur. quia uide
licet ad desponsanda ecclesiam domino
interposita prophetia famulat. Sabe
is gurgulentibus solus puer qui nunti
aret euasit. quia malignis spiritibus
infirmorum mentes in captiuitate
ducentibus. sententia prophetie conua
luit. que eandem captiuitatem pronun
tians dicit. Propterea captiuus duc
tus est populus meus. quia non habuit scientiam.
Prophetia ergo quasi saluat. dum captiuitatem
quam predicta ostendit. Sequitur. Cumque
adhuc ille loqueretur. uenit alius et

dixit. Ignis dei cecidit de celo. & tac-
tas oues puerosq; consumpsit & effu-
gi ego solus ut nuntiare tibi. Omnis
qui predicationis officium in synagoga
tenuerit. celum recte uocati sunt. quia
nimirum saepe supna credebant. Unde
de & moyses cum sacerdote ad populum
ad uerba sue ammonitionis excitaret
dixit. Adtende celum & loquar et au-
diat terra uerba ex ore meo. per celum
uidelicet signans propositorum ordine
per terram sub dicta plebem. Hoc ergo loco
celum. sacerdotes uel phariseos. uel
legis doctores. non inuenient acci-
pimus. qui ante oculos hominum
dum celestibus officiis inseruirent
quasi de super lucere inquit. ui-
debant. Sed quia ipse deus credi si-
sum mox in redemptione rursus
aduersitate commoti sunt. quasi ignis
de celo cecidit. dum ad decipiendum
improbum populum. ab his etiam qui uera
docere putabant flamma inuidie
exarsit. Teste quippe euangelio audiui-
mus. quod doctrine ueritatis inuidie
oportunitate dominice traditioni ex-
quirebant. sed metuentes populum que-
moliebant innotescere non audebant.
Hinc etiam in eo scriptum est. quod de suaden-
dis populis dicunt. Numquid aliquis
ex principibus credidit in euangelium aut ex
phariseis. sed turba hec quod non nouit le-
gem. maledicti sunt. Quid autem inui-
bus. atque in pueris. nisi innocentes

quosque. sed tamen adhuc infirmos acci-
pimus. qui dum aduersitate phari-
seorum ac principum tolerare timuerunt.
in infidelitatis concrematione con-
sumpti sunt. Dicat ergo. ignis de ce-
lo. & tacitas oues puerosque
consumpsit. id est apppositorum cordibus
flamma inuidie corruit. & quicquid
boni in plebibus oriebatur incendit. quia
dum mali propositi suum contra ueritatem
honorem exigunt. ab omni rectitudi-
ne corda sequentium subuertunt.
ubi & bene adiungitur. & effugi ego so-
lus ut nuntiare tibi. quia dum imple-
tur predicta causa malicie. fallacie
interitum euadit sermo prophetie qui
ait. & nunc ignis aduersarios con-
sumit. Ac si apte dicat. Malos non so-
lum ignis per uindictam post cruciat.
sed nunc etiam plures cremat. quia
post puniendi sunt retributionis
supplicio. nunc semet ipsos affici-
unt inuidie tormento. Puer ergo solus
fugiens remaneat & igne pulsus
oues puerosque denuntiet. dum pro-
phetia iudaicum populum deserens ue-
ra se dixisse manifestat quod ait. Zelus
apprehendit populum in eruditionem. Ac
si apte dicat. Dum pharisei uerba
plebis discutere nolunt. sed crudeli-
tatem suam uerbis inuidientium dedit.
zelus igne perit. quia maliene inuidie
se concremauit. Sequitur. Sed & il-
lo adhuc loquente. uenit alius &

24
dixit. Chaldei fecerunt tres turmas
et inuasit camelos et tulerunt eos
nec non et pueros percussit gladio.
et effugi ego solus ut nuntiarem
tibi. Quia chaldeos interpretari fero
et nouimus. qui alii chadeorum
nomine designantur. nisi persecuti
onis auctores. usque ad aptos cla
mores malicie prumpentes. cum
dicunt crucifige crucifige. Qui
de semet ipsis tres turmas faciunt.
cum se ad proponendam questionem domino
pharisei. herodiani. et saducei di
uiserunt. Qui ore quidem sapientie
uidentur. sed quia stulto quodam post
se eos traxisse credendum est. factis
turmis camelos tulerunt. Unde quisque
namque eorum ordo in praua quam sapu
it insipientium corda corrumpit.
et dum persuadendo ad inuicem pertra
hit. quasi tortuosas vias infirma
mentum ad captiuitatem duxit. Predi
cante quippe in samaria domino.
multi ex samaritanis fuerunt in po
s sessione eiusdem nostri redemptoris
adsecuti. Sed numquid hi qui per se
tem uitis unius mulieris mortui
sunt. de resurrectionis desperatione
dominum temptant. quo utique cona
ti sunt credentes samaritani ad
de reducere. quos constat spem re
surrectionis ignorare. Qui dum
ex lege non nulla recipiunt. non nulla
contempnunt. quasi camelorum

morte. uelut mundum animalium rumi
nant. sicut in mundum ungula ne
quaquam findunt. quam uis et eos ca
meli ruminantes. sicut tam ungula
non findentes indicant. qui in iudea
iuxta litteram hystoriam audierant.
sicut uirtutem eius discernere spiritualiter ne
sciebant. quos et tres turmis chaldei
rapiunt. dum pharisei. herodiani.
et saducei. ab omni sensus rectitudi
ne iniqua persuasionem pervertunt.
simulque gladio pueros ferunt.
quia et si qui in populo ut iam ratione
poterant. et ipsi non uirtute rationis
sicut postestatis auctoritate conturbantur.
dum se quasi propositos imitari a sub
ditis uolunt. et si intelligere aliquid
sequentes possunt. ex auctoritate
tam suscepti regimini. eos ad pri
uam pertrahunt. a quibus puer solus
bene qui nuntiet fugit. quia pha
riseis. herodianis atque saduceis in
iqua patribus. eos nimirum deserens
propheticus sermo eualescit. qui ait.
Et tenentes legem nescierunt me. Sequitur.
Adhuc loquebatur ille. et ecce alius
intravit et dixit. filius tuus et filia
bus uescantibus et bibentibus uinum in
domo fratris sui primogeniti. repente
uentus uehemens irruit a regione
deserti. et concussit quatuor angu
los domus. que corruens opprimit li
beros tuos et mortui sunt. Paulo
ante iam diximus. quod filius et filia

p̄dicantes aptos. ac plebes subditas
sentiamus. qui in domo fr̄is p̄moge
niti conuiuari referunt. quia inha
bitatione adhuc iudaici ppli. sa
cre p̄dicationis delicias uescebat.
Repente aut̄ uentus uehementis ir
ruit a regione deserti. Regio deser
ti ē cor infidelium. qd̄ dū creator
desertit null' inhabitator colit. uen
tus aut̄ uehementis. quid aliud quā
temptatio fortis accipitur. Ventu
ḡ uehementis a regione deserti irru
it. quia in passione redemptoris
nr̄i cont̄ fideles eius. fortis tempta
tio a cordibus iudeorū uenit. Potest
etiam deserti regio. derelicta in
mundorū spūū multitudo n̄ in
uenient̄ intellegi. In qua uentus ue
nit. & domū concutit. quia ab eis
temptatio p̄dit. & p̄secutorū corda
cōmouit. S; hec domus in qua con
uiuanti filii. in quatuor angulis
stabat. Tres enim regentū ordi
nes in synagoga cognouim'. sacer
dotū scilicet scribarū atq; semorū
ppli. quib' & phariseos unguim'
quatuor in hac domo angulos in
uenim'. A regione ḡ deserti uentus
uenit. & quatuor angulos domus
concutit. quia ab inmundis spūi
bus temptatio irruit. & mentes
quatuor ordinū. in malicia p̄se
cutionis excitauit. Que domus cor
ruens opp̄sit liberos. q̄a dum iu

dea in crudelitate dñice passioni
cadit. apostolorū fidē desperationi
formidine obruit. Teneri enī tan
tū modo magistrū uiderēt. etiam
negantes p̄ diuersa fugiebant. &
quā uis int̄na manus eorū sp̄m in
p̄sentia aditū tenuit. auita tam
fidei. eos inter in carnalis timor
extinxit. Qui ḡ auctore suū iudea
seuiente reliquerūt. quasi concus
sis angulis. domo eūsā necati sunt.
Quid aut̄ illo tempore de grege fi
deliū factū credim'. qd̄ fugisse ip
sos etiam arietes scimus. Sed int̄ hec
unus qui nuntiet euadit. quia con
ualuisse se sermo p̄phicus qui hec de
nuntiauerat ostendit. dicens se de
p̄secutore p̄plo. dilectus m̄s in domo
mea fecit scelera multa. dicens de bo
nis p̄dicatorib'. sed tam in passione
fugientib'. p̄ximi mei a longe stete
runt. dicens de cunctis ualde for
midantib'. p̄cū am pastore & disp
gent̄ oues gregis. Sequit'. Tunc sur
rexit iob & scidit uestimenta sua. Ru
ente domo extinctis filiis iob surrex
it. quia iudea in infidelitate p̄dita.
p̄dicatoribus in pauore mortis cāden
tib'. redemptor humani generis q̄n
to iudicio p̄secutores suos deserue
rit demonstrauit. Surgere quip
pe eius ē. quā distinctione peccato
res derelinquat ostendere. Surgit
ḡ. cū cont̄ reprobos iudiciū iusticie

25
exertit. Unde & recte scidisse uesti-
menta phibet. Quid enim uestim-
tum dñi. nisi synagoga extitit. q̃
pph̃is p̃dicantibus expectationi
incarnationis illius adhesit. Sicut
enim huius nunc uestit. a quibus diligit
paulo attestante q̃ ait. ut exhiberet
sibi gloriā eccl̃am. n̄ habentē ma-
culam aut rugam. q̃ enī maculā
aut rugam n̄ habere dicit. p̃fecto
uestis rationalis. & p̃actionē mun-
da. & p̃spem tensā monstrat. ita cū
incarnandū iudea credidit. adhe-
rendo nichilominus uestis fuit. Sed
quia expectatus uenit. ueniens no-
ua docuit. docens mira exerceuit.
mira faciens praua tolerauit. uestē
qua indutus erat scidit. dū in iudea
alios ab infidelitate sustulit. alios
in infidelitate reliquit. Quid est q̃
uestis scissa. nisi iudea in contrari-
is sententiis diuisa. Si enī uestis
eius scissa n̄ eēt. euangelista n̄ diceret
q̃d p̃dicante dño contentio orie-
batur in pplō. ut alii dicerent bo-
nus ē. alii autē n̄ s̄ seducti turbas.
Quasi scissa uestis illius fuit. que di-
uisa p̃sentias. unitatem cōcordie
p̃didit. Sequitur. Et tonsō capite
corruens int̃ram adorauit. Q̃d p̃
de cū s̄ capillos. nisi sacramentoy
subtilitas. quid p̃ caput. nisi sum-
ma sacerdotii designat. unde ad
ehēchiele p̃pham dicit. Tu fili ho-

minis. sume tibi gladiū acutum
radentē pilos. & adsumes eū. & du-
ces p̃ caput tuū. & barbā. ut uide-
licet p̃ph̃e facto iudiciū redempto-
ris exp̃matur. qui in carne apparet
caput rasi. quia iudaico sacerdotio
p̃ceptoy suoy sacram̃ta abstulit.
Barbā rasi. quia regnū istū acū
deserens. decorē uirtutis eius am-
putauit. Quid v̄ hoc loco p̃ram. n̄
homo peccator exp̃matur. Primo
quippe peccanti homini dictū est.
Terra es & utterā ibis. Terra q̃ nomi-
ne peccatō gentilitas designatur.
Nam cū iustam iudea se crederet. con-
stat quā rep̃ba de gentilitate sentiret
paulo attestante qui ait. nos natura
iudei. & n̄ ex gentib⁹ peccatores. Me-
diator q̃ n̄r. quasi de tonsō capite
int̃ra corruit. quia iudea deserens.
dum sacram̃ta sua ab eius sacerdotio
abstulit. ad noticiā gentiū uenit.
Capillos enī a capite rasi. quia sacra-
menta legis ab illo p̃mo suo sacerdo-
tio sustulit. & int̃ra corruit. quia sal-
uandis peccatorib⁹ dedit. dū q̃ eos
qui sibi iusti uidebant⁹ deseruit. hos
qui iniustos & nouerant & fatebant⁹
adsumpsit. Hinc & ipse in euanglio
dicit. Ego in iudiciū ueni in h̄c
mundū. ut q̃ uident uideant. &
qui uident ceci fiant. Hinc & colū-
na nubis. que inheremo pplm p̃-
ibat splendore ignis n̄ indie. s̄ in

nocte radiabat. quia uidelicet dum
redemptor noster sue conuersationi
exemplum prebuit. ducatum sequentibus
prestant. de iusticia sua confidentibus
nulla luce claruit. peccatorum uero suorum
tenebras agnoscantibus igne sui amo-
ris infudit. Nec quod corruere iob dici-
tur. indignum mens hoc significatio-
ni redemptoris arbitretur. Scriptum
namque est. Verbum misit dominus in iacob.
et cecidit inuisit. Iacob quippe sup-
plantator. israhel uero uidens dominum dicitur.
Et quid pro iacob. nisi iudaicus. quid
pro israhel nisi gentilis populus designatur.
quia quem iacob per carnis mortem sup-
plantare studuit. hunc nimirum propter
fidei gentilitas dominum uidit. Ad iacob ergo
missum. inuisit et cecidit. quia enim quem ad
se uenientem iudaicus respuit. huc
repente cecidit populus gentilis inue-
nit. Descendo quoque spiritu scriptum est. Cecidit
super eos spiritus domini. Idcirco autem ut uer-
bum domini. uel spiritus sanctus in scriptura sacra di-
citur cadere. ut inopinatus eius ad-
uentus exprimat. Quod enim ruit uel
cedit. ad ima repente uenit. Medi-
atori ergo in terram quasi corruisse est.
nullis signis precurrentibus inopinate
agentes uenisse. Bene autem dicitur quod
corruens adorauit. quia dum ipse hu-
militate carnis suscepit. in se creden-
tibus. uota humilitatis infudit. fecit
enim quod fieri docuit. sicut et de ei
spiritu dicitur. Ipse spiritus postulat pro nobis

gemitibus inenarrabilibus. Neque enim
petit qui equalis est. sed postulare dicitur.
quia nimirum quod repleuerit postu-
lantes facit. quoniam uis hoc et in semet ip-
so redemptor noster ostendit. qui patrem
etiam dum passionem propinquaret exo-
rauit. Quid enim mirum. si in forma
serui exorando se patrem subdidit. inquit
etiam manus peccantium. usque ad ex-
trema mortis tolerauit. Sequitur. Il-
lus egressus sum de utero matris mee
nudus reuertar illuc. Redemptoris
matrem iuxta carnem synagoga extitit.
ex qua ad nos per corpus uisibilis spec-
sit. Sed hunc intra se regmine littere
adoptum tenuit. dum ad spirituales
eius intelligentias. mentis oculos ap-
ire neglexit. hunc quia in carne hu-
mani corporis latentem uidere dominum
noluit. quasi in diuinitate nudum
considerare contempsit. Sed nudus
est de utero matris exiit. quia a synagoga
carne prodicens. conspicuus ad gen-
tes peruenit. Quod bene ioseph relic-
to pallio fugiente signatum est. Dum enim
mulier adultera male illum uolu-
isset. relicto pallio fugit foras. quia
dum synagoga dominum purum hominem
credens. quasi adulterum in complexu
constringere uoluit. ipse regmen lit-
tere eius oculis reliquit. et ad cog-
noscendam diuinitatis sue potentiam
conspicuum se gentibus prebuit. Unde
et paulus dicit. Usque dum hodie le-

26
git moyses. uelamen ē sup cor
eorū. quia uidelicet adultera mu
lier apert semet ipsam palliū reti
nit. & quē male tenebat nudū
amittit. Quia g̃ a synagoga uenien
s fidei gentiū conspicuus apparuit.
ex utero matris exiit. Sed numquid hac
om̃um deserit. & ubi ē qd̃ p̃ ppham
dicit. si fuerit numerus filiorū isrl̃
quasi harena maris reliquie salui
fient. Vbi quod scriptū est. donec ple
nitudo gentium int̃iret. & sic om̃is
saluus fieret. Er̃t g̃ q̃ndo conspicu
us etiam synagoge appareat. erit
in fine mundi. p̃culdubio quando
gentis sue reliquie semet ipsum
sicut ē d̃s innotescat. Vnde & be
ne hic dicit. Nudus reuertat̃ illuc.
Nudus quippe adulterū matris reuer
tit̃. cū in mundi huius termino. is q̃
in sc̃lo factus homo despicit̃. syna
goge sue oculis d̃s ante sc̃la decla
ratur. Sequit̃. Dñs dedit dñs abstu
lit. sicut dñō placuit ita factum ē
sit nom̃ dñi benedictū. Redemp
tor n̄r p̃ hoc qd̃ d̃s est. cū patre
dat om̃a. p̃ hoc v̄ qd̃ homo ē. apat̃
accipit om̃a. Dicit g̃ de iudea. cū
uenturū incarnationis eius mys
teriū crederet. dñs dedit. dñs ab
stulit dicat de iudea. cū expectatā
incarnationis eius p̃sentia contē
pisset. dñs abstulit. Data quippe
ē cum p̃ q̃s dā futura credidit.

si exigente merito sue cecitatis
ablata ē. cū p̃ quosdā uenerari con
tempnit. In se aut̃ credentes edo
ceat. ut inflagellis positi dñō be
nedicere sciant. cū sub dicit̃. sic dñō
placuit ita factū est. sit nom̃ dñi
benedictū. Vnde & teste euglio.
cū p̃pinquare passioni dicitur
accepto pane gr̃as egisse p̃hibet̃.
r̃as itaq; agit. qui flagella aliene
iniquitatis suscepit. & qui nil dig
nū p̃cussioni exhibuit. humilit̃
in p̃cussione benedict̃. ut hinc
uidelicet ostendat. quid unus q̃sq;
in flagello. culpe p̃prie facere de
beat. si ipse equanimit̃ flagella cul
pe portat aliene. ut hinc ostendat
quid incorreptione faciat subdi
tus. si int̃ flagella positus. pat̃ gr̃as agit
equalis. Sequit̃. In omnib; his n̄ pec
ccauit iob labus suus. neq; stultum
aliquid cont̃ dñm locutus est. Qd̃
nec peccasse. nec stultū aliquid cō
t̃ dñm locutus assert̃. hoc de illo pe
trus sic etiā p̃dixim̃. apte testat̃
dicens. Qui peccatū n̄ fecit. nec in
uentus est dolus in ore eius. Dolus
quippe in ore. quanto ap̃t̃ p̃u
dentius callet. tanto ap̃t̃ dñm stul
tius desipit. paulo attestante qui
ait. Sapientia huius mundi stulti
cia ē ap̃t̃ dñm. Quia g̃ dolus in o
re eius n̄ fuit. stultū p̃culdubio ni
hil dixit. Hunc cont̃ dñm sacerdo

tes & principes locuti stulte credide-
runt. cū interrogatus passionis tē-
pore dī ēē sē filium testaret. Vnde
& conquerentes dicunt. Quid ad
huc egemus testibus. Ecce ipsi au-
diuimus blasphemias. Sed contra
dīm nū stulte dix. qā ueriloques
hoc de sē infidelib. etiam morien-
do intulit. qd paulo p̄ redempti
omnib. resurgendo monstrauit.
Hec insignificationē nr̄i capitis
breuiter tractata t̄nscurrim. nūc
in edificationē eius corpori. eamo-
ralit̄ t̄tanda replicem. ut qd
actū foris narrat in ope. sciamus
quom̄ intus agat in mente. Nam
cū fili dī adstunt corā dño. int̄
eos quoq. astitit & sathan. qā ple-
rūq. bonis nr̄is cogitationib. q̄
in corde nr̄o aduentu sp̄s sc̄i op-
ante seminant. antiquus ille cal-
lide sē int̄ fert & subiungit in-
micus. ut bene cogitata pturbet
male pturbata dilanet. Sed ne
quaquā nos in temptatione dese-
rit. q̄ creauit. Nam hostem nr̄m
qui se cont̄ nos in insidiis conte-
git. illustratione sui luminis nob̄
dephensibilem reddit. Apt̄ qd
mox ei dicit. Vnde uenis. Falli-
dum namq. ^{hostem} requirere ē. ei nob̄
insidias declarare. ut quo eū cor-
sub int̄re cernim. forti cont̄ illū
circūspectione uigilem. Qui re-

spondens ait. Circuui t̄ram &
pambulauī eam. Satane t̄ram
circuire ē. carnalia corda p̄seru-
tari. & unde occasione accusati-
onis inuenire possit exquirere.
Tertā circuit. quia humana corda
circūuenit. ut bona tollat. ut ma-
la mentib. inserat. ut inserta cu-
mulet. ut cumulata pficiat. & p-
fectos in iniquitatibus ad penam
socios acquirat. Et notandū qd n̄
t̄nscuolasse. s. pambulasse se assertit.
quia nimirū nequaquā quē tēp-
tat uelocit̄ deserit. Subi molle cor
inuenit. ibi pedē misere p̄suasio-
nis figit. ut immorando actionis
prauē uestigia imp̄mat. & ex sue in-
iquitatis similitudine q̄s ualet re-
p̄b̄os reddat. Sed cont̄ hunc beat̄
iob. laudat. & dicit. Numqd̄ consi-
derasti seruū meū iob. qd n̄ sit e si-
milis int̄tia. uir simplex & rectus
timens dīm & recedens a malo. Quē
diuina insputatio cont̄ hostē robo-
rat. hunc quasi in sathane aurib. d̄s
laudat. Laudare quippe eū ē
& p̄us bona concedere & post con-
cessā custodire. Sed antiquus
hostis. & cont̄ bonos grauius seuit.
quo uallari eos diuine p̄tectioni
munere conspicit. Vnde & subiun-
gens dicit. numqd̄ sit uista iob tunc
dīm. nonne tu uallasti eū a domū
eius. uniuersamq. substantiā eius

27
percutiunt. opibusq; manuū benedic
isti. & possessio eius erunt intra.
ac si apte dicat. **S**ur laudas quē
ptegendo roboras. Despecto enim
me dignus tuus laudib; homo eēt.
si sius cont; me uirib; stare. Unde
mox & malitioso de homine expe
rit. qd tam ptecor hominis benign
ne concedit. Nam subdit. Sed ex
tende paululu manu tuā & tange
cuncta que possidet. nisi in facie
benedixerit. Plerūq; enim dū
uirtutū fructus. secundos reddi
mū. dū continua pspitate polle
mus. aliquitulu mens erigitur.
ut a semetipsa s; existere. bona q;
habet arboret. Que nimirū bona
antiquus hostis maliciose attrēc
tare appetit. s; hec tēptari d; nō
benigne pmittit. ut dū mens tēp
tatione pulsante. in bonis de qb;
gaudebat concutit. imbecillita
tis sue debilitate cognita. inspe
diu in adiutorii robustius soli
det. fitq; mira dispensatione pi
etatis. ut unde malignus hostis cō
tēptat ut intumat. inde miseri
cor conditor hoc erudiat ut ui
uat. Unde & bene subiungit. ecce
uniuersa que habet in manu tua
sūt. tantū in eū ne extendā manu
tuā. ac si apte dicat. Uictri unusq;
cuiq; bona sic tibi temptanda ex
terius t;buo. ut tam ipse noueri

quia pseuerante in illum in multis
radice conseruo. Vbi & bene subdit.
egressusq; est satan a facie dñi. qd
phoc qd usq; addirectū cordis p
ualere nequaquā pmittit. exclus
ab intus exterius uagat. Qui etiā
si uirtutē mentis plerūq; turbat.
eo ipso foris est. quo resistente dō
usq; adiutritū bonorū corda nō
uulnerat. Tantū quippe cont; illa
seuire pmittit. inquantū necesse
ē. ut temptationib; erudita solidetur.
ne ea que agunt bona. suis uirib;
t;buant. ne in securitatis torpore
se deserant. & a formidinis accincti
one dissoluant. s; ad puerctus sui custo
diam tanto sollertius inuigilent.
quanto se cont; aduersarium stare
semp in acie tēptationū uident. sū
aut quadā die filii. & filie eius co
mederent & biberent uinū in do
mo fr̄is p̄mogeniti. nuntius ue
nit ad iob qui diceret. Boues ara
bant & asine pascebant iuxta eō.
& utruerū sabei tulerūtq; omnia
& pueros percussert gladio. In elec
torū corde. p̄or bonorū sequen
tiū sapientia nascit. atq; hec p̄do
nū sp̄e quasi p̄mogenita p̄les p̄fer
tur. Que p̄fecto sapientia n̄ra fide
ē. p̄pha attestante qd nō credi
derit nō intelligit. Tunc enim
uere ad intelligendū sapiū. cū
cunctis que conditor dicit. credū

litas nre fide pbemū. In domo g
frs p̄mogeniti conuiuant filii
cū uirtutes reliq̄ epulant in fide.
Que si n̄ p̄ma in corde nr̄o gignit.
reliqua q̄q̄ eē bona n̄ possit etiā si
bona uideant. In domo frs p̄moge
nti filii cūuiant. dū uirtutes nre
in habitaculo fidei. sac̄ eloqui cibo
satiant. **S**ēptū q̄ppe ē. Sine fide in
possibile ē placere dō. Tunc q̄ uir
tutes nre ueras uite epulas sumunt.
Icū nutriti fidei sacramētis incipiunt.
In domo frs p̄mogeniti conuiuant
filii. quia n̄ uirtutes reliq̄ sapien
tie epulis replete ea que appetunt
prudēt agant. uirtutes eē neq̄
quā possit. **S**ed ecce dū bona q̄agi
mus. sapientie epulis fideiq̄ pascē
ntur. hostis n̄ arantes boues & pa
scentes asinas subtrahit. & pueros
gladio occidit. **Q**uid arantes boues
nisi grauiorēs nr̄as cogitationes
accipimus. que dum cor studiosa
exercitatione conficiunt. ubere
p̄fectū fructus reddunt. **Q**uid pa
scentes asinas intelligim. nisi sim
plices motus cordis. q̄s dū studiose
ad duplicatis errore cōpescim. q̄ si
in campo libere purtatis iurim.
Sed plerūq̄ hosti callid. cū graues
cogitationes in corde cōspicit. sub
inducta eas uoluptatis delectatio
ne corrumpit. & dū motus cordis
simplices uidet. subtilia inuentio

nū acumina ostendit. ut dū lau
de sup̄bilitate querit. purtatis sim
plicitas amittit. & si usq̄ ad opus
prauū p̄trahere n̄ ualet. tēptando
tam bonorū cogitationib⁹ surripi
ens nocet. ut dū turbare bona m̄
tis agnoscat. ea quasi funditus abstu
lisse uideat. Possunt etiā parantes
bonos. cogitationes caritatis acci
pi. quib⁹ p̄deē aliis conam. cū fi
ni cordis duriciā. p̄dicando scin
dere cupim. **P**otest p̄asinas. que ni
mirū dū se subdunt onerantibus
nulla ferocitatis insaniunt insa
nia resistunt. patientie mansuetu
do signari. **E**t sepe hostis antiquū
cū uelle p̄deē nos loquendo aliis
conspicit. in quodā torpore ocli
mentē mergit. ut aliis p̄deē n̄ libe
at. etiam cū app̄us uacat. Arantes q̄
boues subtrahit. cū cogitationes
nr̄as si ne utilitatis fructus dedi
tas. p̄summissū negligentie torpo
re frangit. **E**t qm̄ uis electorū cor
da int̄ archana sue cogitationis
inuiulant. & q̄ dā tēptatore susti
neant sup̄antes pensant. eo ipso
tamen malignus inimic⁹ aliquid se
rapuisse gaudet. quo cogitationib⁹
bonorū. uel ad monitū p̄ualet. **S**epe
aut cū p̄paratā ad tolerantia m̄te
uidet. quid ab ea maxime diligat
exquirat. & ibi scandali laqueos in
fert. ut quo magis res queq̄ dili

gū. eo p̄eam facilius patientia
 turberis. **Q**uidem electorū corda
 ad se semp redeunt. & semet ipsa
 grauit. ul' pleui motu excessioni
 affligunt. & dum mota discunt.
 qm̄ stare debuerunt. aliq̄ndo ^{mel'} con
 cussa solidant. Sed antiquus hosti
 dū tolerantie cogitationes uel ad mo
 mentiū turbat. quasi abstulisse se
 ab agro cordis asinas exultat. **I**nhi
 aut que agere disponim'. rationa
 li custodia quid. quib'q; rebus con
 grat sollicite pensamus. Sed ple
 rumq; hostis dū subita ad nos p̄tur
 batione temptationis irrumpit. cir
 cūsp̄ctiones cordi inopinate p̄ue
 niens. quasi ipsos custodes puerō
 gladio occidit. Sed tam un' fugit
 qui alia p̄sse renuntiet. quia in
 eo qd mens ab hoste patit'. rationi
 discretio semp ad animū redit. &
 quasi solam se euasisse indicat. q'
 apud semet ipsam ^{forti} qd p̄tulerit
 pensat. Alius q' p̄euntibus un' ad
 domū redit. dū turbatus in tēpta
 tione motib'. discretio ad conscien
 tiam recurrit. ut qd repentinus
 incur sibi p̄ocupata mens p̄disse
 se pensat. hoc compunctioni stu
 dio afflicta recipiat. Cumq; adhuc
 ille loqueret'. uenit alter & dixit.
 ignis dī cecidit de celo & tacta ouē
 puerosq; consumpsit. & effugi ego
 solus ut nuntiare tibi. Qd p̄oues

nisi cogitationū innocentia. qd p̄ pue
 ros. nisi bonorū cordiū mundi
 cia de signatur. Celum & aerem
 dici. paulo ante iam diximus. un
 de & aues celi nominamū. Et sci
 mus qd in mundi sp̄c. qui eclo
 ether eo lapsi sunt. in hoc celi t̄re q;
 medio uagant'. qui tanto magis
 corda hominū ad celestia ascende
 re inuident. quanto se a celestib;
 pelationis sue inmundicia p̄ter
 tos uident. Quia q' ab eis potes
 tatibus cont' cogitationū m̄arū
 inmundicia flamma luoris ir
 ruit. de celo ignis ad oues uenit.
Sepe enim mundas mentis nr̄e co
 gitationes. ardore libidini accen
 dunt. & quasi igne oues concremas
 dū castos motus animi. luxurie
 tēptatione p̄turbant. Qui ignis
 dī dicit'. quia & sū faciente dō.
 tam p̄mittente generat'. Et quia
 impulsu subito ipsas non nūquā
 circūsp̄ctiones m̄tis obruunt.
 quasi custodes pueros gladio occi
 dunt. Sed tam unus in colomis fu
 git dū omē qd mens patit'. p̄seueras
 discretio subtilit' respicit. sola q;
 mortē gladi euadit. quia etiā per
 turbatis cogitationib' discretio
 n̄ succumbit. ut dampna sua animo
 renuntiet. & quasi dñm ad lamtū
 uocet. Sed & illo adhuc loquente.
 uenit alius & dixit. Chaldei fecerūt

tres turmas. & auasert camelos
& tulerunt eos. nec n̄ & puerō p̄cū
sert gladio. & effugi ego solus ut
nuntiare tibi. **P** camelos q̄ mun
dū aliquid habent dū ruminant
& in mundū dū neq̄q̄m ungulam
findunt. sup̄ iam dixim. bonā re
rū temporalū dispensationes intel
legi. in quib; quo **h**ec ē cura disten
sior. eo nob̄ multiplicius insidiat
inimicus. Om̄s enī q̄ dispensandi
trens rebus p̄sident. occulta hosti
iaculis latius patet. Non nulla enī
p̄uidens agere nititur. & sepe dū
cautus futura subtilit̄ p̄uidet. in
cautus ~~futura~~ dampna p̄sentia
neq̄q̄m uidet. Sepe dū p̄sentib; in
uigilat. ad instantia p̄uidenda dō
mitat. sepe dū aliqua t̄p̄e p̄s agit
que uigilant̄ agenda sunt negli
git. sepe dū plus iusto uigilant̄
se in actione exhibet. ipsa actioni
sue inquietudine rebus subditis
p̄cū nocet. Aliq̄ndo aut̄ lingue
modū ponere nitit̄. s; onere disp
ensationis exigente silere phibe
tur. aliq̄ndo cū nimia se censura
refringit. tacet etiā q̄ loqui debu
it. aliq̄ndo ad inferenda necessaria
dum se latius relaxat. dicit etiā
que loqui n̄ debuit. **P**erūq; aut̄
tantis cogitationū uoluminib;
implicat. ut ipsa uix ferre ualeat
que int̄ se p̄uidus uersat. & cū nul

ope faciat. sub magno cordis pon
dere uehementer insudat. Quia enī
dura sunt q̄ apit semet ipsū patit̄.
Perūq; quietus foris ociosusq; lassat̄.
Perūq; enī quasi uentura animus
conspicit. totamq; cont̄ hec inten
tionē p̄ponit. magnusq; ardor con
tentionis se inserit. sopor fugit.
nox indit̄ uertit̄. & cū queta forā
membra lectulus teneat. intus mag
nus clamorib; in cordis foro litiga
tur. & sit plerūq; ut nulla eueniat
que p̄uidet̄. totaq; illa cogitatio
que diu se plena intentione para
uerant. repente uacua quiescat.
Tanto aut̄ longius mens anecessariū
cessat. q̄nto inania latius cogitat.
Quia q̄ dispensationis curas. maligni
sp̄c. in torpenti. ul' p̄cipitata actio
ne ferunt. in pigra ul' in moderata
locutione confundunt. penē aut̄
semp̄ nimis cogitationū molib;
p̄munt. **T**rib; turmis chaldei came
los rapiunt. Quasi enim tres turmā
contra camelos facere ē. terrenarū
dispensationū studia. in illicito ope
in sup̄flua locutione. in inordina
ta cogitatione uastare. ut dū se ad
ministranda exterius mens efficacit̄
extendere nitit̄. a sui considerati
one separet̄. & eo dampna que de
semet ipsa patit̄ nesciat. quo erga
aliena fortiori studio q̄m decet
elaborat. Recte aut̄ mens cū curā

dispensationis suscipit. qđ sibi
qđ p̄ximis debeat ostendat adten
dat. & nec paliene sollicitudinis
in moderatione sua studia negli
git. nec p̄ sue utilitatis uigilan
tia aliena post ponit. Sed tamen
plerūq; dū aduſq; mens sollet ter
in uigilat. dū magnus erga se & ea
que sibi commissa sūt circū specti
onib; uacat. repente no turbata cu
iuslibet cause emergenti articu
lo. ita in p̄ceptis rapt. ut ab ea subito
cuncte circumspectiones eius ob
ruant. Unde & custodes cameloy
pueros chaldei gladio ferunt. sed
tam unus redit. quia in hęc discre
tionis ratio mentis nr̄e oculis oc
currit. ut sollicita sibi met anima
quid subito impulsu tēptationi
inſeruiſſe amittat intelli git. Do
quebatur ille. & ecce alius intuit
& dixit. filius tuus & filia b; uescen
tib; & bibentib; uinu in domo fr̄is sui
p̄mogeniti. repente uentus uehe
mens irruit a regione deserti. &
concussit quatuor angulos domi
que corruens opp̄ſit liberos tuos
& mortui sunt. & effugi ego solus
ut nuntiare ē. Sic sup̄ iā dixim;
regio deserti ē. in mundoy spūū
multitudo derelicta. que dum
conditoris sui beatitudinē dese
ruit. quasi manu cultoris amittit.
quā uentus uehemens uenit &

29
domū subruit. qđ ab immundis spib;
fortis tēptatio subripit. & at̄nquil
latis sue statu conscientia ēittit.
In quatuor v̄ angulis domus ista con
sistit. quia nimirū solidū mentis
nr̄e edificiū. prudentia. temperan
tia. fortitudo. iusticia sustinet. In
quatuor angulis domus ista subsistit.
quia in his quatuor uirtutib; tota bo
ni op̄s structura consurgit. Unde &
quatuor paradisi flumina terrā irri
gant. quia dum his quatuor uirtu
tib; cor infundit. ab omni desiderio
carnaliū estu temperat. Sed n̄ numq;
dū menti ignauia subripit. pruden
tia fr̄igescit. Nam cū fessa torpet. uen
tura n̄ p̄uidet. Non nūquā dū n̄ nul
la menti delectatio subripit. tēpan
tia nr̄a marcescit. In quantū enī ad
delectationē p̄sentū ducimur. in
tantū minus ab illicitis temperamur.
Non nūq; in se tumor cordi insinuat. &
uires nr̄e fortitudinis turbat. & eo
minores cont̄ adūsa existimus. quo
quedā pondere immoderationis de
licta formidamus. Non nūq; in v̄
amor suus se menti ingerit. eamq;
latentia motu. a rectitudine iusticie
diuertit. & quo se totā auctori red
dere negligit. eo in se iusticie iuri
cont̄ dicit. Ventus ḡ uehemens.
quatuor angulos domi concutit.
dū fortis tēptatio occultis motib;
quatuor uirtutes quatit. & quasi

et quasi quassatis angulis domus eru-
itur. dum pulsatis uirtutibus. consci-
entia turbatur. Inter hos autem quatuor
domus angulos filii conuiuunt. quia
inter archana mentis que principaliter
his quatuor uirtutibus adsumme rec-
titudinis culmen erigitur. uirtutes ceterae
quasi quedam cordis soboles se inuicem
pascunt. Donum quippe spiritus. quod in sub-
iecta mente ante aliam prudentiam.
temperantiam fortitudinem. iusticiam.
format. eandem mentem ut contra sin-
gula quoque temptationes erudiat. in sep-
tem mox uirtutibus temperat. ut contra
stulticiam sapientiam. contra hebetudinem
intellectum. contra precipitationem con-
siliium. contra timorem fortitudinem. con-
tra ignorantiam scientiam. contra duriciam
pietatem. contra superbiam de timore.
Sed non nunquam dum mens nostra. tanta mu-
neris plenitudine atque ubertate fulcitur
si continua in his securitate persistit
a quo sibi hec sunt obliuiscitur. sequi a se
habere putat. quod nunquam sibi esse con-
siderat. Unde fit ut aliquando a se hec
eadem gratia utiliter subtrahatur. et presumpti-
menti quantum in se infirmitas ostendat.
Tunc enim uere cognoscimus bona
nostra unde sunt. quando hec quasi amitt-
tendo sentimus. quia a nobis seruari non pos-
sit. Ob hoc itaque ut in mande humilita-
tis magisterium sit. plerumque ut irruen-
te temptationis articulo. tanta stulti-
cia sapientiam nostram feriat. ut contra

bata mens. qualiter malis imminen-
tibus obuiet. uel contra temptationem
quomodo praeparatur ignorat. Sed hac ip-
sa stulticia cor prudentem erudit.
quia unde ad momentum desipit.
eo post uerius quo et humilior sa-
piat. et sapientia unde quasi amittitur.
inde certius possidet. Aliquando dum
sublimia intelligendo. in elatione
se amimus erigit. in rebus autem unus
et uilibus tam graui hebetudine
pigrescit. ut repente sibi etiam una
clausula uideatur. qui prius summa pe-
netrabat. Sed hec ipsa hebetudo in-
tellectum nobis dum subtrahit seruat.
quia dum ad momentum cor humili-
at. uerius ad sublimia intelligen-
da confirmat. Aliquando dum cun-
cta nos agere consilii grauitate
gaudemus. pulsante cause emer-
gentis articulo. precipitatione sub-
ita rapimur. et qui nos ^{semper} dispositi
uixisse credidimus. repente utrima
confusione uastamur. sed tamen eius-
dem confusionis eruditione disci-
mus ne nostris uiribus consilia nostra tri-
buamus. et tanto maturius ad gra-
uitatem restringimur. quanto ad hanc
quasi amissam redimus. Aliquando
dum mens fortiter aduersa contemnit.
subortus aduersitatis euentibus hac
metus uehementis percussit. per hunc
concussa discit cui tribuat. quod in quibus-
da fortiter stetit. et tanto post ualidi-

fortitudine retinet. quanto hanc
repente irruente formidine sibi
iam quasi elapsam uidet. Aliquando
dum magna nos scire gaudemus
repentine ignorantie cecitate tor-
pescimus. si quo ignorantia mentis
oculus ad momentu claudit. eo post
adscientiam uerius aptatur. ut ni-
mirum flagello sue cecitatis erudi-
tus. & scire ipsum a quo habeat sci-
at. Aliquando dum religiose cun-
ta disponim. dum pietatis uiscera
plene nos habere gratulamur.
qua da mentis duricia irruente per-
cutim. si quasi obdurata cognosci-
mus. cui pietatis habite bona tribu-
amus. & pietas uerius uelut extin-
cta recipiat. dum quasi amissa am-
plius amat. Aliquando dum subiectu
se diuine fortitudini animus gau-
det. repente supbia temptante rige-
scit. si tamen ualde mortuens.
qua nunc met ad humilitate se festi-
nus inflectit. & tanto hanc solidi-
us recipit. quanto eius uirtutis pon-
dus. quasi amittendo pensauit.
Uerum quod domo moriuntur filii. quia
turbata in temptatione conscientia
ad humilitate prope cognitioni
aptum. & in momento temporis ob-
ruunt. gente in corde uirtute.
Qui perfecto filii uirtus per spiritum uiuunt
dum exterius carne moriunt. quia
uidelicet & uirtutes nostre tempta-

tionis tempore. & in momento
turbate ab status sui incolomitate
deficiunt. per intentionis tam perse-
uerantiam integre in mentis ra-
dice subsistunt. cum quibus etiam
tres sorores occumbunt. quia in corde
numquam per flagella turbatur ca-
ritas. & per formidine concutit spe
per questiones pulsant fides. Sepe enim
quasi a conditoris amore torpesci-
mus. dum ultimum quod nobis congruere
credimus. flagello fatigam. Sepe
dum inmensis questionibus animus
intendit. perturbata fides quasi de-
fectura fatigat. si tam uiuunt filie
que in domo moriunt. quia & si in
conscientia. fide. spem. caritateque
penes occumbere per turbatio ipsa re-
nuntiat. has tam ante dei oculos
uiuas perseuerantia. recte intentio-
nis seruat. Unde & puer qui hec
nuntiat solus euadit quia mentis
discretio etiam in temptamenta inco-
lomis permanet. agitque puer ut in ob-
filios flendo recipiat. dum discre-
tione nuntiante dolens animu
uires. quod quasi amittere cepit. pe-
nitendo conseruat. Mura autem hoc
nobis cum dispensatione agitur. ut
mens nostra culpe numquam feriat.
Nam esse se magnam uirtu homo cre-
deret. simulum unquam earum de-
uirtu defectum in mentis archa-
na sentiret. sed dum temptatione ir-

Sepe dum plusquam necesse est mens firmidat. fiducia subinet spei debilitat.

ruente quatit. & quasi ult² qm² suf-
ficiat fatigat. ei cont² hostis sui insidi-
as munim² humilitatis ostendit.
& unde septimescit enervit cade-
re. inde accipit fortit² stare. Temp-
tatus aut² n² solu² vires aquo accipi-
at discit. s; qm² eas uigilantia ser-
uet intelligit. Sepe enim que tep-
tationis certam² superare n² ualuit.
sua deterius securitas strauit. na²
du² lassum se quisq; in otio remittit
dissoluta mente corruptor² p²st-
ant. At si cu² ex dispensatione sup-
ne pietatis temptatio n² repente
uehement² irruens. sed tempore
accessu erudiens pulsat. nimiru²
ad insidias p²uidendas euigilat ut
cont² hostem se incertamine caut²
accingat. Vnde & bene subiungit.
Tunc surrexit iob. Sedere eni² quies-
centis. at surgere e² cert² m²as. Au-
ditis q² adu²sis surgere e². exptis tep-
tationib² mente ad certamina ro-
bustius parare. Quib² nimiru² tep-
tationib² etiam discretio p²fiert. q²a
ut uirtutes a uiciis subtilius distin-
guat agnoscit. Vnde bene subiun-
git. Scidit uestimenta sua. Vestimenta
scindim². cu² discernendo n²ra opa
reicimus. Si enim apud dm² n²ra
nos opa quasi uestimenta n²tegeres.
nequaquam uoce anglica diceretur.
Beatus qui uigilat & custodit uesti-
menta sua. ne nudus ambulet et

uideant turpitudinē eius. Tur-
pitude eni² n²ra tunc cognit². cu²
uita rephensibilis ante iustoru²
oculos in iudicio neq² qm² subsequen-
tis boni opis tegmine uelatur.
Sed quia cum culpa temptat. ad
lamta accendimus. atq; ipsis la-
mentis excitati. ad p²spicienda
lucē iusticie subtilius oculo² im-
apimus. quasi in dolore uestimenta
scindimus. quia ex fletu discreti-
one crescente cuncta q² agimus
discretius uata manu uindicam².
Tunc omis n²ra elatio corrumpit. tunc
cuncta ab animo cogitationis su-
p²fluitas cadit. Vnde & subdit.
Transo capite corruens in terram
adorauit. Nam q²d moralit² p²ca-
pillis. nisi de fluentes animi co-
gitationes accipim². Vnde & alias
ecclē dicit. sic uitta coccinea la-
bia tua sponsa. & eloquiū tuū
dulce. Vitta quippe crines capitis
astngit. Labia g² sponse sicut uitta
sunt. q²a exhortatione scē ecclē
in te in auditu² mentib² dis-
fisse cogitationes ligant². ne re-
misse defluant. ne sese in licia
spargant. ne sparse cordis oculo²
dep²mant. s; quasi ad unā se in-
tentionē colligant. du² uitta eas
scē p²dicacionis ligat. quā recte
& coccinea assertit. quia scōy p²-
dicatio solo caritatis ardore fla-

masert. Quid
capale uniu
mens. ipsa si
as dicit. Et
n² deficiet. O
p²te e². carit
oleum defici
discedit. Lap
cogitatione
refecere. Et d
tam corrup
tionis sue co
mer ipso inf
agnoscit. Du
na agere. & a
piam de ma
nū fiducia
quo cont² u
cogitation
netat. & cu²
ter conter
ipsam later
se se magn
nec se pecc
estimation
aut iudici
us delinqu
cultus. et
p²petat. q²
tus patet
ipsa elatu
sepe dixim² p²
tione ag
ma disper

masert. Quid v̄ p̄capit. n̄ ea q̄ p̄n
cipale uniuscuiusq; actionis ē
mens. ipsa signatur; unde & ali
as dicit. Et oleū de capite tuo
n̄ deficiet. Oleum quippe de ca
pite ē. caritas in m̄te. Et acapite
oleum deficiet. cū caritas in m̄te
discedit. Sapit ḡ de tondere ē
cogitationes sup̄fluas a mente
resecare. Et de tonso capite int̄
ram corrumpit. quia rep̄ssis p̄sūp
tionis sue cogitationib; qm̄ in se
met ipso infirmus sit humilit̄
agnoscit. Difficile namq; ē mag
na agere. & apud semet ipsū quē
piam de magnis actib; cogitatio
nū fiduciā n̄ habere. Co ipso enī
quo cont̄ uicia fortit̄ uiuitur.
cogitationū p̄sūptio in corde ge
nerat. & cū mens culpas foris ualen
ter conterit. plerūq; apud semet
ipsam latent̄ intumescit. iamq;
se se magni alicui' meriti estimat
nec se peccare in cogitatione sue
estimationis putat. Ante districti
aut̄ iudicis oculos tanto de terri
us delinquit. quanto culpa q̄ oc
cultius. eo pene incorrigibilit̄
p̄petrat. & tanto ad uolandum la
tius patet fovea. q̄nto de semet
ipsa elatus gloriatur uita. Unde ut
sepe dixim; pia conditoris dispensa
tione agit. ut de se confidens ani
ma dispensatoria temptatione

pulset. quatenus infirmata q̄d sit
inueniat. & p̄sūptioni p̄p̄e fastū
deponat. Mox enī dū tēptatio m̄te
pulsauerit. om̄is cogitationū n̄rā
rū p̄sūptio tumultus conq̄escit.
Mens enim cū se in elatio... ne se erigit.
quasi in tyrannide erumpit. Habet
aut̄ tyrannidis sue satellites. fauen
tes sibi met cogitationē suā. Sed si
sup̄ tyrannū hostis irruat. fauor mox
satellitum cessat. Int̄ m̄te namq; ad
uersario satellites fugiunt. eūq; tri
ti declinant. quē in pace positi cal
lida adulatione laudant. Subduc
tis v̄ satellitib; ante hostē solus rema
net. quia recedentib; elatis cogita
tionibus p̄turbatus animū se solumm̄
& temptationē uidet. Auditis ḡ
ad uis caput de tondet. cū tēptati
onibus uehement̄ irruentib; ap̄sūpti
onis sue cogitationib; mens nudat̄.
Quid ē enim q̄d nābarei capillo nūt
unt. nisi q̄d p̄ uita^{magne} continentie p̄
sūptionū cogitationes crescunt.
Sed quid ē q̄d deuotione cōpleta ca
pit nābarei radere capillosq; in
igne sacrificii ponere iubentur.
nisi q̄d tunc ad p̄fectionis summā
p̄tingim; cū sic exteriora uicia uin
cimus. ut etiā cogitationes sup̄flu
as a mente resecemus. quas nū
rū sacrificii igne coneremare ē. flā
ma eas diuini amoris incendere.
ut totū cor in diuini amoris ardeat. &

cogitationes superfluas concremas
quasi naharei capillos deuotionis
perfectiōe consumat. Et notandū
qd̄ intiam corruens adoraunt. Iue
enim uerā dō adorationē exhibet
qui semet. ipsum q̄a puluis sit hu
milit̄ ui. det. qui nichil s̄ uirtutis
tribuit. qui bona q̄ agit. eē de misericōdia
conditoris agnoscit. Unde cōpeten
ter dicit. nudus eḡsus sum de utero
matris mee. nudus reuertar illuc. ac
si tēptatus animi. & infirmitati sue
inopia dep̄hensus dicat. Nudū me
in p̄ma fide p̄ma grā genuit. nu
dū eadē grā in assumptione saluauit.
Et namq; magnū animi turbatisō
latū. ut pulsatus uiciis. cū se q̄si nu
dari uirtutib⁹ conspicit. ad solā sp̄e
m̄e recurrat. & eo se nudari n̄ si
nat. quo se a uirtutib⁹ humiliat̄ nu
dū putat. Qui & si fortasse aliq̄ uir
tute in tēptatione de regit̄. infir
mitatē tam p̄p̄am agnoscens. ip
sa melius humilitate uestitur. &
ualde robustius q̄m steterat lacer.
cū s̄ sine diuino adiutorio cessat tri
buere qd̄ habet. Unde & magnū
mox largitoris & humiliat̄ & iudici
humilit̄ solatiū agnoscit dicens.
Dñs dedit. dñs abstulit. Ecce tēptati
onib⁹ eruditus creuit. qui & in uir
tute habita largitatē dantis. & in p̄
turbatione fortitudinis. potestate
tollentis agnoscit. Que tam fortitū

do n̄ tollit. s; p̄turbata fatigatur.
quatenus concussa mens. dū se hāc
iam iamq; quasi amittere tēpti
dat. semp̄ facta humilis nūq̄m p̄
dat. Sicut dñō placuit ita factū
ē sit nom̄ dñi benedictū. In hoc
qd̄ interna p̄turbatione p̄cutim̄
dignū est ut a conditoris iudiciū
recurramus. ut inde cor nr̄m ad
iutori suo maiores laudes exhibe
at. unde pulsātū uerius imbecillita
tem sue infirmitatis pensat. Bene
aut̄ dicit̄. in omnib⁹ his n̄ peccauit
iob labus suis. nec stultum aliqd̄
cont̄ dñm locutus ē. quia sollerti
cura custodire dolens animus de
bet. ne cum se intus tēptatio stimu
lat. in uerbis foras inlicite locutio
niserumpat. ne de p̄batione mur
muret. & tēptationis igni. q̄ ne
ut aurū concremat. p̄ excessum in
liciti sermonis. in palee fauillā
uertatur. Nil v̄ obstat si hoc qd̄ de
uirtutibus dixim⁹. de his que in of
tensionem uirtutis dant̄. donis sc̄i
sp̄e sentiamus. Quī namq; p̄phe
tie. alii genera linguarū. alii uirtu
tum curationes dantur. Sed q̄a hec
ipsa dona n̄ semp̄ in m̄te eodē mo
do sunt. liqui dō ostendit̄. qd̄ ne
se mens in p̄sumptione eleuet.
aliq̄ndo utilit̄ subtrahunt̄. Nam
si p̄phetie sp̄e p̄phetis semp̄ ad eēt
nimirū heliseus p̄pha n̄ diceret

de futuris con
duntte eam. an
tudine ē. & dñi
p̄phetie sp̄e p̄
quid sit amor
sum p̄pha. Vbi
filius p̄phe. s;
sum uelicans
aut̄ p̄pha n̄ flui
uera de negau
hora qua requ
sp̄m s̄ de eē sen
testimoniū uer
onsum p̄pha. Q
unxit. Et nun
ec dicit domus
tate fornicabo
tue in gladio o
ma siniculo
polluta mori
uerbis ap̄te o
se illa loquer
habere sp̄m p̄
p̄pham n̄ se e
t p̄phetie s;
dauid regi
one consi
p̄pha conced
negaret. Vn
septū ē. Sup
scendentē o
me est quib
namq; fide
mediatore
q̄a m̄ eius

42
de futuris tot uera p̄dixit. Aut q̄m p̄ph̄a sunt.

Dimittite eam. anima enī ei in amaritudine ē. & dñs celauit a me ūbū.
Sipp̄hetie sp̄s p̄ph̄is semp̄ adēet. inquisitus amos p̄ph̄a n̄ diceret. Non sum p̄ph̄a. Vbi & subdidit. Neq; filius p̄ph̄e. s̄ armentarius ego sum uelicans s̄icomoros. Quomodo aut̄ p̄ph̄a n̄ fuit. si de se in p̄senti uera de negauit. Sed quia eadē hora qua requisitus est. p̄phetie sp̄m s̄ de eē sensit. de semet ipso testimoniū ueracit̄ intulit dicens. Non sum p̄ph̄a. Qui tam̄ secutus ad iunxit. Et nunc audi uerbū dñi. Hec dicit dominus. Vxor tua in ciuitate fornicabit. & filii tui & filie tue in gladio cadent. & humus tua siniculo metiet. & tu in terra polluta morieris. Quibū p̄phetia uerbis apte ostendit. quia dñs de se illa loqueret̄ impletus ē. & mox habere sp̄m p̄ph̄andi meruit. q̄a p̄ph̄am n̄ se eē humilit̄ agnouit. Et sipp̄hetie sp̄s p̄phetis semp̄ adēet. dauid regi de templi se constructione consulenti. neq; q̄m nathan p̄ph̄a concederet. q̄d post paululū negaret. Vnde bene in euanglio scriptū ē. Sup̄ quē uideris sp̄m de scendentē & manentē sup̄ eum. hic est qui baptizat. Incunctis namq; fidelib; sp̄s uenit. s̄ in solo mediatore singularit̄ p̄manet. q̄a deus humanitatē nūq̄m de

seruit. ex cuius diuinitate p̄cedit. In nullo ḡ manet. qui solus & om̄a et semp̄ potest. Nam fideles qui hunc accipiunt cum signorū dona habere semp̄ ut uolunt n̄ possunt. hunc se accepisse quasi in t̄stis ostensione testantur. Sed cū rursū de eodem sp̄u ueritatis ore discipulis dicit. apud uos manebit & in uob̄ erit. quid est q̄d diuina uoce mediatoris signū. hec eadē sc̄i sp̄s mansio declarat cū dicit. sup̄ quē uideris sp̄m de scendentē & manentē sup̄ eum. Si ḡ iuxta magistri uocē. & in discipulis manet. quom̄ iam singulare signum erit q̄d in mediatore p̄manet. q̄d tam̄ ceteris cognoscimus. si dona ei dē sp̄s discernamus. Alia namq; sunt dona illius. sine quib; ad uitā nequaquā p̄tingit. alia quib; uite sc̄i talis p̄ aliorū utilitate declaratur. Mansuetudo namq; humilitas. patientia. fides. spes. caritas dona ei sunt. sed ea sine quib; ad uitā neq; p̄uenire homines possunt. p̄phetia aut̄ uirtus curationis. genera linguarū. int̄pretatio sermonū dona eius sunt. s̄ quē uirtutis eius p̄sentiam p̄ correctione intuenti ostendit. In his ḡ donis sine quib; ad uitā p̄ueniri n̄ potest. sc̄s sp̄s siue in p̄dicatorib; suis. siue in electis omnib; semp̄ manet.

in illis aut quibus postensionem
illius nra uita seruat. sed aliorum
querit. nequaquam semper in p[re]di
catoribus p[er]manet. quia semper qui
dem eorum cordibus ad bene uiuen
dum p[re]sident. nec tam p[er] eos uirtutum
signa semper ostendit. s[ed] aliquando se
eis a signorum ostensionibus subtrahit
ut eo humilior uirtutes eius habe
ant. quo habere tenere n[on] possunt.
Mediator autem dei et hominum homo
ihc xpc. incunctis eum et semper et
continue habet p[re]sentem. quia et ex
illo uidemus sp[iritu] p[er] substantiam p[er]ferit.
Recte g[er]cum in scis p[re]dicatoribus
maneat. in mediatore singulariter
manere p[ro]hibet. q[uia] in istis p[er] gratiam
manet ad aliqd. in illo aut p[er] subst[antiam]
manet ad cuncta. Sicut eni
corpus n[ost]r[u]m sensu tantu[m] in tactu
agnoscit. caput aut corp[or]is usu
simul omniu[m] q[ui]nq[ue] sensu possi
det. ut uideat. audiat. gustet. odo
retur. tangat. ita membra sup[er]ni
capitis. in quib[us]da[m] uirtutib[us] emi
cant. ipsum u[er]o caput. incunctis
uirtutib[us] flagrat. Dissimilit[er] g[er] sp[iritu]
in illo manet. a quo p[er] naturam nuq[ua]m
recedit. Dona u[er]o eius quib[us] ad uitam
tendit. sine p[er]iculo amitti n[on] possunt.
dona aut quib[us] uite seculas demon
strat. pleru[m]q[ue] ut dictu[m] e[st] sine disp[en]
dicio subtrahunt. Iua g[er] p[er] n[ost]ra eru
dicio ne tenenda s[un]t. hec p[er] alieni

p[er]fectibus exquirenda. In illis no[n]
terreat formido ne p[er]eant. in istis
u[er]o ad temp[us] aliquando sublati conso
let[ur] humilitas. quia ad etatione[m]
mente[m] fortasse subleuant. Cum g[er]
concessa nob[is] uirtutu[m] signa subtra
hant. dicamus recte. D[omi]n[u]s dedit
d[omi]n[u]s abstulit. sicut d[omi]no placuit ma
factu[m] e[st] sit nom[en] d[omi]ni benedictu[m].
Tunc enim uere ostendimus. quia
accepta recte tenuimus. cu[m] p[er]fec
to equanimiter ad momentu[m] sub
lata toleramus. **EXPLICIT**
liber Secundus. Incipit hystoria
LIBRI TERCII.
Factu[m] e[st] cu[m] quadam die uenissent filii
dei. et starent cora[m] d[omi]no. uenisset q[ue]q[ue] inter eos
la. et staret in specu[m] eius ut diceret d[omi]n[u]s ad satan.
Unde uenit. Q[ui] aut. sicut in terra p[er]ambu
laui eam. Et dixit d[omi]n[u]s ad satan. Numquid desi
derasti seru[u]m meu[m] iob. q[uod] n[on] sit ei similis uita
uir simplex. rect[us] et tamen d[omi]n[u]m ac recedent[em]
a malo. adhuc retinet innocentia[m]. Tu aut
cognouisti me aduersus eu[m] ut affligeres illu[m]
frustra. Cui respondit satan ait. Pelle pelle
et cuncta q[ui]b[us] h[omo] dabit pania[m] sua[m]. Quoq[ue]
mitte manu[m] tua[m] et tange os eu[m] et cecidit. et
uideb[is] q[uod] in facie benedixerit t[ibi]. Dixit g[er]
d[omi]n[u]s ad satan. Ecce in manu tua e[st]. uerumtamen
aiam illi serua. Ig[er] g[er] q[ui]nq[ue] a facie d[omi]ni
percussit iob ulce[m] pessimo a plama pedis usq[ue]
ad uentrem ei[us]. q[ui] t[ame]n sane iacebat. seden[em] in
sterculino. Dixit aut illi uxor sua. Adhuc tu
p[er]manes in simplicitate tua. benedi[ctus] e[st] d[omi]n[u]s

43
morere. **Q**uasi una destituta
mulierib⁹ locuta es. Si bona suscepim⁹ de manu
dñi. q^{re} mala nō sustineam⁹. In oib⁹ h^{is} nō peccauit iob
labijs suis. **E**t audiente t^{er} amicus iob oē matū q^{da}c
ei dixit: ei uenerūt singlⁱ de loco suo. eliphāz rema
nat. badad sugtes. sophar namathit. **E**t dixerūt. n.
ut parit⁹ ueniente eū. **E**t solaret⁹ eū. **S**ūq^{ue} leuas
sem⁹ p^{er} oculos suos nō cognouerūt eū. **E**t exclama
uerūt. plorauerūt. Scissisq^{ue} uestib⁹ sparserūt pul
uerē s^u cap^{it} suū in celū. **E**t sederūt cū eo ultra
vii dieb⁹. **E**t vii. noctib⁹. nemo loq^ubat⁹ ei verbū.

Explēt hystoria. Incipit liber

TERCIUS.

Eatvs
Iob
ad mortē pe
nitent^{is} interpretati
one ad uitā creuit
exuerbere. **E**t antiquus hostis un
de se bona eius estimauit extingui
ere. inde doluit multiplicasse. **S**ed
quia primo certamine se succubu
isse considerat. ad alia se tēptatio
num bella restaurat. **E**t de scō uiro
mala adhuc impudent^{er} sp^{er}at. q^{ia}
bona malus credere nō potest vl^t
exptā. **E**t aut^{em} que in p^{ri}ma eius p^{er}

cussione p^{re}missa sunt. iterū sub nec
tū cū dicit⁹. factum ē cū quadam
die uenissent filii dī **E**t adstiterunt
corā dñō. uenissetq^{ue} sathan int^{er} eos
Et staret in cōspectu ei⁹. ut diceret
dñs ad sathan. **U**nde uenis. **Q**ui re
sponden⁹ ait. **C**ircuui t^{er}ā **E**t pambula
ui eā. **E**t dixit dñs ad sathan. **H**ūq^{ue} d^{ic}si
derasti seruū meū iob q^{uod} nō sit ei simil^{is}
sup^{er} t^{er}ram. homo simplex **E**t rect^{us} timet⁹
Et recedens a malo. **H**ec quia latius
sup^{er} disseruim⁹. melius silendo p^{re}ter
imus. ne dum se p^{ri}uū discussā repe
timus. tardius ad indiscussā uenia
mus. **Q**uā uis hoc q^{uod} uoce dī ad sathan
d^{ix}it unde uenis. neq^{uam}q^{ue} estimo q^{uod}
ei ut p^{ri}us dicat⁹. lumen ab eo certa
mine in quo relaxatus fuerat **E**t
dixit. **E**t unde uenit requirit⁹. q^{uon}
de ueniat scitur. **Q**uid aliud q^{uam}
infirmitas sup^{er}bie eius increpat⁹.
Aesi ei apte diuina uox dicat. **E**cce
ab uno **E**t in infirma carne posito
homine uinceris. qui te cont^{ra} me
auctore omnium erigere conaris.
Unde mox dominus. cū beati iob
bona sicut p^{ri}us diceret. **H**ec cū uic
torie triumphis enumerans ad iun
git. **E**t adhuc retinens innocentia
suā. **A**esi apte dicat. tu quid ex
ercuisti maliciā. s^{ed} ille innocentia
nā misit. **E**t unde te estimasti. p^{er}fec
tū eius imminuere. inde cōpul
sus es eius p^{er}fectu de seruire.

quia nris innocentia qm glorie eni
tenuit in tranquillitate gloriolus ser
uauit in uerbere. Sequitur. Tu aut
comouisti me aduersus eu. ut affli
gere illu frustra. Ium sit ds iustu
q uerax ualde querendu e. qm
beatu iob frustra afflixisse dicat.
Quia enim iustus e. affligere frust
n potuit. s; rursum quia uerax est
alut n potuit dixisse qm fecit. Ut
g iusto q ueraci utraq; conueni
ant. quatenus q uera dicat. q in iu
sta n faciat. cognoscamus beatu iob
q iuxta aliquid frustra. q rursum
iuxta aliquid n frustra percussus.
Quia enim iustus q uerax. hec dese
met ipso assertu ostendamus. et ue
ru extitisse qd dixit. q rectu fu
isse qd fecit. Necessse quippe erat
ut uir ses do soli sibiq; cognitus
quanta uirtute polleteret. ad imi
tandu cunctis immoresceret. Aptu
namq; aliis uirtuti exempla n da
ret. si ipse sine teptatione rema
neret. Actu e g. ut uires ei cunc
tis imitandas ipsa uis percussioni
ostenderet. q flagella pderent qd
in tranquillitate latuisset. s; eiusde
flagellis creuit uirtus patientie
atq; ex dolore uerbetis. aucta e
glia remunerationis. Et g indic
to dni ueritas. rectitudo aut te
neatur. in facto beatus iob q n
frustra percutit. qa auget meritu

etiam frustra percutit. qa nullu pu
nit admissum. frustra eni percussus
e. cui culpa nulla rescindit. q n
frustra percussus e. cui uirtutis me
ritu cumulat. Sed quid e qd dicit
comouisti me aduersus eu. Qu
quid sathane uerbi ueritas accen
dit. ut in subditoz suoz cruciatib
instigetur. Quis hec de do senserit.
q recto etia homini indigna ppen
dit. Sed quia nos ferire nisi com
moti nescim. ipsa diuina percussio
comotio uocat. q ad nra uerba di
uina uoce descendit. ut eius fac
tu ab homine ut cuq; capiat. Iua
enim uis que absq; necessitate oma
creauit. q sine despectu omnib
psidet. q sine labore cuncta susten
tat. q sine occupatione regit. etia
sine ~~cor~~ comotione corrigit. sic
q humanas mentes ad ea que uo
luerit flagellis format. ut induer
sitatis umbra. asue incommutabili
tatis luce n tuseat. Sequitur. Resp
ondens sathan ait. Pelle m ppelle
q cuncta que habet dabit homo
panima sua. Alioquin mitte ma
nu tua q tange os eius q carne. et
tunc uidebis qd in facie benedi
cat tibi. Antiquus hostis ex reb
exterioribus colligit. qd beato
uiro ad miseri in fligit. Pelle m
enim ppelle dari assertit. qa sepe
du uenire ictu cont facie cernit

manu pal
tu oculis de
neri obicun
neriori uul
hec consuet
tem ppelle
dabit panu
de ioco iob.
equanimi
ipse feriat
no affectu
quia du sib
suoru peus
mox eius ca
ducens. Ma
os eius q car
infaciem b
dixerat. et
det. q tun
ne benedi
ris ppositu
alia post
uina disp
quatenus
sepe uict
dixit g dr
tua est. u
serua. Ce
ris. com
electu
custodiet
todit. Al
S. uenit to
tam ad

manū palpeb's opponim'. ut ab ic-
tu oculo defendamur. & corp' vul-
neri obicimur. ne in corpore te-
neriori vulneremur. Sathan g'
hec consuevit fieri sciens dicit. pel-
lem ppelle & cuncta que habet ho-
mo dabit panima sua. ac si apte dicat.
Ideirco iob. tot extra se flagella
equanimiter patitur. quia pauet ne
ipse feriat. Cura g' est carnis. q'd dāp-
no affectuū carnaliū motus nō ē.
quia dū sibi met ipsi metuit. minū
suorū pcussiones sentit. Unde et
mox eius carnē feriendā postulat
dicens. **M**itte manū tuam & tange
os eius & carnē. & tunc videbis q'd
in faciem benedicat tibi. **S**uperius
dixerat. cuncta tange que possi-
des. & tunc videbis q'd in facie be-
ne benedicat tibi. nunc quasi po-
rū ppositionis oblitus factus. de ali-
is alia postulat. Q'd tamen recte di-
uina dispensatione p'mittitur.
quatenus alticator impudens. uel
sepe uetus obmutescat. **S**equitur.
Dixit g' dñs ad sathan. **E**cce in manu
tua est. ueruntamen animā illius
serua. **E**cce iterū p'missionē uerbe-
ris. comutatur custodia p'ectionis.
& electū suū diuina dispensatio
custodiendo deserit. deserendo cus-
todit. **A**lia illius p'dit. alia p'regit.
Si enim totū iob desereret. in manu
tanta adūsariū homo q'd ē. **I**mp

sa g' iusticia p'missionis miscetur
etiam libra pietatis. quatenus in
uno eodēq; certamine. & seruus
humilis ex opp'ssione p'ficiat. & ho-
stis supbiens ex p'missione succum-
bat. Manu itaq; aduersariū sēs uir
traditur. s; tam in intus adiuto-
ris sui manu retinet. **D**e illis q'ppe
ouibus fuit. de quibus in euglio ue-
ritas dicit. Non rapit eas q's qm de ma-
nu mea. Et tamen expetenti hosti
dicit. **E**cce in manu tua ē. **I**dem g'
in manu dī. idem in manu diaboli
ē. Nam dicens in manu tua ē cū p-
tinus adiungit. ueruntamen animā
illius serua. patet p'ius adiutor in-
notuit. quia tenuit quē concessit. &
dando nō dedit. quē adūsariū suū iacu-
lus eiciens abscondit. Quid ē autē q'd
ad sathan dicit. animā serua. q' enī
pacto ille custodit. qui custodia
semp' usurumpe — appetit. **S**ed ser-
uare sathan dicitur. usurumpe nō au-
dere. sicut econtr' in oratione patrē
postulam'. dicentes. ne nos inducā
in temptationē. **N**eq; enī in tempta-
tionē dñs inducit. qui semper
in temptatione subditos misericor-
dit' p'regit. s; tamen in temptationē
quasi eius inducere est. temptati-
onis illecebs nō nō munire. Et tunc
nos in temptationis laqueū nō inducit
cū temptari ult' quā possumus nō
p'mittit. **S**icut g' dñs inducere nos

in temptatione dicitur. si nos ab ad-
 uersario induci patiat. ita aduersari-
 us seruare animam dicitur. cum hanc tem-
 pando superare prohibet. Sequitur.
 Ingressus est satan a facie domini. Quomodo
 satan a facie domini exeat. ea iam que
 superius sepius sunt dicta manifestat.
 Sequitur. Percussit iob uulnere pessi-
 mo. a planta pedis usque ad uerticem eius.
 Quobus semper modis flagella pensan-
 da sunt. ut scilicet ppendantur
 aut qualia sint aut quanta. Nam sepe
 multa ex qualitate. sepe quia ex quanti-
 tate leuigant. si uidelicet cum mul-
 ta sunt non sunt quia. cum uero quia non sunt
 multa. Ut ergo ostendat quomodo passi-
 tare flagelli. aduersarius contra sem-
 per uirum non solum per nequitiam qualitatis
 sed etiam per pondus quantitatis exarsit.
 ad demonstrendam qualitatem dicitur.
 percussit uulnere pessimo. ad insinu-
 andam uero quantitatem subiungit aplan-
 ta pedis usque ad uerticem. ut nimirum
 nil in mente uacat agere. in cuius
 corpore nil uacat apena. Sequitur.
 Qui testa saniem radebat. sedens in st-
 erquilinio. Unde testa. nisi ex luto
 conficitur. Quid uero est sanies corpo-
 ris. non luto. Sanie ergo radere testa pro-
 hibet. ac si apte diceretur. Luto tige-
 bat lutum. Pensabat quippe uir
 scilicet. unde sumptum fuerat quod gesta-
 bat. et fragmento uasis fictilis et frae-
 mento uasis fictilis. confectum uas

fictile radebat. Quo facto patenter
 ostenditur. corpus suum quomodo sanum
 subdidit. quod et percussum sic de-
 spiciens curauit. Quia ille mollicie
 sane sue carni concessit. qui non uer-
 tem. non digitos. sed etiam testam uul-
 neribus admouit. Testa ergo radebat
 saniem. ut semetipsum. et in fragmen-
 to considerans. etiam de extinctione
 uulneris sumeret curam mentis.
 Quia uero sepe per aque curam corpus
 animus inflatur. et per hoc quod erga
 nos agit. fragilitas nostri corporis ab
 oculis cordis amouetur. sicut non nulli
 seculares cum temporalibus dignitatibus
 fulciunt. dum locis altioribus perfideant
 dum multorum obsequia sibi suppetere
 aduocum uident. fragilitatem suam
 intueri negligunt. et uas quod gestas
 fictile. quoniam sit uelociter conterendum
 obliuiscuntur omnimodo non adtendunt.
 Beatus autem iob ut considerationem
 fragilitatis sue. etiam excurrunt stan-
 tibus traheret. et ante oculos suos
 uim sue despectionis preberet auge-
 ret. non quilibet intra. que pene uix
 munda repperit. sed in sterquilinio
 sedisse describit. In sterquilinio
 ponebat corpus. ut extra supra
 que esset carnis substantia. bene per-
 ficeret perficiens penderet animus.
 In sterquilinio ponebat corpus. ut
 etiam ex loci fetore caper. quod festi-
 ne corpus ad fetorem rediret. Sed ecce

cū beatus iob tot rerū dāpna susti-
net. tot funeribus pignoriū pēus-
sus dolet. tot uulnera tolerat. dū
decurrentē siniem adebat testa-
tadit. dum putredinē defluens
in sterquilino resedit. intueri li-
bet. qd sit qd omps d's. quos tā s'
caros in eternum conspiciet. tam ue-
hemēt quasi despiciens affligit.
Ecce aut dum beatus iob uulnera cru-
ciatusq; confidero. repente nris
oculos ad iohannē reduco. & n̄ sine
grauissima admiratione ppendo.
qd ille pphetie spū int' matris utē-
rū impletus. atq; ut ita dixerim
p'usqm nasceret. renatus ille ami-
cus sponsi. ille quo int' natos muli-
erū maior nemo surrexit. ille sic
ppha. ut plus etiam qm ppha. ab in-
iquis in carcerē mittitur. & ppu-
elle saltatu capite trunct. & uir-
tante scitatus prorsus pū mori-
tur. Numqd nā credim' aliqd fu-
isse. qd in eius uita. illa sic despec-
ta mors tergeret. Sed qndo ille ul-
t' in cibo peccauit. qui locustas solū
m̄ & mel siluestre edit. Quid dō ul-
de qualitate sui regiminis deli-
quit. q cameloz pilis corpus opuit.
Quid de consulatione sua offendere
potuit. qui de heremo n̄ recessit.
Quid illū loq'etati reat' polluit. q
disiunctū longe ab hominib' fuit.
Quando illū ul' silentii culpa atti-

git. qui ad se uenientes tam uehe-
ment' increpauit dicens. gēmina
inparū. q's uob' de monstrauit fu-
gere a uentura ira. Quid ē qd iob
dī testimonio pferitur. & tam pla-
gis usq; ad sterquilinū stertitur.
Quid ē qd iohannes dī uoce laudat.
& tam premulenti ūbis in saltati-
onis p'miū morit'. Qd ē qd omps
d's. sic uehement' in hoc sēto despi-
cit. quos sic sublimet ante sēta ele-
git. nisi hoc quod pietati fideliv
patet. quō idcirco sic eos p'mittit in
infimis. ut uidelicet remuneret
in summis. & foris usq; ad despec-
ta eicit. quia intus usq; ad incōp-
hensibilia pducit. Hinc q unus
quisq; colligat. qd illic sint passū-
ri quos reprob'at. si hic sic cruciat.
q's amat. aut quom' ferient'. qui in
iudicio arguendi sūt. si sic corū ui-
ta p'mittit. qui ipso teste iudice lau-
dant'. Sequit'. Dixit aut illi uxor
sua. Adhuc pmanes in simplicita-
te tua. Benedic dō & morere. Anti-
quis hostis humanū genus duob'
modis temptare consuevit. ut ui-
delicet corda stantiū. aut t'bulati-
onibus frangat. aut p'suasionib'
molliat. In utroq; beatū iob se ue-
hement' exercuit. Nam p'us patri-
familias intulit dampna rerū. or-
bauit patrē morte filiorū. p'cus-
sit in colomē putredine uulnerū.

ss ss
ss ss
ss ss

sed quia putrescente foris. sanū
adhuc interius stare conspexit.
et quē exterius nudū reddidit. huc
interius ditiore fieri exhibitam lau-
dem conditoris inuidit. callide co-
gitans pensat. qd̄ cont̄ se athleta
di unde p̄mit̄. inde subleuatur.
uictusq; ad subtilia tēptandi ar-
gumta conuertit̄. Nam antiquē
artis insidias repetit. et quia scit
quom̄ adam decipi soleat. ad eū
recursit. Beatū enim iob int̄ tot
rerū dāpna. int̄ tot percussio-
num uulnera. quasi in quada uirtutū
arce stabat. inuictū uidit. In al-
to quippe mentē fixerat. et idcir-
co hanc hostiles insidie irrumpe-
re ualebant. Querit̄ q̄ ab adūsario
in hac arte munitissima quibus
ḡdibus ascendat̄. Vicina ē aut̄ ui-
ro mulier. atq; subiuncta. Cor ḡ
mulieris tenuit. et quasi scalam
qua ad cor uiri ascendere potuiss̄
inuenit. Occupauit animū con-
iugis scalam mariti. S; nichil hac
arte p̄ualuit. quia sēs uir subiec-
tam sibi mulierē et n̄ p̄positam ad-
tendit. et recte loquens docuit.
quā serpens ut loqueret̄ p̄sā
infigauit. Dignum quippe erat
ut fluxam mentē uirilis censura
refrigeret. cum p̄fecto et de ipso
p̄mo lapsu humani generis nos-
set. quod docere mulier recta

nesciret. Unde et bene p̄ paulum
dicit̄. Doceri aut̄ mulieri n̄ per-
mitto. quia mirū aliquando cū
docuit. a sapientie et n̄tate sepa-
rauit. Antiquus hostis itaq; ab
adam quē in sterquilino p̄didit
supatus. qui adam in paradysō
supauit. aduētē suā mulierem
dū ad ūba male p̄suasionis accen-
dit. addoctrinam scē eruditio-
nis misit. et quē excitata fuerat
ut p̄deret. erudita ē ne p̄iret. Sic
sicanis uiris fortib; hostis pecu-
tit̄. ut sua ei etiam tela rapiant̄.
Unde enim se exaggerare estima-
bat dolorē uulneris. inde ei con-
tra semet ipsum suggerit arma
uirtutis. Ex uerbis aut̄ male per-
suadenti coniugis. uigilanter
debemus aspicere. qd̄ antiquus
adūsarius non solum p̄ semet ipsū
s; p̄ eos etiam qui nob̄ adherent.
statū satagit nr̄e mentis inclina-
re. Cum enim cor nr̄m sua p̄sua-
sione n̄ subruit. ad hoc nimirū
p̄linguas adherentū repta. Hinc
enim scriptum ē. A filius tuus caue.
et ad domesticis tuis adtende. Hinc
p̄ p̄pham dicitur. Unus quisq; se
proximo suo custodiat. et in omni
fr̄e suo n̄ habeat fiduciā. Hinc rursū
scriptum ē. Inimici hominis
domestici eius. Callidus namq;
adūsarius cum ab onosū cor dū

repelli se conspicit. eo qui ab illi
ualde diligunt exquirunt. & peoꝝ
uerba blandiens loquitur. qui plu
cētis amant. ut dū uis amoris cor
pforat. facile p̄suationis eius gladi
us ad intime rectitudinis muni
mina irrupat. Post dampna g̃ re
rū. post funera pignoz. post uul
nera scissurasq; membroy. antiquū
hostis mouit linguā uxoris. Et no
tandū ē. quo tempore uiri men
tem studuit uirulento sermone
corrumpere. Verba enim p̄ uulne
ra intulit. ut nimirū cū uis dolo
ris inguēsceret. facile p̄suationis
suggeritio p̄uā p̄ualeret. Sed si ip
sum subtilit̄ temptationis eui p̄
ordinē p̄pendimū. q̄ calliditate
seuiat inuenimus. Mouit namq;
p̄uā dampna substantie. que & ex
tra naturā p̄fecto eēt & extra corp̄.
subtraxit filios. quod iam quidem
ext̄ naturā n̄ eēt. s; tamen adhuc
aliquatenū extra p̄p̄um corpus.
ad extremū p̄cussit & corpus. Sed
quia uulnerib; carnis ad mentis
uulnus p̄uenire n̄ ualuit. etiam
coniuncte mulieris linguā ques
iuit. Quia enim apto certamine
supare se doluit. de ore eiugis
iaculum quasi de insidiis intor
sit. que p̄fecto diceret. Adhuc p̄
manes in simplicitate tua. bene
dic dō & morere. Ecce temptan

46
do om̄a abstulit. ecce temptando
mulierē reliquit. & scō uiro calli
de cuncta diripuit. s; ualde calli
dius ad uitā suam mulierē reser
uauit. que dicat. Adhuc p̄manes
in simplicitate tua. Verba sua eua
repetit. Nam quid ē dicere. simpli
citatem deserere. nisi obedientia
p̄uētū comedendo contēpnere.
Et q̄d ē dicere. benedic dō & morere.
nisi t̄nscendendo p̄ceptum. ultra
quā es conditus uiue. S; adam n̄
fortis in sterquilinio iacuit. qui in
paradyso quondā debilis stetit. Nā
ilico ad male suadentis uerba res
pondit dicens. Quasi una de stulti
mulierib; locuta es. Si bona suscep
imus de manu dñi. mala quare n̄
sustineamus. Ecce ubiq; hostis stan
git. ubiq; supatur. p̄cuncta temp
tationū argumenta succubuit. q̄a
& illud suū familiare solatiū etiā
de muliere amisit. Int̄ hec igit̄ sc̄m
uirū intueri libet. foras rebus ua
cūū. int̄nsecus dō plenum. Paulū
cū in se ipso diuicias sapientie in
t̄ne conspiceret. seq; ipsum exteri
us eē corruptibile uideret. ait.
Habemus thesaurū istū in uasis fic
tilib;. Ecce in beato iob uas fictile
scissuras ulcerū exterius sensit. sed
hic thesaurus interius integer
mansit. foras enim p̄ uulnera cre
puit. s; indeficienter interius na

scens thesaurus sapientie puerba
scē eruditionis emanauit dicens.
Sibona suscepimus de manu dñi ma
la quare n̄ sustineamus. bona scilicet
dona dī uel temporalia. uel eterna.
mala autē flagella p̄sentia appellas.
De quibus p̄ ppham dñs dicit. Ego
dñs & n̄ est alter. formans lucē &
creans tenebras. faciens pacē & cre
ans malum. Neq; enim mala que
nulla sua natura subsistunt ad dñō
creant. s; creare se mala dñs indi
cat. cū res bene conditas nobis
male agentibus in flagellum for
mat. ut ea ipsa & per dolorē quo fe
riunt delinquentib; mala sint. &
p̄ naturā qua existunt bona. Vnde
& uenenum mors quidē ē homini.
s; tamen uita serpenti. Amore eū
p̄sentū ab auctoris n̄rī dilectione
recessimus. & pueris mens dū dilec
tioni creature se subdidit ac rea
toris se societate disiunxit. Ex his
q̄ ab auctore ferenda erat. que
errans auctori p̄posuerat. & uñ
homo culpā n̄ timuit supbus ad
mitteret. inde penā corrigendū
inueniret. & tanto cicius respice
ret ad illa que p̄didit. quanto do
loris plena ēē conspiceret q̄ ques
uit. Vnde & bene dicit formans
lucē. & creans tenebras. quia cū p̄
flagella exterius doloris tenebre
creant. intus per eruditiōē lux

mentis accendit. faciens pacē &
creans mala. quia tunc nob; pax
cum dō reddat. cum hec q̄ bene
sunt condita. s; n̄ bene concupita
inea que nob; mala sūt flagella con
uertunt. P̄ culpā quippe dō dis
cordes exitimus. Dignum ḡ est
ut ad pacē illius p̄ flagella redeam.
ut cum una queq; res bene condi
ta nob; in dolore uertit. correcti
mens ad auctoris pacē humilit̄
reformam. Hec itaq; flagella bea
tus iob mala nominat. quia saluti
& t̄n̄ quillitati bonū. qua p̄tur
batione feriant pensat. Sed illud
ualde in eius uerbis intueñdū est.
cont̄ p̄suasiōē coniugis. quanta
considerationis arte se colligat di
cens. Sibona suscepimus de manu
dñi. quare mala n̄ sustineamus.
Magna quippe consolatio t̄bulatio
nis est. si cū aduersa patimur. auc
toris n̄rī ad memoriā dona reuo
cemus. Nec frangit q̄d ex dolore ob
uiat. si menti cicius hoc q̄d ex mu
nere subleuat occurrat. Hinc nāq;
sc̄ptum ē. Indie bonorū ne in me
mor sis malorū. & indie malorū
ne in memor sis bonorū. Quisquis
enim dona percipit. s; donorū tem
pore nequaquā etiam flagella p̄
mescit. in elationem pleticiā cor
ruit. quisquis autē flagellis atte
rit. s; flagellorū tempore nequa

47
quia se ex donis que eum contigit
accepisse consolatur. a statu in
omnino da desperatione destruit.
Sicque utraq; uingenda sunt. ut unum
semper ex altero fulciatur. quatenus
flagelli penam memoria temperet
doni. & doni leticia mordet su-
spicio ac formido flagelli. **S**ed
ut ut oppressam mentem unum uul-
nera mulceat. in flagellorum dolo-
ribus blandimenta bonorum pensat
dicens. Si bona suscepimus de manu
domini. mala quare non sustineamus.
Ubi & bene permittit. Locuta es quasi
una ex ineptis mulieribus. Quia
enim sensus prave mulieris. non
autem sexus inuicio est. nequaquam autem.
Locuta es quasi una ex mulieribus
se ineptis mulieribus. ut uidelicet
ostendat. quia quod prauum sapit acce-
dentis stulticie. non autem condite na-
ture. **S**equitur. In omnibus his non pec-
cauit iob labiis suis. Duobus modis
labiis delinquimus. cum autem in iusta
dicimus. aut iusta reticemus. Nam si
aliquando tacere culpa non esset. propheta
non diceret. **V**e in quia tacui. **B**eat-
us iob incuncti que egit labiis sui-
is minime peccauit. quia nec
contra ferientem superba dixit. nec
contra praua suadentem recta reti-
cuit. Nec loquens quod nec tacens
deliquit. quia & flagellanti pati-
gratias reddidit. & male suadenti

coniugi doctrinam sapientie minis-
trauit. Quia enim sciuit quid debe-
ret domino. quod proximo. scilicet patien-
tiam conditori. sapientiam coniu-
gi. idcirco & hanc redarguendo
docuit. & illam gratias agendo lauda-
uit. Quis autem nostrum si unum quelibet
uulnus tante huius percussio-
nis acciperet. non mox ab intumescens
iaceret. ecce stratus foris uulne-
ribus carnis. erectus intus secus
munimines mentis. & sub semet
ipso omne iaculum transuolare con-
spicit. quod in se exterius disticta ma-
nu seuens hostis figit. uigilantem
deprehendit iacula. in uulneribus
contra se a facie. in uerbis quasi
ex latere intorta. & bellator non
circumvallanti certaminum fer-
uore deprehensus. ubique patientie
sue clipeum opponit. undique ue-
nientibus spiculis obuiat. & percun-
ta uirtutum latera. circumspecta
contra irruentia uulnera mentem
rotat. Sed antiquus hostis quo ua-
lentius uincit. eo adhuc insidi-
as ardentius instigat. Sicut enim
dampnare rerum studuit crebri-
us nuntiando percutere. ita nunc
robustum pectus satagit uerborum
contumelias feriendo sepius pe-
netrare. **S**equitur. Igitur audientes
tres amici iob. omne malum quod
accidisset ei. uenerunt singuli de

Nam quia uxor & merciparare uenerunt. pater alio
quod in tempore ab eum diuulsi fuerunt exierunt.

ss ss
ss ss
ss ss

nem cernunt. s; mente percussine
 sciunt. ita in mensum luctu mer
 si sunt. ac si percussus uir tante for
 titudinis in plaga corporis etiam
 a corde cecidisset. Sequitur. Sede
 runtq; cū eo septē dieb⁹ & vii. noc
 tibus. & nemo loquebat⁹ ei uerbum.
 ui debant enī dolorē eius ēē uehe
 mentē. Virū continuus septē die
 bus & septē noctib⁹ cum afflicto
 iob sederunt. an certe diebus & noc
 tibus totidē instantia. ei crebre
 uisitacionis adhaeserunt ignoram⁹.
Sepe enim rē quālibet tot diebus
 agere dicim⁹. quam uis n̄ eis dē
 diebus. ad eam continue uace
 mus. sepe v̄ scriptura sacra. sic totū
 p parte. sicut p toto partē pone
 re consuevit. P toto enī partē
 loquit⁹. sicut iacob familiā de
 scribens dicit. Intravit iacob
 in egyptum cū animab⁹ septua
 ginta. Quē nimirū cū animas
 memorat. constat qā & instanti
 um corpora cōphendit. Rursū
 totū p parte insinuat. sic ad mo
 numētū maria querit⁹ dicens.
Tulerūt dñm ^{meū} de monumēto. & ne
 scio ubi posuerūt eū. Solū quippe
 corpus dñi quesitura uenerat.
 & quasi totū simul dñm sublatū
 deplorat. Ang⁹ & in hoc loco totū
 p parte dicitur incertū ē. sed
 tam hoc qd diu tacuerūt. & qñdo

q; loquendo reprobati sunt. neglec
 te ptereundū ē. Sunt nāq; n̄
 nulli. qui & loqui p̄cipitant in
 ciunt. & effrenate cepta effre
 natius exeruntur. & sunt n̄ nulli
 qui tarde quidē loqui inchoant.
 s; semel inchoantes. habere mo
 dū locutionis ignorant. Amici g⁹
 beati iob dolorē uidentes diu ta
 cuerūt. s; tarde inchoantes indis
 crete locuti sunt. quia parcere
 dolenti noluerūt. Tenuerunt lin
 guā ne p̄p̄pe inciperet. s; incipi
 entē semel nequaquā moderati
 sunt. ne sē ex consolatione usq;
 ad contumelias effrenaret. Et
 bona quidē intentione ad con
 solandū uenerant. sed hoc qd
 pia mens mundū dō obtulit. lo
 cutio p̄cipitata uelauit. Sēp
 tū quippe ē. Si offeras recte. recte autē
 n̄ diuidas. peccasti. Recte autē
 offert⁹ cum recta intentione qd
 agit⁹. s; recte n̄ diuidit⁹. si n̄ hoc
 qd pie agit⁹. etiam subtilit⁹ discer
 nat. Oblata enim recte diuidere
 ē. quolibet bona nr̄a studia solle
 ter discernendo pensare. Qd mi
 mirū qui agere dissimulat. etiā
 recte offerens peccat. Sepe g⁹ &
 qd bono studio gerimus. dū dis
 cernere recte negligim⁹. quo ui
 dicet⁹ sine nescimus. & n̄ nūq⁹ sit
 reatus cūinis. qd putat causa

uirtutis. Quisquis autem amicorum
beati iob facta considerat. quam
pia ad eum intentione uenerunt
nō ignorat. Pensemus enim cuius
caritatis fuerit. ad afflictū confor-
dit^{con} uenisse. quanta uirtus longa-
nimitatis extiterit. septē dieb;
ac noctib⁹ cū afflicto tacuisse. que
humilitas intra diebus ac noctib;
tacuisse seduisse. que cōpassio. pul-
uerē capita conspersisse. Sed tamē
inchoantes loqui. unde se estima-
uerunt p̄mū mercedis acquire-
re. inde contigit reatū rep̄hen-
sionis inuenire. quia incauti se-
pe ad peccati finē uertit. etiam
qđ p̄ solo studio mercedis incho-
atur. Ecce p̄cepti locutione p̄-
diderunt bonū. qđ tanto labo-
re mercati sunt. & nisi ^{diuina} grā offer-
re eos sacrificium p̄ suo reatu p̄ce-
pisset. inde ad dñō iuste puniri
potant. unde se placere dñō mi-
rabilit̄ estimabant. inde iudici
displicent. unde sibi quasi p̄ de-
fensione iudici p̄effrenationē
lingue placent. Idcirco v̄ hec di-
cimus. ut ad memoriā legentū
reuocemus. quatinus sollicite
q̄sq; consideret. ea que malo uo-
to p̄petrant. quanta dñs animad-
uersione puniat. si inchoata bo-
no studio. s; negligentia indiscre-
tionis. admixta tanta inuersione
castigat.

Quis nō mercedis causa p̄egisse secre-
deret. si aut in defensione dī qđ
qm̄ cont̄ p̄ximū diceret. aut sep-
tem dieb; ac noctib⁹ p̄ p̄ximū dolo-
re tacuisset. Et tamen amici beati
iob hec agentes ad culpam pue-
nerunt. quia consolatione quide
bonū qđ agebant nouerant. s; cū
quanta agendū eēt discretionis
libra nesciebant. Unde necesse ē
ut nō solum intuemur quid agamū
s; etiam cū q̄nta discretionē paga-
mus. p̄mū quidē. ne mala quoli-
bet in. post modū v̄ ne bona inca-
ute faciamus. Ad que nimirū bo-
na sollicite pagenda p̄phā nos am-
monet dicens. Maledictus homo
qui facit opus dñi negligenter.
Ad hoc v̄ ista p̄ficient. ut ante t̄ribi-
us iudicis subtile atq; incomphēn-
sibile examen. nō solum mala que
commisim⁹. s; etiam ipsa si qua in
nobis sunt bene gesta timeam⁹.
quia sepe in eius iudicio culpa ē
dephēdit⁹. qđ uirtus ante putat⁹.
& unde expectat⁹ pia merces op-
is. inde supplicium iuste sequit⁹
ultionis. Hec iuxta hystoriam
breuit̄ t̄tata p̄currimus. nūc
ad allegoriarū mysteriū uerba uita-
mus. Sed quia in exordio huius
opis dū de unitate capitis & cor-
poris t̄tarem⁹. sollicita inten-
tione p̄misim⁹. q̄nta in eis sit com-

119
pago caritatis. quia nimirum &
dñs multa adhuc pro corpore quod nos
sumus patitur etiam corpus eius id
est ecclesia de suo capite uidelicet
in dño gloriatur. ita nunc passionem
expressi eiusdem capitis debent. ut
ostendat quia multa etiam in suo cor-
pore sustinet. Si enim caput nostrum
tormenta nostra non tangerent. nequaquam
passus membrum persecutori
suo etiam de celo clamaret. Saule
saule quid me persequeris. Si crucia-
tus nostri eius pena non essent. confusus
afflictusque paulus minime dice-
ret. Suppleo ea que de sum pas-
sionum christi in carne mea. Et tam
resurrectione iam sui capitis ex-
altatus dicit. Qui non conresusci-
tauit & consedere fecit in celestibus.
Nempe hunc intra persecutionum
tormenta continuerant. sed pena
rui suarum ponderibus pressus. ecce iam
per gloriam capitis in celo residebat.
Quia quod in omnibus. unum caput &
corpus nouum. sic percussione
capitis incipimus. ut subsequitur
tamen ad flagella ^{corporis} ueniam. Sed
hoc quod quadam die sathan coram
dño astutisse dicit. quod unde ueni-
at percontatur. quod beatus iob mag-
nus per conditoris perconus perferat.
quia iam sepe discussimus. replica-
re de uitamus. Si enim diu mens
rebus discussis inuoluitur. perueni-

re ad in discussa perperit. Ibi gal-
legorie nunc initium ponimus. ubi
post uerba sepe repetita adiunctum
nouum aliquid scimus. Itaque ait. Como-
uisti me aduersus eum. ut afflige-
re illi frustra. Si ergo beatus iob redem-
ptoris nostri posita specie tenet. quoniam
ad sathan dicit. comouisti me ad-
uersus eum. Mediator quidem dei &
hominum homo christus ihesus ut culpas
nostre transgressionis extingueret. ue-
nit mortalitatis nostre flagella tole-
rare. Sed qui unius cum patre eiusdemque
nature est. quomodo per sathan motum se
aduersus eum patris asserit. cum constet
quod patris filiusque concordia nulla po-
testatis unequalitas. nulla uolunta-
tis diuersitas intrinsecus. Sed tamen
isdem qui patris equalis est per diuinitatem.
uenit propter nos ad flagella per carnem.
Que nimirum flagella non suscipit. non
formam dampnati hominis redim-
do super super. & non perimus delinqueret.
Sed ad passionum proba minime ueniret.
si ergo primus homo per sathan ad dñm
motus est. tunc est dñs in homine secundo
comotus. Sathan itaque adhuc af-
flictione dñm tunc comouit. quando
in paradiso primum hominem a iusti-
cie culmine inobedientie culpa
perstravit. Nisi enim adam per uolunta-
riam uicium in anime morte transisset.
adam secundus sine uitio in carnis
mortem uoluntaria non ueniret.

Bene quod ei redemptore nostro dicitur
comouisti me aduersus eum ut affli-
gerem illum frustra. ac si aptius
dicat. Dum iste non sua sed illius causa
morratur. tunc me in huius afflic-
tione comouisti. cum illum ame-
callida persuasione traxisti. De quo et
bene addit frustra. frustra quippe
afflictus est. qui et culpe afflictione
passus est. et culpe contagio in qui
natus non est. frustra afflictus est. qui in car-
ne natus propria admissa non habuit. et ta-
men penam carnalium sine culpa
suscepit. Hinc est enim quod per prophetam
loquitur dicens. Que non rapuit te exsol-
uebam. Alius namque ad paradysum
condit diuine potentie similitu-
dinem superbe rapere uoluit. sed tam cul-
pa huius superbie sine culpa mediatore
exsoluit. Hinc est quod patet quidam sapiens
dicit. Cum sis iustus. iuste omnia disponis.
eum quoque qui non debet puniri condemnas.
Sed pensandum est quomodo iustus sit. et
omnia iuste disponat. si enim qui non de-
bet puniri condemnat. Mediatore
et enim non puniri per semetipsum non de-
bit. quia nullum culpe contagium prope-
rit. Sed si ipse in debita morte non
suscepit. numquam non a debita mor-
te liberaret. Patet ergo cum iustus sit
iustum puniens omnia iuste disponit.
quia per hoc cuncta iustificat. quod eum
qui sine peccato est pro peccatoribus
dampnat. ut ex electa omnia ad

culmen iusticie surgerent. quis
qui est super omnia dampna iniusticie
nostre sustineret. Quod ergo illic dampna-
tus cum non debeat dicit. hoc hic afflic-
tus frustra memorat. Qui tamen
iuxta semetipsum frustra afflic-
tus est. iuxta uero nostra acta non frustra.
Rubigo quippe uicii purgari non
potuit. nisi igne tormenti. Ve-
nit itaque sine uicio. qui se subi-
ceret tormento. sponte ut debita
nostre iniquitatis supplicia ex reo
suo iuste amitterent. quod hunc ase-
metipsum liberum iniuste tenuisset.
Frustra ergo non frustra afflictus est. qui in
se quidem admissa non habuit. sed cru-
ore pro peccato reatus nostri maculam traxit.
Respondens sathan ait. Pelle prope-
le. et cuncta quod habet homo dabit
pro anima sua. alioquin mitte ma-
nu tuam. et tange os eius et carnem. et te
uidebis quod in facie benedicat.
Quod aliquis spiritus cum redemptorem nostrum mi-
raculis choruscare conspiciet clamat.
Scimus quod sis filius dei. Dei enim filium pro-
metescens. sed tamen uim prometescens
supreme pietatis ignorans dicit. Sci-
mus quia es filius dei. Qui hec dicens
cognoscendo dei filium prometescit.
sed tamen uim supreme pietatis ignorans
non nunquam dum passibilem considerat
hominem purum putat. Multo autem
sub secretis specie in pastoralis loco
positos loco didicerat. quod auisericordibus

caritatis alieni ualde. pminimo
aliena dampna pensabant. **H**uc
q̄ quasi ex alius colligens. quia sub
tractis multis sup̄are n̄ ualuit
usq; ad eius carnē p̄tractū passio
nis exarsit. uelut diceret. **P**elle
p̄pelle & cuncta que habet homo
dabit p̄ anima sua. alioquin mit
te manū tuā & tange os eius & car
nem. & tunc uidebis qd̄ in faciem
benedicat. t̄. ac si apte dicat. **M**o
ueri debis que extra se sunt negli
git. sed tunc ueracit̄ quidē quid
sit agnoscat. si in se ipso qd̄ dōle
at expr̄it. **H**ec p̄ se sathane cū fieri
appetit. n̄ uerbis s̄ desideris dix
it. hec p̄ membra sua & uerbis &
desideris intulit. **I**pse quippe
loquit̄ cū iuxta p̄ph̄e uocē ei seq̄
ces dicunt. **M**ittamus lignū in
panē eius. & eradamū cū de t̄ra
uiuentiū. **L**ignū quippe in pa
nē mittere ē. configendo eius cor
pori stipitē crucis adhibere. &
uitam illius de t̄ra uiuentium
eradere se posse existimant. quē
dū mortale cōspiciunt. finiri mor
te suspiciant. **D**ixit aut̄ dñs ad sa
than. **E**cce in manu tua ē. uerun
tam animā illius serua. **C**ondito
rē omniū sathane manui tradi
tū. qd̄ ul̄ desipiens credat. **S**ed
tamen edoctus ueritate q̄ nesci
at. qd̄ eiusdē sathane memb̄ s̄t

50
om̄s qui ei p̄ se uiuendo iungit.
Membrū quippe eius pilatus extitit.
qui usq; ad mortis extrema uenien
tem in redemptionē nr̄am dñm
n̄ cognouit. **C**orp̄ eius sacerdotū
p̄ncipes extiterit. qui redempto
rē mundi a mundo repellere usq;
ad crucē p̄sequendo conati sū.
Cum ḡ se p̄ nr̄a redemptione dñs
membroy sathane manib̄ tradidit
quid aliud quā sathane eiusdē sa
thane manū in se seuire p̄misit.
ut unde ipse exterius occumbe
ret. inde nos exterius interiusq;
liberaret. **S**i ḡ sathane manū ei
potestas accipit. eius manus iux
ta carnē p̄tulit. cuius potestātē
corporis usq; ad sp̄ita. colapho.
flagella. crucē lanceāq; portauit.
Unde & pilato eius uidelicet cor
pori ad passionē ueniens dicit.
Non haberes in me potestātē. nisi
datū t̄ ē de sup̄. **S**ed tam̄ hanc potestātē
quā cont̄ se ei extrinsecus dede
rat. si uis seruire luehris in t̄nsecu
compellebat. **P**ilatus enim ul̄ sa
than qui eiusdē pilati caput exu
terat. sub potestate illius sup̄ quē
potestatem acceperat tenebat. q̄a
& sup̄ius ipse disposuerat. hoc
qd̄ inferius accidens ap̄secutore
tolerabat. ut cū ex mala mente in
fidelium surgeret. utilitati tamen
electorū omniū ipsa quoq; crude

litas deseruiret. **P**ie q̄ disponebat
uitus. quod semetipsum pati ne
quit p̄mittere foris. **H**inc est
enim qd̄ de ce illo incena dicit.
Sciens ih̄c quia om̄a dedit ei pat̄
in manus. & q̄a ad̄o exiit & addm̄
uadit. surgit acena & ponit uesti
menta sua. Ecce in manus p̄sequiti
um trusus. sciebat qd̄ in manu sua
ipsos etiam p̄secutores acceperat.
Qui enim om̄a accepisse se nouerat.
constat quia & ipsos a quib̄ teneba
tur tenebat. ut ipse in se ad usum
pietatis intorqueret. quicq̄ de eoz
cont̄ se malitia p̄missa seureret.
Dicat̄ ḡ ei. ecce in manu tua ē. qui
ad feriendam carnē seuens licen
tiam accepit. s̄ potestati illius ne
sciens de seruiuit. Animā v̄ eius
seruare p̄cipitur. n̄ quo hanc tēp
tare phibeat. s̄ quo hanc supare
n̄ posse comuincat. **N**eq̄ enim
sicut nos qui puri homines sa
mus. utruente sepe temptatio
ne concutim̄. ita redemptoris
nr̄i anima tēptationis est neces
sitate turbata. **H**ostis namq̄ nr̄i
& si in excelsū montē eum p̄
missus assumpsit si ei daturū se
ei regna mundi phibuit. si qua
si in panem uertendos lapides
ostendit. mēte tam̄ mechato
ris dī & hominū temptatione
quassare n̄ ualuit. Sic enī digna

tus est. hec ^{exteri} cuncta suscipe. ut tam̄
eius mens interius. diuinitati
sue inherens. inconcussa p̄mane
ret. quia & si quando turbatus
spū infirmuisse dicit. ipse diu
initus disponebat. quantū ipse hu
manitus turbaret. inmutabilit̄
omnib̄ p̄sident. & semetipsū mu
tabilem in satis factione infirmita
tis ostendens. **Q**ui etius ḡ in semetip
so manens disposuit. quicq̄ post
endenda humanitate quā suscep
at etiam turbulentos fecit. **Q**uia
v̄ cum recte diligim̄. nil in rebus
conditis anima nr̄a carius amam̄
& sicut animā nr̄am eos diligere di
cimus. quibus amoris nr̄i exp̄me
re pondus conam̄. potest p̄ animā
eius electorū uita signari. Et cum
sathan ad feriendā redemptori car
nem p̄mittit. ab anima separat.
quia cū corpus eius ad passionem
accepit. electos eius salute sue po
testatis amittit. eumq̄ illius caro
per uicē morit̄. horū mens cont̄
tēptamta solidat̄. **D**icat̄ ḡ. ecce
in manu tua ē. uerumtamen ani
mā illius serua. ac si apte audiat.
Licentiam cont̄ eū corp̄ accipe. &
ab electis illius. q̄s apud se ante sēla
p̄sciens possedit. ius prauē domi
nationis p̄de. **I**ngressus ḡ sathan a fa
cie dñi. percussit iob uulnere pessi
mo. a planta pedis usq̄ ad uerticē

Nullus in hac uita electorū uenit
qui non huius hostis adūsā sustinu-
it. ¹menb aut nri redemptori exti-
terit. etiam q ab ipso mundi exor-
dio dū pie uiuunt. crudelia passi
sunt. Ann huius membrū ab eis
ēē phibuit. qui eius mortē de quo
scptum ē. sicut agnus corā tonden-
te se obmutescet. & nāpiet os suū
n solum placens in sacrificio. s; etiam
moriens tacendo signauit. Ab ip-
so itaq; mundi exordio redempto-
ri nri corpus expugnare conatū ē.
A planta g pedis usq; ad uerticem
uulnus intulit. qui ab ipsis pū ho-
minib; inchoans. usq; ad ipsū caput
ecce seuuendo puenit. Bene aut
dicit. Testa sanie radebat. Quid
enim aliud in manu dñi testa ē. nisi
caro ex nre substantie luto sumpta.
Et enim testa igne solidat. caro aut dñi
eo ex passione sua robustior extitit.
quo p infirmitatē moriens. amor-
te sine infirmitate surrexit. Vnde
recte etiam p ppham dicit. Exaru-
it uelut testa uirtus mea. Sicut
enim testa eius uirtus exaruit. q
suscepte carnis infirmitatē. passi-
onus sue igne roborauit. Quid v p
sanem. nisi peccatū debet intelli-
gi. Carnem quippe & sanguinē
solent carnis peccata signari. Vn-
de p psalmistam dicit. Libera me
de sanguinib;. Sanies itaq; putre-

do est sanguinis. Quid v accipim
sanem. nisi peccata carnis. ex longa
uetustate peiora. Vulnus itaq; in-
sanem uertit. cum neglecta culpa
usu deterius grauat. Mediator itaq;
dñ & hominū homo xpc ihc. corp
suum manibus psequentiū tradens.
sanem testa rasit. quia peccatum
carne deleuit. Venit enī sicut scp-
tum ē. in similitudine carnis pec-
cati. ut de peccato dāpnaret pecca-
tū. dumq; hosti obicit innocentia
carnis sue. ter sit contagiū carnis
nre. & ex q nos captiuos inimicos
tenuit. pullam nos liberos expauit.
quia quā nos instrumētū secum
culpe hec nob pmediatorē uersa
ē in arma iusticie. Testa g sanies ra-
dit. cū carne culpa supat. Bene
aut subdit. sedens in sterquilino.
n in foro quo lex pstrepat. n in edi-
ficio qd seculmine mata sustollit.
s; in sterquilino resedit. qā uide-
licet redemptor humani generis ^{ad carnē ueniens}
attestante paulo infirma mundi
elegit. ut confunderet fortia. An
n quasi ruentib; edificans in sterq
lino residet. qui relictis iudeis
supbientib;. in ea qm dudū abie-
cerat gentilitate requiescit. ext
habituaculū repperit in uulnere.
qui in eo qd iudeā adūsante p-
tulit. passionis dolorē agente p pa-
despectus sensit. iohanne attestante

qui ait. **I**n ppa uenit. & si uenit eū nre
cepunt. Sed quomōdō sedens in sterqui
tū conq̄scat. hec eādē de semet ip
sā ueritā dicit. **A**it enī. Gaudū erit
in celo sup uno peccatore peniten
tiam a gente. qm sup no naguta
nouem iustis qui n indigent pe
nitentia. **E**cce **s**edens dolens in st
quilinio sedet. qui post p petratā
culpas libenter corda peniten
tiam possidet. **A**n n quasi qddam
sterquiliniū sunt corda peniten
tium. qui dū mala sua flendo con
siderant. quasi ante se stercorea
se se abiciendo coaceruant. **P**ecus
sus q̄ iob monitū petiit. si in ster
quilinio resedit. quia ad passio
nē redemptor ueniens alta sup
borū cōda deseruit. & in afflictōz
humilitate requieuit. **Q**d tamē
de se & p̄usqm incarnaret indi
cauit cū p ppham dixit. **A**d quē
respiciam. nisi ad humile & quie
tū & tremētē sermonē meos.
Quis v̄ consideret. qd̄ is qui tot pia
homib' intulit. q̄t ab hominib'
pueris tolerauit. **Q**uis consideret.
q̄nta nē usq; tolerat. etiā cū de ce
lo sup cōda fidelū regnat. **I**pse
quippe cotidie patit. omē qd̄ dare
p̄bis eius electi lacerant. & qm uī
capit huius corporis. qd̄ uidelicet
nos sumus. iam se se sup omia libum
exerat. rep̄boz tam uulnera ad

huc p̄sū qd̄ deorsum retinet co
pulsent. Sed quid ista de infide
libus dicim'. cū in ipsa quoq; ecclā
multos carnaliū prauis morib'.
cōt redemptoris sui uitā pugna
re uideam. **S**unt nāq; n̄nulli
qui hunc quia gladius n̄ possunt
pueris actib' insecunt'. qui dū s
in ecclā uident de eē qd̄ ambui
hostes bonoz fiunt. & n̄ solū prauē
semet ipsos actioni inserunt. sed
etiā iustoz rectitudinē inflectere
ad p̄sā moliunt'. eterna quippe
intueri negligunt. & appetitū
tempaliū mentis pusilla nimia
te succumbunt. tantoq; ab eternis
altius corruunt. q̄nto bona temp
alia eē quasi sola suspiciant'. **H**is
iustoz simplicitas displicet. & cū
ad occasionē p̄turbationis inue
niunt. suam eos arripe duplici
tate suadent. **U**nde hoc quoq; con
gruit apte qd̄ sub dicit. **D**ixit autē
illi uxor sua. **A**dhuc p̄manes in
simplicitate tua. **B**enedic dō et
morete. **S**uius enī speciē male sua
dens mulier tenuit. nisi quorū
libet carnalium in ecclē sinu posi
toz. qui q̄ uerbis p̄fessē fidei intū
sunt. eo bonos incorrectis suis mo
rib' p̄ius p̄munt. **N**am minus
fortasse nocuissent. si n̄ eos scā ec
clā introitus admittens. usq; ad
fidei cubile p̄p̄et recipet. **Q**uos

dudum p̄ p̄fessam fidem recipit. sibi p̄cul dubio pene inevitabile facit. Hinc est q̄d p̄mente turba una redemptorē nr̄m mulier tetigit. Unde & isdem p̄tinus redemptor nr̄ dicit. Quis me tetigit. cui cum discipuli responderent. turbe te cōpmunt & affligunt. & dicis quis me tetigit. ilico adiunxit. Tetigit me aliquis. nam ego uirtutem de me exisse sentio. Multi q̄ dñm cōpmunt. & una tangit. quia carnale quicq; in eccl̄a cōpmunt. aq̄ longe sunt. & soli tangunt qui huic ueracit̄ humiles adiungunt. Turba q̄ p̄mit. quia carnales multitudo carnalium quo int̄ admittit. eo ḡuū tolerat. Premittit & n̄ tangit. q̄a & importuna ē p̄p̄sentia. & absens p̄uita. Non nūq̄m enī nos p̄uis suis sermonib; n̄ nūq̄m v̄ solis p̄uis morib; inscunt. Suadent nāq; aliquando que tenent. aliquando v̄ & si n̄ suadent. p̄bere tam̄ iniquitas exempla n̄ cessant. Qui q̄ ad mala nos uerbis ul' exemplis illiciunt. p̄fecto p̄secutores nr̄i sunt a quib; rēptationū certamina sumumū. que saltem in corde uincamus. Sciendū v̄ est quia carnales in eccl̄a aliquando metu. aliquando v̄ audacia suadere p̄uersa contendunt. cūq; ipsi ul' pusillanimitate

ul' elatione deficiunt. hec iustorum cordib; infundere quasi ex dilectione molunt. Carnalem uidelicet mentē petri ante redemptorē d̄ morte resurrectionē q̄ retinebat. Carnali mente sarui filius. duci suo. dauid adiunctus inheserat. s; tam̄ unus forme. al' elatione peccabat. Iulius quippe magistri mortē audiendū dixit. absit ate dñe n̄ erit hoc. hic v̄ iniurias ducis n̄ ferens ait. Numq̄d p̄his uerbis n̄ occidet̄ semel. qui maledixit xp̄o dñi. S; illi mox dicit. redi post me sathanas. & hic cum germano p̄tinus audiuit. Qd̄ m̄ & uob; filius sarui. cur efficiamini in hodie in sathan. Male itaq; suadentes angeli apostate appellatione censent. qui blandis uerbis ad illicita quasi diligentes trahunt. ualde v̄ deteriores s̄ qui huic culpe n̄ formidine s; elatione succumbunt. Quorū specialit̄ beati iob uxor figurā tenuit. que marito suadere sup̄ba rēptauit dicens. Adhuc p̄manes in simplicitate tua. Benedic dō & morere. Simplicitatē in marito redarguit. q̄d in situ cuncta despiciens puro corde sola eterna concupiscit. ac si dicat. Quid simplicit̄ et̄na appetis. & sub malis p̄sentib; equanimiter ingemiscis. Excedens et̄na

despice. & mala p̄sentia ul' mori
ens euade. Sed electi quicq; dum
praua intus ac carnalibus tolerant.
quante se forma rectitudinis os
tendant. discamus ex uerbis uul
nerati. & in colomis sedenti & erecti.
qui ait. Locuta es quasi & una
ex stultis mulieribus. Si bona ac
cepimus de manu dñi. mala q̄re
ñ sustineamus. Scī uiri t̄bulatio
nū bello dephensi. cū uno eodēq;
tempore alios feriente. atq; alios
suadentes ferunt. illis opponunt
scitū patientie. istis iacula int̄e
quent doctrine. atq; ad utrumq;
pugnandi modū m̄ta uirtutis
arte se erigunt. quatinus & p̄u
sa intus sapient̄ doceant. & fori
ficti adūsā contēpnant. hos do
centes corrigant. illos tolerantē
p̄mant. Insurgentes namq; hos
tes patiēdo despiciunt. infir
mantes v̄ciues cōpatiēdo ad sā
lutē reduciunt. illis resistunt. ne
& alios sub̄hant. istis metuiunt.
ne uitam rectitudinis fundit̄
p̄dant. Videamus castrorū di mi
litē. cont̄ utraq; p̄liantē. Ait.
Foris pugne. int̄ timores. Enume
rat bella que extrinsecus tolerat
dicens. Piculus fluminū. piculus
latnū. piculus ex genere piculis
ex gentib'. piculus in ciuitate.
piculus in solitudine. piculus in ma

ri. piculus in falsis fr̄ib'. In hoc autē
bello que cont̄ adūsarium spicu
la intorquet ad iungit. In labo
re & erumna. in uigiliis multis.
infame & siti. in ieiuniis multis.
in frigore & nuditate. Sed int̄ tot
certamina dephensus dicat. q̄nto
uigiliarū munimine etiā castra
custodiat. Nam p̄t̄mus adiungit.
Pret̄ illa que extrinsecus sunt. instan
tia mea cotidiana sollicitudo
omniū ecclesiarū. Ecce in se fortit̄
bella suscepit. & tuendis se p̄xi
mis miscet̄ impendit. narrat
mala que patit̄. subiungit bona
que imp̄t̄. Pensemus q̄ cui la
boris sit. uno eodēq; tempore fo
ris adūsā tolerare. intus infirma
pregere. foris pugnās patit̄. quia
uerberib' scinditur. catenis ligat̄
intus uiciū tolerat. quia passionē
suā n̄s s; discipulis ob̄eē formidat.
Vnde & isdem sc̄bit dicens. Nemo
moueat̄ t̄bulationib' istis. ipsi
enim scitis. q̄d in hoc positi sumus.
Aliorū quippe casus in p̄pa passione
metuebat. ne dū ipsū discipulū
afflictū p̄ fide uerberib' agnosce
rent. fideles se p̄fiteri recusarent.
In mensē caritatis uiscera. despi
cit q̄d ipse patit̄. & curat ne quid
prauē p̄suasionis discipuli in cor
de patiant̄. In se contēpnit uul
nera corporis. & in aliis medet̄
uulnera

cedis. Habent quippe hoc iusti
ppium. ut in dolore positi tribula
tionis sue curam non deserant utili
tatis aliene. & cum de se aduersa
patientes dolent. aliis necessa
ria prudenter docentes prouident.
& dum quasi percussi quodam ma
nu medici egant. ipsi tolerant
scissuras uulneris. & aliis perfert
medicamina salutis. Valde autem
minoris laboris est. aut docere
cum nil toleras. aut tolerare cum
nichil doces. Unde sancti uiri ad
utramque se sollemiter extendunt. &
cum in tribulationibus foris ferun
tur. sic exteriora bella suscipiunt
ut sollicite cogitent. ne proximorum
uulnera lacerent. Sic sancti uiri for
tes in acie assistunt. & illinc iacu
lis aduersaria pectora feriunt.
hinc secuto post se obposito debi
les tuentur. atque ita utrobique ueloci
tate circumspectionis inuigilant.
quatenus & ante se audaces con
fident. & post se trepidos auul
nere defendant. Quia ergo sancti uiri
sic sciunt foris aduersa tolerare
ut intus etiam nouerint peruersa
corrigerere. dicat recte. Locuta
es quasi una ex stultis mulieribus
Quia enim electis dicitur. uiriliter
agite & confortet cor uestrum. in
carnalium que fluxa deo intentione
deseruiunt. non immerito mulierem

53
uocant. Si bona suscepimus de ma
nu domini. mala autem quare non sustine
amus. Ac si dicat. Si ad bona eterna ten
dimus. quid mirum si temporalia ma
la sufferamus. Hec autem bona solli
cite paulus inspecerat. quando illa
equanimiter mala tolerabat dicens.
Non sunt condigne passionibus huius
temporis. ad superuenturam gloriam que
reuelabitur in nobis. In omnibus his
non peccauit iob labiis suis. Sancti uiri
cum persecutione foris intusque pati
untur. non solum inde iniuriis minime
excedunt. sed neque contra ipsos aduersa
rios contumeliosa uerba iaculantur.
Quod dux bonorum recte petrum admonet
dicens. Nemo patiatur uirum quasi ho
micida aut fur aut maledicus.
Maledicus enim patitur. qui passionis
sue patitur tempore in sui salutem in
iuria persecutoris effrenatur. Sed quia
redemptoris corpus nimirum sancta ecclesia
ita pondus dolorum portat. ut humi
latus modum preuia non transgat. recte
de hoc dolente dicitur. In omnibus
his non peccauit iob labiis suis. neque
stultum aliquid contra dominum locutus est.
Igitur audientes tres amici iob omne
malum quod accidisset ei. uenerunt sin
guli de loco suo. elisabeta themanthe
baldath suttet. & sophar naama
thites. In praefatione huius operis diximus
quia amici beati iob. & si bona ad
eum intentione conuenerint. here

¶ q̄a n̄ p̄us in cōde intumescerent. ad p̄ue assertioni certamina n̄ cūenerent. Itaq;
maloz locū supbia

ticorū tam̄ idcirco speciē tenent
quia ad culpam in discrete loq̄ndo
delabunt̄. Vnde & illis ab eodē be
ato iob dicit̄. Disputare cū dō cu
pio p̄us uos ostendens fabricatorē
mendaci. & cultores p̄usorū dog
matū. Scī itaq; ecclā. omī hoc tē
pore p̄gnationis sue in afflictione
constituta cū uulnera sustinet. cū
membrorū suoz lapsus dolet. in sup
etiam alios sub xpī nomine tolerat
hostes xpī. Ad augmētū namq; do
loris eius heretici in contentione
conueniunt. eamq; quasi quib̄dā
iaculis irrationabilib; uerbis figunt.

Bene aut̄ dicit̄. Conuenerūt de loco
suo. Hereticorū quippe locus ipsa su
pbia ē. sicut ē eorū humilitas lo
cus bonorū. De quo p̄salomōnē di
cit̄. Si potestate habens sp̄s ascende
rit sup̄ te. locū tuū ne dimiseris.
ac si apte dicat̄. Si temptaberis sp̄u
& cont̄ te in aliquo p̄ualere confis
tas. humilitatē penitentie n̄ relin
quas. Quia locū nr̄m humilitatē
penitentie dixerit sequentib; ubi
ostendit dicens. quia curatio cessa
re faciet peccata maxima. Quid ē
enī aliud humilitas lamenti. n̄ me
dicina peccati. Heretici ḡ de loco
suo ueniunt. q̄a cont̄ scām ecclām
ex supbia mouent̄. Quorū p̄uersa
quoq; actio ex ipsa suoz nominū
int̄p̄tatione colligit̄. Dicunt̄ enī

elisah. baldath. sophar. Sicut et
sup̄ius dixim̄. elisah int̄p̄tat̄ dicit̄
dī contēptus. n̄ enī dīn contēpne
rent. neq; qm̄ de illo p̄usa sentiret̄.
Baldath uetustas sola. Dum enī ui
ci refugunt. & p̄uso studio eē uic
tores querunt. noue uite conuē
tionē negligunt. & ex sola uetusta
te ē qd̄ intendunt. Sophar v̄ spe
culam dissipans. Hi & enī qui in ec
clā siti sunt. redemptoris sui myste
ria fide uera humilit̄ contēplant̄.
sed dū heretici cū falsis allegationi
bus ueniunt. speculā dissipant. q̄a
eorū mentes quos ad se attrahunt. ab
intentione recte contemplationi
inclinant. Bene aut̄ loca de quib;
ueniunt congrue hereticorū acub;
deserunt̄. Dicunt̄ enim. theman
tes. suttes. naamathites. Theman
namq; int̄p̄tat̄ auster. svi loq̄ns.
naama decore. Austrū aut̄ uentū
calidū eē quis nesciat. Heretici ḡ
qui ardentius appetunt sapē. q̄si
plusq̄m necesse ē student calere.
Desidia quippe teporis ac frigoris
& rursum inquietudo immoderate
curiositatis. intempato concedas
calori. Quia ḡ amplius q̄m debent
calorē sapientie p̄cipe appetunt.
ab austro uenire referunt̄. Ab hoc
calore immoderate sapientie m̄tes
fidelium paul̄ tempore curauerat cū
dicebat. n̄ plus sapē q̄m oportet sapē

Sape ad prudentie sobrietatem.
Hinc ē qđ dauid ualles salinaꝝ pēu
tit. quia uidelicet redemptor nꝛ
sue distinctionis examine in his q̃
de illo pꝛa sentiunt. stulticia im
moderati saporis extinguit. **S**vi
aut loquens dicit. Calore quippe
nō ut bene uiuant. sed ut late lo
quant habere desiderant. **A**thema
g. & svi. id ē calore & loquacitate
uenire referunt. quia p hoc qđ
scripture se studiosos exhibent. soli
us uerbis loquacitatis. nō aut uisce
ribus calent. **N**aama ṽ ut pꝛat
decor. Quia enim docti nō ēē s; ui
deri appetunt. ex eruditionis
ūbis specie bene uiuentiū sumunt.
& p calore loquacitatis in se ima
gine ostendunt decoris. ut eo p
decorē lingue p uerba facile per
suadeant. quo feditate uite sens
calliditate occultant. **S**ed neq; ip
sa locor nomina inordinata sunt
narratione distincta. **P**rius enim
thema. post modū svi. ac deinde
naama ponit. quia p uillos inor
dinatus calor accendit. nꝛ de
inde loqꝛtatis erigit. & tunc de
mū decoros hominibꝝ y pōsis ost
ndit. **C**ondixerant enī ut uenien
tes parit uisitare eū & cōsolarent.
Condicunt s heretici qđ do pꝛa q̃
dā contꝛ ecclām concordā sentiunt.
& in quibꝝ aueritate discrepant

S infalsitate cōcedant. **O**mī aut
qui nos de eūitate erudiunt. qđ
aliud faciunt. nō in pēgnationi nꝛe
nos afflictione consolant. **H**ere
tici aut qđ scām ecclām suā docere
desiderant. ad eam qđ consolantes
ad pꝛinquant. **N**ec mirū qđ qui
adū santiū scām expmunt. amici
nominant. cū ipsi quoq; tēdiori
dicit. amice ad qđ uenisti. & diuē
qui in inferni igne exurit. abrahā
filiū uocat. quia & si nos mali cor
rigi negligunt. dignū tam ē. ut
anob nō ex sua nequitia. s; ex nꝛa be
nignitate nominent. **L**ūq; eleuas
sent pcul oculos suos nō cognouerūt
eū. **H**eretici quiq; cū scē ecclē fac
ta considerant oculo leuant. quia
uidelicet ipsi in imo sunt. & cū ei
opa respiciunt in alto sunt. Itaq;
cernunt. s; tam in dolore posita
nō cognoscunt. **I**psa quippe appetit
hic mala recipe. ut possit ad etne
remunerationis pmiū purgata
peruenire. plerūq; p spā metuit. &
Disciplinā eruditionis hilarescit.
Heretici qđ p magno pꝛsentia appe
tunt. eam in uulneribꝝ posita nō cog
noscunt. **H**oc namq; qđ in illa cer
nunt. in suoz cōdū cognitione
nō relect. **L**ūq; hec adū sitatibꝝ pficit.
ipsi suo stupori inherant. qđ p exp
mū ignoant que uident. **S**cū
sūq; uestibꝝ sparsit puluerē sup

caput suū in celo. Sicut uestes
ecclē cunctos fideles accipimus
unde & p ppham dicit. omnib'
his ueluti ornamento uestieris. ita
hereticoꝝ uestes sunt om̃s qui eis
concordit inherentes. illoꝝ erro
rib' inuoluunt. Habent v' hereti
ci hoc pp̃um qđ in eo gđu in quo
de ecclā exeunt. diu stare n̄ possūt.
s; ad deteriora cotidie ruunt.
& sentiendo peiora in multis se
partib' scindunt. atq; a semetip
sis plerūq; longius confusionis
sue altitudine diuidunt. Quāq;
qđ sue pfidie adiungunt. ad huc
in multa diuisione dilaniant.
dicat recte qđ amici quenuis
uestes rumpant. Ruptis aut ue
stibus corpus ostendit. quia sepe
scissis sequacib'. malicia eoz co
gitationis ap̃t. ut discordia do
los pate faciat. quō grauis p̃us
concordie culpa clauderat. Pul
uerē v' in celo sup caput spargit.
Quid ppuluerē. nisi trena intelli
gentia. qđ p̃capit. n̄ qđ p̃ncipale
nr̃m ē. mens uidelicet designat.
qđ p̃celum. n̄ p̃ceptū sup ne locu
tionis exp̃mitur. Puluerē v' sup
caput in celo spargere ē. seculari
intellectu mentē corumpere.
& de uerbis celestib' trena sentire.
Diuina aut ūba plus discutunt.
plerūq; qm̄ capiant. Sup capi

ta g puluerē spargunt. qā in p̃cep
tis di p̃trena intelligentiā ultra
suaz mentiū uires n̄tunt. Sede
runt in t̃ra cū eo septē dieb'. & sep
tē noctib'. In die que uidemus
agnoscimus. in nocte aut aut ce
citare nichil cernimus. aut dubi
tate caligamus. P̃ diem itaq; in
telligentia. p̃ noctē v' ignorantia
designat. Septenario aut nume
ro summa uniuersitatis exp̃mitur.
unde & n̄ amplius quā dieb' septē
om̃e hoc temp' t̃nsitoriū consum
mat. Quid ē g qđ amici beati iob
considerē septē dieb' & septē nocti
bus referunt. nisi qđ heretici ul' in
his in quib' uerū lum̄ intelligunt.
ul' in his in quib' ignorantie tene
bras patiunt. qđ in firmanti scē ec
clē se condescendē simulant. eiq;
subblanditoꝝ specie dolos de cepti
onis parant. & qm̄ uis ul' in his que
intelligere n̄ possunt. elationis ty
po turgidi. magnos se ap̃ut semet
ipsos existimant. n̄ nūq̄m tamen
scē ecclē se specietenus inclināt.
& dū uerba molliunt. uirū infun
dunt. In t̃ra g considerare ē. aliqd
de imagine humilitatis ostendere.
ut dū humilia exhibent. psuade
ant sup̃ba que docent. Potest v'
p̃teritā ipsā etiā redemptoris in
carnatio designari. Vnde & ad is
rahel dicit. Altare de t̃ra faciet

michi. Altare enī de trā dō facere
est. incarnationē mediatoris spa
re. Tunc quippe adō nrō munus
accipit. qñ do in hoc altari nrā hu
militas. idē sup dñice incarnatio
nis fidem posuerit qē qd opatur.
In altari g deponimus oblatū mu
nus. si actus nrōs dñice incarnati
onis fide solidamus. Sed sunt non
nulli heretici. q factā mediatoris
incarnationē n denegant. si aut
de diuinitate qm ē. alit estimant.
aut in ipsā nob incarnationis qli
tate discordant. Qui g ueram no
biscū incarnationē redemptoris
phibent. quasi cū iob int̄a parit
sedent. Septē v dieb & sep
tē noctib int̄a considere deseri
bunt. quia vt in hoc qd aliquid
de plenitudine uertutis intelli
gunt. vt in hoc qd sue stulticie
teneb̄s excecantur. incarnatio
nis m̄y steriū negare n possunt.
Cum beato iob in terra sedere est.
uerā redemptoris carnē cū scā ec
clā credere. Aliqñdo v heretici
cont nos etiā se uiuunt suppli
ci. aliqñdo nos solis uerbis inse
cunt. aliqñdo quietos lacessi
unt. aliqñdo v si nos tacentes ui
deant quiescunt. & mutis ami
ci sunt. loquentib adūsant. Vn
de quia beatus iob nec dū aliqd
differat. n̄ dixerat. recte adiungi

tur. & nemo loquebat ei ūbum.
Tacentes enim adūsarios habem
si uere filios fidei p̄dicando gene
rare neglegimus. si aut recta lo
qui incipimus. gues mox contri
melias exeorū responsione senti
mus. p̄tinus in adūsitate p̄sili
unt. & cont nos inu' cē doloris
erumpunt. qā uidelicet metuus
ne corda que in infimis pond' stul
tie ad grauat. ad altum uox rec
ta loquentis trahat. Quia g ut dix
imus mutos nō adūsariū diligit
loquentes odium. recte aput ta
centē iob dicit. Nemo loquebat
ei ūbum. Non nūqñ tam cū per
tempore inercia fidelū corda con
siderant. erroris semen spargere
loqñdo n̄ cessant. cū v mentes bo
noy uident alta sp̄are ad patam
reditū querere. de erumpna hui
exiliū strennue dolere. circūspec
tione sollicita linguam frenant.
quia uident qd cont ^{corda} dolentiū in
cassum loquentes cie obmutescant.
Vnde & recte cum diceret. nemo lo
quebat ei ūbum. mox causā silen
tiū subinfert cū dicit. Videbant
enī dolorē eē uehementē. Quē enī
amoris dī dolor uehementi corda
nrā tñsfigit. passim p̄ua loqui ad
ūsarius metuit. quia uidet qd
intentā mentē lacessiens. n̄ solum
ad pūstātē trahere n̄ ualet. s; p ex

erentatā fœstian & quos tenuerat
pder. fortasse aliquos mouet nō
hec ita dixisse. qđ que bene ab ami
cus gesta sunt. male ab hereticis ge
renda significant. sed sic plerūq;
res quelibet phystoria uirtū est.
p significationē culpa. sicut aliqn
do res gesta causa in facto damp
nationis ē. in sc̃pto aut ppheta
uirtutis. Qđ uerū cicuius ostendi
mus. si unū sc̃pturę sacre adiung;
ad pbanda pferamus testimoniū.
Quis namq; audiens nō solū fideliv
s; ipsorū quoq; infideliv nōmīn
de testet. qđ dauid in solario de
ambulans. bethsabee urie uxore
concupiscit. quē tam ap̃lio reu
tentē ire ad domū ammonet pe
des lauare. Qui p̃tinus respondit
dicens. Archa dñi sub pellib' est
& ego in domo mea requiescam.
Quē dauid ad mensā pp̃am suscipit.
eiq; epistolā p quas mori debe
at tradit. Cuius aut in solario
dauid deambulans typū tenet.
nisi eius de quo sc̃ptū ē. in sole po
sunt tabnaculū suū. Et quid ē beth
sabee ad se pducere. nō legē litte
re carnali pp̃lo conuinctā. spūa
li s; intellectu sociare. Bethsabee
enim puteus septim' dicit. quia
nimirū p cognitionē legis. p in
fusionē spūalis gr̃e. pfecta nobis
sapientia ministrat. Quē ṽurias

nō iudaicū pp̃lū signat. cui nō
men int̃ptatū dicitur lux mea
di. Iudaicus aut pp̃ls. qđ de acc
epta legis scientia extollit. qua
si de di luce gl̃atur. Sed huic urie
dauid uxore abstulit. s; conuinx
it. quia uidelicet manifestis da
uid dicit. in carne redemptor appa
rens. dum de se spūalit̃ loqui legē
innotuit p hoc qđ iuxta litteram
tenebat. hanc a iudaico pp̃lo extia
neā demonstrauit. s; conuinxit.
quia p̃se illam p̃dicari declarauit.
Vriam tam ad domū dauid ire ad
monet. pedes lauare. quia incar
natus dñs ueniens iudaico pp̃lo p
cepit. ut ad conscientiam redeat
& sordes opum fletib' t̃gat. ut spū
alit̃ mandata legis intelligat. & p
tantā duriciā p̃ceptorū fontē bapti
smatis inueniens ad aqm̃ post labo
rem recurrat. Sed urias qui archa
dñi sub pellib' meminit respondit
qđ domū suā int̃re nō possit. ac si iu
daicus pp̃ls dicat. Ego mandata
di in sac̃ficiis carnalib' uideo. ~~& re
dire ad conscientiam uideo.~~ & re
dire ad conscientia p̃spūalit̃ intel
ligentia nō requiro. Quasi archam
enim ēē sub pellib' dicit. qđ p̃cepta
di nō nisi ad exhibendū ministeriū
sac̃ficii carnalis intelligit. Hunc ta
men etiam redire ad domū nolen
tē dauid ad mensā uocat. qđ qm̃

uis iudaicus ppls ad conscientia
reita contēpnat. et tamen redēp
tor ueniens mandata spūalia p̄di
cit dicens. Si crederetis moy si. cre
deretis fōsttan & m̄. de me enī
ille sc̄psit. Legem itaq; iudaicus
ppls tenet que eius diuinitatē lo
quit̄. cui usdē credere de dignat̄.
Vnde & urias ad iob cum eplis ex
quib; occidi debeat mittit̄. q̄a idē
ipse iudaicus ppls legē portat. qua
conuincente moriatur. Dum enī
mandata legis retinens implere
nitit̄. ipse nimirū desērt iudici
um unde dampnet̄. Qd̄ ḡ p̄factū
istud dauid scelestius. qd̄ uria
mundius dici potest. Sed rursus
p̄mysteriū qd̄ dauid sanctū. qd̄
uria infidelius inuenit̄. q̄ndo &
ille p̄uitē culpā in p̄phetia signat
innocentiā. & iste p̄uitē innocen
tiam in p̄phetia exp̄mit culpam.
Nō ḡ incongrue p̄ea que bene sunt
gesta ab amicis male ab hereticis
gerenda signant̄. dum uirtū sac̄
eloquiū. sic t̄nsacta narrat. ut uen
tura exp̄mat̄. sic infacto rē app̄bat
ut ei in mysterio cont̄ dicat. sic gē
ta dampnat. ut hec mystice geren
da p̄suadeat. Igit̄ quia allegorie
mysteria membratim enodan
do t̄tantes expleuim̄. nunc mora
litatis intelligentiā raptim tang
entes exequamur. Ad obscuriora

quippe differenda mens p̄pat̄. &
si in aptis diu inuolunt̄ clausā ut
dignū ē pulsare p̄pedit̄. Sepe anti
quus hostis dum m̄ti nr̄e tēptatio
nū certam inflixerit. ab ipso suo cer
tamine ad temp̄ recedit. n̄ ut illate
malicie finē p̄beat. s; ut cōda^{que} p̄ qui
etē secuta reddiderit. repente re
diens facili inopinatus inrūpat.
Hinc est qd̄ ad temptandū beatū ui
rū iterū redit. eiusq; cruciatū ex
petit. quē tamē ei sup̄na pietas reti
nendo concedit dicens. Ecce in ma
nu tua ē. tantum animā illi serua.
Sic q̄ppe nos desērt ut custodiat. sic
custodit. ut tamē p̄missō tēptatio
nis articulo statū nob̄ nr̄e infirmi
tatis ostendat. Qui mox a facie dñi
exiuit. atq; a planta pedis usq; ad
uerticē acceptū feriendo uulnera
uit. quia nimirū cū licentiā p̄cipit
animus incipiens. atq; ad maio
ra usq; pueniens. quasi omē corp̄
mentis illatis tēptationib; laceran
do t̄nsigit. s; tamē ad animā ferien
do n̄ puenit. q̄a cunctis tēptationib;
cogitationib; interior m̄t ipsa uul
nera delectationū q̄ suscepit. archani
ppositi intentio resistit. ut qm̄ uis
delectatio mentē mōdeat. deliba
tionē tamē scē rectitudinis usq; ad
consensus mollicie n̄ inflectat. De
bem̄ tamē p̄spicitē penitentie. ip
sa delectationū uulnera tergere. &

censura discretionis rigide. siquid
fluxum emanat. in cogitatione
mundare. Unde bene mox subdit.
Testa sanie radebat. Quid enim pretesta
nisi uigor discretionis. quod per sanie
in fluxu illicitae cogitationis acci-
pitur. **P**euissi ergo testa sanie radimus.
cum post pollutionem cogitationis il-
licite nosmet ipsos aspeximus iudicando
mundam. Potest etiam testa fragi-
litas mortalitatis intellegi. Testa ergo
sanem mundare est. mortalitatis
cursum fragilitatisque pensare. et
putredinem misere delectationis ab-
stergere. Nam dum quisque considerat
quam cito caro ad puluerem redeat.
festine superat. hoc quod se de carne in-
tus turpiter impugnat. Cum ergo extem-
patione propria mentis cogitatio influ-
it. quasi ex uulnere sanies decurrit.
Sed cito sanies tergitur. si in considera-
tione nostra fragilitas quasi in manu
testa teneatur. Neque enim parui penden-
da sunt. quae quoniam uisusque ad effectum
non pertrahant. tam illicite in corde
uisantur. Hinc est quod quasi a uulneribus
redemptor sanie radere uenerat. cum
dicebat. Audistis quia dictum est anti-
quis non me haberi. ego autem dico uo-
bis. quod si quis mulierem ad concupiscen-
dum uiderit. iam mechatus est eam
in corde suo. Sanies ergo tergitur. cum cul-
pa non solum ab opere. sed etiam a cogita-
tione reseratur. Hinc est quod ieroboal

cum a paleis frumenta excuteret. anglin
uidit. ad cuius impium primum pedu-
coxit. quem super petram posuit. et ihs ex
carni de super effudit. quem angelus uirga
tetigit. eumque ignis exiens de petra con-
sumpsit. Quid enim frumentum uirga cede-
re. non rectitudine iudicii a uiciorum pa-
leis uirtutum gratia separare. Sed hec
agentibus angelis apparet. quia tanto ma-
gis dominus interiora de nuntiatur. quanto
se studiosius homines ab exterioribus
purgant. Qui occidit pedem percipit
idem omnem appetitum carnis nostre immo-
lari. carnesque super petram poni. et ihs
carnium de super fundi. Quem alium sig-
nat petra. non eum de quo paulus dicit.
petra autem erat christus. Carnes ergo super petram
ponimus. cum corpus nostrum in christi imita-
tione cruciamur. Ihs etiam carnium de
super fundit. qui in consuetudine christi
ipsas a se etiam carnales cogitationes ex-
manat. Quasi enim ihs ex carne liquida
in petra fundit. quando mens a cogita-
tionum carnalium fluxu uacuat. Quae
tamen mox angelus uirga tangit. quia
intentionem nostram nequaquam potestas
diuini adiutorii deserit. De petra
autem ignis exiit. et uis carnesque con-
sumpsit. quia afflatus a redemptore spiritus
tanta cor nostrum flamma compunc-
tionis concremat. ut omne quod
in eo est illicitum. et operis et cogitationis
exurat. Quid ergo illic est. ihs in petra fun-
dere. hoc hic sanie testa sanie mun-

52
dare. **P**fecta enī mens sollet
inuigilat. ut nō solū pūsa agere ren
nuat. s; omīe etiā qđ in se p cogitati
ones turpiter liquat. **S**; sepe de
ipsa uictoria bellū orit. ut cū in mū
da cogitatio uincit. uictori animi
elatione pulset. Sic qđ mentē necesse
ē p mundiciā erigi. ut tam sollicite
debeat in humilitate sub sterni. **V**n
de & cū de scō uiro diceret. testa
sani ē radebat. prius apte subiun
git. **S**edens in sterculino. **I**n ster
culino quippe sedere ē. uiliade
se quē piā. & abiecta sentire. **I**n st
culino quippe nob sedere ē ad ea
que illicite gessimus. nris oculis
penitendo reducere. ut cū ante
nos peccatorū ster corā cernim. omīe
qđ in animo de elatione surgit in
clinem. **I**n sterculino sedet. q
infirmatē suā sollicite respicit.
& se se de bonis que p grām pcepit
nō extollit. **A**n nā apud se in stercu
lino abrahā sederat q dicebat. loqr
ad dñm meū cū sim puluis & cinis.
Apud enī cernim in q se apud se loco
posuerat. q puluerē se accinerē
etiā dū cū dō loqueret estimabat.
Si qđ se despiciat. qui usq; ad hono
rē collocutionis ascendit. solli
cita uentione pensandū ē. q pe
na illi ferendi sunt. q & ad summa
nō p ficiunt. & tam de minimis ex
tollunt. **N**am nō nulli sūt. q dū praua

agunt. de semet ipsis magna sen
tunt. in altū mentē subleuant
& p se cetos uirtutū meritis
putant. **H**u nimirū apud se uir
sus humilitati sterquiliniū dese
rit. & elationis fastigia ascendit.
illū uidelicet imitantes. q p mus
se extulit. s; eleuando pstrauit. il
lum imitante. q accepta conditi
onis dignitate content nō fuit dicē.
In celū conscenda. sup astra celi ex
altabo solū meū. **V**nde babilonia
& male ei coniuincta. idē multitu
do confusa peccantiū dicit. **S**edeo
regina. nō sum uidua. **Q**s qđ in
tr̄sus intumescent. in altū se apud se
met ipsū posuit. s; eo se gūius in in
fimis depmit. quo de se infirma
ueracti sentire contēpnit. **S**unt
vñ nulli qui nichil uirtutis agere
student. s; tam cū alios peccare
conspiciunt. iustos se in eorū cōpa
ratione suspiciant. **N**eq; enī cōda
hominū una ul' simil' culpa tr̄ns
figit. **H**unc nāq; supbia illa qđat.
illū festinā subplantat. huc aua
ricia cruciat. illū luxuria inflam
mat. & plerūq; contingit. ut is
quē supbia depmit. aliū respici
at. qualiter uia succendit. & qđ uia
nō ciuius instigat. meliōrē se iracun
do iam deputat. atq; apud se me
t ipsū. quasi de iusticia extollit. qđ
pensare negligit uiciū q gūius

tenet. **P**er ueroq; contingit ut is
quē auaricia saturat aliu in luxu
rie uoragine mersū cernat. q̄da
se apollutione carnali alienū res
piet. qui b' ipse sordib' spālū uicū
int' in secus polluit. nā attendit.
dumq; in alio pensat malū qd ip
se nō habet. in se negligit conside
rare qd habet. Sicq; fit. ut dū ad
alienā iudicanda mens ducit. p'pū
iudicii lumine p'uet. & eo durius
cōt' aliena supbiat. quo sua negli
gentius ignorat. At cōt' hi qui
ad alta uirtutū surgere ueracit'
appetunt. cū alienas culpas audi
unt. mox cor ad p'p'as reducunt.
& tanto rectius illas diiudicant.
quanto uerius istas deplorant.
Quia g' electus quisq; infirmitatis
sue consideratione se cōp'mitt. di
cit recte. qd uir scs in sterquil
mo dolens sedet. Qui enī uere se
humiliat. continuo considera
tionis oculo. quib' circūseptus sit
delictorū sordib' p'ficiens pensat.
Sciendū v' est. quia plerūq; in p'p'
is importuna tēptatione mens
tangit. s; tam aliquādo & ad uia
exterius patimur. & intus temp
tationis impulsu fatigam'. ut &
carnē flagella crucient. & tamen
ad mentē carnalis suggestio mun
det. Vnde & bene post tot beati
iob uulnera adhuc subiuncta sunt

etiā male suadenti uxori uerba q'
ait Adhuc p'manes in simplicita
te tuā benedic dō & morere. **V**xor
quippe male suadens ē. carnalis
cognatio mentē lacesiens. Sepe
& enim ut dictū ē & foris flagelli
atterim'. & intus carnali suggesti
one fatigam'. Hinc ē enī qd ieremi
as deplorat dicens. foris int' sicut
gladius. & domi mors similis ē.
Foris enī gladius int' sicut. cū nos
exterius feriens uindicta configit.
s; domi mors est. quia & flagella qui
dem sustinet. & tam intus consien
tia tēptationis sordib' munda nē.
Hinc dauid ait. sicut sicut puluis
ante faciē uenti. & angls dñi af
fligens eos. Qui enim in corde suo
auiā tēptationis rapit. quasi ante
uenti faciē puluis eleuat'. Et cum
int' hec diuina dist'ctio p'cutit. qd
aliud qm angls dñi affligit. Sed
hec alit' agunt arep'bis. alit' ab elec
tis. **I**uorū namq; corda ita tēptant'
ut consentiant. istorū v' tēptan
ones quidē suscipiunt s; repug
nant. **I**uorū mens delectabiliter
captiua. & si ad temp' qd male sug
gerit displicet. s; p' modū p' delibe
rationē libet. **I**usti v' sic temptan
onū iacula excipiunt. ut semp' re
sistendo fatigent'. Et si qñdo usq;
ad delectationē temptata mens
rapit. ipsam tamē cici' susceptionē

sue delectationis erubescunt. & fixi censura redarguunt. qd qd int se exurgere carnale dephen dunt. Vn bene mox sub dit. Locuta es quasi una exstutis mulieri bus. Sibona accepimus de manu dñi. mala quare n̄ sustineamus. Dignum quippe ē. ut scā mens spūa li correptione cōp̄mat. qd quid apud se carnale insolent in murmy rat. ne caro aut loquens aspa. ad impatientiā ptahat. aut loquen blanda ad libidinis fluxa dissolu at. Censura g̃ uirilis illicite cogita tionis suggestionē redarguens. dis solutam turpitudinis molliem. rep̄mat dicens. locuta es quasi una exstutis mulierib. & rursū conside ratio numerū cogitationi aspere impatientiā refrenet dicens. Sibona accepim de manu dñi. mala qre n̄ sustineam. Quis q̄ aut subigere uicia appetit. & ad et̄ne retributio nis culmina uere intentionis grē sustendit. quo magis uallari se ui cior bello undiq; conspicit. eo se uirtutū armis robustius accingit. & tanto minus iacula metuit. qn̄ to cont̄ hec uenientia fortit̄ pec tus munit. Sed plerumq; dum con tra hoc temptationū bellū fulciri magni uirtutib̄ nitim̄. quedā senob̄ uicia sub specie uirtutum regunt. & quasi blanda ad nos fa

cie ueniunt. s; cuius adūsitatis sint discussa sentiunt. Vnde & ami cibeati iob quasi p̄ consolatione con ueniunt. s; in contumelia serum punt. quasi insidiantia uicia uir tutū faciē sumunt. s; hostili inue cione nos feriunt. Nam sepe inmo derata ira iusticia. & sepe dissoluta remissio misericordia uult uideri. sepe incautus timor humilitas. sepe ef frenata supbia appetit libertas ap parere. Ad consolandū g̃ amici ue niunt. s; ad increpationis uerba de labunt. quia nimirū uicia uirtu tū specie palliata. blanda quidem supficie inchoant. s; aspa nos cont̄ rietate pturbant. Bene aut̄ dicit. Condixerant enī s̄ ut parit̄ uenien tes uisitarent eū. Vicia q̄ppe sub uirtutū p̄textu condicunt. q̄ s̄ quedā que aduers̄ nos int̄ se qua dā conuenientia coniungunt sic supbia. & ira. remissio. & timor. Vicina namq; ē ira supbie. remissio timori. Condicens g̃ ueniunt. q̄ cont̄ nos s̄ ex quadā putatī cog natione sociant̄. Sed si erūpnā nr̄e captiuitatis agnoscam̄. si ex amore eterne pat̄e in int̄mis dolem̄. uicia q̄ male letis surripunt. bene t̄tib̄ p̄ualere n̄ poss̄t. Vnde & bene sub dit. Cumq; eleuassent p̄cul oculo suo n̄ cognouer̄t eū. Afflicto enim nō uicia minime cognoscunt. q̄a

iste mox cor ut pulsauerunt rep-
bata resiliunt. & que nō letos qua-
si nouerant. quia penetrabant. me-
rentes agnoscere nequeunt. q̄a
ipso nro rigore frangunt. Sed an-
tiquus hostis quo in eis fortit de-
prehendi se conspicit. eo illa sub-
iititū imagine altius abscondit.
Unde subdit. Exclamantes plora-
uerūt. scussiq; uestib' sparserūt pul-
uerē sup caput suū in celum. & se-
derūt cū eo iūta septē dieb' & sep-
tē noctib'. Signat enī pietas p-
ploratū. discretio p̄ scussione uesti-
tū. affectus opum p puluerē
capitis. humilitas p̄ sessionem.
Aliqñdo enī pūm qd hostis insi-
dians simulat. ut ad crudelitati
tūmū deducat. sicut ē complec-
ti p disciplinā culpā phibet. quate-
nus q̄ hic n̄ rep̄m̄t. gehenne ig-
ne feriat. aliqñdo discretionis
imaginē oculis obiect. & ad indi-
cretionis p̄ductt laqueū. sicut ē
cū impulsu ei p infirmitatē nob
plus alimentorū quasi discrete
concedim'. s; indiscrete cont' nō
bella carnis excitam'. aliqñdo
affectū simulat bonorū. s; p hunc
inquietudinē irrogat laborū
sicut ē cū quiescere n̄ ualet. & q̄ si
de otio iudicari timet. aliqñdo
imaginē humilitati ostentat. ut
effectū uilitatis sub̄hat. sic ē

cū quosdā plus qm sunt infirmo-
atq; inuitales sibi metipsis asserit.
ut dum se nimis indigno conside-
rant. res in quib' p̄dēe poterant.
p̄xunus ministrare p̄mescant.
Sed hec uicia que sub iititū spe-
cie antiquū hostis occultat. ualde
subtilit' man' cōpunctioni exami-
nat. Qui enī ueracit' intus dolet.
que agenda foris. q̄n agenda s̄t
ut p̄ uidet. Si enī nō uis cōpuncti-
onis in intus afficit. om̄s strepi-
tus p̄ue ~~actionis~~ suggestionis obmu-
tescit. Vnde & sequit'. Et nemo lo-
quebat' ei ūbum. uidebant enim
dolorē eē uehementē. Si enī cor ue-
racit' dolet. linguā cont' nos uicia
n̄ habent. nam cū plene uita rec-
titudinis querit'. sup uacua sugges-
tio p̄uitatis obducat'. Sepe aut'
si facti nō studio cont' uiciorū in-
centiua st̄ngimū. ipsa etiā uicia
ad usū uirtutū inmutam'. Non
nullō namq; ua possidet'. s; hanc
dū rationi subiciunt. insci' heli-
ministeriū uertunt. Non nullō
supbia erigit'. s; dū diuine formi-
dini animū inclinant. hanc ad de-
fensionē iusticie. in uocē libere
auctoritatis inmutant. Non nul-
los fortitudo carni illecebrat'. s; dū
exercendis p̄is opib' corp' subdit'
unde iniquitatis stimulū passi s̄t
inde pietatis lucra mercent'. Vnde

q̄ bene isdem beatus iob post mul-
ta certamina hostiā p̄miciis im-
molat. Quos enī p̄ contentione
dui hostes p̄tulit. q̄ndoq; p̄ sacfi-
cū ciues reddit. quia dū uiciq̄
quasq; cogitationes subigendo
in uirtutes uertimus. temptatio
nū adūsā studia p̄ intentionē hos-
tiam. quasi adamica corda p̄mu-
ramus. Hec nos in tribus uolumi-
nib; t̄plicit̄ differuisse sufficiat
In ipso namq; opus hui; exordio.
uelut in morē nascitur arboris
lingue radicē fixum. ut expositi-
onis ramos post modū p̄t singu-
la expetunt loca p̄ducamus.

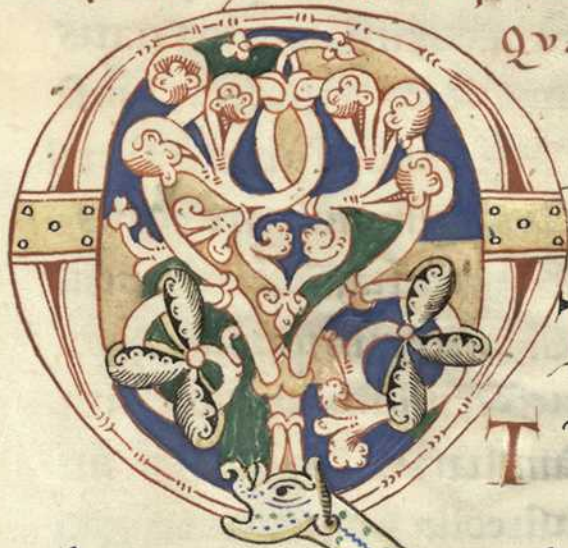
*Explicit lib; t̄cius. Incipit hystoria
libri Quart.*

Post hec aut̄ apuit iob offitū / locut̄ est
in maledix diei suo. Peat dies inq̄nat̄ sū / nox
inq̄ dictū ē / cept̄ ē hō. Dies ille utat̄ in teneb̄s
inreq̄rat eū d̄s de sup̄ / n̄ illustret lumine. Ob-
scurent eū teneb̄ / umb̄ m̄ctū. Occupet eū
caligo / inuoluat̄ amaritudine. Noctē illā
teneb̄s t̄bo possideat. n̄ cōputet̄ in dieb; anni
nec numeret̄ in m̄sib;. Sic nox illa solitaria
nec laude digna. Maledicunt ei q̄ maledict̄ diei.
q̄ parat̄ s̄t suscitare leuiathan. Ob tenebre
stelle celi caligine ei; expectet lucē / n̄ videat
nec ortū surgentis aurorē. q̄ n̄ clusit ostia
uentis. q̄ ne p̄tauit. nec abstulit mala
aboctis mei. Quare n̄ inuoluā m̄ctū sū. eḡ
sū de utō n̄ statū p̄ij. q̄ re except̄ genib;. cur
lacet̄ ubib;. *Item. dormiens silere / somno*

meo regescere cū regib; / cū sub̄ t̄re q̄difi-
cant s̄ solitudine. aut cū p̄ncipib; q̄ possides
aurū. / replest̄ domo sua. arguto. aut sic ab op̄e
abscōdit̄ n̄ sub s̄stere. l̄ q̄ cept̄ n̄ uidet̄ lucē. Ibi
imp̄ij cessant̄ atumultu. / ibi regē uirt̄ fessū robore
q̄nda uincti parit̄ s̄t molestia n̄ audier̄ uocē exactorū.
Paruū / magis ibi s̄. / seruus lib̄ ad n̄o Svo.

Explicit hystoria. Incipit liber

Quartus

**Vs
TEX
TUM**

Considerat. Et se
sum sacre eloqui
norat. n̄ tam se et
one instruit. quā ambigui
te confundit. quia n̄ numq̄m
s̄ int̄ere uerba cōt̄dicunt. Sed
dum a se met ipsis p̄ contrarietate
dissidunt. l̄ctore ad intelligentiā
uertat̄ mittunt. Qd̄ ē enī qd̄ salo-
mon att̄. melius ē comedere & bi-
bere & n̄ longe post subiecit. me-
lius est ire ad domū luctū. quā ad
domū conuiuii. Lux luctū conui-
uiō p̄tulit. qui p̄ uis̄cā potūq;
laudauit. Si enī p̄lectionē bonū
ē comedere & bibere. p̄cul dubio
ēē melius debet ad domū gaudiū

quā addomū lamem pperare. **H**ic
ē enim qđ iterū dicit letare iue
nis in adolescentia tua. & paulo post
subiecit. Adolescentia enī & uolup
tas uana sunt. Quid est enim hoc qđ
p̄us rephendenda p̄cipit. ul' post
p̄cepta rephendit. nisi qđ ip̄s lit
tere uerbis innotuit. ut qui diffi
cultatē exterius patit. uertutis
intelligentiam consideret qm̄ se
quat. **Q**ue nimirū uertutis intel
ligentia. cū p̄ humilitatē cōdis
querit. legendi assiduitate pene
tratur. Sicut enim ignotoꝝ homi
nū facies cernim. & corda nescim.
sed si familiari eis locutione cūun
gim. usu colloquii eoz etiā cogita
tiones indagam. ita cū in sac̄ eloq̄o
sola hystoria aspiciat. nichil aliud
qm̄ facies uidet. Sed si huic assiduo
usu conuinguim. ei nimirū men
tem quasi ex colloctionis familia
ritate penetramus. Dum enī alia ex
aliis colligim. facile in eius uerb
agnoscim. aliud ēē qđ intima
aliud qđ sonant. Tanto autē quisq;
noticie illius extineus reddit. q̄nto
in sola eiū sup̄ficie ligat. **E**cce enī
quo beatus iob diei suo maledixisse
describit. p̄eat dies in q̄ natus sū. &
nox in q̄ dictū ē conceptus ē homo
si sup̄ficies hystorie adtendit. qđ
his uerbis rephensibili inuenit.
Quis autē nesciat diē in quo natus ē

nequaquā tunc stare potuisse.
Modus quippe ē temporis. ut statū
n̄ habeat mansionis. Qui enī puen
tura tendit ad eē. semp̄ exptertis
festinat ad n̄ eē. **C**ur ḡ tantus uir
malediceret rei. qm̄ neq̄qm̄ subsis
tere n̄ ignoraret. Sed fortasse aliq̄
dicat. qđ ex eo pondus uirtutis ei
aspicit. quia t̄bulatōe cōmot
illi rei maledictū irrogat. que con
stat qđ minime subsistat. Sed hoc
cicuius p̄fecta ratio destruit. quia si
subsistebat rescui malediceret. p
nitiosū maledictū intulit. si autē
n̄ subsistebat. otiosum. Qs̄ q̄s̄ v̄ eius
spū plenus est qui ait. om̄e ūbum
otiosum qđ locuti fuerunt homi
nes rationē reddent de eo indie iu
dicii. ita otiosa admittere. sic etiā
p̄nitiosa f̄emidat. Cui adhuc sen
tentie adiungit. Dies illa uertat
in teneb̄s. n̄ requirat eū d̄s desup̄
& n̄ sit in recordatione. & n̄ illustret
eū lumine. obseurent eū tenebre
& umbra mortis. occupet eū ca
ligo & inuoluat amaritudine.
noctē illam teneb̄sus turbo possi
deat. sit nox illa solitaria nec lau
de digna. expectet lucē & n̄ uide
at. nec cētū surgentis aurore. **D**ie
qui elapsus cursu temporis scindit.
cur uerti in teneb̄s dicit. Et cū
constaret quia n̄ subsisteret. cur
optat ut eū umbra mortis obseuret

ul' caligo occupet. ul' implicatio
amaritudinis inuoluat. Aut qm
nocte teneb' sus turbo possideat.
qua nullus status tenet. Aut qm
optat solitaria fieri. que tñseun
do iam fuerat nulla. Aut quom tu
ce expectat. que & sensu caret &
imppo statu n'p manet. Quib' ad
huc uerbis subicit. Quare n' inuul
ua mortuus su. egressus ex utero n'
statim pu. Quare exceptus genib'.
cur lactatus uberib'. Nunc enim
do miens silerē. & somno meo req
escere. Num qd sieg'ssus ex utero
statim pisset. retributionis meritu
ex hac ipsa p'ditione acciperet. Qu
qd etna requie ab etna p'stuit.
Q's quis eni regenerationis unda n'
soluit. reatu p'mi uinculi ligat te
net. Qd v' apud no' ualeat aqua bap'ti
matis. hoc egit apud ueteres. uel
p par uul' sola fides. ul' p maiorib'
uirtus sacrificii. ul' p his qui ex bra
he stirpe p'dierant mysteriu cir
cūcisionis. Nam qd quisq; cū p'mi
parentis culpa concepit p'pha tes
tat' dicens. Ecce eni in iniquitatib'
concept' sum. Et quia is que saluti
unda n' diluit. originalis culpe
supplicia n' amittit. apte p'semet
ipsam ueritat' p'hibet dicens. Nisi
quis renatus fuerit ex aqua & spū
sco. n' habebit uitā etnā. Quidē g'
qd inuulua mortuū se fuisse de

siderat. & potuisse se quiescere ei
de mortis beneficiis spat'. dū con
stet qd nequa qm eū requiescente
suscipet. si a reatu illū originalis
culpe. neq' qm diuine cognitio
nis sacramta liberassent. Quia ad huc
cū quib; quiescere potuisset. adiun
git dicens. Sum regib' & consilib'
t're quiescere. qui edificant solitu
dines. Quis ignoret qd reges t're
ac consules eo solitudine longe
sunt. quo innumeris obsequiū
cuneis constipant. ul' quia difficile
hū ad requiē tendunt. qui tam du
ris rationū multipliciū nexib' astn
gunt. sc'ptura attestante que ait.
iudiciū durissimū in his q' p'sunt
fiet. unde & in eu'glio uertit' dic.
ui multū datū ē. multū querit
ab eo. Qui adhuc q's in eade rege
socios habuisset insinuat dicens
Aut cū p'ncipibus q' possident aurū
& replent domos suā argento.
Rarum ualde ē. ut qui aurū possi
dent. ad requiē tendant. dū p'se
met ipsam ueritat' dicat. Difficile
qui pecunias habent int'ibunt
in regnū celoru. Nam qui hic mul
tiplicandis diuiciis inhiant. que
at'ius uite gaudia spant. Qd ta
men redemptor n'r ut ualde rarū
& ex solo diuino miraculo euenire
posse monstraret. apud homines
inquit hoc impossibile ē apud d'm

aut omnia possibilia sunt. Quia g
uerba hec in supficie ratione dis
cordant. ipsa iam littera indicat
qd in eis scs uir iuxta littera nichil
dicat. Sed si p us in sac eloquio alia
maledicta discutim. hoc qd beati
iob ore pbatum est subtilit in da
gamus. Quid est eni qd dauid q
retribuens mala n reddidit. cu
saul & ionathan bello occumber
ent. gelboe montib maledicti
dicens. montes gelboe nec ros
nec pluuia ueniat sup uos. neq
sint ag pmitay. qd ibi abiectus
e clipeus saul quasi neet unctus
oleo. Quid e qd ieremias cu p dica
tione suam cerneret audientiu
difficultate ppediri maledicti
dicens. maledictus vir q annunti
auit pat meo dicens. natus e tibi
puer masculus. Quid g monte saul
moriens deliquerit. quatin mei
nec ros nec pluuia caderet. & ab
omni eos uiriditatis germine. sen
tentie sermo sicaret. Sed qd gel
boe int pta decursus. in saule aut
uncto & mortuo. moes nri media
toris ~~mediatoris~~ expmit. n
inmerito p gelboe montes supba
iudeoy coe da signant. que dum
in hui mundi desiderius defluus
in xpi ide uncti se morte miscu
erit. Et quia in eis unctus rex coe
paralit mort. ipsi ab omi gre

rore siccant. De quib & quib bene
dicit. ut agri p miciae ee n possit.
Supbe quippe hebreoy mentes
pmituos fructus n ferunt. quia
in redemptoris aduentu ex parte
maxima in pfidia remanentes. p
mordia fidi sequi noluerunt. Sca
namq; ecclia in pmitus suis multi
tudine gentiu secundata. uix in
mundi fine iudeo quo inuenessit
suscipiet. & extremo colligens eos
quasi reliquias frugum ponet. De
quib nimiru reliquias ysaias dicit.
S uerit numerus filioy isrl quasi ha
rena maris. reliquie salue fient. Pos
sunt tam idcirco gelboe montes ore
pphe maledici. ut du fructu exare
scente tra nort. possessores tre steri
litatis dampno feriant. quatin ip
si maledictionis sententia accipent.
qui ap ut se morte regis suscipe in
iquitate sua exigente meruissent.
Sed quid e qd appha maledictionis
sententia uir ille suscepit. qui nat
uitate illius pat nuntiavit. Hoc aut
nimiru tanto intus secus maiori my
sterio plenu est. qnto extrinsecus
humana ratione uacuu. Nam si qd
exterius rationabile fortasse sonus
set. neqqm nos ad studium interi
oris intellectus accenderet. f o g
nobis plenu aliquid intus innuit.
S quo foris itationabile nichil ostendit.
Si enim ex matris sue utero hoc in

mundo ppha affligendus p dicit.
natiuitatis ei nuntius qd deliquit.
Sed quid psona pphie fluctuans. n
ppene meritū ueniens humani
generis mutabilitas designatur. Et
quid patre illius. n iste de q nascim
mundū expmit. Et quis ē ille uir
q natiuitate pat annuntiat. n anti
quus hostis. Qui cū nos in cogitati
onib fluctuare considerat. maloy
mentes qui ex auctoritate huius
mundi pminent ad p suasionem
nrē deceptioni instigat. cūq nos
infirma agere conspexerunt. ea q si
fortia fauorib extollit. & quasi na
tos masculo loquit. cū corrupto
res uerip mendaciū nos extitisse
gūlat. Pat q masculū natū de
nuntiat. qndo huius mundo cū
quē p suaserit factū innocentie
corruptorē demonstrat. Nam cum
cūlibet peccanti ac supbienti di
cit. fecisti sicut uir. qd aliud qm na
tus masculus in mundo phibetur.
Iure itaq uir. q masculū natū nun
tiat maledicitur. quia ipso ei nun
tio. repbum gaudiū nrī corrupto
ris indicat. His q scpturē sacre ma
ledictionib dūcū qd apuit beatū
iob in uoce maledictioni inqram.
nequē dō post uulnera & uerbera
remunerat. lector eius ūba redar
guere n intellegens psumat. Quia
q ut cūq hec que in p fatione fuer

rant exquirenda distinximus. uerba
iam hystorie differentes hec exe
quamur. Post hec apuit iob os
suū. & maledixit diei suo dicens.
peat dies in qua natus sum. Non ē
neglecte differendum qd dicit. apuit os suū. Sēp
expectanda indicat. que sub iun enī sac ex his
git. Sicut enim clausa uascula. qd nunt pmittit
intus habeant ignoram. apto v ore
uasculorū. quid intus secus conti
neat agnoscimus. ita sanctorū corda
que clauso ore occulta sunt. apto
ore de tegunt. & cū cogitationes
de tegunt. os apure referunt. ut in
tentamēte quasi aptis uasculis qd
intus continent festinemus agnos
cere. ac nos met ipsos eoy intimo odo
re recreare. Vnde & sublimia pre
cepta dño in monte dicturo pmit
tit. apient os suū dix. quā uis illic
& hoc accipi debeat. quia tunc su
um os in pceptis apuit. in quib
dudum apuerat ora ppharū. Valde
aut sollet intuentū ē qd dicit post
hec. ut nimirū uirtus rei q agit.
ueracit extempore sentiat. Priu
enim rerū uastitas. extinctio pig
nerū. dolor uulnerū. p suasio con
ingis. aduentus amicoy describit.
qui se idisse uestes exclamantesq fle
uisse. puluere sup capita conspisse
& diu consedentes intus tacuisse me
morant. ac de inde subiungit. Post
hec apuit iob os suū. & maledixit

ss ss

ss ss

ss ss

diei suo. ut ipso uidelicet narrati
 onis ordine ppendat. quia neq^m
 maledictū p impatiētiā pultit.
 qui ad maledictionis uocē a micis
 adhuc tacentib⁹ erupit. Si enī ira
 motus malediceret. audito dāpno
 substantie. cognita morte filiorū
 eum pculdubio ad maledictionē
 dolor excitaret. Sed qd tunc dix
 it audiui mus. At namq; dñs de
 dit. dñs abstulit. Rursum si ira mo
 tus malediceret. saltem pculsus in
 corpore. ul' male suafus a coniuge
 maledictū inferre potuisset. Sed
 quid tunc respondit agnouim⁹.
At namq; Locuta es quasi una ex st
 ultis mulierib⁹. Si bona accepim⁹
 de manu dñi. mala quare n̄ susti
 neam⁹. Post hec v̄ de se b̄t. q̄a amici
 ueniunt. flent. confident. tacent. moxq;
 subiungit hoc qd diei suo maledix
 isse phibet. **N**unus itaq; ē incongru
 um. ut suspicem⁹ eū nullo instigan
 te nullo pulsante ex impatiētia
 ad uocē maledictionis erūpere.
 quē nimirū nouim⁹ int dampna
 rerū. int uerba male suadentis ux
 oris. magna conditoris p̄conia hu
 mili mente reddidisse. Patefecit q̄
 qua mente hec quies dixerit. q̄
 tot di laudes etiā pculsus emanauit.
Neq; enī p̄modū n̄ pculsus supbire
 potuit. quē & in p̄cussione dolor
 humile ostendit. Sed cū certo no

moxq; filioz.
 ut uulnera
 corporis.

uimus. qd maledictū sc̄ptura sc̄a
 phibet. cur recte aliquādo fieri
~~quando fieri~~ dicimus. qd uetari
 eodem sac̄ eloquio n̄ ignoramus.
Sciendum v̄ est quod scriptura sac̄a
 duobus modis maledictū memorat.
 aliud uidelicet quod appbat. aliud
 qd dampnat. At enim maledictū
 p̄fert iudicio iusticie. alit^r liuore
 uindictę. Maledictū quippe iu
 dicio iusticie. ipso p̄mo homini pec
 canti placitū ē cū audiuit. maledic
 tā in ope tuo. maledictū iudicio
 iusticie p̄fertur cū ad abrahā dicit^r.
Maledicam maledicentib⁹ tibi. Rursum
 quia maledictū n̄ iudicio iusticie
 s; liuore uindictę p̄mittur. uoce
 pauli p̄dicantis ammonem⁹. quia
Benedicite & nolite maledicere. &
 rursum. neq; maledici regnū di
 possidebunt. Dñs q̄ maledicere dicit^r
 & tam maledicere homo phibet.
 q̄a qd homo agit malicia uindictę
 dñs n̄ facit n̄ examine & uirtute iu
 sticie. Cum v̄ sc̄i iuri maledictioni
 sententiā p̄ferunt. n̄ ad hanc exuo
 to ultionis. s; iusticie examine erū
 punt. Intus enim subtile di iudiciū
 aspiciunt. & mala foras exurgemia
 quia maledicto debeant feriri cog
 noscunt. & eo in maledicto n̄ pec
 cant. q̄a ab int̄no iudicio n̄ discordant.
Hinc ē qd petrus in offerentē s̄ peccu
 niā symonē sententiā maledictio

62
nis intressit dicens. Pecunia tuate
cū sit in pditionē. Qui enī nāt. ē.
sed sit. n̄ indicat uos; optat uo m̄
se hec dixisse significat. Hinc helyā
duob' q̄n quagenariis ad se uenien
tib' dixit. Si homo dī sum. descendat
ignis de celo & consumat uos. Quorū
utroq; sententiā. q̄nta uertutis
ratione conualuit. termin' causē
monstrauit. Nam & symon et̄na p
dione interit. & duos q̄n quage
narios de sup ueniens flamma con
sumpsit. Virtus ḡ subsequens testi
ficatur. quā m̄re maledictionis
sententiā pmittit. Cum enī & male
dicentis innocentia pmanet. & tam
eū qui maledicit usq; ad interitū
maledictio absorbet. exitusq; partī
sine colligit. quia ab uno & intimo
iudice in reū sententiā sumpta ia
cūlat. Sḡt si subtilit' beati iob ūba
pensamus. n̄ ē eius maledictio ex
malitia delinq̄ntis. s; ex rectitudi
ne iudicis. n̄ ē ira cōmoti. s; doct̄na
t̄nquilli. Qui enī tam recta male
dicens intulit. n̄ p̄turbationis ui
cio succubuit. s; doct̄ne magiste
rū impendit. Vidit quippe ami
cō cū clamore flere. uidit uestes
seindere. uidit capita conspersis
se puluere. uidit consideratione
sue p̄cussionis obmutescere. & uir
sc̄s inspexit. quia hūi qui p̄spa tem
poralia requirebant. ex compara

tionē mentis p̄p̄e eū temporali
fractū aduersitate crediderant.
p̄spexit qd̄ t̄nstorīa afflictione
p̄cussim desp̄ate n̄ flerent. nisi
ipsi desp̄atam mentē. abspe inco
luntatis int̄ne subtraherent. & dū
erumpit foris in uocē doloris. uul
neratis intus ostendit uirtutē me
dicaminis dicens. Peat dies in qua
natus sum. Quid enī debet p̄diem
natiuitatis. n̄ om̄e hoc temp' n̄re
mortalitatis intellegi. qd̄ q̄m diu
nos in hac n̄re mortalitatis corrup
tione retinet. et̄n̄tatis nob̄ inco
mutabilitas non apparet. Quia ḡ
diem iam et̄n̄tatis uidet. egre
diem sue mortalitatis sustinet. Et
notandū quia nāt. peat in qua
conditus sum. s; peat dies in q̄ nat'
sum. Indie quippe iusticie condi
tus est homo. s; iam in tempore
culpe natus. adam v̄ conditus. s;
cain p̄mus natus ē. Quid ē ḡ diei
natiuitatis maledicere. nisi apte
dicere ei dies mutabilitatis peat.
& lum̄ et̄n̄tatis erumpat. Sed p̄
ire duob' dicere modis solemus.
alī p̄re dicimū. q̄ndo aliqd̄ opta
mus ut n̄ sit. & alī p̄re dicimū
q̄ndo optamū ut male sit. Hoc qd̄
de hoc die subdit. obscure teum ca
ligo & in uoluat amaritudine. ū
quido ostendit. quia dies ista n̄ tra
uit n̄ sit. s; ita p̄re optat. ut male sit.

In uolui enim amaritudine non potest.
quod omnino perditum est. Hoc autem tem-
pus nostre mutabilitatis. quandoque
ita periturum id est transitorium est ut male
sit. sed ut penitus non sit. angelus in sacro
eloquio attestante qui ait. **U**iuuen-
tem in secula. quia tempus iam non est.

Nam et sic propheta dicit. **E**rit tempus eorum
in eternum. Quia per momenta tempus
deficit. nomine temporis eorum de-
fectum uocauit. ostendens quod sine fi-
ne omnino defectu deficiunt. hi qui

auersionem in tunc consolatione separant.
Quia ergo nostre mortalitatis hoc tempus
non ita ut male sit. sed ita periturum non sit. quod
rendum est quid sit quod non ita ut non sit
sed ita perire optat ut male sit. **H**uma-
na et enim anima seu angelicus specie
ita immortalis est ut uiuere possit

ita mortalis ut mori non possit. **N**am

perdit. et enim
est uiuere. neque
in neque per supplicium amittit.

beate uiuere siue per uicium seu per sup-
plicium. **A**qualitate
enim uiuendi deficit. sed omnino
subsistendi interitum. nec moriens
sentit. **U**t ergo breuiter dixerim. et in-
mortaliter mortalis et mortaliter
immortalis. **D**um ergo dies ut perat
optat. et paulo post inuoluendum
amaritudine dicit. quem credimus
quod uir sanctus diei nomine exprimere
uoluit. non apostatam spiritum. qui in
uiuendi etiam moriendo
subsistit. quem perditio uite non sub-
trahit. **Q**uia ergo in eterno dolore po-

situm seruando mors immortalis
extinguit. quia iam ab amaritudi-
nis gloria delectus est. adhuc optat
ut perat. ut uidelicet retrusus
dignus supplicii. etiam temptan-
di licentiam amittat. is nimirum
diem se exhibet. quia per propria illi est.
sed in noctis tenebris desinit. quia ad
aduersa perducit. **D**iem namque osten-
debat cum dixit. **I**n quo cumque die
comedetis ex eo. apertum oculi uiri
et erit sicut dii. sed noctem intulit cum
ad mortalitatis tenebras perduxit.

Dies itaque est illibata promissa melior.
sed nox est exhibitum. ipsa experientia
calamitatum. **A**ntiquus hostis di-
es est per naturam bene conditus. sed
nox est per meritum ad tenebras dilap-
sus. dies est cum pollicendo bona
humanis aspectibus lucis seu angelum
simulat paulo attestante qui ait
ipse enim in sathanas transfiguratus
in angelum lucis. sed nox est cum mente
consentientium erroris tenebris
obscurat. **V**ir ergo sanctus in dolore
per pro causam totius humani gene-
ris deflens. et nil speciale omnium
in speciali uulnere cogitans. re-
ducit ad animam originem culpe
et considerationem iusticie doloris
temper pene. uideat humanum
genus unde et quo cecidit dicat.
perat dies in quo natus sum et nox
in quo dictum est. conceptus est homo.

ac si apte dicat. **P**eat spes ab apo-
stata anglo illata qui die si simv-
lans expmissione diuinitatis
emicuit. s; nocte se exhibens. lu-
cem nob nre immortalitatis obscu-
rauit. **P**eat antiquus hostis qui
lucē pmissionis ostendit. s; pec-
cati teneb's contulit. qui quasi di-
em blandiendo se innotuit. s; usq;
ad teneb'sam noctem ex imp'ssa co-
dis cecitate pduxit. **S**equit'. **D**ie
illa uertat' in teneb's. Quasi lucet
dies iste mentib' hominū. cū pra-
uitatis eius p'suasio p'spa credit'.
& qualis sit int'us n' uidetur.
s; cum iniquitas illius sicut ē agno-
scit'. dies falsē pmissionis. quasi q'
busdam ante iudicis nri oculos
tenebris obscurat'. quia uidelicet
qualis est in merito. talis p'spici-
t' in blandim'to. **I**n tenebras dies
uertit'. q'ndo ad u'sa intellegim'
etiam que p'spa suadendo polli-
cet' ^{ueritate}. in teneb's dies, q'ndo anti-
quus hostis qualis ē se uiens. talis
anob' p'spici' etiam in blandim'tis
latens. ne fictis p'sp'tatibus quasi
ex diei lumine illudat. & ueris im-
serius ad peccati tenebras p'trahat.
Sequit'. Non requirat eum d's de
sup. & n' illustret lumine. **O**mps
d's sicut ex nichilo bona facere
potuit. ita cū uoluit p' incarnati-
onis sue mysteriū etiam p'dita bo-

na reparauit. **D**uas v' ad intellegen-
dū se creaturas fecerat. anglicā ui-
delicet & humanam. utraq; v' sup-
bia p'eult. atq; a statu ingenite rec-
titudinis f'regit. s; una regimen car-
nis habuit. alia v' nichil infirmū
de carne gestauit. **A**ngls namq; so-
lum in sp'e. homo v' & sp'e & caro. **M**i-
serus q' creator ut redimeret illā
ad se debuit reducere. quā in p'e-
tatione culpe ex infirmitate aliqd
constat habuisse. & eo alias debu-
it apostatam anglin repellere. q'
cum ap'sistendi fortitudine corru-
it. nichil infirmū ex carne gestauit.
Vnde & recte p'salmista cū misertū
redemptorē hominib' diceret. ip-
sam quoq; causam miserie exp'ssit
dicens. Et memoratus est quia caro
sunt. ac si apte diceret. quo eorū
infirma ~~infirma~~ uidit. eo dist'cte
culpas punire noluit. **E**t adhuc
aliud. quo & p'ditus homo reparari
debuisset. & supbiens sp'e reparari n'
posset. q'a nimirū angls sua malicia
cecidit hominē v' aliena p'trauit.
Quia g' humanū genus ad lucē pe-
nitentie redemptoris aduentu
reducitur. apostata v' angls ad re-
stauratiōē lucis. nulla spe uenie
nulla conūsiōis emendatione
reuocat'. dicat' recte. Non requirat
eū d's de sup. & n' illustret lumine.
ac si apte diceret. Quia ipse teneb's

intulit. toleret sine fine qd fecit.
nec umqm lum psum status reci
piat. quia hoc etiam n suafus ami
sit. **Sequit.** Obscurent eum teneb
e & umbra mortis. P umbra mortis
obliuio debet intellegi. quia sicut
mors punit uitā. ita obliuio extin
git memoriā. Quia g apostata
angls etne obliuioni tdit. umbra
mortis obscurat. Dicat g obscure
eum tenebre & umbra mortis. idē
siceū erroris sui cecitas obruat. ut
nequaqm ulterius ad lucē peniten
tie p diuini respectus memoriā
resurgat. **Sequit.** Occupet eum
caligo. & inuoluat amaritudine.
Antiquus hostis nequitię sue uin
culis affectus. aliud ē qd nunc pa
tit. aliud est qd in fine patietur.
Quia enī lucis intime ordine cecidit
nunc semetipsum in tūsecus erro
ris caligine confundit. sed post hoc
amaritudine inuoluit. quia ex me
rito spontaneē caliginis etno gehen
ne tormento cruciat. **Dicat** g is
qui serenitatē lucis intime pdidit.
qd est qd ante extremū suppliciu
tolerat. **Occupet eum caligo.** Sub
iungat etiā qd illum pena subsequi
sine tmino deuaſtat. **I**nuoluatur
amaritudine. Omne qppe qd in uo
luttū ē sine suū. qsi nusqm ^{indicat} iudicat.
qā sic n ostendit quo incipit. ita n
de regit. quo desistit. **I**nuolui enī

amaritudine antiquus hostis dicit.
quia supbie ei supplicia. n solum
omimoda. s. etiā infinita pparat.
Que uidelicet ei pena tūc incium
sumpsit accipit. cū distictus ad exam
iudiciū iudex uenit. **V**nde & bene
subdit. Noctē illā tenebrosus turbo
possideat. **S**criptū qppe est. **D**s manu
feste ueniet. d's nr & n silebit. **I**gnis
in conspectu eius ardebit. & in cir
ctu eius tempestas ualida. **T**enebrosū
g turbo hac noctē possidet. qā apos
tata spm a conspectu disticti iudicis
ad etna supplicia. pauenda illatē
pestas rapit. **T**urbine g nox ista pos
sidet. quia supba eius cecitas. disti
ta animadūſione pcutit. **Sequit.**
Non cōputet in dieb' anni. nec nume
ret in mensib'. **A**nnū p dicationē
supne grē n inconuenient accipi
mus. quia sic in anno congesti dieb'
temp' pſicit. ita in supna grā iur tu
tū multiplex uita complet. **P**otest
p annū etiā multitudo intelligi
redemptorū. qā sicut ex dieb' mul
titudine annus du cit. ita ex collec
tione bonorū omniū. illa electorū
innumabilis unūſitas expletur.
Hunc namq; annū pfecte multitu
dinis ysaias p dicit dicens. **S**pē dñi
sup me eo qd unxerit me dñs ad an
nuntiandū mansuetis misit me.
ut mederer contos corde & p d
carē captiuus indulgentiā. & clau

sis aptione. & predicare annū placabilem dñi. Annus placabilis dñi dicitur. cum futura plebs fidelium ueritatis lumine illustranda predicetur. **Q**uod dicitur per dies nisi singule queque electorum mentes. quod per menses non multiplicare eorum ecclesie que una catholica faciunt designant. **I**lla ergo nox non computetur in diebus anni. nec numeretur in mensibus anni quia antiquus hostis superbie sue tenebris pressus. aduentum quidem redemptoris conspicit. sed nequam aduenientem electus redit. **H**inc enim septimum mensis usque enim angelos apprehendit. sed semper abrahe apprehendit. **I**decirco namque redemptor noster non angelus sed homo factus est. quia homo procul dubio fieri debuit. quod redemit. ut et perditum angelum non apprehendendo desereret. et hominem in semetipso apprehendendo repararet. **P**ossunt etiam dies hi qui in interna luce permanent anglici spiritus menses autem eorum et diuinitas et dignitates intelligi. Singuli enim quinque spiritus quia lucent dies sunt. sed quia certis quibusdam dignitatibus distinguuntur. ut alii throni. alii dominationes. alii principatus. alii potestates sint. per hac ipsa distributione agminum menses uocantur. **S**ed quia antiquus hostis nequam ad meritum lucis nequam ad ordinem supernorum agminum reducit. nec in diebus anni nec in mensibus numerat. Sic quippe illum perpetrata superbie cecitas grauatur. ut

ultimam ad illa claritatis intus agmina superna non redeat. **N**equaquam iam stantibus lucis dignitatibus ammiscetur quia tenebrarum suarum merito semper ad ima deprimitur. **Q**ui quia ab illa parte celestis frequentia exorsus in perpetuum permanet. recte adhuc subiungitur. **S**it nox illa solitaria. nec laude digna. **N**ox illa solitaria efficitur. quia distinctione perpetua a frequentia parte supernae separat. **Q**uod tamen et aliter intellegi potest. ut uidelicet hominem quem socium ad predicationem fecerat amittat et solus cum suo corpore hostis preat. dum multos quos destruxerat redemptoris gratia reformat. Solitaria ergo nox efficitur. cum sublati sunt qui electi sunt solus antiquus hostis eternus gehenne ignibus mancipatur. **B**ene autem dicitur. nec laude digna. **C**um enim humanum genus erroris tenebris pressum deos lapides crederet. per hoc quod ydolis seruebat. quod aliud quam seductoris sui facta laudabat. **U**nde bene per paulum dicitur. Scimus quia nichil est ydolum. sed que ymmolant gentes demonibus ymmolant. **Q**ui ergo uenerationi substrati sunt. quod aliud quam noctis tenebras laudauerunt. **S**ed ecce iam cernimus quia nox illa non est laude digna cognoscitur. cum a redepto humano genere ydolorum ueneratio reprobatur. et solitaria nox relinquatur. quia cum dampnato apostata spiritu ad

tormenta nonitur. Sequitur. Maledicant
ei qui maledicunt diei. qui parati sunt
suscitare leuiathan. In translatione
ueteri non ita dicitur: sed maledicat eam.
qui maledixit diei. qui capturus est
grande cetum. Quibus uerbis apte os-
tenditur. quod a seculo uiro in fine mun-
di uentura antichristi perditio prouidet.
Malignus namque spiritus. qui per meritum nox est.
die se in mundi fine simulat. cum se
quasi dominum hominibus ostendit. cum clari-
tate sibi diuinitatis fallaciter tribu-
it. et supra omne se quod deus uel dicitur
uel colitur extollit. Hoc est qui maledicit
qui maledicit diei. quia ille nunc
malicia eius destruit. qui illustrati-
one aduentus sui. tunc etiam poten-
tia eius fortitudinis extinguit. Unde
et bene subiungitur. Qui captus
est magni ceti. Huius enim ceti forti-
tudo in aquis capit. quia antiqui
hostis uersutia. baptismi sacramen-
to superat. Sed quod translatione uete-
ri de auctore omnium dicitur. hoc
translatione hac que a patribus nos ex
hebreo et arabico quod sermone deri-
uata. de electis eius angelis memo-
rat. De his namque dicitur. Maledi-
cant ei qui maledicunt diei. Die
se quippe iste superbiens spiritus osten-
tare etiam angelicis potestatibus
uoluit. cum se super cetos quasi impo-
tentia diuinitatis extollens. totum
se ad interitum legiones traxit. Sed

hominum qui in auctore suo hu-
mili corde perstrerunt. cum erro-
ri eius noctem in eis conspicerent.
diem claritatis illius de semet ipsis
humilia sentiendo calcauerunt. Qui
nunc nobis ei doli tenebras indicant.
et quia sit illius despicienda ficta
claritas de monstrat. Dicit ergo de te-
nebris nocte que humane infirmi-
tatis claudat. ^{oculos} Maledicant ei qui ma-
ledicunt diei. id est illi electi spiritus er-
roris eius tenebras dampnando de-
nuntiet. qui magnitudinem clari-
tatis illius iam fictam uiderunt. Be-
ne autem subdit. Qui parati sunt su-
scitare leuiathan. Leuiathan quippe
interpretatum dicitur additamentum
eorum. Quorum scilicet non hominum.
Recte autem additamentum eorum dicitur.
quia postquam prima culpam mala
suggestione intulit. hanc cotidie
augere quorumlibet persuasionibus non
desistit. Vel certe per exprobrationem
leuiathan uocatus est. id est addi-
tamentum hominum dictus est. Los namque
in paradyso in mortales repperit.
sed diuinitatem in mortalibus promitte-
ndo. quasi eis aliquid ultra quam erat
se addere spondit. Sed dum blan-
de non habita se daturum prohibuit.
callide et habita subiecit. Unde et
eundem leuiathan ita propheta descri-
bit dicens. Super leuiathan serpentem
uectem. super leuiathan serpentem

05
tortuosum. **L**euathan quippe
iste in eo qd se addere homini spo
pondit. tortuosus adeu sinib' irrep
sit. qd du falso impossibilia pmit
tit. uere & possibilia sustulit. **Q**ue
rendu v nob e. cur qui serpente
dixerat. tortuosumq; ilico subiun
gens. int posuit uecte. nisi forte
qd in serpentis tortitudine fluxa
mollies. in uecte aut e duricia
rigiditas. **U**t g hunc & durum
signaret & molle. uecte nominat
& serpente. **D**urus quippe e pma
licia. mollis p blandimenta. **V**erū
g dicit. qd usq; ad necē pcutit. ser
pens aut qd se p insidias molit
infundit. **S**ic leuathan electi angloz
spe. nūc in puteo abyssi clausum p
munt. **V**nde scptū ē. **V**idi anglm
descendentē de celo habentē cla
uem abyssi. & catenā magnā in
manu sua. & apphēdit draco
nē serpente antiquū. qui ē dia
bolus & sathanas. & ligauit eum
pannos mille. & misit eū in abyssum.
Quē tam in mundi fine ad
aptiora certamina reuocant. &
totū cont nos in suis uirib' relax
ant. **V**nde illic rursū scptum ē.
ū cōpleti fuerint mille anni. sol
uet sathanas. **S**ue enī apostata
angls. qui ita conditus fuerat.
ut angloz ceteris legionib' emi
neret. ita supbiendo succubuit

ut nunc stantū angloz ditioni
substratus sit. quaten' ul' ad utili
tatē nrām eis ministratib' religat
lateat. ul' tunc ad pbationē nrām
eis relaxantib' totis se uirib' cont
nos solutus exerceat. **Q**uia g hū
electi spe supbu apostatā cōpmu
q humiles hunc sequi noluerūt ip
sisq; am ministratib' disponit. ut ad
intentionē apt certamini destru
endus funditus. qndoq; reuocet.
dicat recte. q parati sūt suscitare
leuathan. **Q**uia tam hosti callidū
adapta bella nec dū suscitatus est.
quom quorundā mentes nox ista
nunc latent obscurer insinuet. **S**e
q. **O**btenebrent stelle caligine ei.
In scptura sacra stellaz nomine. ali
qndo scōz iusticia. que in hui' uite
teneb' lucet. aliqndo hypoctaz
fictio demonstrat. qui bona q
faciunt ad picipiendas laudes
hominib' ostendit. **S**ienī recte ui
uentes stelle nē eēt. nequaquā
paulū discipulis diceret. **I**n me
dio nationis prauē & puerse int
q's lucet sicut luminaria in mū
do. **R**ursum sunt eos q recta age
re uident. quidā de actione sua
retributionē fauoris humani nō
quererent. neq' in iohanne stel
las ruere a celestib' uideret dicens.
Misit draco caudā. & t'xt tēiam
partē stellaz. **D**raconi enī cauda

stellæ p[er]strahit[ur]. quia extrema
p[er]suasione anti xp[ist]i quidā qui vi
dent lucere rapiunt. Stellas namq[ue]
int[er]am t[er]re ē. eos qui uident
studio uite celestis inherere. exa
more t[er]reno iniquitati apti erroris
inuoluere. Sunt nāq[ue] n[on]nulli q[ui] an
te humano oculo. ueluti magnis
opib[us] lucent. s[ed] q[ui]a hec ipsa opa am
undo corde n[on] p[er]deunt. capti in oc
cultis cogitationib[us]. nocti huius
teneb[us] obscurant[ur]. quia sepe ea q[ue]
que mundo corde n[on] faciunt. etiā
opa amittunt. Quia g[itur] nox p[ro]uale
re p[er]mittit. q[ui]ndo & uit[ae] bona opa
cordis intentio minime mundat.
dicit recte. Obscurent[ur] stelle cali
gine ei[us]. id ē cont[ra] eos q[ui] ante hu
manos oculo. q[ui]si bonis opib[us] splen
dent malicia antiq[ue] hostis obscura
p[ro]ualeat. & hoc q[ui]d ante humana
iudicia sup[er]ferant lum[en] laudis de po
nant. Caligine q[ui]ppe noctis obscu
rant[ur]. cū x[rist]i uita apto errore con
fundit[ur]. ut nimirū tales etiā fori
in actione appareant. quales ap[er]it
semet ipsos intus diuino parere. ^{iv}
dicio n[on] formidant. Sequit[ur]. Expectet lu
cē & n[on] uideat. nec ortū surgentis
aurore. In euangelio uertit[ur] dic[ti]o. Ego
sū lux mundi. Sicut aut[em] isdē re
de p[ro]ter n[on] una p[er]sona ē cū congre
gatione bonor[um]. ipse namq[ue] caput
ē corporis. & hui[us] nos caput corporis.

ita antiquū hostis una p[er]sona ē. cū
cumeta collectione rep[er]boz. q[ui]a ip
se eis ad iniquitatē q[ui]si cap[er]t p[er]mi
net. illi aut[em] dū p[er]suasā de seruicij
uelut subiunctū capiti corp[us] in
herent. Q[ui]d g[itur] de hac nocte idē an
tiquo hoste dicit[ur]. dignū est ut ad
corp[us] ei[us]. id ē ad iniquitatē quosq[ue] deri
uet. Q[ui]a g[itur] redemptor humani ge
neris lux ē. q[ui]d ē q[ui]d de nocte dicit[ur]
expectet lucē & n[on] uideat. ^{n[on]nulli} sic sunt
n[on]nulli qui fide q[ui]m opib[us] destru
unt. tenere se sermonib[us] ostendunt.
De quib[us] p[ro]p[ter] paulū dicit[ur]. Qui confitent[ur]
se nosse d[omi]n[u]m. facti aut[em] negant. Ii
nimirū aut p[ro]uast[ur] q[ui] faciunt.
aut recta opa n[on] recto corde sectant[ur].
Non enim de suis opib[us] retributionē
p[er]petuas. s[ed] t[ra]nsitoria fauores q[ui]r[unt]
& tam[en] quia quasi scōs laudari se
audiunt eē se ueracit[er] scōs abire.
& q[ui]nto se ex multor[um] estimatione
inrephensibiles putant. tanto di
em disticti iudicii securi expectant.
De quib[us] bene p[ro]p[ter]ham dicit[ur]. Ve
desiderantib[us] uiā d[omi]ni. ~~Ve deside~~
~~rantib[us] diem d[omi]ni.~~ Quib[us] beatus iob
debitā sententiā p[ro]fert p[re]dicantis
studio n[on] optantis uoto dicens. Ex
pectet lucē & n[on] uideat. Nox quip
pe illa uidelicet teneb[us]us hostis
in membris suis expectat lucē & n[on]
uidet. q[ui]a u[er]o hui[us] q[ui] fide sine opib[us]
retinent. cū p[er] eadē fide in extremo

66
iudicio saluari se posse confidunt
spes eorum frustrabitur quia hanc ma-
le uiuendo de moliti sunt. quoniam con-
fitendo tenuerunt. Vbi huius qui per huma-
na laudem in bona actione se exhib-
ent. incassum adueniente iudice
retributione bonorum opum spoli-
antur. quia dum hec in ostentatione facilius
laudis. iam premium ab humano ore
reperunt. ueritate attestante quod ait.
Amen dico uobis. receperunt mercedem
sua. Vbi et bene subditur. Hec ortus
surgentis aurore. Aurora quippe
dicitur ecclesia. quae peccatorum suorum tenebris
ad lucem iusticie permutatur. Unde et
hanc sponsus in cantico canticorum mi-
ratur dicens. Que est ista quae pergit
quasi aurora consurgens. Quasi auro-
ra quippe electorum surgit ecclesia. quae
per uitam tenebris deserit. et se in
nouum luminis fulgorem conuertit.
Nulla ergo luce quae in districto iudicio ad-
uentum monstrat. corpus dampnati
hostis ortus surgentis aurore non vi-
detur. quia cum districtus iudex ad retribu-
tionem uenerit. iniquus quisque suorum
caligine meritorum pressus. quanta clari-
tate sancta ecclesia in intumescens cordis lumen
surgat ignorat. Tunc namque electorum
mens in altum rapitur. ut diuinitatis
radius illustretur. et quo eius respectu
profunditur eo ultra se gratia chorus can-
te subleuat. Tunc sancta ecclesia plena
aurore fit. cum mortalitatis atque igno-

rantie suae tenebris funditur amittit.
In iudicio ergo adhuc aurora est in
regno dies. quia et suam cum restau-
ratione corporum uidere lumen in iu-
dicio inchoat. et tamen uisum plenius
in regno consummat. Ortus itaque
aurore est exordium clarescentis ecclesie.
quoniam uidere reprobis nequeunt. quia
a conspectu iudicis districti malorum
suorum pondere ad tenebras pressi per-
prehuntur. Unde recte per prophetam dicitur.
Tollatur impius ne uideat gloriam dei. Hinc
est quod de hac aurora per psalmistam dicitur.
Abscondes eos in abdito uultus tui ac-
turbatione hominum. Hec tunc enim quisque
in iudicio per tunc uisum in uultu di-
uinitatis absconditur. dum reproborum foris
cectas. districta animaduersione iusti-
cie repulsa turbatur. Quod etiam ad presens
non inconuenienter accipimus. si simu-
latorum corda subtiliter indagamus. Arro-
gantes namque et hypochritae bonorum
facta exterius aspiciunt. eosque in fac-
tis suis laudari ab hominibus agnoscunt
eorumque celebrari nomen mutant. et quod
per bene gestis laudes suscipiant ui-
dent. sed quanto studio easdem laudes fu-
giant non uident. apta eorum opera
considerant. sed quod sola spe uitae haec
operantur ignorant. Qui enim uera luce
iusticie clarissimi. per tenebras uitae
intentionis immutantur. ut et obscu-
ritatem uitae terrene appetitionis ple-
ne desiderant. et corda sua ad superne

lucis desideria perfecte conuincant. nec cum aliis apparent lucidi. sint sibi met obscuri. Arrogantes quod bona facta considerant. corda non pensant. imitant unde laudari foris ualeant. non unde intus ad iusticie lumen surgant. et quasi ortum surgentis aurore uidere nesciunt. qui intentione religiose mentis considerare contempnunt. Potest etiam sanctus uir gratia prophetae spiritus plenus. iudee perfidiam redeptore ueniente conspiceret etque certatis dampna publica hec quasi exoptantis qualitate prophare ut dicat. Expectet lucem et non uideat. nec ortum surgentis aurore. Iudea quippe expectauit lucem et non uidit. quia humani generis redemptore uenturum quidem prophando sustinuit. sed uenientem minime cognouit. et quasi ad spem aperuit mentis oculos ad presentiam lucis clausit. Que et surgentis aurore ortum non uidit. quia infirma illa sancte ecclesie per media uenerari contempsit. dumque hanc labefactari suorum mortibus credidit ad que fortia pueniret ignorauit. Sed quia de infidelibus loquens iniqui capitis membra innotuit. ad ipsum rursum caput ^{iniquorum} uerba conuertit dicens. Quia non conclusit ostia uentis qui porta uert me. nec mala abstulit mala ab oculis meis. Quod unicuique homini uentus est malus. hoc uniuerso huma-

no generi existit habitatio illa summa paradysi. Ex ipsa namque plures humani generis uelut exuente perdit. et quasi ad incrementa corporis. sic ad augmenta propaginis fortis emanauit. ibi conceptio nostra coaruit. ubi origo hominum homo primus habitauit. Sed huius uentis ostia serpens aperuit. quia persuasione callida in corde hominis mandatum celeste dissoluit. huius uentis ostia serpens aperuit. quia munita supernis monumentis claustra mentis irruit. Sanctus igitur uir in pena quam tolerat ad culpam mentis oculos reducat. doleat hoc quod tenebrarum nox. id est antiqui hostis obscura suggestio humanis mentibus intulit. doleat hoc quod suggestioni callide humana mens insua deceptione consensit et dicat. quia non conclusit ostia uentis qui porta uert me. nec abstulit mala ab oculis meis. Nec moueat quod non conclusisse queritur. quem aperuisse paradysi ianuam deestatur. Non conclusit enim diem aperuit. et mala non abstulit irrogauit. Quasi auferret enim si quiesceret. et quasi clauderet si ab irruptione cessaret. Pensat namque de quo loquitur. et perpendit quod per uos spiritui quasi lucra nobis dedisse fuerat. si dampna non intulisset. Sic nos de latronibus loquimur. quia caput suum donant uitam. si non abstulerint. Libet hec ab inchoatione repetere. atque ex

eo qđ in usu p̄sentis uite cognoscim⁹
moralit̄ retractare. **B**eat⁹ iob consi
derans post qm̄ amentis statu occu
buit genus humanū. q̄nta in reb⁹
p̄sp̄s fiducia subleuet². ut q̄nta ex
adūsis p̄turbatione stangat². ad il
lū quē habere in paradysō potuit in
cōmutabilitatis statū mente recucur
rit. & mortalitatis lapsū p̄sp̄a &
adūsa uariantē. quā despicibile cer
neret. maledicendo de clarauit dicē.
Peat dies in q̄ natus sum. & nox in qua
dictū ē conceptus ē homo. Quasi diē
quedā ē. cū mundi hui⁹ p̄sp̄tas arri
det. s; dies iste in noctē desinit. q̄a
sepe temporalis p̄sp̄tas ad tribulationē
teneb⁹ p̄ducit. Hunc p̄sp̄tatis diē
p̄p̄ha conspexerat cū dicebat. Diem
hominū n̄ concupiui tu scis. Hāc tribu
lationis noctē postremo incarnatio
nis sue tempore passiurū se dñs numi
abat. cū p̄psalmistā q̄si ex p̄terito di
ceret. Usq; ad noctē increpuerūt me
renes mei. Potest autē p̄ diē peccati
delectatio. p̄ noctē v̄ceitas m̄tis
intelligi. p̄ quā se patit² homo incul
pe p̄p̄tatione p̄st̄m. Optat q̄ p̄ire
diem. ut omē qđ blandiri culpa cer
nit. uigore iusticie intuemēte
destruat². Optat etiam p̄ire noctē.
ut qđ cecata mens etiā p̄ consensum
p̄petrat. animadūsiōne penitentie
extinguat. Sed querendū nob̄ ē. cur
indie homo natus dicit². in noctē

conceptū. **S**criptura sacra t̄b⁹ modis
hominē appellat. scilicet aliq̄ndo p̄
naturā. aliq̄ndo p̄ culpā. aliq̄ndo p̄
infirmitatē. Homo quippe in ea p̄
naturā dicit². sicut sc̄ptū est. faciam⁹
hominē ad imaginē & similitudinē
nr̄am. Homo p̄ culpā sic sc̄ptū ē. Ego
dixi dū estis & filii excelsi om̄s. uos
autē sicut homines moriemini. ac si
apte dicat. sicut delinq̄ntes ob̄itis.
Vnde & paul⁹ ait. Cū sit int⁹ uos zelus
& contentio. n̄ne carnales estis. et
sc̄dm̄ hominē ambulati⁹. ac si dicat.
qđ disc̄des int⁹ ductus. n̄ne adhuc
ex reprehensibili humanitate pecca
tis. **H**omo p̄ infirmitatē sic sc̄ptū ē.
Maledictus qui sp̄e suā ponit in homi
ne. ac si apte diceret. In infirmitate
homo indie nascit². s; in noctē conce
pit². q̄a neq̄qm̄ delectatione peccati
rapit². n̄ p̄us p̄uoluntarias mentis te
neb⁹ infirmet². ante enī cecus in m̄te
fit. & post modū se rep̄be delectatio
ni subst̄nit. Dicat⁹ ḡ. **P**eat dies in q̄
natus sū. & nox in qua dictū ē concep
tus ē homo. idē p̄eat delectatio q̄ in
culpa hominē rapuit. p̄eat incauta
m̄tis infirmitas. q̄ usq; ad tenebras
prauū sens⁹ excerauit. Homo enī dū
blandim̄ta delectationis caute n̄ p̄
spicit. etiam in noctē nequissime p̄
p̄tationis ruit. Sollet⁹ ḡ uigilandū
est. ut cū blandiri culpa inchoat. ad
q̄ntū interitū mens trahat agnoscat.

Unde & apte subdit. Dies illa uertat^r
inteneb^s. Dies quippe inteneb^s uer
titur. cū culpa in ipso delectationi
excedio. ad quē pdmonu^r sapiat fi
nē uidet. Inteneb^s diē uertimus
cū nos metipso^r distēte punientes
ipsa delectationis prauē blandim^r
p distēte penitentie lām^r crucia
mus. cū flendo insequim^r. qē qd in
cōde tacti ex delectatione peccam^r.
Quia enī cū fidelis q^sq^r cogitationes
in iudicio exquiri subtilit^r nō igno
rat. paulo attestante q^r ait. ut se in
uicē cogitationū accusantū. aut
etiā defendentū. semetipsū utro
q^r discerneret. ante iudiciū se uehe
ment^r examinet. ut distētus iudex
eo iam tñquill^r ueniat. quo reū suū
quē discutere appetit. iam p culpa
punitū cernit. **U**n q^r recte subiungit.
Non requirat eū d^s desup. Requirit d^s
q^r iudicando discit. nō requirit q^r
ignoscendo in suo iam iudicio impu
nita derelinq^d. Hic itaq^r dies. idest
hec peccati delectatio ad nō nō requi
rit. siā in adūsiōne spontanea pu
nit. paulo attestante q^r ait. Si nos met
ipso^r di iudicām^r. nūtiq^r ad nō iudi
care m^r. **N**ō q^r diem n^rm requirere
ē. cōt^r mentē n^rm subtilit^r in iudi
cio omē qd de culpa gratulat^r inda
gare. In qua scilicet requisitione
illū tunc seuerius punit. q^s nunc
mollius pepulisse dep^rhendit. Bene

Unde dicit^r. & nō illustret lumine
in iudicio namq^r d^s apparen^r omē
qd tunc redarguit lumine illust^r.
Quasi enim sub quadā obscuritate te
git^r. qē qd tunc in memoriā iudici
nō reuocat. Sēptū q^r ppe ē. Omā aut^r
q^r arguunt^r alumine manifestant^r.
Quasi quedā teneb^s peccata peniten
tium abscondunt^r. De quib^r p ppham
dicit^r. Beati quoy remisse sūt iniqui
tates. & quoy terta sūt peccata. q^a
omē q^r qd regit^r uelut inteneb^s oc
cultatur. in die extremi iudicii nō
illustret^r lumine. qd nō discit^r ul
one. Actus namq^r n^ros q^s tunc iuste
punire noluerit. ipsa s^r aliquo m^r sei
ens diuina mīa abscondit. In lumi
ne v^r ostendit^r. qē qd tunc in conspec
tu omniū demonstrat^r. Hic q^r dies uer
tit^r inteneb^s. ut uidelicet omē qd de
linquim^r. nos p penitentiā feriam^r.
Hunc diē d^s nō requirat. & lumine
nō illustret. ut scilicet nob^r culpam
n^rm ferientib^r. ipse hanc extremi
iudicii animadūsiōne nō increpet.
Ipse aut^r iudex uenturus ē qui cūcta
penetret. cūcta p^rstingit. Qui q^a v^r
ē. locus q^r fugiat nō ē. S^r q^a correctio
n^ris n^re fletib^r placat^r. solus ab illo lo
cū fuge inuenit. qui p^rpetā cul
pam. nūc se ei in penitentiā abscon
dit. **U**nde & apte adhuc de hoc de
lectationis die subiungit. Obscure
eū tenebre & umb^r mortis. Diē p^rfec

in tenebre obscurant. quando delectatione mentis inflata penitentie lamenta transuebant. Possunt etiam p[er] tenebras occulta iudicia designari. In luce namque quod uidemus agnoscimus. in tenebris uero aut omnino nichil cernimus. aut incerto visu caligamus. Occulta ergo iudicia. quasi quaedam ante oculos nostros tenebre sunt. quia perscrutari nequaquam possumus. Unde et de deo scriptum est. Posuit tenebras latibulum suum. Et quia absolui non meremur agnoscimus. sed p[er] ueniente nos diuina gratia. p[er] eius occulta iudicia liberamur. Diem ergo tenebre obscurant. cum flendum nostre delectationis gaudium. ab illo iuste animaduersionis radio inscrutabilia eius iudicia misceantur occultant. Unde et aperte subiungit. Et umbra mortis. In scriptura enim sacra umbra mortis aliquando obliuio mentis accipitur. aliquando imitatio diaboli. aliquando mortis carnis. Umbra enim mortis obliuio mentis accipitur. quia et ut superius diximus. sicut mors hoc quod in se fit agit ut non sit in uita. ita obliuio hoc quod incipit agit ut non sit in memoria. Unde recte quia iohannis hebreorum populo eum cui obliti fuerant dominum predicare ueniebat. per zachariam dicens. Illuminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent. In umbra enim mortis sedere est. ad diuinam amorem

68
noticia in obliuione lascescere. Umbra mortis imitatio antiqui hostis accipitur. Ipse enim quia mortem intulit mors uocat. iohannes attestante quod ait. et nomen illi mors. Et umbra ergo mortis eius imitatio designatur. quia sic umbra mortis iuxta qualitatem corporis dicitur. ita actiones iniquorum de specie imitationis ei exp[re]munt. Unde et recte ysaia cum gentilem populum in antiqui hostis cerneret imitatione defecisse. eosque ad ueri solis ortum resurgere. que certe futura confidat quasi ex prophetis narrat dicens. Sedentibus in tenebris et umbra mortis. lux orta est eis. Umbra enim mortis mortis carnis accipitur. quia sic uera mors est quae anima separat a deo. ita umbra mortis est. quae caro separat ab anima. Unde recte uoce nostrum per prophetam dicit. Humiliasti nos in loco afflictionis. et coopuit nos umbra mortis. Quos enim constat non spiritu. sed sola carne mori. nequaquam se uera morte. sed umbra mortis dicunt opuri. Quod est ergo quod beatus iob ad obscurandum diem p[er] delectationis postulat umbram mortis. non quod ad delenda peccata ante dei oculos mediatoris dei et hominum requirit. qui sola pro nobis mortem carnis suscipet. et ueram mortem delinquentium per umbram suae mortis deleat. Ad nos quippe uenit. qui in morte spiritus carnisque tenebamur.

Unā ad nos suā mortē de tulit. & du
as nās quas repperit soluit. Si enī
ipse utramq; suscipet. nos anulla
liberaret. **S**ed unā miscdit accepit
& iuste utraq; dampnavit. **S**im
plam suā duple nrē cōtulit. & du
plam nrām moriens subegit. **U**nd
& nūmerito una die & duabus
noctib' in sepulchro iacuit. **Q**uā
delicet lucē suē simple mortis tene
bris duple mortis nrē adiunxit.
Qui g' solā p nob' mortē carnis acce
pit. umbrā mortis ptulit. & adi
oculis culpam qm fecim' abscon
dit. **D**icat igit' recte. **O**bscurent
eū tenebre & umb' mortis. **A**csi
apte diceret. **S**ue ueniat. qui ut
a morte carnis & spc debitor es
eripiat. mortē carnis nō debens
soluat. **S**ed qā nullū peccatū dñs
multū relaxat. aut enī nō hoc
flendo insequim'. aut ipse iudic
ando. restat ut ad emendationem
suā semp' mens sollert' inuigilet.
In quo g' s' quisq; miscdit' subueni
ri considerat. hoc necesse ē ut con
fiteas' t'gar. **U**nde & apte subiun
git. **O**ccupet eū caligo. **Q**uia enī
in caligine ocul' confundit'. ipsā
p penitentiā nrās nrē cōfusio cali
go nominat'. **N**am sic caligo ne
bulosa congerie obscurat diem.
ita confusio p turbatis cogitatio
nib'. obnubilat mentē. **D**e quap

quendā dicit'. **I**n confusio addu
cent glām. **E**um enī ad mentē male
gesta penitendo reducim'. qui mox
merore confundim'. p strepit una
numa cogitationū turba. meror
conterit'. **A**nxieta deuaflat'. in
rūpnā mens uertit'. & quasi qdā
nubilo caliginis obscurat'. **H**ec
namq; caligo confusionis eorū
mentē salubrit' opp'ferat'. quib'
paul' dicebat. **Q**uē fructū habuis
tis tunc in illis. in quib' nūc eru
besctis. **H**unc g' peccati diē cali
go occupet. idē blandimētū neq
tie afflictio penitentie digno me
rore p'turbet. **U**n' apte subiungit'.
In uoluat' amaritudine. **D**ies enī
amaritudinis ^{in uoluntate} cū ad cognitionē
mente redeunte. peccati blandi
menta cruciatus penitentie se
cunt'. **D**iē amaritudinis inuolui
mus. cū p'ue delectationis gaudi
um quē supplicia sequit' aspiciū
& aspis hoc fletib' circumdamus.
Quia enī hoc qd in uoluit' exlatere
omīs partis opt' in uolui dies
amaritudine optat'. quaten' q'
mala in cōrectis ⁱⁿ minent. ex omī
parte q'sq; conspiciat. & uolup
tatis suē lasciuiā t'fficie lamentis
t'gar. **S**ed si diē quē peccati delec
tationē dixim'. tot impeti p'ib'
audiuim'. ut uidelicet circūdā
tes fletus expient. q'cqd delectat

69
pnegligentia animi deliquit.
quanta animadversione penitentie
huius diei nox ferienda est uidelicet
ipse iam consensus ad culpam. Sic
enim minoris culpe est. cum carnaliter
mens in delectatione rapitur. sed tam
delectationi sue per spiritum reluctatur.
ita quod uisus est plene est nequitie. ad
peccati illecebram. non solum delecta
tione pertrahi. sed etiam consensu fa
mulari. Tanto quod a coram manu peni
tentie mens a pollutione tingenda
est. quanto se per consensum con
spicit sordidius inquinata.
Vnde et apte subiungitur. Noctem illam
tenebrosam turbo possideat. Quasi enim
quidam turbo tempestatis est. con
citatus spiritus meroris. Nam dum
peccatum quisque quod fecit intelligit
dum putat sue nequitiam subtiliter
pensat merorem mentem obnubilat.
et quasi concussio serene leticie ae
re. omne in se tranquillitatem cordis
penitentie turbine deuasat. Si
enim recognoscentem se animum
iste turbo contereret. nequaquam
propheta dixisset. In spiritu uehementi
conteres naues tharsis. Tharsis
quippe exploratio gaudii dicitur.
Sed cum uehemens penitentie spiritus
mentem occupat. omne in ea explo
rationem reprehensibilis gaudii per
turbat. ut nichil etiam non flere de
libeat. nichil non quod se terrere pos

sit attendat. Ponit namque ante oculos
illinc distictiore iusticie. hinc
meriti culpe. conspicit quo sup
plicio digna sit. si parcentis pietas
desit. que plamentis presentia abet
na pena erueret consuevit. Spiritus
uehemens tharsis naues conterit.
cum uis compunctionis ualida. mentes
nostras huic mundo quasi mari dedi
tas. salubri terrore confundit. Dicit
quod noctem illam tenebrosam turbo
possideat. id est per peccationem culpe
non blandimenta seculi quietis foue
ant. sed pie se uiens amaritudo pe
nitentie irrumpat. Sciendum uero est
quia cum peccata impunita relin
quimus. noctem possidemus. cum uero hec
animadversione penitentie plec
timus. nimirum nos noctem quam se
cumus possidemus. Sed tunc peccatum
cordis sub iuris tui possessione re
ducitur. sic cum incipit reprehendat. Vnde
et diuina uoce cum praua cogi
tanti dicitur. In foribus peccatum tuum
aderit. sed subite erit appetitus eius.
et tu dominaberis illi. In foribus quippe
peccatum ad eum cum incogitationibus
pulsat. cui appetitus subit est. ei
homo dominatur. sic cordis nequitia
inspectatui reprehendit. et per usque
ad duriciam crescat. reluctanti
menti subigat. Ut quod delictum suum ei
cuius animum sentiat. et culpe tyra
nnide subiure sue penitendo

restringat. dicat recte. **N**octe illam
tenebrosus turbo possideat. ac si a
pte diceret. **N**e captiua mens cul
pe seruiat. culpa a penitentialib
am relinquit. Et quia quod flendo insequi
mur. neququam nobis auenturo hoc
iudice certe speramus. bene subdit.
Non computet indies anni. nec nu
meret in mensibus. Illuminationis
noctis anni tunc perficitur. quando apparen
te eterno iudice sancte ecclesie pignatio
nis sue uita completur. tunc laboris sui
remunerationem recipit. cum exple
to hoc belli tempore. ad pacem re
dit. Unde bene per prophetam dicitur.
Benedices coronam anni benignita
tis tue. Quasi enim corona anni bene
diceret. cum finito laboris tempo
re. uirtuti remuneratio confertur.
Dies unius anni huius sunt singule quique uir
tutes. menses autem multiplicia
facta uirtutum. Sed ecce cum perfidia
mens erigit ut speret. quod ueniente
iudice de uirtutibus remuneretur.
occurrunt ei memorie etiam mala
quae gessit. et ualde formidat ne dis
trictus iudex. qui uenit ut uirtutes
remuneret. etiam ea quae illicite ges
ta sunt. examinans subtiliter pen
set. ne cum annum complet. etiam noc
tem numeret. Dicit itaque de hac
nocte. Non computet indies anni.
nec numeret in mensibus. Ac si dis
trictus iudex exorer dicens. Sum

completo sancte ecclesie tempore extre
mo te examine manifestaueris.
sic dona quae contulisti remunera
ut quod commisimus mala non requiras. Si enim
nox illa indies anni computatur. omne
quod gessimus ex putatis nostrae estima
tione confunditur. et dies uirtutum
iam non lucent. si hos in conspectu
tuo annumerata nostrae noctis tene
brosa confusio obscurer. Sed si de
nocte nostra tunc inquisitione moue
ri nolumus. magnopere curandum est.
ut nos in eui discussione ¹⁰ ui
gilemus. ne quelibet nostra cul
pa impunita remaneat. ne mens
puerila quae fecit defendere audeat.
et defendendo nequitie nequitiam
adiungat. Unde et bene subdit.
Sit nox illa solitaria nec laude dig
na. Sunt enim nonnulli qui neququam de
flent quae faciunt. sed etiam laudare et
defendere non desistunt. et nimirum
cum defenditur culpa geminat. Contra
quod recte per quendam dicitur. peccasti ne
adicias iterum. Peccatum quippe
peccato adicitur. cum male etiam gesta
defendit. et noctem solitariam non relin
quit. quod culpe suae tenebris etiam parti
cia defensionis adiungit. Hinc est
quod primus homo de erroris sui nocte
requisitus. eandem noctem solitariam
esse noluit. quia dum requisitione ad pe
nitentiam uocaretur. etiam in la ex
cusationis adiunxit dicens. Mulier

qm̄ dedisti in sociā dedit ^{Signo} & comedi.
scilicet excessus sui uiciū in aucto
rē latent intorquens. ac si diceret
Tu occasione delinquendi p̄buiisti.
qm̄ mulierē dedisti. Hinc est qd̄ hui⁹
erroris iam inhumano genere
ex illa nunc usq; radice p̄trahit.
ut qd̄ male agitur. adhuc etiam
defendat. **D**icat g. Sic noxilla soli
taria. nec laude digna. ac si apte
exoret dicens. **C**ulpa qm̄ fecimus
sola remaneat. ne dū laudat. & de
fendit. in conspectu nos iudicis
multiplicius attingat. **P**eccare q̄
de n̄ debuius. s̄ ut inā alia non
iungentes. ul' ea que fecim⁹ sola de
seramus. **S**ed int̄ hec sciendū est.
q̄a ille culpā suā ueracit̄ insequit̄
qui iam ad amorē p̄sentis sc̄li. nul
lo appetitu p̄sp̄ritatis instigatur.
qui hui⁹ mundi blandimenta
qm̄ sint fraudulenta considerat
fautoresq; eius quasi p̄secutores
pensat. **U**nde & bene subditur
Maledicant ei q̄ maledicunt diei.
ac si apte dicat. **I**lli hui⁹ noctis
teneb̄s uere penitendo feriant.
qui iam ^{lucē} p̄sp̄ritatis sc̄li despicien
tes calcant. **S**i enī diē leticiā delec
tationis accipiunt. recte de hac d̄r.
Maledicant ei q̄ maledicunt diei.
q̄a nimirū illi ueracit̄ mala t̄sac
ta p̄ animadūsiōnē penitentie cor
rigunt. q̄ iam ad bona fallentia

nulla delectatione rapiunt. **N**ā
quos adhuc noxia alia delectat.
falsum est qd̄ cernit. quia p̄petra
ta alia deplorant. **S**i aut̄ ut sup̄ dic
tum ē diem suggestionē callidā
antiqui hostis accipiunt. illi male
dicē nocti intelligendi s̄t. q̄ diei
maledicunt. quia scilicet illi t̄sac
ta culpas uere puniunt. q̄ maligni
seductoris insidias in ipsā blanda
suggestione dep̄hendunt. **B**ene aut̄
subdit. **Q**ui parati sunt suscitare le
uiathan. **O**m̄s enī qui ea q̄ mundi s̄t
m̄te calcant. & ea que dī sunt plena
intentione desiderant. leuiathan
cont̄ se suscitant. quia eius maliciā
instigatione sue conūlationi infla
mant. nam qui ei⁹ uoluntati sub
iecti sunt. q̄si quieto ab illo iure pos
sident. & sup̄bus eorū rex quasi secu
ritate quadā p̄fruit. dū eorū cordib⁹
inconcussa potestate dominatur.
Sed cū unus cui⁹q; sp̄s ad conditorē
sui desiderii recalescit. cū torpo
rē negligentie deserit. & frigus in
sensibilitatis pristine. igne sc̄i amo
ris accendit. cū lib̄tatis ingente
meminit. & teneri ab hoste seruus
erubescit. q̄a isdem hostis se conside
rat despici. quia dī uias uidet app̄
hendi. dolet cont̄ se captū renti.
& mox helo accendit. mox ad cer
tam mouet. mox ad temptationē
innumeras. cont̄ rebellantē se m̄te

excitat. atq; in omni arte lacerati
onis instigat. ut dū temptationū
iacula intorquendo confodiat eo
qd dūdiu. quieto iure possidebat.
Quasi dormiebat quippe. dū sopitū
in prauo corde quiescebat. s; excita
tus in puocatione certaminis. cū v
amiserit. vim pūse dñationis inge
minat. Huic q̄ nocti maledicant. q̄
parati sunt suscitare leuiathan. id
est hūse cont̄ peccatū fortit̄ iudicio
distinctioni erigant. qui in suis tēpta
tionib; excitare antiquū adūsariū
n̄ formidant. **S**ēptū namq; ē. fili ac
cedens ad seruitutē dī. sta in iusticia
et timore. et p̄para animā tuā ad
temptationē. Quisq; enī accingi
in diuino seruitio p̄pat. qd aliud
qm̄ cont̄ antiquū adūsariū certa
men parat. ut liber incertamine ic
tus suscipiat. qui quietus sub tyrā
nide in captiuitate seruiebat. **S**ed
in eo ipso quo mens cont̄ hostē acci
ngit. quo alia uicia subigit. aliis
reducit. aliquādo deculpa aliqd
quod n̄ ualde noceat remanere p
mittit. et sepe mens que aduersā
multa et fortia supat. unū in se et
fortasse minimū. qm̄ uis magna
intentione inuigilet n̄ expugnat.
Quod diuina nimirū dispensatio
ne agit. ne ex omī parte uirtutib;
splendens in elationē subleuet.
ut dum se parūū qd rephensibile

uidet. s; tamen hoc subigere n̄ ua
let. neq; qm̄ s; auctori uictoriam
tribuat. in his que subigere fortit̄
ualet. **U**nde bene subiungitur.
brenebrent stelle caligine ei. **S**tel
le quippe huius noctis caligine te
nebant. quando et hi qui magni
am uirtutib; splendent. adhuc
de obscuritate culpe aliqd retine
mes sustineant. ut et iam magne
uite claritate luceant. et tām ad
huc noctis reliquias nolentes tra
hant. **Q**d ad hoc sicut dictū ē agit
ut mens p̄ficiens ad uirtutē iusti
cie sua melius infirmitate robore
tur. et inde uerius in bonis luce
at. unde etiam nolentē parua rep
hensibilia obscurant. **U**nde et bene
cū israhel tūco p̄plo p̄cepta rep̄mis
sionis trā parturēt. effraim tribu
chananeus gentilis p̄pls n̄ occisus
factus tributarius dicit. sic sēptū ē.
Habitaui chananeus in medio eff
raim tributarius. **Q**uid enī chanane
us gentilis uidelicet p̄pls. n̄ uiciū
signat. Et sepe in magnis uirtutib;
trā rep̄missionis ingredim̄. qd
spe ultima de eternitate roboram̄.
Sed dū intacta sublimia uicia que
dā parua retinem̄. q̄si chananeū
uiuere intra n̄ā concedim̄. quia
men tributarius efficit. qd hoc ip̄s
uiciū qd subigere n̄ possum̄ ad
usum n̄re utilitatis humilit̄ re

torquemus. ut eo de se mens et in
summus uilia sentiat. qui suis ui
ribus etiam parua que appetit non ex
pugnat. Unde benerursu scriptum est
He sunt gentes quas dominus dereliquit
ut erudiret in eis israhel. Ad hoc
namque quedam minima uicia nostra
retinent. ut sese nostra intentio sol
licita incertamine semper exerceat.
et eo de uictoria non superbiat. quo
uiuere in se hostes conspiciat. a quibus
adhuc uinci formidat. **I**stis ergo re
seruatis gentibus eruditur. quando in quibus
dam minimis uicis elatio uirtu
tis nostre compingitur. et in paruis sibi
resistentibus discit. quod ex se maiora
non subigit. Hoc tam quod dicitur. obte
nebrentur stelle caligine eius. intel
ligi et aliter potest. Nox quippe il
la uidelicet consensus ad culpam quam
ad nos primi parentis est excessu per
pagata. in istis nostre oculi. tanta ob
securitate perculit. ut in huius uite
exilio cecitatis sue tenebris pressus
quintalibet uicinitatis lumen inten
derit. penetrare non possit. Post pe
nam namque dampnati peccatores nasci
mur. atque ad hanc uitam cum mortis
nostre merito uenimus. et cum ad super
ne lucis radii aciem mentis erigi
mus. ipsa infirmitas nostre obscur
itate caligamus. Et quidem multi
in hac infirmitate carnis tanta
uirtute roborati sunt. ut resplen

71
dere mundo quasi stelle potuissent.
multi in tenebris uite presentis. di
supiora de se exempla exhibent.
astroz more nobis desuper lucent. et
quintalibet choruscatione operis ful
geant. quintolibet se igne compunc
tionis accendant. nimirum constat
quia dum corruptibili adhuc carne
guati sunt. eternum lumen sic est uidere
nequaquam possunt. Dicat ergo obte
nebrentur stelle caligine eius. id est etiam illi
in contemplatione sua antique noc
tis. adhuc tenebris sentiant. de quibus
nimirum constat. quod humano gen
eri. in huius uite caligine uirtutum
suarum iam radios expandunt. quia
et si mente iam ad summa exiliunt.
adhuc tamen in infimis prime culpe
pondere grauatur. Unde fit ut et for
is exempla lucis uelut astraperbe
ant. et tamen intus usque ad fixam visi
onis certitudinem per se noctis caligi
ne nascentiant. Sepe autem mentis ita
accenditur. ut quoniam uis in carne sit po
sita. indim tamen omni subiugata ex
nali cogitatione rapiatur. nec tamen
dim sic est conspiciat. quia hanc nimi
rum sic dictum est in carne corruptibili
pondus prime dampnationis premit.
sepe ita ut ea absorberi desiderat
ut eterna uitam si possit fieri. sine in
teruentu corporis et mortis attingat.
Unde paulus dum ardentem uitam lucem
quereret. et tamen ut cuique exteriori

mortis dampna formidaret. att.
Quā diu sum in hoc habitaculo inge-
muscim' quati. eo qd nolum' expoli-
ari; sup uestiri. ut abscebeat auita
qđ est mortale. Sci' qđ uiri uidere
uerū mane appetunt. & si conceda-
tur etiā cū corpore illud attingere
lucis intime secretū uolunt. s; qnto
libet ardore intentioni exiliant.
adhuc tam antiq' nox quat. & cor-
ruptibilis hui' carnis oculo quos
hostis callidus ad concupiscentiā
apuit. iudex iust' a comitatu sui
intni fulgoris pmit. Vnde & bene
subdit. Expectet lucē & n̄ uideat.
nec ortū surgentis aurore. Quan-
talibet nāq; intentione adhuc p-
egnamens satagat uidere lucē
sicuti ē n̄ ualet. qđ hanc ei dāpna-
tionis ē sue cecitas abscondit. Or-
tus v̄ aurore ē noua natiuitas re-
surrectionis. qđ scā ecclā etiā carne
suscitata orit' ad contemplanđū lu-
men eternitatis. Si enī ipsa nr̄e car-
nis resurrectio quasi quedā nati-
uitas n̄ eēt. de ea ueritas n̄ dixiss.
In regeneratione cū sederit filius
hominis in sede maiestatis sue. Is
se qđ hanc ortū uidit. qm̄ regene-
rationē uocauit. s; qntalibet uir-
tute electi nūc fulgeant. penetra-
re nequeunt. qđ illa noue na-
tiuitatis glā. qua tunc cū carne ad
contemplanđū eternitatis lumen

ascendunt. Vnde & paul' att. Qđ
oculus n̄ uidit nec auris audiuit.
nec in cor hominis ascendit qđ ppa-
rauit d's diligentib' se. Dicat g. Ex-
pectet lucē & n̄ uideat. nec ortū
surgentis aurore. quia spontaneo
uicio tenebrata nr̄a infirmitas
n̄ p'us p' mortē pene sue debitum
soluat. claritatē lucis intine n̄ pe-
netret. Sequit'. Quia n̄ conclusit
ostia uentis qui portauit me. nec
abstulit mala ab oculis meis. Sic
& superius dictū ē. n̄ conclusit dīc
apuit. & n̄ abstulit irrogauit.
Hec itaq; nox uidelicet culpa ostia
uentis apuit. qđ concepto ad pecca-
tū homini desideria concupiscen-
tie reserauit. Ostia quippe uentis
sunt desideria concupiscentie
carnalis. De quib' p' ppham dicit.
Intia incubicula tua. & claude
ostia tua. Cubicula quippe ing-
redim'. cū secretā nr̄e intramus.
ostia quippe claudim'. cū deside-
ria illicita coercem'. Hec itaq;
ē cupiscentie carnalis ostia dū
9 sens' nr̄ apit. ad innumera nō
corruptionis mala p' trahit. Vn-
de etiā nūc sub mortalitatis spon-
dere gemim'. qm̄ uis ad hoc arbi-
trio nostro uenerim'. qđ iudici
iusticia sic exigit. ut qđ sponte
fecim' in uita tolerem'. Sequitur.
Quare n̄ in uulua mortuius sū egre

72
fuf ex utero n̄ statim p̄i. **E**xceptus
genib⁹. **E**x lactatus ubib⁹.
Absit nos credere. q̄d beatus iob ta
nta sp̄c scientia p̄ditus. tanta int̄
ni iudicis attestatione laudatus
abortiuū se optet interisse. **S**; q̄a
sic etiā premunerationē cogno
scit. intus habet testem sue forti
tudinis. intus pensanda s̄t pond
ra locutionis. Quatuor quippe
modis peccatū p̄petrat⁹ in corde.
quatuor consumat⁹ in ope. **I**ncor
de namq; suggestione. delectatio
ne. consensu. & defensionis auda
cia p̄petratur. **F**it enī suggestio
p̄dūsariū. delectatio p̄carnem.
consensus p̄ sp̄m. defensionis auda
cia p̄elationē. **C**ulpa enī q̄ terrere
debuīt mentē extollit. & deēcie
ndo eleuat s̄; grauius eleuando sup
plantat. **V**nde & illa p̄mi homini
rectitudinē antiquus hostis his
quatuor ictib⁹ s̄t regit. nam serpe
nis suasiit. eua delectata ē. adam cō
sensit. qui etiā requisitus confite
ri culpā paudaciā noluit. **H**oc v̄
in humano genere cotidie agit.
q̄d actum in p̄mo parente nr̄i ge
neris n̄ ignorat. **S**erpens suasiit.
quia occultus hostis mala cordib⁹
hominū latent suggerit. eua
delectata ē. q̄a carnalis sens⁹ adū
ba serpentis. mox se delectationi
substernit. assensum v̄ adam mu

ueri p̄positū p̄buit. q̄a dū caro in
delectatione rapit⁹. etiam a suarec
titudine sp̄c infirmatus inclināt.
Et requisit⁹ adam culpā confiteri
noluit. q̄a uidelicet sp̄c q̄ peccan
do auertit⁹ disiungit⁹. eo in ruine
sue audacia nequius obdurat⁹. **H**i
dē etiā quatuor modis peccatū con
sumat⁹ in ope. **P**rius namq; latens
culpa agit⁹. post modū v̄ etiā ante
oculos hominū. sine confusione
reatus ap̄t⁹. dehinc & inconsuetu
dinē ducit⁹. ad extremū quoq; ul
falsē sp̄i seductionib⁹. ul obstinati
onē misere desperationis enutritur.
Hos itaq; peccati modos. q̄ ul latent
in corde fiunt. ul patent in ope p̄
petit⁹. beatus iob considerat. & hu
manū genus in q̄t peccator⁹ gradi
bus sit lapsum deplorat dicens. **Q**uē
n̄ in uulua mortuū sū. egressus ex
utero n̄ statim p̄i. **E**xceptus
genib⁹. **E**x lactatus ubib⁹. **P**ri
ma enim uulua conceptionis fuit
lingua male suggestionis. s̄; pecca
to in uulua moreret⁹. si mortuū
se homo in ipsa suggestione cogno
sceret. **Q**ui tamen ex utero egress⁹
ē. q̄a postq̄m in peccato eū sugge
rens lingua concepit. foris mox
etiā delectatio rapuit. **P**ost egres
sionē v̄ exceptus ē genib⁹. quia cū
ad delectationē carnis p̄dīt. ni
mirū culpā p̄consensionē sp̄c. sub

iectis cunctis sensib' q'si sub postis
genib' consummavit. Sed genib'
exceptus. etiā ubi bus ē lactatus.
In consensu enī culpe addictis sp'e
sensib' multa casse fiducie argumē
ta subsecuta sunt. que natam in pe
ccato animā uirulentio lacte nute
rēt. & ne aspa mortis supplicia me
tuerent. hanc blandis excusationi
bus fouerēt. Vnde & p'mus homo p'
culpā. audacior extitit dicens.
Mulier q'm dedisti sociā m'. dedit m'
deligno & comedi. Qui q'de p'ti
more semet ipsum absconsurū su
gerat. s' tamē requisitus innotuit.
q'mtū etiā tumens tumebat. Cū
enī ex peccato p'sens pena metuit'
etiā ipsa di facies n' amat'. timor
ex timore ē. n' ex humilitate. Su
p'bit quippe. qui peccatū si lice
at n' puniri n' deserit. Sed de his
sicut dictū ē modis quatuor culpa
ut in corde agit'. ita etiā in ope p
petrat'. At enī. Quare n' in uulua
mortuus sū. Vulua quippe pecca
tis ē hominis culpa latens. q' oc
culte peccatorē concepit. & rea
tū suū adhuc in teneb's abscondit.
Egressus ex utero n' stat impiū. Uul
ua & ex utero exit. cū peccato q'
in occulto cōmiserit. hec etiā in
apto cōmittere n' erubescit. Qua
si enī ab occultatione uulue p'ce
serant. de quib' p'phā dicebat. Et

peccatū suū quasi sodoma p'dica
uerit. nec absconderit. Quare exce
ptus genib'. Quia nimirū peccato
cū iam de iniquitate sua n' cōfun
dit'. in iniquitate eadē etiā ad mi
nuculis pessime consuetudinis ro
borat'. Quasi genib' peccator foue
tur ut crescat. dū culpa consuetu
dinib' firmat' ut uigeat. Cur lac
tatus uberib'. quia dū p'dire culpa
in usum cepit. nimirū se ut falsa
spe diuine m'ie. ut apta miseria de
spationis pascit'. ut eo neq' q'm ad
correctionē redeat. quo ut facto
rē suū piū s' inordinate simulat.
ut hoc q'd fecit inordinate f'emi
dat. Beatus q' uir humani gene
ris lapsum aspiciat. & quib' p'cipi
tūis mer sum sit in foueā iniquita
tis. intendat dicens. Quare n' in
uulua mortuus sū. idē in ipsa oc
culte appetitione peccati. cur ac
cusata mortificare me nolui.
Egressus ex utero n' stat impiū. id
est post q'm adaptā iniquitatē
exiit. cur me tūc saltem p'ditum
n' cognoui. P'isset quippe in suo
iudicio. si se p'ditum cognouiss'.
Quare exceptus genib'. idē etiā p'
aptā culpā. cur me in illa adhuc
etiā consuetudo suscepit. ut ua
lentiorē ad nequitia redderet. &
prauis me usib' sustinens foueret.
Cur lactatus uberib'. idē post q'

in culpe consuetudine ueni-
cus me ad acriorem nequitiam. ut
falsa spei fiducia. ut lacte mise-
re despationis enutrit. **C**um enim
culpa in usum uenerit. et iam ani-
mus etiam si appetat debilius re-
sistit. quia quot uicibus prauae fre-
quentationis affingitur. quasi tot uin-
culis ad mentem ligatur. **V**nde fit
ut enervatus animus cum solui non ualet
ad quietam se solatia false consolati-
onis inclinet. quatenus uenturum
iudicem tante se in uisceribus spondeat
ut eos etiam qui arguendos inue-
nerit. penitus non occidat. **C**ui rei
hoc deterius accidit. quod ei multorum
lingua simili uerbo consentit. cum mu-
lti etiam male gesta laudibus exag-
gerant. **V**nde fit. ut incessanter
crescat culpa fauoribus nutrita. **C**ur
autem uulnus negligit. quod dig-
num primo laudis uidetur. **V**nde be-
ne psalmone dicit. fili mi si te lac-
tauerint peccatores. ne acquiescas
eis. **P**eccatores enim lactant. cum
ut perpetua mala blandimentis inse-
runt. ut perpetrata fauoribus extolli-
ant. **A**nn lactatur. de quo psalmista
dicit. quomodo laudat peccator inde
sideris anime sue. et qui iniqua
gerit benedicit. **S**ciendum quoque est
quod tres illi modi peccantium. iuxta
descensus sui ordinem facilius corri-
guntur. quoniam uisus iste difficilius emen-

dat. **V**nde et redemptor noster puel-
lam in domo. et iuuenem extra portam.
in sepulchro autem labarum suscitatur.
Ad huc quippe in domo mortui iacet
qui latet in peccato. iam quasi extra por-
tam educitur. cuius iniquitas usque ad
ueretundiam publice perpetuationis ap-
tur. sepulture uero aggere permittitur
qui in perpetuatione nequitie. etiam
in usu consuetudinis pressus grauat.
Sed hos miseratus ad uitam reuocat. quia
plerumque diuina gratia non solum in oculis.
sed etiam in aptis iniquitatibus mor-
tuos et morte prauae consuetudinis
pressos. respectus sui lumine illustrat.
Quartum uero mortuum redemptor noster disci-
pulo nuntiante agnoscit. nec tam
suscitatur. quia ualde est difficile ut is
quem post usum male consuetudinis
etiam adulantium lingue excipi-
unt. amittit suae morte reuocet. **D**e
quo et bene dicit. Sine mortuo ut
sepeliant mortuo suo. **M**ortui enim
mortuos sepeliunt. cum peccatores pec-
catore fauoribus premunt. **Q**uid enim est
aliud peccare quam occumbere. **S**ed
qui peccantem laudibus persecunt. ex-
tinctum sub uerbis suorum aggere ab-
scondunt. **L**iat autem et labarus mor-
tuis. sed tam non mortuis sepultus.
Fideles quippe illi mulieres obrue-
rant. quae et eius mortem uiuificatori
nummabant. **V**nde et peritus ad lu-
cem redit. quia cum in peccato animus

mortu². cicuis ad uitā reducit². si su
per hūc sollicite cogitationes uiuū.
Aliquādo autē sicut & supius dictū est
falsā spes mentē nō incipit. s; hāc de
terius despatio configit. Quē dum
omnē spem uenie funditus interi
mit. erroris lacte animā uberius
nutrit. Consideret g; scs uir post p
mā culpā. qnta de terius homo ma
la cōmiserit. qui post qm paradysū
pdidit usq; ad qnta hui² exiliū prup
ta descendit. & dicat. Quare nō in
uulua mortui sū. id est cū serpentis
suggestio peccatorē me concepat
tunc utinā qmox sequerē agno
uissem. ne usq; ad delectationem
suggestio raperet. & morti artius li
garet. Egressus ex utero nō statū
pū. ac si dicat. Vtinā ad exterio
rē delectationē exiens. qd interi
ori lumine p̄uabar agnouissem.
& satum in ipsa delectatione oc
cumberē ne p̄ consensū mors acri
us puniret. Cur exceptus genib; ac
si dicat. Vtinā minime me conse
nsus subiectis prauitate sensib;
excepisset. ne ipsa me consensio
ad audaciam deterius raperet. Cur
lactatus ubibus. ac si dicat. Vtinā
blandiri in satum post malappe
tiata noluissem. ne tanto me cul
pe nequius attingerē. qnto me in
illa mollius fouerem. His itaq; rep
hensionū suarū uocib; in parente

p̄mo se peccasse redarguit. S; si ad
erupnā hui² exiliū nequa qm ho
mo peccando descenderet. dicat
qua quiete p̄fitui potuisset. Seq̄t²
Hunc enim dormiens silerē. & som
no meo requiescerē. Ad hoc in pa
radysū homo positus fuerat. ut sile
ad conditoris sui obedientiā uin
culis carnis attingeret. ad celestē
anglorū patriam qndōq; sine carnis
morte trāiret. Sic namq; in morta
lis est conditus. ut tam si peccaret
etiam mori posset. & sic mortalis ē
conditus. ut si nō peccaret etiā mo
ri nō posset. atq; ex merito liberi
arbitrii. beatitudinē illius regio
nis attingeret. in qua ul' peccare
ul' mori nō posset. Vbi g; post redēp
tionis temp; carnis morte int̄ posi
ta electi trāseunt. illuc p̄culdubio
parentes p̄mi. si in conditioni sue
statu p̄stitissent. etiā sine corpore
morte trāferri potuissent. Dormi
ens g; sileret. & somno suo homo
requiesceret. dū ad et̄ne patrie
requiem ductū. q̄ si secessū qndā
a clamore hoc humane infirmita
tis inueniret. Post peccatū namq;
quasi clamans iugulat. qui conten
tionē carnis p̄p̄e repugnans por
tat. Hoc quietis silentiū iā homo
conditus habuit. cū cont̄ hostē
suū libum uoluntatis arbitrium
accepit. cui qā sua sponte succu

but. mox de se qd qd cont se pstre
pit inuenit. mox incertamine
infirmittas tu multus repperit q
qm uis in pace silentii fuerat ^{ab auctore} con
ditus. hosti tam sponte sub stratu
clamores de pugna tolerauit. Ipsa
enim carnis suggestio quasi quida
clamo e cont quiete mentis. Qua
ante tns gssione homo n sensit. qa
nimiru qd de infirmitate posset tole
rare n habuit. Post qm v se sponte hosti
subdidit. a stent culpe sue uincu
lis. in quib; da ei etiam nolens seru
it. & clamores in mente patit. cu caro
spu reluctat. Ann clamores in tuse
cus audiebat. qui pue cont se legi
uba tolerabat dicens. uideo aliam
legem in menb's meis. repugnantem
legi m'is mee. & captiuu me ducen
tem in lege peccati qe in menbri
meis. **C**ontemplet g uir ses in qnta
cordis pace quiesceret. si serpenti
uba suscipe noluisset. & dicat. Huc
eni dormiens silete. & somno meo
requiescere. id est int secretu mti
ad conditoris contemplatione sece
derem. nisi me ext me temptatio
nu tumultu consensu pmi culpa
pdidisset. **H**uius aut quietis gau
diu. cu quib; etia sociu pstrueret
aduungit dicens. Cu regib; & cons
ulibus tre. **E**x reb; insensibilib; dis
cimus. qd de sensibilib; atq; intelli
gibilib; sentiamus. **T**erra naq; aere

secundat. aer aut ex celi qlitate
disponit. Sic iunius homines. ho
minib; angli. archangeli v anglis
psunt. nam qd iunius homine p
sunt. & usu cernimus. & psalmiste
ubis docem quia. **O**mnia subiecisti
sub pedib; ei. oues & boues uniuersas
in sup & peccora campi. Quia v ang
eli hominib; psunt. p ppham testa
tur angls dicens. Princeps regnu p
sarū restitit m. Qd v angli a supioy
angloy potestatib; dispensant. za
charias phibet ppha qat. Ecce ang
elus qui loquebat in me egrediebat
& alius angls egrediebat in occur
sum eius. & dixit ei. Surge loquere
ad pueru istu dicens. Absq; muro ha
bitabit ierlm. Si eni in ipsis officiis
sanctoy spu neq; qm potestates sum
me minima disponderent. nullo m
hoc qd hominu diceret angls. ab an
glo cognouisset. Quia g cunctoy
conditor omia p semetipsum tenet.
& tam addistinguen du puch re
uniuersitatis ordinē. alia aliis dispen
santibus regit. n in merito reges an
gloy sps accipim. qui quo auctori
omni v familiaris seruunt. eo
subiecta aptius regunt. Cu regib;
g dormiret. qa nimiru iam cum
anglis homo quiesceret. si p sua so
ris lingua sequi noluisset. Qui be
ne etiam consules uocant. qa spua
li rei publice consulunt. du nos sibi

ad regnū socios iungit. Bene consu-
les uocant². quia dū ipsi nuntiatio-
bus uoluntate conditoris cognosci-
mus. in eis pcul dubio consilium
ab hac angustia nr̄e t̄bulationis in-
uenimus. Sed quia beatus iob scō
et̄nitas spū implet². & fuisse uel
futurū ēē et̄nitas n̄ habet. cui ni-
mirū nec p̄terita t̄nseunt. nec fu-
tura subueniunt. quia cuncta p̄-
p̄sens uidet. potest futuros p̄dica-
tores ecclē. in p̄sentia sp̄s contem-
plari. qui post qm̄ de corporib² t̄n-
seunt. nequaquā p̄ morarū sp̄na.
sicut antiqui patres. a celestis pat̄e
p̄ceptione differunt². Mox quippe
ut a carnis colligatione exeunt. in
celesti sede requiescunt. paulo at-
testante qui ait. Scimus quō sitet
restris domus nr̄a huius habitatio-
nis dissoluitur. q̄d edificationē
ex dō habemus. domū n̄ manu factā
et̄nam in celis. Prius aut̄ qm̄ redēp-
tor nr̄ morte sua humani generis
penā solueret. eos enā qui celestis pa-
tr̄e uissectati sunt. post egressum
carnis inferni claustra tenuerunt.
n̄ ut pena quasi peccatores plecte-
ret. s; ut eos in locis remotiorib²
quiescentes. quia nec dū int̄cessio
mediatoris aduenerat. ab ingres-
su regni reatus p̄me culpe phibe-
ret. Vnde iuxta eiusdē redempto-
ris nr̄i testimoniū. diues q̄ apud

inferos torquet². in sinu abrahe
laharum requiescere contēpla-
bat². Qui p̄fecto si adhuc inimis
n̄ eēt. hos ille int̄mentis po-
situs n̄ uideret. Vnde & isdē redēp-
tor p̄ nr̄e culpe debito occumb-
ens inferna p̄uenit. ut eos qui ei
inheserant ad celos reducat. Sed
quo nunc homo redemptus ascē-
dit. illuc p̄fecto si peccare nolu-
isset. etiam sine redemptione p̄-
tingeret. Consideret q̄ uir sc̄s. q̄a
si n̄ peccasset. illuc etiam n̄ redēp-
tus ascenderet. ad quod p̄dicatore
sc̄os post redemptionē necesse ē
cū magno labore uenire. & cum
quib² iam nunc quiesceret in sinu
et dicens. Cum regib² & consilib²
t̄re. Reges quippe sunt sc̄i p̄dicato-
res sc̄e ecclē. qui & cōmissos s̄ rec-
te disponere. & sua bene regere
cōpota sciunt. quia dū desideriorū
in se motus tempant. sup̄ subiectis
cogitationib² lege uirtutis regnant².
Qui bene etiam t̄re consules uocant².
Reges enim s̄t. quia sibi uet ipsis
p̄sident. t̄re consules aut̄. q̄a ex
tuncis peccatorib² uite consiliū
p̄bent. Reges sunt q̄a semet ipsos
regere sciunt. t̄re sunt cōsules q̄a
t̄renas mentes p̄ exortationis sue
consiliū ad celestia p̄trahunt. An
terre consul n̄ erat qui dicebat².
de uirginib² aut̄ p̄ceptū dñi n̄ ha-

73
beo. consilium autē dō. **I**t rursū
beatior erit. si sic permanserit scdm
meū consilium. **B**ene autē subdit.
Qui edificant s̄ solitudines. **O**mnē
enim qui v̄ illicita appetunt. v̄
in hoc mundo uideri aliqd uolūt
densis cogitationū tumultib⁹
in corde conp̄munt. dumq; desi
deriorū turbas intra se excitant
p̄statim mentem pede misere stre
qitationis calcant. **A**lius namq;
in se luxurie subdit. atq; ante
mentis oculos scemata turpiū co
gitationū fingit. & cū effectus
n̄ tribuit op̄is. hoc crebrius agit
intentione cogitationis. uolup
tatis p̄fectio querit. & concussus
eneruit anim⁹. hinc inde & solli
citus & cecatus occasione neq̄issime
expletionis rumat. **M**ens itaq; hec
quasi quenda ppl̄n patit. que
insolenti cogitationū tumultu
uastat. **A**lius ire dñio strauit. &
quid in corde n̄ uirgia etiā q̄ de
sumt pagit. **H**ic sepe p̄sentes nō
uidet. absentib⁹ cont̄ dicit. intra
semetipsum contumeliā p̄fert
& recipit. receptis autē durius
respondet. & qui cū obuiet nul
lus assit. magnus clamorib⁹ rixas
in corde componit. **T**urba itaq;
hic intus sustinet. quē pond⁹ uehēm̄
inflammate cogitationis p̄mit. **H**ic
plerumq; concupita adipisci n̄

ualens. diem quidē motū. noctē
v̄ incogitatione ūsat. torpet abu
tili ope. quia fatigat ab illicita co
gitatione. consilia multiplicat
& sinū mentis cogitationū inuen
tibus latius expandit. p̄uenire ad
concupita satagit. atq; ad optinen
da hec quosdā secretissimos causas
meatus querit. **Q**ui mox ut in causa
aliqd subtile inuenisse se estimat.
iam se obtinuisse qd concupierat
exultat. iam quid etiam ad opte
rei aduingat excogitat. atq; uti
meliori statu debeat excolit. **Q**uā
quia iam q̄si possidet. & q̄si ad
meliorē speciem adducit. mox in
sidias inuidentiū considerat. et
q̄t cont̄ se uirgia moueant pensat.
exquirat qd respondeat. & cū rem
nullā teneat. iam in defensione rei
q̄m appetit. uacuis litigator elabo
rat. **Q**uamuis enī nich de concupi
tare cepit. habet tam in corde iam
fructum concupiscentie uirgē labo
rem rixę. **S**traui itaq; pplō p̄mit.
qui instigatus auaricie tumultu
uastat. **A**lius se tyranni di supbie
strauit. & cor miserū. dū cont̄ ho
mines erigit. vicio subternit. ho
norū sublimiū insulas appetit. ex
altari successib⁹ exquirat. totūq;
qd ēē desiderat. s̄ apud semetipsū
incogitationib⁹ depingit. iā q̄si
tribunali p̄sidet. iam s̄ parere obse

obsequia subiectoy uidet. iam ce-
teris eminet. iam alius mala irro-
gat. alius qui irrogauerunt recom-
pensat. iam apud semetipsum stip-
atus cuneis ad publicum pcedit.
iam quib' obsequiis fuleat conspi-
cit. qui tam hec cogitans sol' repit.
iam alia conculat. alia subleuat.
iam de conculcatis satis facit odus
iam de subleuatis recipit fauores.
Qui g' tot fantasmata cordi inpmittit.
qd' iste aliud q'm somniū uigilans
uidet. Qui g' tot rerū causā q's fin-
git tolerat. nimirū int' secul' nata
ex desiderio turbas portat. Alius
nam illicita refugit. s; tam bonus
mundi carere ptimescit. concessa
tenere appetit. uideri int' homine
minor erubescit. & curat summo
pe ne inops in domo sit. ne despec-
tus in publico. exquirat qd' s' suffi-
ciat. quid necessitas subiectoy pe-
tat. atq; ut sufficient' iura paterna
subditis expleat. pat' no' querit
quib' ipse famulet'. Sed his dū fami-
liarit' iungit. eoy pculdubio cau-
sis implicat. quib' sepe consentit
in illicitis. & mala que p'p't semet-
ipsum n' appetit. cōmittit p'pter
alia que n' dereliquit. Nam sepe
dū honorē suū in hoc mundo mi-
nui trepidat. ea apud maiores p-
sonas appbat. que iam p'p'rium
iudicium dāpnat. Is dū sollicite

cogitat qd' pat'us debeat. qd' sub-
iectis. qd' s' augeat. qd' effectibus
psit. quasi tanta frequētia turbay
pmittit. q'nta curarū importunitate
lacerat. At cont' scī uiri. quia nichil
huius mundi appetunt. nullis
pculdubio in corde tumultibus
pmittit. Om's quippe inordinatos
desiderioy motus acubili cordis
manu scē considerationi eiciunt.
Et quia t'nsitoria cuncta despiciunt
ex his nascentes cogitationes in sole-
ritas n' patiunt'. Solam namq; etiā
pat'am appetunt. & qā nulla hui'
mundi diligit. magna mentis t'n-
quillitate p'fruiuntur. Unde recte
dicit'. Edificant s' solitudines. Soli-
tudines quippe edificare ē. a se cre-
to cordis terrenoy desiderioy tumultus
expellere. & una intentione p'p'rie
in amorē uitae quietis anbe-
lare. Ann' cunctos a se cogitationū
tumultus expulerat qui dicebat.
A unam peti ad nō hanc requiram.
frequētia quippe t'renoy deside-
rio' suggerat. ad magnā uidelicet
semetipsum solitudinē conferes.
ubi eo tutius nichil extraneū con-
spiceret. quo in cōpetens nichil
amaret. At multu rerū tempaliū
mag'nū quodā secessum petierat
quietā m'tē. in qua tanto purius
d'm cerneret. q'nto hunc cū se solo
solū inueniret. Bene aut' qui sibi

solitudines construunt. etiā con-
sules uocant. quia sic in se solitudi-
nē mentis edificant. ut tam in q̄
p̄ualent. aliis p̄ caritatē consule-
re minime desistant. Hunc ḡ quē
modo p̄tulimus consulem. paulo
subtilius p̄pendamus. quom̄ ad p̄-
benda uite sublimioris exempla
subiectis p̄p̄loꝝ cuneis uirtutum
calculo spargat. Ecce ad insinuan-
dā retributionē boni p̄ malo de se
metipso fatet̄ dicens. Si reddidi
retribuētib⁹ m̄ mala. decidā meri-
to ab inimicis meis inanis. Ad di-
lectionē conditoris excitandam
insinuat dicens. Michi aut̄ adhe-
rere dō bonum est. Ad formā scē
humilitatis in p̄mendā. secreta
cordis sui indicat dicens. Dñe n̄
est exaltatū cor meū. neq; elati s̄t
oculi mei. Ad uitandā Zeli rec-
titudinē exemplo suo nos excitat
dicens. Non ne qui oderūt redñe
oderam. & sup̄ inimicō tuō tabe-
scebam. P̄fecto odio oderā illos in-
imici facti s̄t m̄. Ad et̄ne nob̄ pa-
trie desiderii succēdendū. uite
p̄sentis longitudinē deplorat
dicens. Heu m̄ q̄a incolatus m̄s p̄
longatus est. Largitate nimirū
emittit consolatus. qui de exem-
plo conūlationis p̄p̄e. tot nob̄ uir-
tutū calculos spargit. S; iste cōsul
an s̄ etiam solitudinē edificet nar-

76
ret. At enim. Ecce elongaui fugien-
tē. & mansi i sol-
tudinē. fugiens elongat. qui aturba de
siderioꝝ tempaliū. in alia di con-
templatione se subleuat. manet v̄
in solitudine. qui p̄seuerat in re-
mota m̄tis intentione. De qua bene
solitudine dñō ieremiā ait. A facie
manus tue solus sedebam. quia cō-
minatione replesti me. facies quip-
pe manus dī ē illa p̄cussio iusti iudi-
ciū. q̄ sup̄bientē hominē a paradiso
reppulit. & in hac cecitate p̄sentis ex-
iliū exclusit. cōminatio v̄ eius est. ter-
ror adhuc supplicii seq̄ntis. Post fa-
ciē ḡ manus. adhuc nos mune trifi-
cant. q̄a p̄ expiuntū iudicii. iā nos
& pena p̄sentis exiliū p̄culit. & si p̄c-
care n̄ desistim⁹. et̄nis adhuc suppli-
ciū addicit. Consideret ḡ uir sc̄s
piectus huc. unde homo ceciderit
atq; hunc post ista peccantē. q̄ ad
huc iusticia iudicantis rapit. et
cunctas a se desiderioꝝ tempaliū
turbas eiciat. seq; in magna m̄tis
solitudine abscondat dicens. A fa-
cie manus tue solus sedebam. quō
cōminatione replesti me. ac si apte
dicat. Dum considero q̄d iā p̄ iudi-
ciū expiuntū patior atq; multū desi-
derioꝝ tempaliū. trepidus recessū
mentis peto. quia & adhuc acutius
illa q̄ minaris et̄na supplicia fremi-
do. Bene ḡ de regib⁹ atq; consilib⁹
dictū. Qui edificant s̄ solitudines.

quia & hi qui se bene regere & c
sulare alii sciunt. q̄a p̄sentari inte
rum illi intime quieti n̄ possunt.
hanc apud semet ipsos p̄studium tran
quille m̄tis imitant. Sequitur. Cū p̄n
cipib; qui possident aurū & repleant
domos suas argento. Quos alios p̄nci
pes. n̄ scē eccle rectorēs uocat. quos
indefinēt in loco p̄dicatorū prece
dentium diuina dispensatio subro
gat. De quib; eidē eccle p̄salmista ait.
Patribus tuis nati sunt tibi filii. con
stitues eos p̄ncipes sup̄ omnē terrā.
Quid v̄ aurū. n̄ sapientiā appellat. de
qua p̄salomonē dicit. thesaur⁹ deside
rabil⁹ requiescit in ore sapientis. Au
rū nempe sapientiā uidit. quā thes
aurū uocauit. Que & recte auri apel
latione signat. quia sicut auro tem
poralia. ita sapientiā bona et̄na mer
cant. Si aurū sapientiā n̄ eēt. neq̄q̄
laodicie eccle ab anglo diceret. Sua
deo tamē emere aurū ignitum. Au
rū quippe emimus. cū accepturi sa
pientiā p̄us obedientiā p̄bemus. Ad
quē uidelicet nos cōtrectū. beneq̄
dā sapiens exortat dicens. Concupis
cis sapientiā. serua mandata. & dñs
p̄bet illam. Q̄d aut p̄ domo. nisi
conscientie designant. Vnde sana
to cūda dicit. Vade in domū tuā.
ac si apte audiat. Post exterius mi
raculū ad conscientiā reuertere. &
qualē te in īsecus dō debeas exhi

bere ppende. Quid etiam p̄ argen
tum. nisi eloquia diuina figurant.
De quib; p̄p̄salmista dicit. Eloquia
dñi eloq̄a casta. argentū igne ex
aminatū. Eloquiū dñi argentū
igne examinatū dicit. quia sermo
dñi si in cōde figit. tribulationibus
pbat. Vir q̄ sc̄s spū et̄natis plen⁹.
queq; futura s̄t colligat. & q̄s longe
post uentura sc̄la gignent laxato
mentis sinu cōphendat. & magna
ammiratione consideret. cū quib;
electis sine labore in et̄nitate quies
ceret. si p̄appetitū sup̄bie nemo pec
casset & dicat. Hunc enī dormiens
silerē. & sōno meo requiescerē. cū
regib; & consilib; t̄re. qui edificas
s̄ solitudines. aut cū p̄ncipib; qui
possident aurū. & replent domos
suas argento. Quia enī si parentem
p̄mū. nulla peccati putredo corrū
pet. neq̄q̄m ex se filios gehennę ge
neraret. si hi qui nunc p̄ redemptionē
saluandi sunt. soli ab illo electi
nascerent. eosdem electos aspiciat
atq; cum eis quom̄ quiescere potu
isset intendat. uideat sc̄os aptos
sic susceptā ecclām regere ut ei p̄
dicationes ubo n̄ desinant consul
tum p̄bere. eosq; reges & consules
appellet. uideat post hos in eorū
loco rectores exurgere. qui & sapi
entie recte uiuendo aurū possid
ant. & aliis recta p̄dicando argen

77
to sacre locutionis entescant.
eosq; pñcipes repletis conscientia
arū domib' auro & argento diui
tes memoret. Sed quia aliquñdo p
phico spūi neq; qm̄ sufficit ut uen
tura p̄uideat. n̄ cordis pphantis
etiam p̄terita & antiqua rēp̄sentet
sēs uir infra sup̄q; oculos ap̄t. & n̄
solum uentura conspiciat. s; etiam
m̄sacta ad memoriā reducat. Nā
ptinus adiungit. Aut sicut abor
tiuū absconditū n̄ subsisterem' ut
q̄ concepti n̄ uiderunt lucē. Abor
tiuū quod ante plenū tempus orit'.
extinctū ptinus occultat'. Quos ḡ
sēs uir a ho abortiuos uocat. cum
quib' se quiescere potuissē consi
derat'. nisi electos quosq; qui ab
ipso mundi p̄mordio ante redēp
tionis tempus exorti sunt. & ta
men huic mundo semet ipsos
mortificare curauerūt. Qui consēp
te legis tabulā n̄ habentes. q̄si ab uir
mōtū sūt. q̄a auctore suū naturali
lege timuerūt. & cū uenturū me
diatore crederent. studuerūt sum
mop̄e mortificatis uoluptatib'
etiam q̄ sēptō n̄ acceptā. i. d. p̄cep
ta seruare. Tempus itaq; illud qd
iuxta mundi iniciū mortuos huic
sēlo pat̄s nr̄os ptulit. q̄si aborti
ui uterū fuit. Ibi namq; abel qui
occidit se fr̄i restitisse n̄ legit'.
ibi enoch qui talē se exhibuit. ut

ambulaturus cū dñō trāsseret.
ibi noe qui p̄ hoc qd diuino exa
mini placuit. in mundo sup̄stes
fuit. ibi abraham. qui dū pegrin'
est sēlo. factus est amicus dō. ibi ysa
ac qui caligantib' oculis carnis. p
etatem quidē p̄sentia n̄ uidit. s; p
uirtutem pphici sp̄c. infuturis etiā
sēlis. magna uidendi luce radiauit.
ibi iacob qui uiam fr̄is sui humilit'
fugit. & clement' edomuit. qui p
le quidē secundus extitit. s; tam
sp̄c ub̄tate fecundior eandē plen
sub pphete sue uinculis astrinxit.
Bene aut' abortiuū hoc absconditū
dicit'. quia amundi p̄mordius dū
q̄dā paucos moysē scribente cogno
scim'. p̄as nob' maxima humani ge
neris occultat'. Neq; enī tot iustos
solum m̄ usq; ad acceptam legē ex
titissē credendū est. quot moysēs
breuissima de sēptione p̄stixit.
Quia ḡ amundi p̄mordio edita mul
tudo bonorū ex magna parte no
tie nr̄e sub̄t̄it'. abortiuū hoc
absconditū uocat'. qd & n̄ sub̄t̄it'
se dicit'. quia enumeratis paucis
eorū fr̄eq̄ntia. nulla apud nos me
moria sēpture tenet'. Recte v̄ ad
ditur. ut qui concepti n̄ uiderūt
lucē. Si namq; qui post acceptā
legē in hoc mundo nati sūt. aucto
ri suo eiusdē legis sunt ammoniti
one concepti. s; tam concepti lucē

minime uiderit. quia ad aduentū
incarnationis dñice qm̄ uī hac fide
lit̄ crediderunt. puenire nequerunt.
Incarnatus q̄ppe dñs dixit. Ego sū
lux mundi. Atq; ipsa lux ait. Multi
pphe & iusti desiderauerūt uidere
que uideris & n̄ uiderit. Concepti
ḡ n̄ uiderit lucē. quia & ad spem
uenturi mediatoris aptis uocib⁹
pphaz excitati. neq; qm̄ potuerūt
cernere ei incarnationē. In hī itaq;
concepti interior. formā fidei edidit
s; hāc usq; adaptā uisionē diuine
p̄sentie n̄p duxit. quia p̄us hos a
mundo mōsint ueniens rapuit.
quā manifesta mundū ueritas illu
strauit. Vir ḡ scs spū et̄nitatis ple
nus manu cordis cuncta labentia
ad memoriā adst̄ngit. Et quia an
gusta ē om̄s creatura ^{creatori.} p̄eundē sp̄m
qui nichil in se ut iuxta se aliud
n̄ semp̄ ēē habet. hoc q̄derit hoc q̄d
p̄terit conspicit. ac infra sup̄q; m̄
tis oculū intendit. & uenientia
ul̄ t̄nsacta considerans ad et̄nū ēē
medullitus inardescit dicens. Nē
enī dormiens silerem. Nunc q̄ppe
p̄sentis temporis ē. Et quid ē stan
tē semp̄ in p̄senti quietē querere.
n̄ ad illud cui nichil uenit nichil
p̄terit gaudiū et̄nitatis anhelare.
Qd nimirū ueritas semp̄ ēē suū ut
nob̄ ut cūq; infunderet. moysē me
diante insinuat dicens. Ego sum

qui sum. & dices filiis isrl̄. Qui est
misit me ad uos. Sed ecce quia labe
ntia conspicit q̄a semp̄ p̄sēs gau
diū querit. q̄a uenture lucis me
morat. q̄a electoz eius ordines enu
merans pensat. ipsā uiam nob̄ ap
tius quietē huius lucis insinuet. &
quid apuit illam cotidie de pra
uoz conuisione agit. uerbis mani
festiorib⁹ demonstrat. Sequitur
Ibi impu cessauerūt atumultu. & ibi
requieuerūt fessi robore. Paulo an
te iam dixim⁹. quia corda peccan
tium. p̄ hoc q̄d streptus desiderioz
possidet. ḡuis cogitationū instigan
tium tumultus p̄mit. s; in hac luce
qm̄ concepti minime uiderit. atū
multu suo impu cessare p̄hibent.
q̄a nimirū mediatoris aduentū
quē pat̄s in lege positi diu p̄stola
ti sunt. ad uite sue requiē ppli gen
tiles inueniēt. paulo attestante q̄
ait Qd̄ querebat isrl̄. hoc n̄ ē con
secutus. electio aut̄ consecuta est.
In hac itaq; luce impiū atumultu
cessant dū puer soz m̄tes ueritate
cognitā talaboriosa mundi de
sideria fugiunt. & t̄nquillita
ti intumiamoris acquiescant. An
non ad cessationē uocat lux ipsa
q̄at. uenite ad me om̄s qui labo
ratis & onerati estis. & ego uos resi
ciā. tollite iugū meū sup̄ uos &
discite a me quia mitis sū & humi

78
lus corde. & inuenietis requiem
animab' uris. iugum enī meū sua
ue ē & onus meum leue. Quid enim
quē mentis nrē ceruicibus impo
nit. qui uttari omē desiderū qd
perturbat pcepit. Quid enī graue
subiectus iubet. qui declinari labo
riosa huius mundi itinera ammo
net. **A**ttestante aut paulo qd ait.
xp̄c p̄ impiis inq̄t uisus est. s̄ idcir
eo dignata ē p̄ impiis lux ipsa oc
cumbere. ne impij in tenebrarū
suarū tumultu remanerent. **N**on
templet' q̄ uis s̄s. qd lux p̄ in car
nationis sue mysteriū ex graui la
bore impios eripit. dū ab eorum
cordib' desideria p̄ uisus t̄git. con
templet' qd conuisi qui q̄ quietē
quā p̄cipe in eternitate desiderant
hic iam p̄ tranquillitatem mentis de
gustant. & dicat. **I**bi impij cessa
uerūt atumultu. & ibi requieue
rūt fessi robore. **O**m̄s enī qui in hoc
mundo fortes sūt robore. quasi for
tes sunt n̄ robore defessi. qui v̄ in
auctoris sui amore roborant'. quo
magis in concupita fortitudine
di conualescunt. eo ap̄ p̄a dī uir
tute deficiunt. & quo robustius
etna appetunt. eo a temporalibus
salub' defectione lassantur. **H**inc
psalmista amoris sui robore fessū
dicebat. Defecit in salutari tuo
anima mea. In salutari enī dī p̄fi

ciendo defecerat. q̄a eternitatis lu
cē desiderans. acarnis iam fiducia
factus anhelauit. **H**inc rursū dīc
concupiuit & defecit anima mea
in aia dñi. Qui nimirū cū diceret
concupiuit. recte subdidit. & de
fecit. quia ualde minor ē diuini
tatis concupiscentia. qm̄ non mox
etiam p̄p̄us sequit' defectus. Qui
enī ad appetenda eternitatis aia ac
cendit'. dignū p̄fecto ē. ut ab hoc
temporalitatis amore lassē. ut tan
to frigescat a studio scli. q̄nto sur
git ardentior in amore dī. Quē sci
licet si p̄fecte arripit. mundū etiā
plene derelinq̄t. & eo funditus tēp
alibus morit'. quo ad sup̄nā uitā al
tius afflatu eternitatis animat'. **A**n n̄
robore suo fessam se inuenerat qd di
cebat. anima mea liq̄ facta ē ut di
lectus locutus est. quia nimirum
mens dū occulte locutionis aspira
tione tangit'. afflatu sue fortitudi
nis infirmata. ipso quo absorbet'
desiderio liquat'. & inde se ap̄ ut
semet ipsam fessam inuenit. unde
ultra se eē conspicit fortitudinē
quā conscendit'. **H**inc ^{p̄p̄a} uisionem
dī **H**inc p̄p̄a cū uisionē dī conspex
isse se diceret adiungit. **E**t languit &
eḡraui p̄ dies plurimos. quia cū
ad uirtutē mens attingit'. a fortitu
dine p̄p̄a caro lassat'. **H**inc iacob
qui anḡlm̄ tenuit. uno mox pede

claudicauit. quia quod amore subli
mia respicit. iam in hoc mundo
dupliciter incedere desiderius nescit.
Sed non enim pede innititur. quod solo di amo
re roboratur. necesse est ut aliter marceat.
quia mentis uirtute crescente. oportet
percul dubio ut carnis stentudo torpes
cat. Beatus ergo iob alta fidelium corda
respiciat. atque propendat. quae sinu
intime quietis inueniunt. dum
auribus propriis. in deum proficiendo la
santur. et dicat. **I**bi requieuerunt fessi
robore. ac si apte insinuet dicens.
Illuc requies lucis remunerat. quod
hic interius recreans. perfectus sati
gat. Nec mouere debet. quod luce
nominans nequaquam subdidit in hac
sibi. **Q**uia enim contineri electo
electos conspiciat. quasi locum nostrum
hanc esse deprehendit. Unde psalmi
ta cum hanc incommutabilitate etni
tatis conspiceret dicens. Tu idem
ipse es. et annus tuus non deficient. **H**ac
electorum esse locum denuntiat sub
dens. filii seruorum tuorum habitabit
ibi. **D**icit enim qui sine situ omnia con
tinet. nobis ad se uenientibus. locus
non localis manet. Quae locum dum per
tingimus. etiam ipsa in hac uita
mentis nostre tranquillitas. quanta fu
erit perturbatio uidemus. quia et si iam
iusti in hac prauorum comparatione
quieti sunt. in estimatione tamen
quietis intime. omnium quietis sunt.

Unde et bene subdit. Et quondam
uincti pariter sine molestia. Iusto
enim quoniam uis nullus desideriorum
canalium tumultus possideat. dy
runt tamen uinculis eos in hac uita po
stos sine molestia corruptionis li
gat. **S**extum quippe est. Corpus quod
corrumpitur aggrauat animam. et
deprimunt terrena inhabitatio sensum
multa cogitantem. **S**ed itaque ipso quod
adhuc mortales sunt. corruptionis
sue pondere grauatur. et affectu mo
lestia uincti sunt. quia nulla ad
huc libertate uite incorruptibilis
non exurgunt. Aliud namque de mente
aliud de corpore tolerant. et con
tra semet ipsos cotidie in interno
certamine exsudant. **A**nnon duro
molestie uinculo ligantur. quorum
nimirum mens sine labore in ig
norantiam soluitur. et non nisi cum stu
dio laboris eruditur. coacta erigi
tur labens iacet. ab infimis uix
leuat. et tamen eleuata praeuolabitur.
semet ipsam laboriose uin
cendo superna conspiciat. sed reuerber
ata lumen. quod se irradiauerat re
fulget. **A**nnon duro molestie uincu
lo ligantur. quos ascensus spiritus ad sinum
pacis intime pleno desiderio per
trahat. feruenti certamine caro
perturbat. **Q**uae et si iam ante faciem
uelud exaduerso acie erecta non ob
uiat. adhuc tamen antus dorso

quasi captiua sub murmurat. q.
qm uis tundo. s; tam turpi strepi
tu in corde specie pulchre quietis
sedat. **E**lecti g; si ualent omnia sup
ant. cum securitate pacis intne de
siderant. g; uis eis molesta adhuc
habere qd uincant. Quibus excepti
ei etiam uincula sustinent. que
g; uis attingit. exterius necessitas.
Sistere quippe. stare. lascessere.
uincula corruptioni s; . Que scilicet
solui nequeunt. n; cu in illa in mortali
tatis gla ma mortalitas pmutatur.
Replemus q; eni refectionib; corp
ne extenuatu deficiat. extenuam;
abstinentia. ne nos repletu pmat;
uegetamus hoc morib; ne situ im
mobilitatis inteat. s; cicius hoc col
locando sistimus. ne ipsa sua uege
tatione succumbat. adiuumento
hoc uestiu regimus. ne frigus int
umat. q; quiescit adiuuata picim.
ne calor exurat. **T**ot; g; diuersitati
bus occurrentes qd agim. n; corrup
tibilitati seruim. ut saltem multip
licitas impensi obsequii corpus susti
neat. qd anxietas infirme mutabi
litas g; uat. **V**nde bene pp paulu dicit.
Vanitati eni creatura subiecta e n;
uolens. s; ppt eu qui subiecit in spe.
qa q; ipsa creatura liberabit a seruitu
te corruptionis in libertate gle filioy
di. **V**anitati eni creatura n; uolens sub
dit. qa homo q; ingente constantie

statu uolens deseruit. pssus iuste mo
talitatis pondere nolens mutabili
tatis sue corruptioni seruuit. Sed cre
atura hec tunc a seruittute corrup
tionis eripit. cum ad filioy diglam
Hic itaq; electi molesta uincti st. qa ad
huc corruptionis sue pena depri
munt. s; cu corruptibili carne exu
imur. quasi ab his quib; nunc astrin
gimur molestie uinculi relaxam.
Presentari namq; iam do cupim. s; ad
huc mortalis corpori obligatione ppe
dim. **I**ure g; uincti dicim. quia ad
huc incessu nri desiderii addim libe
ru n; habemus. **V**nde bene paulus etna
desiderans. s; tam adhuc corruptioni
sue sarcina portans. uinctus clamat.
cupio dissolui q; ee cu xpo. Dissolui
eni n; quereret. n; se pculdubio uinc
tum uideret. **H**ec aut uincula quia
certissime rumpenda in resurrecti
one conspexerat. iam quasi rupta
gaudebat ppha cu diceret. **D**isrupi
sti uincula mea. tibi sacrificabo hosti
am laudis. **C**ontemplet itaq; uir scs
qd conusos peccatores lux intna
recipiat q; dicat. **I**bi impi cessauerit
atumultu. **C**ontemplet qd sci desi
derii exercitatione fatigati altius
in illo intimo sinu requiescant. q;
Cdicat. q; ibi requieuerit fessi robore.
Contemplet qd sci cunctis simul cor
ruptionis sue uinculis absoluti ad

ula libtatis gaudia incorrupta pue
niant & dicat. Et quondā uincti pa
rūt sine molestia. Bene autē dicit qn
dam uincti. quia dū illa semp pte
sens leticia cernit. omē qd erit & de
fluit. qsi pteritū iā uidet. Dum enī
rerū finis adtendit. omē qd pterit
qsi iam fuisse pensat. Sed omīs hūi qsi
illuc quies intina suscipiet. hic inte
rum qd egerint narret. Sequit.

99 99
Non exaudierit uocē exactoris. Quis
alius debet nomine exactoris intel
legi. n̄ impetunus ille p̄suasor q̄ hu
mano generi semel nūmū decepti
onis contulit. & ab hoc cotidie ex
petere mortis debitū n̄ desistit. q̄
in paradysō homini peccanti peccu
niā cōmodauit. s; iniquitate cres
cente. hanc cū usuris cotidie exig
it. De hoc exactore in euangelio ueritā
dicit. Et iudex tradet te exactori.
Huius exactoris uox ē. temptatio mi
serę suggestionis. Audim enī uocē
exactoris. cū eius tēptatione pulsa
mur. s; n̄ exaudim si pulsanti resisti
mū. Audit enī q̄ tēptationē sentit.
Exaudir v̄ q̄ tēptationi consentit.
Dicat itaq; de iustis. n̄ exaudierit uo
cē exactoris. quō suggestionē eū
& si audiunt q̄a tēptant. n̄ exaudi
unt. quia semire contēpnunt. s;
q̄a qd ualde mens amat. etiam in
sermone rēplicat. sēpiūs beatus iob
quia intne pacis frequentia dili

gens conspicit. de sēptioni ei ter
seruit dicens. Paruus & magnus
ibisunt. & seruus liber adnō suo.
Quia in hac uita nobis est discretio
opum. erit in illa pculdubio discre
tio dignitatū. ut quo hic alius aliū
merito supat. eo illic alius aliū rē
butione tūscendat. Vnd & in euanglio
ueritas dicit. In domo patris mei man
siones multe sūt. s; in eis dē multis
mansionib; erit aliq̄ m̄ ipsa rēbu
tionū diuersitas concess. quia tanta
uis in illa pace nos sociat. ut qd in se
quisq; n̄ accepit. hoc se accepisse in
alio exultet. Vnde & n̄ eque laboran
tes in uinea. eque cuncti denariū
fortiunt. Et quidē apud patrē man
siones multe sūt. & tamē eundē dena
riū disparēs laboratores accipiunt.
q̄a una cunctis erit beatitudo lenie
quā uis n̄ una sit omnib; sublimitas
uite. Paruū & magnū in hac luce
conspexerat. qui ex uoce capitis dice
bat. Imp̄fectum meū uideri oculi
tui. & in libo tuo omīs sēbent. Paruū
& magnū conspexerat cū dicebat.
Benedixit omnib; tūtib; se dñs. pu
illis cū maiorib;. Bene autē subdit.
& seruus lib adnō suo. Sēptū q̄ppe
ē. Omīs qui peccat seruus ē peccati.
quia nimirū quisquis se prauo de
siderio subicit. iniquitatis dominio
Sed huc dominio contēdicim cū in

iquitati que nos cepat reluctam.
cū consuetudini uiolente resistam.
& desideria pūsa calcantes. contra
hanc uis nobis libertatis ingente uen
dicamus. cū culpam penitendo pen
timus. & maculas sordium fletibus
lauamus. Plerūq; aut iam quidem
mens quod puer se se egisse meminit
deplorat. iam prauē acta nō solum de
sert. s; amarissimis etiā lamentis py
nit. s; tam dū eorū que egit remuni
scit. graui de iudicio pauore t̄ret.
iam se p̄fecte conūtit. s; adhuc se p̄
fecte insēcuritate nō erigit. quia
dū q̄nta sit distēctio extremi exami
nis pensat. ut t̄spem ac firmidinem
sollicitū t̄repidat. quia iustus iud
ex ueniens. quid de p̄petratis repu
tet. q̄d relaxet ignorat. nam qm̄ p̄ua
cōmisertit meminit. s; si hec cōmis
sa digne de fleuere nescit. ne cul
pe immanitas modū penitentie
t̄nsat metuit. & plerūq; culpā iam
ueritas relaxat. s; mens afflicta ad
huc de uenia dū ualde ē s; sollicita
trepidat. Seruus ḡ hic iam fugit
dn̄m. s; liber n̄ est. quia peccatum
suū homo iam corrigendo deserit.
s; tam adhuc distēctū iudicē. de ei
retributione p̄tmesert. Ibi ḡ seruū
liber ad nō. ubi iam de peccati ue
nia dubietas n̄ erit. ubi iam securā
mentē culpe sue memoria n̄ addi
cet. ubi n̄ subreatu animus t̄repidat

80
s; de eius indulgentia liber exultat.
Sed si nulla ibi homo peccati sui me
moria tangit. ereptū se unde gra
tulatur. Aut quom̄ largitori gr̄as
refert de uenia qm̄ accipit. si int̄
ueniente obliuione t̄nsacte neq;
tie ēē se pene debitore nescit. Neq;
enī negligent̄ p̄tereundū ē qd
psalmista ait. Misericordias tuas dñe in
etnū cantabo. Quom̄ enī di mise
ricordias in etnū cantat. si se mi
serū fuisse ignorat. Et si miserie
t̄nsacte n̄ meminit. unde largito
ri misericordie laudes reddit. S; rur sū
querendū ē. quom̄ electorū mens p̄
fecta ēē in beatitudine poterit. si
hanc int̄ gaudia memoria sui reat
tangit. Aut quom̄ p̄fecte lucis cla
rescit gl̄a. quā reducta ad animū
obumbrat culpa. Sed sciendū est
q̄a sicut sepe nunc t̄stū leti remi
niscim̄. ita tunc t̄nsacte nequitie
sine lesione nr̄e beatitudinis reco
damur. Plerumq; enim incolomi
tatis tempore ad memoriā dolores
p̄teritos sine dolore reducimus.
& quo egro nos fuisse recolim̄. eo
nos incolomes plus amam̄. Erit ḡ
& in illa beatitudine culpe memo
ria. n̄ que mentē polluat. s; que
nos leticie altius affingat. ut dū do
loris sui animū sine dolore remuni
scit. & debitore se medico uerius
intelligat. & eo magis acceptam sa

litem diligit. quo molestie memi-
nit quoniam euasit. **I**n nulla itaque leticia.
sic tunc sine tedio mala nostra conspi-
cimus. sicut nunc in luce positi.
sine ulla cordis caligine. animo
tenebris uidemus. quia et si obscurum
est quod mente cernimus. de iudicio
est hoc luminis. non de passione cecita-
tis. **E**t in eternum gloriam laudem misericordie
domini largitori nostro referimus. quoniam
quaquam miserie conscientia gra-
uamur. quia dum mala nostra sine aliquo
mentis malo respicimus. et nunquam
erit quod corda laudantium de transac-
tis iniquitatibus polluat. et semper
erit quod hec ad laudem liberatori ac-
cendat. **Q**uia ergo in tene lucis requies
sic se magnos subleuat. ut tamen
paruulos non derelinquat. dicatur
recte. quia paruus et magnus ibi
sunt. quia autem sic ibi conuersi pec-
catoris animi culpe sue memo-
ria tangit. ut tamen nulla eiusde me-
morie confusione deprimatur. cong-
rue subiungit. et seruus liber
ad **omnino suo**. **Explicit liber**
quartus. Incipit historia libri

Quare data est miserolux. et utraque
ma-
ritudine ante sunt. qui expectant
mortem et non ueniunt. quasi effodientes aurum thes-
aurum. gaudentque. uehementius cum inueniunt se-
pulcrum. viro cui abscondita est uia. et cir-
cum dedit eum dominus tenebris. Antequam comeda-

suspiro. et quasi mundantes aqua hierugo in
et tunc quoniam tenebra eueniunt in. et quod ducere
lux accidit. Nonne dissimulaui. Inne filium.
Nonne quoniam. et uenit super me indignatio. Res-
ponderunt autem ei filii themanthe dixit. Si cep-
imus loqui. scilicet in molestie accipere. Si cepimus
sermonem tenebre quasi possit. Ecce docuisti unum
toto. et manum lassam roborasti. uacillantes et firma-
uerunt sermonem tuum. et genua tremula et solidasti
non autem uenit super te plaga et defecisti. et tinge-
re et turbat es. Vbi est tunc tuum. firmitudo tua.
patientia tua. et perfectio uia tua. Recordare
obsecro te. quasi unum in nocens prout. aut quoniam recti
delet sunt. quoniam potius uidet eum quod opant iniquitatem
et seminant dolores et metunt eum. flante deo prout
se. et spiritu ure et eum et super totum. Rugit leoni et uox
leone. et dentem catulorum leonum et tunc sunt. Tygri
prout eum quod non habet prout. et catuli leonum dissipant.
Porro ad me dictum est ubi abscondimus. quasi si furti-
ue suscepit aurum in mea uenas susurrus ei. In hoc
errore uisionis nocturne quoniam solet sopor occupare ho-
mines. Lano tenuit me et tunc et iocundum ossa mea p-
trita sunt et cum spiritu me presentem transiret. inhaerent
pili ex me. stetit quod cui non agnoscebat ubi
ymago coram oculis meis. et uoce quasi aure leui ad
dixi. Numquid hoc dei operatio iustificabit. aut
factore suo purior erit uir. Ecce qui seruauit ei
non sunt stabile et in angelis suis repperit prout. quoniam
toto magis his qui habitant domo lata et tenebris lu-
beant fundamini. et sunt uelut atinea. Dema-
ne usque ad uesperam succident. et qui nullum intelli-
git metum prout. qui autem reliqui fuerunt au-
ferentur ex eis. morientur. non in sapientia. Vo-
ca quasi est qui tunc respondet. ad aliquem scorum

81
eūte. Virū stultū ut sicut iacundia. 7 par
uulū occidit invidia. **Explicit hysto
ria. Incipit liber quintus.**

V
M
A
L
D
E

De vltima

Sunt diuina iudicia cur in hac vi
ta non numquā bonis male sit
malis bene. tunc occultiōra sunt
cū & bonis hic bene ē. & malis ma
le. Nam cū bonis male ē malis be
ne. hoc scētasse deprehendit. quia &
boni si qua deliquerūt. hic recipi
unt. ut ab eterna dampnatione ple
nius liberentur. & mali bona que p
hac vita faciunt hic inueniunt. ut
ad sola in posterū tormenta perti
nant. Unde & ardenti in inferno
diuiti dicit. **Memento fili.** quia re
cepisti bona in uita tua. & laharus
similit mala. At cū bonis hic bene
est. & malis male. incertum ualde
fit. utrum boni idcirco bona accipi
ant. ut prouocati ad aliqd melius
crescant. an iusto latentiq; iudicio
hic suorum opum remunerationē p
cipiant. ut apmīs uite sequētis in

inanescent. & utrum malos idcirco
aduersa feriant. ut ab eternis suppli
ciis corrigentia defendant. an hic
eorum pena incipiat. ut quādoq; cō
plenda eos ad ultima gehenne
tormenta pducant. Quia q̄ int̄ di
uina iudicia graui incertitudinē
sue caligine humana mens p̄mittit.
scī uiri cū s̄ suppetere p̄sp̄a huius
mundi conspiciunt. pauca suspi
tione turbant. Timent enī ne hic
laborum suorum fructus recipiant. ti
ment ne qd diuina iusticia latet
in eis uulnus aspiciat. & exteriori
bus eos munerib; cumulans ab in
timis repellat. Cum v̄ tacti cogi
tant. qd nec bona agant. n̄ ut soli
dn̄o placeant. nec in ipsa affluentia
sue p̄sp̄itatis exultant. minus qui
dem de p̄sp̄is occulta cont̄ se iudicia
metuunt. s̄ tam eadem p̄sp̄a. quia
se ab intima intentione p̄pediunt.
egre ferunt. & moleste p̄sentis uite
blandimenta tolerant. quia p̄hec se
ut cumq; tardari int̄no desiderio
n̄ ignorant. Plus enī in hoc mundo
honor qm̄ despectio occupat. et
magis p̄sp̄itatis sublimitas qm̄ ne
cessitatis adūstas grauat. Phanc
namq; n̄ nulli n̄ numquā cū homo
exteriorius p̄mittit. ad concupiscenda
q̄ intus sunt liberior relaxatur.
pullam v̄ animus dū multis pare
re cogit ad desiderii sui cursu retinet.

Unde fit: ut scilicet uiri magis in hoc mundo prospera quam aduersa formideant. Sciunt namque quia mens dum blanda occupatione premitur. aliquando libens ad exteriora deriuatur. sciunt quia sepe sic hanc clandestinata occupatio decipit. ut quomodo premitur ignoret. Pensant autem que sint interna bona que cupiunt. et cognoscunt quod nullum sit omnino quod blandum tempus aliter arridet. cunctaque huius mundi prospera mens eorum egre tolerat. quo superne felicitatis est amor sociata. tantoque magis in presentis dulcedinis aspiratione erigitur. quanto hanc conspiciunt quia furtiue in mente glorie despectu blanditur. Unde beatus iob cum supernam requiem contemplatus diceret. paruus et magnus ibi sunt et seruus liber ad domino suo. illico adiungit. Quare data est misero lux. In scriptura sacra nonnumquam lucis appellatione prosperitas. noctis autem nomine huius mundi aduersitas designatur. unde et per psalmistam dicitur. Sicut tenebre eius ita et lumen eius. Quia enim scilicet uiri ita prosperitate seculi despicientes calcant. sicut et aduersitate eius calcantes tolerant. per magnam mentis celsitudinem mundi sunt et aduersa et prospera subternentes dicunt. Sic tenebre eius ita et lumen eius. ac si aperte dicant. Sicut intentionis nostre fortitudinem eius transita non premitur.

Ita hanc nec blanda corrumpunt. Sed quia hec ut diximus bonorum mentem etiam cum non subleuant perturbant. scilicet uiri qui se in huius mundi exilii erumpna miseros agnoscunt. clarescere in eius prosperitate refugunt. Unde bene nunc dicitur. Quare data est misero lux. Lux enim miseris datur. quando homines qui sublimia contemplantes esse se in hac pignatione miseros agnoscunt. claritatem transitorie prosperitatis accipiunt. et cum ualde defleant. quia tarde ad patriam redeunt. tolerare in super honoris onera compelluntur. Amor eos eternorum conterit. et gloria de temporibus arridet. Qui dum cogitant quod sunt qui in infimis tenent. et quod sunt qui de sublimibus non uident. quod sunt qui se uirtutibus fulciunt. que autem de celestibus perdidderunt prosperitatis. sue merore mordebantur. quia et si uident nequaquam se ab ea funditus opprimi. pensant tamen sollicitè cogitationem suam in amore domini. et in eius dispensatione partiri. Unde bene cum dicitur quare data est misero lux. prius adiungit. et uiribus qui in amaritudine anime sunt. In amaritudine quippe anime sunt omnes electi. quia uel punire flendo non desinunt que deliquerunt. uel graui semerore afficiunt. quia longe huc a facie conditoris pieci. adhuc in mente

82
pate gaudis n̄ sunt. De quorū cor
de bene p̄ salomonē dicit̄. **Q**uod
nouit amaritudinē anime sue.
in gaudio illius n̄ miscebit̄ extra
neus. In amaritudine namq;
anime sunt & corda rep̄boꝝ q̄a
ipsis etiam p̄auis suis desideris
affligunt̄. s; & eandē amaritudi
nē nesciunt. quia pensare q̄d tole
rant. sponte sua excecari n̄ possunt.
At cont̄ cor bonorū amaritudinem
suā nouit. quia erumpnā exiliū q̄
piectus lacerat̄ intelligit. & qm̄
sunt tranquilla que p̄didit. quā
confusa in quib; cecidit sentit. s;
hoc amaricatū cor ad gaudiū ex
trane suū q̄ndo q; reducit̄. atq; in
eius gaudiū extraneus n̄ misceat̄.
q̄a is qui nunc ab hoc merore cor
dis fortasse se p̄ desideria iacet se
clusus. tunc ab utraque illa eius sol
lemnitate remanebit. **H**uius itaq;
qui in amaritudine animi sunt
mori mundo funditus concupiscit̄.
ut sicut in seculo ipsi nichil appetunt.
ita iam a seculo nulla obligatione te
neant̄. **E**t plerumq; contingit ut
iā homo mundū mente n̄ teneat
s; tam mundus hominē occupati
onib; obstringat. & ipse quidē iam
mundo mortuus ē. s; ipsi mundus
adhuc mortuus non ē. Quasi enim
uiuus adhuc eū conspiciat. dū alio
intentū in suis actib; raptē tendit.

Vnde bene paulus cū & ipse sc̄lm p̄
recte despiceret. & talē se factum
uideret. quē iam hoc sc̄lm concu
piscere omnino n̄ posset. ruptis hu
ius uite uinculis liber dicit. **M**i
chi mundus crucifixus est. & ego
mundo. **M**undus quippe ei cruci
fixus fuerat. quia hunc cor de suo
iam mortuū n̄ amabat. s; & se ipsū
mundo crucifixerat. quia talem se
ei exhibere studuit. ut ab eo quasi
mortuus concupisci n̄ posset. Si enī
uno in loco sunt mortuus & uiuus
& si mortuus uiuū n̄ uidet. uiuus
tam mortuū uidet. si v̄ utq; sunt mor
tui. alter alterū neq; qm̄ uidet. ita
qui iam mundum n̄ amat. s; tam
ab illo ul' n̄ uolens amat. & si ipse
uelut mortuus mundum n̄ uidet
hunc tamen n̄ adhuc mortuus mun
dus uidet. Si v̄ nec ipse in amore
mundū retinet. nec rursum amun
di amore retinet. uicissim s; utriq;
extincti sūt. quia dum alī alterū ap
petit. quasi mortuus mortuū non
adrendit. Quia ḡ paulus nec mun
di gl̄am querebat. nec amundi gl̄a
ipse querebat. & se mundo & mun
dum sibi crucifixum eē gl̄atur.
Quod quia multi appetunt. s; tamen
usq; ad culmen extinctionis om̄iū
n̄ assurgunt. recte gementes dicit̄.
Quare data ē miserolux. & ut his
qui in amaritudine anime sunt.

Ita quippe amaricatus dat^r. cū hu
us mundi glā tñibus gementib⁹
tñuit^r. In qua nimirū uita pena
se ualidissimi timoris afficiunt.
qā & si ipsi mundū n̄ tenent. ad
huc tam tales se eē metuiunt. qui
amundo teneant^r. qā n̄ ei qñtū
cūq; uiuerent. hos ad usum suum
pculdubio n̄ amaret. **M**are enim
uiua corpora in semetipso retinet.
nam mortua extra se prius expel
lit. **S**equit^r. Qui expectant mortē
& n̄ ueniūt. Desiderant quippe mor
tificari funditus. atq; ab omī uite
glā temporalis extingui. s; occultis
di sepe iudicis. ul' p̄ eē in regimi
ne iniunctis honorib⁹ cōpellunt^r.
atq; int̄ hec mortificationē plenī
simā indinēt expectant. s; expec
tata mors n̄ uenit. quia eorū usus tē
pali glē etiā nolens uiuit. Quā tam
p diuino timore tolerant. & int̄
quidē seruant desiderū pietatis
foris aut̄ aut̄ explent ministeriū
ordinis. quatinus nec apfectione
p intentionē recedant. nec disposi
tioni conditoris p̄supbiam cont̄
dicant. **M**ira enī bonitatis pietate
agit^r. cum is qui pfecto corde ad
contēplationē tendit. humanis
ministeriis occupat^r. ut & multi in
firmiorib⁹ eius mens pfecta pficiat.
& unde semetipsum in pfectū re
spicit. inde ad humilitatis culm̄

pfectior assurgat. **N**on nūquam
& enim scī uiri. unde desideriorū
suorū de tñta tolerant. inde maio
ra lucra conūsis aliis reportant. qā
dū eis uacare ut appetunt n̄ licet
sape se cū aliis quib⁹ ammiscēt^r li
bet. sit ḡmua dispensatione p̄tē
tis. ut unde se destructiores effi
mant. inde locupletiores ad celes
tis patē constructionē surgant.
Non nūqñ v̄ idcirco ad concepta de
sideria minime pueniunt. ut ip
sa int̄ ueniente tarditate. ad eā de
desideria laxato mentis sinu dila
tent^r. & que extenuari s̄tē assē im
pleta poterant. magna dispositione
agit^r. ut repulsa crescant. Sic quip
pe mortificari appetunt. ut iā p
fecte si liceat conditoris sui faciē
contemplant^r. s; eorū desiderū
differtur ut pficiat. at tarditatis
sue sinu nutrit^r ut crescat. Vnde
bene sponsa in sponsi sui desiderio
anhelans clamat. In lectulo meo
pnoctes quesiui quē diligit anima
mea. quesiui illū & n̄ inueni. Ab
scondit se sponsus cū querit^r. ut n̄
inuentus ardentius querat^r. & dif
fert^r querens sponsā ne inueniat.
ut tarditate ^{sua} capatice reddita mul
tiplicius qñdoq; inueniat qd que
rebat. Vnde beatus iob cū dicit. ex
pectant mortē & n̄ ueniūt. ut ipsū
querentū desiderū subtilius ex

placet. ilico adiungit. 'q̄si effodien-
tes thesaurū. Om̄s namq; qui fodi-
endo thesaurū querūt. cū fodere al-
tus cepint. ad laborē instantius in-
ardescunt. quia quo se thesauro ab-
scondito. iamq; appropinquare esti-
mant. eo infodiendo enixius labo-
rant. Quia g̃ plene mortificationē
suā appetunt. quasi effodientes
thesaurū querūt. quia q̄nto sunt
uiciniores ad finē. tanto se exhibet
ardemiores inope. Laborando g̃n̄
deficiunt. s; magis ad usū laboris
crescunt. quia quo iā p̄ma appin-
quiora considerant. eo inope de-
lectabilius exsulant. Unde bene
paulus quib̄dā absconditū et̄ne-
pate thesaurū querentib; dicit.
Non deserentes collectionē nr̄am sic
est consuetudinis quib̄dā s; conso-
lantes et tanto magis. q̄nto uideri
ut appropinq̄ntē diē. Laborantē q̄p-
pe consolari ē. p̄sistere in labore pa-
rit. quia subleuatio laboris ē. in sio
conlaborantis. sic cū intinere co-
mes iungit. uia quidē n̄ adtrahit.
s; tam de societate comitis. labor
tineris leuigat. Dum itaq; paulū
consolantes se in labore quererēt
adiunxit dicens. Tanto magis q̄n̄
to uideris appropinq̄ntē diē. ac
fidicere. Et labor crescat. quo ipsa
iam p̄ma laboris appropinquat.
uelut si apte dicat thesaurū que-

ritis. s; eo ardemus fodere debetis
quo iam iuxta questū aurū fodiē-
do puenistis. q̄m uis hoc q̄d dicit
expectant mortē et n̄ uenit. quasi ef-
fodientes thesaurū intelligi et alit̄
intelligi potest. Quia enī p̄fecte n̄
possumus mori mundo. nisi in tra-
mentis nr̄e archana inuisibilia au-
sibilib; abscondam̄. recte hū qui
mortificationē suā appetunt. thes-
aurū effodientib; cōparant. Mun-
do enī p̄ inuisibile sapientiā mo-
rum. de qua ps̄lomonē dicit. Si q̄
sieris eam quasi pecuniā. et sic the-
sauros effoderis illam. Sapientia
q̄ppe. inter ū sup̄ficie n̄ iacet. q̄a
in inuisibilib; latet. et t̄ mortifica-
tionē nr̄am sapientiā cōtingentes
app̄hendim̄. si relictis uisibilibus
in inuisibilib; abscondam̄. s; hic hac
cor effodientes querim̄. ut om̄e
q̄d mens t̄renū cogitat. a semet
ipsa manu sc̄e discretionis eiciat.
et thesaurū uirtutis q̄d se latebat
agnoscat. facile enī in se thesaurū
inuenit. si eam q̄ se male p̄sērat
mole a se t̄rene cogitationis repel-
lit. Quia ut questā mortē sic the-
saurū dicit. recte subiungit. Gau-
dent uehement̄ cū inuenerint
sepulchrū. Sic enī sepulchrū loc̄
ē. quo abscondit̄ corp̄. ita diuina
contēplatio q̄d dā sepulchrū int̄
ē qua abscondit̄ anima. Quasi enī

adhuc mundo vivimus. cū mte
ineo foras uagamur. s; mortui in se
pulc^o abscondim^r. cū mortificati ex
terius in secreto int^{ne} contempla
tionis celam^r. Scī g^r uir ab impor
tunitate desiderioꝝ temporalium
atque multitudine inutiliū curāꝝ a clamo
re p^{er} strepitū p^{er}urbationū se
met ipsos sacri uerbi gladio mor
tificare nō desinunt. atq; int^{us} an
te faciē dī in sinu m^{is} abscondit.
Vnde bene p^{er} psalmistā d^r. Abscon
des eos in abscondito uultus tui
a conturbatione hominū. Qd qm
uis p^{er}fecte postmodū fiat. etiam
nunc ex magna parte agit. cum
a temporalium desiderioꝝ tumultib^{us}
dilectione in interiora rapiunt^r.
ut mens eoꝝ dū in amore dī tota
tendit^r. nulla inutili p^{er}urbatione
laceret^r. Hinc ē qd paulus post con
templationē mortuos. & quasi in
sepulchro absconditos discipulo
viderat. quib^{us} dicebat. **M**ortui em̄
estis. & una uia abscondita ē cū
xpō in dō. Qui g^r mortē querit gau
det dū sepulchru inuenit^r. quia q
mortificare se appetit. ualde ad in
uentam requiē contēplationis
hilaris est. ut extinctus mundo la
teat. & cunctis exteriorū rerū p^{er}ur
bationib^{us} intra sinū se int^{us} amo
ris abscondat. Si u^o ad hoc qd thes
aurū effodere dicit^r. etiā sepulcri

inuentio subinfert^r. hoc necesse ē
ut intentio n^{ra} conspiciat. qd an
tiqui mortuō cū diuiciis obruebant.
Qui g^r thesaurū querit. gaudet cū
sepulchru inuenit^r. quia sapien
tiam p^{er}quirentes. cū sacre sēpture
paginas uolum^r. cū exemplā p^{re}ce
dentū p^{er}scrutam^r. qsi ex sepulchro
gaudiū summū. quia m^{is} diui
tias apert^r mortuō inuenim^r. qd qui
huc mundo p^{er}fecte extincti sunt.
in occulto cū diuitiis requiescunt.
Sepulc^o g^r diues efficit^r. qui p^{er} exem
pla iustōꝝ contemplationis uirtu
te subleuat^r. S; cū requirens dicat
qre data ē misero lux. cur hoc ip
sum req^{ui}ri p^{re}sumat insinuat dicens.
Viro cuius est abscondita uia. circū
dedit eum d^s teneb^{us}. Via enim
sua uiro abscondita ē. quia & si iā
inqua sit uite qualitate considerat
adhuc tam ad quē finē tendat ig
norat^r. & si iam supna appetit. & si
plenus hec desiderius querit. adhuc
si in eis dē desiderius p^{er}maneat nes
cit. Peccata quippe deserentes ad
iusticiā tendim^r. & unde uenim^r
nouimus. s; quo pueniamus igno
ramus. qd hēsterna die sum^r scim^r
s; qd contingat crastina nos ēē ne
scimus. Via g^r sua uiro abscondita
ē. quia sic pedē ponit opis. ut ta
men p^{er}uidere nequeat exitū con
summationis. Et aut^r & alia uie

84
nre absconditio. quia nnumquam ea
ipsa que recte nos agere credimus
an indistincti iudicii examine recta
sint ignoramus. Sepe enim sicut
& longe superius diximus. opus nostrum
causa damnationis est. & putatur
pueritiae esse uirtutis. sepe unde iu-
dex placari creditur. inde ad irascen-
dum placidus instigatur. salomone
attestante qui ait. Est uia que ui-
det homini recta. nouissima autem
eius deducunt ad mortem. Unde sancti
iuri cum mala superant. sua etiam bene-
gesta formidant. ne cum bona age-
re appetunt. de actionis imagine
fallantur. ne pestifera tiabes putre-
dinis. sub boni specie lateat coloris.
Scimus enim quia corruptioni adhuc
grati ^{pondere} diiudicare bona subtiliter no-
scunt. & cum ante oculos extremi
examinis regulam deducunt. hec
ipsa nnumquam & que adprobent me-
tuunt. & tota quidem mente in-
terna desiderant. sed tam de incerti-
tudine operum irrepidi. quod gradiun-
tur ignorant. Unde bene postquam
dictum est quod re data est miserolux
adiungit. viro cuius abscondita
est uia. ac si dicat. Cur huius uite
successus accipit. qui sub qua sit
estimatione iudicis iter sui operis
nescit. Bene autem subdit. & circum-
dedit eum deus tenebris. Tenebris namque
homo circumdatur. quia quoniam uis ce-

lesti desiderio ferueat. quid de semet
ipso sit dispositum intus secus igno-
rat. & ualde metuit. ne in iudicio
obuiet. quod de se nunc. & unde desi-
derio bonis feruoris latet. Tenebris
homo circumdatur. quia ignoran-
tie sue caligine premitur. At tenebris cir-
cumdatur non est. qui plerumque preteritorum
non meminit. futura non inuenit. uix
presentia agnoscit. Tenebris se circū-
datum quidam sapiens uiderat cum di-
cebat. Que in prospectu sunt inueni-
mus cum labore. & que in celis sunt
quis inuestigabit. Huius se tenebris
circumdatum propheta uidit. cum dis-
positionis intus penetrare in-
terna non potuit dicens. Posuit tenebras
latibulum suum. Auctorem enim nostrum quia
nobis in hoc exilio de obiectis luce
sue uisionis abstulit. se se nostris ocu-
lis quasi in tenebrarum latibulo ab-
scondit. Quasi mirum cecitatis nostre
tenebras cum studiosè conspiciamus.
mentem ad elementa ad laeta percamus.
Flet enim cecitatem quam foris patitur. si hu-
militer meminit. quod in interioribus
lumine praeuat. Iamque tenebris qua
quibus circumdatur respicit. splendo-
ris intus ardenti se desiderio af-
fligit. omnique intentionis aduersu
semet ipsam concutit. & supernam lucem
quam condita deseruit. repulsa que-
rit. Unde fit plerumque ut in ipsis pus-
silibus illa interni gaudii claritas erui

55
pant. & mensque intor pore p'us
cetera iacuerat. ad inspectionē fulgo
ris intumē suspiriis uegetata conva
lescit. Unde bene sequitur. Anteqm
comeda suspiro. Comedere nāq; ē
anime. sup ne lucis contemplatio
nib' pasci. Suspirat q; anteqm come
dat. quia prius gemitu t'bulationis
afficit. & post modū contemplati
onis refectioe sariat. Nisi enī sus
piret nō comedit. quia qui se in hoc
exilio p' desiderioy celestiu lāntia nō
humiliat. ut ne patē nō degustat.

gaudia
Veritatis enim pabulo ieiuni sunt. q;
in hac pegrinationis inopia letant.
Suspirat aut qui comedit. quia q's
amor ueritatis afficit. etiam refec
tio contemplationis pascit. Suspirans
ppha comedebat cū diceret. fuerit
michi lacme mee panes. Iuctu enī
suo anima pascitur. cū ad supna gav
dia flendo subleuat. & intus quidē
doloris sui gemitū tolerat. s; eo refec
tionis pabulū p'cipit. quo ius amo
ris placrinas emanat. Unde & ean
dē lacrimay uim adhuc beatū iob
sequit' subdens. Et quasi inundan
tes aque sic rugtus m's. Aque cū
inundant cū impetu ueniunt. &
crescentib; multiplicat' uolumini
bū intumescunt. electi v' dū menti
sue oculi diuina iudicia apponunt.
dū de occulta sup se sententia tre
pidant. dū se addm puenire posse

confidunt. s; tamē ne nō pueniant me
tuunt. dū p'ter itoy suoy recolet mala
q; deflent. dūq; s; adhuc futura sūt q;
nesciunt p'timescunt. q'si quedam
in eis aquay more uolumina colli
gunt. que in meroris rugtus q'si
in subiecta littora defluunt. Virg
sc's uidit q'mta sint in lāntis peni
tentie uolumina cogitationū. atq;
in p'las meroris undas inundantes
aquas uocauit dicens. Quasi inun
dantes aque sic rugtus m's. Nonnū
qm v' iusti sicut & paulo supius dix
imus. in p'lis bonis opib' positi tre
pidant. ac ne in eis dō pocculto ali
quo errore displiceant. continui
lāntis uacant. Q's cū diuina sub
ito flagella cor'ipiunt. auctoris sui
se grām offendisse se suspiciant. qā
v' infirmitatib' p'pediti. v' lāntitu
dinib' p'ssi. ad impendenda p'ximi
pia opa nō assurgunt. & cor' in lāntū
uertit. qā cor' pus ad uotionis sue
ministerium retardat. cumq; se mer
cedē nō augere considerant. etiam
t'nsacta opa dispiciuisse formidant.
Unde bene beatus iob cū rugtū suū
quasi inundantes aq's diceret. ilico
adiunxit. Quia timor quē timeba
euenit m'. & q'd uerebar accidit.
Iusti q; deflent & pauent. & magnus
se lamentis cruciant. erueant. qā
se deserti formidant. & qm ius de
correctione sua gaudeant. eoy ta

men trepidam mentem correptio ip
sa perturbat. ne malum quod tolerant
in propria peccatio discipline sit. si anim
adversio iuste vindicare. Quod bene psal
mista considerans ait. Quis enim novit
potestatem ire tue. Potestas quippe
ire divine. nostra non potest mentem compre
hendi. quia eius dispensatio ob seculi
super nos dispositionibus sepe unde
estimatur deserere. inde nos reci
pit. et unde nos recipere creditur
inde derelinquit. ut plerumque hoc
fiat gratia quod dura dicitur. et hoc aliquando
vera sit. quod gratia putatur. Non nullos
enim flagella corrigunt. non nullos
ad impatientie uelania perducunt.
alios per se quia de mulcent ab insa
mia mitigant. alios quia eleuant. fu
nditus ab omni spe consolationis era
dicant. Iunctos autem uicia ad ima
pertrahit. si tamen quidam eo ab his facili
redeunt. quo se in eis contrivisse al
tius erubescunt. et semper uirtutes
ad superna subleuant. si nonnumquam
quidam dum timore de uirtute con
cipiunt. per ipsum tramitem ascensio
nis cadunt. Quia ergo potestas divine
ire minime cognoscitur. incunctis
necesse est. ut sine cessatione timeant.
Sequitur. Nonne dissimulavi. Non
ne tacui. Nonne quieui. et uenit
super me indignatio. Quamuis quoli
bet in loco positi. cogitando. loquen
do. agendo peccemus. tunc tamen

per tria hec animi effrenatiui rapit
cum mundi huius prosperitate subleuat.
Nam cum ipse se potestate celos con
spicit. alta de se elate cogitans sen
tit. et cum auctoritati uocis a nullo
resistit. lingua licentius per abrupta
diffrenatur. cumque facere quod libet
licet. iuste sibi omne estimat licere
quod libet. Sed sancti uiri cum mundi huius
potestate fulciunt. tanto sub maio
ri mentis disciplina se redigunt.
quanto sibi impatentiam potesta
tis suaderi illicita quasi licentius sci
unt. Cor namque ad consideranda
sua gloria reprimunt. lingua ab immoderata locutio
tudinis uagatione custodiunt. Sepe
enim qui in potestate sunt ea que recte fa
ciunt. quia elate cogitant amittunt
dumque se ad cuncta utile estimant. etiam
impense utilitatis sibi meritum dāp
nant. Ut enim cui libet dāpna facta
digniora sint. necesse est ut ei aput se
semper indigna uideantur. ne eade
bona actio agentis cor subleuet. et
subleuando plus auctore de elatio
ne deiciat. quam ipsos forte quibus im
penditur inuenit. Hinc est enim quod rex ba
bylonie dum elata mente aput se uolue
ret dicens. nonne hec est babilon quam
ego edificaui. in rationale animal
peritus usus est. Quod enim factus fuerat
perdidit. quia humiliter noluit dissimu
lare quod fecit. et quia elatione cogi
tationis se super homines extulit ip

restringunt
ab inquit

sum quē cōmuniē cū hominib' ha-
buit. sensū hominis amisit. Sepe v'
qui in potestate sūt ad subiectoꝝ pā-
sim contumelias erumpunt. et
hoc qđ inuigilantes regimini ser-
uiunt. p' lingue p'caciēte p'dunt.
minori scilicet formidine iudicis
ūba pensantes. qā qui sine causā
frī fatuū dixerit. gehenne se igni
b' addicit. Sepe hi qui in potestate
sūt dū sese & alicui retinere nesci-
unt. & ad illicita opa & inquieta
dilabunt'. Solus enī in illicitis nō ca-
dit. qui se aliquādo & alicui caute
refringit. Quia uidelicet consten-
tione religatū. bene se paulus insi-
nuat dicens. Omnia michi licent. s' nō
omnia expediunt. Atq; ut excipere re-
ligatione ostenderet. inquit se in li-
bertate dilataret. ilico adiunxit.
Omnia michi licent. s' ego sub nullius re-
digar potestate. Cum enī mens con-
cepta desideria sequit'. seruare re-
bus conuenit. quarū amore supat'.
Sed paulus cui cuncta licent sub nul-
lius potestate se redigit. quia semet
ipsū etiā etiā alicui refrendo
eaque delectata p'merent. despecta
transcendit. Beatus iob g' ut nō eru-
diat. qualis in potestate fuit inno-
tescit dicens. Nonne dissimulaui.
Potestas namq; cū habet. & cogitan-
da ē ad utilitatē. & dissimulanda
p'p' timore. quatinus qui ea utit'

& ut p'deē debeat. posse se sciat. &
ut extolli nō debeat. posse se nesciat.
Qualis v' in ore fuerit ad iungat dicens.
Nonne filii. Qualis g' cont' illicita opa
adhuc subiciat dicens. Nonne q' eu.
Potestatem silere & quiescere adhuc
subtilius libet p'seruari. Silere nāq;
ē mentē a t'renoꝝ desiderioꝝ uoce
refringere. Vis enī magni clamoris.
ē tu multus cordis. Quiescunt quoq;
qui bene in potestate cū terrenarū
actionū streptus p' diuino amore
ut mittendo poss' ponunt. ne dum
ima indefinēt occupant. cōfundi-
tus assummis cadat. Sciunt enī qā
neq' qm' mens ad sup'na actollit'. si cu-
raz tumultus continue in infimis
occupat'. Q'd enī dē dō occupata de-
tineat. que de illo apphendere al-
q'd etiā uacans laborat. Bene aut'
p'psalmistā d'r. Vacate & uidete quō
ego sum d's. quia qui vacare negli-
git. suo s' iudicio lum' eius in sionis
abscondit. Hinc etiam p'moysen
dicit'. ut pisces qui pennulas nō ha-
bent nō edant'. Pisces nāq; qui pennu-
las habent. salus dare sup' aquas
solent. Soli g' in electoꝝ corpore qua-
si cibus t'nsunt. qui in eo q'd ima
deserunt. aliquādo sup'na conscen-
dere mentis saltib' seunt. ne semp
in p'fundis curaz lateant. & nulla
eos amoris summi q'si libera aeris
aura contingat. Qui g' reb' t'p'alib'

86
occupant. tunc bene exteriora dis-
ponunt. cū sollicitē ad interiora resur-
gunt. cū neq̄q̄m foris p̄turbationū
strepitus diligunt. s; apud semetip-
sos intus int̄ tranquillitatis sinu req̄-
escunt. **P**raue & enī mentes temp-
aliū rerū tumultū int̄ semet ipsā
ūsare n̄ cessant. etiā cū uacant. in
cogitatione enī seruant de puncta
q̄amant. & q̄m uis ext̄ius faciant
apud semet ipsas tam sub pondere
inquiete quietis elaborant. Quibū
sic arundē rerū administratio p̄-
beat. semet ipsas fundit̄ deserunt.
& fugitiua act̄ē palia p̄ intentionē
eius sum continuus cogitationum
passib; secunt. **P**ie aut̄ mentes hec
cum desunt n̄ querūt. & grauit̄
etiā cū assum fert. quia p̄ exteriorū
curā a se exire p̄tmesunt. **Q**d bene
illa duorū fr̄ūm uita signat̄. de qui-
bus sc̄ptū est. **F**actus est esau uir gna-
rus uenandi & homo agcola. iacob
aut̄ uir simplex habitauit in tab-
naculis. ut sicut in alia t̄slatione
dicit̄. habitabat domi. **Q**d enī p̄ue-
nationē esau. n̄ eorū uita figuratur
qui in exteriorib; uoluptatib; fusi
exnē secunt. **Q**ui etiā agcola ēē
desēbit. quia amatores hui; sc̄li
tanto magis exteriora incolunt
q̄nto interiora sua inculta dere-
linquunt. **I**acob v̄ simplex in tab-
naculis v̄ in domo habitare phi-

bet. quia nimirū om̄s qui incu-
ris exteriorib; spargi refugunt
simplices in cogitatione. atq; in
conscientie sue habitatione con-
sistunt. **I**n tabnaculis enim aut
in domo habitare ē. se int̄ mentis
secreta restringere. & neq̄q̄m exte-
rius p̄ desideria dissipare. ne dū
ad multa foras inhiant. a semetip-
sis alienatis cogitationib; recedant.
Dicat q̄ p̄batus uir. & exercitatus
in p̄s̄is dicat. **N**onne dissimulaui.
Nonne siliui. **N**onne quieui. ut enī
sup̄ diximus. sc̄i uiri cū eis t̄sitoria
p̄s̄itas aridet. fauorē mundi q̄si
nescientes dissimulant. & forti in-
gressū interius hoc unde ext̄ius
subleuant̄ calcant. **S**ilent aut̄ quia
nullis praue actionis clamorib; p̄-
strepunt. **O**mnis namq; iniquitas
habet apud secreta di iudicia uoces
suas. **U**nde sc̄ptum est. **L**amor so-
domorū & gomorreorū multiplica-
tus est. **Q**uiescunt v̄ cū n̄ solū nul-
lo cupiditatū tempaliū turbolen-
to appetitu rapiunt. uerū etiā
eius p̄sentis uite necessariis im-
moderatus occupari refugunt.
Sed hec agentes p̄tina adhuc fla-
gella sentiunt. ut tanto p̄fecti-
ores ad hereditatē ueniant. q̄n-
tō eos pie feriens disciplina cot-
tidie etiā de minimis purgat.
Iusta itaq; indefinenter faciunt.

sed assidue dura patiunt. q̄a sepe
ipsa n̄ra iusticia ad examen diui
ne iusticie deducta iniusticia est.
et sordet indistractione iudicis.
q̄d in estimatione fulget opanti.
Vnde paulus cū diceret. nichil m̄
conserius sū. p̄tin' adiunxit. s;
non in hoc iustificat' sū. Qui cau
sam mor' cur' n̄ sit iustificat' s;
insinuans ait. Qui autē iudicat
me. dñs ē. Ac si diceret. idcirco in
eo q̄d m̄ nichil conser' sum. iusti
ficatū me abnego. q̄a ab eo qui
me iudicat. examinari me subti
lius scio. Dissimulanda ḡ sunt
que exteri fauent. rep̄menda
que interi p̄strepunt. declinan
da que quasi necessaria inuol
uunt. et tam in his omnib' adhuc
districti examinis flagella metu
enda. q̄a et ipsa n̄ra p̄fectio culpa
n̄ caret. n̄ hanc seuerus iudex in
subtili lance examinis miscditer
penset. Bene autē subdit. Et ue
nit sup me indignatio. Magna
q̄ppe arte doctrine dicturus uer
bera. p̄uidit recte facta. ut hinc
unusq̄sq; consideret. que peccan
tes postmodū supplicia maneas.
si sic etiā iustos tam ualida hic
flagella castigant. **H**inc ē enī q̄d
petrus ait. Temp' ut iudiciū in
cipiat de domo dī. et si iustus
uix saluabit. impi' et peccator

v̄ parebunt. **H**inc paulus cum
multa in thessalonicensium la
de dixisset. p̄mis adiunxit. ita
ut et nos ipsi in uobis gl̄emur in
eccl̄is dī p̄patientia et fide ur̄a. in
omnib' p̄secutionib' ur̄is et tribula
tionib'; q̄s sustinetis in exemplū
iusti iudicii dī. ac si diceret. Dum
tot dura toleratis. qui tam recte
agitis. quid aliud quam iusti iu
dicis exempla datis. Quia ex uia
pena colligendū ē. quom' feriat
quib'; uasert'. si sic uos affligi pa
tur. in quib' letat'. aut quom' illos
peussuros ē. quib' iustum iudiciū
exhibet. si etiam uos sic cruciat. q̄s
pie redarguens fauet. Prima ḡ be
ati iob locutione t̄minata uicis
sim se amici qui consolaturi uene
rant. pie ei increpationib' subici
unt. dūq; ad contentioneis ūbap
siliunt. eam p̄ qua uenerant cau
sam pietatis amittunt. Qui qui
dem n̄ praua hoc intentione faci
unt. s; q̄m uis affectū p̄cussio ex
hibeant. p̄cussum tam n̄ nisi p̄ in
iquitate crediderit. dūq; intenti
onē bonā neq̄q̄m locutio cauta
subsequit'. ipsa pietatis p̄positio
utrisq; gressioneis uicū uertit. Pen
sandum namq; est. cui et q̄ndo lo
querent'. Iustus quippe erat ad q̄m
uenerant. et diuinis uerberibus
cinctus. Ex ante acta ḡ ei uita

87
debuerant ea quae intelligere non
ualebant illius uerba perpendere.
et ex flagellis praesentibus non illud re-
darguere. sed de sua uita formidare.
seque flagellato iusto non quasi ratio ci-
nando erigere. se flendo sociare.
ut neque quoniam se eorum scientia uerba
ostenderet. sed loqui recte lingua
consolantiu magister dolor erudiret.
Qui et si qua forsitan diuina sentirent
dignum profecto erat. ut hec humiliter
dicerent. ne percussio uulnera per in-
moderata uerba cumularent. Sepe
enim quae intelligi non ualent. dete-
rioribus displicent. uel facta uel dicta
meliorum. sed eo ab eis non temere repre-
hendenda sunt. quo adprehendi ue-
rati neque quoniam possunt. Sepe aliquid
a maioribus dissimulat. quod a mino-
ribus error putatur. sepe multa aspe-
ribus multa dicunt. quod idcirco infir-
mi diu dicant quae ignorant. Quod
bene bubus calcitrantibus inclinata
illa testamenti archa signauit. quia
quia casura credens leuitas erige-
re uoluit. mox sententiam mortis
accepit. Quod est namque mens iusti non
archa testamenti. que gestata bubus
calcitrantibus inclinatur. quia non nunquam
etiam quod bene praestitit dominus subiectorum
populorum confusione occidit. ad dispe-
nsationis condescensionem ex sola
dilectione promouet. Sed hoc quod
dispensatorie agit. inclinatio ip-

sa fortitudinis casus putatur improprie
Vnde et non nulli subditi contra hanc
manum reprehensionis mittunt. sed
auita praeuolens ipsa sua temeritate
deficiunt. Leuitas quod quasi adiu-
uans manum extendit. sed delinquens
uitam perdidit. quia dum infirmi quique
fortitudo facta corripuit. ipsa uiuen-
tium sorte reprobant. Aliquando etiam
scilicet uiri quaedam minimus condescenden-
tes dicunt. quod est uel summa contem-
ptus praefertunt. dumque uim uel conde-
scensionis uel altitudinis nesciunt
audaci hec stulti reprehendunt.
Et quid est iustum de sua condescensi-
one uelle corrigere. non uel nata
archam superba reprehensionis manu
releuare. Quid est iustum de incog-
nita locutione reprehendere. non motum
et fortitudinis errori lapsu putare.
Sed perdit uitam quod archa dei tumide
subleuat. quia neque quoniam quis sanctorum cor-
rigere recta praesumeret. non de se prius
meliora sensisset. Vnde et leuitas
ipse recte ostendit. quod robustus domini
interpretatur. quia presumptores quique
nisi audaci mente robusto se in domino
crederent. nequaquam meliorum facta
uel dicta uelut infirma iudicarent.
Amici ergo beati iob dum contra eum quasi in di-
fensione persilium. diuini praecep-
ti regulam superbiens excedunt.
Cum uel quaedam facta meliorum de terriori-
oribus displicent. neque quoniam hoc quod

mentē mouet. reticendū ē. s. cum
magna humilitate pferendū. qua
tinus intentio pie ~~mentis~~ sentien
tis eo uere seruet formā rectitudi
nis. quo p̄t gradit̄ humilitatis.
Et libere q̄ dicenda s̄t q̄ sentimus
q̄ ualde humilit̄ p̄menda q̄ dicim̄.
ne q̄ que recte intendim̄. hec ela
te pferendo n̄ recte faciamus. Pau
lus auditorib⁹ suis multa humilit̄
dixerat. s. de exhortatione humi
li. placare eos adhuc humilius sa
tagebat dicens. **R**ogo aut̄ uos fr̄s
ut sufferatis ūbum solati. q̄ enī
p̄ paucis sc̄psi uob. **E**p̄hesi⁹ quoq̄
q̄ muleti uale dicens. afflictis ac
gentib⁹ humilitatē suā ad memo
riā reuocat dicens. **V**igilate memo
riā retinentes. quom̄ p̄tenuum
nocte adie n̄ cessauit cū lacrimis mo
nen⁹ unū quēq̄ ur̄m. **H**is dē rur̄sus p̄
eplam dic̄. **O**bsc̄ uos fr̄s ego uine
tus in dñō. ut digne ambuletis
uocatione q̄ uocati estis. **H**inc q̄
colligat. si q̄ndo aliq̄ drecte sen
tit. q̄nta humilitate debet magi
tro loq̄ discipul⁹. si ip̄sē magister
gentiū in his que cū auctoritate
p̄dicat tam summissē discipulo
rogat. **H**inc unus quisq̄ colligat.
eis a quib⁹ bene uiuendi exempla
p̄cipit. hoc q̄d bene intellegit q̄m
humilit̄ dicat. si paulus illis humi
li se uoce subdidit. q̄s ad uitā ip̄

se suscitauit. **E**usāh aut̄ q̄ p̄rim⁹
amicor̄ loquit̄. q̄m uis ad consolā
dū pietate ueniat. humilitatē ta
men locutionis deserens. regulā
consolationis ignorat. **Q**ui dū lo
quendi custodiam negligit. usq̄
ad afflictū contumelias excidit dic̄.
Tygr̄is p̄it eo q̄d n̄ haberet p̄dam.
rugitus leonis. q̄ uox leone q̄ den
tes catulor̄ ^{leonū} dissipati s̄t. beatū uide
licet iob nomine tygridis. quasi
uicio uarietatis notans. **p**leonis
rugitū eundē terrore uiri. p̄lee
ne uocē loquacitatē coniugis. p̄
dissipatos v̄ dentes catulor̄ leonū
destructā edacitatē filior̄ signan.
Vnde q̄ bene amicor̄ sensū q̄ intui
mida correptione se extulit. sen
tentia diuina rephendit dicens.
Non estis locuti corā me rectū sic ser
uus meus iob. **S**ed querendū uideo
cur paulus illoꝝ sententis tanta
auctoritate uit̄. si he eor̄ senten
tie dñica rephensione cassant̄. **L**i
fāz quippe ūba s̄t. q̄ corinthus in
tulit dicens sic sc̄ptū ē. cōphenda
sapientes in astutia eor̄. **Q**uom̄ q̄
quasi p̄ua respui mus. q̄ paulus ex
auctoritate astruit. dicit q̄m auct̄
tatione pauli recta putauim⁹. que
p̄semetipsū dñs n̄ recta diffinuit.
Sed utraq̄ hec ciuis q̄d n̄ sint diuer
sa cognoscim⁹. si eius dē dñice senten
tie subtilius uerba pensam⁹. **Q**uia

88
nimirum cum diceret. nescis locuti
coram me rectum. ilico adiunxit. sic
seruus meus iob. Aiquet quod quia quidam
in eorum dictis recta sunt. sed meliori
comparatione superant. Nam inter
alia quod rationabiliter dicunt. mul-
tas ad beatum iob fortes sententias
preferunt. sed comparate dictis for-
tioribus uim fortitudinis amittunt.
Mira autem sunt multa quod dicunt. non
in se uiri aduersitate dicerentur.
In semet ipsis quod magna sunt. sed quia
iustum uirum transfigere appetunt
eiusdem magnitudinis pondus
dant. quia quod quilibet forte fit
astra iaculum mittit. ut dura saxa
feriant. eo namque obtusum lon-
guis dissilit. quo intortum fortiter
uenit. Igitur amicorum dicta licet
in quibusdam ualde sint fortia.
cum tamen sancti uiri forte uita. feruor
cunctis suis acumini inuicem
retrundunt. Quia quod quia in semet ipsis
magna sunt. sed contra beatum iob nullo
modo assumi debent. et paulus hec ex
uirtute pensans in auctoritate
preferat. et uidet quia incaute pla-
ta sunt. ex professione quod uirtute reprehendat
Sed quia eisdem amicis beati iob here-
ticorum tenere specie diximus superius
nunc eorum uerba quomodo hereticis
congruant indagemus. Quedam
namque ualde recta sentiunt. sed tamen
inter hec per aduersa dilabuntur. Habent

quippe hoc heretici proprium. ut ma-
lis bona permisceant. quatinus facile
sensui audientis illudant. Si enim
semper praua dicerent. cuius in
sua puritate cogniti. quod uellent
minime persuaderent. rursum si sem-
per recta sentirent. perfecti heretici
non fuissent. Sed dum fallendi arte ad-
uersusque deseruiunt. et ex malis bona
insciunt. et ex bonis mala ut reci-
pant abscondunt. sic qui uene-
num in poculo porrigit. horum pocu-
li dulcedine mellis tangit. dumque
hoc quod dulce primo actu deli-
bat. etiam illud quod est mortiferum
indubitanter absorbet. Itaque here-
tici permiscunt recta puris. ut ost-
endendo bona auditores ad se tra-
hant. et exhibendo mala latentem
eos peste corrumpant. Quando
tamen predicatione sancte ecclesie atque ex-
hortatione cor recti. ab hac sensus
sui diuersitate saluantur. Unde et ami-
ci iob reconciliationis sue sacrificium
eiusdem sancti uiri manibus offerunt.
atque ad superni iudicis gratiam uel ad
dicti reuocant. Quos beatus in euangelio
illa decem leprosum mundatio designat.
In lepra quippe et pars cutis in sul-
gorem ducit. et pars in colore sano
retinetur. Leprosi itaque heretico exp-
munt. quia dum rectis praua permisc-
ent. colorem sanum maculis aspergunt.
Unde et bene ut saluentur clamant.

ihv p̄cepto. Quia enim meū uer-
bis se errasse significant. hunc sal-
uandi humilit̄ p̄ceptorē uocant.
cumq; ad cognitionē p̄ceptoris
redeunt. mox ad formā salutis re-
currūt. Sed q̄a in amicos dictis
p̄fationē expositionis paulo lon-
gius diximus. ipsa ~~etiam~~ iam eorū
subtilit̄ pensamus. Sequit̄. Res-
pondens elisā themanites dixit.
Sicepimus loqui t̄. forsitan mole-
ste accipies. Jam sup̄ius dicta sūt
que hīs uocabulorū int̄p̄tationib;
ex p̄mant. Quia q̄ festine ad indi-
cissā tendimus. plura replicare
de uitamus. Hoc itaq; est sollet̄
intuendū. q̄d hī qui hereticorū
speciē tenent loqui molit̄ inco-
ant dicentes. Sicepimus loquit̄.
forsitan moleste accipies. Exasp-
are quippe heretici auditores
suos in exordio locutionis metu-
unt. ne uigilant̄ audiant. eorūq;
ualde t̄ficiā declinant. ut negli-
gentiā capiant. & pene semp bl-
anda sūt que pponunt. s; asp̄a q̄
psequendo sub inferunt. Vnde &
nunc amici beati iob aruerentia
mansuete locutionis incipiunt.
s; usq; ad iacula aspr̄ime inuerti-
onis erumpunt. q̄a & radices
spinarū molles sunt. s; tam ex ip-
sa sua mollicia pferunt und̄ pun-
gant. Sequit̄. Sed conceptū ser-

monē tenere q̄s possit. Triasunt
hominū genera que gradatim
ductis a se qualitatib; dissident.
Sunt namq; n̄nulli qui & ad loquē-
dū p̄ua concipiunt. & a locuti-
one sua nulla silentii ḡnitate
restenant. & s; n̄nulli alii q̄ cū
praua concipiunt. magno se si-
lentii uigore restringunt. & s; n̄nulli qui uirtutū usū roborā-
ti. usq; ad eam celsitudinē pue-
hunt. ut ad loquendū ne in corde
quidē p̄sa concipiant. que silen-
do compescant. Iusā itaq; ex q̄
sit & dine ostendit. qui conceptū
sermonē tenere se n̄posse testat̄.
Qua in re & illud innotuit. q̄d se
loquendo offensurū nouit. Neq;
enī retinere ūba que n̄ potest
ueller. nisi se p̄hec uulnera infer-
re p̄no. sceret. Boni enī uiri stre-
no con- silii retinent p̄cipitati-
onē uerbi. & caute considerant
ne relaxantes — lingue lasciu-
iam auditōrū conscientia incauta
locutione t̄stigent. Vnde bene
ps̄alomonē dicitur. Quid imit-
at aquā caput ē uirgiorū. Aqua
quippe dimittit. cum lingue
fluxus effrenat. Sed dimissorūq;
caput uirgiorū efficit. q̄a plu-
gue incontinentiā discordie
origo p̄pinat. Pravi q̄ sicut in sen-
sileues sunt. ita in locutione pre-

89
cipites. & reticere p̄tando
negligunt que loquant̄. sed qd
leuis conscientia concepit. leuor
lingua p̄tinus p̄dit. Vnde elisāh
ex suo expimento colligat. quod
desp̄te de omnib⁹ sentit dicens.
Sed conceptū sermone tenere quis
possit. Sequit̄. Ecce docuisti plu-
rimos & manus lassas roborasti.
uacillantes confirmauerūt sermo-
nes tui. & genua tremula cōferta.
Sup̄ se hystorie rectus aspiciunt.
magna electoris utilitas. qd ab
amicis iurgantib⁹ in beato iob p̄-
laceratione uiciorū uirtutū p̄co-
na p̄ferunt. Numquā quippe est
tam robustū uite testimonium.
quā cū ille laudando loquit̄. qui
ingerere crimen conat̄. Pensē
aut̄ cuius celsitudinis uir iste fu-
erit. qui indoctos docens. lassos
roborans. uacillantesq⁹ confirma-
ns. int̄ curas dom⁹. int̄ multiplici-
um rerū custodiā. int̄ affectus
pignerū. int̄ studia tot laborū eru-
diendis se ceteris impendit. & il-
la quidē occupatus exercuit. s̄
tam liber magisterio doctrine mi-
litauit. temporalia regendo dis-
posuit. et̄na p̄dicando nuntiavit
uite rectitudinē & agendo viden-
tib⁹ ostendit. & loquendo audien-
tib⁹ ingessit. Sed siue heretici siue
puerī quilibet cū bona iustorū refe-

runt. hec in 7. argumētū crimi-
nis inflectunt. Inde namq⁹ elisāh
cont̄ beatū iob occasione ob iurga-
tionis collegit. unde laudanda
narrat. Nam sequit̄. Nunc aut̄
uenit sup̄ te plaga & defecisti. te-
nuit te & conturbatus es. Puer si
quiq⁹ duob⁹ modis bonorū uitam
impetunt. quia aut̄ praua eos di-
cere asserunt. aut̄ recta n̄ serua-
re qd dicunt. Vnde & beatus iob
inferius ab amicis suis de locuti-
one rephendit. nunc aut̄ recta
dixisse s̄ hec n̄ seruasse laceratur.
Ab iniquis ḡm bonorū locutio. in
actio repbat̄. quatin⁹ aut̄ repre-
hensā lingua taceat. aut̄ eiusdē
lingue sue adiudicata testimo-
nio in emine uite succumbat.
Et notandū qd p̄us lingue laudē
inferunt. & postmodū de lingue
uirtute infirmitate conquerunt̄.
Sed sicut p̄diximus hec ipsa p̄tin⁹
ad cumulu reatus p̄trahunt. &
credendū s̄ in contrariis ex eo qd
& p̄s̄pa loquebant̄ ostendit. tan-
toq⁹ mala quasi uerius insinuant̄.
quāto & bona q̄si deuote laudabant̄.
Iniqui & enī ne publice prauū ui-
deantur. locunt̄ aliquādo bona de-
uistis. que eē iam cognita & ali-
is nouerūt. Ad usum ḡ. utroq⁹
criminis faure uoce fauoris.
dū iustorū uitā. inde post graui

ss ss
ss ss
Sequit̄

poa

uulnerant. unde e hanc paulo
ante specierens, defendebant.
Sepe autem eorum bona que prius habita
despiciunt. hec pro modo quasi per di
ta mutant. Unde et elisah sci uiri
uirtutes quia amissas asserit. enu
merando subiungit dicens. Timor
tuus et fortitudo tua. et patientia
tua. et perfectio uia tua. Que ni
nimirum cuncta ei sententie sub
rogat quam promissit dicens. Hunc
autem uenit super te plaga et defe
cisti. tetigit te et conturbatus es.
O magis simul intuisse asserit. in eo quod
beatus iob turbatus flagello repre
henditur. Sed intueendum ualde est. quia
quamuis inconuenienter increpet.
congruenti tamen ordine uirtu
tum narrat. Quatuor quippe gradibus
uita beati iob uirtutibus enume
rando distinxit. dum et timori for
titudinem et fortitudini patientiam
et patientie perfectionem subiunxit.
In uia et enim dum timore incipit
ut ad fortitudinem ueniat. nam sic
in uia scilicet audacia fortitudinem.
ita in uia dei audacia debilitatem
parit. et sicut in uia scilicet timor de
bilitatem. ita in uia dei timor forti
tudinem gignit. Salomone attest
antequam ait. In timore domini fiducia
fortitudinis. Timori quippe domini
inest fiducia fortitudinis dicitur.
quia nimirum mens nostra tanto uale

ntius terrores rerum temporalium
despicit. quanto se auctori eorum unde
tempalium ueracius profectum
profectum subdit. Que intimo
re domini constituta. non inuenit exte
rius quod metuat. quia dum recto me
tu conditor omnium iungit. pote
rate quidam super omnia subleuat. for
titudinem autem non nisi in aduersitate os
tendit. unde et max post forti
tudinem patientia subrogatur.
Tanto enim se unusquisque ad forti
tudinem profectus uerius demonstrat
quanto aliena mala robustius tole
rat. nam minus in se conualuit.
quam aliena iniquitas steruit. qui
in eo quod ferre contrarietatem non ua
let. pusillanimitatis sue gladio
confossus iacet. Quia uero perfectio de
patientia nascitur. statim post pa
tientiam uirum perfectio subinfertur.
Ille enim uere perfectus est. qui erga
imperfectum proximi impatiens
non est. nam qui alienam imperfectio
nem ferre non ualens deserit. ipse sibi
testis est. quod perfecte nec dum profectus
est. In euangelio ueritas dicit. In pa
tientia uiam possidebitis animas
ueras. Quid est enim animam posside
re. non perfecte in omnibus uiuere. cum
ut mentis moribus ex uirtutis arte
dominari. Qui ergo patientiam tenet. ani
mam possidet. quia inde contra ad
uersa omnia fortis efficitur. unde sibi et

se ipsum uincendo dñat. & quo
 se laudabiliter frangit. in factum se
 fortiter exercit. quia cum in suis se vo
 luptatibus superat. se se ad contraria
 inuictum parat. S; quia inuehendo
 corripuit. nunc aliq uelut exor
 tando subiungit dicens. Recordare
 obsec. quis umquam innocens
 perit. aut quando recti deleti sunt.
 Siue heretici quorum amico beati iob
 tenere specie diximus. siue puer
 si quilibet quam inordinate redar
 guunt. tam reprehensibiliter exhortat.
 At namque quis umquam innocens
 perit. aut quando recti deleti sunt.
 Sepe quippe hic & innocentes pe
 unt. & recti funditus delent. sed
 tam ad eternam gloriam perundo serua
 mur. Si enim innocens nullus periret.
 propheta non diceret. Iustus perit. & non
 qui recogit. Si rectos deus perire
 non rapet. neque quoniam de iusto sapi
 entia dixisset. Raptus est enim mali
 cia mutaret intellectum illius. Si in
 stitutum animam aduersio nulla periret.
 petrus minime pronuntiaret dicens.
 Tempus est ut iudicium incipiat de
 domo domini. Iuique ueraciter recti sunt.
 qui amore superne patrie ad cuncta
 presentis uite aduersa preparentur.
 Nam qui peritus bonus mala hic per
 petra metuunt. uidelicet recti non
 sunt. Sed delicta uel deleti rectos uel
 innocentes hic pure non estimat.

quia sepe hi. qui in spe celestis glorie
 si perterrena de retributione deser
 uunt. ipsi sibi met fingunt quod qu
 runt. & docere presumunt. cum ter
 renam securitatem predicant. cunctis
 suis laboribus ostendit. quod amant. Se
 quitur. Quin potius iudicet eos qui op
 antur iniquitatem. & qui seminant
 dolores. & metunt eos flante deo per
 isse. & spiritu ire eius esse consumptum.
 Dolores seminare. est fraudulenter di
 cere. dolores autem metere est. dicen
 do preualere. Vel certe dolores semi
 nant qui pulsa pagunt. dolores me
 tunt. cum de eadem pulsatate puni
 unt. fluctus quippe doloris est. re
 tributio dampnationis. S; cum primum
 sub infert. quia qui dolores seminat
 & metunt. flante deo perunt. & ire
 eius spiritum esse consumunt. Hoc loco
 doloris messio non iam pena. sed adhuc
 perfectio iniquitatis ostendit. quia
 ex diuino ire spiritum eiusdem messioni
 pena subrogat. Seminant ergo hic
 dolores & metunt. quia iniqua sunt
 que faciunt. & ipsa iniquitate perspant.
 Sic de iniquo per psalmistam dicitur.
 Polluunt uicem eius in omni tempe.
 auferunt iudicia tua a facie eius.
 omnium inimicorum suorum dominabitur.
 De quo paulo per sub dicit. Sub lingua ei
 labor & dolor. Dolores itaque semi
 nat. cum pulsa agit. dolores metit
 cum ex eiusdem per sitatibus temporaliter ex

ss ss

ss ss

ss ss

crefcat. Quomodo ergo deo flante peccant.
qui plerumque diu hic subsistere et vi-
tis felicius permittunt. Hinc namque
de illis iterum per psalmistam dicitur.
In laboribus hominum in sumus. et cum
hominibus non flagellabunt. Hinc ie-
remias ait. Quare uia impiorum perpa-
tur. Quia enim sicut scriptum est.
dominus pateriens redditor est. sepe diu to-
lerat. quos impetuum dampnat.
Nonnumquam uero concute peccant. quia
pusillanimitati innocentium consola-
ndo concurrunt. Aliquando ergo omnipotens
deus diu prevalere iniquis patitur. ut
iustorum mundus uita purgetur. aliquan-
do uero iniustos celeriter trucidat. eorumque
interitum innocentium corda confir-
mat. Si enim non omnis male agens per-
teret. extremum iudicium quibus exhiberet.
Si autem nullum omnino pecciteret. quis di-
res humanas curare crederet. Non-
numquam uero iniquis fertur. ut ostendat
quod multa mala non deserit. non numquam
uero iniquos diu tolerat. ut conside-
rantibus insinuet. ad quod eos iudicium
reseruet. Hec itaque sententia dila-
tionis iniquorum si non cum fine presentis
seculi de cunctis generaliter dicitur. ex
magna parte proculdubio ueritati
uirtute euacuat. sed tunc uera erit
cum iam iniquitatis dilatio non erit.
que hoc fortasse in intellegi rectius
potest. quod nec innocens perit. nec
rectus deletur. quod et si carne hic

atrerit. in conspectu eterni iudicis
uera salute reparatur. Et qui semina-
nt dolores et metunt. flante deo
peccant. quia quanto hic altius per se
agendo proficiunt. tanto durius sub
sequenti dampnatione feruntur.
Sed cum eidem sententie permittitur re-
cedere. uidelicet patet. quod in sacra-
res ad mentem reducit. non autem futu-
ra nuntiat. Tunc ergo elias uerius di-
ceret. si hec de iniquis generaliter
fieri extrema animaduersione cre-
didisset. Sed hoc quod flare deus dicitur.
urguerit ut subtilius discernat. Nos
quippe cum flamus aerem ab exteriori-
bus uentis suscitamus. et introitus
terram hunc exterius reddimus.
Flare ergo deus in uindicta retributione di-
citur. quia ab exterioribus causis intro-
itus iudicii consilium concepit. et ab
interno consilio exitus sententiam
emittit. Quasi flante deo ab exteriori-
bus aliquid introitus sum trahitur. quan-
do foris mala nostra conspiciunt. et unus
iudicium disponit. et rursum quasi
flante deo ab interioribus spiritus exitus
emittit. quando ab interno conceptu
consilii exterius iudicium dampnati-
onis infert. Bene autem dicitur. quod qui
dolores seminant flante deo peccant.
quia unde foris peruersa faciunt.
unde ab intus recte feruntur.
Vel certe cum flare deus dicitur. quod et sta-
tim ire eius spiritus subinfert. Apellati

one flatus illi potest ipsa ei animad
uersio de signari. **N**os quippe cū
ua scimus. flatu furoris inflamma
mur. **U**t g uindictam cogitans dñ
demonstret. flare nascendo dicit.
n quo ^{ipse} in natura sua mutabilitatis
uicissitudinem recipiat. s; quo post
longam patientiā qñdo uindicta
peccatores exequit. u qui in semet
ipso tñquillus est. p euntib' turbule
ntus uideat. **M**ens quippe repta
quia adu'sum suis actib' iudicem cō
spicit. quasi cōmotus ei ostendit.
quia in conspectu illius reatu suo
ipsa tñtat. Sed postqñ quasi clemēt
ammonuit. apte increpationis
ūba subiungit dicens. **R**ugitus
leonis & uox leone & dentes catu
loy leonū contriti sunt. Quidē
rugitū leonis appellat. n ut paulo
ante pñusimus seueritate uiri.
Quid uocē leone n loquacitate con
iugis. Quid dentes catuloy leonū
n edacitate plus. quia enī filiū
conuiuantes extinchi sunt.
dentū expñsione signant. **Q**ue
cuncta dum contra elisāh rigidus
exultat. quasi iure dampnata de
nuntiat. **L**uius adhuc duriciā in
crepationis ingeminat cū subui
ngit. **T**ygris pñt eo qd n haberet
pñdam. & catuli leonū dissipati sūt.
Que enim nomine tygridis n bea
tū iob nota uarietatis signat. uel

aspum maculis simulationis.
Omnis namq; simulator. in eo quod
uideri rectus appetit. mundū se
pōmā nō ostendit. quia dum uirtu
tes quas dā pypocēsin assumit. & oc
culte semetipsum uicis obicit
quedam latentia uicia. repente
in faciē erumpit. & sup dūcte simu
lationis quasi uisiones cor tñ exam
mixture sua uariū ostendunt.
ut plerūq; mirū sit eug homo qui tan
tis uirtutib' pollere cernit. etiam
tam repbis actib' inquinet. Sed mi
rum omīs ypocrita tygris est.
quia dū mund' colat de simulatio
ne ducit. uiciorū ingredine int
rumpente uariat. Sepe enī dū de
castitatis mundicia extollit. sorde
auaricie fedatur. sepe dū de uir
tute largitatis speciosus ostendit.
luxurie maculis inquinat. sepe
dū castitatis atq; largitatis deco
re uestit. uelut ex helo iusticie
crudelitatis aeternitate fuscatur. sepe
largitate castitate pietate expul
chta uisione induit. s; int' fusa ob
securitate supbie notat. sicq; fit
ut int' mixtis uicis. dū munda
in se speciem ypocrita nō ostendit.
quasi unū colorē tygris habere
nequaquā possit. Que uidelicet ty
grus rapit pñdam. quia humani
sibi fauoris usurpat glām. Que
enim rapta laude extollit. quasi

p̄da faciat. Bene aut̄ ypochritax
laus p̄da dicit. Preda quippe est.
cū aliena uiolent̄ auferunt. Om̄s
aut̄ ypoc̄ta. quia unā iusticie si-
mulans iustoz s̄ laudē arripit. ali-
enū ē p̄fecto qd̄ tollit. Eufā itaq;
quia beatū iob incolomitat̄ sue
tempore laudanda egisse cogno-
uit. p̄cussione subsequenti hec il-
lū tenuisse p̄ypoc̄sin credidit di-
cens. Tygris p̄it. eo qd̄ n̄ haberet
p̄dam. ac si apte dicat. Varietas
tue simulationis extincta ē. quia
et adulationis laudis. ablata etiam
tua ypocrisis p̄dam n̄ habet. quia
p̄cussa diuinitus. humanis fauo-
rib̄ caret. Translatione aut̄ septu-
aginta int̄ptum. neq̄qm̄ dicit
tygris. s̄ murmicoleon p̄it. eo
qd̄ n̄ haberet p̄dam. Murmicole-
on quippe parū ē animal formi-
cis adūsum. qd̄ se sub puluere ab-
scondit. et formicas si unta porta-
ntes int̄ficat. int̄fectasq; c̄sumit.
Murmicoleon aut̄ latine dicit̄ uel
formicax leo. uel certe exp̄ssius.
formica parit et leo. Recte aut̄ for-
mica et leo nominat̄. quia siue
uolatilib̄ seu quib̄libet aliis mi-
nutis animalib̄ formica ē. ipsis
aut̄ formicis leo. Has enim q̄s leo
deuorat. sed ab illis quasi formica
deuorat. Sum̄ ḡ elisā dicit murmi-
coleon p̄it. quid in bento iob sub

murmicoleon is nomine. n̄ pauo-
rē et audaciam rep̄bendit. Ac si
apte ei dicat. Non iniuste p̄p̄cus-
sus es. quia cont̄ erectos. timidū
cont̄ subditos audax fuisti. ac si
apte dicat. Cont̄ astutos te formi-
do p̄ssit. cont̄ simplices temeri-
tas inflauit. Sed p̄dam iam murmi-
coleon n̄ habet. quia timida tua
elatio dū uerberib̄ p̄mittur. ab
aliena lesione phibetur. Sed q̄a
amicos beati iob hereticoz tene-
re specie dixerimus. urget neces-
sario. ut hec eadem elisā uerba q̄-
modo etiam typice intelligenda
sint int̄memus. Rugtus leonis et
uox leene. et dentes catuloz leonū
cont̄tū s̄t. quia natura unius cu-
iusq; rei ex diuinitate cōponit̄. In sac̄
eloquio prem̄qm̄libet licet diu-
sa figurant̄. Habet quippe leo uir-
tutem. habet et se uiciam. Virtute
ḡ dñm. se uicia diaboli signat.
Hinc enī de dño dicit̄. Vicit leo de-
tribui iuda radix dauid. Hinc de
diabolo septū est. Aduersarius n̄r
diabolus sicut leo rugiens circu-
rit. querens quē deuoret. Leene
aut̄ nomine aliquādo sc̄a eccl̄a. ali-
quando babilonia signatur. Pro
eo enim qd̄ cont̄ aduersā audax
ē leena eccl̄a dicit̄. sicut eidem
beati iob uocib̄ app̄bat̄. quid ere-
lucta ab eccl̄a uideam indicant̄.

92
n̄ calcauerūt eam filii institutorū
nec p̄t̄i sūt p̄eam leena. Aliq̄n
do y leene nomine huius mundi
ciuitas. id est babilonia exp̄mit̄
que cont̄ uitam innocentiv̄ in ma
nitate crudelitatis efficit̄. que an
tiquo hosti q̄si seuisimo leoni so
ciata p̄use p̄suasionis ei semina
concepit. & rep̄bos ex se filio ad si
militudinē illius. quasi crude
les catulos gignit. Catuli aut̄ leo
nū sunt quilibet rep̄bi ad iniquit̄
uitā malignorū spūum errore ge
nerati. qui & simul om̄s uniuersā
mundi ciuitatē q̄m p̄dicim̄
babiloniā faciunt. & tam̄ hii idē
singuli babilonie filii q̄si n̄ leena
s̄ leene catuli uocant̄. Sicut enī
syon tota simul eccl̄a dicit̄. filii
aut̄ syon scōz quicq; singuli mem
orantur. ita & filii babilonie sin
guli quicq; rep̄boy. & eadē babilonia
simul om̄s rep̄bi uocant̄.
Sed sci uir q̄m diu in hac uita st̄
semet ipsos sollicita circūspectio
ne custodiunt. ne leo circūuens
insidiando surripiat. id est ^{hostis} anti
quus sub aliq̄ imagine uirtutis
occidat. ne leene uox auribū ob
strepāt. id est ne babilonie gl̄a sen
sum ab amore pat̄e celestis auer
tat. ne catuloy. dentes mōdant
idē ne rep̄boy p̄suasio in corde
conualescant. **A**t contra here

tici iam q̄si de sc̄itate securi sunt.
quia uite sue meritis cuncta se su
passē suspiciant. Vnde nunc dicit̄.
Rugitus leonis & uox leene. & den
tes catulorū leonū cont̄i sunt. ac si apte
diceret. Hos ideo nullis flagel
lauerimur. quia & uirtutem
antiqui. & cupiditatē terrene
gl̄e. & p̄suasiones rep̄boy omniv̄
uite meritis calcando superamus.
Vnde adhuc subdit. Tigris p̄t̄ eo
q̄d n̄ haberet p̄dam. & catuli leo
num dissipati sunt. Hunc uocabu
lo tigris reperit̄. quē leonis
apellatione signauit. Sathan q̄p
pe & p̄p̄t crudelitātē leo dicit̄.
& p̄pter multifemias astutie ue
uarietātē n̄ incongrue tigris
uocat̄. in enim se sicut ē p̄ditus
humani sensib̄ obicit̄. in quasi an
gelm lucis ostendit̄. in stultorū m̄te
quasi blandiendo p̄suadet. in ad
culpā terrendo p̄trahit̄. in suadere
uicia apte nititur. in suis sug
gestionib̄ sub uirtutis specie palli
atur. Hec itaq; belua que tanta ua
rietate resp̄git iure tigris uocat̄.
que apud septuaginta int̄p̄tes
ut p̄fati sumus myrmecoleon di
ctur. Quid uidelicet animal ab
se consū puluere fœmucas ut dixi
mus frum̄ta gestantes int̄ficiat̄.
quia nimirū apostata angl̄s in
tram de celis p̄iectis iustorum

mentes que bonorum s opum refec-
tionem pparant. in ipso actionis
sue minere obsidet. cumq; ha p un-
sidias supat. quasi formica frum-
ta gestantes in pulvis necat. Rec-
te aut myrmecoleon. idē leo q; for-
mica dicit. formica enim ut dixim^{us}
leo ē. uolatilib^{us} formica. q; nimirū
antiquū hostis sicut cont^{ra} sentien-
tes fortis ē. ita cont^{ra} resistentes de-
bilis. Si enim eius suggestionib^{us} as-
sensus pber^{et}. quasi leo tolerari ne-
quaquā potest. si aut^{em} resistitur
q; si formica atterit^{ur}. Aliis g^o leo est
aliis formica. quia crudelitatem
illius carnales mtes uix tolerat. spā-
les v^o infirmitatē illius pede
uirtutis calcant. Heretici igit^{ur}
quia de scitatis psumptione su-
pbiunt. quasi exultantes dicunt.
Mymecoleon ul^{ter} certe tygris p^{er}it
eo qd n^{on} haberet p^{re}dam. ac si apte
dicat. Verustus adūsarius in nob^{is}
p^{re}dam n^{on} habet. quia q^{ui}ntū ad n^{ost}ra
studia p^{er}inet. iam uictus iacet.
Ideū aut^{em} myrmecoleonis ap-
ellatione v^{el} tygris repetit^{ur}. quia
iam contus leo fuerat designat^{ur}.
q; qd qd p^{ro}gaudiū dicit^{ur} sepe re-
plicatur. Voces q^{ui}ppe ingeminat
animū cū exultat. Vnde q; uetaci-
ticia psalmista crebro repetit^{ur}.
hoc qd se exauditu^m ē cognouit
dicē. Exaudiuit dñs uocē flet^{us}

mei. exaudiuit dñs deprecationē
meā. dñs orationē meā assūpsit.
Sed scī uiri cū de quib^{us} dā se uicis
ereptos hilarescunt. magno se
metu etiam in ipsa exultatione
concutiunt. quia q; si iam de u-
is libet pcella tempestatis erep-
ti sunt. cū se tam ad huc in incer-
ti mari dubiis fluctib^{us} sciunt. q;
sic sepe exultant. ut pauore trepi-
dent. sic pauore trepidant. ut spei
fiducia exultent. Vnde p^{er} eundē
psalmistam dicit^{ur}. Seruite dñō in
timore. q; exultate ei cū tremore.
At contra hi qui de specie scitatis
intumescunt. cū unū qd libet
uicū supant. mox mentē in su-
pbiā erigunt. q; quasi de uite
sue pfectione glant^{ur}. q; p^{ro} eo qd
fortasse semel apiculo tempesta-
tis erepti sunt. iam q; in mari nā-
uigent obliuiscunt^{ur}. in agno se
in omnib^{us} estimant. q; uicissē ad
ūsariū funditus putant. in sta-
se cunctos respiciunt. quia sep-
sapientia mscendere omē arbi-
tratur. Vnde q; subdit^{ur}. Porro ad
me dictū est ūbum absconditū.
Verbū absconditū heretici audi-
re se simulant. ut auditorū men-
tib^{us} qndā p^{re}dicata onis sue reuere-
ntiā obducant. Vnde latenter
p^{re}dicant. quatu^m nus eorū p^{re}dica-
tio tanto scā. q^{ui}nto q; occulta vi-

90
deat. **S**ommuñe autē scientiā
habere fugiunt ne ceteris eqle
estimēt. & quedā noua semp ex
quirunt. quē dū aliī nesciunt.
aput impitoy mentes ipsi de sci
entia singularitate glāntur. Quā
ut diximus occulta insinuant.
quia uidelicet ut mirā ostendere
ualeant. hanc se latent accepisse
confirmant. Vnde apud salomo
nē hereticoꝝ specie tenens muli
er dic. **A**que furtiue dulciore sūt
panis abscoñditus suauior. Vñ
hic quoq; subdit. **E**t quasi furti
ue suscepit auris mea uenas su
surti eius. **F**urtiue uenas susur
ri eius **pe**cipiunt. quia sociali sci
entia grām deserentes. ad hanc ne
quaquā phostiu ingrediunt. dñō
attestante qui ait. Qui nūtiat
postu inouile ouiv. f. ascendit ali
unde. ille fur ē & lat. **V**enas itaq;
diuini susurti furtiue suscipit.
qui ad pēpiendā uirtutē ei notā
ciam deserto publice p̄dicationū
hosti op̄raue intellegentie rima
querit. Quia v̄ fur & lat ē. qui
innotat aliunde. & tenebras diligit
& claritatē luminis phorrescit.
recte subiungit. In horrore uisi
onis nocturne. qñdo solet sopor
occupāre homines. Sepe heretici
dū altiora dicere conant. ipsi sibi
testes sunt. qā que p̄fērt uera n̄st.

In nocturna quippe uisione du
bie cernit. Rimas q̄ susurti impa
uore nocturne uisionis se p̄cepis
se asserunt. qui ut ea que docet
alta aliū ostendant. vix se cape
posse denuntiant. Sed hinc colli
gendum ē quom̄ audientib; certa
ēē potuerunt. que ipsi dubia ui
derunt. Miro ḡ ordine cum alta
loquentes p̄fluunt. in pate factio
ne stulticie. ipsi sue altitudinis
uocib; ligant. Quanto v̄ de singula
ritate sapientie eleuant ostendit.
cum prius subdit. Quando solet
sopor occupare homines. ac si ab he
reticis apte diceret. Cum hominē
inferius dormiunt. nos ad p̄cipien
da supna uigilamus. quia & nobis
nota sunt. ad que uidelicet cogno
scenda ceteroꝝ hominū cōda tor
pentia n̄ assurgunt. ac si apte dic
ant. In quib; intelligentia n̄ra se
erigit. reliquoꝝ omniū sensus
dormit. Non nūq̄m v̄ cū hoc despi
ci ab auditore conspiciunt. semet
ipsos simulant timere qd dicunt.
Vnde subdit. Pauor tenuit me & tre
mor. & om̄a ossa mea p̄terita sunt.
Quia enim doctrine sue altitudine
miri uideri cupiunt. quasi p̄timē
cunt que fingunt. & cū minoris
laboris sit audire qm̄ dicere. ad ea
p̄ferenda audaces sunt. que scilicet
astruunt. qā ipsi vix audire potv

erunt. Vnde & adhuc subditur.
Et cum sp̄s me p̄sente t̄nsiret. in hor
ruerunt pili carnis mee. stetit qui
dam cuius n̄ agnoscebam uultū.
Et incomphensibilia se cognouisse
indicent. n̄ stetit s̄; t̄nsisse corā
se sp̄m narrant. & uultū se uidis
se incognitū simulant. ut eē se ei
cognitos. qui ab humana mente
cognosci n̄ ualet ostendant. Vbi
adhuc subdit. Imago corā oculis
meis. & uocē q̄si aure lenis audi
ui. Sepe heretici d̄m s̄ imaginari
ter fingunt. quē intueri sp̄alit̄
nequeunt. eiusq; uocē quasi aure
lenis audire se phibent. quia ad se
creta illius cognoscenda. quasi eē
se p̄ceteris familiares gaudent.
Non enim ea docent que d̄s publi
ce loquitur. s̄; que eoy auri q̄si
latent aspiciant. Hec ḡ diximus.
ut quid subhereticoꝝ specie elisāh
sermonibus sentiendū sit intime
mus. Sed q̄a amici beati iob tam
uir amici n̄ eēt. n̄ manifeste ali
quid ex ueritate didicissent. quia
qm̄ uis insententiis correptioni er
rent. in ueritatis tam cognitione
n̄ t̄tubant. hec eadē paulo sup̄ius
ūba replicemus. ut subtilius disce
rnamus quom̄ ea que de p̄ceptio
ne ueritatis dicunt̄ a recte senti
entib; p̄ferri ueracit̄ possunt. Non
nūquā v̄ heretici uera quedā et

sublimia locunt̄. n̄ quod hec diui
nitatis ipsi p̄cipiunt. s̄; q̄d scē ecclē
contentione didicerūt. neq; hec
ad p̄fectū conscientie. s̄; ad scientie
ostentationē trahunt. Vnde fit ple
rūq; ut alta sciendo dicant. s̄; ui
dendo ^{puerum} que dicunt. Siue ḡ ex here
ticoꝝ specie uidelicet n̄ uitam sci
entie. s̄; ūba tenentium. seu certe
ex p̄sona amicoꝝ beati iob qui de
cognitione ueritatis potuerunt
p̄cul dubio p̄cipiendo expuri q̄d
studuerūt docendo. Ilo qui. hec eā
de que t̄nscurrimus subtilius dic
ta differamus. ut dū sollicitē elisāh
sermo discutitur. q̄ntē scientie
fuerit demonstretur. qm̄ uis in
eadē scientia humilitatē n̄ ten
it. qui cōmune bonū sibi specialit̄
arrogauit. At namq; Porro ad me
dictum ē ūbum absconditum. Ver
bum quippe absconditū inuisibi
us filius uocat̄. De quo ioh̄s ait in
p̄ncipio erat ūbum. Qd̄ ipse quoq;
absconditū insinuat. dū subiungit.
Et uerbū erat apud d̄m. & d̄s erat
ūbum. Sed hoc ūbum absconditū
ēē electoꝝ mentib; dicit̄. cū potestā
um genti filii credentib; manifest
at̄. Potest etiā p̄ ūbum abscondi
tum allocutio intime aspirationis
intelligi. de qua ioh̄s dicit. Vinc
tio eius docet uos de omnibus.
Que nūquā aspirationis humanā

94
me mente contingendo suble-
uat. & temporales cogitationes de-
prensens. eternus hanc desiderius
inflammatur. ut nichil ei iam nisi
que supna sunt libeat. & cuncta
que inferius de humana p strep-
it corruptione contempnat. **A**-
bsconditum quod ubi auditur est.
locutione scilicet spiritus corde percipere.
Que perfecto sciri non potest. non aqua ha-
beri potest. Unde & ueritatibus
ce. de hac abscondita locutione
dicitur. Ego rogabo patrem meum
& alium paracletum dabit uobis
ut maneat uobiscum in eternum. spiritum
ueritatis. quem mundus non potest
accipere. Sicut enim uide paracletus
idem post mediatoris ascensum alii
humani generis consolatur in se-
metipso inuisibilis est. ita omnem
quem repleuerit ad desideranda in-
uisibilia accendit. & quomodo munda-
na corda sola inuisibilia diligunt
hunc mundus non accipit. quia ad
diligenda. inuisibilia non assur-
git. **S**eculares & enim mentes quanto
se foras per desideria dilatant. tan-
to ad receptionem illius sinu cordis
angustant. Et quomodo ualde in huma-
no genere pauci sunt. qui ad desir-
iorum temporalium sordibus purgati ad
perceptionem scilicet spiritus ipsa hac purga-
tione dilatentur. uerbum hoc ab-
sconditum dicitur. quia illud aqua

busdam percul dubio in corde percipitur
quodam maxima hominum parte nes-
citur. Vel certe hec ipsa afflatio
scilicet spiritus absconditum uerbum est.
quia numquam sentiri potest. si stre-
pitulocutionis exprimi non potest.
Eum quod diuina aspiratio sine strepi-
tu mente subleuat. uerbum abscon-
ditum auditur. quia sermo spiritus in
aure cordis silenti sonat. Unde &
subdit. Et quasi furtiue suscepit
auris mea uenas susurrum eius. Ve-
nas super me susurrum auris cordis
furtiue suscipit. quia subtilita-
te locutionis intus afflata mens
& raptum & occulte cognoscit.
Nisi enim se ab exterioribus deside-
riis abscondat. intus non penetrat.
Et occultat autem ut audiat. & audit
ut occultet. quia & subtracta uisi-
bilibus inuisibilia conspiciunt. & re-
pleta inuisibilibus uisibilia recte
contempnunt. Notandum uero quod non
ait. quasi furtiue suscepit auris
mea susurrum eius. sed uenas susur-
rum eius. Susurrum quippe occul-
ti uerbi est. hec ipsa locutio aspira-
tionis intus. uene autem susurrum
dicuntur causarum origines. quibus
hec aspiratio ad mentem ducitur.
Quasi enim uenas susurrum sui aptum
cum nobis deus latent insinuat
quibus modis ad nos intellegendum
aures ueniat. Quando enim nos

amore. aliquando terrore compun-
git. aliquando presentia quam nulla
sunt ostendit. & ad eterna diligen-
da desiderium erigit. aliquando prae-
eterna indicat. ut post temporalia
iulescant. aliquando nostra mala nobis
aperit. & ad hoc nos usque ut alienis
etiam malis doleamus extendit. aliquando
aliena mala nostris obtutu-
bus obicit. & compunctio mirabiliter
antra nos prauitate corrigit. Veni-
taque diuini susurrus furtive au-
dire est occultos diuine aspiratio-
nis modos tenuiter & latentius agnos-
cere. quoniam uis adhuc uel susurrum
uel uenas susurrus aliter intelligen-
te ualeamus. Qui enim susurrat
occulte loquitur. & uocem non expri-
mit. sed unitat. Nos quoque usque ex
nis corruptione primum. nullum
clartate diuine potentie. sicut
in se incommutabiliter manet uide-
mus. quia acies infirmitatis nostrae
non sustinet hoc quod de eius eternitate
radio super nos intolerabiliter fulget.
Cum ergo se nobis omnipotens deus per uas con-
templationis indicat. nequaquam
nobis loquitur sed susurrat. quia & si se
plene nuntiat. quiddam tamen de
se humane mentis manifestat. Tunc
nequaquam iam susurrat sed loquitur.
cum eius nobis species certa reue-
latur. Hinc enim quod in euangelio ue-
ritas dicit. Palam de patre meo

annuntiabo uobis. Hinc iohannes ait.
Videbimus eum sicut est. Hinc paulus
ait. Tunc cognoscamus sicut & cog-
nitus sum. Hunc autem diuinum su-
surrum tot ad nos uenas habet. quod
creaturis operibus ipsa diuinitas praesidet
Dumenim quae sunt cuncta creata
cernimus. in creatoris ammiran-
one subleuamus. nam sicut aqua cy-
labitur. leniter fluens rimata per uenam
querit ut augeatur. tantoque se ua-
gatus fundit. quanto uenas aptio-
res inuenit. ita nos dum studiose
diuinitatis noticiam ex creaturae
et consideratione colligimus. quasi
susurrus illi ad nos uenas aperimus.
quia per hoc quod factum cernimus. uirtu-
tem creatoris ammiramus. & per ea quae sunt
in publico illud ad nos emanet quod
latet in occulto. Quasi enim per quiddam
ad nos sonitus erumpit. dum consi-
derandum nobis sua opera ostendit. quod
semet ipsum ut eumque indicat. dum
quam sit incomprehensibilis manifestat.
Quia ergo considerare eum digne non
possumus. non eius uocem sed uix su-
surrum audimus. plene enim perpen-
dere. neque ipsa quae sunt creata sus-
picimus. Recte ergo dicitur. quasi susur-
re susceperat auris mea uenas susur-
ri eius. Pieti quippe a paradysi
gaudii & ceceitatis penam multati
uix susurrum uenas apprehendimus.
quia ipsa quoque mira eius opera rap-

nuntenuitq; pensam. Sciendum
 v. e. quia quanto virtute illius me-
 ns subleuata considerat, tanto
 eius rectitudinem repissa firmat.
 Unde & recte subdit. In horrore
 uisionis nocturne. Horror ui-
 sionis nocturne, e. paucis occulte
 contemplationis. Humana & eni-
 mens quo altius eleuata que sint
 eterna considerat. eo de facili tem-
 palibus quibus tremefacta firmat.
 quia tanto se rem uerius cernit
 quanto se ab illo lumine discrepat
 se quod super se uisum inuicem conspicit.
 neque fit ut illuminata plus me-
 tuat. quia magis aspiciat a uertuti
 regula per quam discordat. eamque
 graui formidine suis ipse perfec-
 tus quatit. que prius quasi securi
 nichil uidebat. Quia uis quanta libet
 uirtute perfecit. non iam manife-
 stum aliquid de eternitate comp-
 bndit. sed adhuc sub cuiusda
 caligine imaginationis osten-
 dit. Unde & hic eadem nocturna
 uisio dicitur. In nocte quippe
 sicut & superius diximus dubie.
 in die autem constant uidem. Quia
 ergo ad contemplandum in tantum solis
 radii nobis se se nox nostre corrup-
 tionis interfert. ne ad infirmum nostre
 mentis oculum illud sic est incommu-
 tabile lumen erumpat. adhuc dum
 quasi in nocturna uisione cernimus

cum procul dubio sub incerta con-
 templatione caligamus. Sed quoniam
 uis extremum de de illo mens ali-
 quid concepit. inconsideratione
 tamen eius magnitudinis in horre-
 scit. & magis metuit. quia ipsis
 contemplationis eius uestigiis se
 impariter sentit. atque ad se relapsam
 eum arctius diligit. cuius miram
 dulcedinem ferre non ualens uix hac
 sub incerta uisione gustauit. Sed
 quia adhuc uis subleuationis cul-
 men minime pertingit. nisi prius
 desideriorum carnalium per strepen-
 turba reprimatur. recte subiun-
 git. Quando solet sopor occupa-
 re homines. Quisquis ea que mun-
 di sunt agere appetit quasi uigi-
 lat. quisquis uero uitam quietem quer-
 ens huius mundi strepitum in te-
 fugit. uelut obdormiscit. Sed prius
 sciendum est. quia in sacra scriptura
 figurate posuit tibi modum somni
 accipit. Aliquando enim somno
 mors carnis. aliquando tempore negli-
 gentie. aliquando uero exprimitur calca-
 tus terrenis desideriis quies uite.
 Somni namque uel dormitionis no-
 mine mors carnis intumescit. sicut
 paulus ait. nolumus enim ignora-
 re uos fratres de dormientibus. et
 paulo prius. ita & deus eos qui dormi-
 erunt prius adducet cum eo. Som-
 no rursus tempore negligentie.

designat². sicut ab eode paulo di-
ctur. Hora ē iam nos de somno
surgere. & rursū. Vigilate iusti.
& nolite peccare. Somno quoq;
caltatis tēnis desiderus quiesunt
figurat². sicut sponse uoce incanti-
co canticorū dicit. ego dormio et
cō meū uigilat. quia uidelicet
scā mens. quo se ab streptu tēpa-
lis concupiscentie cōpmit. eo ue-
rius intina agnoscit. & tanto ala-
crius ad intina uigilat. q̄nto se
ab exteriori inquietudine occul-
tat. Quod bene p iacob intinere
dormientē figurat². qui ad caput
lapidē posuit & obdormiuit. atra
scalam celo inherente. in nix in
nixum scale dñm. ascendentes q̄q;
& descendentes anglos uidit. Inti-
nere quoq; dormire ē. in hoc p̄sen-
tis uite tñstituatiō tēpaliū
amore quiescere. Intinere dor-
mire ē. in dierū labentiū cursū
ab appetitu uisibili v̄ntis oculō
claudere. quos p̄mis hominib;
seductō apuit qui dixit. Scit enī
dñs. qd in quo cūq; die comederi-
tis ex eo apient² oculi ur̄i. Vnde &
paulo post subdit². Tullit quoq; de
fructu illius & comedit. deditq;
uiro suo. Qui comedit. & apuit
oculi amborū. Culpa quippe oculō
concupiscentie apuit. q̄s in noce-
ntia clausō tenebat. Angelos vero

ascendentes & descendentes cer-
nere ē. ciues sup̄ne pat̄e contem-
plari. v̄l quanto amore auctori
suo sup̄ semet ipsos inherant. v̄l
q̄nta compassione caritatis nr̄is
infirmatib; condescendant. Et
notandū ualde ē. qd ille dormies
anglos conspiciat. qui in lapide ca-
put ponit. quia nimirū ipse ab
exteriorib; opib; cessans intina pe-
netrat. qui intentamēte que p̄n-
cipale ē hominis imitationē sui
redemptoris obseruat. Sapt̄ q̄ppe
in lapide ponere. ē int̄e xp̄o inhe-
rere. Qui enī ap̄sentis uite actione
remoti sunt. s; ad sup̄na nullo a-
more rapiunt² dormire possunt.
s; uidere anglos nequeunt. q̄a ca-
put in lapide tenere contempnunt.
Sunt namq; n̄nulli qui mundi q̄de
actiones fugiunt. s; nulli uirtu-
bus exercent². Hū nimirū tēpo-
re n̄ studio dormiunt. & idcirco
intina n̄ conspiciunt. q̄a cap̄t n̄
in lapide. s; int̄a posuerūt. Quib;
plerūq; contingit. ut q̄nto secu-
rius ab ext̄nis actionib; cessant.
tanto latius in se in munde cogi-
tationis strepitū pociū cōgerant.
Vnde sub uidēe specie p̄ p̄pham
tēpensocio anima defletur cū
dicit². Viderunt eam hostes & de-
riserūt sabbata eius. P̄cepta et
enim legis ab exteriori ope in sab

96
bato cessat. **H**ostes q̄ sabbata ui
dentes irident. cū maligni sp̄e
ipsa uacationis oia ad cogitatio
nes illicitas p̄trahit. ut una queq;
anima q̄ remota ab ext̄ni actionib;
dō seruire credit. eo magis eoz titi
mūdi illicita cogitando famulet.
Sci aut̄ uiri quia amundi opib;
tēpore s; uirtute sopiuntur. labo
riosi dōmunt. qm̄ uigilare po
tuerit. quia in eo q̄d actiones hui
sēti deferentes supant. robusto con
flictu cotidie cont̄ semet ipsos pug
nant. ne mens p̄ negligentia torpe
at. ne subacto ocio ad desideria in
mundā frigescat. ne in ipsis bonis
desideriis plus iusto inferueat. ne sub
discretionis specie sibi met parcendo
ap̄fectione languescat. Agit hec. &
ab huius mundi inquieta concupis
centia se penitus subtrahit. ac terre
nā actionū strepitū deserit. & p̄
quietis studiū uirtutib; intentā uig
ilans dormit. Neq; enim ad contē
planda int̄na p̄ducit. nisi ab hi q̄ ex
ter̄ implicam̄ studiosē subtrahat.
Hinc ē enī q̄d p̄ semet ipsā uerit̄a dicit
Nemo potest duobus dñis seruire. **H**ic
paulus ait. **N**emo militans dō impli
cat se negotiis sc̄larib;. ut ei placeat
cui se p̄bavit. **H**inc p̄ p̄phiam dñs
ammonet dicens. **V**acate & uidete
quō ego sum d̄s. **Q**uia q̄ nequa qm̄
noticia int̄na conspiciatur. n̄ ab ex

terna implicatione cesset. recte nūc
ubi absconditi & diuini susurrūte
pus exp̄mit. cū dicit. in horrore ui
sionis nocturne. q̄ndo solet sopor
occupare homines. quia nimirū
mens int̄na nullō in aduim int̄me con
templationis sapit. nisi studiosē p̄us
at terrenoz desideriorū tumultu so
piat. Sed humanus animus quādā
sue contemplationis machina sub
leuatus. quo sup̄ se altiora conspiciat.
eo in semetipso terribilius contremi
scit. **V**nde & apte subdit. **P**auor tenu
it me & tremor. & om̄a ossa mea p̄
terra sunt. **Q**uid possā. nisi fortia acta
signant. **D**e quibus bene & p̄ p̄phiam
dicit. **D**ñs custodit om̄a ossa eoz.
Et sepe ea que agunt homines ēē alicui
ius moniti estimant. quia discretionē
int̄me qm̄ sit subtile iudiciū igno
rant. s; cum p̄ contemplationē rap
ti sup̄na conspiciunt. ab ipsā aliquō
in p̄sumptionis sue securitate hū
fiunt. & tanto magis in diuino con
spectu trepidant. q̄nto nec bona
sua digna eius examini quē conspi
ciunt pensant. **H**inc ē enī q̄d is q̄
fortia opando p̄fecerat p̄ sp̄m suble
uatus clamabat. **O**m̄a ossa mea dices.
dñe quis similis tui. **A**c si diceret
arnes mee uerba n̄ habent. q̄a infir
ma mea apud te funditus silent.
ossa aut̄ mea tue magnitudinis
laude dicunt. quia ipsa quoq; que

esse in me fortia credidi tua conside-
ratione contremiscunt. Hinc ē enī
qd manue uiso anglo promiscens
dicit. Morte moriem. quia uidimus
dnm. Quē uxor prius consolatur dicit.
Si dñs nos uellet occidere. de manib⁹
nr̃is holocaustū & ubam̃tū n̄ suscepī-
set. Quid ē autē qd ad uisionē angli
uir sit timidus & mulier audax. n̄
quod nob̃ quotiens celestia de mon-
strant sp̃s quidē pauore se concutit
s; tam sp̃s p̃sumit. Inde namq;
sp̃s ad maiora audenda se erigit.
unde turbat sp̃s. quia ea que sup̃na
sunt p̃a uidet. Quia igit̃ cum alio-
ra secretorū celestiy subleuata mens
conspicit. cuncta humanarū uirtū soli-
ditas contremiscit. recte nūc dicit.
Pauor tenuit me & tremor. & om̃a os-
sa mea p̃terita sunt. ac si apte dice-
ret. Subtilitatis intus archana p̃-
cipiens. unde me apuit me forte cre-
didi. ante conspectū iudicis inde
tremui. Distinctionē quippe diuine
iusticie contemplantes. etiam de ip-
sis opib⁹ uire promiscim⁹. que nō for-
tia putabam. Ducta namq; ad uirtū
regulam nr̃a rectitudo. si distinctum
iudiciū inuenit. multis fortitudi-
nū suarū sensib⁹ in intima rectitudine
impingit. Unde & bene paul⁹ cū &
uirtutum ossa habere se cerneret. &
tam sub distincto examine hec eadem
ei ossa trepidarent. att. Michi p̃mi

nimo ē ut auob⁹ iudicer aut ab hu-
mano die. s; neq; me ipsum iudico.
Nichilenum in conscius sum. Sed quia
auditis uenis diuini susurrū hec eā-
dem eius ossa tremuerūt. ilico subiun-
xit dicens. S; n̄ in hoc iustificat⁹ sum.
Qui autē iudicat me dñs ē. ac si diceret.
Et recta me egisse rēcolo. & tamen de-
meritis n̄ p̃sumo. quia ad eius exami-
nata n̄a ducit. sub quo nr̃e forti-
tudinis & ossa turbant. Sed cū mens
in contemplatione suspendit. cū
exnis angustias sup̃ans p̃specula-
tionis uim delibitate aliquid tū-
me securitatis rimat. stare diu sup̃
semet ipsam n̄ potest. quia & si hanc
sp̃s ad sum me contemplationi cul-
men uehit. caro tam ipso adhuc cor-
ruptionis sue pondere deorsū p̃mit.
Unde & subdit. Et cū sp̃s me p̃sente
iniret. inhorruerūt pilis exnis mee.
Nobis quippe p̃sentib⁹ sp̃s iniret. qñdo
inuisibilia cognoscim⁹. & tam hec
n̄ solide. s; raptim uidemus. Neq;
enim in suauitate contemplationi
intus diu mens figit. quia ad se-
met ipsam ipsa immensitate lumi-
nis reuerberata reuocat. cūq; intus
nam dulcedinē degustat. amore
estuat. uire sup̃ semet ipsam n̄ t̃tur
s; ad infirmitatis sue teneb⁹ fracta
relabit. & magna uirtute pficiens
uidet. quia uidere n̄ possit hoc qd
ardent⁹ diligit. nec tam ardent⁹

97
diligere. n̄ aliquaten⁹ uideret.
Non ergo stat s̄ in sit sp̄c. quia sup
nam lucem n̄ā nobis contempla
tio & inhiantib⁹ ap̄t. & mox infir
mantib⁹ abscondit. Et quia in hac
uita q̄ntalibet quis uirtute p̄fēce
rit. adhuc tamen corruptioni sue
stimulū sentit. cōp̄us quippe q̄d
corrumpit ad ḡuat animā. & de
p̄mit t̄rena inhabitatio sensū mul
ta cogitantē. recte subdit. Inhor
ruerunt pilī carnis mee. Pilī & enī
carnis sunt quelibet sup̄flua huma
ne corruptionis. pilī carnis fr̄utte
ueteris cogitationis. quas sic ante
incidim⁹. ut de amissione earū nul
lo dolore fatigemur. Bene aut̄ per
moysen dicit. Leuite radant om̄s
pilos carnis sue. Leuita quippe as
sumptus uocat. Oportet ḡ leuitas
om̄s pilos carnis radere. quia is
qui in obsequiis diuinis assumptus
debet ante di oculos acunctis car
nis cogitationib⁹ mundus appare
re. ne illicitas cogitationes mens
p̄ferat. & pulciā anime speciem
quasi pilis fructificantib⁹ deformē
reddat. Sed q̄ntalibet ut dixim⁹ quē
piā uirtus scē cōsolationis euēxe
rit. adhuc tamen ei de uetustate
nascit⁹ q̄d toleret. Vnde & ipsi le
uitay pilī radi p̄cepti sunt n̄ uel
li. Rasit & enim pilī in carne ra
dices remanent. & crescunt iterū

ut recidant. quia magno quide
studio sup̄flue cogitationes ampu
tande sunt. s̄ tamen amputari
fūditus neq̄q̄m possit. Semper
enī caro sup̄flua generat. q̄ semp
sp̄c ferro feritūdinis recidat. sed
tamen hec in nob̄ tunc subtilius
conspicim⁹. cū speculationis alta
penetram⁹. Vnde & recte nūc dicit.
Sum sp̄c me p̄sentē t̄nsiret. inhor
ruerūt pilī carnis mee. Humana &
enī mens cū in contemplationis sarce
subleuat⁹. tanto semetipsam durī
de sup̄fluis eruciat. q̄nto n̄m̄is
subtile conspicim⁹. cum conspici
t̄ q̄d amat. & cū pulcrū intuet⁹
hoc q̄d sup̄ se appetit. distēte iudi
cat q̄cquid in se infirmū p̄us t̄n
quille tolerabat. Transiente ergo
sp̄u pilī p̄mescunt. q̄a ante com
punctionis uim cogitationes sup̄
flue fugiunt. ut nil fluxū nil iam
remissum libeat. quia afflata men
tem etiā cōt̄ semetipsam uisitati
onis uitue seueritas inflamat.
eumq; hoc q̄d in corde illicitum
nascit⁹ continua distinctione resēca
tur. sit plerūq; ut uegetata mens
paulo latius radio sue speculatio
nis inheret. & penē figat sp̄m qui
t̄nsibat. nec tam hec ipsa contem
plationis mora diuinitatis vim
plene ap̄t. quia eius immensitas
humanae uires auctas subleuatq;

transcendit. Unde et bene subditur.
Stetit quidā cui nāgnosceba uultū.
Quidā namq; nō dicim? nisi de eo uti
q; quē expmēre aut nōlūm? aut nō
ualemus. Sed q; mente hoc loco di
cit? quidā uidelicet exponit? cū
ptinuis subinfert? Quis nāgnosce
bam uultū. Humana quippe ani
ma primorū hominū uicio apara
dyssi gaudiis expulsa lucē inuisibi
liū pdidit. & totā se in amore uisi
biliū fudit. tantoq; ab uirtuē specu
latione cecata ē. quanto forā de for
mit sparsa. Unde fit. ut nulla noue
rit. nē ea quē corporeis oculis ut ita
dixerim palpando cognoscat. Homo
enī qui si pceptū seruare uoluisset
etiam carne spālīs futurus erat. pec
cando factus erat etiam mte ca
nalis. ut sola cogitet quē ad animū
pūmagines corpōrū trahit. Corpus
quippe ē celi. tē. aquarū. animalū.
cunctarūq; rerū uisibiliū qd
indefinēt intuet? in quib? dū to
tā se delectata mens picit. ab uirtuē
intellegentie subtilitate grossescit.
& quia iam erigere ad summā se nō
ualet. in his infirmalibet iacet.
Sum ymiris conatib? ab his exurgere
nōt. magnū ualde ē. si ad cogni
tionē suā repssa corpali specie ani
ma pducatur. ut semet ipsam sine
corporea imagine cogitet. & cogi
tando se uiam sūsq; ad conside

randā etnritatis substantiā parat.
Hoc autē m qd qndā scātā sibi exhibet
semet ipsam. p qm ab exteriorib?
ascendendo in se tūseat. & ase in auc
torē tendat. Lumen enī corporea ima
gines deserit. in semet ipsam mens
ueniens nō modicū ascendit. Sed
qm uis in corporea sit anima. quia
tam corpore inheret. ex ipsa sui qua
litate localis agnoscat. quē carna
li loco retinet. Quē dum obliuiscit?
scita. cognoscat incognita. meminit
obliuioni mandata. hilar escit p
tūciam. addicit leticia. ipsa sui
diuinitate indicat. qm tū a substantia
etne in cōmutabilitatis distat. quē
semp ut ē. idem ē. ubiq; p̄sens. vq;
inuisibilis. uq; tota. vq; incōpre
hensibilis. p̄inhantē mentē cer
nit? sine aspectu cernit. sine dubio
audit. sine motu suscipit. sine
corpore tangit. sine loco retinet.
Hanc nimirū substantiā cū animi
cogitat. assuetus rebus corpali
diuersarū imaginū fantasinata
sustinet. quē dū ab intentionis
sue oculis abigit manu discreto
ris. postponens ei omā iam hanc
aliquatenus conspiciat. quā si nec
dū qd sit apphendit. agnouit cer
te qd nō sit. Quia q ad insueta mens
rapit? cum diuinitatis eētiam
rumat. recte nunc dicit. Stetit
quidā cui nāgnosceba uultū. Bene

aut dictū ē stetit. Omnis quippe
creatura quia ex nichilo facta est
et p̄ semet ipsam ad nichilū tendit
n̄ stare habet s̄ defluere. rationa
lis v̄ creatura eo ipso quo ad imagi
nem auctoris ē condita ne ad ni
chilum t̄nseat figitur. i. rationabi
lis aut̄ ne q̄m figit. s̄ donec visio
nis sue ministerio uniuersitatis spe
ciem impleat. t̄nseundo tardatur.
Nam et sicelum actū post inēnum
p̄manēt. ex semetipsis tamen nūc
ad nichilum p̄pant. s̄ p̄ eoꝝ usu
quib̄ seruiunt in melius mutanda
p̄seuerant. Stare q̄ solius creatori
ē. p̄ quem cuncta non transeunt
t̄nseunt. et in quo aliqua ne t̄nseant
retinent. Unde et redemptor n̄r
quia diuinitatis eius status capi ab
humana mente n̄ potuit. hunc ad
nos ueniens. creatus. natus. mortu
us. sepultus. resurgens. atq; ad celestia
rediens. quasi t̄nseundo monst
rauit. Quod bene p̄ euangelium illumi
nato ceco innuit cui t̄nseus audi
tum p̄buit. s̄ stans oculos repara
uit. P̄ humanitatis quippe dispensa
tionē t̄nseire habuit. p̄ diuinitatē
v̄ potentia. quia ubiq; p̄sens est
stare. Voces q̄ cecitatis n̄re dñs au
diens t̄nseus dicit. quia humane
miserie factus homo miseretur.
stans lucē reparat. quia infirmita
tis n̄re tenebras exiurante diuini

tatis illustrat. Bene q̄ post qm̄ dictū
ē. cū sp̄e me p̄sente t̄nseiret subdit
stetit quidam cuius n̄ agnoscebam
uultū. ac si apte diceretur. Cum
quē p̄t̄strum sensi. n̄ t̄nseire p̄sensi.
de p̄hendi. Ipse ē q̄ qui t̄nseit. ipse
ē qui stat. Transit enim quia tenēri
cognitus n̄ ualet. stat aut̄. quia in
quantū cognoscit in cōmutabilis
apparet. Quia q̄ raptim is qui semp̄
idem ē cernit. simul d̄s et t̄nseus
et stare uidet. Vel certe stare eius ē
nulla mutatione uariari. sicut ad
moysen dicit. ego sum qui sum. et sic
hunc iacob insinuat dicens. Ap̄t
quē n̄ est t̄nseimutatio nec uicissitu
dinis obumbratio. Quia v̄ quisq; iam
aliqd de cōtēplatione et̄nitatis
apphendit. hanc p̄coeternam eiū spe
ciē conspiciat. recte subiungit. Ima
go coram oculis meis. Imago quippe
pat̄s filius est. sicut de condito moys
ses insinuat dicens. creauit d̄s homi
nem. ad imaginē d̄i fecit illum. et
sicut p̄ exp̄sionē sapientie de eodē
filio quidā sapiens dicit. candor est
enim lucis et̄ne. et sicut paulus ait.
Qui cū sit splendor gl̄e et figura subst
antie eius. sum q̄ et̄nitas eiū cernit
p̄t̄ infirmitatis n̄re possibilitas
admittit. imago eiū mentis n̄re
oculis ante fertur. quia cū uere
in pat̄re intendim̄. hunc quantū
accepim̄. p̄ suā imaginē idē p̄ filiū

homine

uidemus. & per eam specie q̄ de ipso
sine initio nata ē. eū aliq̄m cernere
qui nec cepit nec desinit conamur.
Unde & hec eadē ueritas in euangelio dicit.
Nemo uenit ad patrem nisi per me. Bene
autē subdit. **T**uo cō quasi aure leni
audiu. Quid autē per uocē aure leni
cognitio sc̄i sp̄s designat. q̄ de patre
precedens & de eo q̄d ē filiū accipiens
nr̄e tenuit noticie infirmitatis in
fundit. Qui tam sup̄ ap̄los ueniens
per exteriorē sonū tanq̄m p̄ uehementē
sp̄m demonstrat cū dicit. factus est
repente de celo sonus. tanq̄ adueni
entis sp̄s uehementis. Sc̄s enī sp̄s cū
se noticie humane infirmitatis insi
nuat. & sonitu uehementis sp̄s. & uoce
aure lenis exprimit. q̄ uidelicet ue
niens & uehementis & lenis ē. q̄a noti
cia sua quatinus cognoscei ut cūq̄ ua
leat nr̄is sensib; tepat. uehementis
q̄a q̄ntū liber hanc tēpet aduentu
tam suo infirmitatis nr̄e cecitate il
luminando p̄tbat. Illustratione enī
sua nos lenit tangit. s; inopia nr̄am
immanitē cecitatē. **V**ox q̄d quasi aure
lenis audit. q̄a in hac adhuc uita po
sitis contēplatorib; suis neq̄q̄m se di
uinitas sic est insinuat. s; lippienti
b; m̄tis nr̄e oculi claritate sua te
nuiter demonstrat. Qd bene ipsa legi
acceptatione signat cū dicit. q̄a moy
ses ascendit in montē & dñs descendit.
Mons q̄ppe ē ipsa nr̄a contēplatio in

quam nos ascendim. ut ad ea que
ult infirmitatē nr̄am s̄t uidenda
subleuem. S; in hac dñs descendit.
q̄a nob̄ multū p̄ficiētib; paruū de
se aliq̄d sensib; nr̄is ap̄t. s; tam di
ci in illo ul' paruū ul' aliquid potest
qui unus semp̄ & idē p̄manens intel
ligi parit n̄ potest. & tamen a suis fi
delib; participari dicit. cū in ei sub
stantia p̄s nullatenus admittat. S; q̄a
hunc exp̄mere p̄fecto sermone non
possum. humanitatis nr̄e modulo
q̄si infante inbecillitatē p̄pediti eū
aliq̄tenuis balbutiendo resonamus.
Quia v̄ & in magna contēplatione sub
leuati subtile q̄d de et̄nitate cogni
tione p̄tingim̄ sacre hystorie uerb̄
ostendit. cum de cognitione di p̄
pha nobilis helyas edocet. cui cū
t̄nstiturū ante eū se dñs p̄mitteret
dicēs. ecce dñs t̄nstit sp̄s grandis
& factus. subuertens montē & conte
rens petras ante dñm. ilico ad iun
git. Non in sp̄u dñs. & post sp̄m cō
motio. n̄ in cōmōtione dñs. & post
cōmōtione igni. n̄ in igne dñs. & p̄
ignē sibilus aure tenuis. Sp̄s q̄ppe
ante dñm eūrit montes & cōte
ret petras. quia pauca q̄ ex aduen
tu ei urrit & altitudine cordis
nr̄i deicit. & duriciā lique facit.
Sed sp̄u cōmōtionis & igni n̄ in ēē
dñs dicit. ēē v̄ in sibilu aure tenuis
n̄ negat. quia nimirū mens cū in

29
contemplatione sublimitate sus-
pendit. quicquid perfecte conspiciere po-
ualet deus non est. cum vero subtile aliquid con-
spicit. hoc est quod de incomprehensibili
substantia eternitatis audit. Quasi enim
sibilum tenuis aure percipimus. cum
saporem incircumspecte ueritatis con-
templatione subita subtiliter degusta-
mus. Tunc querimus quod de deo cogno-
scimus. cum plene nos aliquid de illo
cognoscere non possemus sentire. Unde
bene illic subdit. Quod cum audisset he-
lyas opuit uultum suum pallio. et ingre-
ssus stetit in ostio spelunce. Post au-
tem tenuis sibilum uultum suum per palli-
um opuit. quia in ipsa subtilis-
sima contemplatione ueritatis
quia ignorantia homo regatur ag-
noscit. Vultum namque pallium su-
perducere est. ne altiora mens quere-
re audeat. hanc ex consideratione
per se infirmitatis uelare. ut neque
quam intelligentie oculos ultra se
precipitant aperiat. sed adhuc quod ap-
prehendere non ualet reuerentiam claudat.
Qui hec agit. in ostio spelunce stetit
se deservitur. Quid namque spelun-
ca nostra est. nisi hec corruptionis ha-
bitatio. in qua adhuc ex uetustate
retinemur. sed cum aliquid percipere de cog-
nitione diuinitatis incipimus.
quasi iam in spelunce nostre ostio stamus.
Quia enim progredi perfecte non possumus.
ad cognitionem tamen ueritatis in-

hiantes. iam aliquid de libratissima aura
captamus. In ingressu ergo spelunce
stare est. et pressio nostre corruptionis
obstaculo ad cognitionem ueritatis
incipere exire. Unde et bene in tab-
ernaculum descendente israhelites
elonginquo cernentes in papilionum
suis ostium stetit memorantur. quia
huius qui aduentum diuinitatis ut cuique
conspiciunt. quasi iam ex habitati-
culo carnis procedunt. Quia ergo humana
mens quanta libet se uirtute retende-
rit. uix de intimis extrema cogno-
scit. recte nunc dicit. Et uocem quasi
aure lenis audiui. Sed cum de se satis
parum nobis diuina cognitio exhi-
bet. infirmitatis nostre ignorantiam
perfecte docet. qui uocem aure lenis au-
diuit dicat. que ex ipsa hac auditi-
one didicerit. Sequitur. Numquid ho-
mo diuina comparatione iustificabitur.
aut factore suo purior erit. ^{fr} Humana
iusticia diuine iusticie compara-
ta iniusticia est. quia et lucerna
in tenebris fulgere cernitur. sed in solis
radio posita tenebratur. Quod ergo elisam
raptum in contemplatione agnouit.
non quod iustificari homo diuina compara-
tione non possit. Recta namque credi-
mus que exterius operamur. sed cum
minime interna cognoscimus. Cum vero
illa ut cuique percipimus. ista non ut cuique
iudicamus. quia tanto quisque subtilius
de tenebris iudicat. quanto ei uerius

claritas lucis constat. Qui enim lucē
uidet scit quid de teneb's estimet.¹
nam qui candorē lucis ignorat & ob
scura plucidū ap' pbat. Bene autem
subdit.² Aut factore suo purior erit
uir. Quisquis de percussione murmu
rat. quid aliud qm iusticiā ferientē
accusat. Puriorē g' se uir factore suo
estimat. si cont' flagellum querelā
parat. eumq; s' pculdubio post ponit.³
cuius iudiciū de sua afflictione re
darguit. Ut g' homo reprehendere nō
audeat iudicē culpe hunc humilit' ⁴
cogitet auctore nature. quia qui
mire ex nichilo hominē fecit. factū
impie nō affligit. Qd tunc elisāh didi
cit. cū uocē quasi aure lenis audiuit.
In consideratione namq; diuine ma
gnitudinis discit. qm humiliter in
sua animadūsiōne timeat. & qui su
pna degustat inferiora equanimi
tolerat. qā plene intus conspiciat
qnta estimet qd foris agit. Male enī
se creatū putat. qui regulā summe
rectitudinis ignorat. Et sepe li
gnū rectū credit. si ad regulā nō du
cat. s; cū regule uingit p qntā torti
tudine tumescit inuenit. quia ni
mirū rectitudo abscedens increpat
qd oculus deceptus ap' pbat. Hic s' h
itaq; quia supna conspexit distinctū
iudiciū de inferiorib' exerit. & qm
uis beatū iob nō recte redarguit in
cōparatione ^{tam} creatoris omem crea

ture modū recte describit dicens.
Ecce qui seruiunt ei nō sunt stabiles.
& in angelis suis reperit prauitatē.⁵
quanto magis hi qui habent domo
liteas. qui tēnū habent fundam
tū consumunt uelut atinea. Natura
angelica. & si contemplationi aucto
ris inherendo in statu suo immutabi
lit' pmanet. eo ipso tam quo creatu
ra ē in semet ipsa uicissitudine mu
tabilitatis habet. Mutari aut' ex alio
ad aliud ire ē. & in semet ipsa stabile
nō ē. Vna enī quęq; res quasi tot pas
sib' ad aliud tendit. quot mutabili
tatis sue motib' subiacet. Sola aut'
natura incomphensibilis ab statu suo
nescit moueri. que ab eo qd semper
idem ē nescit immutari. Nam si ange
loy substantia amutabilitatis motu
fuisset aliena. bene ab auctore con
dita neq; qm in rebus spiritibus
ab eadem uicissitudine sue arce cecidisset.
Mire aut' omps d's naturā summoy
spūum bonā s; mutabilem condidit.
ut & qui pmanere nolent ruerent
& q in conditione p'sisterent. tan
to in ea iam dignius qnto & exarbi
trio starent. & eo maioris apud d'm
meriti fierent. quo mutabilitatis
sue motū uoluntatis statione fixis
sent. Quia g' ipsa quoq; natura an
gelica ē in semet ipsa mutabilis. qm
uidelicet mutabilitatē uict p hoc
qd ei qui semp idem ē uinculis

100
amoris illigat². recte nunc dicit²
Ecce qui seruiunt ei nō sunt stabiles.
atq; eiusdē p̄tinus documentū mu-
tabilitatis adiungit. cum. de apostata
sp̄itib² sub infer². Et in angelis
suis repperit p̄uitatē. Ex quoz cōpa-
ratione casus bene infirmitatis hu-
mane considerationē collegit cum
ilico subnectit. q̄nto magis qui ha-
bitant domos luteas. qui t̄renum
habent fundamētū. consument² ue-
lut atinea. Luteas quip̄ domū ha-
bitamū. quia in corporib² terrenis
subsistimus. Que bene paul² consi-
derans ait. Habemus thesaurū istū
in uasis fictilib². Et rursum. Scimū²
quia si t̄restis domus n̄ra huiū ha-
bitationis dissoluat². quod edifica-
tionē ex dō habemus domū n̄ manu-
factā. Terrenū quoq; fundamētū ē
substantia carnalis. q̄d in se psal-
mista sollicitē conspexerat cum di-
cebat. Non est occultatū os meū
atq; quod fecisti in occulto. q̄ sub-
stantia mea in inferiorib² terre. Linea
autē de ueste nascit². q̄ eandē uestē
de qua orit² oriendo corrumpit.
Quasi quedā v̄ uestis anime caro est.
Sed hec nimirū uestis habet tineam
suam. quia ab ipsa carnalis tempta-
tio orit². ex qua lacerat². Quasi enim
quadam sua tineā uestis n̄ra consu-
mit². cū caro corruptibilis tēptati-
onē gignit. q̄ phancā interitū

puent. Velut tineā homo consu-
mit². cū de se orit² unde conterat².
Ac si apte dicat. Si illi sp̄c eē ex se im-
mutabiles nequeunt. q̄ nulla car-
nis infirmitate dep̄munt². quare
meritate se homines in bono p̄ma-
nere constant² ex se estimant. quos
ineo quod intellectus ad summa
euehit. carnalis infirmitas aggrau-
ans iter p̄pedit². ut p̄ corruptioni
uicū in semet ipsis habeat. unde
ab ultima nouitate uetereſcant.
Possunt quoq; p̄ angelos scī doctores
intellegi sicut p̄ p̄pham dicit². labia
sacerdotis custodiunt scientiam &
legem requirunt ex ore eius quia
angelis dñi exercituum ē. qui q̄nta
libet uirtute fulgeant. eē omīno
sine culpa nequeunt. cū it̄ p̄sentī
illecebrosē uitte gradiunt². q̄a eoz
nimirū gressus tangit. aut luto
illicti opis. aut puluere cogitati-
onis. Domos autē luteas habitant.
qui de illecebrosa hac uitā carnis
exultant. Hanc domū luteā paul²
habitare contempserat cū dicebat.
Nā cōmūatio in celis est. Dicit ḡ.
Ecce qui seruiunt ei nō sunt stabile²
& in angelis suis repperit prauita-
tem. q̄nto magis hi qui habitant
domos luteas. qui t̄renū habent
fundamētū consument² uelut at-
inea. Ac si apte dicat. Si p̄sentis uitte
uiā illi sine contagio transire ne-

queunt. qui etna nuntiantes sese
contra temporalia accingunt. que
de timentia illi sustinent. qui esse se
incarnalis habitationis uoluptatibus
gaudent. Qui enim seruiunt ei non sunt
stabiles. quia cum mens ad alta nititur.
carnis sue cogitatione dissipatur.
ita ut sepe animus dum in uertutibus ha-
bitat dum sola celestia expectat sub-
ita carnali delectatione percussus ase-
met ipso scissus iaceat. et qui se infir-
mitatis sue molestias superasse gau-
debat. repentino uulnere perstratus
gemat. Prauitas ergo et in angelis re-
peritur. dum ipsos quoque qui ueritatem
nuntiant. non nunquam surreptio uite
fallacis grauat. Si ergo hi etiam mun-
di huius iniquitate seruiunt. quos
contra eam sancta intentio erigit. quibus
ictus illi penetant. quos ante eius
iacula ipsa infirmitatis sue delecta-
tio steruit. Qui bene uelut atinea
consumi desebunt. Tinea quippe
dampnum facit. et sonitum non facit. ita
iniquorum mentes. quia dampna sua
considerare negligunt. integritatem
quasi nescientes perdunt. Amittunt nam-
que accede innocentiam. ab ore ueri-
tatem. a carne continentiam. et pac-
cessum temporis abetate uitam.
Sed hec se indefinenter amittere neque-
runt. quoniam conspiciunt. dum toto desiderio
curis temporalibus occupantur. Quasi
ergo tinea consumunt. quia sine so-

nitui culpe morsum tolerant. dum
quanta detrimenda uite et innocentie
patiantur ignorant. **V**nde et bene
subditur. **V**nde et bene subditur.
De mane usque ad uesperam succidentur.
Ad mane usque ad uesperam peccator
succiditur. dum autem suo exordio us-
que ad terminum iniquitatis per peni-
tione uulneratur. Omni namque tempo-
re reprobis paugmentum malicie con-
se ictus ingeminant. quibus successi
in profundum ruant. De quibus bene
per psalmistam dicitur. Viri sangui-
num et dolosi non dimidiabunt di-
es suos. Dies quippe dimidiare est
tempus uite male in uoluptatibus
ductum ad penitentiae lamenta di-
uidere. atque hoc ad usum bonum
partiundo reparare. Sed iniqui di-
es suos nequequam dimidiant. quia per-
uersam mentem nec in extremo tem-
pore immutant. Quo contra bene
paulus ammonet dicens. Redimite
tempus. quoniam dies mali sunt. Tempus
quippe redimimus. quando ante actam
uitam quam in lasciuendo perdidimus.
flendo reparamus. Sequitur. Et quia
nullus intelligit. in eternis precibus.
Nullus uidelicet eorum. qui a mane
usque ad uesperam succidentur. nullus
intelligit. uel eorum qui peccant. uel
eorum qui peccatos peccantium mores
imitantur. **V**nde alias scriptum est.
Iustus perit. et nemo est qui recogitet

101
in eo de suo. & uiri misericordie colli-
gunt. quia non est qui intelligat. In-
iqui quod dum sola temporalia appetu-
nt. & que bona electis in eternum
maneant scire contempnunt. dum
iustorum afflictione conspiciunt.
sed que sit afflictionis retributio non
cognoscunt. actionis sue pedem
in profundum porrigunt. quia a luce
intelligentie sponte sua oculos
claudunt. Multi enim malis uo-
luptatibus decepti dum que tempa-
lia uident diligunt. a semet ipsis
alienati non uident. ubi in eternum
ruunt. Potest etiam mane perspi-
tas. uespe huius mundi aduersitas
designari. De mane quod usque ad ue-
spam reipublice succident. quia & p-
perspa lasciuientes deperunt. & p-
aduersa impatientes ad insaniam
exurgunt. Quos de mane usque ad
uespam nequaquam culpa succideret.
si uel perspa somnium crederent. uel
aduersa sectionem sui uulneris esti-
marent. Sed quia nequaquam sic huma-
ni generis multitudo deservitur.
ut cuncta ad interitum tendere per-
mittantur. sunt enim nonnulli qui presentis
uite oblectamenta despiciunt. etiam
cum sunt transitoria esse considerant.
atque hec ex amore eternitatis calcant.
cumque in hoc primo gradu iudicii
gressum ponunt. uegetiores
ad altiora perueniunt. ut cuncta

temporalia non solum quia cicius sunt
amittenda despiciant. sed in his
inherere non appetant. etiam si et-
erna esse potuissent. & a pulchre con-
ditis amore subtrahantur. quia in
ipsam auctorem putchritudinis cor-
dis passibiles tendunt. Et sunt non
nulli qui bona presentis uite diligunt
sed tam hec nullatenus assecuntur.
qui rebus temporalibus totis desideriis
inhiant. mundi gloriam querunt. sed ad
ipsam nequaquam possunt. Hos ut ita
dixerim cor ad mundum pertrahit.
mundus ad cor repellit. Nam sepe
contingit. ut ipsis suis aduersitatibus
tracta ad mentem redeant. & in semet
ipsis reuersi considerent. quoniam sunt in-
ania que querebant. se seque peritiam
multo desiderio peritius ad lamentum
uertant. ut tanto ualentius eterna
considerent. quanto se stultius labo-
rasse per temporalibus dolent. Unde bene
descriptis reipublicis subdit. Qui autem re-
liqui fuerint auferentur ex eis. Quos
alios reliquos nisi huius mundi des-
pectos accipimus. quos dum presentis
seculi ad nullius glorie usum elegit.
quasi minimos indignosque derelin-
quit. Sed mundi reliquos auferre
dominus dicit. quia despectus huius seculi
eligere dignatur. paulo attestante
qui ait. Non multi sapientes secundum
carne. non multi potentes. non multi
nobiles. sed que stulta mundi sunt elegit
deus ut confundat sapientem. atque infirma mundi

elegit d's ut confundat fortia. Qd
bene in lib' regum egyptio puero
in ualescente signatur. quē amale
chita intinerē egyptum deseruit. da
uid v' inuenit. cibo refecit. ducē
sui itineris facit. amalechitā p'se
quit. epulante repperit. & fundi
tus extinguit. Quid est enim qd
egyptius amalechite puer. in
tinere lassat. nisi quod amator
p'sentis scilicet peccati sui nigredine
optus sepe ab eo dē solo infirmū
despectus relinquit. ut cū eo ne
quaquā currere ualeat. s; fractus
adiutitate torpescat. Sed hunc da
uid inuenit. quia redeptor n'r ue
racit manu fortis nūquā quos
despectos a mundi gl'a repperit
in suū amorē conuertit. cibo pascit
quia uerbi scientia reficit. ducē
itineris eligit. quia suū etiam
p'dicatorē facit. Et qui amale
chitā sequi non ualuit. dux da
uid efficit. quia is quē indignū
mundus deseruit non solu uer
sus in suā mentē dñm recipit. sed
p'dicando hunc etiā usq; ad alie
na corda p'ducit. Quo uidelicet
dux dauid amalechitam qui
uantē inuenit & extinguit. q'a
ipsis xpc p'dicantib' mundi leti
ciam destruit. quos mund' comi
tes habere despexit. Quia g' ple
rumq; quos mundus reliquit.

dñs elegit. recte nunc dicit. Qui
reliqui fuerint. auferent' ex eis.
Sequit'. Morient'. & non insapien
tia. Quid ē qd sup' repborū inte
ritū ptulit dicens. quia nullus in
telligit. in eternū phibunt. & de
electis dī ilico adiunxit. qui reli
qui fuerint auferent' ex eis. & hoc
ptin' qd eisdē electis non conueni
at. subdit dicens. morient' & non
insapientia. Si enī arepb' diuini
tus auferunt'. quo pacto mori nō
insapientia dicuntur. Sed mi
rum sacre scripture consue
tudo ē. ut cū aliquis narrat.
interposita alterius cause senten
tia ad sup'iora ptinus redeat.
Nam postquam dixit. et
quia nullus est qui in
telligat. in eternum per
ibunt. elec^{torum} torum mox
fortem intulit dicens.
qui autem Reliqui fue
rint. auferentur

102
ex eis? & rursus sententia sue
oculū in eum quē p̄dixerat intē-
ritū reprobōz mittens subito ad-
iunxit. **M**orientur & nō insipientia,
ac si diceret. **I**n quos dixi quia nō
intelligentes in eternum p̄eunt.
p̄cul dubio nō insipientia morien-
tur. Sed hunc eē nō numquā morē
sac̄ eloquiū melius ostendū. si ex
eo aliquā rei huius similitudinē
p̄feramus. **P**aulus namq; ap̄ls cū
dilectū discipulū de instituendis
ecclē officiis ammoneret. ne quos
forte ad sac̄s & dines in ordinatione
p̄moueret. dixit. **M**anus cito ne-
mini imposueris. neq; cōmunica-
ueris peccatis alienis. te ipsum cas-
tum custodi. **Q**ui ad infirmitatem
eius corporis p̄tinus uerba conū-
tens ait. **N**oli adhuc aquam bibere.
sed modico uino utere p̄p̄t stoma-
chi tuū. & frequenter tuas infir-
mitates. **S**tatuq; subiunxit dicens.
Quorundā hominū peccata manife-
sta sunt p̄cedentia ad iudiciū. quo-
rundā autē & subsequuntur. **Q**uid ḡ ad
illud p̄tinet q̄d ab infirmo bibi aq̄m
phibuit hoc q̄d de peccatis abscon-
ditis quorundā hominū manifes-
tusq; subiunxit. nisi quod int̄ posita
de eius infirmitate sententia ad hoc
in extremo rediit q̄d sup̄ius dixit.
manus cito nemini imposueris. neq;
cōmunicaueris peccatis alienis.

Vt enim hec eādē peccata q̄nta solli-
citudine p̄quirenda eēnt ostē-
deret. int̄ posita cont̄ infirmitatū
molestiam discretionis ammoniti-
onē. p̄tinus intulit. quod in aliis
patēcerent. in aliis latērent dicens.
Quorundā hominū peccata manife-
sta sunt p̄cedentia ad iudiciū. quos
dam autē & subsequuntur. **S**icut ḡ p̄ hac
sententiam paulus non eisde uerbis
cōgruit. quib; ea loquens de thimo-
thei infirmitate subiunxit. s; ad illud
rediit quod sup̄ius int̄mittendo nar-
rauit. ita hoc loco elisāh cum de elec-
tis dicebat. qui reliqui fuerunt ause-
rentur ex eis. ilico subiungens morien-
tur & nō insipientia ad illud p̄tinus
recurrat q̄d sup̄ius de reprobis p̄tulit
dicens. & quia nullus intelligit in
eternum p̄bunt. **I**deirco autē reprobi
electos despiciunt. q̄d ad uitā inui-
sibilem p̄uisibilem morē tendunt.
De quib; bene nunc dicit. **M**orientur
& nō insipientia. ac si apte diceret.
Moritur q̄d de sapientia parit̄ fugi-
unt. sed sapientia penitus. mortis
autē laqueos nō euadunt. & qui q̄n-
doq; morturi uiuendo uiuere
moriendo potuerunt. dū morē
quē p̄cul dubio uentura est metu-
unt. & uitam simul & sapientiā
p̄dunt. **A**t contra iusti insipientia
morientur. quia morē q̄m de uitare
funditus nequeunt. cū pueritate

iniminet differre contempnunt.
tamq^{ue} equanimit^{er} ferunt penam
ppaginis uertunt in instrumentū
uirtutis. ut inde debeat uita reci
pi. unde p^{ro}p^{ri}e culpe meritum
cogitur finiri. Sed quia hec elisāh
contra iniquos ueracit^{er} prouult. be
atum iob rephensibilem estimans
de fastu se sapientie inflauit. Vnde
q^{ui} post pdicamta tante rectitudi
nis. irrisioms ūba subiungit dicens.
Voca g^o. q^{ui} si est qui t^{ibi} respondeat. Om
nipotens enim d^{eu}s sepe aius p^{re}cem in
pturbatione deseruit. qui p^{re}cepta il
lius in tranquillitate contempnit.
Unde scriptum est. Qui auertit aure
suam ne audiat legem. oratio eius
erit execrabilis. Vocare aut^{em} n^{ost}rum ē
humili p^{re}ce d^{eu}m poscere. responde
re v^{er}o d^{eu}i ē. effectum p^{re}cib^{us} p^{ro}bere. At
g^o. Voca si ē qui t^{ibi} respondeat. ac si
apte dicat. Quantumlibet afflictus
clames d^{eu}m respondente n^{on} habes.
quia uox in tribulatione n^{on} inuenit
quē mens in tranquillitate contemp
nit. Vbi adhuc deridendo subiungit
Tradaliquē scōz conuicere. ac si de
spiciens dicat. Scōs quoq^{ue} inuenire
ad uictores in tribulatione n^{on} uales. q^{ui}s
habere sōcios in hilaritate noluisti.
Qui post irrisione p^{ri}mus sententia
subdit dicens. Virum stultū inter
ficiet iracundia. q^{ui} paruulū occidit
inuidia. Que nimirū sententia

uera ē. si illata cont^{ra} tantā uiri
patientia n^{on} fuisset. Sed nos pensē
quod dicit^{ur}. q^{ui}m uisabauidoris
uirtute relidat. ut ostendamus q^{ui}m
rectū sit q^{ui}d p^{ro}mit^{ur}. si n^{on} in beato iob
in iuste p^{ro}meret^{ur} cum scriptū sit. Tu
aut^{em} d^{eu}m in tranquillitate iudicas.
Sciendū nob^{is} magnope est. quia q^{ui}
uens turbulentos motus animi
sub mansuetudinis uirtute restrin
git. redire ad similitudinē con
ditoris conamur. Nam cum tran
quillitate mentis ita diuerberat
dilatata quodam scissamq^{ue} p^{ro}tur
bat. ut semetipsi n^{on} congruat. acum
intime similitudinis amittat. Q^{ui}n
ta g^o sit iracundie culpa pensē.
p^{ro} quā dū mansuetudo amittitur
sup^{er}ne imaginis similitudo uiciat^{ur}.
Puam sapientia p^{er}dit^{ur}. ut q^{ui}d q^{ui} ue
ordine agendū sit omnino nesciat.
sicut scriptum est. Ira in sinu stulti re
quiescit. quia nimirū intelligen
tie lucē subtrahit. cū mentē p^{ri}mo
uendo confundit. Puam uita amit
tit^{ur}. q^{ui} si sapientia teneri uideat^{ur}.
sicut scriptum ē. Ira p^{er}det etiam
prudentes. quia uidelicet con
fusus animus neq^{ue} q^{ui}m explet etiā
si quid intelligere prudēt^{er} ualet.
Puam iusticia relinquit^{ur}. sic scriptū
est. Ira uiri iusticia d^{eu}i n^{on} opatur.
q^{ui}a dū p^{ro}turbata mens iudiciū sue
rationis exasp^{er}at. omne q^{ui}d fure sug

gerit rectū putat. Puam grā uite
socialis amittit. sicut sc̄ptum est
Noli ēē assiduus cum homine iracun-
do. ne discas semitas eius. & sumas
scandalum anime tue. quia qui se
ex humana ratione n̄ temperat. ne-
cessē ē. ut bestialit̄ ^{solut} uiuat. Puam
concordia rumpit. sicut sc̄ptū ē
Vir animosus parit rixas. & uir ir-
cundus effundit peccata. Iracun-
dus quippe peccata effundit. q̄a
etiam malos quos incaute addis
cordiam p̄uocat. peiores facit. Pu-
am lux ueritatis amittit. sic sc̄ptū
ē. Sol n̄ occidat sup iracundiā iram.
quia cū menti iracunde confusio
n̄ teneb̄s incurrat. huic d̄s radiū
sue cognitionis abscondit. Puam
sc̄i sp̄s splendor excludit. Quo con-
tra iuxta uetustam tr̄slationem
sc̄ptū est. Sup quē requiescit sp̄s
m̄s. nisi sup humile & quietū et
tremēte sermones meos. cū enī
humile diceret. quietū prius
adiunxit. Si quā quietem m̄tis
subtrahit. suam sc̄o sp̄ui habitati-
onē claudit. cui recessione ani-
mū uacius adaptam mox insani-
am ducit. & usq; ad superficiem ab-
utimo cogitationū fundam̄to
dissipat. Nam ire sue stimulus ac-
censum cor palpitat. corpus tre-
mit. lingua se p̄pedit. facies igne-
scit. exaspantur oculi. & neq; qm

recognoscunt notū. ore quide
clamorē format. s̄ sensus quid lo-
quit̄ ignorat. In quo itaq; iste
ab arrepticiis longe est. qui ac-
tionis sue conscius non ē. Unde fit
plerumq; ut usq; ad manus uas p-
siliat. & quo ratio longius p̄cedit.
audatio exurgat. s̄q; ipsum re-
tinere animus n̄ ualet. quia factū
est potestatis aliene. & eo furor men-
bra foris in ictibus exercet. quo in-
tus ipsam membrorū dominā mentē
captiuā tenet. Aliq̄ndo aut manu
n̄ exerit. s̄ in maledictionis iaculū
linguam uerit. fr̄is namq; interi-
tum p̄cib̄ exposcit. & hoc d̄m p̄pe-
trare expetit. q̄d ipse p̄sūsus homo
facere ul̄ metuit ul̄ erubescit. fit
q; ut & uoto & uoce homicidiū
pagat. etiam cum a lesione p̄ximi
manibus cessat. Aliq̄ndo irā p̄tur-
bato animo quasi ex iudicio silen-
tiū indicit. & quo se foris plu-
quam n̄ exp̄mit. intus de terius
igniscit. ut iratus quisq; collo-
cutionē suam p̄ximo subtrahat. & ni-
hil dicendo quā sit aūsus dicat.
& n̄ numq̄m hec silentiū seueritas
p̄discipline dispensationē recte
gerit. si tam sollicitē in uim̄is di-
cretionis forma teneat. Non nūq̄m
v̄ diu accensus animus a consueto lo-
cutione restingit. p̄accessū tempo-
ris penitus a p̄ximi dilectione sepa-

parat. & cū acriores stimuli ad mē
tē ueniunt. causē quoq; grauius
exaspantes oriunt. atq; inurati o
culo festuca in trabem uertitur.
dū uā in odiū pmutat. Pierumq;
uā p silentium int̄ mēte uehem
tius effuat. & clamorā tacta uocē
stemat. uerba s̄ quib; exaspatur ob
iect. & quasi incausē examine posi
ta durius exaspata respondet. qd
salomon breuit̄ insinuat dicens.
p̄tolatio impiorū furor. sicq; fit ut
p̄turbatus animus maiore strepi
tū sui silentiū sentiat. eūq; ḡuius
causē ut flamma cōsumat. Vnde
Cogitationes iracundi uip̄ est ge
nerationis. mēte cōmedunt ma
trē suam. Sciendū v̄ ē qd n̄ nullo
uā cicī accendit s̄; facilius dese
rit. n̄ nullos v̄ tarde quidē cōm
mouet. s̄; durius tenet. Alii namq;
accensis calamus similes dū uocib;
p̄strepunt. quasi quodā accensio
nis sue sonitus reddunt. cicīus
quidē flammā faciunt. s̄; p̄tinus
in fauillas frigesunt. Alii aut̄ lig
nis grauiorib; duriorib; n̄ dispa
res. accensione tarde suscipiunt.
s̄; tam accensi semel difficilius extin
guunt. & quo se tardius in asp̄ta
tem conuertant. eo furoris sui du
rui ignē seruant. Alii aut̄ quod
ē nequiū & cicī iracundē flammā

accipiunt. & tardiū imponunt.
n̄ nulli v̄ has & tarde suscipiunt.
& cicī amittunt. In quibus numi
rū quatuor modis liquide lectō
agnoscit. quia & ad t̄nquillitatis
bonū ultimus plusq̄m p̄mus ap
ppinquat. & in malo scdm̄ terci
us sup̄at. Sed quid p̄dest qd iracun
dia quom̄ mēte teneat dicimus.
si n̄ etiā qualit̄ compesci debeat ex
p̄mamus. Duobus enim modis itac
ta possidēte animū irā desuescit.
Primus quippe ē ut mēte sollicita
anteq̄m agere quodlibet incipi
at. om̄s s̄ quas pati potest. contu
melias pponat. quatinus redempto
ris sui p̄bra cogitans ad adūsā se p̄
paret. que nimirū uenientia tan
to formos excipit. q̄nto se cautius
exp̄scientia armatur. Qui enī in
p̄uidū ab adūsitate dephenditur
quasi ab hoste dormiens inuenit.
eumq; cicīus inimicus necat. q̄a n̄
repugnantē p̄forat. Nam qui ma
la imminētia p̄sollicitudinem
p̄notat. hostiles incursum quasi in
insidiis uigilans expectat. & inde
aduictoriam ualent̄ accingit.
Sunde nesciens dephendi putabat.
sollert̄ ḡ animus ante actionis sue
p̄mordia cuncta debet aduersā
meditari. ut semp̄ hec cogitans
semp̄ cont̄ hec thorace patientie
munitus q̄cqd accesserit p̄uidū

104
super. & q̄cqd̄ n̄ accesserit lucrū
putet. Sed s̄ aut̄ seruande mansu
emdinus modus est. ut cum alieno
excessus aspiciamus. n̄rā quibus
malis excessimus delicta cogite
mus. Considerata quippe infir
mitas p̄p̄a. mala nob̄ excusat ali
ena. Patient̄ namq; illatam in
uriā tolerat. qui pie meminit
q̄d fortasse adhuc habeat in quo
ipse debeat tolerari. & quasi aq̄
ignis extinguit. cum surgente
furore animi sua cuiq; ad mentē
culpa reuocat. quia erubescit pec
cato n̄ parcere. qui ul' dō ul' pximo
sepe se rēcolit parcenda peccasse.
Sed int̄ hec sollicit̄ sciendū est. q̄d
alia ē ur̄a qm̄ impatientia excitat
alia quā helus format. illa ex uicio
hec ex uirtute generat. Si enim
nulla ur̄a ex uirtute surgeret. a
diuine animadūisionis impetū
sine es p̄gladiū non placasset.
Hanc uiam heli n̄ habuit. quia mo
tū contra se implacabilē sup̄ ne
ultionis excitauit. Nam quo cont̄
subditoꝝ uicia tēpuit. eo contra
illum distictio et̄n̄ rectoris exar
sit. De hac p̄psalmistam. in dicit.
Ira sumini & nolite pec̄da care.
Quod nimirū n̄ recte intelligunt.
qui irasci nos nob̄ tantū n̄ etiā
pximus delinq̄ntib̄ uolunt. Si enī
sic pximos ut nos amare p̄cipi

mur. restat. ut sic eoȳ erratibus
sicut n̄r̄is uiciis irascamur. De hac
psalomonē d̄r. Melior ē ur̄a uisti
risū. quia p̄sticiam uultus corri
git̄ animus delinquentis. De hac
iterū psalmista ait. Turbatus est p̄
ira oculus m̄s. Ira quippe p̄uiciū
oculū m̄tis excēcat. ur̄a aut̄ p̄hetū
turbat. quia quo saltem recti emy
latione concutit̄. ea quē n̄ tranq̄l
lo corde p̄cipi n̄ potest contempla
tio dissipat. Ipse namq; helus rec
titudinis. quia inquietudinē m̄te
agitat. eius mox acie obseurat. ut
altiora in cōmōtione n̄ uideat. q̄
bene p̄us t̄nquilla cernebat. Sed
inde subtilius ad alta reducit̄.
unde ad tempus ne uideat reuert̄
iat. Nam ipsa recti emulatio et̄na
post paululū in t̄nquillitate lar
guis apt̄. quē hec interim p̄cō
mutationē claudit. & unde mes
turbat̄ ne uideat. inde p̄ficit ut
ad uindendū uerius clarescat. si
cut infirmanti oculo cū collit̄y
mittit̄ lux penitus negat̄. si inde
eam post paululū ueracit̄ recipit.
unde hanc ad tempus salubriter
amittit. Numq̄m v̄ cōmōtioni con
templatio iungit̄. nec p̄ualet mes
p̄turbata conspiciere. ad quod uix
t̄nquilla ualet inhiare. quia nec
solis radius cernit̄. cū cōmōte nubē
celi faciē obducunt. nec turbatus

fons respicientis imaginē reddit
qm̄ tranquill' p̄pe ostendit. quia
quo eui unda palpiat. in se speci
em similitudinis obscurat. S; cū
p̄helum animus mouet. curandu
sum mope ē. ne hec eadē que instr
umento uirtutis assumit. menti
ua dñet. nec quasi dñā p̄eat sed
uelut ancilla ad obsequiū parata
arationis tergo numqm̄ recedat.
Tunc enim robustius contra uicia
erigit. cū sub dñā rationi famulat.
nam q̄ntūlibet ira ex helo rectitu
dinis surgat. si in moderatā m̄te
uicerit. rationi p̄tinu seruire con
tēpuit. & tanto se impudenti di
latat. q̄nto impatientie uicium
uirtutē putat. Unde necesse est
ut hoc ante om̄a qui helo rectitu
dinis moueat adtendat. ne ira ex
tra menti dominiū tñseat. si mul
tione peccati temp' modūq; consi
derans surgentē animi p̄turbati
onē subtilius p̄tractando restingat.
animositatē rep̄mat. & motus ser
uidos sub equitate disponat. ut
eo fiat iustitiae ultor alienū. quo p̄
us extirpat uiciorū suus. quatin' sic
culpas delinquentiū corrigat. ut
ante ipse qui corrigit p̄patientia
crescat. & feruorē suū tñscenden
do diiudicet. ne intemperanter
excitatus. ipso helo rectitudinis
longe a rectitudine aberrat. Quia

v̄ sicut dixim' etiā laudanda bo
ni emulatio m̄tis oculū turbat.
recte nunc dicit. Virū stultum
int'fict uacundia. ac si apte dice
ret. Ira p̄helum sapientes turbat
ua v̄ p̄uiciū stultos trucidat. q̄a
illa sub ratione restingit. hec v̄
irrationabilit' de uicte menti
dñat. Bene aut' subdit. & paruu
lum occidit inuidia. Inuidere
enī n̄ possum'. nisi eis q̄s nobis in
aliquo meliores putamus. Par
uulus ḡ est. qui liuore occiditur.
quia ipse s̄ testimoniū p̄hibet. q̄d
ei minor sit. cuius inuidia torq̄t.
Hinc ē q̄d hosti callid' p̄mo homini
inuidendo subripuit. q̄a amissa be
atitudine minorē se in mortalitate
ill' agnouit. Hinc ē q̄d cain ad p̄
petendū fratridū cœruit. q̄a de
p̄specto suo sacrificio p̄latū sibi in
fremuit. cuius d̄s hostiā accepit.
& quem meliorē se esse exhor
ruit. ne ut cumq; esset amputauit.
Hinc esau ad p̄secutionē fr̄is exarsit.
q̄a p̄mo genitorū benedictione p̄di
ta. q̄m tam lenticule esu ipse uendi
derat. minorē se ei quē nascendo
p̄ibat. sed ingemuit. Hinc ioseph
fr̄s sui. & israhelitis tñseuntib'
uendi d̄lerit. quia cognito reue
lationis mysterio. ne se melior si
eret. eius p̄ucrib' obuiare cona
ti sunt. Hinc saul dauid subditū

105
lancea intorquendo persequitur
quia quæ magnis cotidie augeri
virtutum successibus sentit. ultra
se exercere expaunt. Paruulus
itaque est qui inuidia occidit. quia non
inferior existeret. de bono alteri
non doleret. Sed inter hec sciendum est
quia quoniam uis pomæ uiciū quod per petra
tur humano cordi antiqui hostis
uitus infundat. in hac tam neque
tota sua viscera serpens concu
tit. et unquam mende malicie pestē
uomit. De quo nimirum scriptum est
inuidia diaboli mors intrauit
in orbem terrarum. nam cum de uice
tū cor luoris putredo corrupta
ipsa quoque exteriora indicant. quoniam
gaudent animū uesania instigat.
Color quippe pallore afficitur. o
culi deprimuntur. mens accendit
et membra frigescent. fit incogita
tione rabies. indetibus stridor.
cumque in latibus cordis crescens
abscondit odium. dolore ceco. te
nebrat conscientiam uulnus incli
sum. nullum de propriis libet. quia
tabescentem mentem sua pena solu
ciat. quoniam infelicitas torquet aliena.
quantoque extranei opis in altum fa
bica ducitur. tanto fundamentum
mentis huius de profundius sub fodi
tur. ut quo alii ad meliora perueniunt
eo ipsa de teruis ruat. Quaruina
uidelicet etiam illud destruitur.

quod in aliis actibus perfecto opere sur
rexisse putabat. Nam inuidia
cum mentem tabefecerit. cuncta
que inuenit bene gesta con
sumit. Unde bene psalomonē
dicit. Vita carnis sanitas cordis.
putredo ossium inuidia. Quid
enim per carnes. non infirma quedam
acta terrena. et quid possit nisi fo
etia acta signant. Et plerumque con
tingit. ut quidam cum uera cordis
innocentia in non nullis suis ac
tibus infirmi uideant. quidam uero
iam quedam ante humanos oculos
robusta exerceant. sed tamen erga
aliorum bona uirtus inuidie pestilen
tia tabescant. Bene ergo dicit. uita
carnium sanitas. quia si mentis in
nocentia custodit. etiam si qua fo
etia infirma sunt. quandoque roborant.
Et recte subdit. putredo ossium
inuidia. quia plurius uiciū ante
de oculos preunt. etiam si etia acta
uirtutum. Quia quippe per inuidiam
putrescere est. quedam etiam robusta
de pure. Sed cur hec de inuidia
dicimus. si non etiam qualiter ser
uetur ut memmus. Difficile namque est
ut hoc alteri non inuideat. quod ad ip
sū alii exoptat. quia quicquid tem
porale percipitur. tanto fit minus
singulis. quanto diuiditur in multis.
et ideo desiderantis mentem luctu
cruciat. quia hoc quod appetit.

cordis.

aut funditus alit accipiens adimit
aut aq̄ntitate restituit. Qui gluo
ris peste plene carere desiderat.
illam hereditate diligat. quā co
heredum numerus non angustat.
Que & omnibus una ē. & singulis to
ta. que tanto & maior ostenditur.
quāto adhuc percipientium multitu
do dilatur. Inminutio glorio
rū affectus surgens in tēne dulcedini.
& pena mors eius ē. pfectus amor
eternitatis. Nam cum mens ab ei rei
appetitu retrahit. que accipientium
numerus parit. tanto magis pxi
mum diligit. quāto minus expuec
tu illius sua dampna ptimeat.
Que si pfecte in amore celestis pate
rapit. plene etiam in pxi mi dilec
tione solidat. quia cū nulla tē
na desiderat. nichil est q̄de uerget
pxi mi caritati contrā dicat. Quem
mutū caritas. quid ē aliud q̄mocu
lus intus. qui si tēne amoris pul
uere tangit. ab intēne lucis mox
intuitu lesus reūberat. Quia aut
paruulus ē qui tēna diligit. mag
ni qui etna concupiscit. potest en
am hoc n̄ inconuenient intelligi.
paruulū occidit inuidia. quō hui
pestis languore n̄ morit. nisi qui
adhuc desiderius infirmat. **Explicit liber quintus. Incipit**
HYSTORIA LIBRI SEXTI.

Ego vidi stultū firma radice. & maledicti
pulcritudini eū statū. Longe fient filij
et salutē. & erunt in potestate. & n̄ erit q̄eruat.
Cui in essem famelicus. & medet. & ipm sapientiar
mat. & bibent scientē diuina. & nichil uitia
sine cāst. & dūmo n̄ oriet. & dolē. Hō ad la
borē nascit. & uis ad uolatu. Quin obrē ego
de p̄cibz dñm. & ad dñm ponā doqum meū
& qui facit magna. & inscrutabilia. & mira
bilia absq; numero. qui dat pluuiā sup
faciē tē. & irrigat aq̄s uniuersā. q̄ ponit hu
miles in sublimē. & merentē erigit sospi
tate. qui dissipat cogitationē malignorū
ne possint implere manū eorū q̄d cepant
q̄ apphendit sapientē in astutia eorū. &
cōsiliū prauorū dissipat. P̄ diē incurres
tenebras. & q̄si nocte sic palpabit in meri
die. Porro saluū faciet egenū a gladio
oris eorū. & de manu uiolenti paup̄em.
Teret egenos spes. iniquitas autē contrābit os
suū. Beatus hō q̄ corripit ad dñm. In re pa
tione q̄ dñm ne repbe. quia ipse uulnerat
& medet. peccat & manū eū sanabunt.
In sex tribulationibz liberabit te. & in septimo
n̄ tanget te malū. Infame eruet te de
morte. & in bello de manu gladij. A flagel
lo lingue absconderi. & n̄ timebis cala
mitatē cū uenerit. In uastitate & fame
rides. & bestia terre n̄ formidabis. s; cū
lapidibus regionū pactū tuū. & bestie
tē pacifice t̄ erunt. & scies q̄d pacē ha
bet tabernaculū tuū. & uisitans speciem
tuā n̄ peccab. scies quoq; quō multi
plex erit sem̄ tuū & p̄p̄ genies tua quasi

herba t're. In g'dieri in abun^{dan}tia sepulcrū
sic infert' aceruū in tēpore suo. Ecce hoc
ut inuestigauim' ita ē. q'd auditū n'te
p'tracta. Explicit hystoria. Inci
pit Secda pars MORALI v' l'dna
a scō GREGORIO in beatum iob
LIBER SEXTVS

HYSTORIA
AT

Hystoria
e veritate
beati iob dic
ta amicos q' il
lius mystica ppo

sui int'p'atione discūtere. quia
cunctis uera scientib' liquet q'd
redemptorē mundi totis suis alle
gationib' curat sacra sc'ptura pmit
tere. eumq; p'electo somis. ut p'el
scilicet studuit membra signare.
Vnde & isdem beatus iob latino elo
quio dolens dicitur. in p'eu' q' no
men & uulnera redemptoris nr'i
passio designet. De quo p'pha ait.
Vere languores nr'os ipse tulit. & do
lores nr'os ipse portauit. Cui tēpta
re ablatis omnib' & seruos & filios
occidit. quia n'solum iudaicum
iplm ex amore seruientē. s; ipsos
quoq; ap'los in suo amore regenera

tos passionis eius tempe relop'fi
die p'culit. Vulnere beati iob cor
pus atteritur. quia redemptor n'r
configi clauis in crucis patibulo
n'dedignat'. A planta aut' pedis
usq; ad uerticē uulnera suscepit.
quia scām ecclām que corpus eius ē
n'solum p' extrema & ultima s; usq;
ad summa membra p'secutione seu
en's temptator affligit. Vnde etiā
paulus dicit. Cōpleo ea que defui
passionū xp'i in carne mea. Cui suade
re uxor ad maledicendum n'it'.
quia carnales quiq; int' scām ecclām
adutores callidi tēptatoris existūt.
Que enim eū ad maledicendū p'uocat
uitam ex naliū designat. quia ut
sup' diximus int' scām ecclām correc
tis morib' positi. quo p'fide boni iux
ta sunt. eo p'utā durius p'munt.
Quia enim quasi fideles uitari nēq;
unt. a fidelibus tanto deterius q'mto
& interius tolerant'. Amici v' illi
qui quasi ad consolandū ueniunt
s; ad uerba aspe inuentionis exce
dunt. hereticor' speciem tenent.
qui cont' bonos d'm dū defendere
n'tunt' offendunt. Hec itaq; sup
ius latius dicta. nunc breuit' stu
dii ex mystica designatione succin
gere. ut lector m's ex ipsa hac repli
catione meminerit me in hoc ope
spūali intellectui deseruire. & tam
cū utilitatis usus postulat subulit

quoque studeo hystorie uerba discere. Cum uero necesse est simul utrumque complectere. ut spirituales fructus allegoria germinet. quos tam ex radice hystorie ueritas de se producit. Amicos uero beati iob quos hereticorum tenere specie diximus indicti sui nequaquam per omnia reprobam. quia dum superna sententiam contra eos dicitur non estis locuti coram me rectum. et prius addit sicut seruus meus iob. perfectio liquet. quia omnino despiciat quod ex meliori comparatione reprobatur. In reprehensione quippe ei incaute delabuntur. sed tam quia tam uiri amici sunt ex familiaritate illi mystici didicerunt. Unde sic et superius diximus eorum uerba etiam paulum intus. et hec in assertioni sue adiutori ualuisse plata ex ueritate testatur. Que tamen ueritas recte dependit. quia quilibet fortis sententia contra seminum uirum perferri non debuit. Possunt ergo mystice etiam ista uerba pensari. quibus ad beatum iob loquitur dicens. Ego uidi stultum firma radice. et maledixi pulchritudini cui statim. Stultus quippe iudeorum populus extitit. qui per sam carnem presentiam eterne sapientie spreuit. Qui quasi firma radice conualuit. quia electorum uitam temporaliter extinguendo superauit. Sed hunc etiam maledicendo despiciat. quia nimirum omnes heretici quorum tenere specie amicos beati iob diximus. cum

de nomine christi gloriantur iudeorum perfidiam ex auctoritate reprehendit. De quo stulto prius subdit. Longe fient filii eius a salute. filii huius stulti sunt. omnes qui perfidie illius predicatione generantur. Qui scilicet longe a salute sunt. quia et si temporalis uitam sine afflictione percipiunt. eterna quousultione feruntur. sicut de eis de filiis illius dominus dicit. Ve uobis scribe et pharisei ypochritae. qui circumitis mare et aridam ut faciatis unum psellitum. et cum fuerit factus. facitis eum filium gehenne duplo quam uos. Sequitur. Et conterentur in porta. et non erit qui eruat. Quis alio porte nomine. non mediator dei et hominum debet intelligi. qui ait ego sum ostium per me si quis intraverit saluabitur. filii ergo huius stulti extra portam perficiunt et in porta conterentur. quia prauae iudeorum soboles ante mediatoris aduentum in legis obseruatione floruerunt. sed in ipsa redeptoris nostri presentia adiunxit obsequio perfidie sue meritis repulsi ceciderunt. Quos nimirum non est qui eripiat. quia scilicet dum ipsum redemptorem extinguere persequendo conati sunt. oblata sunt remedia ereptionis absconderunt. De quo bene subdit. Cum messis famelicus comedit. et ipsum rapiet armatus. Huius enim stulti messis fuerant sacre legis eloquia quedam

q. spicaz grana sunt ūba ppharū
que stultus habuit s. comedat.
quia iudaicus ppls legē quidem
uerbō tenus tenuit. s. p̄statutatis
fastidiū ab eius intellectu ieiuna
uit. Huius stulti messēm famelicū
comedit. quia nimirū gentilis
ppls uerba legis intelligendo edit.
adque plebs iudaica sine intellec
tu laborauit. Hos famelicos fidei
dñs p̄uidit. cum peugliū dixit.
Beatī q̄ esuriunt & sitiunt iusticiā.
quō ipsi saturabunt. De his fame
licis anna pphante dicit. Reple
n p̄us p̄pambus se locauerūt. & fa
melici saturati sunt. Sed quia mē
semp̄didit. recte subiungitur
qualit̄ etiā ipse stultus p̄t cum
dicit. Et ipsum rapiet armatus.
Antiquis hostis iudaicū pplm̄ sa
puit. quia in eo uitā fidei fraudu
lente suggestionis iaculis extinx
it. ut unde se dō inherere crede
ret. inde eius ordinationi repug
naret. Quod p̄fecto discipulos ue
ritas p̄monet dicēs. Venit hora.
ut omīs qui int̄ficat uos arbitre
tur obsequiū se p̄stare dō. Seq̄t.
Et bibent sitientes diuiciā eui.
Huius stulti diuina sitientes bibūt.
quia fluentis sacre locutionis que
iudaicus ppls in supbie ostenta
tione possederat conuerse genti
lium mentes irrigantur. Unde

& eisdem p̄ propham dicit. Omīs
sitientes uenite ad aquas. & qui
n̄ habetis argentū p̄pate. Quia
enī argenti uocabulo eloquia di
uina signant. p̄ salmista testatur
dicēs. Floquia dñi eloq̄a casta.
argentū igne examinatū. Qui q̄
argentū n̄ habent ad aq̄s uocant.
quia nimirū gentilitas que sc̄p
ture sacre p̄cepta n̄ acceperat. sacri
eloquiū in inundatione faciat. Quā
tanto nunc auidius potabit. q̄n
to hanc diu sicca siciebat. Eadem
q̄ diuina eloquia. & messis & di
uicie uocant. messis q̄a ieiunā
mentē reficiunt. diuicie quia
magna nos moy uenustate cōpo
nunt. Eadem & comedi dicunt.
& bibi. quia nimirū dū q̄dā in
eis obscura sunt. q̄ n̄ n̄ int̄ptata
intelligimus. hec quasi manden
do glutimus. dū quedā v̄ ad intel
legendū facilia ita sumus ut inue
nim. ea quasi n̄ mansa bibimus. q̄a
n̄ facta s̄orbemus. Hec sub intellec
tu mystico breui locutione int̄scu
rimus. ne quid festinā p̄teritis
p̄terisse uideremur. Sed q̄a bea
ti iob amici eē n̄ possent. n̄ in quib̄
dā quoq; magna moy honestate
fulgerent. restat ut in eorū uerb̄
uirtutē sensuū moralit̄ requira
mus. quatinus diu locutioni eorū
pondus discunt. cuius doctrine

fuert ostendat. **E**go uidi stultū
firmaradice. & maledixi pulcri-
tudine eius statū. Quasi firmaradi-
ce stultus intra figit. quia totis de-
sideriis interreno amore solidat.
Inde & p̄mus cum ciuitate intra
construxisse describit. ut apte mo-
nstraret. quia ipse intra fundamē-
tū posuit. quia soliditate celestis
patre alienus fuit. Quasi firma radi-
ce stultus attollit. quādo hic tēpo-
rali p̄sp̄itate fulcit. ut omne qd
appetit assequat. adūsa nulla su-
tineat. cont̄ infirmo sine repug-
natione p̄ualeat. bene agentib;
ex auctoritate cont̄dicat. ad maio-
ra cōmoda ex peiore semp̄ actione
p̄ueniat. ut unde uia uite deserit
inde ad tēp̄ felicio uiuat. **S**; cū
malos florere infirmi conspicui
trēpidant. & ap̄ut semet ipsos
percantū p̄sp̄itate turbati. int̄
ingressib; mentis nutant. Quorū
p̄fecto specie sumpsit psalmista
cū diceret. Meiaut̄ pene moti sūt
pedes. pene effusi sūt gressus mei.
quia helui in peccatorib; pacem
peccatorū uidens. Cum v̄ eorū glām
fortes aspiciunt. p̄mū que post
glām pena sequat̄ adtendunt. &
alta intū cogitatione despiciunt
hoc qd sup̄bi forā fastu uacue infla-
tionis intumescunt. Bene qd dicit̄.
Ego uidi stultū firma radice. & ma-

ledixi pulcritudine eius statū. Pul-
chritudine stulti maledicere ē
ei glām ex considerata dāpnatio-
ne iudicare. quia eo at̄ciū int̄-
mentū obruit. quo altius in pecca-
tis eleuat. quia t̄n̄s̄ qd extollit
p̄manet qd punit. quia honorat
in uia. in p̄uentione dāpnabitur.
& quasi p̄a mena p̄ta ad carcerē
p̄uenit. qui p̄p̄sentis uite p̄sp̄a
ad interitū tendit. Notandum v̄
qd cū stulti pulcritudine maledix-
isse se diceret addidit statim. Mos
namq; humane & infirme m̄tis
ē. ut cū eorū rerū quas respicit ua-
riet̄ qualitate. sepe ei iudicium
cū ipsa p̄sentis rei specie indicet.
& iuxta hoc qd aspicit intentio
illius sensusq; formet̄. Nam plerū
q; n̄nulli dū quorū undā glām
cernunt ei dē glē aspectib; delec-
tant̄. hanc magnū aliqd existi-
mant. seq; ut talia mereant̄ ex-
optant. Cum v̄ glōsios quoq; aut
delecto subito. aut fortasse etiā
mōr̄entes aspiciunt. q̄a humana
glā om̄iū nichil sit cū gemitu
latent̄. ita ut p̄tinū dicant. Ecce
qm̄ nichil ē homo. Qui hoc ni-
mirū rectius dicerent. si cū in
glā hominē cernerent. tunc ei
interitū cogitantes t̄n̄seunt em-
potentiā nichil eē sentirent. Tūc
quippe est humana elatio pen-

108
sanda qm nichil tr. cum sese sup
ceteros ~~extollit~~ successib' extollit.
tunc considerandum ē quo cursu
felicitas insuolet. cū ante huma-
no oculos quasi pmanen' pollet.
Nam glām mortuū nichil ēē in ip-
sā iam morte pensare infirmi qū-
bet possunt. Tunc enī etiā illi de-
rogant. quibanc & usq; ad mortē
sequentes amant. Bene itaq; dicit.
Ego vidi stultū firma radice. & ma-
ledixi pulcritudinē eū statim. Ac
si apte diceret. **N**on stulti pulchritudine
moti in maledictione nō ha-
bui. quia cū hanc cernerē simul
etiā penā sequentē vidi. Non enī
statim maledicere si qua me glē
ill' delectatio tenuisset. s; sine
tarditate maledixi. quia suppli-
cia mansura conspicien'. eius po-
tentia sine dubitatione repbavi.
Sed qā inuq; quicq; quo plū in hoc
mundo pfiunt. plurē secū ad-
iutritum thunt. recte subdit.
Longe fient filii ei a salute. filii qū-
pe hui' stulti sunt. qui in ambi-
one hui' scē ex eius in ratione
nascunt'. Qui pfecto a salute tanto
longius fiunt. quanto in ppetra-
tione nequitiē nulla infirmitate
feriunt'. De quib' bene addit.
Et conterent' in porta. & nō erit q
eripiat. Nam sicut urbi aditus
porta dicit'. ita ē dies iudiciū porta

regni. quia p eam ab electiōnib'
ad celestis patrie glām mittatur.
Vnde & hunc diem cū ad retributio-
nē scē ecclē salomon ppinquare
conspiceret. dixit. Nobilis in p-
etis uir eius. qndo sederit cū sena-
torib' t're. Vir quippe ē ecclē
humani generis redemptor. q
in pectis se nobile ostendit. quia
despectus p'us in contumeliis exti-
tit. s; in ingressu regni sublimis
apparet. qui cū t're senatorib' re-
sideret. quia iudiciū sententiā cum
scīs eiusdē ecclē p'dicatorib' de cer-
neret. sicut ipse in euangelio dicit.
Vos qui secuti ^{estis} me in re-
generatione ^{estis} cū sederit fili'
homini in sede maiestatis sue sede-
bitis & vos sup duodecī sedes. iudi-
cantes duodecī tribus isrl'. Quod
ysaias quoq; longe ante p'nunti-
ans ait. Dñs ad iudiciū ueniet
cū seniorib' ppli sui. De his p'etis
salomon iterum ait. Date ei de
fructu manuum suarū & laudent
eam in p'etis scē. Tunc quippe
de fructu manuum suarū scā ecclā
accipit. cū eam ad p'cipienda ce-
lestia laboris sui retributio attol-
lit. Tunc eā sua opa in p'etis lau-
dant. qndo eius menb' in ipso
regni aditu dicit'. **S**urui & de-
distis in manducare. situi & de-
distis in bibere. hospes etiam & col-

legistis me. nudus erā & opulsi
me. filii g huius stulti ante por
tam elati sunt. s; in porta conter
entur. quia amatores huius seculi
in presenti uita ^{supbiunt} ~~pebunt~~. sumptus. s;
in ipso regni aditu etna anima ad
uisione ferunt. Bene aut subdit
Et n erit qui eripiat. Quos quippe
ueritas aeterna aduisione eripit.
quos in temporalibus pspis p disci
plinam pmit. Qui g nunc rennu
it pmi. tunc nualet eripi. quia
iniqui eu que p disciplinam ha
bere negligunt. patre afflictioni
sue tempore p adu. ^{inueniunt} torum erip
toe. Sequitur m. Qui messem fa
melicus come. iore det. Habet et
am stultus messē. qndo iniquus
q; domū recte intellegentie ac
cipit. se pture sacre sententis do
cet. bona loquit. s; tam nullom
hoc qd dicit opatur. uerba di p
fert nec tam diligit. laudando exag
gerat. uiuendo calcit. Quia g stul
tus iste recte intellegit & dicit sed
tam hoc opando nānat. messē ha
bendo ieiunat. Quā nimirū fame
licus comedit. qā uqui ad dñm scis
desideriis anhelat discit qd audit.
agit qd didicerit. & dñi doctoris
pui recta p dicatione reficit. qd
aliud qm stulti fruge faciat. An n
famelico suo ueritas ut stulti fruge
messē comedere admonebat. ex

psideria scā flagrantib; de pharise
is pcepat dicens. que dicunt faci
te iuxta v opa eoy nolite facere.
A est apte diceret. Verbi messē lo
quendo excolunt. s; hanc male ui
uendo minime contingunt. Vram
g famē messis ista reficiat. qā uob
hanc pstatutatis sue fastidiū seruat.
Bene aut subdit. Et ipsū rapiet armat.
A iniquus hostis qsi inermis uincit.
cū mala apte suggerens humane
menti bona omā simul destrūere
conat. s; armatus uenit. qndo bo
na alia intacta deserens. latenter
alia corumpit. Nam sepe quosdā
in intellectu n tēptat. eisq; in sacri
eloquiū meditatione nobuiat. s;
tam eoy unā in opatione supplan
tat. Qui dñi descētie uite laudat
neq; qm suoy opum dampnare spi
ciunt. cūq; in fauoris delectatione
animus ducit. uite sue uulnera n
medet. Hunc g armatū hosti rapu
it. que fraude rectū in alia deserens
ex alia parte supant. Sequit. Et bi
bent sicientes diuiciā ei. Sepe stul
tus habet in nū liquoris fontē s; n
bibet. quia ingeniy quidē intelli
gentie accipit. s; tam ueritati sen
tentia cognoscere legendo contēp
nit. s; quia intelligere studendo
p ualeat. s; ab omī doctine studio
fastidius cessat. Diuicie quoq; mī
sunt uerba sacre locutionis. sed

109
has diuicias stultus oculis aspiciat.
et in ornamento sui usum minime
assumit. quia uerba legis audiens
magna quidem esse considerat. sed ad
comprehendenda hec nullo studio a-
more elaborat. At contra alius situm
habet ingenium non habet. amor hunc
ad meditando pertrahit. sensum hebe-
tudo contra dicit. et sepe hoc in di-
uine legis eruditione quandoque studen-
do intellegit. quod per negligentiam
ingeniosus discit. Huius ergo stulti di-
uicias sitientes bibunt. dum precepta
dei que ingeniosi fastidientem nesci-
unt. hebetes amantes asscuntur.
In his nimirum tenebris hebetudinis
illustrat oculum amor. Nam hoc tar-
dioribus sitis aperit. quod a velocioribus
fastidium claudit. Qui idcirco ad in-
telligentie alta perueniunt. quia age-
re que intellexerunt uel minima nul-
la contempnunt. et dum sensum manibus
adiuuant. sese uelut altitudine inge-
nosorum leuant. Unde bene psalomo
ne dicit. Stello manibus nutrit. et
morabitur in edibus regis. Per ueroque enim
aues quod ad uolatum penna subleuat
uerbis resident. et stello quod ad uola-
tum pennam non habet. nitentur manibus
regis edificium tenet. quia nimirum
sepe ingeniosi quique dum per negligē-
tiam trepent. in prauis acubus re-
manent. et simplices quod ingenium
penna non adiuuat ad optinenda

et in regni membra uirtutis operatio-
nis leuat. Stello ergo dum manibus nu-
trit in regis edibus moratur. quia illo
simplex per intentionem recti operis
peruenit. quo ingeniosus minime
ascendit. Sed his auditis questio nostri
cordi suboritur. cur uel negligentia
intelligentie bonum tribuit. uel desi-
diosus quisque sensus sui tarditate
prepeditur. Ad quod cicuti respondet.
dum primum subdit. Nichil sit intransi-
ne causa. Idcirco enim sepe et desidi-
osus ingenium accipit. ut de negli-
gentia iustus puniat. quia quod si-
ne labore assequi potuit. secrete con-
tempnit. et idcirco non nunquam studiosus
tarditate intelligentie premitur. ut
eo maiora premia retributionis inue-
niat quam magis in studio inuentioni
elaborat. Nichil ergo intransi sine cau-
sa. quando et studioso tarditas ad pri-
mum perficit. et desidioso ueloci-
tas ad supplicium crescit. Ad intel-
legenda autem que recta sunt aliquando
laboris studio. aliquando uero dolore
percussioni erudimur. Unde cum dictum
sit. nichil intransi sine causa. apte per-
tinus subdit. Et de humo non egredi-
tur dolor. Dolor quasi de non sui. hu-
mo egreditur. cum homo ad dei imagi-
nem conditus. de rebus insensibili-
bus flagellatur. Sed quia per occulta in-
imera merita apta perdeunt flagella
penarum. de humo non egreditur dolor

quō sensus nr̄a malicia exigit. ut
arebus insensibilib' feriat'. **E**cce
enī cernim' quō ad correptionem
nr̄am expectatus imber ab arente
tra suspendit'. & caligosus aer in
ardescente sole siccatur. mare p
cellis tumescentib' seuit & alios ad
insineandū suscepto incipit alii
desideratū it' erecta incumulū un
da cont' dicit'. terra n̄ solū germi
na fecunditatē inmi nunt'. s; etiā se
mina accepta consumit. In quibū
nimirū cuncti patenti aspiciūt. hoc
E qd quidā de dñō testat' dicens.
Et pugnabit p eo orbis terrarū cont'
insensato. Orbis quippe terrarū cū
dñō cont' insensatos pugnat'. qñ
do in pena delinquentiū. & elem̄
torū adūstas mulnat. S; tam de hu
mo dolor n̄ egrediet'. quia res q̄li
bet insensibilis ad afflictionē nr̄am
stimulo nr̄e actionis instigatur.
De humo dolor n̄ egrediet'. quia ne
q̄q̄m pena de ea nascit' creatura
q̄p̄cunt'. s; ea pcul dubio que pec
cando uimpeussionis extor sit. Sed
curandū magnope ē. ut cū in reb'
exteriorib' pondere dolori affici
myr'. spe ad supna tendamū.
quatin' eo men' ad alta pueniat. q̄
nos exteriorē pena castigat. Unde &
apte subiungit'. Homo nascit' ad
laborē & auis ad uolandū. Ad labo
rē quippe homo nascit'. qā nimirū

is qui accepta ē p̄ditus ratione con
siderat. qd ualde sibi sit impossi
bile ut hec p̄gnationi sue tēpa
sine gemitu euadat. Unde bene
paul' cū tribulationis sue causā dis
cipulis enumeraret. ad iunxit.
Ip̄s enī scitis qd in hoc posui sum.
Sed in eo qd caro flagellis afficit'
mens ad appetenda altiora suble
uat'. paulo rursus attestante q̄ att'
t' licet is qui foris ē nr̄ homo corrū
pat'. tamen is qui intus ē renouat'
de die in diē. Homo q̄ ad laborē
nascit'. & auis ad uolandū. qā inde
mens ad summa euolat. unde caro
in infimū durū laborat. Potest q̄q;
appellatione homini carnalium
uita significari. Unde paul' ait.
Sum enī sit int' uos helu' & contemio.
n̄ne carnalē est'. Quib' paulo post
subiecit dicēs. Nonne homines
estis. In hac itaq; uita homo ad la
borē nascit'. quia carnalis q̄sq; cū
t̄nseuntia appetit desiderioz suoz
se pondere affligit. **G**rauis quip
pe labor ē hoc cū humana fatigatio
ne app̄bendere. qd is qui app̄phen
dit nouerit diu stare non posse.
Scī aut' uiri qā t̄nseuntia n̄ amant.
n̄ solū nulla temporalū desiderioz
pondera tolerant. sed & si qua ad
ūsā surgunt. in ipsis suis p̄sturis
& languorib' n̄ laborant. Qd enī
flagellis durū ē. Et tam de flagellatī

Graui quippe labor ē. hac ip̄am p̄sentū uite
gl̄am querere. quēstā qñ doq; p̄cipe. / p
ceptā cū omī circūsp̄ctione custodire.

aplis scriptū ē. Ibant apli gauden-
tes a conspectu celi. quō digni ha-
biti sūt p nomine ihu contumeliā
pati. Quid g̃ eorū m̃tib' labō ē. qui-
bus & pena uerberū labō non ē.
Homo g̃ ad laborē nascit'. quia ille
hui mundi ueracit' mala sentit. q̃
eius bona inhiant appetit. Nam eu-
ius mens ad alta suspendit'. sub ip-
sa ē q̃c qd̃ exterius cont' ipsā mouet.
Bene itaq; subdit' & aius ad uolan-
dū. q̃a tantū anim' alabori afflic-
tione se se subicit. q̃ntū p̃spem ad
summa sustollit. Anñ quasi aius
paul' ad uolatū fuerat natū q̃ tot
adulsa sustinent dicebat. ñrā con-
u'satio in celis ē. & rurſū. scimus
quō sit restit' domū ñrā habitatio
nis dissoluat'. qd̃ edificationē ex dō
habem'. domū ñ manu factā etnā
in celis. Vebit aius g̃ uia ñrā scende-
rat. quē adhuc corpore in t̃ra de-
morantē iā in sublimib' spei pen-
na subleuabat. S; quia nulli suis
uirib' ualet se se in alta sustollere.
ut eū auisibilib' affligit'. ad inuisi-
bilia subleuet'. recte mox subdit'.
Quā obrem ego deprecab' dñm. &
addm̃ ponā eloquiū meū. Ac si ap-
te dicat. Illum rogo p̃ quē scio hec
tibi. Si enim hoc se p̃ se habere
credideret. deprecari dñm ñ indigē-
ret. Sequit'. Qui facit magna et
inſcrutabilia. & mirabilia absq;

numero. Quis omnipotent' di-
mirabilia p̃scrutari sufficiat. qd̃
euncta ex nichilo creauit. qd̃ ip-
sa mundi fab'ca mira potentie
uirtute disposita. & sup̃ aera cetū
suspendit'. & sup̃ abyssum t̃ra li-
brat'. qd̃ ex reb' inuisibilib' ac uisi-
bilib'. om̃is hec uniu'sitas existit'.
qd̃ hominē fecit ut ita dixerim
in breui colligen' mundū alterū
& rationalem. qd̃ hunc ex anima
& carne constituen'. inuestigabi-
li uirtute dispositioni p̃miscuit
sp̃m & litū. Ex his itaq; aliud no-
uimus & aliud sum'. S; mirari ne-
gligim'. quia ea que cōphensibili
indagatione mirā sūt. humanis
oculis usū uiluerūt. Vnde fit. ut si
mortuus homo suscitetur. in admi-
ratione om̃s exultant. & cotidie
homo qui ñ erat nascit'. & nemo
mirat'. dū p̃culdubio omnibus
constet. quia plus sit creare qd̃ ñ
erat. qm̃ reparare qd̃ erat. Quia
arida aaron uirga floruit cunc-
ta mirati sūt. cotidie exarente t̃ra
arbor p̃ducit'. uirtusq; pulue-
ris in lignū uertit'. & nemo mi-
rat'. Quia quinq; panib' sunt q̃nq;
milia hominū saciati. creuisse
escas indentib' cuncti mirati sūt.
cotidie sparsa g̃ana seminū
multitudine multiplicant' spi-
cay. & nemo mirat'. Aqm̃ semel

in uinū mutata. uidentē cuncti
mutati sunt. cotidie humores
in radice uitae atque in pbotrū in
uinū uertit. & nemo mirat. **Mi**
ra itaq; sunt omnia. que mutari ho
mines negligunt. quia ad conside
randū ut p dixim usū tēpescunt.
Bene autē diceret. qui facit magna
adiunxit statim. & inscrutabilia.
Minuscū fuerat magna facere.
si tamē ea que facta sūt pscrutari
potuissent. Recte subdit. & mira
bilia absq; numero. quia minori
ēēt magnitudinē si que inscruta
bilia condidit pauca fuissent.
Sed ut hec sciendū ē. quia diuina
miracula. & semp debent conside
rari p studiū. & numq; disceptari
intellectū. Sepe namq; sensū hu
manus. dū quarundā rerū ratio
nē querens. nō inuenit. indubita
tionis uoragine se mergit. Vnde
fit ut nō nulli homines mortuorū
corporū in puluere redacta consi
derent. dumq; resurrectionis ui
xatione colligere colligere nō
possunt. hec ad statū pstatū redi
re posse despiciunt. **M**ira g; que ex
fide credenda sunt pscrutanda
prationē nō sunt. quia si hec nris
oculis ratio expanderet. mira nō
eēt. Sed cū in his fortasse animū
titubat. necesse est ut ea que pū
nouit nec tam prationē colligit

ad memoriā reducat. quatin
rei similis argumento fidē robo
ret. quam labe factari sua sagaci
tate deprehendit. Considerato q
pe humano carnis puluere quo
runda mens concussa despat. qn
do puluis ad carnē redeat. & redi
uiui corpus p membroz liniamta
cōponat. qndo illa tē ariditas
p uuentia membra uiridescat.
ac se se p eoz species formāq; distin
guat. Hoc nimirū cōphendi
non potest. s; tamen credi p exem
plū facile potest. Quis enim ab uno
gno seminis in mensā surgere ar
borē crederet. nisi certū hoc p
pimentū teneret. Intanta namq;
unius gni paruitate pene nulla
uiriditatis similitudo. ubi later
ligni duricia. & ligno ^{terior} interior
ul' durior medulla. aspritas cor
ticis. uiriditas radicis. sapor
fructuū. suauitas odorū. color
diuersitas. mollicies foliorū. Et ta
men quia hoc p pimentū noui
mus. ex uno grano seminis p dire
omnia nō dubitamus. Quid ē g; diffici
le. ut puluis in membra redeat.
dū conditoris potentia cotidie
cernimus. qui ex grano ligna mi
rabiliter. & adhuc mirabilius frue
tus ex lignis creat. Dicat g; qui facit
magna & inscrutabilia & mirabilia
absq; numero. quia diuinorū opum

magnitudo nec ex qualitate ualet
discuti. nec ex quantitate numera
ri. Vnde adhuc subdit. Quidat
pluuia sup faciem tre. & irrigat
aquis uniuersa. qui ponet humi
les in sublimine. & meritis serig
sospitate. Quia amico beati uiri
eruditos eius societate credim?
necesse est ut hec elisai uerba mysti
ce differamus. Omnis enim deus tre
pluuia tibi ut. cum amentia corda
gentiliu supne gratia predicationis
infundit. & aquis uniuersa irrigat
quia sterilitatem peccati hominis
repletionem spiritus ad fructificationem
format. sicut per semetipsam ueri
tas dicit. Qui biberit ex aqua quam
ego dederam ei non sitiet in eternum.
Uniuersitatis autem nomine homo de
signatur. quia in ipso & uera speci
es. & magna communio uniuersi
tatis ostendit. Omne namque quod
est aut est & non uiuit. aut est & uiuit
sed neque quod sentit. aut est & uiuit.
& sentit. sed non intelligit. nec disc
ernit. aut est uiuit. sentit. & intel
ligit. & discernit. Sunt namque la
pide. nec tamen uiuunt. sunt ar
busta. uiuunt quidem nec tamen
sentiuunt. Herbarum namque atque ar
borum uita uiriditas uocat. sicut per
paulum de seminibus dicit. Insipies
tu quod semina non uiuificant non prius
moriatur. Sunt bruta animalia.

uiuiunt & sentiunt & tamen non intel
ligunt nec discernunt. Sunt angeli.
uiuiunt. sentiunt. & intelligunt &
discernunt. Homo itaque quia ha
bet esse cum lapidibus uiuere cum arbo
ribus sentire cum animalibus discernere
cum angelis recte nomine uniuersi
tatis exprimitur. in quo iuxta aliquid
ipsa uniuersitas tenetur. Vnde & discipulis
ueritas dicit. Eunt in mundum uni
uersum predicare euangelium omni creature.
omne uidelicet creaturam solum intel
legi hominem uoluit. cui commune
aliquid cum omnibus creaturis. quoniam ui
hoc loco uniuersa & aliter intelligi
possit. Scien enim spiritus gratia cum sibi diui
tes subiicit. pauperes non repellit. cum
fortes humiliat uenire ad se debi
les non recusat. cum nobiles colligit
simul & ignobiles apprehendit. cum
sapientes suscipit. impii stulti
ciam non contempnit. Uniuersa ergo deus
aquis irrigat. qui dono sancti spiritus
ex omni genere hominum ad suam
cognitionem uocat. Possunt autem
uniuersorum nomine ipsi morum dissi
militudines designari. Alii namque
elatione eriguntur. alius pondere ti
moris inclinatur. alius libidine effu
at. alius auaricia anhelat. alius re
missione sese deicit. alius ira ferues
cit. sed per doctrinam sacri eloquii dum
supbo humilitas tribuitur. timido
confidentia prebetur. luxuriosus

peccatitatis studiū ab inmundicia
ergitur. auarus p̄ continentiam ab
ambitionis festu temperatur. remi
sus heli rectitudine erigit. irac
undus ap̄cipitationis sue exercita
tione refrenat. Vnūsa d̄s aquis
irrigat. quia uim sui sermonis in
singulis iuxta modū diuinitatē for
mat. ut hoc in eius eloquio quisq;
inueniat. p̄ quod uirtutis necessa
rie germen ferat. Vnde p̄ quenda
sapientē de manne dulcedine di
cit. Paratum panē de celo p̄stitit
ti illis sine labore. omne delecta
mētū in se habentē. atq; omnis sāpo
ris suauitatē. Manna quippe om̄e
delectamētū. atq; om̄is sāporis in
se suauitatē habuit. q̄ uidelicet
more sp̄aliū iuxta uoluntatē
edentiū sāporē dedit. quia diu
nus sermo & omnib; congruens
& a se metipso n̄ discrepat. quali
tati audientiū condescendit.
quē dū ^{electi} uult quisq; iuxta modū
suū intelligit. quasi acceptū man
na in uoluntariū sāporē uertit.
Et quia laborē boni opis gl̄a seq̄t̄
retributioni. post aquarū irrigati
onē recte subiungit. Qui ponti hy
miles in sublimē. & merentes eri
git sospitate. In sublimi humiles
ponunt. quia qui nunc p̄ di amo
re despecti sunt. tunc cū dñō iudi
ces ueniunt. sicut hoc q̄ paulo

ante dixim⁹ eisdē humilib; ueri
tas pollicet̄ dicēs. Vos q̄ secuti es
tis me in regeneratione cū sede
rit filius hominis in sede maiesta
tis sue. sedebitis & uos sup̄ sedes
duodecim. iudicantē duodecim
tribus isrl. Tunc merentes dñs sospi
tate erigit. quia hi qui eius deside
riū accensi p̄ sp̄a fugiunt. aduersa
patiunt. cruciatu p̄sequentiū tole
rant. seq; ipsos plāma castigant.
tanto sublimiorē tunc sospitatē
recipiunt. quanto nunc acuncti
mundi gaudis deuote moriunt.
Hinc ē enim q̄ d̄ psalomonē dicitur.
Cor quod nouit amaritudinē ani
me sue. in gaudio ei n̄ miscebit̄
extraneus. Humana enī menī ama
ritudinē scit. cū et̄ne patē deside
riū accensa p̄gnationi sue penam
flendo cognoscit. Sed in eius gau
dio extraneū n̄ miscebit̄. q̄a q̄ nūc
a merore cōpunctioni alienus est.
tunc particeps ad leticiā consolatio
nis n̄ est. Hinc ē q̄ d̄ in euāglio uertit̄
dic. Amen am̄ dico uobis q̄a plora
bitis & flebitis uos mundū aut̄ gau
debit uos aut̄ cont̄stabit̄ inini. s̄ t̄st̄
cia uīa uertet̄ in gaudiū. & rur̄
uos q̄ nunc quidē t̄st̄cia habetis. t̄
rū aut̄ uidebo uos & gaudebit cor
ur̄m. & gaudiū ur̄m nemo auferet
a uob. Sospitate q̄ merentē erigere
dicit̄. quia p̄ se afflicto temporalit̄

112
uera salute consolatur. Quod tam de
electi dei etiam in hac uita nichil ob
stat intelligi. In sublimi quippe
humiles ponuntur. quia dum ex hu
militate se substerunt alte in
iudicio cuncta temporalia transiunt.
cumque se indignos in omnibus se es
timant recte cogitationis examine
huius mundi gloriam transcendente cal
cant. Videamus humile paulum. ecce
discipulis dicit. Non enim nosmetipso
predicamus. sed in christum dominum nostrum.
nos autem seruos uos pro christo. Vide
mus hunc humile in sublimi iam
positum. **Act.** Annescitis quia angelus
iudicabitur. Et rursum. conuersus est
ut et sedere nos fecit in celestibus.
Fortasse hunc exterius tunc carnare
ligabat. in te tam positum in sublimi
bus fuerat. quia iam propter sue celestitudi
nem in celestibus sedebat. Scit itaque uiri
foris despecti sunt. et uelut indigni
omnia tolerant. sed dignos se superius se
dibus confidentes. eternitatis gloriam cum
certitudine expectant. cumque la
borant foris ad uisitationem percussione
ad moniti recurrunt in intersecus ad
arce mentis. et inde cuncta sub se ire
despiciunt. inique et transire ex po
tali etiam semetipsos discernunt. mi
nas non metuent. quia et tormenta pati
endo contempnunt. Hinc enim psalo
monem dicit. Iustus quasi leo confi
dens absque terrore erit. Hinc ab eo

iterum scriptum est. Non constabit ius
tum quicquid ei acciderit. Quia enim
recti quique in alto intentioni sue
uertice siti sunt. dum mortem mori
endo non sentiunt. miro in eo **reph**
rephoy iacula et ferunt et non contin
gunt. In sublimi ergo sunt humiles po
siti. quia unde se in omnibus despici
unt. inde contra omnia securiores fiunt.
Quo contra sub babylonis specie per pro
pham in rephbe dicitur. Descende.
sede in puluere uirgo filia babylon
sede intra. non est solum filie chal
deorum. Hoc enim loco humana mens
uirgo non in corrupta ut arbitror di
ctur. sed infecunda. Et quia baby
lon confusio interpretatur. recte infecun
da mens babylonis filia uocatur.
que in eo quod nequaquam bona opera ger
minat. dum nullo ordine recte uite
componitur. quasi confusione matris ge
neratur. Si autem non infecunda uirgo
uirgo dicitur. sed in corrupta. postquam
statum salutis perdidit. ad confusionem sue
cumulum appellatur quod fuit. Cum apte
per increpationem dicitur diuina uoce.
Descende. In alto quippe humanus
animus stat. quando superius retributi
onibus inhiat. sed ab hoc statu descendit
cum turpit uictus sese defluentibus
mundi desiderius subicit. Cum bene
mox addit. Sede in puluere. Descen
dens enim in puluere residet. quia
celestia deserens terreni cogitationibus

aspisus in infimi uilescit. Vbi ad
huc ingeminando subiungitur
Sede intra. Ac si apte exprians di
cat. Quia ad celestem conuersatio
nem noluisse te erigere. Subtenet ip
so pstratus uti reus actibus humi
liare. Unde & necessario premi ad
dit. Non est solum filie chaldeorum.
Chaldei namque feroces interpretantur. Val
de aut feroces sunt. quia uolunta
tes proprias sequentes. nec suis parcere
mortibus sciunt. Ferocia sunt tre
na desideria. que non solum contra p
cepta conditoris. sed sepe etiam cont
psecutionis ubera dura atque insen
sibilem mentem reddunt. sed filia fero
cium solum non habet quia mens que
ad amore mundi ex prauis deside
riis nascitur. atque eisdem desideriis
obduratur. in eo quod se terrenis concu
piscenciis subicit. sed et iudicium amit
tit. nullique apud se solum persistet. quia
examine discretionis caret. & quasi
iudicium sui sessione repellit. quia
per exteriores concupiscencias uaga
tur. Liqueat enim quod mens quod
consilium sedem perdidit. foras se per
desideria innumerabiliter spargit.
& quia agere intellecta dissimulat
cecat. recte etiam nesciat quid agat.
& sepe iusto iudicio in sua ipsa uo
luntate relinquit. & sub ea que
anxie appetit. laboriosa mundi
ministeria relaxat. Unde & apte

illic subdit. Quia ultra non uoca
beris mollis & tenera. tolle molam
& molem farinam. Constat nimirum
quod tenere filie sue parente pareretur
nec duris atque seruilibus hanc opibus
affligunt. Omnipotens quod deus quasi filiam
teneram uocat. quando dilectam
uniuscuiusque animam a laboriosis huius
mundi seruitutibus reuocat. ne dum
exterioribus actibus afficitur. ab interni
desideriis induretur. sed chaldeorum
filia mollis & tenera non uocatur.
quia mens prauis desideriis dedi
ta. in eo que anxie appetit. huius
seculi amore labore relinquitur. ut for
tas mundo uelut ancilla seruiat.
que intus dominum ut filia nequaquam amat.
Unde & molam tollere ac farinam mole
re iubet. Mola in gyro ducitur. & fa
rina perfertur. Vnaqueque autem huius
mundi actio est mala mola est. que
dum curas multas congerit. huma
nas mentes quasi per gyrum uertit. atque
ex se uelut farinam spicit. quia se
ducto corde semper minutissimas
cogitationes gignit. Non nunquam
qui quietus alicuius meriti esse
creditur. postus in qualibet ac
tione denudatur. Unde illic primum
subinfert. Denudatur turpitudine
tua. disce opibus humerum. reuela
crura. trans flumina. In administratione
quippe operis turpitudine de
nudatur. dum uilis mens abiecta quod in

actionis ostentatione cognoscitur.
que quicquid pus magna putabat.
Humerum mens disco optet. quando opus
suum quod ignorabat ostendit. Cru-
ra reuelat. quia quibus desideriorum
passibus lucris mundi inhiat mani-
festat. flumina transit etiam. quia
actiones huius seculi que cotidie ad
terminum defluunt indefinenter appe-
rit. dumque alias relinquit. alias asse-
quitur. quasi semper de flumine ad flu-
men tendit. Hec paucis per excessum
diximus. ut mens a solo seculi intenti-
onis excussa. quo iaceat monstrare
mus. quasi ad ea que super ipsa sunt
inhiare cessauerit. sub semet ipsa
etiam indefinenter ruit. In alto an-
te figit. si amore temporalium desere-
ns ad spem incommutabilitatis eterna-
tis ligat. Bene ergo dicitur. qui ponit
humiles in sublimem. atque apte sub-
iungit. et merentes erigit sospita-
te. Sepe in hoc mundo etiam leti quibet
erecti sunt. dum de ipsa gloria sue
pispitatis intumescunt. et merentes
dominus sospitate erigit. quia afflicto
ad gloriam uere leticie soliditate sus-
tollit. Sospitate quippe non infamia
erecti sunt. qui in bonis actibus
positi spe in diem firma gaudentur.
Non nulli enim sicut diximus. et iniqui-
tatem perpetrant. et gaudere non cessant.
De quibus per salomonem dicitur. qui leta-
ntur cum male fecerint. et exultant

in rebus pessimis. et rursum sunt
impii qui ita securi sunt. ac si fac-
ta iustorum habeant. Huiusmodi non so-
spitate eriguntur. sed infamia quia su-
perbiunt dum affligi debuerint. exin-
de miseri in exultatione defluunt
unde ab omni flent. freneticorum ui-
delicet sensibus similes. qui infamiam
qua preualent uirtute putant. quod
ex morbo esse nesciunt hoc quod sani
amplius possunt. et quasi creuis-
se se uiribus estimant. dum ad uitae ter-
minum paucis languoris appropin-
quant. quia qui rationis sensum non
habent flent et rident. et tanto
in magna exultatione se dilant.
quanto et insensibiles malum quod pati-
unt ignorant. Sospitate ergo dominus me-
rentes erigit. quia electorum mens
non presentis uitae infamia. sed certitu-
dine eterne salutis hilarescit. Unde
apte mox de hac ipsa prauorum dest-
ructione subiungit. Qui dissipat
cogitationes malignorum. ut non pos-
sint implere manus eorum quod ceperunt.
Rex eorum mentes peruersis cogitatio-
nibus semper inuigilant. sed plerumque
eis superna dispensatio obuiat. et quoniam
uis prauitatis consilii. nec statim
ad uitatibus corrigant. ne tamen
contra bonos preualeant eorum uires
refrenat. Quo contra miro iudicio
agit. ut effectum quidem prauorum operis
careant. et tamen iuste sententiae

In pa

inducis reos conscientia ad dicat
Quod ergo mala cogitant. quod ipsi faciunt
ostendunt. quod vni implere mala
nequeunt huius contra quos cogitaue
rant defendunt. Unde et adhuc
bene subdit. Qui comprehendit sapi
entes in astutia eorum. et consilia pra
uorum dissipat. Sepe enim nonnulli huma
na sapientia inflati. dum desiderii
suis diuina iudicia contra ire con
spiciunt. astutis eis in machinatio
nibus reluctari conantur. et quod aduo
tum suum vim suppone dispensationis
intorqueant. callidis cogitationibus
insistunt. subtiliora consilia exci
runt. et inde uoluntatem dei pagant
unde hanc inmutare contendit.
atque omnipotens dei consilio dum resis
tere nituntur obsecuntur. quia sepe
hoc eius dispositioni aperte militat
quod dei humanum studium frivole re
sultat. Sapientes ergo dominus in ipsa eorum
astutia comprehendit. quando ei consi
lius humana facta etiam tunc con
grue seruiunt cum resistunt. Quod
melius ostendimus. si pauca ad me
diu gestarum rerum exempla perferamus.
Ioseph somnium uiderat. quod suo
manipulo frumentum eius se manipuli
preternebant. somnium uiderat quod
sol et luna se cum reliquis stellis adora
bant. Que quia pure tribuit
eorum corda praeus future dominatio
nis inuidia paucosque percussit. cumque

hunc ad se uenire conspicerent.
malicia se uenire dixerunt. Ecce
somniaque ille uenit. uenire oc
cidam. et uideam quod illi perderint
somnia sua. Sumque se eius domino
subici meruunt somniatorum im
puteum deponunt. eumque in mahe
ritas transierunt uendunt. Qui in
egypto ductus seruatum subdit.
luxurie accusatione damnatur. casti
tatis merito adiutus. prophete iudi
cio ereptus. omni egypto prelatum est.
Isupra uero sapientiam prouidus frumenta
congressit. et futuro periculo necessi
tatis obuiauit. Sumque in orbem fa
mes irruit de calumniarum preparatione
sollicitus. iacob filios in egyptum
misit. qui frumentorum dispensati
oni prepositum ioseph nescientes
inueniunt. atque ut mererentur ali
menta percipere. eorum dispensatorem
compulsi sunt prius intra ceruicibus ado
rare. Pensamus ergo geste rei ordinem
pensamus quomodo sapientes in ipsa
sua astutia uis diuina comprehendat.
Ideo ioseph ab eis uenditus fuerat
ne adoraretur. sed ideo est adoratus quia
uenditus. Astute namque aliquid
agere ausi sunt ut dei consilium muta
retur. sed diuino iudicio quod decli
nare conati sunt. renitendo seruaue
runt. Inde quippe coacti sunt dei uolun
tatem pagere. unde hanc multis
astute commutare. Sic diuinum con

siliū dū deuitat² implet². sic hu
mana sapientia. dū reluctat² cōp
hendit². **T**um uerit² fr̄s ne ioseph su
per eos excresceret. s; hoc quod di
uinitus dispositū fuerat cauendo
actū ē ut eueniret. **H**umana g̃ sa
pientia in se ipsa cōphensa est.
que uoluntati dī unde p̄inten
tionē resistit. inde eiū impletioni
militauit. Sic saul dū dauid sub
iectū cottidiano succrescere uir
tutū successū conspiceret. suā ei
in coniugio filiam spondit. atq; in
eius dotē centū dari ab eo philisti
noy p̄putia peciit. ut cū puocat²
miles ultra se excrescere quereret
inimicoy gladiis traditū uitā
finiret. sicut scriptum ē. **N**on habet
rex necesse sponsalia. n̄ tantū cen
tū p̄putia philistinoy. ut fiat ultio
de inimicis regis. Porro saul co
gitabat tradere dauid in manu
philistinoy. s; dauid dispositio
nis intime fauore roborat². centū
se dare p̄hibuit. & ducenta p̄pu
tia repetauit. cuius nimirū opis
saul argum̄to supatus. supna p̄
uidencia in sapientie sue cōsi
lio cōphensus. quia unde succres
centis militis uitā se extinguere
credidit. uirtutis eiū gl̄am inde
cumulauit. Sed quia non nūqm̄
astute se aliquid s̄ape etiā electi
moliunt². libet ad methū aliū sapi

entē educere. & quo sinu interni
consilii astutia mortaliū cōphendat²
demonstrare. Prudent² quippe io
nas s̄ape uoluit. cum ad dep̄candū
nūcū itaz penitentiā missū. q̄a
electus gentib² iudeā deserit timuit
p̄dicationis officiū implere recu
sant. n̄aue petiit. fugere tharsis
elegit. s; p̄tinus tempestas exoritur.
fors mittit. ut uidelicet cognosca
delitase tur. cuius mare culpa tur
cutionis. ber². ionas in culpa de p̄
mani ge² hendit². in p̄fundo mer
git². cito sorbente deuorat².
atq; illuc gestante belua puēnt
quo ur̄e sponte contēpsit. Ecce fu
gitū dī tempestas inuenit.
sēs ligat². mare suscipit. belua
includit. & quia auctori suo obe
dire renuit. ad locū q̄ missus fue
rat suo reus carcere p̄ctat². Juben
te dō ministrare homo p̄phetiā
noluit. aspirante dō belua p̄pham
uomuit. cōphendit g̃ dñs sapien
tes in astutia eoy. q̄ndo hoc in usū
sue uoluntatis redigit. p̄ q̄d sibi
humana uoluntas contra dicit.
Pseruitem² adhuc hebreoy sapientia.
ut uideam² q̄d p̄uidendo p̄hibuit.
q̄d p̄uidendo puocauit. certe cū
ad redeptoris nr̄i miracula cre
dentiū turba consueueret. cū sacer
dotes ppli in iudie fascib² accensi
mundū post eū ur̄e p̄clamarent di

centes. quia nichil perficimus ecce
mundus totus post eum abit. ut
ab illo uim tante concursus ab
sciderent. finire eius potentiam mor-
te conati sunt dicentes. Expediit ut
unus moriatur homo. & non tota gens
pereat. Sed redemptoris mors ad coniu-
ctionem sui corporis idem ecclesie ualuit.
non ad separationem. Unde & plegerunt
turturis uel columbe in figura nostri sacri-
ficii secari guttur preceptum natio-
nis & non penitus abscedi. ut & quod ad duo
post mortem corpori caput rationis
inhereret. quia uidelicet non
mediator dei & hominum idem caput
omnium nostrum & uere mundationis
hostia. unde per ipsam nobis mortem per-
tulit. inde nobis uerius inheret.
Post sectionem quod caput turturis in suo
corpori inheret. quia christum ab
ecclesia nec mors inueniendi diuidit.
Persecutores qui peregerunt hoc quod pernit-
ose moliti sunt. intulerunt mortem
ut ab eo abscederent fidelium deu-
otionem. Sed inde fide creuit. unde
hanc se extinguere infidelium cru-
delitas credidit. Sumque se existima-
serunt eum miracula persequendo ab-
scidere. hec nimirum compulsi sunt
nesciendo dilatare. Comprehendit
quod dominus sapienter in astutia eorum. quan-
do & hoc ad pietatis sue obsequium
redigit. quod contra illi humana cru-
delitas exarsit. Iustus namque & misere-

ricors mortalium acta disponens.
alia concedit propter peccata. alia permittit
uoluntati. atque ea que permittit sic tole-
rat ut hec in sui consilii usum uertat.
Unde mirum in se fit. ut & quod sine dei
uoluntate agitur. uoluntati dei contra-
rium non sit. quia dum in bonum usum
mala facta uertunt. eum consilio mi-
uitant etiam que eum consilio repug-
nant. Hinc enim per psalmistam dicitur.
Magna opera domini. exquisita in omni-
bus uoluntates eius. Sic quippe eius opera
magna sunt. ut ponere quod ab omnibus
agitur. eum uoluntas exquiratur.
Nam sepe inde perficitur. unde repellere
peribat. Hinc rursum dicitur. Omnia
quecumque uoluit dominus fecit in celo
& in terra. Hinc salomon ait. Non est
sapientia non est prudentia non est consi-
lium contra dominum. Restat quod ut in eum
utique agimus. uim superne uolunta-
tis inquiramus. cui uidelicet cog-
nate debet actio nostra deuote famu-
lari. & quasi ducem sui itineris persequi.
qui. ne ei etiam nolens seruiat. si
hanc superbiens declinat. Vitari enim
uis superbi consilii. neque quam potest
sed magna sunt uirtute hanc temperat
qui se sub eum nutibus refrenat. eumque
spondere leuigat. quod hanc in sub-
iecto cordi humero uolens perat.
Sed quia persecutorum superbiu memoriam
fecimus. qualiter etiam ea que subiuncta
sunt eorum cecitati congruant ostenda-

mus. Sequitur. Per diem incurrunt
tenebras. et quasi in nocte sic pal-
pabit in meridie. Per diem incurrunt
tenebras. quia in ipsa ueritate p[re]sci-
entia p[er]fidie errore cecati sunt. Ha-
re quippe p[er] diem cernit. p[er] noctem u[er]o
n[ost]ra acies obscurat. Persecutores g[ra]t[ia]e
demptori n[ost]ri. d[um] diuine uir-
tutis miracula cernerent. et tam[en]
de eius diuinitate dubitarent.
in die tenebris passi s[un]t. quia uisum
in luce p[er]diderunt. Hinc est quod eos ipsa
lux admonet dicens. Ambulate
dum lucem habetis. ne uos tenebre
cōprehendant. Hinc est quod de iuda
dicit. Occidit eis sol. cū adhuc e[ss]et
dies. Hinc est quod uocē peniten-
tiū in se p[ro]pheta t[er]rē u[er]it[ate] dicens.
Impegimus in meridie quasi in te-
nebris. in caligine s[ic] q[ua]si in nocte. Hinc
t[er]rē dicit. Custos quid de nocte.
custo quid de nocte. Dicit custo.
Veni mane et nox. De nocte et eni
uenit custo. quia humani generis
p[ro]tect[or] et manifestus. in carne ap-
paruit. et tam[en] hunc p[er]fidie
sue tenebris iudea minime agno-
uit. Vbi bene ex uoce custodis ad-
dit. uenit mane et nox. quia p[er] ei[us]
p[re]sentia et noua lux in mundo in-
claruit. et tam[en] in corde fidelium
ueterusta cecitas remansit. Bene au[tem]
dicit. quasi in nocte sic palpabit
in meridie. Hoc quippe palpando

115
sequitur. quod oculi n[on] uidentur
Iudei aut[em] apta eius miracula uiderant.
et adhuc eū quasi palpitante inq[ui]-
rebant cū dicerent. Quo usq[ue] ani-
mā n[ost]ram tollis. Si tu es x[rist]e. dic
nobis palam. Ecce miraculor[um] lux
ante oculos aderat. et tam[en] in cor-
dibus suis tenebris offendentes ad-
huc requirendo palpabunt. Quor[um]
num[er]ū cecitas ad crudelitatem cru-
delitas etiam usq[ue] ad apta opa p[er]se-
cutionis exarsit. s[ed] redemptor hu-
mani generis p[er]secutor[um] suor[um] mani-
bus diu teneri n[on] potuit. Unde et p[ro]-
tinus subdit. Porro saluū faciet
de gladio oris eor[um] et de manu ui-
olenti paup[er]em. Ipse quippe iste est
paup[er]. de quo p[ro] paulum dicit. P[ro]-
pter uos egenus factus est. cū diu e[ss]et.
Et quia iudei d[omi]n[u]m accusando tradi-
derunt. quē traditū gentiles occiderunt.
potest poris gladiū accusantiū
hebreor[um] lingua signari. De quib[us]
p[ro] psalmistā dicit. filii hominum
dentes eor[um] arma et sagitte. et lin-
gua eor[um] machēra acuta. Qui eu[angel]iō
etiam teste clamauerunt. crucifige
crucifige. Per uiolentiē u[er]o manum
ipsa crucifigens gentilitatē exp[er]mit.
que in redeptoris morte hebreor[um]
uoces ope impleuit. D[omi]n[u]s itaq[ue] huc
paup[er]em. et de uiolenti manu et
de oris gladio saluū fecit. quia ui-
delicet redemptor n[ost]r[us]. et uir[us] gen-

59
tuum. & lingua iudeorum morien-
do exhumilitate protulit. ¹ s; exdiu-
nitatis sue potentia resurgendo
suprauit. Qua uidelicet resurrecti-
one qd aliud agitur. nisi ut spe
uite subsequenti infirmitas nra
roboretur. ² Unde & bene mox sub-
dit. ³ Et erit egeno spes. Crepto qp
pe paupe egenus ad spem ducitur
quia humilis fidelium populus redempto-
re moriente pauore concutitur.
s; resurgente solidat. ² Ipsos namq;
pmos huius populi paupes electos
uidelicet predicatoris uisa eum mor-
te protulit. ¹ s; resurrectio ostensa re-
parauit. Saluato q paupe spe ege-
nus recipit. ¹ qd resurgente in carne
dnō. fidelis quisq; ad eterne uite fidu-
cia conualescit. Sed ecce iam in ma-
nifesta ostensione uertitas uenit. ¹
iam ex nris morte protulit. eamq; re-
surgendo destruxit. ² ia resurrecti-
one glā ascensionis honorauit. ¹
& tam hebreorum lingua adhuc cū
contumeliis lascessire n̄ desinit.
Quō nimirū equanimiter tolerat. ut
alios tolerando conūtat. ¹ atq; alio
minime conūso. qñdoq; distric-
tus feriat. Tunc enī lingua infide-
liū ab effrenatione sue loquacita-
tis obmutescit. ¹ cū uenire eū iustū
iudicē uiderit. quē nunc iniuste
iudicauit. ² Unde & bene subdit.
Iniquitas autē contrahit os suū. Os

adhuc
enī suū nunc iniquitas dilatat. qā
humani generis redemptorē lin-
gua infidelium contumeliis lacesti-
re neq; qm cessat. ² s; tūc os contrahit. ¹
cū hoc quia n̄ uult p̄studium. p̄sup-
plicium claudit. Quod tam bene ac-
cipiet etiam de conūsis p̄secutorib;
potest. Saluato enim paupe. dum
egenus ad spem redit. contrito ore
iniquitas obmutescit. ¹ quia resur-
rectionis eius clarescente miraclo
dū copiosa multitudo fidelium cre-
didit. ² a redemptori sui iniuriis.
contumeliisq; cessauit. Os enī suū
qd dñm deridendo aperit. ¹ iam for-
midando contrahit. ² Libet hec mora-
tū post posita iudeorum significatio-
ne tñs currere. ¹ atq; aptius ge-
neralit̄ quom̄ agant̄ indagare.
Iniquorum quippe hominū n̄ res cū
quedā ap̄ximis bene gesta cōspici-
unt inext̄. ¹ enī soluioris sui eculeo
torqñt̄. ² & grauē malicie sue penā
sustinent. cum bona in aliis tabese-
centes uident. Recte itaq; dicitur
p̄ diem incurrit teneb̄s. ¹ quia mes-
eorū cū de aliena melioratione af-
fligit̄. ² de radio lucis obscuratur. ¹
quia sepe in proximis dū apta consi-
derant. si qua mala lateant inuesti-
gant. ² & sollicitis inquisitionib;
laborant. si quid forte qd accusa-
re possint inueniant. Sana quide
membra conspiciunt. ¹ s; clausi ocy

116
lus cordis. uulnū palpanter que-
runt. Vnde & bene subditur. Et
quasi in nocte sic palpabunt in
meridie. Dies boni opis in pximo
exterius lucet. Et quasi in nocte
palpabunt. quia liuorū suū intus
tenebrā tolerant. puenire ad ali-
qua que reprehendant satagunt.
de rectionis aditū querūt. Et quā hūc
inuenire n̄ ualent ceci exterius
circueunt. Quod bene exprimit
cū loth p regentib⁹ se anglis in do-
mo eius hostiū sodomite n̄ inuene-
runt. sic scriptū ē. Vm faciebant
loth uehementissime. etia pxi-
mū erat ut effringerent fores. & mi-
serunt manū uiri & int̄duxerūt ad
se loth. clausērūtq; ostiū. & eos q̄ erat
foris percussērūt cecitate a minimo
usq; ad maximum. ita ut ostiū in-
uenire n̄ possent. Quid ē qd malū
adūsan- tibus intra domū loth re-
ducit & munit. nisi quod iustus
q̄sq; dum ptrauorū insidia sustinet
ad mentē reuertit & imptēritus
manet. Sodomite aut̄ uiri in do-
mo loth ostiū inuenire nequeunt.
q̄ corruptores m̄tium contr̄ uitā
iusti nullū accusationi aditū dep̄-
hendunt. Percussi enī cecitate quasi
domū circueunt. q̄ in uidentē fac-
ta dictaq; pscrutant. Sed q̄ eis de ui-
ta iusti foris undiq; a laudabilis ac-
tio obuiat. errantes nichil aliud qm

parietē palpan- Bene q̄ dicit. q̄ si
in nocte sic palpabit in meridie.
quia dū bonū qd uident accusare
nequeunt. cecati malicia malū qd
n̄ uident ad accusationē querūt.
Vnde & recte subiungit. Porro sal-
uum faciet de gladio oris eorū & de
manu uiolenti paupem. Paup q̄
pe ē quisq; apud semetipsū elatus
n̄ ē. Vnde p englm ueritas dicit.
Beati pauperes spū. quō ipsorū ē regnū
celorū. Duob⁹ aut̄ modis ad culpam
unusquisq; p̄trahit. aut delectati-
one enī ducit. aut terrore supat.
Gladius nāq; oris ē. iniquitas p̄su-
sionis. manus aut̄ uiolenti ē adū-
sitas potestatis. Sed q̄ ueracit̄ hu-
milis qui hoc loco paup uocatur
quo nulla hui⁹ mundi p̄sua appē-
tit. eo audent̄ etiā aduersa contēp-
nit. recte dicit. Saluum faciet de
gladio oris eorū & de manu ui-
olenti paupem. Ac si apte diceret.
Sic in se d̄s mentes humiliorū solidat
ut eas ad p̄petranda nequiciā nec
blandimenta suasionū p̄trahant.
nec dolores suppliciorū frangant.
Spes quippe in eternitatē animū eri-
git. & idcirco nulla mala exteriū
que tolerat sentit. Vnde & subdit.
Etenim egeno spes. Ad cui⁹ spei uide-
licet fructū cū paup puenit. om-
nis elatus obmutescit. Vnde adhuc
subdit. Iniquitas aut̄ contr̄ hit os suū.

Nunc enim mali bonis derogant.
et recta que agere negligunt. hec
in aliis obrectando lacerare non ces-
sant. sed tunc iniquitas ossium con-
trahit. cum iustis quanta superpetat gloria
retributionis agnoscit. Tunc enim
eloqui contra bonos non uacat. quia
malorum suorum digna retributione lin-
gua tota ligant. Unde et bene-
anna prophetante dicit. Pedes sanctorum
suorum seruabit. et impij in tenebris
conuiescent. Sed ut electi quisque
eterna supplicia euadat. et ut ad pen-
nam gloriam pauper ascendat. debet hic
assiduus flagellus atteri. quatenus
in iudicio ualeat purgatus inueni-
ri. Ipsa namque infirmitas nostre
ponderis deorsum cotidie ducimur.
nisi mira manu artificis prestauerit
entia flagella releuamus. Unde et
subdit. Beatus homo qui corripitur
a domino. Prima uirtus est ne peccata
ri debeant. sed uitari peccata. secunda
autem saltem peccata corrigere. sed
plerumque culpa non solum imminere
minime uitamus. uerum etiam nec
commissa cognoscimus. et peccatori
mens tanto altius tenebre scint. quan-
to nec dampnum sue cecitatis intelli-
git. Unde plerumque fit diuini mu-
neris largitate. ut culpa pene sub-
sequitur. et flagella oculos delin-
quentes aperiant quos inter uicia se-
curitas excecabat. Toxens quippe

animus percussione tangitur ut ex-
citet. quatinus qui statum sue rec-
titudinis securus perdit afflictus
consideret qui iacet. Huic itaque ip-
sa asperitas correptionis origo fit lu-
minis. Unde et per paulum dicit. Omne
quod arguit aluminem manifestat.
Argumentum ergo salutis est uis doloris.
Hinc est quod salomon ait. Curatio cessare
facit maxima peccata. Hinc ite-
rum dicit. Quem diligit dominus castigat.
Flagellat omnem filium quem recipit.
Hinc uoce angelica ad iohannem dominus lo-
quitur. Ego quos amo redarguo et
castigo. Hinc paulus ait. Omnis autem
disciplina in presenti quidem non uidetur
esse gaudium sed meror et tristitia. postea autem
fructum pacatissimum exercitatus pro-
eam reddit iusticie. Quam uis ergo con-
uenire simul nequeant dolor et be-
nedictio. recte tamen nunc dicit. be-
atus homo qui corripitur a domino. quia
per hoc quod peccata dolore correptionis
permittitur. quandoque ad beatitudi-
nem que sine interitu est doloris ser-
uat. Sequitur. In crepatione domini
reprobos. Quisquis per culpam percuti-
tur. sed in querela sue percussio-
nis eleuatur. in crepatione domini reprobat.
quia hanc iniuste se per peccata accu-
sat. Qui autem non per purgationem cri-
minis sed per fortitudinis probationem
feruntur. cum causas sue percussio-
nis inquirunt. nequaquam in crepatione

117
dñi repbare dicendi sunt. quia
in semet ipsis sara gunt. inueni
re quod nesciunt. Unde & beatus
iob ad libitatis uerba int̄ p̄cussi
onis uerba erumpen. tanto de
se rectius iudicia ferientis inter
rogat. q̄nto in se uerius causas pa
sionis ignorat. Iustā itaq; quia
hunc p̄cussū n̄ p̄bationis exami
ne s; purgationis necessitate esti
mauit. dum libere int̄ flagella
loqueret. repbasse dī increpatio
nē credidit. Quem apte etiā he
reticorū tenere specie duximus.
qui omne q̄d a scā ecclā recte agi
tur apud iudiciū suū semp ad ui
ciū t̄titudinis inflectunt. Quā
v̄ bona intentione ad loq̄ndum
ducit. s; n̄ curat discernere cui
loquat. adhuc sup̄ne dispensati
onis moderamina p̄dicando sub
iungit dicens. Quia ipse uulne
rat & medet. p̄cutit & manū
eius sanabunt. Duob; enī modis
uulnerat om̄ps d̄s uulnerat.
quos reducere ad salutē curat.
Aliq̄ndo enī carnē p̄cutit. & m̄t̄
duriciā suo p̄more tabescit.
Uulnerando ḡ ad salutē reuocat.
cū electo suos affligit exterius
ut interius uiuant. Unde p̄mo
ysen loquit̄ dicens. Ego occida
& uiuere faciā. p̄cutiam. & ego
sanabo. Occidit enim ut uiuificet.

p̄cutit ut sanet. quia idcirco
foras ūbera ad mouet. ut intus vl
nera delictorū curet. Aliq̄ndo aut̄
etiā si flagella exterius cessare ui
deant. intus uulnera infligit.
quia m̄t̄ n̄r̄e duriciā suo deside
rio p̄cutit. s; p̄cutienda sanat ter
roris sui iaculo t̄t̄fixos ad sensū
sue rectitudinis reuocat. Sorda
enī n̄r̄a male sana sunt cū nullo
dī amore sauciant. cū p̄gnati
onis sue erumpnā n̄ sentiunt. cū
erga infirmitatē p̄ximi nec
q̄m libet minimo affectu lan
guescunt. s; uulnerant ut sa
nentur. quia amoris sui sp̄iculi
mentes d̄s insensibiles p̄cutit.
moxq; has sensibiles p̄ ardore ca
ritatis reddit. Unde & sponsa in
canticis canticorū dicit. Uulnera
ta caritate ego sum. Male enim
sana anima atq; in huius exiliū
ceca securitate p̄strata. nec uide
bat dñm nec uidere requirebat.
p̄cussā aut̄ caritatis ei sp̄iculis
uulnerat̄ in intimis affectu pie
tatis. ardet desiderio contēpla
tionis. & miro m̄ uiuificat ex
uulnere que p̄us mortua iace
bat in salutē. estuat. anhelat.
etiā uidere desiderat quē fugie
bat. P̄cussione enī ad salutē re
ducitur. que ad securitatē q̄erit
ut in amore amoris sui p̄batione

Reuocat. S; cum sauciata mens
anhelare indm cepit. cum cunc
ta huius mundi blandimenta de
spiciens ad supnam se patam p de
sideriū tendit. ad temptationē
a ptinus uertit. quicqdā cum
pus in sclo. blandūq; putabat. Nam
quo peccantē amare consueuerāt
recte uiuentē crudelit impug
nant. & erectus indm animū car
nis sue bella tolerat. inq; pus uici
is seruens delectabilit ucebat. uo
luptates p sece ad memoria redeunt.
& cont dicentē mentē gūi certa
mine affligunt. Sed quia dū tñsi
torio labore atterit. appetuo do
lore liberat. apte subiungitur.
In sex tribulationib' liberabit te.
& in septimo n'tanger te malum.
Quid enī in senario numero quē
septimus sequit. nisi p'sentis uite
opatio discursusq; signatur. Sex
to quippe omā pficiens hominē
condidit. & septimo d's die req
eunt. Qui scilicet septimus ues
pam n'habet. quia subsequente
requiē null' iam t'minū claudit.
Pfectus g' omnib' reqes sequit. qā
post bona p'sentis uite opa. retributio
etne quieti inuenit. In sex itaq;
nos dñs tribulationib' libat. ne in
septimo malū tangat. quia ppa
tine pietatis eruditionē p'sentis
uite labore nos atterit. s; inaduen

tu iudicis auertere abscondit.
ut tanto tunc ad salutē certiores
exhibeat. qnto nūc nos flagella
durius secant. Qui apte mox & ma
la uite p'sentis. & adiutoria supne
ptectionis enumerans subdit. In
fame eruet te de morte. & in bello
de manu gladii. Sic fames carnis
ē subtractū subsidū corp'is. ita
fame' mentis ē silentiū diuine lo
cutionis. Vnde recte pppham di
cit. Eritā fame' uita. n' fame' pa
nus. neq; siti aq. s; fame' audiendi
uerbū dī. Et quia humana mēte
cū diuina allocutio deserit. contra
eā tēptatio carnis inualescit. apte
subiungit. Et in bello de manu gla
di. Bellum quippe patim. cū car
nis n're tēptationib' impugnam.
De q' nimirū bello ppsalmista dicit.
Obumbrasti caput meū in die bel
li. Quia g'repbi dū fame ubi defi
ciunt. etiam belli gladio tñsfig
unt. electos suos dñs. & in fame
eripit a morte. & in bello a gladio
abscondit. quia eorū m'tes. dū ubi
sui pabulo reficit. cont tēptatio
nes corp'is fortes reddet. Sed sunt
n'nulli qui & si ex diuino eloquio
ab uita se fame reficiunt. si iam
cont tēptationū p'lia. continentie
uirtute fuleunt. adhuc tam p'cu
ti humanis detractionib' metuumt.
& sepe dū linguaz iacula for mi

dant. peccati se laqueo singulari.
Vnde apte subdit. A flagello lingue
abscondetur. Flagellu lingue. est
expbratio illate contumelie. flag
ello lingue bonos ferunt. quia eoz
opa irridendo psecunt. Sepe eni
lingua abono ope du utupat re
uocat. q. qsi flagellu se exerceat. qd
dorsu timide mris cedit. Hoc flag
ellum lingue electoz mentib' insi
diari ppha conspexerat. cu supnu
adutoriu pollicens dicebat. Ipse
ubabit me de laqueo uenantium.
q. auibo aspo. Venantes eni nichil
aliud qm carne querit. s. auenan
tiu laqueo atq; ab aspo ubo eripi
mur qndo q. insidias carnalium
q. irrisiounu pbra despiciendo sup
am. Aspa quippe eoz uba st que
boni nris tinerib' adu'sant. s. asp
tate uerbi euadere e. irrisiones
dehentiu dissimulando calcare.
Sca g'anima a flagello lingue abscon
ditur. qd du in hoc mundo honore
ludis n' querit. nec contumelias
detractionis sentit. S. si n' nulli q. ia
derogantiu uerba despiciunt. ia
irrisiones p nichilo adtendi. ad
huc tam pena corpori cruciatuq;
ptimesc. Antiqui naq; adu'sari
ut a recta no intentione rethar
multi scemr impugnat. q. tepta
tione nram in uerbi fame in car
nis certamine. in flagello sermoni.

in calamitate psecutioni aggre
dit. Sed quia pfectus quisq; cum
in se ipso uicia ulcert. statim inte
ria cont' uulnera passioni accin
git. apte subiungit. Et n' timebis
calamitate cu uenerit.
Sci eni uiri quia cont' multi forme
adu'sariu se pugnare considerant.
semet ipsos incertamine multipli
cit parant. Habent eni cont' fame
diuini uerbi pabulu. cont' bellu
gladii continentie scutu. cont' fla
gellu lingue ptectione patientie.
cont' exterioris calamitatis dapnu
uitni amoris adutoriu. Vnde mi
ro in agit. in quo eos hosti calli
dus numerosius teptat. eo circū
specti di milites uirtutib' ditio
res fiant. Et quia electi quiq; du
psentis uite certamina fuerit to
lerant m'rore s. uenturi iudicii
securitate parant. recte sub iun
git. In uastitate q. infame ridebi.
Tunc quippe repbi uastitate fameq;
passuri st. cum dapnati extremo
iudicio ab etni panis uisione sepa
rant. Scriptu namq; e. Tollat impi
ne uideat glam di. Et p semet ipsu
dñs dicit. Ego sum panis uiuus.
qui de celo descendi. Simul geos
uastitas famesq; cruciat. qui n' so
lum foras tormenta sentiunt. s. in
tus ena in edie peste moriuntur.
Vastat gehenna quia concremat.

ss ss
ss ss

ss ss

fames interficit. quia sua illi facie
redemptor abscondit. Bene namque
retributione interius exteriusque re
cipiunt. quia et cogitando mise
ri et opando dereliquerunt. Unde be
ne per psalmistam dicitur. Pones eo ut
clibanum ignis in tempore irae tuae.
Dominus ira sua conturbabit eos. et deu
orabit eos ignis. Quod enim ab igne
deuorat ab exteriori parte accen
dit. clibanus vero interius inflamat.
In tempore ergo irae domini iniusti omnes
et ut clibanus ponuntur et ab igne
deuorantur. quia apparente iudice
cum a uisione illius eorum multitudo
repellitur. et intus per desiderium ar
det conscientia. et foris carne cru
ciatur gehenna. Potest etiam flagello
lingue sententia ultime animad
versionis intelligi. quia distinctus
iudex dicit reprobis. Discedite a me
maledicti in ignem eternum. qui prepara
tus est diabolo et angelis eius. Iustus
ergo a flagello lingue. atque a calamita
te ueniens absconditur. quia in tan
ta distinctione sententie blanda tunc
iudici uoce refouetur cum dicitur. Iuri
ui. et dedistis mihi manducare. Itriui
et dedistis mihi bibere. hospes eram et
collegistis me. nudus et opulisti me.
infirmus et uisitastis me. in carce
re eram. et uenistis ad me. Quibus promittit.
Venite benedicti patris mei. pos
sidete paratum uobis regnum a consti

tutione mundi. In uastitate ergo et
fame iustus ridebit. quia cum iniquos
omnes extrema ultio percussit. ipse de
gloria digne retributionis hilarescit.
nec dampnatus iam tunc ex humani
tate compatitur. quia diuine iusticie per
speciem inherens. inconcussa distinc
tionis uigore solidatur. Erecta namque
in claritate superne rectitudinis elec
torum mentes nulla miseria afficit. quia
has amiserunt altitudo beatitudinis
alienas reddit. Unde et bene etiam
per psalmistam dicitur. Videbit iustus et ti
mebit et super eos ridebit et dicent. ecce
I homo qui non posuit deum adiutorem sibi.
iniquos enim nunc iusti uident et metuunt.
tunc iusti sunt et ridebit. Quia enim in ad
eorum labi imitatione possit hic habere
formidine. quia uel dampnatis tunc per deum
nequeunt. illic non habent compassionem.
Eterno itaque supplicio deducti non esse
miserendum in ipsa quibus beati sunt iusti
cia iudicantis legunt. quia quod suspi
cari fas non est qualitate super precepte felici
tatis inminuunt si in regno positi
uolunt quod implere nequaquam possunt.
Sed quisquis ad uite precepta se dirigit. per
usque prima eterna percipiat. hic iam
intra seculum impetuum securita
tis degustat. ut antiquum hostem non me
tuat. ut inueniente mortis arti
culo uolentos ei impetus nullate
nus phoret. Iustus namque unum
retributionis est. ipsa plerumque inobi

tu securitas mris. Vnde & recte sub
iungit. Et bestia tre nformidabis.
Callidus quippe aduarius bestia tre
dicit. quia cu ad rapiendas mortis
tempore peccatorum animas uiolen
tia crudeliter effert. Quo eni ui
uentes blandiens decipit. morien
tes seuens rapit. Quo cont de electoy
ecclā p ppham dñs pollicet dicens.
Mala bestia ntransibit pēa. Iu g tre be
stia morientes timent. qui edtoris
sui potentia uiuentes ntimet. Sci
enim uiri qā diuine se stemidini
medullitus subdunt. omne de ad
uentu aduāriū pondus timorabi
ciunt. Hinc ē eni qd psalmista dñm
exorat dicens. Nequid rapiat ut leo
animā meā. Hic rur sū ait. Exaudi
ds orationē meā cū tbulā. at amore
inimici eripe animā meā. Vuen
tes quippe pfecte timent iudicē.
ne morientes metuant aēusatorē.
Bene g dicit. Et bestia tre nformida
bis. Ac si apte diceret. Quia blandi
ente hoste in nūinceris. hūc seu
entē post modū ntimebis. Sed cū
bene uiuit. ualde cauendū ē. ne
mens despectus cetis glā singulari
tatis eleuet. Vnde apte ad meino
riā bonū sociale reducit. cū primū
subinfert. S; cū lapidib regionū
pactū tuū erit. Quasi distincte in
mundoregiones sunt ecclē genti
um. que in una fide posite moy

linguaz q; diuinitate diuidunt.
Quid g regionū lapide. nisi ecclay
electos accipim. Quib pmi inst
ructoris uoce dicit. Nos aut tan
qm lapides uiui sup edificamini.
De quib scē ecclē p ppham dñs pol
licet dicens. Ecce ego sternā pordi
nē lapides tuos. Qui g recte uiuit
pactū cū lapidib regionū iungit.
quia in eo qd mundi desideria supat
uitā suā pcul dubio ad scōy pceden
tū imitationē ligat. S; cū mundi
actione disiungitur malignoy spū
um impugnationes crescunt. que
tam qmagis in merore quē qm atte
runt eo magis conditori subdunt.
Et bestie tre pacifice tēt. Notandu
pus est qd nāt pacate. S; pacifice.
uidelicet nqā pacē habent. S; quia
pacē faciunt. Hostes qppe callidi
diu insidiant affligunt. S; afflicta
mens tanto magis ad etnā patam
redtū diligit. qnto in hoc erū pno
so exilio laboriosū uiuit. & uerū
se grē sui aduitoris humiliat cū
cont se insidias hostiū actiū repen
sat. Terre g bestie pacifice electis
sunt. quia maligni spc cū boy cū
bonoy ceda aduāntes depmunt
Ihec nolentes ad amorē di impellit.
nde g cū dō pax robustior ortur.
unde nob ab aduāriū durior pug
na generat. Possunt enā ptre bes
tias motus carnis intelligi. Qui du

mentē nrām ~~nrām~~ irrationabilia
suadendo la cēssunt. cont' nos best
alit' insurgunt. Sed cū cor sub diui
na lege p'mitt'. etiā carnis incēti
ua de tumescunt. ut & si tēptando
sub murmurant neq'q'm tam us
q' ad effectū opum quasi adapti
morsus labiē exurgunt. Quis enī
adhuc in hac corruptibili carne sub
sistens se plene edomat. cū ille ad
cū celum raptus egguis p'dicator
dicat. uideo aliā legē in membris
meis repugnantē legi m'tis mee.
& captiuū me ducentē in legē
peccati que ē in membris meis. Sed
aliud ē has bestias in campo opis
seuientes aspicere. aliud int' cordi
caueā strementes tenere. **R**edacte
nāq' int' claustra continentie. & si
adhuc tēptando r'ugunt. usq' ad
morsum tam ut dixim' actionis
illicite n' excēdunt. Pacifice itaq'
sunt t're bestie. qā motū carnis &
si p'desideria palpitant. apta nos
tam cont'dictione opis n' impug
nant. q'm uis phoc ipsū q'd pacifi
ce dicunt. etiam id q'd de malig
nis sp'ib' dixim'. n' inconuenient
accipit. Motus & enī carnis pacē
nob' cū dō faciunt. cū tēptando con
tra dicit. **N**am iusti mens in eo q'd
ad sup'na dirigit'. ex corruptibi
li corpore graui bello fatigatur.
Que & si q'ndo ad desideria celestib'

hui' mundi qualibet minima de
lectatione trahat'. ipso bello sue
tēptationis impellit'. ut illud to
to corde diligat. q'd cont'dictio nul
la perturbat. Vnde sit ut quietē in
timā ad memoriā r'euocet. & car
nis sue illecebras fugiens. ad illā
pleno amore suspiret. Considera
re enī extēptatione q'sq' cōpellit
unde q' cecidit. qui postq'm pacē
di deseruit. rixam s' cont' se exur
gere p'semet ipsū sentit. & tūc ue
rius uidet de securā dī delectati
ne q'd p'didit. qui ad se dilapsus
suā in se contumeliā inuenit. Pa
cē q' nob' t're bestie faciunt. quia
motus carnis dū nos tēptando lacēs
sunt ad amorē quietis int'ime im
pellunt. Bene aut' subdit'. Et scies
q'd pacē habet tabernaculū tuū.
In scriptura sacra alit' pax plena dicit'.
atq' alit' inchoata. Inchoatā q'pe
ueritas discipuli dederat. cū dice
bat. Pacē relinq' uob'. pacē meā dō
uob'. Et plenā symeon desiderauit.
cū exoraret dicēs. Nunc di
mittis dñe seruu' tuū. scdm' u'bu'
tuū in pace. Pax & enī nrā ex desi
derio cordis inchoat'. ex manifesta
aut' uisione p'ficit'. Plena quippe
tunc erit. cū mens nrā nec igno
rantia cecat'. nec carnis sue impug
natione concutit'. Sed qā eius ex
ordia tangim' cū ul' mentē dō ul'

carne menti sub iugam? tabna
culu iusti habere pace dicit. q̄a
uidelicet ei u corpus qd mentem
du in habitabat puer si desiderioꝝ
motibū p̄u in quietauerat. nunc
sub iusticie dispositione restenat.
Sed quid p̄dest p̄continentia carne
refringere? si mens se p̄cō passionē
nesciat in pximi amore dilatare.
Nulla namq̄ est castitas carni? qm̄
n̄ cōmendat sua uita s̄ m̄tis. unde
q̄ post pace tabnaculi apte subiu
ngit. Et uisitans specie tuā n̄ pec
cab. Species q̄ppe hominū alit̄ ē homo.
Recte enī species nr̄a dicit̄ pximus
nr̄. quia in illo cernim̄ qd ipsi su
mus. Corporali enī uisitatione ad
pximū gressu accedimū. sp̄ali v̄
n̄ gressu s̄ affectu ducim̄. Specie ḡ
suā uisitat. q̄s q̄s ad eū quē simile
s̄ p̄ naturā conspiciat passib̄ amorī
tendit. ut in altero sua considerat̄
ex se ipso colligat. qualit̄ infirma
m̄ alteri condescendat. Speciem
suā uisitat. qui ut alterū reficiat
se in alt̄o pensat. Hinc namq̄ p̄
moysen uertitas cū gesta scriberet
gerenda signabat dicens. Et uult
terra herba herba uiuente. q̄ affe
rente semen iuxta genus suum.
lignūq̄ faciens fructū. q̄ habens
unū qd q̄ sementē scdm̄ speciem
suā. Lignū q̄ppe scdm̄ specie suā
semen p̄ducit. cū mens nr̄a ex su

124
consideratione se in altero colligit
q̄ recti op̄is germen parit. Hinc
quidā sapiens dicit. Qd n̄ iusti
fieri. alteri ne facias. Hinc in
euglio dñs dic̄. Que uultis ut faci
ant uob homines. q̄ uos facite il
lis. Ac si apte diceret. Specie ur̄am
in altero uisitare. atq̄ ex uob̄ met
ipsis cognoscere qd uos oportet
aliis exhibere. Hinc paulū ait.
Factus sū iudeis tanqm̄ iudeis ut iu
deos lucrāter. q̄ his q̄ sub lege s̄
quali sub lege eē. ^{cū ipse sub lege n̄ eē.} ut eos qui sub
lege erant luc̄ facerem. q̄ his qui sine
lege sunt. q̄ si sine lege eē. cū sine
lege di n̄ eē. s̄ in lege xp̄i eē.
Et paulo p̄. Om̄ia omnib̄ factū sū.
ut om̄s saluos facerē. Neq̄ enī egre
gus p̄dicat̄ ut q̄s iudeus fieret ad
p̄fidiam erūpt̄. neq̄ ut q̄s suble
ge eēt ad carnale sacrificiū redit̄.
neq̄ ut omnib̄ om̄ia fieret.
simplicitatē m̄tis in erroris uarie
tatē cōmutauit. s̄ condescendendo
app̄p̄inquit infidelib̄ n̄ cadendo.
ut uidelicet singulō in se suscipies.
q̄ se in singulis m̄sfigurā. cōpa
niendo colligendo. si ita ipse ut il
li eēt. qd impendi s̄ ab aliis recte
uoluisset. q̄ tanto uerius unūq̄
concurreret. q̄nto salutis eius mo
dū exp̄p̄a consideratione didicis
set. Bene ḡ dicit̄. q̄ uisitans speci
em tuā n̄ peccabis. quia tē peccatū

plene iungitur. cū ex sua similitu-
dine unusquisq; ppendit quom-
in proximi dilectione dilaret. lū
vā uicū caro restringit cū mē uir-
tutib; exercet. restat ut loquēdo qd
q; doceat utā qm morib; seruat.
Ille namq; uberes fructus p̄dicatio-
nis colligit. qui semina bone opa-
tionis p̄mittit. Unde post pacē ta-
bernaculi & speciei nr̄e uisitacionē
recte subiungit. Et scies quō multi-
plex erit sem̄ tuū. & p̄genies tua
sicut herba tr̄e. Post pacē quippe
tabernaculi. post speciei nr̄e uisita-
cionē sem̄ iusti multiplex surgit.
quia nimirū post membrorū mace-
rationē ac morū magnitudinē tan-
to ei secundus p̄dicationis uerbū
tribuit. qm hoc in eū pectore p̄-
fecti opis exaratione p̄uenitur.
Ille namq; bene loquēdi facundia
habet. qui sinū cordis p̄fec-
te uiuendi studia extendit. nec
loquēte conscientia p̄pedi. cū
uita lingua ante cedit. Hinc est
qd̄ egypti seruitio publico ioseph
dispensante subiecti. cū uiri re-
gis semetipso tradentes humili-
ant. strumenta etiā ad sem̄ rep̄-
tant. frugē quippe ad esū etiam li-
beri accipiunt. cū & sic eloq; pasci-
mur. & tam̄ ad quēdā que in hoc
mundo p̄m̄ appetim in nr̄isuo
luptatib; uacamus. s; serui facti &

ad sem̄ frum̄ta p̄cipim. qā dū ple-
ne dō subdim. etiā ūbo p̄dicatio-
nis replem. Et quō magnā pluri-
deliū sequit. cū scā p̄dicatio sub-
prograt. post multiplicationē se-
minis recte subditur. Et p̄genies
tua sicut herba tr̄e. Iusti p̄genies
herbi tr̄e cōparat. quia qui de ei-
minatione nascit. dū arētē p̄sen-
tis uite glām deserit. & spe mētia
uiridescit. Vel certe iusti p̄geni-
es sicut herba orit. quia dū uiuen-
do monstrat qd̄ p̄dicando asserit.
multitudo sequitū innumera-
bilis exurgit. Sed quisq; iam tr̄ena
desideria despiciat. quisq; se pacti-
ue uite opa extendit. nequaquā suffi-
ei magna exteriū agere. nisi etiā
p̄contēplationē ualeat in tr̄a pe-
netrare. Unde & apte p̄m̄ sub-
infert. Ingredieris in abundan-
tia in sepulcrū. sicut infert acer-
uus tr̄ici in tēpore suo. Qd̄ denum
sepulcr̄ nomine n̄ contēplatiua
uita signatur. Que nō q̄si ab hoc
mundo mortuō sepelitur. dū tr̄eni
desideriis susceptos in uitinis ab-
scondit. Ab exteriori quippe uita
mortui etiā sepulti p̄contēpla-
tionē fuerant. quibus p̄ paulū di-
cebat. Mortui enī estis. & uita
uita abscondita ē cū xp̄o in deo.
Actiua quoq; uita ē sepulchrū. qā
ap̄us nos opib; mortuos tegit.

121
s; contēplatiua pfectius sepelitur.
quia acunctis mundi actib' fun-
ditus occidit. Quisq's q' in se iam co-
ntumelia carnis edomuit. sup' ē
ut mentē p' studia scē opationis
exerceat. & q'sq's iam mentē per
scā opa dilatat. sup' ē ut hanc usq;
ad secreta intime contēplationi
extendat. Neq; enim pfectus p'di-
cator ē. qui vlt' p'p't contēplationi
studiū opanda negligit. tū p'p't
opationis instantiam contēpla-
tiua post pōnit. Hinc ē enī q'd abra-
ha coniugē mortuā in sepulchro
duplici sepelitur. quia nimirū q'sq;
pfectus p'dicator extinctā apre-
sentis uite desiderii^{regimine} animā suā
sub bone opationis & contēplatio-
nis abscondit. ut a carnali concu-
piscencia sub actiua contēplati-
uaq; uita q'si insensibilis lateat.
que p'us mundi desideria senti-
ens mortalit' uiuebat. Hinc ē q'd
humani generis redeptor p'die
miracula in urbib' exhibet. & ad
orationis studiū in monte p'noc-
tat. ut pfectus uidelicet p'dicato-
rib' innuat. q'tenus nec actiuam
uitā amore speculationi fundit
deserant. nec contēplationis gau-
dia penitus opationis nimietate
contēpnant. s; qui et contēplan-
tes sorbeāt. q'd occupati erga px-
imos loquentes refundant. Spe-

culando quippe in di amore re-
surgit. s; p'dicando ad pximi uti-
litatē redit. Vnde ap'it moysen
dū in sacrificio uacca mactat. offer-
ri cū y'sopo lignoq; cedrino bustinc-
tus coccus p'cipit. Vaccā quippe
mactam. cū carnē ala sciuua sue
uoluptatis extinguimus. Quā cū
y'sopo lignoq; cedrino ac cocco of-
ferimus. quia cū maceratione car-
nis sacrificiū fidei spei & caritatis
adolēmus. Y'sopus quippe intina-
riā mundare consuevit. Et p'petrū
dicit. fide mundans cœda eorū.
Ignū cedrinū nulla putredine
deficit. quia spēs celestiu' t'minus
nō consumit. Vnde & p'petrū dicit.
Regenerauit nos in spem uiuā pre-
surrectionē ihu xpi ex mortuis.
in hereditatē incorruptibile & in-
contaminatā & in marcescibile.
Coccus rubeo colore flāmescit. qā
quē implet caritas incendit. Vn-
de & ueritas in euglio dicit. Ignē
ueni mittere intiam. s; bustinc-
tus coccus offerri p'cipit. ut uide-
licet ante intini iudicis oculos
caritas nra di & pximi dilecti-
one coloret. quaten' conūsa mens
nec sic p'amore di quietē diligat
ut eam pximi utilitatēq; post-
ponat. nec sic p'amore pximi oc-
cupata in seruiat. ut quietē fun-
ditus deserens ignē in se sup'ni

amoris extinguat. Quisq[ue] s[ed] semet
ipsum iam d[omi]no sacrificiū obtulit. si
p[er]fecta desiderat curet necesse ē ut
nō solū ad opationis se latitudine
uerū etiā ad culmina contēplati
onis extendat. Sed int[er] hec sciendū
magnope est. quia ualde int[er] se di
uerse sunt consp[er]siones animorū.
Non nulli hominū namq[ue] ita ocio
sementis sunt ut si eos labor[is] occu
pationis excipiat. in ipsa op[er]is oc
cupatione succumbunt. & nō nul
li ita inquieti sūt. ut si uacationē
laboris habuerint. graui[us] labore
nt. quia tanto deteriores coedi tu
multus tolerant. q[ui]nto eis licenti[us]
ad cogitationes uacat. Unde ne
cesse est ut nec quieta mens ad exer
citationē se immoderati op[er]is dilā
ret. nec inquieta ad studiū contē
plationis se angustet. Sepe enī q[ui]
contemplari d[omi]nū quieta potant
occupationib[us] p[er]si ceciderūt. & sepe
occupati dū bene humanis usib[us]
uiuere[n]t. gladio sue quietis extin
cti sūt. Hinc nāq[ue] ē q[uo]d nō nulli in
quieti sp[irit]u. dū plus exquirūt contē
plando q[uam] capiunt. usq[ue] ad p[ri]uā
dōgmata erumpūt. & dū ueritatē
discipuli ēē humilit[er] negligunt.
magistri error[is] fiunt. Hinc p[er] semet
ipsam ueritas dic[itur]. Si oculus tuus
dexter scandalizat te. erue eum &
pice abste. Bonū tibi ē cū uno ocu

lo in uitā intrare. q[uam] duo[rum] oculos
habentē mitti in gehennā ignis.
Due quippe uite actiua uidelicet
& contēplatiua dū seruant[ur] in m[en]te.
q[ui] duo oculi habent[ur] in facie. Dext[er]
nāq[ue] oculus contēplatiua uitā ē. si
nister actiua. S[ed] sunt nōnulli ut di
ximus qui discrete intueri sūma
& sp[irit]alia neq[ue] q[uam] possūt. & tam alta
contēplationis assumunt. atq[ue] id
circo in p[er]fidie foueā intellect[us] p[er]
ui errore dilabunt[ur]. Hos itaq[ue] con
tēplatiua uitā ultra uires assūpta
cogit auertere cādere. quō instā
tu sue rectitudinis humilit[er] pote
rat sola actiua custodire. Quib[us]
recte hoc q[uo]d p[re]lati sum[us] ueritas
dicit. Si oculus tuus dext[er] scanda
lizat te. erue eū & pice abste. Bo
nū tibi ē cū uno oculo in uitā in
trare. q[uam] duos oculos habentē
mitti in gehennā ignis. Ac si ap
te diceret. Sum ad contēplatiuā
uitā idonea distictione nō sufficis.
solam securus actiua tene. Sumq[ue]
in hoc q[uo]d p[er] magno eligis deficiis.
eo contentus esto q[uo]d p[er] minimo ad
tendis. ut si p[er] contēplatiuā uitā
auertans cognitione cōpelli
cādere. regnū celoz p[er] sola actiua
ualeas saltem luseus intrare. Hinc
rursum ait. Qui scandalizat te
unū de pusillis istis qui in me cre
dunt. expedit ei ut suspendatur

122
mola asinaria collo eius & dumer
gat in profundū maris. Quid finare
nisi scilicet. quid per mola asinariam
nisi actio terrena signatur. Que dum
colla mentis perfrusta desideria strin
git. hanc in laboris circuitū mittit.
Sunt itaque nonnulli qui dum terrena ac
tiones deserunt. sed ad contempla
tionis studiū humilitate post po
sita ultiores vires surgunt intelligen
tie. non solum se in errore deiciunt. sed
infirmos quoque agremio unitatis
diuidunt. Qui quoniam de minimis
scandalis habet. melius illi erat ligata
ad collum mola asinaria in mari spi
ci. quia nimirum puer se menti ex
peditum esse potuisset. ut occupato
mundo terrena negocia ageret. quoniam
per contemplationis studia ad multorum
principiū uacaret. **R**ursum non quibusdam
mentibus contemplatiua uita potius
quam actiua congrueret. neque quoniam per
psalmistam dominus diceret. Vacate & ui
dere quoniam ego sum dominus. Sed uita hec sci
endum est. quia & sepe pigri mentes
amore ad opus excitat. & inquietas in
contemplatione timore restrenat.
Anchora enim cordis est pondus timoris.
& plerumque fluctu cogitationum quat
tur. sed per discipline sue uincula reti
netur. neque hoc tempestas sue in qui
etudinis ad naufragium pertrahit. quia
indiuini amoris litore perfecta ca
ritas asstringit. Unde necesse est. ut quis

quis ad contemplationis studia perueniat.
semetipsum prius subtiliter interro
get quantum amat. Machina quippe
mentis est uis amoris. que hanc dum
per amundo extrahit in alia sustollit.
Prius quod discutiatur. si summa in quoniam
diligat. si diligens timeat. si nouit
incognita. aut amando comprehendere.
aut non comprehendens timendo uenerari.
In contemplatione & enim mentem
sua mori non excitat. temporis sui tempore
obscurat. si timor non aggrauat sensus
hanc per inania ad nebulam erroris le
uat. & cum clausa ei secretorum ianua
tardius aperit. ab eis longius ipsa sua per
sumptione repellit. quia utrumpe
appetit hoc quod non inueniens querit.
Sumque superba errore per ueritate precipit.
quo quasi intus gressum porrigit foras
tendit. Hinc est enim quod legem daturus
dominus in igne fumoque descendit. quia
& humiles per claritatem sue ostensionis
illuminat. & superborum oculis per calig
niam erroris obscurat. Prius quod mens
ab appetitu gratie temporalis atque ab
omni carnalis concupiscentie delec
tatione tergendam est. & tunc ad aciem
contemplationis erigenda. Unde &
cum lex accipit ipsam a monte perhibet.
ut uidelicet adhuc infirmę mentes
que terrena desiderant. considerare
sublimia non presumant. Unde & recte
dicitur. Si bestia tetigerit montem la
pidabit. Bestia & enim montem tangit.

cū mensuratiōabilib⁹ desideris
subdita. ad contemplatiōis altare eri-
git. Sed lapidib⁹ premit⁹. q̄a summa
n̄ sustinens ipsi sup̄ni ponderi ietib⁹
necat⁹. Qui q̄ culmen app̄hendere p̄
fectionis intunt⁹. cū contemplatiōis
artē tenere desiderant. p̄u se in cam-
po op̄is p̄exercitiū p̄bent. ut sollici-
te sciant si nulla tā p̄ximi mala irro-
gant. si irrogata equanimit̄ potant.
si obiecti bonis temporalib⁹ neq̄ quā-
mens leticia soluit⁹. si sub t̄ctis n̄ ni-
mio merore lauciat⁹. ac deinde p̄pe-
ndant sicū ad semetipsos introitus
redeunt. in eo q̄d sp̄aliarimant⁹ ne
q̄q̄m secū rerū corpaliū umbr̄s t̄ahit.
vl' fortasse t̄ctas manu discretiōis
ābigunt. si n̄ circūscriptū lūm̄ uide-
re cupientes cunctas circūscriptiōis
sue imagines dep̄munt. q̄ in eo q̄d
sup̄ se attingere appetunt. uincas
q̄d sunt. Vnde recte dicit⁹. Ingre-
di ēris in abundantia sepulchrū. Vir
q̄ppe p̄fectus sepulchrū in abundan-
tia ingredit⁹. quia p̄u actiue uite opa
cōgregat. q̄ post modū carnis sensū
p̄contemplatiōē mortuū huius mundo
fundit occultat. Vnde q̄ apte subdi-
tur. Sicut infertur aceruū t̄nci
int̄pore suo. Actiōis namq̄ tem-
pus p̄mū ē. contemplatiōis extre-
mū. Vnde nec ēē ē ut p̄fectus q̄sq̄
p̄u uirtutib⁹ mentē exerceat. atq̄
hanc p̄modū in horreū quietis con-

dat. Hinc ē enī q̄d is quē legio de-
monū dñō iubente dereliquit ad sal-
uatoris sui pedes cū discederent re-
sedet. uerba doct̄ne p̄cepit. q̄ legi-
one sua simul discedente cū saluti
auctore ēē concupiscit. s̄ tam ei
ipsa quē salutē contulit ueritas di-
cit. Reuertere p̄mū in domū tuā.
q̄ narra q̄mā t̄ fecerit d̄s. Sū enim
quālibet parū de diuina cogniti-
ōe p̄cipim⁹. redire ad humana tā
nolum⁹. q̄ p̄ximorū necessitatib⁹
onerari recusam⁹. qui etē contem-
platiōis querim⁹. nichilq̄ aliud nisi
hoc q̄d sine labore reficit amam⁹.
s̄ sanatos nos ad domū uerit̄ mittit.
narrat q̄ nob̄cū facta s̄t p̄cipit. ut
uidelicet p̄u mens desid̄et in ope.
q̄ post modū refici debeat p̄contem-
platiōē. Hinc ē q̄d iacob p̄rachē
seruiuit q̄ liā accepit. ei q̄ dicit⁹.
Nō ē consuetudinis in t̄ra n̄rā. ut mi-
norē ante tradam⁹ ad nuptiā quā
maiores. Rachel namq̄ uisum p̄n-
cipium. liā autē laboriosa dicitur.
Et quid p̄rachē n̄ contemplatiua. q̄d
p̄liam n̄ actiua uita signat⁹. In con-
templatiōe quippe p̄ncipiū q̄d d̄s ē
querit⁹. in op̄atione autē sub graui
necessitatis fasce laborat⁹. Vnde q̄ ta-
chel pulchra s̄. Sterilis. liā autē lippa ē
s̄ fecunda. q̄a nimirū mens cū con-
templandi oia appetit. plus uidet
s̄ minus filios generat. Sū v̄ ad labo-

re se p[re]dicationis dirigit. min[us]
uidet. s[ed] ampli[us] parit. Post h[ec] v[er]o cō
plexus ad trachele iacob p[er]uenit.
quia p[er]fectus quisq[ue] ante actiue
uite ad secunditate iungit[ur]. & p[er]
contemplatiue ad requie[m] copula
tur. Quia enī contemplatiua min[us]
quidē tempore. s[ed] mai[us] ē merito
q[uam] actiua. s[ed] eug[en]i[us] ubi[us] osten
dit. in quo due mulieres diuersa
egisse referunt. Maria quippe re
demptoris n[ost]ri uerba audiens ad
pedes illius residebat. martha autē
corporali[us] ministeriis insistebat.
Umq[ue] cont[ra] o[mn]iū marie martha q[ue]re
ret. audiuit. Martha martha solli
cita es & turbaris erga plurima. p[er]
ro unum ē necessariū. Maria opu
mā partē elegit. q[uod] n[on] auferet[ur] ab ea.
Quid enī p[er] maria que uerba d[omi]ni re
sident audiebat. n[on] contemplatiua
uita exp[re]mit. Quid p[er] martha exte
riorib[us] obsequiis occupatā. n[on] acti
ua signat. Sed marthe cura n[on] re
p[re]hendit. marie v[er]o etiā laudat. q[uia]
magna sunt actiue uite merita
s[ed] contemplatiue potiora. Vnde nec
unq[uam] auferri p[er] marie dicit[ur] q[uia]
actiue uite opa cū corpore t[em]p[or]e
unt. contemplatiue autē gaudia me
lius ex fine conualescunt. Q[uod] bene
ac breuit[er] ē hechiel p[ro]ph[et]a exp[re]mit.
cū uolantia animalia contemplat[ur]
at. Similitudo autē man[us] homi

nis subtus pennas eor[um] erat. Quid
enī p[er] pennas animalū n[on] contem
plationes possum dicere scōrū.
quib[us] ad summa t[em]p[or]e uolant. & ter
rena deserentes se in celestib[us] lib[er]at[ur].
Quid p[er] manus n[on] opatione[m] ~~non opatione~~
accipimus. quia cū in p[re]senti se di
latant amore. bona que p[ro]ualeant etiā
corporalit[er] administrant. S[ed] man[us]
eor[um] sub pennis sunt. quia actioni
sue opa uirtute contemplationi uin
cunt. Potest etiā p[er] sepulcrū n[on] solu[m]
in hac uita n[ost]ra contemplatio s[ed] que
etne & uite retributionis intelli
gi. inq[ui]t tantū uetus quiescit. q[uon]i
tū in nob[is] corruptionis uita p[er]fec
tus necat. In abundantia q[ue] sepul
chrū ingredit[ur]. quia post conges
ta uite p[re]sentis opa. mutabilitati
sue plene mortuus in secreto ueri
luminis occubat. Vnde p[er] psalmis
tā dicit[ur]. Abscondes eos in abscon
dito uultus tui a cont[ra]batione ho
minū. Quod bene etiā cōparatio ad
uincta cōmendat cū subdit. frum
tū quippe in segete sole tangitur.
quia in hac uita humana anima
respectu sup[er]ni luminis illustrat[ur].
pluuia accipit. q[uia] uer[bi] trans eloq[ui]o
pinguescit. uento concutit[ur]. q[uia]
tēptationib[us] exercetur. & secū cre
scentes paleas p[er]tat. quia neq[ue] ore
cont[ra] se cotidie uitā peccatiū
tolerat atq[ue] ad arē deductū t[em]p[or]e

h[ic] sic infert[ur] actiui u[er]o tempore suo.

rationis pōdere p̄mit. ut apale
 arū conexione soluat. quia mens
 nra celesti discipline supposita.
 dū correctionis flagella p̄cipit.
 a societate carnalium mundi re-
 cedit. & relictis paleis ad horreum
 reducit. q̄a foris remanentib⁹ rep-
 bus electa anima ad sup̄na mansionū
 gaudia et̄na subleuat. Bene ḡ dici-
 tur ingrediens in abundantia se
 pulchrū. sicut infert⁹ acer uī tici
 in tempore suo. quia dū post afflic-
 tionē iusti p̄ma parte celestis inue-
 niunt. quasi post p̄suras ad horre-
 um ḡna deferunt. & in alieno q̄dē
 tēpore p̄secutiones sentiunt. s; in
 suo a p̄secutione requiescunt. Nec
 us quippe tempus alienū ē utra
 p̄sens. Vnde & quib⁹dā adhuc in-
 fidelib⁹ ueritas dicit. temp⁹ meū n̄
 dum uenit. temp⁹ aut̄ ur̄m semp̄ ē
 paratū. & rursum. hec ē hora ur̄a
 & potestas tenebrarū. Sepulchrū ḡ
 ut tempore suo sicut frum̄ti acer-
 uus ingredit⁹. quia ille et̄na requi-
 em p̄cipit. qui p̄us hic ut ab exu-
 endis paleis liber sit discipline p̄s-
 suras sentit. Cū phāb⁹ q̄ quia & in lo-
 cutionis sue serie. tabnaculum. li-
 pides. bestias. semen. herbasq; se-
 pulcrūq; nominauit. q̄d n̄ hec
 iuxta litterā dixerit ipse innuit.
 qui post cuncta ilico subiunxit.
 Ecce hoc ut inuestigauim⁹ ita est.

liquet p̄fecto q̄d in his ubi nichil
 ab eo iuxta sup̄ficiē dicit⁹. quia ni-
 mirū n̄ ante faciē iacet q̄d inuesti-
 gat⁹. Qui ḡ hec inuestigasse se indi-
 cat. quia in uerbis exteriorib⁹ inte-
 riora quesierit demonstrat. Sed
 post cuncta ad stulticiā iactante
 puenit. qui p̄tinus subdit. Quod
 p. m. auditū mente p̄icta. Quanta libet
 doctrina mens polleat. grauis eius
 impria. uelle docere meliorem.
 Vnde & ab ea que ab amicis recte p̄-
 lata sunt. ab im̄no arbitrio n̄ recte
 iudicant⁹. In eo namq; uim sue
 rectitudinis amittunt. quo audi-
 tori n̄ congruunt. quia & medica-
 mina uires p̄dunt. cū sanis men-
 bris apponunt⁹. In om̄i ḡ q̄d dicit⁹
 nec ē ē. ut causā. temp⁹. & p̄sona
 penset⁹. si uerba sententie ueritas
 roborat. si hanc temp⁹ congruū
 postulat. si & ueritatē sententie
 & congruentiā temporis p̄sonē
 qualitas n̄ impugnet. Sue enim
 laudabilit⁹ sp̄icula emittit. qui
 p̄us hostē qm̄ feriat conspicit. Ma-
 le namq; arcus ualidi cœnua sub-
 igit⁹. qui sagittā fertit dirigens ci-
 uem f̄ r i t. *Explicit liber vi.*

Incipit hystoria libri Septimi.

Respondens aut̄ iob dix. Vtinā appen-
 derent⁹ peccā mea quib⁹ uam merui
 calamitas qm̄ patior in statua. Si harena ma-
 ris hec graui⁹ appareret. unde & v̄ba mea

dolore sunt plena. q̄a sagitte dñi in me s̄t
quax̄ indignatio ebibit sp̄m meū. & t̄ore
dñi militat cont̄ me. Numquid rugiet
onager cū habuerit herbā. aut mugiet
bos cū ante p̄sepe plenū steterit. Aut pot̄
comedi insulsū. q̄d n̄ ē sale cōditū. Aut
potest aliq̄s gustare. q̄d gustatū affert
mōrē. Anime enī esuriem. & amara dul
cia eē uident̄. Que p̄st tangē nolebat
aīa mea. n̄ p̄ angustia cibi mei f̄t. Q̄s det
ut ueniat peticio mea. & q̄d expecto t̄bu
at in d̄s. & q̄ cepit ip̄se me n̄ t̄at. Soluat ma
manū suā & succidat me. & hec in s̄t conso
latio. ut affligens me dolore n̄ parcat. nec
cont̄ dicā sermonib⁹ s̄c̄i. Jue ē enī f̄ctitu
do mea ut sustineā. aut q̄s finī m̄s ut pati
ent̄ agam. nec f̄ctitudo lapidū f̄ctitudo
mea. nec caro mea enea ē. Ecce n̄ ē auxiliū
in in me. & necessarij q̄q; mei recesser̄t a me
Aīa ē aīa mea. & iustitio dñi mei me d̄sp̄x̄
Qui tollit ab amico suo inuām. timorē dñi de
relinq̄t. f̄s nū p̄t̄ier̄t me. s̄c̄i t̄orē qui
raptim t̄is̄t in euallib⁹. Qui ment̄ priuā
irruet s̄c̄i eo n̄ x̄. t̄pore q̄ fuerunt dissipati
p̄ib̄t. & ut in caluerit sol soluent̄ de loco suo.
Inuoluit̄ f̄t sem̄te gressuū eoy. ambulab̄t
in uacuū & p̄ibunt. Considerate sem̄tā
theman. t̄nā s̄ba. & expectate paulisp̄.
Confusi s̄t q̄a sp̄au. Vener̄t q̄q; usq; ad me
& pudore coopt̄ f̄t. Nūc uenisti. & in uis̄n
tes plagā meā timetis. nūq̄d dixi aff̄er
te in & de s̄ba ur̄a donare in. l̄ libate
me de manu hosti. & de manu robuſtoy
eruite me. docete me. & ego tacebo. & si q̄d

forte ignorauī instruite me. q̄re de t̄ax
istis sermonib⁹ ueritatē. cū euob⁹ null⁹ sit
qui possit arguere me. Ad increpandu
tantū eloq̄a cōtinuatis. & inuentū v̄ba p̄
ferat. Sup̄ pupillo irruat. & subitē n̄ t̄i
mum amicu ur̄m. Veruntam̄ q̄ de cepisti
explete. p̄bete aurē & uidete an in t̄iar
Explicit hystoria. Incipit liber

Septimus.

VO

RVN

DA

MENTES.

plus flagella qm conuicia
cruciant. quorunda v plu
conuicia qm flagella casti
gant. Nam sepe cum cont̄ nos qui
buslibet penis durius tormenta
uerboy seuunt. cūq; nos ad defen
sionē erigunt. in impatientia ster
nunt. Vnde beato iob ne de eē t̄p
tatio ulla potuisset. n̄ solū hunc fla
gella de sup̄ ferunt. s̄ ḡuora pla
gis amicoy colloquia affligunt.
ut s̄c̄i uir̄i animā hunc inde pulsa
ta ad motū iracundie elationisq;
erūmpet. & q̄c̄q̄d mundū uixerat
p̄ contumacia sup̄be locutionis in
quinaret. Sed tactus plagis gr̄as
r̄tulit. l̄ accessit uerbis rectare

spondit. & percussus innotescit. qm
pminimo salutē carnis habuerit
loquens indicat. qm sapiens tace-
bat. Sed quedā eius ūbis admixta
sunt que aput humana iudicia
patientie lūmīe tūscire uideant.
que nos uere intelligim si supni
sententiā iudicis in eoy examinati-
one pensemus. Ipse quippe beatū
iob & prius cont aduersariū pū-
lit dicens. Vidisti seruū meū iob qd
n̄ sit ei similis sup terrā. uir simp-
lex & rectus & timens dñm. & rece-
dens a malo. Ipse post p̄bationem
amicos redarguit dicens. Non es-
tis locuti corā me rectū. sicut ser-
uus m̄s iob. Restat q̄ ut cū mens
in beati iob sermonib' fluctuat. eoy
pondus ex eius dē historie initio
ac fine ppendat. Ab initio enī iu-
dice nec casurus laudari potuit.
nec lapsus p̄ferri. Sūgit in ambigui-
tatis tempestate dephensi. p̄ma
huius historie & postrema conspi-
cui. nauis cordis consideratio
nū sue funib' quasi aprōra & pup-
pi restīgit. ne in erroris saxa per-
ducat. Nullis ḡ ignorantie nr̄e
p̄cellis obrūmur. si tñquillum
supne sententię litus tenemus.
Ecce enī dicit. quod q̄stione n̄ mo-
dica lectoris animū moueat. Sed
quis hoc n̄ rectū dicere audeat.
qd̄ in dī auribus rectum sonat.

Utinam appenderent peccata mea
quib' uam merui. & calamitas qm
patior inflatēra. quasi harena ma-
ris hec grauior appareret. Qs al-
statēre nomine n̄ dī & hominū
mediator exp̄mit. qui ad pensan-
dū uite nr̄e meritū uenit. ac se-
cū simul iusticiā & misericordiā
detulit. s; misericordię lance p̄ponde-
rans culpas nr̄as parcendo leuigant.
In manu & enī pat̄s q̄ si statēra muri
libramus factus hunc in se calami-
tatē nr̄am. & illinc peccata suspen-
dit. s; grauius p̄ponderis calami-
tē moriendo innotuit. & aput
misericordiā suā leue ēē peccatū re-
laxando monstrauit. Ergo pue-
rā penitentiā. qm uis multa & gra-
uissima peccata sint. p̄miam dī
facile relaxant. & aput miām
suā leue ēē peccatū relaxatum
monstrauit. qui hoc p̄mo gr̄e con-
tulit. quia penā nr̄am nobis cog-
noscibile fecit. Homo namq; ad con-
templandū auctore conditus. sed
exigentib' meritis ab initio gau-
diis delectus. in erupnā corrupti-
onis ruens. cecitate exiliū sustines
culpe sue tolerabat & nesciebat.
ita ut exiliū patam crederet. & sic
sub corruptionis pondere q̄sim
salutis libertate gauderet. sed is quē
uitus homo reliquerat. assumpta
cane foris apparuit d̄s. cūq; se ex

terius p̄buit. expulsū foras homi-
nem ad interiora reuocauit. ut iam
dampna sua uideat. iam penā sue
cecitatis ingemiscat. Calamitas q̄
hominis instatera grauis apparuit.
quia malū quod p̄tulit. n̄ nisi in p̄-
sentia redemptoris agnouit. Lucē
quippe nesciens. dāpnationis sue
tenebras uoluptuose tolerabat. q̄
postq̄m uidit qd̄ diligeret. intel-
lexit etiam qd̄ doleret. & graue
sensit quod p̄tulit. quia dulce
innotuit qd̄ amisit. Vir q̄ sc̄s col-
loquentis amici sententiis a clau-
stris silentiū excussus & p̄phicis p̄-
affluentia repletus. dicat sua di-
cat humani generis uoce. utinā
appenderentur peccata mea q̄b̄
nam merui. & calamitas q̄m pa-
nor instatera. quasi harena maris
hec grauis appareret. Ac si apte
diceret. Dāpnationis nr̄e malū
leue credit. quia nec dū redempto-
ris cognita equitate pensatur.
Si utinā ueniat. & erūpnā tantū ex-
iliū m̄e sue lance suspendat. & qd̄
post exiliū requirā edoceat.
Si enī innotescit qd̄ amisim. graue
ē insinuat qd̄ toleram. Bene aut̄
hec eadē p̄gnationi nr̄a calamitā
maris harene cōparat. Harena &
enī maris undas estu exterius im-
pellit. quia & delinquens homo
quō tēptationū fluctus mobili p̄-

125
tulit. ext̄ se ab intus exiit.
Magni aut̄ harene maris ē ponderis.
s; calamitas homini harene ma-
ris grauior dicit. quia dura suis
se plena pena ostendit. dum p̄-
misericordē iudicē culpa leui-
gata ē agnoscit. Et quia q̄s q̄s
grām redemptoris agnoscit. q̄s
quis rēditum ad patam diligit
eruditus sub pondere p̄gnati-
onis gemit. post statere deside-
rium subiungit. Vnde & ūba mea
dolore s̄ plena. Qui p̄gnationē
p̄ patā diligit. dolere etiā int̄ dolo-
res nescit. Iusti aut̄ uerba dolore
sunt plena. quia quo usq; p̄sentia
tolerat. ad aliud loq̄ndo suspirat.
Om̄e quod peccans p̄tulit conspi-
cit. atq; ut ad statū beatitudinis
redeat. sollicite iudicia quib; affli-
git̄ pensat. Vnde & subdit. Quia
sagitte dñi in me sunt. Sagittarū
quippe nomine aliquādo p̄dicatio
nū uerba. aliquādo animadūisionis
sententię designant. Predicatio
nis namq; eloquia sagittis expri-
munt. in eo qd̄ uicia ferunt. ma-
le uiuentiū corda tñsfigunt. De
his sagittis ueniente redemptore
dicitur. Sagitte tue acutę poten-
tissime. ppli sub te cadent in corde.
De quo & ysaias dicit. Mittā ex eis q̄ saluati
sanati fuerint ad gentes in mari. in
affricā. in libiā. tenentes sagittam

ss ss
D. M.

initaliam. in grecia. Et rursum sa-
gittis animaduersionis percussio de-
signat. sicut ioas regi pheliseum
dicit. Jace sagittam. Quo iacente
ait. Percuties syria. donec consumas
eam. Vir g'scs quia pugnationis sue
erumpna respicit. quia sub percussi-
onibus dñice animaduersionis inge-
misce. dicat. Unde & uerba mea
dolore sunt plena. quia sagitte
dñi in me st. Ac si apte diceret. Ego
in exilii dāpnatione nō gaudeo. s;
sub iudicio positus doleo quia uim
percussionis agnosco. Pleriq; aut st
quos tormenta cruciant. s; nē men-
dant. Quo cont' apte subiungitur.
Quaz indignatio ebibit spm meū.
Quidenū ē spē hominū. nisi spē elā-
tionis. Sagitte aut dñi spm hominū
ebibunt. cum sup'ne animaduersio-
nis ebibunt sententię afflictā men-
tē ab elatione cōpescunt. Sagitte
dñi spm hominū ebibunt. quia ex-
terioribus intemū int'or sus trahunt.
Hoc namq; potatus dauid spū fuerat
cū dicebat in deficiendo in me spm
meū. & tu cognouisti sentias meas.
& rursum. negaui consolari animā
meā. mem' fui dī & delectatus sū
& exercitatus sum. & defecit pau-
lus spē m's. Sagittarū g' indigna-
tio iusti spm ebibit. quia sup'ne
sententię elatos q'sq; in peccatis
inueniunt dū uulnerant in mu-

tant. ut duriciā tñs fixa mens de-
siderat. atq; ex salutarifero uulnere
sanguis confessionis currat. Pen-
sant namq; unde quo lapsi sunt.
pensant a q'ma beatitudine. ad q'
corruptionis sue tormenta ceci-
derunt. & nō solum gemunt in hi-
que sustinent. s; in sup' metuunt.
hoc quod differtus uidet delinquē-
tibus de gehenne ignib' minatur.
Unde & recte subiungit. Et terrores
militant cont' me. Iustorū mens
nō solum p'pendit quod tolerat. sed
etiam ^{uideret} quod restat. uidet qualia in
hac uita patitur. inuenit ne post
hanc g'uiora patiat. lūget quia
in huius cecitati exilio a paradysi
gaudio cecidit. timet ne cū exi-
lium relinquitur. mors et'na subse-
quat. Jam g' sententiā tolerat in
pena. s; minas adhuc uenturi iu-
dicis formidat exculpa. Hinc psal-
mista ait. In me p'tiserunt ire tue.
& terrores tui cont'bauerunt me. Intm
quippe iudicis postq'm ire p'tise-
unt. etiam terrores cont'bant. quia
iam aliud de dāpnatione patim. &
adhuc aliud de et'na ultione formi-
damus. Vir g'scs p'pendens mala
que tolerat dicat. sagitte dñi in me
st. quaz indignatio ebibit spm
meū. s; grauiora in p'petuū metues
adiungat. & terrores militant cont'
me. Ac si apte diceret. Percussus

quidē de p̄sentibus doleo. s; in hoc dolore sit grauius. quia & in pena positū. adhuc supplicia et̄na p̄mēco. **et̄.** Sed quia iam statere int̄uentū desiderat. iam mala in quib; humana genus cecidit pensat. q̄muis in gentili natione positū. munere tamen p̄phici sp̄u plenus. quo ardore redemptoris aduentū. v̄l gentilitas. v̄l iudea sciat. uerbis sequentib; demonstrat dicens. Numquid rugiet onager. cū habuerit herbam. aut mugiet bos cū ante p̄sepe plenū steterit. Quid namq; p̄ onagrū idē agreste asinū nisi gentilis ip̄s designat. quē sic natura extra stabula discipline edidit. ita uagus in uoluptatū suarū campo p̄mansit. Quid p̄ bouē n̄ plebs iudaica signat. quē iugo dñationi sup̄ne subposita. ad spem p̄sēto colligens. p̄ceda quē ualuit uomerē legis t̄xit. Sed beati iob uita attestante cognoscim; ut expectasse redemptoris aduentū multo etiam ex gentib; credam; & nascente dñō. symeone in sp̄u in templū ueniente didicim;. q̄nto desiderio ex plebe isrl̄tica scī uiri incarnationis eius mysteriū uidere cupierit. **V**nde & p̄eundē redēptorē discipulis dicitur. Multi iusti dico uobis & p̄phie desiderauerit uidere quē uidetis. & n̄ uiderit. Herba ḡ onager.

gr̄i. & fenū bonis ē. hec ipsa mediatoris incarnatio. p̄ q̄m simul ipsa gentilitas & iudea faciat. Quia enim p̄ p̄phiam dicit. om̄is caro fenū. uniuersitatis condit̄ ex nr̄a substantia carnē sumens fenū fieri uoluit. ne nr̄a in p̄petuū fenū caro remaneret. Tunc ḡ onager herbam inuenit. cū gentilib; p̄p̄ls gr̄am diuine incarnationi acceptit. Tunc bos uacuū p̄sepe n̄ habuit. cū plebi iudaice eius carnē lex exhibuit. quē diu expectans p̄phauit. Vnde & natū dñs in p̄sepe ponit. ut uidelicet signet quia scā animalia q̄ ieiūna diu apuit legē inuenta sunt. incarnationis eius seno faciant. Presēpe enim natus impleuit. q̄ cibum semet ip̄sū mentib; mortaliū p̄buit dicens. Qui comedit carnem meā & bibit sanguinē meū. in me manet & ego in eo. Sed quia diu & electorū gentiliū uota dilatast & ex hebraico p̄plo scī quiq; longo tempore redemptionē suā expectando gemuerit. beatus iob bene p̄phetia mysteria emanans ex utraq; natione causas afflictionis insinuat dicens. Numquid rugiet onager cū habuerit herbā. aut mugiet bos cū ante p̄sepe plenum steterit. Ac si apte dicat. Idcirco gentilitas genuit. q̄a eā nec dū

redemptoris sui reficit. atq; idō
iud ee mugitus dilatat. quāle
gem tenens. s; legis auctore ui
dens. stans ante presēpe ieiunat.
Que nimirū lex quia ante media
toris aduentū neq; qm spālter
s; carnalit tenebatur. recte sub
iungit. Aut poterit comedi in
sulsū qd nēst sale conditū. In
lege salūtere. ē uirtus intellēg
entie occulte. Quisquis g obsequis
carnalib; intentus. hanc intellige
re spālter noluit. quid aliud quid
qm insulsū comedit. Sed hoc inci
bo sal cognita ueritas misit. cū
latere in lege sapore occulte in
telligētie docuit dicens. si crede
retis moysi forsitan & credere
tis de me enī ille sc̄psit. & rursum.
habete sal in uob. & pacē ut uos.
Sed quia ante mediatoris aduen
tū indea legē carnalit tenuit. p
ceptis ei dura iubentib; gentilitā
subdi recusauit. insulsū g cibū co
medere noluit. q; p usq; in sp̄e condi
mentū acciper seruare ymilitē
expauit. Quisnamq; gentiliū hoc
qd illis p̄cipit ferret. filioy car
nes p obsequio religionis inc̄de
re. uerboz culpā morte resēcare.
Vnde bene adhuc subdit. Aut gus
tare aliquis potest. qd gustatum
affert mortem. Lex namq; carna
lit de gustata mortē detulit. qā

cōmissa delinquentiū dura anī
adūsiōne distinxit. mortē detu
lit. quia & p p̄ceptū culpā innoty
it. & hanc p grām n̄ deleuit. paulo
attestante qui ait. nichil ad p̄fec
tum adduxit lex. & rursum. lex qui
de scā. & mandatū sc̄m & iustū &
bonū. & paulo p. peccatū ut appa
reat peccatū p bonū in opatū est
mortē. Ad xpm v conuersi gentili
tas. qā huc sonare p̄ba legis intel
ligit. angustata. desideris sui
eum quē uehementē diligit. inter
p̄cepta carnalia spālter requirit.
Vnde & ex uoce mox ecclē p pphie
sp̄m subdit. Que p̄st tangere no
lebat anima mea. nūc p̄ angustia
cibi mei sunt. Valde namq; uer
torē labit. qui beati iob uerba
ad solam platā hystoriā suspiciat.
Vt enim sc̄s & tot editoris sui p̄co
niis laudatū. qd magnū vl' poti
quid uerū diceret. si insulsū cibū
comedi n̄ posse dixisset. Aut q; ei
esui mortifera alimēta obtulerat.
ut subiungat. aut aliq; potest gu
stare qd gustatū affert mortem.
Que si de amicoy colloquiis dicta
sentim. ab intellectu hoc semen
tia subiuncta cōpescimur qāt.
Que p̄st tangere nolebat anima mea.
nunc p̄ angustia cibi mei sūt. Absit
enī ne uir sc̄s in status sui incolō
mitate constitut amicoy suoy ali

quando dicta despexit. qui sicut ip
so attestante didicimus & serui hu
milis sunt. Verba g' eius amysterii
nuacant. que sicut ex fine hysto
rie discimus & utinu' ab it' laudat.
Que neq' q'm etiā cū tanta ueneratio
ne usq' ad mundi extremam decurre
ret. sunt intellectum mystico graua nō
fuisse. Beatus g' iob quia mbrū ē
scē ecclē eius etiā ex uoce loquat'
dicens. que p'ustangere nolebat
anima mea. nunc p'angustia cibi
mei sūt. quia nimirū amoris sui est
bus anxia. cibū sc'pturē ueteris
conu'sa gentilitas esurit quē du
dū supba despexit. Que tamen et
iudee uocibus congruunt. si pau
lo consideranti' differant. Ipsa
quippe ex eruditione legis exu
us dī cognitione sal habuit. & cum
cū gentes nālūt q'm ut animalia
bruta despexit. S; quia societate
gentiliū ad semetipsā recipere p'
ceptis legis erudita contēpserat.
quid aliud q'm insulsū cibū sū
mere fastidiebat. Diuina quippe
sententia p'posita morte uetue
rat. ne plebs isrl'ica fedus cū ali
enigenis iungeret. & uitā scē re
ligionis inquinaret. Vnde & sub
ditur. Aut gustare aliquis potest.
qd' gustatū affert mortē. S; quia
ad redeptoris fidē hec eadē iudea
ex electorū parte conuersa ē. lucē

q'm cognouerat p'dicare p'scō aplōs
sue plis infidelib' satagebat. enī
aut p'dicationis obsequiū hebreorū
supbia rēpult. Vnde mox ad col
lectionē gentiū exortationi sue
uerba de clinauit. sicut & p' eos dē
aplōs dicit. Vobis oportebat p'mū
loqui uerbum dī. s; quia repulisti
illud. & indignos uos iudicastis
eternę uite. ecce conu'tim' ad gentē.
Vnde hoc loco apte subiungitur.
Que p'ustangere nolebat anima mea.
nunc p'angustia cibi mei sunt. Iu
dea quippe gentiliū uitā dedigna
rata. eam dudū q'si tangere nolu
it. cuius societate recipere spreuit.
s; ad redeptoris grām uenien' ab
isrl'icis infidelib' repulsa cū p'
scōs aplōs ad collectionē se gentiū
dilatāt. quasi hoc in cibo esuriens
accipit. quod indigne p'ustastidi
olā despexit. Predicationis enim
sue angustias p'tulit. que apud he
breō despici q'd loquebat' uidit.
s; p'angustia cibos q's dudū contēp
serat comedit. que repulsa iudeorū
duricia. gentiles suscipe p'p'tos q's
despexerat concupuit. Quia g' hec
figuralit' diximus. restat nunc
moralit' inquiramus. Vir sēs redēp
toris aduentū substatere appellati
one desiderans. dū se p'eloquium
apit. nos ad uiuendi studiū erudit.
dum sua narrat quedā nrā indicat.

dū de se que recognoscant in sinu
at. nos ad spem trepidos infirmosq;
confirmat. Jam quippe p̄fide me-
diatoris uiuimus. & tamen adhuc
p̄expurgatione uitioꝝ dura animi
adūſionis intime flagella sustine-
mus. Vnde & post statere desiderij
subdit. Quia sagitte dñi in me sūt.
quarū indignatio ēbibit sp̄m meū.
Sed ecce ut sup̄ius dictū ē. & diuine
correctionis p̄cussione configimur.
& tam adhuc illud grauius est qd
de t̄rore uenturi iudicis exetna
animadūſione formidamus. Vnde
& prius subinfertur. **T**errores
militant cont̄ me. Debet tamen
ametu & dolore animus exēci.
& ad sola et̄ne pat̄e desideria ex-
tendi. Tunc enim nobilitatē nr̄e
regenerationis ostendimus. si eū
ut pat̄e diligimus. quē nunc ser-
uili mente ut dñm formidamus.
Vnde p̄ paulū dicit. Non accepis-
tis sp̄m seruitutis t̄erū ut timore.
s; accepistis sp̄m adoptionis filioꝝ
in q̄ clamamus abba pat̄. Pondus
itaq; formidinis mentis electi post-
ponat. in uirtute amoris se exer-
ceat. renouationi sue dignitatē
desideret. ad conditoris sui specie
anhēlet. quē quousq; conspiciere
n̄ ualet. et̄nitatē eius necesse ē. id est
intimū cibum suū esuriens expec-
tet. Vnde & ap̄t̄ subdit. Quinqd

rūget onager. cū habuerit herba.
aut mugiet bos cū ante p̄sepe ple-
nū steterit. Qui alij onagri appel-
latione signati sūt. nisi hi qui in
campo fidi constituti nulli loris
officio ligant. v̄l quos bouis signi-
ficatio exp̄mit. nisi hos quō int̄a
scām ecclām ad p̄dicationis officij
suscepti ordinis iugū p̄mit. Her-
ba v̄ onagri & pabulū bouis ē. in
et̄na refectio ppli fidelis. Alii nāq;
more bouis int̄a ecclām suscepti
officiū loris tenent. alij more ona-
gri sacri ordinis stabula nesciunt
& in campo p̄pe uoluptatis degit.
Sed cum quis ex uita sc̄lari int̄ne
uisionis desiderio estuat. dū re-
fectionis intime pabulū concu-
piscit. cū ieiunū se se in p̄gnatio-
nis huius cecitate considerans q̄b
ualet fletib; reficit. quasi herba
n̄ inueniens ^{onager} rūgit. Alius quoq;
necessitatē suscepti ordinis tole-
rat. in labore p̄dicationis exsu-
dat. p̄et̄nā iam contēplationē
refici appetit. s; quia redemptori
sui specie nec dū conspiciat. quasi
bos ad p̄sepe uacuum ligatus gemit.
Quia enī longe ab int̄na sapientia
positi et̄ne hereditatis uiridita-
tē n̄ cernimus. uelut bruta ani-
malia ad desiderata herba ieiuna-
mus. De qua nimirū herba redēp-
toris uoce dicit. E me si quis in

trivertit saluabitur. & ingredietur
 & egredietur & pascua inueniet.
Sed plerumque quod est amantibus grauius
 solet. sanctis bonorum studiis malorum
 uita contra dicitur. & cum mens ad cele-
 ste desiderium rapitur. bene incep-
 ta intentio interrupta per studi-
 orum uerbis ac moribus reuerberat.
 ita ut que iam per contemplationis
 animum ad summa euoluauerat
 ad expugnanda prauorum stulti-
 cia sese in infimis contra certami-
 na accingat. Unde & subditur.
Aut comedi poterit insulsu. quod
 non est sale conditum. Verba quippe
 moresque carnalium se quasi cibum
 nostris mentibus ingerunt. ut inde
 lectionis uentre uerba rapiantur.
 Sed electus quisque insulsu
 non comedit. quia prauorum dicta
 factaque diuidicans ab ore cordis
 repellit. Paulus ad eum mentium
 inferri insulsa prohibuit. cum disci-
 pulis dixit. Sermo uir semper in
 gratia sale sit conditus. Et per salmis-
 te quoque uerba reproborum in corde
 ore insulsa sapuerunt. cum dicebat.
Harrauerunt in iniqui fabulatione.
 si non ut lex tua domine. Sepe autem uer-
 ba carnalium dum se impetune
 nostris auribus ingerunt. in corde
 bellum temptationis gignunt. &
 quoniam uis hec & ratio respuat. & lin-
 gua reprehendat. cum labore tam

uincit. intus quod foris cum auctori-
 tate indicat. Unde necesse est. ut
 nec ad aures ueniat. quod mens
 agitationis aditu uigilans re-
 pellat. Scilicet qui uiri cum eternitatis de-
 sideriis anhelant. tantam altitu-
 dinem uite se subleuant. ut au-
 dire iam que mundi sunt. nem-
 que sicut deperit mens pondere solu-
 dant. Valde namque insolens. Se-
 atque intolerabile estimant. ratis
 quicquid illud non sonat. quod intus amant.
Sed sepe mens iam per desiderium
 ad sublimia rapitur. iam funditur
 ad stulta terrenorum hominum locutio-
 ne separat. nec tamen adhuc pa-
 more ueritatis ad preferendos pre-
 sentis uite cruciatus accenditur.
 iam superna appetit. iam in infimi-
 stulta contempnit. sed nec dum se ad
 preferende ad ueritatis tolerantiam
 dirigit. Unde & subdit. Aut potest
 gustare aliquis. quod gustatum affert
 moerem. Durum quippe est appetere
 quod cruciat. sequi quod uitam fugat.
Sed plerumque mens iusti ad tantum se vir-
 tutis culmen extendit. ut & apud
 se in interne rationis arce persisteat. &
 quoniam foris stulticia tolerando
 conuertat. Quos enim ad fortia tra-
 here nitamur. necesse est ut infirma
 toleremus. quia nec iacentem erigit
 nisi qui status sui rectitudinem per com-
 passionem flectit. Sum vix aliene in

infirmi tati cōpati m̃. ualentiu
aña roboram̃. ut amore futuroꝝ
mens ad p̃sentia adũsa se p̃parat.
& cruciatus corporis. quo t̃mebat
expectet. Ductis namq; desiderii
celestib' angustat'. cumq; et̃ne pa
m̃. ite q̃nta sit dulcedo conside
sube rat. p̃ea p̃sentis uite amaritu
quax dines ardent̃ amat. Vnde
Sed ex post insulsi cibi fastidium
cor̃ post impossibile mortis gus
tum. recte sub iungit. Que p̃us
tangere nolebat anima mea. nūc
p̃angustia cibi mei sunt. Meñ enī
iusti p̃ficiens. que p̃us dū sola p̃pa
curaret. ferre aliena fastidiebat.
que munū alienis cōpatiens con
ualescere cont̃ aduersā ñ poterat.
cū ad toleranda p̃ximi infirma se
attrahit. ad aduersā toleranda con
ualescit. ita ut p̃ amore ueritatis
p̃sentis uite cruciatus tanto post
fortis appetit. q̃nto p̃us infirma su
giebat. Inclinatione namq; sua
erigit'. attractione tendit'. com
passione roborat'. cūq; se in amore
p̃ximi dilatat. q̃si ex meditatione
colligit. q̃nta firmitudine in aucto
rē surgat. Lascia nāq; que nos ad
vinū cōpassionis humiliat. altius
in culmine contēplationi leuat.
& multiplicata iā maiorib' deside
riis estuat. iam puenire ad uitam
sp̃e etiam p̃ cruciatus corporis anhe

lat. Quos q̃ p̃us tangere nolebat.
hos p̃sentis uite cruciatus tantū
post fortis p̃angustia cōmedit. qui
p̃ desideria sua uix capiens. & ipsa
quas dudū timuerat. iam p̃ amore
celestis pat̃e penas amat. Si enim
mens in dñm forti intentione diri
git'. quicqd s̃ in hac uita amarū
sit dulce estimat. om̃e q̃d affligit.
requiē putat. t̃nsire & mortē appe
rit. ut optinere uitā plenius pos
sit. funditus in inis extingui de
siderat. quo uerū summa conscen
dat. Sed hec de cuiuslibet iustiam
mo. hec de beati iob mente memi
or. ñ ipse subiungat. Quis det ut
ueniat peticio mea. & q̃d expecto t̃buat.
m̃ dñs. & qui cepit ipse me cōterat.
soluat manū suā & succidat me. &
hec sit in cōsolatio ut affligent me
dolore ñ parcat. S; fortasse hec p̃ con
tumacia expetit. fortasse in eo q̃d
se p̃fecte extingui desiderat in iu
sticia ferientis accusat. Absit hoc.
nam q̃ mente id expetit. uerbis se
quentib' demonstrat dicens. Nec
cont̃ dicā sermonib' sc̃i. Nequaquā
q̃ de iusticia peccantis murmu
rat. qui p̃cussorē suū & uitā uerba
sc̃m uocat. Sciendū ṽ est. quia ali
q̃ndo nos adũsarui. aliquādo aut
cōterit d̃s. Ex cōteione autē ad
uersariū a uirtute deficiū. p̃ con
teione ṽ dñi fracti a uicis in uirtu

te roboram. Hanc contione ppha
conspexerat. cum dicebat. Reges
eos in iurga ferrea. & tanqm uas
figuli conteres eos. In iurga nos
dñs regit. & conterit. quia dispen
sationis sue forti rectitudine cū
nos interius reficit. exterius affligit.
Nam quos uirtute carni humiliat.
intentione sp̄s exaltat. Vnde & hec
eadē conticio figuli uasi cōparatur.
sicut & p paulū dicit. Habemus the
aurū istū in uasis fictilib. Qui simul
contione & regumen exprimesant.
Licet is qui foris est n̄r homo corrū
patur. tam is qui intus ē renouat
de die in diē. Sc̄s ḡ uir qui app
pinquare dō etiā p flagella desi
derat. p sp̄m humilitatis dicat.
Qui cepit ipse me conterat. Pierūq;
D. a. enī uiciorū contione in nobis
agere dñs inchoat. s̄ cū mens ex
ipso exordio pfectus extollit. cūq;
se iam q̄si de uirtutib' erigit. seu
enti cont̄ se adūsario aditū pan
dit. q̄ cōdisintina peneris omē
qd in eodē studio bone inchoati
onis inuenerit confringit. tan
toq; se uehementius in eius confra
ctione se exhibet. q̄nto & graui
q̄a v̄l admodicū fuerat pectus
dolet. Vnde teste euglō uoce ueri
tatis ad neglectā domū conscien
tie. sp̄s in mundus q̄ solus exiit. cū
D. a. sp̄ibus septē redit. Ne q̄ post diui

ne correptionis exordia. antiquū
hostis surripiat. atq; a uirtute con
fractionis ad confractionē trahat.
sc̄s uir congrue exorat dicens. Qui
cepit. ipse me conterat. Ac si apte
dicit. Hoc quod in me exorsus est
p̄ficere feriendo n̄ desinat. ne me
desertū adūsario ad contionem
tradat. Vnde & apte subdit. Soluat
manum suam & succidat me. Se
pe namq; fiducia longe p̄sp̄ritatis
inflati in quodā statu elationis eri
gimur. cūq; nos extolli conditū
conspicit. s̄ amorē suū erga nos p
uerbera n̄ exerceat. quasi ad ferien
dā n̄ā uicia manū ligatā tenet.
An̄ affectus sui manū ligauerat.
cū peccanti p̄p̄lo dicebat. iā n̄ uas
car. & helus m̄s recessit ate.
Soluat ḡ manū suā dicit. exerceat
affectū. Recte aut̄ subiungitur.
Et succidat me. Si enī securos nos
ac de uirtutū affluentia elato. repentin
v̄l flagelli dolor. v̄l infirmitatis tep
tatio pcutit. p̄tinus ab status sui
uertice n̄tis n̄re elatio succisa ca
dit. ut de semet ipsā nil laudeat. s̄
infirmitatis sue ictu p̄strata ma
nū leuantis querat. Hinc ē q̄d sc̄i
uiri cū de occulta erga se disposi
tione suspecti sunt. plus p̄sp̄a ipsā
p̄tinescunt. tēptari appetunt. fla
gellari concupiscunt. quatinū in
cautā mentē met' & dolor erudiat.

o
N
a

ne in hac pēgnationis uia hoste
ex insidiis erumpente sua tande
de teruis securitas aternat. Hinc
psalmista ait. *P*ba me dñe & tēp
ta me. Hinc iterū dicit. *E*go ad fla
gella paratus sum. Quia enī scī sue
corruptionis uulnus sine putre
dine nē ēē considerant. libentē se
sub manu medici ad sectiones pa
rant. ut apto uulnere uirus pec
cati exeat. qđ sana cute int^{re} latebat.
Vnde adhuc subdit. *H*ec m̄ sit con
solatio. ut affligens me dolore n̄
parcat. *E*lecti quippe cū ppetasse
se illicita nouerūt. s; pseruitantes in
ueniunt. quia nulla p̄licti adū
sa p̄pessi sunt. vi in mense fœmidi
nis tabescunt. pauore estuant. si
nisi agitati suspicionib; laborant.
ne in eternū se grā deserat timent.
qđ in p̄senti uita mali sui retributio
nulla castigat. timent ne ultio
qđ suspendit. grauior in fine seruet.
ferri i p̄na correptione desider
ant. & dolore uulneris medica
mina salutis putant. Recte ḡ nūc
dicit. *H*ec m̄ sit consolatio. ut af
fligens me dolore n̄ parcat. *A*csi
apte diceret. Quia idō hic quib; dā
parcat. ut eos in ppetuū feriat.
idō hic me feriat. ut n̄ pariendo
in ppetuū parcat. *E*x afflictione
enim consolor. quia corruptioni
humane putredine scien. ad spē

salutis ex uulnere certus reddor.
Quod quia n̄ m̄menti. s; humili m̄te
edidit. sub uingendo ut p̄dixim^{us}
patefecit dicens. *N*ec cont̄ dicā
sermonib; scī. *P*erumq; ad nos ūba
di non sunt dictōz sonitus. s; effec
tus opationū. In eo n̄obis n̄ loq̄t.
quod erga nos tactus opat. *B*ea
tus ḡ iob sermonib; di cont̄ diceret.
si de eius p̄cussionib; murmuraret.
Sed quid de p̄cussore suo sentiat indi
cat. qui sicut iam dixim^{us} qm̄ ferien
tē tolerat sc̄m uocat. *S*equit̄. *Q*ue
est enī fortitudo mea ut sustineā.
Aut quis finis m̄s ut patient̄ agam.
Sciendū qđ alia iustoz. atq; alia est
fortitudo repboz. *I*ustoz quippe
fortitudo est. carnē uincere. p̄p̄is
uoluptatib; cont̄ ire. delectatio
nē p̄sens uite extinguere. hui
mundi aspa p̄ctnis p̄miis amare.
p̄sp̄tatis blandim̄ta contēpnere.
adūstatis metū in corde supare.
Repboz v̄ fortitudo ē. t̄nsitoria
sine cessatione diligere. contra
flagella conditoris insensibilit̄
p̄durare. ab amore rerū tempa
liū nec ex adūstare quiescere. ad
inane glām etiā cū uite det̄m̄to
puenire. malicie augm̄ta exq̄
rere. bonoz uitā n̄ solu uerbi ac
morib; sed etiā gladiis impugnare.
in semet ipsis spem ponere. iniqui
tē cotidie sine ullo desiderio

defectu ppetrare. Hinc ē qđ ad
electos p psalmistā dicit. Virili
agite & confortet cor ur̄m om̄s
qui sp̄atis in dño. Hinc pph̄a rep
bis dicit. Ve qui potentes estis ad po
tandū unū. & viri forte ad misce
ndam ebrietatē. Hinc psalomonem
dicit. qđ sc̄i quicq; sine ulla debili
tate desiderii internā requiē con
templant. Enlectū salomonis sex
aginta ambuunt fortes ex fortis
simus ist. Hinc psalmista cont̄ re
pbos in passione positi uocē redēp
toris insinuans ait. Ecce occupa
uerunt animā meā. & ruerūt in me
fortes. Quam bene utmq; fortitu
dinē ysaías complexus ē dicens.
Qui confidunt in dño. mutabūt for
titudinē. Qui enī neq; qm̄ sumunt
s; mutabunt dixit. pfecto patenti
innotuit. aliā ēē que ponit. et
aliā que inchoat. Ann etiā repbi
fortes sūt. qui ad p̄sentis uite con
cupiscentiā tot laborib; currunt.
piculis se audent obicere. plures
contumelias libent ferunt. ab
appetitū sui libidine nulla uicti
contrarietate resiliunt. p̄cussio
nib; dure sc̄t. & mala mundi tole
rant p̄mundo. eiusq; ut ita dixe
runt gaudia querentes p̄dunt. nec
tam hec p̄dendo fatigant. Vnde
bene exhumani generi uoce pie
remiā dicit. Inebriauit me absin

thio. Inebrius quippe qđ patit nescit.
Absinthio gē ebrius. qui p̄more p
sentis sēli a sensu rationis alienus.
dū quicqđ p̄mundo sustinet leue
deputat. laboris amaritudinē
qm̄ tolerat ignorat. quia numi
rū delectabilit̄ ad cuncta ducit.
in quib; penalit̄ fatigat. At cont̄
iustū ad mundi p̄ictā p̄mūn
do toleranda ēē debilis studet.
finē suū conspiciat. uita p̄sens qm̄
sit t̄nsitoria adtendit. & p̄ ea ex
terius labores p̄peti rennuit. cui
int̄secus delectationē uicit. Bea
tus ḡ iob p̄sentis uite adūsitatib;
p̄ssus dicat. dicat ex sua dicat ex
omniū uoce iustoy. Que est enim
fortitudo mea ut sustineā. Aut
quis finis meus ut patient̄ agā.
Acsi apte insinuet dicens. Mala
mundi p̄mundo tolerare nequeo
quia iam in eius desiderio fortit̄
n̄ sum. Dum enī p̄sentis uite finē
conspicio. cur pondus ei; patior
cuius appetitū calco. & quia in
iusti quicq; ut diximus tanto for
tius labores illius p̄ferunt. q̄nto
audius ei; delectatione pascunt.
recte mox eandē repboy forti
tudinē subdit dicens. Nec fortitu
do lapidū fortitudo mea. nec caro
mea enea ē. Quid hoc loco erit ac
lapidib;. n̄ insensibiliū hominū
cæca signant. qui sepe & sup̄ no

ictus accipiunt. & tam nulla discipline percussione mollescunt.
Quo contra electis per prophetam pollicente domino dicitur. Tollam uos coelum lapideum. & dabo uos cor carneum. Paulus quoque ait. Si linguis hominum loquar & angelorum. caritatem autem non habeam. factus sum uelut aes uelut cymbalum tinniens. Scimus autem quod percussilapides clarum sonum reddere nequeunt. es uero cum percussit canorus ualde sonus ex percussione sonat. Quod quia ut lapides uita caret. sensum insonitum non habet. Et sunt nonnulli qui lapidibus similes ita ad pietatis precepta duruerunt. ut cum eos percussio superne animaduersionis examinat. nequaquam sonitum humilis confessionis reddunt.
Quidam uero metallo eris in nullo discerpantes. cum flagella superne percussione accipiunt. pie confessionis sonitum emittunt. sed quia humilitatem uocem excedere non possunt. ad statum salutis reducti nesciunt quid promiserunt. Iuli ergo more lapidum percussi nec uoces habent. isti autem in nullo eris imitationem fugiunt. qui in percussione positi bona quae sentiunt locunt.
Iuli uenerationem ferientis & uerbera denegant. isti pollicente quod non implent. sine uita clamant. Vir ergo scilicet reprobos duriciam uerba fugiens dicat. Nec fortitudo lapi-

di fortitudo mea. nec caro mea enitescit.
Aliaperte faceret dicens. Reprobos si multitudinem sub discipline uerberare fugio. quia nec more lapidum ita obdurui. ut sub percussione stimulo a ministerio confessionis immutescam. nec rursum quasi es uoce confessionis resonare. & sensum uocis ignoro. Sed quia ad percussione reprobis debilitati fortis sunt. electi autem ualent infirmi. beatus iob dum forte se peruersam non esse asserit. forte se perstatum salutis innotescit. Unde ergo hanc eandem fortitudinem preceptum insinuat. ne si uires quas habet at roget potenter ad mortem currat.
Per ueroque enim uirtus habita deterui quoniam si deest uirtus. quia dum ad sui confidentiam mentem erigit. hanc elationis gladio transfigit. cumque eam quasi roborando uiuificat. eleuando necat. ad interitum uidelicet peruenit. quoniam per spem perperam ab uitae fortitudinis fiducia eueluit. Sed quia beatus iob & uirtute pollet. & in semetipsum fiduciam non habet. atque ut ita dixerim uires infirmus habet. apte subiungit dicens. Ecce non est auxilium in in me.
Sed quia infirmum se in semetipso insinuat. ad maioris adhuc fortitudinis meritum. quoniam etiam proximis destitutus adiungit. Sequitur. Necessarii quoque mei recesserunt a me.

Pater iam ad cuius specie percussi animi recurrit. cum in se sibi esse auxilium denegat.

121
S; ecce despectus exterior. intus solio
iudici p̄sident. Nam cū derelictū
seasserit. p̄tinus ad sententiā erū
pit dicēns. Qui tollit ab amico māim
mīscdiam. timorē dñi derelinq̄t.
Quis hoc loco amici nomine n̄ quili
bet p̄ximus designat. qui eo nob̄
fidelit̄ iungit. quo p̄cepto nunc
anob̄ boni op̄is exemplo ad optinen
dā post et̄nā patiam ueracit̄ auxili
at. Quia aut̄ duo s̄t p̄cepta carita
tis. diuidelicet amor & p̄ximi. p̄
amorē dī amor p̄ximi gignit. &
p̄ amorē dī p̄p̄ximi dī amor nū
tit. Nam qui amare dī negligit
p̄fecto diligere p̄ximū nescit. & t̄
plenus in dī dilectione p̄ficimus.
si in eiusdē dilectionis gremio p̄
p̄ximi caritate lactam. Quia enī
amor dī amorē p̄ximi generat. dic
tur us p̄legē dñs. diliges p̄ximū
tūū. p̄misit dicēns. diliges dñm dñm
tūū. ut scilicet interiora pectoris
n̄rī p̄ amoris sui radicē figeret.
quatinū p̄ amos p̄modū dilectio
stātina germinaret. Et rursū quia
amor dī ex p̄ximi amore coalescit.
testat̄ ioh̄s dicēns. Qui n̄ diligit stā
tē suū quē uidet. dñm quē n̄ uidet
quom̄ potest diligere. Quē tam
diuina dilectio p̄ timorē nascit.
s; in affectū crescendo p̄mutatur.
Sepe v̄ omp̄s d̄s ut q̄ntū quisq; aca
ritate eius ap̄ximi longe sit uel

in ea q̄ntū p̄fecerit innotescat.
mīro ordine cuncta dispensans
alios flagellis dēp̄mit. alios succes
sib; fulcit. & cū quosdā temporalit̄
dēserit. in quorundā cordib; quod
malū latet ostendit. Nam plerūq;
ipsi nos miseros insecunt. qui feli
ces sine cōparatione coluert. Lum
enī quis positū in p̄sp̄itate diligit.
incertū ualde ē. utrū p̄sp̄itas an
p̄sona diligat. amissio aut̄ felicit̄
tis int̄rogat uim dilectionis. Vnd̄
quidā sapiens dicit. Non agnoscit
in bonis amicus. & n̄ abscondit in
malis inimicus. Nec p̄sp̄itas q̄ppe
inimicū indicat. nec adūstia in
mīcū celat. quia & ille sepe p̄sp̄ita
tis n̄rē reuerentia tegit. & iste ex
confidentia adūstatis ap̄itur. Vir
ḡnūstū in flagellis positū dicat. q̄
tollit ab amico suo mīam. timorē
dñi derelinq̄t. quia nimirū qui
ex adūstiate p̄ximū despicit. ap̄te
conuincit qd̄ hunc in p̄sp̄is n̄ ama
uit. Et cū omp̄s d̄s idō quosdā p̄
cutiat ut & p̄cussos erudiat. & n̄ p̄
cussis occasionē boni op̄i p̄beat.
quisq; p̄cussū despicit. occasionē
a se uirtutis repellit. & tanto se ne
quiul cont̄ auctore erigit. q̄nto
hunc nec p̄iū in salute p̄p̄a nec
iustū in alieno uulnere agnoscit.
Intuendū v̄ ē qd̄ beat̄ ioh̄s sic sua
loquit. ut totius q̄q; electi p̄pli

uita signet. Quia enim eiusdem populi
membrum est. cumque ipse patitur
narrat. ea etiam que sustinent ille
denuntiat dicens. fratres mei pre-
terierunt me. sicut torrentis qui raptum
transit inconuallibus. Reprobos mens
quia sola presentia diligit. plerumque
nunc tanto aliena existit auer-
bitur quanto post extranea remanet ab-
hereditate. et superba iustos despi-
cit. quod patina misericorditer seueri-
tas affligit. Sepe vero reprobi. eandem fi-
dem quam uisimus retinent. eadem fidei
sacramenta percipiunt. eadem religi-
onis unitate continentur. sed tam-
en compassionis viscera nesciunt. cari-
tatis uinum quia undim flagrant et pro-
ximum non agnoscunt. Recte ergo et fratres pre-
ter eum uocant. quia ex uno ma-
tris nobiscum gremio perfide perdeunt.
sed in uno caritatis studio erga deum
et proximum non figuntur. Unde apte
etiam torrentis qui raptum transit in-
conuallibus comparatur. Torrens namque
ex montanis ad ima defluit. et col-
lectis hiemalibus pluuiis efficitur so-
lus ardet. Qui enim terrena diligit
et spiritus superne patrie deserit. quasi ex
montibus ualles petunt. quos ta-
men hiemps presentis uite multi-
plicat. sed effas uenturi iudicii ex-
siccant. quia cum sol superne distic-
tionis incanduerit. reprobos leticia
mariditate uerit. Bene autem dicitur.

Raptum transit inconuallibus. Torren-
tis quippe ad conuallē raptum
transire. est prauorum mentes ad ima
desideria. sine ullo obstaculo ac
difficultate descendere. Omnis namque
ascensus in labore est. descensus inuo-
luptate. quia pennis gressus ad su-
piora tendit. premissione uero ad in-
feriora declinat. Ad montis enim
ueritatem saxum subuehere magni la-
boris est. eumque assumis ad ima dimit-
tere laboris non est. Sine mora uideli-
cet prout. qui magnus conatus
ad summa peruenit. Longo studio
seges serit. sole atque umbra diutino
nutritur. sed tam una et subita scim-
la consumit. Paulisper edificia ad al-
ta perficiunt. sed repentinis casibus
terram petunt. Robusta arbor inae-
ta per arda incrementa se erigit. sed
si quicquid diu ad alta protulit. semel et
simul cadet. Quia ergo ascensus in labo-
re est. descensus in uoluptate. recte
nunc dicitur. fratres mei preterierunt me.
sicut torrentis qui raptum transit in-
conuallibus. Quod tamen sentiri qualiter
potest. Si enim conualles una pe-
nax loca intelligunt. iniusti quique
sicut torrentis raptum ad conualles
transiunt. quia in hac uita quam toti
desideriis appetunt. diu stare ne-
que quam possunt. Nam quod dies etatis
accipiunt. quasi tot cotidie gressi-
bus ad finem tendunt. Augeri sibi

optant tempora. s; quia concessa
subsistere nequeunt. q̄t augm̄ta
uiuendi percipiunt. diu uiuendi
spacia totidē pdunt. **M**omenta
q̄ temporū quo secunt̄ fugiunt. q̄
accipiunt amittunt. Raptum ita
q; ad conualles tr̄seunt. qui in lon
gū quidē uoluptatū desideria p̄
trahunt. s; ad inferni claustra re
pente deducunt. Quia enī hoc
tempus qd̄ qualibet longeuitate
extensum ē. si fine claudit̄ longū
n̄ est. ex fine miseri colligunt bre
ue fuisse qd̄ amittendo tenuerūt.
Vnde et bene psalomonē dicit. Si
multis annis uixerit homo. & in
his omnib; letus fuerit factū. me
misse debet tenebrosi tēporis &
dierū multorū. qui cū uenerint
uauitatis arguunt̄ p̄terita. Stul
ta & enī mens cū malū repente
inuenit. qd̄ neq̄q̄m p̄terit. et
nitatē eius tolerando intelligit.
quia qd̄ p̄terire potuit uanū fu
it. Sciendū v̄ ē qd̄ pleriq; ^{agere} recta
desiderant. s; sunt n̄ nulla que in
firmis eorū mentib; ex p̄sentia uitā
cont̄ dicant. cumq; ad ūsā in in
firmis metuiunt in sup̄ni iudiciū
rectitudine offendunt. **V**nd̄ rec
te dicit. Qui timent pruinā. ut
ruet sup̄ eos nix. Pruina quippe
inferius gelascit. nix aut̄ de sup̄
iorib; ruit. Et sepe n̄ nulli dū tem

132
poralia ad ūsā ptumescunt. distē
tioni se et̄ne animadūsiōis sub
mittunt. De quib; bene p̄ psalmistā
dicit. Illic trepidauerūt timore.
ubi n̄ fuit timor. Iste namq; iam
ueritatē libere desēdere appetit
s; tam̄ in ipso suo appetitu tēpid̄
indignationē potestatis huma
ne ptumescit. cūq; uitā hominē
cont̄ ueritatē pauet. eiusdē ueri
tatis uitā celitus sustinet. Iste pec
catōrū suorū conscius ea que possidet
indigentib; iā largiri desiderat. s;
tam̄ ne dāns reb; ipse egeat firmi
dat. cūq; carnis subsidia reseruan
do trepidū p̄parat. ab ali mentis
misodie animā necat. & cū pati
uitā inopiā metuit. et̄nā s; abun
dantiā sup̄ne refectionis absēdit.
Recte q̄ dicit. q̄ timent pruinā ut
ruet sup̄ eos nix. q̄a q̄ cūculanda in
infimis metuiunt. a sum̄i metuenda
patiunt̄. & cū tr̄sire noli qd̄ calca
re poterant. iudiciū de sup̄ni exci
piunt. qd̄ tolerare neq̄q̄m possunt.
Sed hec agentes mundi glām tēpalit̄
obtinēt. Quid aut̄ tempore uo
cationi sue facturi sunt. cū cuncta
simul pauidi desērt. que hic cum
grauī timore seruauerūt. **V**nde et̄
apte subdit. Tempore quo fueris
dissipari p̄bunt. Quos enī p̄sen
tis uitē sollicitudo ordinat. amī
sio dissipat. & tunc etiā exterius

peunt. qui intus dudū etna negli-
gendo p̄ierunt. De quib; recte ad-
dit. **U**t in caluerint soluent de lo-
co suo. **I**niquus enim quisq; cū in
caluerit de loco suo soluit. quia
iudicio intus distinctionis ap-
propinquat. cū iam p̄ cognitionem
pene feruere cepit. ab ea cui dudū
inhēserat carnis sue delectatione
separat. Hunc ē enim qd p̄ ppham
cont̄ rep̄bos dicit. & tantum in so-
la uexatio intellectū dabit audi-
tui. quia uidelicet etna n̄ intelli-
gunt. n̄ cū p̄temporalib; iā sine emen-
datione puniuntur. Tunc mens
estuat. & infructuose penitentie
se ignib; inflamat. duci ad sup-
plicium timet. p̄sentē uitā ex desi-
derio retinet. s; de loco suo soluit
quia oblectamēta carnis deserens.
eius duricia p̄supplicium liquatur.
Sed quia iniqui om̄s qd abstratio-
nis sue tempore patiant̄ audiui-
mus. adhuc aliqua quib; in libe-
tis sue spacio implicant̄ audiam̄.
Sequit̄. **I**n uolite s̄ semite gressū
vineor. Om̄e qd in uoluit̄ in semet
ip̄so replicat. Et sunt n̄nulli q̄ se-
ducentib; uiciis obuiare quasi to-
ta intentione deliberant. s; urru-
ente temptationis articulo inde-
libationis articulo n̄p̄durant.
Alius namq; prauo usu sup̄bie in-
flatus. cū magna eē p̄mia humili-

tatis considerat. adūsus semetip-
sum se erigit. & q̄si tumorē tur-
gidi fastus deponit. exhibere se
quib; libet contumeliis humile
pmittit. s; cū repente hunc uni-
uiuria uerbi pulsauerit. ad con-
suetam p̄tinuēlationē redit.
sicq; ad tumorē ducit. ut neq; qm̄
qua humilitatis bonū concupi-
uerat recedet. **A**lius auaricia es-
tuans. augendis facultatib; anhe-
lat. is cū p̄terire om̄a uelocit̄ con-
spicit. uagantē p̄ concupiscenti-
as mentē figit. decernit iam nul-
appetere. adepta tantūm sub mag-
no moderaminis freno possidere.
s; cum repente fuerint oculis ob-
lata que placent in ambitione p̄-
tinuēlationis anhelat. semetipsam n̄
capit. adipisci hec occasionē que-
rit. & oblita continentie qm̄ se v̄
pepigerat cogitationū se stimuli
p̄ desideria acquisitionis inq̄rat.
Alius luxurie tabe polluit̄. & longa
iam cōsuetudine capt̄ tenet. q̄nta
castitati sit mundicia conspicit. &
acarne uinci turpe dephendit. re-
fringere uoluptatū fluxa deliberat.
& reluctare consuetudini q̄si totū
se uirib; parat. s; v̄ obiecta oculis
specie v̄ ad memoriā reducta. cū
subita tēptatione concutit̄ p̄tinuē-
ap̄stina p̄paratione dissipatur.
& qui cont̄ hanc clipeū delibe-

103
eraxerat. diectationi
rationis iaculo confosius iacet. sic
q; cum luxuria eneruē supat. ac
si nulla cont^{ra} eam intentionis arma
p^{re}parasset. Alius flammis ure accen
ditur. & usq; ad inferendas pximi
contumelias effrenat. sū v nulla
furoris occasio animū pulsāt. qn
ta sit mansuetudinis uirtus. qnta
patientie altitudo considerat. seq;
etiā contumelias patientē parat.
s; cū parua quēlibet cōmotio nō oc
casio nascit. repente ad uoces q; con
tumelias medullitus inflammat.
ita ut nō solum ad memoriā patien
tia pmissa nō redeat. s; & semet ipsa
mens & ea que loquit^{ur} conuicia nō
agnoscat. cumq; furori plene san
fecerit. quasi post exercitiū uim
quillitate redit. & tunc se ad sile
ntiū claustra recolligit. cū lingue
nō patientia. s; pro cecitatis sue sa
tis factio frenū ponit. Vix q; sero p
conuicia illata se cōhibet. quia & a
cursu sepe spumantes eqs nō p^{re}sidenti
dextera s; campit^{er} minus cohēret.
Bene q; de re p^{ro}bis dicit. inuoluntē se
mitte gressuū eoy. quia recta quide
deliberando appetunt. s; ad consue
ta semp mala replicant. & quasi ex
tra se tensi. ad semet ipsos p^{er}currunt
redeunt. quia bona quide cupiunt
s; amaliū numq; recedunt. Estē q; p
pe humiles. s; tam sine despectu.
ēē contenti p^{ro}priis. s; sine necessi

tate. ēē casti s; sine maceratione cor
poris. ēē patientes s; sine contume
lia uolunt. sūmq; adipisci uirtu
tes q^{ui}t. s; labores uirtutū fugiunt.
quid aliud qm & bellicertamina in
campo nesciunt. & triumphare de
inurbib^{us} debello cōcupiscunt. ecce
Quāuis & hoc qd eoy semite quasi
inuoluntē memorant. adhuc & alit^{er}
intelligi possit. Sepe namq; nō nulli
cont^{ra} quedā se uicia uehement^{er} accun
gunt. s; quedā subigere negligunt.
cūq; se cont^{ra} ista nō erigunt. & illa con
tra se rēparant q; sub egerunt. Alii
nāq; iam carnē a luxuria edomuit
s; tam adhuc mentē ab auaricia nō re
strenant. cūq; se in mundo p^{er}exerce
da auaricia retinet. cūq; a terrenis
actib^{us} nō recedit. erūpente occasione
articulo etiā in luxuriā labit. quā
iā subegisse uidebat. Alius auari
cie estum uicit. s; neq; qm uim lux
urie subdidit. cūq; explendo luxu
rie p^{er}uū p^{re}parat. iugo quoq; auari
cie qm dudū edomuit. cordis cer
uicē subdit. Alius rebellantē iā im
patientia strauit. s; inanē glām nec
dū uicit. & cū se p^{ro}phane mundi ho
norib^{us} insecit. confixus causā stimu
lis ad impatientia captus redit. cūq;
inanis glā ad defensionē sui animi
erigit. & illa uictū tolerat qm sup
auit. Alius inanē glām subdidit. s;
tam impatientia nec dū strauit.

& cū multa resistentibus pūmpa-
nentiā minat. erubescens nō im-
plere qđ loquit. sub inanī glē
iugū reuocat. & hoc uictus palio
proletat. qđ plene uicisse se gau-
diū debat. Sic qđ ope uicaria fu-
pinq. gressuū suū uicia retinet.
pene. & qđ tam amissū sub domi-
ni sui iure recipiunt. atq; aduun-
dictā s. uicissim tradunt. Puer si-
traq; inuoluntē sunt gressuū semi-
te. quia & si de uicia una neq̃tia
pedē leuant. regnante tam alte-
ra hunc in ea etiam qm̃ deuicerat
implicat. Aliqñdo v. inuoluntis
gressuū semitis nō nulla deuincit.
& alia paliam ppetrat. Nam sepe
furto negationis fallacia iungit.
& sepe culpa fallacie prius reiū
cumulat. sepe qđ libet uiciū impv-
denti p̃sūptione cōmittit. & sepe
qđ omī culpa sit graui etia de cōmī-
so uicio supbit. Nam qm̃ uis de uir-
tute nasci solet elatio. nō numq̃m
tam stulta mens de ppetrata neq̃-
tia se exaltat. S. cū culpe iungit
culpa. quid aliud qm̃ inuoluntis
semitis. atq; inmodatis uinculi pra-
uorū gressus trīgant. Vnde bene
contra puerā mentē sub iudee
specie p̃ysiam dicit. Erat cubile
draconū. & pascua strutionū. et
occurrent demonia onecentauri.
& pilosus clamabit ^{alter} ad alterum.

Quidnamq; p̃ dracones nō malicia.
qđ v. strutionū nomine nō ypocri-
sis designat. Strutio quippe spe-
cie uolandi habet. s. usum uolan-
di nō habet. quia ypoc̃sis cunctis
intuentib; imaginē de se sc̃tatis
insinuat. s. tenēre uitā sc̃tatis ig-
norat. In puerā g. mente draco cu-
bat. & strutio pascit. quia & latē
malicia callide regit. & intuentū
oculis similitudo bonitatis ante-
fert. Quid v. onocentaurorū nomi-
ne. nō & lib̃ci figurant. & elati. Gre-
co quippe eloquio onō asinus dicit.
& apellatione asini luxuria de sig-
nat. p̃pha attestante q̃ ait. Carnes
asinorū carnes eorū. Tauri autē uocabo
lo ceruix supbie demonstrat. sic
uoce de iudeis supbiētib; p̃ psal-
mistam dicit. Thauri pingues ob-
sederunt me. Onocentauri quippe
sunt. qui subiecti luxurie uicis
inde ceruicē erigunt. unde humi-
uari debuerūt. quia carnis sue uo-
luptatib; seruiētes. expulsi longe
uerecundia. nō solum se amittere
rectitudinē nō dolent. s. adhuc etiā
de ope confusionis gaudent. Ono-
centauris autē demonia occurrūt.
quia maligni sp̃s ualde ad uotum
eis de seruiunt. quos de his gaude-
re conspiciunt. que flere debuerūt.
bi apte subiungit. Et pilosus clama-
bit alt. ad alterum. Qui namq; alii

134
pilosi appellatione figurantur.
n̄ hū quos greci faunos latini in-
cubos uocant. quoz nimirū for-
ma ab humana effigie incipit.
s; bestiali extremitate terminat.
Pilosi q̄ nomine cuiuslibet peccati
asp̄tas designat. q̄d si q̄ndo q̄si
ab optentu rationis incipit. semp̄
tam ad irrationabiles motus ten-
dit. & quasi homo in bestiam desi-
nit cum culpā prationis imaginē
inchoans usq; ad irrationabilem ef-
fectum trahit. Nam sepe edendi
delectatio seruit gule & seruare se
simulat indigentie nature. cūq;
uentrē in ingluuiē extendit. me-
mbra in luxuriā erigit. Pilosus autē
alt̄ ad alterū clamat. cū p̄petrata
nequitia p̄petranda maliciā p̄uocat.
& quasi quadā cogitationis uoce
cōmissā iam culpā. culpā adhuc
que cōmittat inuitat. Sepe nāq;
ut diximus gula dicit. si habun-
danti corpus alimento n̄ ficiis. in
nullo utili labore subsistis. cūq;
mentē p̄ desideria carnis accende-
rit. mox quoq; luxuria uerba p̄-
prie suggestionis facit dicens. Si
miseri d̄s homines corporalit̄ nol-
let. membra ipsa coeundi apta usi-
bus n̄ fecisset. cumq; hec q̄si ex rati-
one suggerit. mentis ad libidini
effrenationē trahit. Que sepe de-
p̄hensa. patinū mox fallacie &

negationis inquit. itaq; se cē-
n̄ estimat. si mentiendo uitam de-
fendat. Pilosus q̄ alt̄ ad alterū cla-
mat. q̄ndo aliqua ratio cinando
specie puer sam mentē culpa sub-
sequens ex occasione culpe p̄ceden-
tis illaqueat. cumq; hanc pecca-
ta dura atq; aspa dep̄munt. quasi
conuocati in ea concedit̄ pilosi
dominant. Sicq; fit. ut semp̄ se
gressuū semite de teruis inuolu-
ant. dū mentē rēpbam culpa p̄
culpam ligat. Sed ut hec sciendu
ē. q̄d aliquando p̄us oculis cordis
intellectus obtundit. & p̄modū
captus animus p̄ exteriora deside-
ria uagat. ut ceca mens q̄ ducti
nesciat. & carnis sue illecebrī se se-
libent subdat. Aliq̄ndo v̄ prius
desideria carnis ebulliunt. & post
longum usum illiciti opis oculū
cordis claudunt. Nam sepe mens
cērit recta ne tamen audent
cont̄ puer s̄ se erigit. & renitens
uincit. dū hoc ipsum q̄d agit di-
iudicans carnis sue delectatione
superat. Quia enī plerūq; p̄us oculis
contēplationis amittitur. & post
carnis desideria hui mundi labo-
ribus animū sub iugat. testat̄ sam
son ab allophiliis captus. Qui post
q̄m oculos p̄didit. ad molā de pu-
tatus est. quia nimirū maligni
sp̄e postq̄m tēptationū stimulis

intus aciem contemplationis effodi
unt. foris in circuitu laborum intus.
Rursum quia sepe & recta operatio ex
terius perditur. & tamen adhuc rati
onis lumen in corde retinet. Ipsi
ieremias insinuat. Qui dum sedechi
e captiuitatem narrat. ordinem cap
tiuitatis intus denuntiat dicens.
Et occidit rex babilonis filios sede
chie in reblata in oculis eius. & om
nes nobiles iuda occidit rex babil
onis. oculo quoque sedechie eruit.
Rex quippe babilonis est antiquus
hostis. possessorem intus confusionis.
Qui prius filios ante intuentis oculo
s trucidat. quia sepe sic bona
opera intus fiunt ut hec se amittere
ipse qui captus est dolens cernat.
Nam gemit plerumque animus & tamen
exnis sue delectationibus uictus
bona quod gemit amans perdit. ea que
parit dampna considerat. nec tamen
uirtutis brachium contra regem babil
onis leuat. sed dum uidens nequitie
perpetratione percutit. ad hoc quando
que peccati usum perducit. ut ipso quoque
rationis lumine priuetur. Unde babil
onis rex extinctis filiis prius. sede
chie oculos eruit. quia maligni
spiritus subductis prius bonis operibus
post & intelligentie lumen tollit.
Quod recte sedechias in reblata parit.
Reblata quippe multa hec interpretatur.
Et enim quandoque & lumen rationis

claudit. qui prauo usu ex iniqui
tatis sue multitudine grauatur.
Quoniam autem culpa perdat. ut quibuslibet
occasionibus erumpat. reprobos tamen
semitas semper inuoluntate sunt. ut prauis
concupiscentiis dediti. aut bona
nulla appetant. aut appeten
tes infirmo desiderio ad hec nequaquam
mentis liberos gressus tendant.
Recta enim autem non incipiunt. aut in ip
so facta itinere ad hec minime per
tingunt. Unde fit plerumque ut ad
morem suum lassati redeant. se sequi ab
intentione anime in carnis uo
luptatibus sternant. sola que transierunt
cogitent. nulla que secum per
maneant curent. Unde & apte
subdit. Ambulabit in uacuum & peribit.
In uacuum quippe ambulat. qui
nil secum de fructu sui laboris por
tat. Alius namque adipiscendis
honoribus exsultat. alius multiplican
dis facultatibus estuat. alius per meren
dis laudibus anhelat. Sed quia hec
cuncta quisque hic moriens deserit.
labores in uacuum perdidit. quod secum
ante iudicem nil tulit. Quo contra
bene plegem dicit. Non apparebis
in conspectu domini uacuius. Qui enim
per merende uite mercedem bene a
gendo non prouidet. in conspectu domini
uacuius apparet. Hinc de iustis per
psalmistam dicit. Venientes autem
uenient cum exultatione. portan

tes manipulos suos. **A**d examen
iudicii portantes manipulos suos
ueniunt. qui in semet ipsis recta
opa quibus uitam merentur ost
endunt. Hinc de uno quoque elec
to psalmista iterum dicit. Qui non acci
pit in uano animam suam. In uano
quippe animam suam accipit. quod sola
praesentia cogitans que se sequantur
in perpetuum non attendit. In uano
animam suam accipit. qui eius ui
tam negligens et curam carni an
te ponit. Sed animam suam iusti in
uacuum non accipiunt. quia intenti
one continua ad eius utilitatem re
ferunt. quicquid corporaliter operantur
quatenus et transiunt ope operis
causa non transiunt. que uite premia
uitam parat. Sed hec curam reipublice
negligunt. quia profecto ambula
ntes in uacuum sequentes uitam su
guunt. inuenientes perdunt. Me
lius uero apostolorum imitatione compe
scimus. si eorum dampna ex fide pensa
mus. Unde bene etiam cum exhortati
one subiungit. Considerate sem
itas theman. cinera saba. et expec
tate paulisper. Theman quippe au
ster. saba autem rethe interpretatur.
Quid hic pauperum qui afflata repo
ribus membra dissoluit. non fluxa ui
uendi remissio. Quid prethe. nisi
obligatio actionis demonstratur.
Qui enim dissoluta mente ea que tre

na sunt appetunt. ne gressu libe
ro ad deum perdeant. ipsi se suis inor
dinatis conatibus ligant. Cumque
fluxus cogitationis suae actibus impli
cantur. quasi remansuros in rebus
maculis pedes ponunt. Ut enim
paulo superius quosdam ad deuictas
iam culpas retrahi perpta quedam
et non deuicta uicia diximus. tamen
nulli ad ea que reliquerunt redeunt
per quedam que uel honestatis nomine
uel laudis honore palliantur. Nam sunt
plerique qui iam aliena non appetunt. atque
ab huius mundi uirgulis inchoato que
tus amore diuiduntur. erudiri sacris
eloquiis sicut uacare supernis con
templationibus concupiscunt. nec tamen
perfecta animi libertate curam rerum sa
miliarium deserunt. cum sepe diuicte
seruiunt. etiam illicitis huius mundi
uirgulis implicantur. cumque terrenas
res studiose tenere desiderant cor
dis requiem deserunt quam querunt. et
cum substantia fugiens continua perui
sione pregit conceptum in animo di
uine sermo scientie dissipatur. quia
iuxta ueritatis sententiam obiecta
semita spiritus opprimunt. cum uerbum di
amemoria impetune terrenarum rerum
solicitudines expellunt. Dissoluti
itaque gressibus in rethe ambulant. quia
cum profecto mundum non deserunt. semet
ipsos gradiendo obligant ne gra
diantur. Et sunt plerique qui non solum

aliena non appetunt. uerum etiam cuncta que possident mundo derelinquunt. semet ipsos despiciunt. nullam presentis uite gloriam requirunt. ab huius mundi se actionibus separant. et penes quicquid spiritualis arriserit calcant. sed tamen adhuc uinculo carnalis cognationis obligati. dum amoris propinquitati indiscrete deseruiunt. ad ea sepe passim cognationum se deunt. que iam et cum proprio despectu subigerunt. cumque plusquam necesse est carnis propinquos diligunt. retraculi exterioris ac cordis parente diuidunt.

Nam sepe quosdam uidimus quantum ad proprium studium spectat. iam presentis uite desideria non habere. mundum et opem et professionem reliquisse. sed tamen per inordinatis affectibus propinquorum priora irrumpe. terrenarum rerum iurgis uacare. libertatem uitae que tunc relinquare. et mundi in se studia iam dudum destructa reparare.

Quo itaque isti non in recte ambulant. quos apud sanctum inchoata iam uite perfectio soluerat. sed inordinata amor terrene cogitationis ligat. Qui enim distincto studio et nondissolutis gressibus eterne sponsonis premium secuntur sicut semet ipsos per diuino amore despiciunt. sic cuncta quibus se sentiunt impediri proponunt. et cum perdone necesse est. ut quibus ualent cuncta in seruiant. perdone per uata obsequia etiam

propinquos negant. Hinc est enim quod quando cum diceret. per mittere in presens et sepelire patrem meum. ueritatis ore peritus audiuit. Sine ut mortui sepeliatur suos mortuos. tu autem uade annuntiare regnum dei. Quia uirtute notandum est. quia electi discipuli dei a parentis sepultura compescunt. hoc deuotum quemque exhibere patri mortuo ex affectu carnali propter dominum non licet. quod propter dominum exteriori debet.

Hinc rursum ueritas dicit. Si quis uenit ad me et non odit patrem suum et matrem. et uxorem. et filios. et fratres. et sorores. adhuc autem et animam suam. non potest meus esse discipulus. Quo in loco uidelicet dum propinquorum odio anime quicquid non odium subinfert patientem ostendit. quia sic propinquos sicut nosmet ipsos odio habere precipimus. ut hos ad eterna rapiamus eorumque carnalem gloriam cum impediat postponente. discipulum temperata eos discretionis arte. et conuenienter diligere. et salubriter odio habere. quatenus sic sciatur amoris odium surgere. ut ualeamus eos ueris prodiu amare. Hinc rursum per moysen dicitur. Qui dixit patri suo et matri sue nescio uos. et fratribus suis ignoro illos. et nescierunt filios suos. huius custodierunt eloquium tuum et pactum tuum. et seruauerunt iudicia tua. Ite enim scire deum familiariter appetit. qui per amore pietatis nescire desiderat

quod carnalit' sciunt. **S**traui & eni
dampno scientia diuina minuet.
sicu' carnis noticia patit'. **E**x cog
nato q' quisq; ac pximo debet fieri
si uult parenti omniu' iungi. qua
tuni' eosde' q's p'p' d'm utilit' negli
git. tanto solidi' diligit. q'mto in
eis affectus copule carnalis ignorat.
Debem' quide' & temporalit' his quib'
uiciniu' iungim' plus ceteris p'dee.
quia flama ad motus reb' incendiū
porrigit. s; hoc ipsū p'p' subi nascit'
incendit. **D**ebem' copula t'rene
cognitionis agnoscere. s; tamen
hanc cū cursu' mentis p'pedit ig
norare. quatin' fideli' anim' indi
uino studio accensus nec ea que's
sunt inuifimis conuincta despi
ciat. & apud semetipsū recte ordi
nans summoy' amore tūscendat.
Sollert' g' cura puidendū ē ne car
nis grā surrepat. atq; a recto t'ine
re cōdisgressū deflectat. ne uim
sup'ni amoris impediāt. & surgen
tē mentē sup' imposito pondere
deorsū p'mat. Sic & eni' quisq; p'
p'p' quoy' debet necessitatib; cō
pati. ut tam' p'cōpassionē n'sinat
uim sue intentionis impediri.
ut affectū q'de' m'tis uiscera reple
at. s; tam' ab spāli p'posito n'auitat.
Neq; eni' sciunt ad impendenda
necessaria p'p' quos carnis n'dili
gunt. s; amore spāliū ipsā inse

dilectionē uincunt. quatinū
sic eā discretionis moderamine
tēpent. ut p' hanc in paxuo saltim
ac minimo a recto t'inerē n'de
clinēt. Quod bene nob' p'signifi
cationē uacce innuunt. que sub
archa d'nī ad montana tendente
affectu simul & r'igido sensu gra
diunt'. sic sc'ptū ē. Tollentes du
as uaccas que lactabant utulo.
iunxerūt ad plaustrū. utulo
q; eaz clauserūt domi. & posuerūt
archa d'nī sup' plaustrū. Et pau
lō post. Ibant indirectū uacce
p'uiā que ducit bethsāmis. & t'i
nere uno gradiebant'. p'gentes
& mugientes. & n'declinantes
neq; ad dexterā neq; ad sinist'ra.
Ecce enim reclusis domi utulis
uacce q' sub archa d'nī plaustr' reli
gant' gemunt & p'g't. dant' ab ui
timis mugit' & tam' abstinere n'
demittant gress'. Amore quide
p'cōpassionē sentiunt. s; colla pos
terius n'deflectunt. Sic sic nec eē
ē ut incedere debeant q' sacre le
gis uigo suppositi iam p'uitiā
scientiā d'nī archa portant'. q'ten'
phoc q'd' p'p' quoy' necessitatib;
cōdolent'. accepto rectitudinē
t'inerē n'declinēt. Bethsāmis
quippe dom' solis dicit'. Archa g'
supposita bethsāmis p'gere. ē cū
sup'na scientia ad et'ne lucis habi

D. 21.

raculū p̄p̄quare. S; tūc uere
bethsamis tendim. cū uia recti
tudinis gradientē ad uicina er
roris latera nec p̄ affectu pignoz
declinamū. Quoz nimirū grā
mentē nrām tenēre debet s; re
flectere n̄ debet. ne hec eadē mēs
aut si affectu n̄ tangit dura sit.
aut plus tacta si inflectit remissa.
Intuēri libet beatū iob in q̄ diuini
timoris iugo colla cordis attēctū
uerat. sub q̄nto discretionī mode
ramine diuine sciētię archa po
tat. Amisissis nāq; utulīs mugit.
q̄ audita morte filioz int̄ra ton
so capite coeruit. s; recto tamē ti
nere mugiens gradit. q̄a o seui
ingemitu ad di laudes ap̄t. cū
ptinū dic. Dñs dedit. dñs abstu
lit. sic dñō placuit ita factū est.
sit nom dñi benedictū. S; indis
crete m̄tes hanc uiuendi regu
lā nesciunt. & q̄ uas di dissoluit
appetunt. eo ad mundi itinera
stulte replicant. Recte ḡ sēs uir
post theman semitas. saba itine
ra memorat. quia q̄s auster repbi
temporis soluerit hos nimirū rethe
implicationis tenet. Bene autē
p̄auoz facta describens conside
rare hec ammonet. q̄a p̄ uersa
agendo diligim. s; hec uisā in aliis
diudicamus. & quę in nobis mi
nus diudicanda credimū. quā

sint turpia in alioz actione cog
noscim. sicq; fit. ut ad semetip
sam mens redeat. & agere q̄d re
p̄hendit erubescat. Quasi enī ab
speculo feda facies displicet. cum
mens auita simili in se ipsa q̄d ad
uerset uidet. At ḡ. Considerate
semitas theman. itinera saba. & ex
pectate paulisp. Ac si apte diceret
Dampna alieni temporis adtendi
te. & tunc sp̄e de eternis firmius
sumtis. si recto cordis oculo q̄d
in aliis displiceat iudicam. S; uide
am. Bene autē dicit expectate
paulisp. Sepe enī dū p̄sentis uite
breuitas. q̄si diu p̄seueratura di
ligit. ab eterna spe animus frangit.
& delectationib; p̄sentib; despati
onis sue caligine reuerberatur.
cumq; longū putat q̄d ad uiden
dū s; ~~restat~~ spaciū restat. repente
uitā deserens et̄na inuenit que
uitare iam nequeat. Hinc enī
q̄d p̄quenda sapientē dicit. Ve
his qui p̄didit sustinentiā. Sus
tinentiam uidelicet p̄diunt. qui
dū diu se immorari uisibilib; est
mant. sp̄e inuisibili derelinq̄t.
cūq; mens in p̄sentib; figit. uita
t̄minat. & repente ad supplicia
impulsa pueniunt. que decepti
suis p̄sūptionib; aut numq̄m se
contingere. aut tarde credide
runt. Hinc uertitas dicit. Vigila

te itaq; quia nescitis diē neq; ho-
ram. Hinc rursum scriptū est. **D**iē
dñi sicut fur innocte ita ueniet.
Quia enim ad rapiendā animā ppin-
quans minime conspicit. fur in
innocte cōparat. Tanto q̄ debet
quasi sup̄ ueniens metui. q̄nto
anob̄ non ualent uentura p̄sc̄ri.
Vnde & sc̄i uiri quia breuitatē ui-
te indefinēt aspiciunt. quasi cot-
tidie morientes uiuunt. & tanto
se solidius mansuris p̄parant. q̄n-
to & nulla ēē t̄nsitoria semp̄ ex fi-
ne pensant. Hinc quippe psalmi-
sta ueloci cursu fugere uitā pec-
catoris aspiciens ait. Pusillū adhuc
& n̄ erit peccator. Hinc iterū dic̄.
Homo sic fenu dies eius. Hinc ysaia
ait. Omnis caro fenu. & gl̄a eiū sic
flos feni. Hinc mentes p̄sumtium
iacob̄ corrigit dic̄s. Que ē uita
n̄ra. Vapor est ad modicū parens.
Recte q̄ dic̄ expectate paulisp̄.
quia & inmensū ē q̄d sine t̄mino
sequit̄. & parū ē q̄c̄q̄d finitur.
Longū quippe nob̄ uideri debet
quod cursu sui temporis tendit.
ut n̄ sit q̄d dum p̄momenta du-
cit. Ipsa hoc mōnta que differt
impellunt. atq; undē tenere
cernit. inde agit̄ ne timeatur.
Bene aut̄ beatus iob postq̄m bre-
uitatē p̄sentis uite despiciens
intulit cont̄ iniquos. p̄tinu in

127
uoce omniv̄ electorū surgit ad-
iungens. confusi s̄t quia sp̄au.
Cū bonus mala rep̄bi ingerit. si hō
abspe intima labe factari conspi-
ciunt. effectu deceptionis hila-
rescunt. lucrū namq; maximū
erroris sui p̄pationē deputant.
quia habere se ad p̄ditionē soci-
os exultant. Cum v̄ bonorū spes in-
terius figit̄. & neq̄q̄m malis exte-
riorib̄ ad ima reclinat̄. prauorū
mentes confusio occupat. quia
dū puenire ad afflictorū uitima
& nequeunt. incassū se existere
crudeles erubescunt. Sc̄s q̄ uir
dicat ex uoce sua. dicat ex uniū
sali eccl̄e afflicte gementisq; con-
stantia que uitā ad uersa rep̄boy
sup̄ne retributionis gaudium
sine ullo mentis defectu deside-
rat. atq; ad uitā moriendo p̄durat.
confusi s̄nt q̄a sp̄au. Ac si apte
dicat. Quia duris p̄secutionibus
rep̄bi uim rigoris emolliunt.
erubescētes p̄culdubio laborē
sue crudelitatis p̄dunt. Vnde &
mox uenture retributionis bona
q̄si iam p̄sentia conspiciūt. & qui
reatus in iudicio rep̄bos manē-
at ad tendit subdens. Venerūt
quoq; usq; ad me. & pudore coo-
pti s̄nt. Vsq; ad sc̄am quippe ec-
cl̄am indie iudiciū rep̄bi ueni-
unt. quia usq; ad eius tunc con-

spiciendā glām pducunt. ut ad
maiora reatus sui supplicia repul-
si uideant qđ p diderunt. Tunc
vni quos pudor coopt cū eos
in conspectu iudicis testis consci-
entia addiscit. tunc iudex exte-
rius cernit. s; accusator interi-
us tolerat. tunc omīs culpa ante
oculos reducit. q̄ mens sup ge-
henne incendia suo grauius ig-
ne cruciat. De quib; recte p pro-
pham dicit. Dñe exaltet manu
tua q̄ n uideant. uideant q̄ con-
fundant. Intellectu quippe re-
pboy nūc merita obscurant. s;
tunc cognitio reatus illuminat.
ut q̄ in seqnda n uideant. q̄ tē
ea postq̄m amiserunt cernant.
Nunc quippe etna intelligere ap-
negligunt. vl' appetere intellec-
ta contempnunt. s; tunc ea intelli-
gentes pcul dubio desideran-
tesq; conspiciunt. cū desiderata
assequi neq̄q̄m possit. Que etiam
beati iob uerba amicis eiū spālīt
congruunt. qui duris obuirga-
tionib; scī uir animū labefacta-
ri conabant. At enī. Confusist.
quia spau. Ac si apte diceret.
Dum me stultis increpationib;
ad desparationē flectere neq̄unt.
ipsi temeritatis sue insania con-
fundunt. Venerūt quoq; usq; ad
me. q̄ pudore coopti sunt. Ac si

dicat. Videntes corpore uulnera
s; mentis constantia nesciente. dū
me de iniusticia increpare ausi
sūt. usq; ad me nec dū uenerūt. sed
dura me inuentione pulsantes
dū stare animū int adūsā dep-
hendūt. q̄li ad me ueniente erubes-
cunt. Lo enī ad me ueniunt. q̄
me in intumit agnosūt. ibiq; eos
pudor coopt. ubi me stante fortit
exterior iactura intangit. S; v
nnulli qui timere dñm nesciunt.
n cū vl' in se expta vl' ab aliis cog-
nita adūsitate tēnt. Quos pspa
pudantia eleuant. contra pin-
firmitatē turbant. Ex quoy scili-
cet numero amicos suos beati iob
redarguit. cūptū subdit dicens.
Nunc uenistis. q̄m uidentes pla-
gā meā timeris. Ac si apte dicat.
Ego tūc dñm timui. cū fultus pspis
flagellorū detrimēta n̄ sensi. uos
aut quia ex amore dñm n̄ metuis-
tis. ex sola eū uerberis p̄cussione
formidatis. Sequit. Numqđ dixi
asserere m̄ q̄ de substantia urā do-
nate m̄. vl' liberate me de manu
hostis q̄ de manu robustoy erunt
me. Si ad psonā scē ecclē hec uer-
ba referunt. quia amicos beati
iob hereticoy tenere specie dixi-
mus. recte se assertit eoy substan-
tia n̄ indigere. Hereticoy quippe
substantia carnalis sapientia non

inconuenient accipit. q̃a dū
p̃uer se fulciunt q̃si in uerbis se
diuites ostendit. q̃m eo sc̃a eccl̃a
n̄ querit. quo hanc sp̃ali intellec-
tu t̃nscedit. Sepe v̄ heretici cū
p̃uersa de fide asserunt. n̄ nulla
contra antiquū hostē subtilia
de carnis temptatione locunt.
n̄ nūq̃m eo in se q̃si sana membra
operationis ostendit. quo infide
uulnerati serpentis morsu incapi-
te tenent. s̃ sc̃a eccl̃a audire ab
his subtilia de d̃pnationib⁹ non
uult. qui dū uera quedā de con-
uersione asserit. ad falsā p̃fidie p̃-
ducunt. Vnde nunc recte dicit.
Numq̃d dixi asserite m̄ de substantia
ur̃a donate m̄. v̄t liberate
me de manu hostis & de manu ro-
bustoy eruite me. Manū quippe
hostis sathane fortitudinē uocat.
& manū robustoy uires malignoy
sp̃uum appellat. Quos idcirco ro-
busto memorat. quia dū absq̃ car-
nis infirmitate s̃t conditi. prauū
eoy n̄ sibi imbecillitas adiuncta
n̄ obuiat. Hoc v̄ q̃d subdit. docete
me & ego tacebo. & si q̃d forte ig-
norauim instruite. sub cui⁹ distinc-
tionis libramine pendeat incer-
tū uidet. utrū ad hoc subiunctū
sit. q̃d intulerat. numq̃d dixi. aut
certe disiuncta a superiorib⁹ senten-
tia p̃mat. quā p̃ increpationē di-

cat. docete me & ego tacebo. &
si quid forte ignorauim instruite
me. Q̃dam utriq̃ distinctioni
conuenit. quia ab intellectu sani-
tante p̃neit recedit. S; q̃a hec
int̃scursu p̃ allegoriā diximus.
restat ut moralit̃ hystorie uerba
p̃serutem. Beatus iob rerū d̃ap-
na ptulerat. malignoy sp̃uum
p̃cussionib⁹ traditus. dolore uul-
nerū sentiebat. s; sapientiā dī stul-
tā diligens. stultā mundi sapien-
tā mentis despectu calcauerat.
Igit̃ cont̃ mundi diuites paup̃.
cont̃ potentes opp̃ssus. cont̃ sapi-
entes stultus. dī tria respondit.
quia nec paup̃ eoy substantiā.
nec opp̃ssus adiutor iū cont̃ rob-
ustos. nec stultus doct̃nā sapien-
tie carnalis querit. Sc̃s enī uir
q̃a mente sup̃ semet ipsū rapit.
& paup̃ inopia n̄ angustat. & opp̃s-
sus nil patit. & uoluntarie stult⁹
carnalē sapientiā n̄ mutat. Hinc
ē enī q̃d opp̃ssus paulū paup̃ dic̃.
Aporiam. s; n̄ destituum. p̃secuti-
onē patim. s; n̄ derelinquim.
deicim. s; n̄ p̃imus. Hinc ē q̃d sa-
pientiā sc̃e stulticie insinuans ait.
Que stultia mundi s̃t elegit d̃s ut
confundat sapientes. & si q̃s uidet
int̃ uos sapiens ēē in hoc sc̃lo stul-
tus fiat ut sit sapiens. Hinc & gl̃am
opp̃ssionis & diuicias desiderare

paupertatis dicit. Quasi moriente
et ecce uiuimus. ut castigati et non
mortificati. quasi istis semper aut
gaudentes. sicut egentes. multo
aut locupletantes. tanquam nihil ha-
bentes et omnia possidentes. Liber
intus hec intus oculos attollere. et
electos dei exterius oppressos quanta in-
tersecus arce perfideant uidere.
Iuncta quippe que foris eminent.
occultis eorum obtutibus per despectum ia-
cent. Nam super se interius apti in
alto animum figunt. et queque in hac
uita patiunt. quasi longe in stala-
bentia atque a se aliena conspiciunt.
atque ut ita dixerim. dum mente extra
carne fieri de certant pene ipsa que
tolerant ignorant. In horum perfecto
oculis quicquid temporaliter emi-
net altum non est. Nam uelut in ma-
gno uertice montis sita presentis ui-
te plana despiciunt. sequi ipsos per
spatium celsitudinem transcendentes
subiecta sibi met intus uident. quique
per carnalem gloriam foris timent. Un-
de et nullis contra ueritatem potesta-
tibus parcunt. sed quos attolli per elatio-
nem conspiciunt. per spem auctoritatem
promunt. Hinc est enim quod ad deserto
moyses ueniens egypti regem ex aucto-
ritate aggreditur dicens. Hec
dicit dominus deus hebreorum. usque quod non uis
subici mihi. dimitte populum meum ut
sacrificet mihi. Cui dum plagis oppressus

pharao diceret. ne et sacrificare do-
minum intra ista. aucta prius aucto-
ritate respondit. Non potest ita fi-
eri. abominationes enim egyptiorum
immolabimus domino deo nostro. Hinc est
quod peccantem regem nathan aggreditur
cuius similitudinem per peccatam priua-
ricationis obiciens. eumque reum per proprium
iudicium uocem tenens. prius adiunxit
et dicens. Tu es ille uir qui fecisti hac
rem. Hinc est quod uir dei qui ad des-
truendam ydolatriam samariam missus
ieroboam regem super altare thura
iacentem non regem ueritus. non formidine
mortis pressus contra altare intrepidus
auctoritate libere uocis exerceuit di-
cens. Altare altare. hec dicit dominus.
Ecce filius natus est domui dauid iosias
nomine. et immolabit super te sacer-
dotes excelso. Hinc est quod achab super
bus ydolorum serumio subactus cum in-
crepare helyam presumeret dicens. tu
es ille qui conturbas israel. helyas pri-
mus regis superbi stulticia oburgatio-
nis libera auctoritate percussit dicens.
Non ego turbauis israel. sed tu et domus
patris tui. qui dereliquisti mandata
domini. et secuti estis baalim. Hinc est
quod helyseus uera magistri celsitudi-
nem sequens eundem achab ad se cum iosa-
phat regem uenientem ex creatu perfidie
confudit dicens. Quid mihi et tibi est.
Vade ad prophetas patris tui. et matris tue
et uiuit dominus exercituum meum conspec-

139
tu sto. quod si uultū iofaphat regis
uide n̄ erubescere. nec adtendissē
quidē te nec respexissē. Hinc est
qd̄ isdem iur n̄ aman ad se cū eqs
& currib⁹ ueniente ante hostiū do
mus fixit & p̄t talentorū copiam ac
uestiū cultū n̄ occurrīt. n̄ ianuam
domus apuit. s̄ ut lauari septies in
iordane debuisset p̄nuntiū iussit.
Vnde & isde n̄ aman uatus recedebat
dicē. Putabam qd̄ egredere ad me.
Hinc ē qd̄ petrus cū cū sacerdotes ac
p̄ncipes etiā p̄ flagella se uentes in
ih̄u nomine loqui phibērent. cū
magna p̄tinus auctoritate respon
dit dicē. Si iustū est in conspectu
di uos potius audire qm̄ dñm. iudi
cate. Non enī possum⁹ que uidim⁹ &
audiuim⁹ n̄ loqui. Hinc est quod pay
lus cum residente cont̄ ueritatem
sacerdotū p̄ncipē cerneret. eumq;
minister illius alapa percussisset. non
maledictū p̄urbatus intulit. s̄ re
pletus sp̄u libera uoce p̄p̄bavit dicē.
P̄cutiet te d̄s paries dealbāt. & tu se
dens iudicas me scdm̄ legē. & cont̄
legē iubēs me p̄cari. Hinc est quod
stephanus cont̄ vim p̄sequentū auc
toritate uocis exercere nec mortu
rus expauit. dicē. Dura ceruice &
in circūcis cordib⁹ & aurib⁹. uos semp
sp̄u scō resistitis sicut p̄s ur̄i. Sed
quia tanti uiri ad uerba tante altitu
dinis helo ueritatis n̄ aut uicio elati

oms exiliunt. ipsi patent̄ indicant
qui factis dictisq; aliis. & qm̄ta humi
litate polleant. & erga eos quos redar
guunt qm̄ta caritate serueant mani
festant. Supbia quippe odiū generat.
humilitas amorē. Verba itaq; que
amor exasp̄at. p̄fecto ex fonte humi
litis manant. Quom̄ ḡ stephanus
p̄ferre increpationē p̄lationē po
tuit. quia p̄ eisde quos increpauerat
ad deteriora crescentib⁹ seq; lapidan
tibus flexis gēibus orauit dicē.
dñe ne statuas illis hoc peccatū. qm̄
paulus cont̄ gentis sue sacerdotem
ac p̄ncipē asp̄atus uerba supbiens
intulit. qui humilitatē se etiā disci
puloꝝ seruitio subster nit dicē. n̄
enī nosmet ipsos p̄dicamus. s̄ ih̄m
xp̄m dñm nr̄m. nos aut̄ seruos ur̄o
p̄ xp̄m. Quom̄ petrus p̄tū p̄lati
onē p̄ncipib⁹ restitit. quom̄ quorū
errori cōpatiēsi reatū uelut excu
sat dicē. scio quia p̄ ignorantia
fecistis. sicut & p̄ncipes ur̄i. d̄s v̄
qui p̄nuntiavit p̄s omniū p̄ph̄az
p̄t xp̄m suū impleuit sic. q̄s ad
uitā misericordit̄ trahit dicē. pe
nitentiū ḡ & conuictiū ut dele
ant̄ uia peccata. Quom̄ helyseus
uidere n̄ aman exelatione noluit.
qui n̄ solū se conspici. s̄ teneri amu
liere etiā p̄misit. de quo sc̄ptū est
cū uenisset ad uirū dī in montē ap
p̄hendit pedes eius. & accessit iehi

ut amoueret eam. & ait homo dī.
dimittite illam anima enī ei in ama-
ritudine ē. Quom̄ helyas supbo re-
gi increpationis uerba p̄tūmōre
intulit. quāte eius currū humi-
lit̄ cucurrit. Sicut sc̄ptū ē. Accine-
tusq; lumbis currebat ante achab.
Quom̄ uir dī ieroboam p̄sentia exe-
lacione despectit. quāte manū
eius dexterā salutis p̄stine p̄tū ex-
pietate reparauit. Sicut sc̄ptū est.
Sūq; audisset rex sermonē hominī
dī quē clamauerat cont̄ altare in
bethel. extendit manū suā de alta-
ri dicens. App̄hendite eū. & exarū-
it manus eius. Et paulo p̄. Oravit
uir dī faciē dñi. & reuēsa ē manus
regis ad eū. & facta ē sicut p̄us fue-
rat. Quia enī supbia gignere uirtu-
tes nescit. q̄nta ex humilitate p̄di-
it. uox increpationis ostenditur
q̄m̄ signa comitant̄. Quom̄ nat̄an
cont̄ dauid regē puerba increpa-
tionis tumuit. qui cū increpanda
culpa de eēt ad trā se eū in conspec-
tū p̄nus stravit. Sicut sc̄ptū est. Nu-
ntiauerunt regi dicentes. adest
nathan p̄pha. Cumq; int̄isset ante
conspectū regis. adorauit illum
p̄nus int̄ra. Quom̄ moysēs regi egyp-
tio libere resistens eū despiciere po-
tuit. qui dō familiarit̄ colloques
sequente se iethro cognatū humi-
lis adorauit. Sū etiam consilio

tantā obedientiā p̄buit. ut post
secreta dī colloquia magnū lucrū
inde dūceret. qd̄ foris ab ore homi-
nis audiret. Ex alijs q̄ sc̄or̄ factis
discimus. quid de alijs pensare de-
beamus. Scī enī uiri. nec exelatio-
ne sunt liberi. nec extimōre sub-
missi. s; cū rectitudo eos ad libe-
tem uocis erigit. consideratio in-
firmitatis p̄prie in humilitate
custodit. Culpas quippe delinq̄n-
tium. & si ex alto increpantes ferunt.
semet ipsos tam̄ apud se subtilius
iudicantes quasi in abiectis puni-
unt. & quo praua malis insecut̄
eo ad rep̄mendos se at̄ciōres reddūt.
rursūq; quo sibi met̄ meliora agen-
tibus nequaquā parcunt. eo uigi-
lantius aliena facta rep̄hendunt.
Quid enim de humana potentia mi-
rari exterius p̄terunt. qui semet
ipsos quoq; despiciunt. etiā cū im-
me pene iam arcē sublimitatis ap-
p̄hendunt. Idcirco q̄ beneforis di-
iudicant altitudinē terrene celsi-
tudinis. quia intus oculū n̄ grauat
pondus tumoris. Vnde & beatus
iob cū in amicis dura loq̄ntib; ter-
renā prudentiā uires substantiāq;
despiceret dicens. nūq̄d dixi aff̄er-
te m̄. & de substantia ur̄a donate
m̄. v̄l liberate me de manu hostis
& de manu robustor̄ eruite me.
docete me & ego tacebo. & si quid

forte ignoravi in struite me. qd
de semet ipso sentiat. paulo infe-
rius manifestat dicens. Sup pu-
pillum utiuitis. Luce itaq; clari-
patet. qmte se infirmitatis conspi-
ciat. que pupillu uocat. Sequit.
Quare detristis sermonib; uerita-
tis. cum euob nullus sit qui me
possit arguere. **M**undus in seavi-
ciss debet. qui curat aliena corri-
gere. ut trena n cogitet. ut deside-
riis infimus n succumbat. quati-
nus tantu pspiciat uis ab alijs fugan-
da uideat. qm tum hec ipse pscien-
tia & uita uerius declinat. quia
neq; qm pure macula in membro
considerat ocul; que puluis quat.
& sup iectas sedes non ualet ter-
gere manus que lutu tenet. Qd
iuxta antiqua ~~traditioni~~ translati-
onis serie bene addauid erga ex-
teriora bella laborante psignifica-
tione diuina uox innotuit. cu
dicit. Non tu edificabis m tem-
plu. quia uir sanguinu es. Di aut
templu edificat. qui corrigendi
atq; instituendis pximoz mib;
uacat. Templu quippe di nos su-
mus. quia ad uitā uerā ex eu ha-
bitatione instrum. paulo attes-
tante qui ait. Templu di scm est.
qd estis uos. Sed uir sanguinum
templu dō edificare phibet. quia
qui adhuc carnalib; actib; inu-

bat. nec ēē ē ut instrūere spālī
pximoz mentes erubescat. Bene q
dicit. Quare detristis sermonib;
ueritatis. cū euob nullis sit q me
possit arguere. Ac si apte diceret.
Quare temeritate audita rephendit.
qui p cussionis mee causā ignora-
ntes adhuc rephensibilia pferis.
Sequit. Ad increpandū tantū elo-
quia concinnatis. & inuentū
uerba pferis. Duo sūt genera lo-
cutionū. importuna ualde. et
noxia generi humano. unū qd
curat etiā p uersa laudare. aliud
qd semp studet etiā recta corri-
gere. Illud deorsū cū fluuiū ducit.
hoc v̄ contrā fluenta ueritatis obser-
uare & alieū conatur. illud me-
tus pmit. hoc elatio erigit. illud
grā ex fauorib; capiat. hoc ira ut
ex certamine ostendat. exagitat.
illud impmptu subiacer. hoc edi-
uerso semp tūmet. Ex huius q qli-
tate beatus iob amicos suos fuisse
redarguit cū dicit. ad increpan-
dū tantū eloquia concinnatis.
unde usq; ad iniuste increpa-
tionis audaciā puenit. p̄tinus
innotuit cū subiungit. Et inue-
ntū uerba pferis. Inuentū enī
uerba pferre. est ociosa dicere.
Nam sepe dū abortiosis uerbis neq;
qm lingua cōpescit. ad temeri-
tate quoq; stulte increpationis

D. M.

effrenat. Quibusdā enim rursus
sue gradib' desidiosā mens in so-
uee lapsus impellit. Dum ocio-
sa uerba cauere negligim' ad
noxia puenimus. ut prius loq'
aliena libeat. & post modū de
tractionibus eorū utā de quib'
loquit' lingua mōdeat. qñdoq;
aut usq; ad aptas contumelias
erumpat. Hinc seminant' stim-
uli. oriunt' rixe. accendunt' fa-
ces odiorū. pax tota extinguit'
cordiū. Vnde bene psalomonē
dicit'. Qui dimittit aq̃m. caput
ē iurgiorū. Aq̃m quippe dimitte-
re. est linguam influxū eloquiū
relaxare. Quo cont' & in bonam
partē assertit dicens. Aqua pfun-
da uerba ex ore uiri. Qui g' dimit-
tit aq̃m caput ē iurgiorū. quia q'
linguā n̄ refrenat. concordiam
dissipat. Vnde ediu'so sc̃ptū est.
Qui imponit stulto silentiū iras
mitigat. Iuia aut' multiloquio
quisq; seruient' rectitudinē iusti-
cie tenere n̄ possit. testat' ppha-
n' qui ait. Vir linguosus n̄ dirige-
tur sup̄ terrā. Hinc salomon te-
rū dicit. In multiloquio peccatū
n̄ de erit. Hinc ysaias ait. Sicut
iusticie silentiū. uidelicet indi-
cans. quia m̄tis iusticia desolat'.
qñdo ab immoderata locutione
n̄ parit'. Hinc iacob dicit. Si quis

putat se religiosū ēē n̄ refrenas
linguā suā. s; seducens cor suū.
huius uana est religio. Hinc ruy-
simat. Sit aut' omnis homo uelox
ad audiendū. tardus aut' ad loquē-
dum. Hinc iterū adiungit. Lin-
gua inquietū malū. plena uene-
no mortifero. Hinc p̄ semet ipsam
ueritas ammonet dicens. Omne
uerbū ociosū quod locuti fueris
homines. reddent de eo rationē
indie iudicii. Ociosum quippe uer-
bum ē. qd aut ratione iuste neces-
sitatis. aut intentione p̄e utili-
tatis caret. Si g' ratio de otioso ser-
mone exigitur. pensandū ualde
est que pena illud multiloquiū
sequitur. in quo etiā p̄supbie uer-
ba peccatur. Sciendū quoq; est
qd ab omni rectitudinis statu de-
peunt. qui p̄noxia uerba delabu-
ntur. Humana & enī mens aque-
more. & circūclausa ad sup̄iora
colligit'. quia illud rēpetit unde
descendit. & relaxata de p̄t. qā
se p̄ infima inutilit' spargit. Qd
enim sup̄ uacuis uerbis a silentiū
sui censura dissipat'. quasi tot ri-
uis extra se duct'. unde & redit
ut terius ad sui cognitionē n̄ suf-
ficit. quia p̄ multiloquiū exteri
sparsa. uim intime consideratio-
nis amittit. Totā se g' insidiantis
hostis uulnerib' de tegit. qui nul-

la se munitione custo die circū
cludit. Vnde scriptum ē. Sic urbs
patens. & absq; muroꝝ ambitu.
sic uir qui n̄ potest inloquendo
sp̄m suū cohibere. Quia enī mu
rū silentiū n̄ habet. patet inimi
ci iaculis cluitas mentis. & cū
se puerba extra semet ipsā eicit.
aptam se adūsario ostēdit. Quā
tanto ille sine labore supat. q̄nto
& hec eādē que uincit contra se
met ipsā p multiloquiū pugnat.
Sed ut hec sciendū est. quia cum
pauore nimio a locutione resti
gim. ut dū plusq̄m necesse ē. ut
claustra silentiū coartam. & dum
lingue uicia incaute fugimus oc
culte de terriorib; implicamur.
Nam sepe dū ab eloquio inmodera
te compescim. graue multiloq̄
incoe de toleramus. ut eo plus co
gitationes in mente ferueant.
quo illos uiolenta custodia indi
creti silentiū angustat. & plerūq;
tanto latius defluunt. q̄nto se
ēē securos estimant. quia foris
arephensorib; n̄ uident. Vnde
mens n̄ numq̄m in supbia extol
lit. eosq; q̄s loquentes audit q̄si
infirmos conspiciat. cumq; os cor
poris claudit. q̄ntū se uicis sup
biendo apiat n̄ agnoscit. Lingū
am & enī p̄mit. cogitationē eri
git. & cū se p negligentia minū

me considerat. tanto apit se
cunctos liberū. q̄nto & securi
accusat. Plerūq; aut n̄misti
ti cū n̄ nulla iniusta patiunt. eo
maiorē dolorē p̄deunt. q̄ ea
que sustinent n̄ locunt. Nam si
illatas molestias lingua t̄nquil
le diceret. a conscientia dolor
emanaret. Uulnera enī clausa plu
cruciant. quia cū putredo que
int̄n secus feruet eicit. ad salutē
dolor apit. Plerūq; n̄misti
tū quorundā mala respiciunt
& tam in silentio linguā p̄munt.
quasi conspectis uulnerib; usum
medicaminis subtrahunt. Eo enī
mortis auctores fiunt. q̄ uirū
q̄d poterant cicere loquendo no
luerūt. Vnde & inmoderatū silen
tiū si in culpa n̄ ēēt. p̄pha n̄ dice
ret. Veni quia tacui. Quid ḡ ut
hec n̄ studiosē lingua sub mag
ni moderamini libratione fre
nenda ē. n̄ insolubilit̄ obligan
da. ne aut laxata in uiciū deflu
at. aut restita etiā ab utilitate
torpescat. Hinc namq; p̄quenda
dicit. sapiens tacebit usq; ad tē
pus. ut nimirū cū oportunū
considerat. post posita censura
silentii. loq̄ndo que congruunt
in usū se utilitatis impendat.
Hinc salomon ait. Tempus tace
di. & tempus loquendi. Discrete

quippe uicissitudinū pensanda
sunt tempora. ne aut cū restringi
lingua debet puerba se inutilit
soluat. aut cū loqui utilit potest
semet ipsam pigra restringat. Qd
bene psalmista considerans. breui
postulatione cōplexus est dicens.
Pone dñe custodiam ori meo. & os
tū circūstantie labius mei. Ostiū
namq; apertur & claudit. Qui q̄
ori suo neq; qm̄ poni obstaculum
s̄ ostiū petiit. apte docuit qd & p
disciplinā retineri lingua debe
at. & ex necessitate laxari. quati
nus os discretū & congruo tem
pore uox apiat. & rur sū congruo
tactur nra claudat. Qd quia
ut amici beati vlt om̄s heretici quo
rū hū specie tenent seruare ne
sciunt. inuentū uerba pferre
phibent. quia nimirū dicta q̄
discretionis pond n̄ solidat. au
ra leuitatis **P O R T A T. Explicit**
liber Septima vs. Incipit hysto
ria libri Octavi.

Respondete obsec absq; & remioe
& loq̄ntes id qd iustū ē iudicate
& n̄ inuenietis in linḡ mea iniquitatē nec
in faucib; meis stulticiā psonab. O illicia
ē enī hōis uita sup̄ t̄a. & sic diē mercenna
rū diē ē. Sic seruū desidat umbm. & sic
incennari p̄tolat finē op̄is sui. sic ego
habui m̄sel uacuō. & noctes laboriosas
enun̄aui m̄. Si dormiero dicā qn̄ surgā

& rur s̄ expectabo uespam. & replebo do
lorib; usq; ad teneb; . Induta ē caro mea
putredine & sedib; pulueris. cutis mea aru
it. & & t̄a ē. Dies mei uelociore t̄a s̄
qm̄ atextente tela succidit. & sup̄n s̄ absq;
ulla spe. Mento q̄ uenit ē uita mea & n̄ re
it̄ ocl̄s m̄s ut uideat bona. nec aspici
at me uis hōis. Odi tui in me & n̄ subsistā.
Sic consumit nubes & p̄t̄n̄ sit. sic qd descendit
ad inferos n̄ ascendet. nec reit̄et ult̄ in do
mū suā. neq; cognoscat eū ampli loc̄ eius.
q̄ p̄t̄t ego n̄ parca ori meo. Loq̄ in tribu
latione sp̄s mei. & fabulab; cū amaritu
dine anime mee. Numq̄d mare sū ego
aut cetus. q̄ circūdedisti me exerce.
Si dixerō solabit me lectul; m̄s. & releua
bo loq̄ns me cū in stratu meo. terreb; me
p̄sona. & p̄visionē horre & curiē. Qm̄ obre
elegit suspendiū anima mea. & mortē ossa
mea. despau. neq; qm̄ ult̄ uia iā. Parce
m̄. nich enī s̄ dies mei. Qd ē hō q̄ magnifi
cas eū. aut q̄ ponis q̄ eū cor tui. & uitas
eū diluculo. & subito p̄has illū. Usq; q̄ n̄
p̄cis m̄. nec dimittis me ut gl̄m̄ā salu
uā meā. Peccaui. Qd faciā t̄ oculto hōi m̄.
Quare me posuisti cū rari t̄. & fact; sū m̄
met ipsi gūis. lux n̄ tollis peccm̄ meū &
q̄re n̄ auferis iniquitatē meā. Ecce n̄ in
pulue dormiā. & si mane me q̄sieris non
subsistam. Respondens aut baldath ser
tes dix. Usq; q̄ loq̄ris talia. & sp̄s multiplex
sermonis tui. Numq̄d d̄s supplantat m̄
diei. aut omps sub iurat qd iustū ē. Cui
fili; tui si peccauerit & q̄ dimisit eo iuria

iniquitatis eorum. tu tam si di luculo surrex-
eris addim. 7 omipm de peccatis fueris. si m-
dus 7 rectus incesseris. statim euigilabit ad
te. 7 placatu reddet habetaculu iusticie
tue. intamtu ut pora tua fuerint parua
& multiplicantur. Inuoga eni ge-
natione p'stina. 7 diligenti inuestiga
patrui memoria. Hesterni quippe sumus
7 ignoramus quo sic umb' dies nri st sup
tram. 7 ipsi docebt te. loqnt' t. 7 de corde
suo pferent eloqa. Nunqd uirere potest
serp' absq; humore. aut crescit cactiu
sine aq. Cum adhuc sit in flore. nec car-
pat manu. ante omis herbas arescit. Sic
vie omniu qui obliuiscunt' dnm. 7 spes
ypoerite pibit. Non ei placebit uecordia
sua. 7 sic tela araneaz fiducia eiu. Inmi-
tet' st domu sua. 7 nstabit. fulciet ea 7 n
surgit. Humect' uidet' ante q ueniat
sol. 7 in ortu suo germ' eiu egdiat. Sup
acerui petraz radices eius densabunt'.
7 int lapides comorabit'. Si absorbue-
rit eu de loco suo negab eu. 7 dic' n no-
ui te. Hec e eni leticia uie ei. ut rursu
de tra alijs germinet. Ds npiciet sim-
plicem. nec periget mariu malignus. do-
nec impleat' risu os tuu. & labia tua iu-
bilo. Qui in odert te induent' 7 fusione
7 tabnaculu impioy n subsistet.

Explicit Hystoria.

Incipit Liber Octavus.

**R E C E
D E N T S**

Laos libello totauum?
quod beatus iob uim nob sue
humilitatis innotescit. dicens.
Sup pupillu irruis. 7 subuer-
tere nituntur amicu urm. Quante
namq; infirmitatis se ppendat. in
sinuat que pupillu uocat. Quia v
ab amore recedere etiam lesa caritas
nescit. & subuertere uelle querit. &
tam amicu se ee testat. Cui uerba
ut sepe iam diximus sic eide speci-
ali congruunt. ut tam phec ex
pphico spu etia sententie fidelis
ppli ex uoce ecce uniuersalis expri-
mant. Qui hereticoy contritatem
tolerans. & infirmu se p humilita-
te conspiciat. & tam a seruande di-
lectionis magnitudine n recedit.
Sce quippe eccle pond' ppls. qa mo-
tui pats e filius pupillus n incon-
grue dicit. cuius resurgens uita
iam quide pfide sequit. s. nec du-
p specie contemplat. Sup pupillu
v heretici irruunt. cu humilitate
fidelis ppli impetunus falsisq; alle-
gationib affligunt. & tam amicu
est que nituntur euertere. qia
fidelis ppls di ipsos quoq; qs pse

q̄ntes tolerat. amando n̄ desinit ad
 ueritatē uocare. Sed ut hec sci
 endū est. quia sc̄i uiri nec sustine
 re falsā p̄uinitatē metuant.
 nec lesi umq̄m aueritate contices
 cunt. Vnde & subdit. Veruntam̄
 quod cepistis explete. p̄bete aurē
 & uidete an mentiar. Quia enim
 adūsā p̄peti n̄ timet dicat. uerun
 tam̄ quod cepistis explete. Quia v̄
 ipsi p̄secutorib⁹ ueritatis p̄dica
 menta n̄ subtrahit adiungat. Pre
 bete aurē. & uidete an mentiar.
 Ac si apte dicet. Nec ante illata mo
 lestias trepido. nec ingratis audi
 torib⁹ correptionis adiutoria ab
 scondo. quia & malis p̄sūs exerce
 or. & ipsi mei p̄secutorib⁹ benign
 e impensū creāco. Mens quippe
 scōy in hoc tēptationū p̄lio et
 munita patientie clipeo. & gla
 diū amoris accincta ad p̄ferenda
 mala sumit fortitudinē. & ad re
 pendenda bona exercit benigni
 tatem. quatinus & odioz tela po
 terit excipiat. & amoris iacula
 ualent reddat. Nequaquā quippe
 ad bella armatus p̄git. qui aut cli
 ppeū sumens gladius n̄ mittit. aut
 utens gladius clipeo n̄ munitur.
 Vnde & miles dī adūsitatis bello de
 p̄hensus. & sc̄mū patientie debet an
 te ferre ne peat. & ad p̄dicandū p̄m
 tus amoris inferre iacula ut uincat.

Cuius armature summā breuiter pau
 lus insinuat dicens. karitas pati
 ens ē. benigna ē. Cū v̄ uirū exūq̄
 defuerit. caritas n̄ ē. si uidelicet
 malos aut absq̄ benignitate tole
 rans n̄ amat. aut rursū se se sine
 patientia exhibens negligit toleta
 re q̄s amat. Ut ḡanob caritas uera
 teneat. nec ēē est. quaten⁹ benigni
 tati patientiā. & rursū patientie
 benignitas suffraget. ut magnū
 quoddā in corde nr̄o edificium cōn
 struens. & benignitatis arcē pati
 entia solidet. & patientie fundata
 edificia benignitas exornet. Beat⁹
 ḡiob p̄mptus ad patientiā dicat
 uerumamen q̄d cepistis explete.
 benignitate p̄ditus adiungat.
 Prebete aurē. & uidete an mentiar.
 Quia v̄ sc̄a eccl̄a ex magisterio humi
 litatis instituta rectaque errantib⁹
 dicit n̄ quasi ex auctoritate p̄cipit.
 s̄ ex ratione p̄suadet. bene n̄ dicit.
 Videte an mentiar. Ac si apte dicat.
 Ea que assero neq̄q̄m in ex auctori
 tate credite. s̄ an uera sint ex ratio
 ne pensate. Que & si q̄ndo dicit q̄d
 ratione cōphendi n̄ ualet. ne de
 occultis humana ratio queri debe
 at rationabilit̄ suadet. Sed sepe be
 retici dū occasionē ratiocinationū
 accipiunt. ad uirgiam contentionū
 effrenant. Vnde & apte mox sub
 dit. Respondete obsecro absq̄ con

140
tentione. Neq; enī heretici inq̃
stionibus suis ueritatē conant̃
āsequi s; uictores uideri. cumq;
foris ostendi sapientes appetunt. &
intus p̃stulticiā elationis sue uin
culis ligant̃. Vnde sit. ut conten
tionū certamina exquirant. & de
dō qui pax nr̃a ē loqui pacifice
nesciant. atq; ex pacis negotio.
rixē inuentores fiant. Quib; bene
p̃ paulū dicit̃. Siquis aut̃ uidetur
contentiosus ēē. nō talem consu
etudine n̄ habemū. neq; eccl̃a dī.
Recte aut̃ subdit̃. Et loquentes id
q̃d iustū ē iudicate. Is namq; qui
loquit̃ dū de uerbis suis auditori
sententiā expectat. quasi ei iudicio
subponit̃ a quo audit̃. Qui g̃ iudic
tus suis repbari meruit. ipsi prius
debet examinare quod dicit̃. q̃
tinus int̃ cor & linguā equus qui
dā discretusq; arbit̃ sedeat. subti
lū pensans. si recta uerba cor offe
rat. que utilit̃ suscipiens ad audi
torū iudiciū lingua p̃ducit. Beat̃
g̃ iob sua cont̃ amicos agens. sed
cont̃ hereticos nr̃a denuntians.
p̃cipitationē loq̃ntiū rephendat
atq; adeorū mentē uerba recollī
gat dicens. Loq̃ntes id q̃d iustū ē
iudicate. Ac si apte diceret. Sineo
q̃d ad nos p̃gressū locutionis ex
tus rephendi n̄ uultis. intus iusti
cie libram tenere. ut tanto foris

q̃d dicit̃ ex ueritatis pondere pla
ceat. q̃nto hoc interius trutinā
discretionis pensat. Et quia hū er
ga aliena dicta rectū iudiciū ex
erunt. qui iudicare p̃us p̃p̃a sci
unt. postq̃m dixit loquentes id
q̃d iustū ē iudicate. apte mox sub
dit. Et n̄ inuenietis in lingua mea
iniquitatē. nec in faucib; meis
stulticiā p̃sonabit. Ac si apte dice
ret. Si subtili uerā p̃penditis. uerū
aliena pensatis. & cū rectū cepit
ēē q̃d dicitis. iustū cognoscitis q̃d
audistis. Neq; q̃m quippe mea uo
bis lingua stulticiā resonat. si aut̃
conscientia n̄ p̃cedat. Sic sc̃a eccl̃a
studet p̃us assertiones ostiū falsas
ostendere. & tunc p̃dicam̃ta ueri
tatis ap̃ire. quia cū recta sentire
estimant. recta q̃ audiunt contu
macit̃ impugnant. Ante g̃ necesse
ē ut errore suū heretici sentiant.
ne audita ueritatis cont̃ dicant.
quia & camporū sentes. si arator uo
meris scissione n̄ etuat. terra ac
cepta semina in segetū n̄ p̃ducit.
& cū p̃uidine medicus uulnēris
ap̃tione n̄ eicit. neq; q̃m in loco
putredinis sana caro coalescit.
Prius g̃ p̃us destruens dicat. loq̃n
tes id quod iustū ē iudicate. post
aut̃ recta insinuans adiungit.
Et n̄ inuenietis in lingua mea in
iquitatem. nec in faucib; mei stulti

cia personabit. Solent autem heretici
alia apte dicere. alia in occultis
tenere. Lingua quippe apta locu-
tio. praefauces vero occulta tractatio desi-
gnat. Scilicet quod ecclesie nec in lingua in-
iquitas. nec stulticia in faucibus re-
sonat. quia ea quae per publicam locu-
tionem praedicat. etiam per intimam fi-
dem seruat. nec in apto aliud docet
atque in occultis aliud retinet. sed quod
quod sentit loquendo docet. et quod
loquitur uiuendo custodit. ac de
suprae sapientie coniugio quicquid
per linguam praedicationis emanat. hoc
per fauces expectationis tacite degu-
stat. Sicut beatus iob unum scilicet men-
brum uniuersalis ecclesie sua insinuans
atque electorum omnium corda manife-
stans omne quod sentit aperiat. ut in-
tus eius rectitudinem attestatio lo-
cutionis innotescat. Sequitur.
Mulicia est uita hominis super terram.
Hoc in loco translatione ueteri neque
quoniam mulicia uita hominis sed tempta-
tio uocat. Sed si utriusque uerbi sen-
sus aspiciatur diuersum quidem est quod ex-
terius resonat. sed unum eundemque
concordat intellectum format. Quod
enim non pugna contra malignum spiritum
nomine temptationis exprimit.
Et quid appellatione mulicie nisi
contra hostes exercitum designat.
Temptatio itaque ipsa mulicia est. quia
dum contra malignorum spirituum insi-

dias inuigilat. in bellorum periculis
perculdubio exsultat. Notandum uero quod
hec eadem uita hominis in temptati-
onem habere dicitur. sed ipsa temptatio
est prohibet. Sponte quippe ab statu
conditionis lapsa. et corruptioni
sue putredine subdita. dum sibi
ex se met ipsa molestias gignit. hoc
etiam facta quod tolerat. Quia enim
statum mentis inclinata deseruit.
quid in se non motus uarietatis in-
uenit. unde nunc et si ad summa
appetenda se erigit. mutabilita-
tis lubrico impulsu praeuadit semet
ipsam cadit. uult in contemplatio-
ne stare sed non ualet. cogitationis gre-
su figere nititur. sed infirmitatis suae
lapsus enervat. Quae nimirum mu-
tabilitatis suae onera quae uolens
expetit. nolens potat. Quietus
homo carnem possidere potuit. si
bene ab auctore conditum posside-
ri uoluisset. cumque se erigere con-
tra conditoris studium. in semet
ipso praeuius carnis contumeliā
inuenit. Sed quia cum culpa simul
ab origine etiam pena propagatur.
in seruo infirmitatis uicio nasci-
mur. et quasi nobiscum hostem dedu-
cimus. quem cum labore superamus.
Ipsa ergo hominis uita temptatio est.
cui ex se met ipsa nascitur. unde pi-
natur. Quae et si semper ex uirtute
succidit quod ex infirmitate gene-

144
rat. ¹ semper tam ex infirmitate ge-
nerat qd ex uirtute succidat. Sic
p. 21 itaq; humana uita temptatio est.
ut & si iam ab iniquitatis ppetra-
tione cōpescit. in ipsis tam bonis
opib; in uin maloy memoria. in se-
ductionis caligine. in temptatio-
nis sue interruptione suscit. Alius
namq; aluxuria in carne frenat.
s; tam adhuc luxurie fantasinata
tolerat. q̃a que uolens fecit. horum in-
uitus meminit. & penā sustinet
qd uoluptatē putauit. Quia ṽ ad-
deucta culpā retrahi metuit. uen-
tū mure abstinentie uigore res-
tingit. uultusq; ex abstinentia pal-
lescit. cūq; in facie pallor aspici-
reuerenda ab hominib; uita lau-
dat. moxq; inanis glā ad abstinē-
tis animū cū uerbis fauoris uenit.
qm̃ concussa mens dū subigere n̄
ualet. cū p̃que uenerat t̃gere faci-
cie pallorē querit. sicq; fit. ut in-
firmitatis nexib; ligata. aut pallo-
rē abstinentie fugiens. iterū pali-
menta subdi luxurie metuat. aut
impulsū luxurie p̃abstinentiā sup-
ans. pallorē suū inani glē militare
p̃timeat. Alius lapsum supbie sup-
ans toto iam desiderio statū humili-
tatis apprehendit. cūq; supbientes
q̃sdā usq; ad opp̃ssiones innocen-
tiū erumpere conspiciunt. hēli exerci-
tatione succensus. post ponere

aliquatenus cogit. qd decreuit.
uim rectitudinis exerceat. prauisq;
n̄ mansuetudine & auctoritate
cont̃dicat. Vnde plerūq; fit. ut aut
humilitatis studiū hēli rectitudi-
nis deserat. aut rursum hēli rectitu-
dinis turbet humilitatis studiū
qd̃ tenebat. cumq; seruari simul &
hēli auctoritas. & p̃positio humili-
tatis n̄ possit. sibi met ipsi homo exp-
turbatione incognitus reddatur.
ita ut uehement̃ ambigat ne apud
seductū animū. aut supbia se auc-
toritatē hēli insinuet. aut torpore
pauidus humilitatē fingat. Alii
q̃nta sit fallacie culpa considerans
munire se ueritatis arce decernit.
ut ex ore eiusiā falsū sermo n̄ p̃de-
at. seseq; fundit am̃daciū in ingressi-
one disiungat. s; fit plerūq; ut cū
uerū dicit. uita pximi grauetur.
cūq; maliteri ingerere lesionē me-
tuit. adhuc dudū p̃sserat fallacie
uiciū quasi ex studio pietatis redit.
sicq; fit. ut & si malicia mentē n̄ te-
neat. in ea tamen ueritatis radiū
umbra mendaciū obscuret. Vnde
& sepe quia p̃contatus quisq; con-
t̃escere n̄ ualet. aut falsū dicens
suā mentē trucidat. aut uera lo-
quens pximi uitā grauat. Alius
amore conditoris excitatus. assiduā
cogitationib; mentē curat assidua
oratione suspendere. atq; hanc in

secreta intus quietis securitate
collocare. ⁴ si in ipso sue orationis as
censu. dum eleuari ab intimis nititur.
inferiorum fantasmatum reuerberat.
atque ad intuentiam lucis mentis oculum
tendit. ⁵ si ex corporeo usu surgentibus
terrenorum imaginibus obscuratur.
Unde et si plerumque ut intendentis
animum ipsa sua infirmitate fatigat
aut orationem deserens desideria torpe
at. aut si diu in oratione permanserit
ante eius oculos importunorum imagi
num caligo densescit. Bene ergo dicitur
temptatio est uita hominis super terram.
quando ibi quoque reatum descensionis
inuenit. ubi se perfectum comprehendere
re ascensionis putauit. et inde
mens confunditur. unde surgere a
confusione nititur. ut per hoc ad se
metipsam diuerberata redeat.
quod per se metipsam iam collecta et co
adunata transiebat. Iste aberuditi
one diuine legis alienus ignora
ntia sua depmitur. ne quod optinen
de salutis operetur. Ille diuine legis
scientia perditus dum sibi ceteris gau
det intellectum superpetere. quia pri
uato gaudio exultat. preceptum in se
intellectus munera dissipat. et in
de in iudicio ceteris deterius exhi
betur. unde clarius ceteris ad tempus
ostenditur. Hinc quia uirtutum dona
non subleuant. etiam uia simpliciter rec
titudinis declinat. et uelut extra

neum se a celesti munere deputans.
quali eo securius praua agit. quo
superni doni sublimia munera non
preceptum. Iulum prophetie spiritu replet ac
prescientia subleuat. ei que uentura
queque iam presentia ostendit. sed
dum sepe et in multis super semetipsum
tollit. ut futura ueraciter contemplet
mens in sui confidentia deducta.
eum qui haberi semper non potest. semper
sed ad eam prophetie spiritum estimat. cumque
omne quod senserit prophetiam putat. quia
hanc eum non habet tribuit. et in quantum
potuit habere amittit. Sicque fit
ut inde post aliorum merita tristis se
deat. unde estimationem omnium
letus prebat. Temptatio ergo est uita ho
minis super terram. que aut aliena
a uirtutibus ad celestia premia surge
re non ualet. aut diuina bonis spiritualibus
aliquando deterius ex occasione uir
tutum ruit. Quia autem paulo superius
hoc esse temptationem quod miliciam
diximus. sciendum summum est. quod
quiddam nobis appellatione multum
amplius quam nomine temptationis
innuitur. Hoc namque nostro intellectui
expressione milicie augetur. quod numi
rum premiliciam ad finem cotidie tendit.
cumque per ordinem milicie locus cres
cit. tota simul hominum milicia de
finit. Milicia est uita hominis super
terram. quia sic superius diximus. unus
quisque dum cotidie ad uitam terminum

prempoz augmētū tendit au-
gendo uitā uiuere desinit. Dies
quippe expectat ut ueniant. sed
cū ad augmentū uite ueniunt.
iā ab augmento uite subtrahunt.
quia et tinerant gressus. dū in an-
teriora pficiunt. qd restat iter de cre-
scit. Vita g nra milicia ē. q̄ quo ad
augmētū ducit. eo ut n̄ sit finit.
Bene g dicit. milicia ē uitā homi-
nis sup tiam. q̄a dū p spacia tēpōz
crescere appetit. ab eo dē spatio qd
pdendū colligit. crescendo pūsit. b
Et sicut dies mercennariū dies eius.
Dies suos mercennariū euolui citius
exoptat. ut ad laboris sui p̄mū
sine tarditate pueniat. Dies itaq;
hominis uera et eīna sapientis
recte dieb; mercennariū cōparant.
q̄a p̄sentē uitā n̄ patam. miliciā
n̄ palmā deputat. et eo se ab eē lon-
giū ap̄mūo conspiciat. quo tardū
ad finē uenit. Considerandū q̄q;
ē qd mercennariū in alienis labo-
rib; exsudat. s; tam s̄ p̄mūm p̄p̄v
p̄parat. Voce autē redeptoris dicit.
Regniū meū n̄ est de hoc mundo.
Omnes g qui spe celestiu p̄diti exer-
citiū uite p̄sentis atterim. in alie-
no laboramus. Nam sepe et rep̄bi
seruire cogim. mundo q̄ mundi
sunt reddere coartam. et alieno
quidē labore fatigam. s; tamen
p̄mia nra p̄cipimus. et p̄ hoc pue-

nim ad p̄p̄a. quo pure ministram
aliena. Quo contra quib; dā ueritas
dicit. Si in alieno fideles n̄ fuistis. qd
ur̄m ē quis dabit uob. Sciendū q̄q;
ē qd mercennariū sollicite curat
inspicere. ne umq̄m dies uacuis la-
bat ab op̄e. et expectatus finis tempo-
ris inanis ueniat ad remunerationē.
In laboris namq; studio conspiciat.
qd p̄cipe in tempore remunerationis
possit. Nam cū opus crescit.
p̄mū fiducia pficit. Cum v opus
taxauerit. spes ad remunerationē la-
scēssit. Unde et electus quisq; uitā
suā quasi mercennariū dies pen-
sans. tanto fidētiā spe tendit ad
p̄mū. q̄nto nūc robusti p̄durat
ad laboris incrementū. qui sit de-
curis p̄sentis tēp̄is pensat. dies cū
opib; numerat. ne a labore uacua
t̄nseant uite mōta formidat. ad-
uersi gaudet. passione reficit. me-
rore refouet. quia subsequenti ui-
te p̄mū tanto se remunerari largi
conspiciat. q̄nto p̄ amore illi cotidie
nis se. mortib; uerius impendit. Hinc
namq; ē qd ciues sup̄ne patē
conditori ei psalmiste uocib; di-
cunt. P̄p̄ te morte afficiam tota
die. Hinc paulus ait. cotidie
mōm p̄uā glā fr̄s. Hinc iterum
dicit. Ob qm causam hec patior. s;
non confundor. Scio enī cui credi-
di. et certū sum quia potens ē desi-

D. A.

positū meū seruare in illum diē
Scī gūūi quod labores nunc ueri
tati cōmendantes exhibent. tot iā
remunerationis sue pignora in
spei cubiculū clausa tenent. sed gū
uis nunc sentit^r estus inope. ut qū
doq; refrigeriū pēpiat^r quietis.
Vnde & apte subdit. Sicut seruus
desiderat umbrā. & sic mercenna
rius p̄stolat^r finē opis sui. sic 7 ego
habui m̄ses uacuos. & noctes labori
osas enumeravi m̄. Umbra quippe
seruo desiderare ē post tēptationū
estū sudorē opis cū refrigeriū re
quie querere. Hanc nāq; umbrā ser
uus ille desiderauerat q̄ dicebat. sicut
uita mea ad dñm uiuū. q̄ndo
ueniā & apparebo ante faciē dī. & rur
sū. heu me q̄d incolat^r m̄s plangat^r ē.
Qui q̄si a labore aq̄ estū fugiens atq; ad
optinenda requie refrigeriū tegm̄
querens. iterū diē. Ingređiar in locū
tabnaculi admirabil. usq; ad domū
dī. Hāc umbrā cōphendere paul^r an
helabat. desiderū habens dissolui &
cū xpō ēē. Ad hanc umbrā ex desiderij
iā p̄fectione puenierant. qui di
cebant. Nos q̄ p̄craui m̄. pondū diei
& est^r. Bene autē q̄ deside^rare umbrā
dicit^r seruus uocat^r. qui a elect^r quisq;
q̄ usq; infirmitatis conditione consti
git sub dñantis corruptioni iugo q̄si
subest^r anxietate retinet^r. q̄a nimirū
cū corruptione exiit fuerit. tē sibi

met ipsi liber & tñquill^r innotescit.
Vnde recte etiā p̄ paulū dicit^r. Ipsa cre
atura liberabit^r a seruitute corrupti
onis. in libertatē gl̄e filiorū dī. Uictos
enī nūc pena corruptionis aggra
uat. s; tē incorruptionis gl̄a exaltat^r
& q̄mū ad p̄sentis necessitatis ponde
ra nūc in dī filiis de libertate nichil os
tendit^r. tantū ad subsequens lib
tati gl̄am tē in dī famuli de seruitute
nichil apparebit. Creatā q̄ seruitute
corruptioni exuta. & dignitate libtati
accepta in filiorū dī gl̄am uerit^r. q̄a
unita dō p̄sp̄m q̄si hoc ipsū q̄d creatā
ē tñsisse ac subegisse declarat^r. S; q̄ ad
hanc umbrā desiderat seruus ē. q̄a q̄ usq;
estus temptationū tolerat. iugū misere
conditionis p̄craat. Vbi apte subditur.
Et sicut mercennarius p̄stolat^r finē op̄i sui.
Mercennari^r & enī cū faciēda op̄a con
spicit. mentē p̄m̄ ex longinquitate &
ponderē labori addicit^r. cū v̄ lassescen
tē animū ad considerandū op̄is p̄m̄
reuoat. uigorē mox animi ad exerci
ciū laboris ~~format~~ reformat. & q̄d gra
ue p̄pensat exope. leue estimat ex re
muneratione. Sic electi quiq; cū mun
dihui^r adūsa patiunt^r. cū inhonesti
tū contumelia. rerū dampna cru
ciatus corporis tolerant. ēē grauiā q̄b^r
exercentur pensant. s; cū mentis ocu
los ad et̄ne patē considerationē ten
dunt. ex cōparatione p̄missi q̄m sit le
ue q̄d patiunt^r inueniunt. Q̄d enī

ualde importabile ex dolore ostendit. consideratione prouida extremi-
neratione leuatur. **H**inc ē quod
paul' semp se ipso robustior contra
aduersa erigitur. quia nimirū si-
nē sui opus sicut mercennariū p'sto-
lat. **G**raue namq; qd sustinet estim-
at. s; leue hoc p'mis consideratione
pensat. Ipse quippe qm sit graue qd
patit' indicat. qui in carcerib' abun-
dantū. in plagis sup'modu. in mor-
tib' frequent' se fuisse testat'. quia
iudeis qnquiesquadragenā una
minus accepit. qui ter uirgis cecus
ē. semel lapidatus ē. ter naufragi-
um passus. nocte & die in profundo
maris fuit. qui picula fluminū.
lacnū. ex genere. ex gentib'. in ciui-
tate. in solitudine. in mari. in falsi-
frib' p'tulit. qui in labore. & erup-
na. in ieiunijs multis. in fame & si-
ti. in frigore & nuditate laborauit.
qui foris pugnās. intus timores
sustinuit. qui ult' uires grauati
se assertit dicens. sup'modu graua-
ti sumus. sup' uirtutē. ita ut redē-
ret etiā nos uiuere. Sed q'modo re-
munerationis lūtheo sudores tan-
ti laboris tergat. ipse denuntiat di-
cens. Non sunt condigne passionē
hui' temporis ad futurā glām que
reuelabit' in nob'. finē itaq; operi
q'si mercennarius p'stolat. qui dū
p'fectū remunerationi considerat.

146
tile estimat. qd pene deficiens la-
borat. **A**pte aut' subdit'. Sic & ego D. 21.
habui menses uacuos. & noctes labo-
riosas enumeravi in. licet quippe
conditori rerū seruiūt. & sepe rerū
inopia coangustant'. p'amorē dō in-
herent. & tam uite subsidis p'senti
egent. Quiq; p' actiones suā p'sentia
n'querit. amundi cōpendiis uacu-
os menses ducit. noctes quoq; labo-
riosas ~~enumeravi in~~ tolerauit. quia
aduersitatū tenebras nō sōlū usq; ad
inopiā. s; sepe usq; ad corporis cru-
ciatū p'ortant. Despectū namq; eges-
tatēq; p'peti. laboriosū bonis men-
tib; non est. s; cum usq; ad afflictū
onē carnis aduersitas uertit'. labor
p'culdubio ex dolore sentit'. Potest
etiam nō inuenient' intelligi
qd scs quisq; menses uacuos sicut
mercennarius ducit. quia laborē
iam sustinet. s; p'miū nec dū tenet.
hoc tolerat. illud expectat. Noctes
v' laboriosas enumerat. qui ad ūsi-
tates s; p'sentis temporis se se in uir-
tutib' exercendo cōaceruat. Nam si
p'ficere in mte nā appetit. in uis for-
tasse aspa que mundi sunt sentit.
Que tam sententia si ad uocē scē eccle-
się ducit. intellectus eius paulo subti-
lius indagat'. Ipsa quippe m'ses ua-
cuos habet. que in infirmis suis t're-
nas actiones absq; uite p'mio deflu-
entes sustinet. Ipsa noctes laborio-

tas enumerat. que in menib' fortib'
multiplicet' tribulatione' portat.
In hac & eni' uita quedā laboriosa sūt
quedā uacua. quedā v' & uacua si
mul & laboriosa. Amore quippe con
ditoris p'sentis uite tribulationib'
exerceri q'de laboriosū ē. si uacuū nē
amore aut' soli uoluptatib' solui. ua
cuū quidē ē. si nō laboriosū. Amore
v' eiusdē soli adūsā aliq' p'peti. & ua
cuū simul ē & laboriosū. quia & ex
aduersitate mens afficit'. & remu
nerationis p'mio nō replet'. In his
itaq; scā ecclā. quia in eā positi ad
huc uoluptatib' defluunt. & p'inde
fructu boni opis nō dunt. mense'
uacuos ducit. quia uite tēpora. si
ne retributionis munere expendit.
In his v' qui et'nis desideris dediti
mundi huius adūsā patiunt'. labo
riosas noctes enumerat. q'ā tribula
tionū tenebras quasi in caligine
uite p'sentis portat. In his aut' q' &
in se uite mundū diligit. & tam
eius contrititate fatigant'. simul
mensēs uacuos & noctes laboriosas
tolerat. quia eorū uitā retributio
subsequens nulla remunerat. & p'
sens tribulatio angustat. Recte aut'
neq' q'm dies. si in eis mensēs uacuos
habere se p'hibet. Mensū quippe
nomine. dierū collectio. & summa
signat'. P' diē g' una queq; actio ex
p'ini potuit. p' mensēs aut' actionū

^h omis uo filij lucis estis / filij diei.

finis inuult'. Et sepe cū in hoc mun
do aliq'd agim'. in tanta spei alacritate
suspensi. hoc ipsum q'd agim' uā
cuū nō putam'. s' postq'm ad actionū
t'minū puenim'. nō obtinente q' appe
timū. laborasse nos in uacuū dolem'.
Non solū g' dies s' mense' uacuos duci
m'. cū nos uitē uis actib' sine fruc
tu laborasse. nē ex actionū p'ncipio
s' sine pensam'. s' uenī labore' nros
adūsas sequit'. q'si uite n're uacui
mensēs arguunt'. quia ex p'leione
actionū agnoscit'. q'm frustra in ac
tionib' sudabat'. S' q'ā in sac' eloq'o
nō nūq'm nō x'p' ignorantia ponit'.
paulo attestante qui uenturā uitā
scientib' discipulis dic. n'sum' nocti
neq; tenebras. quib' p'misit. uos aut'
fr's n'estis in teneb's. ut uos dies il
la tanq' fur cōphendat. potest
hoc in loco ex eorū p'sona uox scē
ecclē accipi qui post ignorantie
sue caliginē. ad amore' rectitu
dinis redeunt. & ueritatis ra
diis illustrati. fletib' diluunt
qd' errauerunt. Illuminat' et
enī quisq; respicit q'm t'pe fue
rit. q'd p'p'entis uite amore la
borant'. In eis g' scā ecclā in q'b'
ad uitam reuertit'. labore' suū
estuanti seruo & desideran
ti finē merrenario comparat.
dicens. Sic seruus desiderat ū
bram. & sic merrenari' p'stolat.

147
finem opus sui. sic & ego habui menses
uacuos. & noctes laboriosas enu-
meraui m. In comparatione & enim
duo sunt quod promissum. in expressione etiam
fatigationis duo prout subdidit.
Adestuantem quippe menses uacuos
reddidit. quia quo magis eternum
refrigerium querit. eo magis conspi-
cit. quam uacue pusta uita laborat.
Ad proptolantem uero laboriosas noctes sub-
iungit. quia quod magis extimino
opus primum quod adsequamur inspicimus.
eo magis inspicimus ingemiscimus
dum nos nescisse quod querimus. Unde
& ipsa penitentis cura uigilanti
exprimit. ut laboriosas noctes enu-
merasse diceret. quia quanto uerum
addit reuertimur. tanto subtili labo-
res quod per ignorantiam in hoc mundo
perulumus. dolendo pensamus. Nam
quo unicuique plus dulce sit quod de
eternis desiderat. eo ei magis graue
ostendit. quod presentium amore tole-
rabat. Si uero ad sola hystoria sequentia
uerba pensant. per hec perculdubio
animum dolentis exprimit. qualiter per
diuisos motus desiderij inefficacia
impellente uariat. Nam subdit.
Si dormiero dicam quando surgam. & rur-
sum expectabo uesperam. In nocte
quippe dies querit. in die uespera
desiderat. quia nimirum dolor non pro-
mittit placere que assunt. cumque
mentem per experimentum presentium affi-

cit. semper hanc quasi consolante de-
siderio ad alia per expectationem ten-
dit. Sed quia & afflicta mens per-
petuum ducit. & tamen dolor eius etiam
seductus desiderij non finit. recte sub-
iungit. Replebor doloribus usque ad
tenebras. Causa autem eiusdem doloris
exprimit. cum prout sub inferit. In-
dura est caro mea putredine. & sordibus
pulueris. cutis mea aruit & contem-
ta est. Sed hec subtilius congruenter fine-
usque differimus. si ad promissum exposi-
tionis ordinem redeamus. Somno
namque torpor oculi. surrectione autem
exercitatio actionis exprimitur.
Uespera quoque nomine. quia somno con-
gruit. rursum oculi desiderium figurat.
Scilicet uero ecclesia quo usque uitam corruptio-
nis ducit. flere inmutabilitatis sue
dampna non desinit. Ad hoc namque homo
conditus fuerat. ut statim mente
in arcem se contemplationis erigeret.
& nulla hunc corruptio a condito-
ri sui amore declinaret. sed in eo quod
ab ingenta standi soliditate uolun-
tatis pede ad culpam mouit. ad elec-
tione conditoris in semetipsum prout
cecidit. Amorem uero dei ueram scilicet
stationis arcem deserens. nec in se con-
sistere potuit. quia lubrica mutabi-
litas impulsu infra se per corrupti-
onem prouens. etiam a semetipso dis-
sensit. Qui nunc quia conditioni sue
soliditate non figit. alternantis semper

desiderij motu uariat. ut & quietus actione desideret. & occupat ad oculum anhelat. Quia enim fixa mentis stare cum potuit noluit. stare iam non ualet. etiam cum uolet. Conditor si quippe contemplatione deserens. salutis sue fortitudine perdidit. & quod libet posita. semper egra alium locum querit. Varietate ergo humane mentis exprimens dicit. Si dormiero dicam quando surgam. & rursus expectabo uesperam. Ac si apte diceret. Nil preceptum menti sufficit. quia ipsum quod sufficere potuit amisit. In somno namque resurrectione desidero. in resurrectione uesperam expecto. quia & quietus exercitium actioni appeto. & exercitatus oculum quietis quero. Quod tamen intelligi & aliter potest. Dormire namque est in peccatis iacere. Si enim somni appellatio culpa non esset. ne quod paulus discipulis diceret. Vigilate uisti. & nolite peccare. Unde & auditor suum ammonet dicens. Surge qui dormis. & exurge a mortuis & illuminabit te Christus. & rursus. hora est iam nos de somno surgere. Unde & salomon peccantem increpat dicens. Visque quod piger dormis. Nec tuis quod quisque cum peccati somno premitur ad iusticie uigiliam surgere conatur. sed sepe cum surrexerit. ipsa se extolli magnitudine uirtutum sentit. Unde & temptari presentis uite aduersi

tatibus post uirtutes desiderat. ne peius ex confidentia uirtutum cadat. Si enim seruari se melius temptatione non cognosceret. neque quoniam per salmista diceret. Proba me domine & tempta me. Bene ergo dicit. si dormiero dicam quando surgam. et rursus expectabo uesperam. quia & post peccati somnum lumen iusticie querit. Et cum uirtutum prospera mentem eleuant. ad uitam aduersas desiderat. ut perfecto animi cum uirtutum suarum gaudio plusquam debet attollatur. per contritatem presentis uite edito merore solidetur. Unde & neque quoniam formidabo uesperam dicit. sed expectabo. Expectamus & enim prospera. formidamus aduersa. Vir ergo iustus uesperam expectat. quia cum exercetur in hac tribulatione necesse est ipsa ei sit aduersa prospera. Potest uespe nomine etiam peccati temptatione designari. quod sepe tanto acrimen laesset. quanto & eandem mentem spiritus ad superna altius euehit. Neque quoniam namque sic in hac uitae per exercitatio ne iusticie peccatum de se trahit. ut in eadem iusticia inconcussa maneat. quia & si iam accedis habitaculo culpae rectitudo eliminat. ipsa tamen culpa que repellit. cogitationis nostre foribus astant. ut sapienter pulsatur. Quod moyses quoque spiritualiter innuit. cum facta corporalium temporum monita narrat dicens. factum est mane. ante paulo per subiciens. factum est uespere

Creator quippe omnium humane cul
pe p[re]sens. tunc exp[re]ssit in t[em]pore
q[uo]d n[un]c uersat[ur] in m[en]te. Lux quippe
ad uesp[er]um ducit[ur]. quia nimirum
uim rectitudinis. umbra sequitur
t[em]ptationis. S[ed] q[uia] electo[rum] lux t[em]p
tatione n[on] extinguit[ur]. neq[ue] q[uam] nox
s[ed] uesp[er]a facta p[ro]hibetur. quia nimi
r[um] sepe t[em]ptatio in corde recto[rum] lu
men iusticie abscondit. s[ed] n[on] int[er]umit.
quasi ad pallor[em] t[em]ptationis p[ro]
trahit. s[ed] funditus n[on] extinguit. Nec
t[ame]n q[uod] post somn[u]m surrectione appe
tunt. post surrectione uesp[er]am p[ro]
tolant. quia q[uod] de peccato ad iusti
cie lum[en] euigilant. & in ip[s]o iusti
cie lumine positi. semp[er] se cont[ra] ille
cebs t[em]ptationu[m] parant. Quas ni
mir[um] n[on] timent. s[ed] expectant. quia
utilitates sue rectitudinis etiam p[ro]
tempta[m]ta p[ro]ficere n[on] ignorant. D. M.
Quantalibet aut[em] cont[ra] correptione[m]
suam uirtute contendunt. habere
integram salutem nequeunt. quo usq[ue]
dies p[re]sens uite finiat[ur]. Unde &
subdit[ur]. Et repleb[ur] dolorib[us] usq[ue] ad
teneb[ras]. Modo namq[ue] aduersa ir
ruunt. in ipsa quoq[ue] p[ro]p[ri]a callida
hilaritate blandiunt. in surgen
tia uicia bellu[m] carnis excitant. in
de uicta animu[m] ad elatione[m] uocant.
Bono[rum] g[er]o uita usq[ue] ad teneb[ras] dolori
bus replet[ur]. quia quo usq[ue] tempus
corruptionis agit[ur]. uit[er]na ext[er]naq[ue]

afflictione concutit[ur]. & salu
securitate n[on] inuenit. n[on] cu[m]
funditus t[em]ptationis relin
Unde & bene hec eade[m] dolo
causa p[ro]tinus subinfertur
dicitur. Induta e[st] caro
putredine & sordib[us] pulue
en[im] paulo sup[er]ius dixim[us] solidi
tate ingenua uoluntarie homo
deseruit. & se se in uoragine
corruptionis meruit. Unde n[un]c
ut p[ro] immunda opa labat[ur]. ut p[ro] co
gitationes illicitas sedat[ur]. Ut en[im]
ita dixerim culpe sue penaliter
subdita ipsa iam natura n[ost]ra facta
e[st] ext[er]na natura. & remissa usq[ue] ad p[ro]
uersa opa ducit[ur]. reflecta aut[em] puer
so[rum] opum in p[ro]p[ri]a cognatione
fiscat[ur]. P[er] expletionem u[er]o actionis il
licite carne putredo afficit[ur]. plen
tate u[er]o cogitationis in p[ro]p[ri]a. quasi
ante oculos puluis surgit. consen
tiendo uiciss[im] putredine atterimur.
Uitio[rum] u[er]o imagines in corde toleran
do. sordib[us] pulueri fedam[ur]. At q[uod]
Induta e[st] caro mea putredine. & sor
dib[us] pulueris. Ac si apte diceret
Carnale uit[er]na q[uam] patior. aut tale
lubricce opationis polluit[ur]. aut
exuicio[rum] memoria caligo misere
cogitationis p[re]mit[ur]. Q[uo]d tam[en] si ex
uoce uniu[er]salis eccl[esi]e accipimus
aliqu[an]do hanc p[ro]cul dubio carnis
putredine. aliqu[an]do aut[em] grauari sor

di bus pulueris inuenimus.
Mul ti quippe mea sūt. qui dum
amo ri carnis inseruiunt. fetore
lux urie cōpūscūt. Et sunt nō
nulli qui a uoluptate carnis q̄
de se abstinent. s; tam tota mē
te in tērenis actib; uacent. Di
cat q̄ scā ecclā unius mēb;
sui uocib; dicat que de utq;
genere hominū tolerat. In
dita ē caro mea putredine. s; sor
dibus pulueris. Ac si apte insinu
et dicens. Sunt pleriq; qui in p̄fi
dē mēbra sūt. s; tam sana ul' mun
da pactionē nō sūt. quia aut uicti de
sideriis turpib; ad corruptionis pu
tredinē defluunt. aut tērenis acti
bus dediti. puluere conspergunt.
Nullis enim q̄s liberos tolero. car
nē uidelicet putrescentē gemo. in
istis aut quos tērena querentes pa
tior. quid aliud qm̄ sedū puluere
porto. Vnde et apte simul de utq;
subiungit. Lustral mea aruit et con
tracta est. In scē quippe ecclē corpore
hi qui solis exteriorib; curis inser
uiunt. cōgrue cutis uocant. Que
nimirū cutis arrescendo attrahitur.
quia m̄tes carnaliū dū p̄sentia diligit
et quasi iuxta posita concupiscit.
ad futura tendi planganimitatē
nolunt. Qui dū m̄tne sp̄ei p̄ingue
dinē negligunt. ut attrahantur
arrescunt. quia si horū corda despatio

nō siccaret. neq; qm̄ estus hec pusilla
nummatus attraheret. Hanc namq;
attritionē psalmista firmidauerat.
cū siccitate mentis metuens dice
bat. Sicut adipe pinguedinis re
pleat̄ anima mea. Adeps quippe pin
guedinis animā replet. cū hanc con
tra p̄sentū desideriorū estum sup̄ne
sp̄ei infusio refouet. Litis q̄ arrescens
attrahit. cū cor in exteriorib; deditū
atq; ex despatio siccatū. in aucto
rit̄ sui amore intendit. s; in semetip
sō ut dixerim rugosa cogitatione re
plicat. Pensandū v̄ est qd̄ carnales
mentes ideo p̄sentia diligunt.
quia uitā carnis qm̄ fugitiua sit mi
nime p̄dunt. Nam si uelocitatē t̄nsi
tus eius aspicerent. hāc etiā p̄sp̄itatē
minime amarent. Scā aut ecclā in
electis suis cotidie qm̄ sit in re
bus exteriorib; cursus conspiciat. et
ideo in uirtutis pedē sollicitē in
tentionis figit. Vnde et apte subdit.
Dies mei uelociter t̄nsierūt. qm̄ atex
ente tela succidit. Longitua ualde
similitudine temp̄ carnis tele cōpa
rat. quia sicut tela filis. sic uitā mor
talis dieb; singulis p̄ficiat. s; quo aug
mentū percipit. eo ad incisionē tendit.
quia et sicut sup̄ius dixim. cū tem
pora accepta p̄terunt. uentura bre
uiant. et de uniuerso uitē spacio. eo
fiunt pauciora que ueniunt. quo
multa sūt que t̄nsierūt. Tela quippe

infra supraque ligata. duobus lignis in
nectitur ut texatur. sed quod inferius
texta inuoluitur. eo superius texenda
multiplicatur. & unde se ad angum
tum multiplicat. inde fit minus quod
restat. Sic nimirum uite nostre tempo
ra & transacta quasi inferius inuolui
mus. & uentura a superiori duplica
mus. quia quo plus fiunt preterita
minus esse incipiunt futura. Sed quia
nec tela ad expressionem nostre temporis
sufficit. nam eius quoque festinatio
ne uite nostre uelocitas transit. recte
nunc dicitur. Dies mei uelociter transi
erunt. quoniam atexente tela succiditur.

Tela quippe tarditate perfectum habet.
uita autem presentis moram defectus non habet.
Nulla namque cum laborantis manu
figitur. aduentus terminum elongatur. inus
ta uero quia tempus semper desinens inde
sinem consumimus ad finem nostri ter
minis etiam quiescendo peruenimus. &
percursum nostri transitus etiam dormien
tes unus. **L**ecti quod quia presentis uite
momenta decurrere

sub festinati one conspiciunt.
neququam in hoc tante mobilita
tis tenere cordi intentione figitur.

Unde & apte prius subdit. Et con
sumpti sunt absque ulla spe. Repro
bens erga dies uite presentis tanto
amore constingit. ut sic semper hic
appetant uiuere. quatinus si ua
leant uiuendi cursu desiderant

numquam finire. Cogitare quippe
uentura despiciunt. spe totam in rebus
transiuntibus ponunt. habere nulla non
quod pretereunt concupiscunt. cumque ni
hil transiuntia cogitant. & mansura
nullatenus sperant. sic cecitate insen
sibili cordis oculi claudunt. ut etiam lu
ci nullatenus intendat. Unde fit. ut se
pe iam corpus molestia quatiatur. & ui
cina mors uite uitae utalis spe incidat.
nec tamen curare que mundi sunt de
sinant. iamque eos ultro ad iudicium
pertrahit. & tamen ipsi & diuinatione sol
licita rebus transiuntibus occupati. nic
hil aliud cogitant. non in hoc mundo
adhuc qualiter uiuant. relinquenda
omnia quasi possidenda disponunt. quia
spes uiuendi non frangit. etiam cum uitae
terminatur. Jam ad iudicium trahunt
presentia. & tamen adhuc habendi
rebus inherere percurant. Dure
& enim in terra ab esse mors longe cre
dit. etiam cum sentitur. sicque ac car
ne anima soluit. ut erga presentia
in moderato amore se retinens
cum ad eternum supplicium ducitur
hoc ipsum quoque nesciat quod ducatur.
& deserens que amare cum termino no
luit. repente sine termino inuenit
que numquam prouidit. Ad contra mens
rectorum ad eternitatis intentionem ten
dit. etiam cum presentis eam felicitas uitae
comitat. magna carnis salute uitae
nec tamen eius fiducia animus re

tardat². nullus adhuc mortis articu-
lus erumpit. & q̄si p̄sentē hanc cot-
radie ~~despicit~~ conspiciat. Quia enī
uita indefinētē labit². spēs ei fin-
ditur amputat². Bene q̄ de dieb^{us}
p̄tereuntib^{us} dicit². Consumpta suis
absq^{ue} ulla spēs. Ac si apte diceretur.
Mentis fiducia in p̄sentē uita n̄ posuit.
q̄a omē qd p̄terit calcando sup̄auit.
Unde apte mox subdit². Mem̄to q̄a
uentus ē uita mea. Hi enī uitam
carnis q̄si p̄manentē diligunt. qui
q̄nta sit uite sequentis eternitas
n̄ intendit. cūq^{ue} soliditatē peni-
tatis n̄ considerant. exiliū patiam-
tenebras lūm. cur sū stationē pu-
tant. quia q̄ maiora nesciunt iv-
dicare. de minimis neq̄ qm̄ possit.
Ordo quippe iudicij exigit. ut qd ex-
aminare n̄tūm. m̄iscendam². Si enī
p̄tē omnib^{us} reb^{us} anim^{us} n̄ ualet. neq̄
qm̄ de his certa a quib^{us} uincit² uidet.
Idcirco mens rēp̄ba p̄sentis ui-
te cur sū estimare n̄ sufficit.
q̄a in admiratione illi ex amo-
re succumbit. Sciaūt uis
q̄ ad et̄na cō eleuant. qm̄ breue sit
qd sine claudet² pensant². & eor^{um} sen-
sib^{us} eo uilescit qd p̄terit. q̄ un-
tellectu radiante int̄lucet. qd accep-
tū nunq̄m recedit. cūq^{ue} infinita-
tē penitatis aspiciunt. neq̄ qm̄
iam p̄ magno desiderant. q̄cqd si-
nis angustat. Sic subleuata mens

extra tēp̄orū t̄minos ducit². etiā
cū carne in tēpore tenet². & tan-
to altius finienda despicit. q̄nto
uerius infinita cognoscit. S; hec
ipsa humane breuitatis conside-
ratio. auctori nr̄o magne uirtu-
tis oblatio ē. Unde recte n̄c cū de
p̄catione immolatio eiusdē uir-
tutis offert² cū dicit². Mem̄to quia
uentus est uita mea. Ac si apte di-
ceret². Transiuntē uelocit̄ benignus
respice. quia & tanto ate uide-
ri misericordius debeo. q̄nto ipse
a consideratione breuitat̄ mee
oculo n̄ auerto. Sed quia dū tēp̄
uite p̄sentis abscedit². ad op̄ationē
p̄merende uenie ulterius n̄ redit².
recte subiungit². Nec reuertetur
oc̄tis m̄s. ut uideat bona. Ad uide-
nda bona extincti ocul^{us} n̄ rediit².
q̄a ad exhibenda recta opa ex uita
carne anima n̄ recurrit. Hinc est
qd diues quē inferni flammā cru-
ciabat. quia semet ipsū reparare
opando n̄ posse agno-
uerat. neq̄ qm̄ sibi. S; relictis fr̄ib^{us}
p̄dēe sata. ~~gebat~~ dicens. Rogo
pat̄ abrahā ut mittat eū in domū
pat̄s mei. habeo enī qnq^{ue} fr̄s. intes-
tet² illis. ne & ipsi ueniant in locū
hunc tormentorū. Solet namq^{ue} mes-
tum animū spēs vl^{tra} falsa resouere.
S; ut penā suā rēp̄bi graui^{us} sentiat
spem de uenia amittunt. Unde

flammis ult'ibus traditus. non
s' ut diximus. s' op'culari fr'ib' con-
cupuit. quia numq'm se ignium
carere tormento adiuncto separa-
tionis supplicio agnuit. Hinc sa-
lomon ait. Quodcumq; potest ma-
nus tua facere instant' opare. quia
nec opus. nec ratio. nec scientia.
nec sapientia erit apud infero' q'
tu ppas. Neq'q'm q' adiuuenda bo-
na ocul' reuertit'. quia retributione
sua mens inueniens. ad opationi
usum nullatenus reuocat. Quia
q' fugit omne q'd cernit'. & mansura
sunt que secunt'. bene beatus iob
uno uersu utraq; cōplexus ē dicē.
Memento mei q'a uenit ē uita mea
nec reuertet' ocul' m's ut uideat bo-
na. Sursum quippe p'sentiu contē-
platus ait. **Memento q'a uenit ē uita**
mea. **Et** uitate v' sequim' consideras
adiunxit. **Nec reuertet' ocul' m's**
ut uideat bona. Vbi apte quoq;
uniu'si humani generis a redepti-
onis munere destituti. uocē prin-
sumit dicēs. **Nec aspiciet me uis**
homini. Visus quippe hominis ē
misēdia redeptoris. q' insensibili-
tatis nrē duriciā cū respicit emol-
lit. Vnde teste quoq; euglio dicit'.
Respexit dñs petru. Et recordat' ē
petrus uerbi q'd dixerat ihc. egres-
sus foras fleuit amare. **Ecce** uero
a carne animā neq'q'm iā uisū ho-

minis aspiciet. quia p' mortē nō li-
berat. quē ante mortē grā adueniā
nō reformat. Hinc enī paul' dicit.
Ecce nō temp' acceptabile. ecce nō
dies saluti. Hinc psalmista ait. quō
in scdm mīa ei. q'a nimirū q'm neq'
q'm m' misēdia eripit. sola p' p'sens
scdm iusticia addicit. Hinc salomon
ait. quia lignū in q'cūq; loco ceci-
derit. siue ad austrū. siue ad aquilo-
nē ibi erit. quia cū humani casū
tempore. siue scs. siue maligni
spē egredientē animā a claustro
carnis accepit. in etnū secū sine
ulla p' mutatione retinebit. ut nec
exaltata ad suppliciū p'ruat. nec
mersa etnū supplicis ult' ad reme-
diū ereptionis ascendat. **Vir** q'sc
humani generis dāpna conside-
rans. q'd a p'senti sclo sine redepto-
ris cognitione subtrahit. atq; etnū
ignib' ir' reparabilit' sepelit. & ei
uocē in se suscipiens dicit. **nec aspi-**
ciet me uis hominis. q'a nimirū
redeptoris grā. quē nō nō intuet'
ut corrigat. tē nō respicit ut ab in-
teritū abscondat. In iudiciū q'dē
dñs ueniens. peccatorē uidet ut
feriat. s' nō uidet ut ad largiendā
salutis grām recognoscat. culpas
examinat & uitā p'euntū igno-
rat. Vnde scs uir cū se post p'sentē
uitā respectu hominis uidēri nō
posse fateret'. apte mox subdidit.

Oculi tui in me & non subsistam. Ac si apte diceret. Distictus in iudicio uenies. & ad saluandum non uides & ad feriendum uides. quia quae in presenti uita dispensationis tue miseratione non respicis. respiciendo per modum pietatis extinguas. Nunc enim peccator quisque dominum non metuit & uiuit. blasphematur & perficit. quia scilicet misericors creator quae expectando uult corrigere. aspiciendo non uult punire. sic scriptum est.

Dissimulas peccata hominum propter penitentiam. Sed tunc peccator cum respicit non subsistit. quia cum distictus iudex merita subtiliter inquirat reus ad tormenta non sufficit. quoniam uel hoc etiam iustorum uoci congruit. quorum mens semper sollicita uenturo examine intendit. Omne enim quod agunt metuunt. dum caute considerant ante quantum iudicem stabunt. intuentur potentiam illius magnitudinem & pensant quanto reatu constiteri sint propter infirmitatem. enumerant mala proprii operis & contra haec exaggerant bona gratie conditoris. considerant praua quoniam disticte iudicet. bona opera quoniam subtiliter penset. & perituros se absque ambiguitate praesciunt. si remota pietate iudicent. quia hoc ipsum quoque quod iuste uidemus uiuere culpa est. si uita nostra cum iudicat. hanc aput se diuina misericordia non excusat.

~~enim in eodem hoc libro scriptum est.~~ Hinc

Astra non sunt munda in conspectu eius. quia aput eius distictum iudicium ipsi quoque maculas iniquitatis habent. quod per mundiciam sanctas luceat. Bene ergo dicit. Oculi tui in me & non subsistam. Ac si apte iusti uoce diceret. Si subtili examinatione discimur proferendo iudicio non assurgo. quia ad penam uita non sufficit. si hanc inmanitas iuste retributionis praemittit. Bene autem eiusdem humani generis et culpa breuitatem & pena subrogat. cum prius dicit. Sicut consumuntur nubes & praeterit. sic qui descendit ad inferos non ascendit. Nubes quippe ad altiora suspenditur. sed densata uento. impellitur ut currat. calore autem solis dissipatur ut euanescat. Sic nimirum corda sunt hominum. quae pro acceptae rationis ingenium ad alta emicant. impulsae autem maligni spiritus flatu. prauis desideriorum suorum motibus. huc illucque pertrahuntur. sed disticto respectu superni iudicis. quasi solis calore liquefunt. & semel locis penalis tradita. ad operationis usum ultra non redeunt. Vir ergo sanctus. elatione cursu. defectumque humani generis exprimens dicat. Sicut consumuntur nubes & praeterit. sic qui descendit ad inferos non ascendit. Ac si apte loqueretur dicens. In altum currendo

deficit. qui supbiendo ad interitū
tendit. Quē si semel culpa ad penā
ptahit. misericordia ulterius adueni
am n̄ reducit. Vnde adhuc subdit.

Nec reuertetur ult̄ in domū suā. Sic
domus ē corporis habitaculi cor
porale. ita unicuiq; menti hoc do
mus fit. q̄d ex desiderio in habitare
consuevit. Ad domū q̄ suā ultra n̄
reuertetur. q̄a semel q̄sq; et̄nis
supplicis tradit. ad hoc iā ubi amo
re inheserat. nullatenus reuocat.
Potest etiā inferni nomine peccato
ris despatio designari. de qua per
psalmistam dicit. In inferno aut̄
quis confitebit̄. Vnde rursum sc̄p
tum ē. Impius cū uenerit impiū
dū peccatorū contempnet. Quisq;
aut̄ impietati succumbit. uitā
pfecto iusticie moriendo derelin
quit. Qui v̄ etiam post peccatum
mole despatiois obruit. quid
aliud qm̄ post mortē inferni sup
plicis sepelitur. Bene ḡ dicit. sicut
consumit̄ nubes & p̄t̄sit. sic qui
descendit ad inferos n̄ ascendit.
quia plerūq; cū p̄p̄tatione culpe
nequitię. etiam despatio sociatur
& uia iam reuersionis abscedit. Rec
te v̄ cōda despatii nubib; compa
rant̄. quia & caligine erroris ob
scura sunt. & peccatorū multiplici
tate condensā. s; consūpta p̄t̄se
unt. quia claritatē extremi iudi

cū irradiata dissipant̄. Solet etiā
domus inhabitatio cordis intelligi.
Unde sanato ciuidā dicit̄ uade in
domū tuā. quia nimirū dignū ē ut pec
cator post ueniā ad mentē redeat.
ne iterū quo iuste feriat̄ admittat.
Sed qui ad infernū descenderit. ad
domū suā ulterius n̄ ascendet. q̄a
eū quē despatio obruit. a cordis
sui habitaculo foris mittit. & re
dūte uitae sū n̄ ualet. quia sūsus ex
terius addeteriora cottidie puls
cadet. Ad contemplandū quippe
creatorē homo conditus fuerat.
ut eius semp̄ specie quēreret. atq;
in sollemnitate illius amoris ha
bitaret. s; extra se p̄ inobedientiā
missus. uitis suę locū p̄didit. q̄a
tenebrosi tinerib; spars. ab inha
bitatione ueri luminis elongauit.
Vnde apte adhuc subdit. Neq; cog
noscat eū amplius locus eius. Lo
cus quippe hominis. s; n̄ localis ip
sē scilicet conditor extitit. q̄ huc
ut in semetipso consisteret creauit.
Quē nimirū locū tunc homo deseru
it. cū seductoris ūba audiens. a con
ditoris amore discessit. s; cū omps
d̄s redimēdo se homini etiā corpo
ralit̄ ostēdit. ipse ut ita dixerim fu
gitui sui uestigia subsequens ad
redimendū quē amiserat homi
nē locū inuenit. Si enī appellari
locus neq; qm̄ conditor posset.

dim landans psalmista n̄ diceret.
Fili ser uoꝝ tuoz habitabunt ibi. **I**on
enī n̄ dicim⁹. n̄ cū locū specialit̄ de
signam⁹. Sed sunt pleriq; qui etiā
post p̄ceptū redemptionis auxiliū
ad desperationis teneb⁹ deuoluunt.
q̄ tanto nequius peunt. q̄nto q̄
oblata remedia misericordie contēp
nunt. Recte ḡ de dāpnato homine
dictū. neq; cognoscer eū ampli⁹ loc⁹
eius. quia a conditorē suo tanto tē
distictius in iudicio n̄ agnoscitur.
q̄nto n̄ ad reparationis grām nec
p̄dona reuocat. Unde y notandu
sum mope ē qd non ait. neq; cogno
scet ampli⁹ locū suū. s; ait neq; cog
noscer eū amplius loc⁹ ei⁹. Nū enim
cognitio n̄ homini. s; loco t̄buit.
patent ipse conditorē loci nomine
designat. quia distictus ad exam
ultimū ueniens. in iniquitate
durantib⁹ die. Nescio uos unde si
tis. S; electi quicq; q̄ distictē repbō
repelli considerant. eo semet ipso
cotidie appetitate neq̄tie scēdib⁹
sollicitius purgant. cūq; p̄turos
alios frigesceꝛe ante amore conspi
ciunt. studiosē se ad penitentie la
nta succendit. Unde q̄ apte subdit.
Qua p̄t q̄ ego n̄ parciā ori meo. Ori
q̄ enī suo n̄ parciat. qui confiteri ma
lum qd fecit n̄ erubescit. In labore
quippe os mittere ē. hoc ad confes
sionē p̄tate iniquitatis occupa

re. Sed iustus ori suo n̄ parciat. quia
uā iudicis disticti p̄ueniens. uerb⁹
contra se p̄p̄e confessionis seuit.
Hinc psalmista ait. Preueniamus
faciē eius in confessione. Hinc psā
lomonē dicit. Qui abscondit scele
ra sua n̄ diriget. qui autē confessū
fuerit q̄ dereliquerit ea misericordiam
consequet. Hinc rursus septū ē. Jus
tus in p̄ncipio accusator ē sui. Sed ne
q̄m os ad confessionē p̄ndit. n̄ cū
consideratione disticti iudici p̄pa
uorē sp̄c angustat. Unde q̄ apte mox
subdit. Loq̄r in tribulatione sp̄c mei.
Tribulatio quippe sp̄c linguā cōmo
uet. ut reatuū prauū opus uox confes
sionis impugnet. Sciendū quoq; ē
quia sepe q̄ repbi peccata confitent
s; de flere contempnunt. electi autē
culpas suas quas uocib⁹ confessionis
apiunt. distictē animā dū sioni fle
tib⁹ insecunt. Unde beatus iob bene
postq̄m se ori suo n̄ parciere sp̄pon
dit. tribulationē mox sp̄c subdidit.
Ade si apte fateret dicēs. Sic reatum
lingua loquit. ut neq̄m expers
amoris stimulo palia sp̄c uaget.
s; culpas loquens uulnus apio. cul
pas v̄ ad correctionē cognans salu
tem uulneris ex medicamine mero
ris quero. Qui enim mala quide que
p̄petrauit insinuat. s; flere que insi
nuauerat recusat. quasi sub ducta
ueste uulnus detegit. s; torpenti

mente medicamina uulneri non appo-
nit. Confessionis quoque uocem solum necesse
est ut meror exerceat. ne uulnus
perditum; neglectum quo licentius iam
per humana noticiam tangit. deterius
putrescat. Quo contra psalmista plagam
cordis non solum detexerat. sed; de te etiam
medicamentum meroris adhibebat
dicens. Iniquitatem meam ego pernummo.
et cogitabo per peccatum meum. Nummum
autem enim occultum uulnus detegit. co-
gitando autem quod aliud quam medicam-
tum uulneri apponit. Sed afflicte
menti. et sua sollicite dampna cogi-
tanti. rixam per semetipsam oritur contra
semetipsam. Nam cum se ad lamenta pe-
nitentie instigat. occulta se incre-
patione dilaniat. Unde et apte mox
subdit. Confabulabor cum amaritudi-
ne anime mee. Pauore namque diuini
iudicii afflicti. dum quedam male gesta
plangimus. ipsa uirum amaritudinem
addiscutiendo nos uigilantius ex-
citata. alia etiam in nobis que amplius
defleamus inuenimus. Nam sepe quod
torpentes latuit. silentibus subtilius
innotescit. et afflicta mens certius
inuenit malum quod fecerat et nesciebat.
et; rixam suam uerius aptat. quantum
anertans pace deuiant. quia reatum
suum cui scelera non meminit. hic in se
commota deprehendit. Super crescens
quippe amaritudo penitentiae uere-
cundati cordi impetune ingerit

152
illicita que commisit. differtur contra hec
iudicem ostendit. suppliciorum minas
incutit. pauore animum ferit. pudor-
em confundit. motus illicitus increpat.
quietem noxie securitatis turbat. quod
conditae bona commulit. qui ipse boni
illi mala respondit enumerat. quod
inure ab eo condit. quod gratuito mittit
quod rationis substantia in conditione
ditat est. quod conditoris gratia uocatus
quod sequi ipse uocatus noluit. quod uocan-
tis misericordia. nec surdus. nec renitensque
despexit. quod illuminatum donum. quod sua
sponte prius acerbum etiam post dona ceca-
tus est. quod a cecitatis suae erroribus patinae
sollicitudinis flagellis expiatus. quod
a flagellorum doloribus ad salutis gaudia
mentis medicamento reductus est. quod quibus
dam culpis. et singulis subdit. pec-
care tamquam uirum flagella non desunt.
quod peccatorem suum super na gratia. nec con-
tempta dereliquit. lumenque afflictam mentem
in preplicatione donorum dei. in propria
actionis suae tanta seueritate in-
crepat. habet in corde iustorum amari-
tudo anime lingua sua. quod tanto ei
subtilius loquitur. quanto et uerius au-
dit. Unde et nequaquam dicit. fabula-
bor in amaritudine anime mee. sed;
confabulabor cum amaritudine anime
mee. quia uis doloris que peccata sin-
gula reputant. torpente animam ad la-
menta excitat. quasi ad eum uerba con-
fabulationis formant. in quibus semet

ipsum correctus inueniat. & ad
sui iam custodiam sollicitior exur-
gat. **D**icat itaq; uir iustus ex uoce
sua & scē eccle typum tenens dicat
ex nra. confabulabq; cū amaritudi-
ne anime mee. **A**c si apuus insinuet
dicens. **I**ustus cont me cū cordi mei
dolore colloquor. & foris me auer-
bere iudicis abscondo. **S**ed mens do-
lorib' penitentie p'ssa. in semetipsā
constingit. atq; acunctis delectati-
onib' carnis fœti cogitatione sepa-
rat. ad summa p'ficere appetit. &
tamen adhuc de corruptione co-
poris contradictionē sentit. **U**bi ap-
te mox subdit. **N**umquid mare ego
sum aut cetus. quia circūdedisti
me carcere. **C**arcere homo circū-
dat. quia plerūq; & uirtutū pro-
fectib; ad alia exurgere nitit. & ta-
men ex nra sue corruptione p'pedi-
tur. **Q**ua bene ex ui p'salmista de-
p'cat dicens. **E**duc de carcere ani-
mā meā ad confitendū nomini
tuo. **Q**uid v' appellatione maris. nō
cōda carnaliū tumidis cogitatio-
nib' fluctuosa. q'd aut ceti nomine
nā antiquis hostis exp'ntur. **Q**ui
dū mentes sēlarium possidendo pē-
netrat. quasi in eorū lib'is cogitati-
onib' natat. **S**ed cetus carceri strin-
git. quia malignus spēs in inferio-
ribus deiectus. ne ad celestia euola-
re p'ualeat. pene sue pondere coar-

tatur. **P**et attestante qui ait. **N**ō
angl' peccantib' nō peccat. & ruden-
tibus inferni de tētos unātarum
tradidit cruciando rēseruari. **S**et
carcere stringit. quia temptare bo-
nos q'ntū desiderat phibet. **C**arcere
quoq; mare circūdat. quia carna-
lium nūtiū tumida insanaq; desi-
deria ad pagenda mala q' appetunt
impossibilitatis sue angustia gra-
uant. **S**epe enī dñari melioribus
ēcupiscunt. s; tamē eis diuino iudi-
cio cuncta mutabilit' disponente
substituti sūt. **N**ocere bonis elati desi-
derant. & tamē subiecti ab eis soluta
spant. **P**explendis uoluptatib' ca-
nis longeuitate uite p'sentis cupi-
unt. s; tamen ab ea sub celeritate
rapiunt. **D**e quib' bene p'p'salmista
dicit. **S**tatuit aquas quasi in utero.
Aque quippe in utero sunt. cū lib'ea
eorū desideria. qui opis effectū nō
inueniunt. sub carnali corde dep-
munt. **S**etus q' ac mare circūdat
ōne p'mittit carceris. quia ul' mali-
gnus spēs ul' sequaces illi. in quorū
sementib' colligit. atq; in eis undā
tumentū cogitationū uoluit. in-
implere mala que appetunt neque-
ant. **S**up'na eos districtio angustat.
Scī aut uiri cū mundiore corde ce-
lestiū archana considerant. auctis
ad hec cotidie ardorib' anhelant.
ibi iam plene sanari desiderant.

unde adhuc ^{parū} aliquid ore contempla-
tionis degustant. pfecte cupiunt
carnis stimulum subdere. nil in cogi-
tatione illicitū de eius iam corrup-
tione tolerare. Sed quia scriptum ē
corpus qd corrumpit aggrauat ani-
mā. & depmit trena inhabitatio
sensum multa cogitantē. intentio-
ne iam quide ultra semet ipsos emi-
nent. Et tam adhuc infirmitatis sue
incertis motib subditi corruptio-
nis se carcere clausos dolent. **Ang.**
Numquid mare sū ego aut cetus. qā
circūdedisti me carcere. **Ac si apte**
diceret. Mare ul' cetus. iniqui unde
licet corq; auctore malignus spc. qā
effrenari ad solam ppetnde iniq-
tatis licentiā appetunt. recte pene
sue carcere constingunt. Ego aut
qui iam eternitatis tue libertatem
desidero. cur adhuc mee carcere
corruptionis p̄mor. Quod tamen
nec a iustis supbe requirit. quia
amore uertutis accensi. infirmita-
tis sue angustias t̄sgrēdi pfecte con-
cupiscunt. nec ab auctore iustoy in-
iuste disponit. quia electoy suoy
uota differens cruciat. crucians
purgat. ut ad p̄cipiendū qd deside-
rant qndocq; melius ex dilatione
conualescant. licet aut quo usq;
ab inima quiete differunt. ad cor-
suū redeunt. ibiq; ex n̄is sue tu mul-
tib absconsi. quasi amenssumum

secretū petunt. S; in eo sepe tēpta-
tionis aculeos sentiunt. carnis in-
centiua patiunt. & ibi grauissimō
labores inueniunt. ubi magnā re-
quē alabore quesierit. Unde sēs uir
post insinuatū corruptionis sue car-
cere. ad quietā cordis sui spacia redi-
re festinans. quia eandē rixam in-
intunis inuenit qm ab exteriorib
fugit. p̄tinus subdidit dicens. Si
dixero consolabit me lectul' m̄s
& re lenaboe loquens in eū in stratu
meo. terrebis me p̄somnia. & pui-
sionē horrore concutiet. In sacro
namq; eloquio lectus cubile ul' stra-
tū secretū solet cordis intelligi. Hinc
est enim quod sub unius cuiq; anime
specie sponsa occultis stimulis
scī amoris excitata incantaciscant
cor dicit. In lectulo meo p̄noctes
quesiui quē diligit anima me. In
lectulo quippe p̄noctē dilectus que-
rit. quia nimirū inuisibilis con-
ditoris species. rep̄sa om̄i corpore
uisionis imagine. incubili cordis
inuenit. Unde & eis dē suis dilecto-
ribus uernas dicit. regnū dī intra
uos est. & rursum. Nēgo n̄ habiero
paraclytus n̄ ueniet. **Ac si apte di-**
ceret. Si ab unem moris uirē oculi
corpus n̄ subtraho. ad intellectū
uos inuisibile p̄ consolatorē spm
n̄ p̄duco. Hinc de iustis p̄psalmus
tam dicit. Exultabunt scī in glā

letabuntur incubilibus suis. quia uide-
licet cum mala exterioribus fugiunt
securi inter mentium secreta glan-
t. tunc leticia cordium perfecta erit.
cum carnis exterioris pugna non fuerit.
Nam quo usque caro illicit. quasi do-
mus nostre paries quatit etiam cubile
turbat. Unde et recte perinde psal-
mista dicit. Uniuersum stratum
ei usasti in infirmitate ei. quia dum
nos temptatio carnis concutit. et re-
me facta nostra infirmitas. etiam mentis
cubile confundit. Quid uero hoc loco
somnia uel uisiones accipimus.
nam imaginationes ultimi distictus
examinis. quod iam utcumque cernimus
per timorem. sed tamen ut est ueraciter non ui-
demus. Scimus itaque uiri ut diximus ad coe-
dis semper secreta redeunt. cum ab hoc
mundo uel ultra uotum per spem. uel ultra
uirum ad uisum patiuntur. atque exterritus
laboribus fessi. quasi stratum uel lec-
tulum cubilia mentis petunt. sed dum
quibusdam imaginationibus cogitatio-
num quam sint subtilia iudicia diuina
conspiciunt. quasi in ipsa stratum sui
requie uisione turbantur. Contem-
plamur enim quam distictus iudex ueni-
at. qui dum in immense magnitudi-
nis cordium secreta illuminat. omnes
ante oculos culpas reuocant. pen-
sant quanta illa sit uerecundia in con-
spectu tunc totius humani generis
angelorum omnium archangelorumque con-

fundi. propendit qui post confusio-
nem cruciatus maneat. cum et reatu
animam immortaliter morientem. et in-
deficientem deficientem. carnem gehem-
na consumat. Sum itaque tam pau-
da imaginatione mens quattuor.
quid aliud quam in stratu ipse som-
num uidet. dicat ergo. Si dixeris con-
solabitur me lectulus meus. et releua-
bo loquens mecum in stratu meo.
terrebus me per somnia. et per uisionem
horrore concuties. Ac si apte fate-
atur dicens. Si exteriora fugiens inter-
sus redeo. et ut cumque requiescere
in coedis cubiculo concupisco. ibi
meum distictionis tue contemplationem
subigis uehementer me per ipsas mee
prudentie imagines imaginationem
terres. Bene autem dicit. et releua-
bo loquens mecum in stratu meo. quia ni-
mirum cum ad mentis nostre silentium
fessi reuertimur. quasi in stratu collo-
quentes occulta contra nos cogitan-
tium uerba uisam. Sed hec ipsa nostra
collocatio in pauore uertit. quia
ex illa uentus uehementi intellec-
tus nobis qui terrore disticti iudicis
intente incutit apertum. Ne quis uero hec
studeat iuxta litteram perferuari. ex-
quirendum magno per est quod modi-
tangant animi imaginationes
somnia. Aliquando namque somnia
uentis plenitudine uel manant. ali-
quando uero illusionem. aliquando co-

154
gitatione simul & illusionē. Aliquā
do aut cogitatione simul & reuelatione generantur. Sed duo que prima diximus. omnes expuncto cognoscimus. sub iuncta aut quatuor in sacre scripture paginis inuenimus. Somnia & enim plerumque ab hoste occulte per illusionē fierent. nequēquā hoc uir sapiens indicaret dicens. multos errare fecerit somnia. & illusiones uane. uel certe nā anguriabimur. nec obseruabitis somnia. Quibus profecto uerbis cui detestationis sunt ostendit. que augurijs coniungunt. Rursus nisi aliquando excogitatione simul & illusionē pcederent. Salomon minime dixisset. Multas curasse erunt somnia. Et nā aliquando somnia ex mysterio reuelationis oriuntur. ioseph pferendū se fratribus per somnium nō uideret. nec marie sponsū ut ablatō puero in egyptū fugeret. per somnium ueritas admoneret. Rursus nā aliquando somnia cogitatione simul & reuelatione pcederent. nequēquā daniel pphā nabuchodonosor uisionē differens a radice cogitationis inchoasset dicens. tu excogitare cepisti in stratu tuo. quid erit futurū post hec & qui reuelat mysteria ostendit tibi que futura sunt. & paulo post uidebas. & ecce quasi statua una grandis. statua illa magna & sta-

tura sublimis stabat contra te & cetera. Daniel itaque dū somnium adimplendum reuerentius insinuat. & ex quo cogitatione ortū sit manifestat. patent ostendit. quia hoc plerumque excogitatione simul & reuelatione generet. Sed nimirum cū somnia tot rerū qualitātibus attingunt. tanto eis difficilius credi debet. quāto & ex quo impulsu ueniant facilius nō elucet. Sepe namque malignus spiritus. his quos amore uite presentis uigilantes incipit. per spem etiam dormientibus permittit. & quo formidare aduersā considerat. eis hec durius somnium imaginibus inueniat. quatinus indiscretā mentē diuersa qualitate afficiat. eamque aut spe subleuans. aut deprimens timore confundat. Sepe autem etiam scōrum cōcordia afficere somnijs nūc ut ab intentione cogitationis solide ad tempus saltem momentūque diuertit. quāuis ipsi primum animū ab illusionis imaginatione discutiant. sed hostis insidiam quē uigilantes minime superat. eō dormientes grauius impugnat. Quē tamē hec maligne agere supna dispensatio benigne permittit. ne in electorum cōcordibus ipse saltem a passionis primo somnijs uacet. Bene ergo rectori omnium dicit. si dixerō consolabitur in electul' meis. &

releuabor loquens mecum in stratu
meo. terre me per somnia. & pui-
siones horrore concuties. quia
nimirum deus mirabiliter cuncta dispen-
sat. & ipse facit quod malignus spiritus
in iuste facere appetit. qui hoc enim
nisi iuste fieri permittit. Sed quia
iustorum una & per uigilias temptatio-
ne quatit. & per somniū illusionem fa-
tigatur. foris corruptionis sue
molestias tolerat. ut ut apert se met
ipsam graui illicitas cogitatione
~~peruat~~ potat. quid est quod faciat ut
pede cordis aut scandalorum laque-
is euellat. **E**cce beate vir quia
undique per meris perurbatione cog-
nouimus. sed quod consilium contra hac
inueniam audiam. Sequitur. Quia ob
rem elegit suspendi animam meam.
& mortem ossa mea. Quid per animam
in mentis intentio. quod possit nisi
carnalis fortitudo designat. Omne
autem quod suspendit. perculdubio ab
iure eleuat. Anima ergo suspendi
eligit. ut ossa moriantur. quia dum
intra intentio ad alta se subleuat.
omne in se fortitudinem uite exte-
rioris necat. **S**cilicet enim uiri certissi-
me sciunt. quia in hac uita habere
requiem nequaquam possunt. & ideo
co suspendi eligunt. quia nimi-
rum terrena deserentes. ad alta ani-
mū tollunt. suspensi autem mortem
suis ossibus inferunt. quia amore sup-

perne patere in uirtutum studiis ac-
cincti. hoc quod fortes prius in mun-
do fuerant. uinculo humilitatis
insecunt. Intueri libet quomodo ani-
mam paulus suspenderat qui dicebat.
ui uo autem iam nō ego. ui uirtutem in me
christus. & rursum desiderium habens dis-
solui & cum christo esse. & in uiuere christus esse
& mori lucrū. Qui gesta terrene
fortitudinis ad memoriā reuocant.
quali quedam in se ossa numerabat
dicens. **H**ebreus ex hebreis. secundum
legem phariseus. secundum emulationem
persequens ecclesiam dei. Sed quia sus-
pendiū anime elegit. quia hec in
se ossa in se ficit prius asserit qui
subiungit. Sed que in fuerit lucra.
hec arbitratu suo propter christum detrimen-
ta. Que adhuc ossa in se metipso in-
sinuat uehementius extinguit. cum
subdit. Propter quod omnia detrimui
feci & arbitror ut stercora. **M**or-
tuis uero ossibus quoniam ex animis penderat
ostendit. qui ilico subiungit di-
cens. Ut christum lucrifaciam. & inue-
niam in illo non habens meam iusticiam
que ex lege est. sed eam que ex fide est ihesu
christi. Sed quia collatis eius testimo-
niis paulum ad alta suspensum. mun-
do mortuum testati sumus. nunc beatus
iob si plenius. eodem spiritu exteriori
uite concupiscentia fugiat osten-
damus. Sequitur. Despau. nequaquam
iam ultra uiuam. Sunt enim nulli. d. m.

155
iustorum qui sic celestia appetunt. ut
tam a terrenorum spe minime stan-
gant. largita diuinitus patimo-
nia ad necessitatis subsidium possi-
dent. honores sibi temporales im-
pensis tenent. aliena nam ambunt
suis licite utuntur. qui tam ab eis
de rebus quas tenent alieni sunt. quia
ad hec ipsa que possident. ex desi-
derio non tenentur. Et sunt nonnulli
iustorum. qui ad comprehendendum culmen
perfecti accincti. dum altiora in-
terius appetunt. exterius cuncta
derelinquunt. qui rebus se habitis
nudant. gloria honoris expoliant.
qui interiorum desiderio passiduta-
tem se amici meroris afficiunt.
habere de exterioribus consolatio-
nem nolunt. interioris gaudii dum
mente appropiant. uitam in se fun-
ditus corpore delectationis ne-
cant. Talibus namque per paulum dicitur.
Mortui enim estis. & uita uestra abseo-
ndita est cum christo in deo. Horum uocem
psalmista expresserat cum dicebat.
Concupiscit & deficit anima mea
in aia domini. Concupiscunt enim qui non
deficiunt. qui iam quidem celestia
appetunt. sed adhuc tam terrenorum
delectationibus minime las-
cantur. Concupiscit uero & in diuitiis
deficit. quia cum eterna desiderat in-
amore temporalium non perdurat.
Hinc psalmista iterum dicit. Defecit

in salutarium tuum anima mea. Hinc
per semetipsam ueritas ammonet
dicens. si quis uult per me uenire
abneget semetipsum. & rursum non
qui renuntiauerit omnibus que possidet
non potest meus esse discipulus. Horum igitur nu-
mero sanctus uir diuisa terrenis deside-
riis mente se intulit quod ait. Despau.
nequaquam ultimum iam uiam. Iusti quippe
despauere. presentis uite bona etni-
tatis electione deserere. mansura
querere. & in rebus temporalibus fidu-
ciam non habere. Qui hec agens nequaquam
se ultra uiuere assertit. quia uidelicet
uiuificatione morte cotidie auita
passionis se occidit. Absit enim ne uir
sanctus de diuine misericordie largitate
desperet. ne gressum cordis apectu
intermini trineris subtrahat. ne amo-
re conditoris deserere. quasi ad uice
destitutus in uia remaneat. & con-
fossus gladio latruncinantis desperationis
ruat. Sed ne ei dicta ad nostrum intellectum
arbitrium uideamus uolentem inflecte-
re. debemus ex posterioribus premissis pen-
sare. Quo enim sensu hec dixerit. ipse
prius indicat qui subiungit. Parce in
domine. nichil enim sunt dies mei. Neque
enim duo conueniunt sed hec uerba
despau. & parce. Nam qui desperat
nequaquam iam se parci postulat. &
qui adhuc se parci desiderat. perfecto
minime desperat. Auunde igitur quod
desperat. aliunde uero quod parci sanctus uir

postulat. quia nimirum dum bona
uite transierunt per desperationem de-
sertit. ad optinenda que permanerunt
in spe robustior exurgit. Despan-
do itaque melius ad spem uenie du-
cit. quod eo certi uenire appetit. quod per
sententia uerius ex desperatione relin-
quit. Et notandum quod uim nobis sui
cordis insinuat. una quidem de se
sententiam protulit. sed hanc iterum insi-
nuando replicauit. Quod enim
superius dixerat. elegit suspendi
anima mea. hoc replicans addi-
dit desparui. atque eterna concupis-
cendo et temporalia postponen-
do. hoc postremo intulit. parce mihi.
et quod superius dixit. mortem ossa mea
hoc nimirum subdidit. nequaquam ul-
tra iam uiuam. hoc ultimum protulit
nichil enim sunt dies mei. Bene
autem dies suos nichil esse considerat.
quia ut paulo superius sepe iam diximus
sancti uiri quo uerum summa cognos-
cunt. eo sublimi terrena despiciunt.
et ideo presentis uite dies nichil
esse conspiciunt. quia illuminati men-
tis oculo inconsideratione eternita-
tis figunt. De qua dum ad se rede-
unt. quid se esse non puluerem cognos-
cunt. et infirmitatis sue conscii
diste iudicari metuiunt. Sumque
vum tantum vigoris aspiciunt. tre-
pidant examinari quod sunt. Unde
adhuc apte subiungit. Quid est

homo quia magnificas eum. aut quia
ponis erga eum cor tuum. Hominem
deus magnificat. quia largitate ratio-
nis ditat. infusione gratie uisitat.
honore collate uirtutis exaltat.
cumque presentem ipsum nichil sit se esse
tamen eum cognitioni sue participem
benignitatis munere concedit.
Sed erga eundem magnificatum homi-
nem cor suum dominus apponit. quia post do-
na iudicium exercit. merita subtiliter
pensat. uite pondera uehementer
examinat. et tanto ab eo post diste-
tus penas. exigit. quanto huc impen-
so munere largius prouenit. Vir ergo
sanctus in mensurate superne maiestatis
aspiciat. atque ad infirmitatem propriam
considerationi oculum reducat. ui-
deat quia caro capere non ualet hoc quod
presentem ipsam ueritatem per spiritum sanctum do-
cet. uideat rursum. quia etiam suble-
uatum homini spiritus iudicium tolerare
non sufficit. et hoc tandem diligentius
perscrutando sentiat quod deus sub exa-
mine diste retributionis inten-
tat et dicat. Quid est homo quia mag-
nificas eum. aut quia ponis erga eum
cor tuum. Ac si apte exclamet dicens.
Magnificat homo spiritum munere. sed
tamen caro est. et uias ei post spiritualia
munera dei diuinitus concessa diste-
te considerat. sed tamen si remota pie-
tate iudicet. pondus quod de tua subu-
litate imminet ferre nec subleuat

adiusticiā sp̄s hominis ualet. q̄a
q̄ si hunc uir se tua dona dilātant
ad inquisitionē tam tui disten
examinis sua eū infirmitas cerni
angustat. Unde q̄ apte adhuc sub
dit. **V**isitās eū diluculo. q̄ subito
pbat illū. Quis utiq; nr̄m nesciat
q̄a diluculū dicit. cū iam noctūa
tempora in claritatē lucis mutan
tur. Nos itaq; noctis teneb̄s p̄
mumur. cū p̄p̄tatione iniquitātis
obscuramur. s̄ tunc nox in lucē
uerit. cū erroris nr̄i obscuritā
ueritatis cognitione radiat. Nox
in lucē uertit. cū cecidit nr̄a fulgor
iusticie illuminat. q̄m cecitas cul
pe dep̄mebat. Hoc diluculū disci
puloꝝ mentib; oriri paul' aspec
erat cū dicebat. Nox p̄cessit. dies
aut' app̄p̄nq̄bit. Diluculo ergo
nos dñs uisitat. quia erroris nr̄i
teneb̄s luce sue cognitionis illu
minat. cōtēplationis munere sub
leuat. in arcē uirtutis exaltat. **S**
notandū q̄d dñs post q̄m diluculo
uisitat. subito hominē pbat. quia
q̄ accedēdo ad cecidit nr̄a ad uirtu
tē bonoꝝ opum p̄uehit. q̄ recede
ndo cōcūti temptatione p̄mit
tit. Si enī post uirtutū numera
nulla tēptatione concutit. has
se habere animē ex semetipso gl̄at.
Ut q̄ q̄ firmitatis dona habeat. et
infirmitatē suā humiliter agnoscat.

156
p̄accessum ^{gr̄e} ad alta sustollit. q̄ p̄
recessum q̄d ex semetipso sit pbat.
Quod bene nob; ex hystoria sacre
locutionis innuit. q̄a salomon q̄
diuinit' accepisse sapientiā. q̄ ta
men p̄ acceptā eandē sapientiā
meretū statim pulsāt questione
memorat. Mox enī ut grām tante
reuelationis accepit. certamen
turpiū mulierū p̄tulit. quia numi
rū sepe cū mentē nr̄am concessis
uirtutib; respectus uitæ largi
tatis illuminat. hac p̄tinuē etiam
iubēe cogitationes turbant. ut q̄
subleuato immenso munere exultat
etiam temptatione pulsata q̄d sit
inueniat. Sic helyas q̄ iustitū
diluculo sermone celos apuit. q̄
tamen p̄batus subito infirmus p̄
deserta fugiens. unā mulierē ex
pauit. Sic paul' ad tē cēlū duct' 2
paradyssi penetrans secreta cōsiderat.
q̄ tam ad semetipsum rediens contra
exnis bellū laborat. legē aliā in m̄
bris sustinet. cui in se rebellione fa
tigari sp̄s legē dolet. Diluculo q̄
dñs hominē uisitat. s̄ subito post ui
sitationē pbat. quia q̄ collato mu
nere subleuat. q̄ abstracto ad pau
lulū ipsum s̄ hominē monstrat.
Quod deo usq; p̄cul dubio patum. q̄ de t̄sa
funditū labe peccati ad p̄missee
in corruptionis substantiā refor
mem. Unde adhuc apte subiungit.

¶ **V**sq; quo n̄ p̄cisim. nec dimitte
ut glutinā saluā meā. Salua inos
ex capite labit. ab ore v̄ aduentrē
ducit cū glutit. Quid itaq; ē caput
n̄ diuinitas. p̄ qm̄ existendi p̄nci
piū sumum. ut creaturā sim. pau
lo attestante q̄ ait. caput uiri xp̄i
caput aut xp̄i d̄s. Quid aut uent
n̄r est. n̄ mens. que dū cibū suū
supnū uidelicet intellectū susci
pit. refecta p̄culdubio omnium
actionū membra regit. **S**us enim
sacra eloquia aliquādo mentē no
mine uentis exp̄merent. salomon
utiq; n̄ dixisset. lucerna d̄m in
spiraculū hominū que inuesti
gat om̄a secreta uentis. quia ni
mirū dum nos gr̄a sup̄ni respec
tus illuminat cuncta etiā n̄ris
n̄rē nob̄ absconsa manifestat.
Quod v̄ saluē nomine. n̄ sapor uiri
me contemplationis accipitur.
Que ad os de capite defluit. q̄a de
clartate conditoris adhuc in hac
uita nō posito uix gustus reuela
tionis tangit. **V**nde & redeptor
ueniens saluā luto miscuit. & ce
ci nati oculō reparauit. quia sup̄
na gr̄a carnalē cogitationē n̄rā
p̄ admixtionē suē contemplationi
irradiat. & ab originali cecitate
hominē ad intellectū reformat.
Mam quē aparadysi gaudiis expul
sū. in hoc iam exilio natura edidit.

quasi ananuitate homo sine ocu
lis p̄cessit. Sed sicut sēs uir infi
nuat. hec salua quidē ad os labit
ut v̄ aduentrē usq; pueniat. non
glutit. quia diuinitatis contēpla
tio sensū tangit. s; plene mentē n̄
reficit. quō p̄fecte animū conspi
cere n̄ ualet. q̄d adhuc q̄a caligo
corruptionis p̄pedit. raptū uidet.
Ecce enī electorū mens iam t̄rena
desideria subicit. iam cuncta que
considerat p̄terire t̄rascendit. iā
ab exteriorū delectatione t̄rascen
dit. suspendit. & q̄ sunt bona inui
sibilia rimat. atq; hec agē plerūq;
indulcedine sup̄ne contēplatio
nis raptū. iamq; de int̄mis aliqd
quasi p̄ caliginē conspiciat. & arden
ti desiderio int̄ eē sp̄alib; angloꝝ
ministeriis conat. gustu in circū
scripti luminis eternalit̄ pascit. et
ultra se euecta ad semetipsam relā
bi dedignat. Sed quia adhuc cor
p̄ q̄d corruptū ad grauata animā
inherere diuini non ualet. qm̄
raptū uidet. Ipsa quippe exnis
infirmitas. t̄rascendēte se animā
retinuit. atq; ad cogitanda ima
ac necessaria suspirantē reducit.
Salua v̄ ex capite defluens os tangit
s; aduentrē minime puenit. quia
liq̄re sup̄ne contēplationis iam
quidem intellectu n̄r infundit.
s; neq; qm̄ mens plene satiat. In ore

et enim gustus est. inuenire sati-
etas. Saluam namque gloriare nosse-
mus. quia superne claritati bono sa-
tari non possumus. quod ad hoc exte-
nuare gustam. Sed quia hoc ipsum
quod cumque iam ex superis cognosce-
mus ex pietate parentis est quod
hoc prope perfecte non possumus. ad
hoc expena uetuste damnationis.
recte nunc dicit. Usque quod non parces mihi.
nec dimittis me ut gloria saluam
mea. Ac si apte diceret. Tunc homi-
ni plene parces. cum hunc ad perfectio-
nem tue contemplationis admiseris.
ut claritatem tuam raptus interius
uideat. et eum ex his sue corruptio
exterioris non repellat. Tunc promittis
ut gloria saluam meam cum me sapore
tue claritatis usque ad abundantiam saci-
etatis infunderis. ut neque iam pinguetudo
in gustu oris esuriam. sed in te so-
lidius irrigato mentis uentre subsistam.
Sed quia promereri uult bonum quod expe-
rit. debet malum confiteri quod fecit.
Sequitur. Peccavi. quid faciam tibi oculo
hominum. Ecce facit malum quod de-
git. sed bonum quod deo in recompensatio-
ne debeat offerre non inuenit. quia ad
abluendam culpam quolibet humane
actionis uirtus infirma est. non hanc
parentis misericordia soneat. et non ius-
ticia recte iudicamini premit. Unde
recte per psalmistam dicit. melior est
misericordia tua super unam. quia quolibet

uideat innocens. apud differtum
iudicem tam nram nos uita non liberat.
sicut reatus sui debitum misericordie be-
nignitas non relaxat. uel certe cum dicit
quod faciam tibi patenti ostendit. quia
hec ipsa bona quae agere precipimur. non
ceptori. sed nobis persunt. Unde rursum
per psalmistam dicitur. Quomodo bonorum meorum
non indiges. Humilitas autem nostre desti-
tutionis exprimit. cum deus hominum
custos uocat. quia sicut nos custodia
minime pregit. ante occultum hostem
insidias nostre sollicitudinis oculi
uigilans dormit. psalmista rursum
attestante quia. Nisi dominus custodi-
eret ciuitatem. in uanum uigilant qui
custodiunt eam. Pro nos namque ceci-
dimus. sed nostris resurgere uiribus non uale-
mus. Culpa non uoluntatis prope semel
stauit. sed pena culpe deterius cor-
die deprimat. Ad amissam rectitudinem
studiorum conatibus uicinis. sed meritorum
pondere grauamur. Unde et apte sub-
dit. Quare posuisti me contrarium.
et factus sum mihi ipse grauis. Tunc
sibi contrarium deus hominem posuit.
cum homo deum peccando dereliquit.
Serpens quippe per suasionem cap-
tus. hostis ei extitit. cui precepta con-
tempnit. iustus uero conditorem hunc se
contrarium posuit. quia inimicum exela-
tione deputauit. sed ipsa hec contra-
rietas culpe facta est homini pondus
pene. ut corruptioni sue male liber

seruiat. qui bene seruus de incor-
ruptionis libertate gauderat. Salu-
bre quippe humilitatis ardet de-
serens. ad infirmitatis iugum supbi-
endo puenit. & ceruicem cordis tri-
gendo sub posuit. quia q̄ sub eē diu-
inis iussionib⁹ noluit subsistere ne-
cessitatibus strauit. Qd melius ostē-
endumus. sicut que delecta sustinet
& p̄us delicta exiit. & post ponde-
ra mentis exp̄mam. Item tacea-
mus hoc qd dolores tolerat. qd fe-
brib⁹ anhelat. sua quada egritudi-
ne constingit. ipsa hec nri corporis
que salus uocat. nam otio tabescit
ope deficit. inedia deficiens. cibo
reficit ut subsistat. refectione las-
cens abstinencia releuat ut vigeat.
aqua pfundit. ne areseat. linte-
is tergit. ne ipsa nimis pfusione
liquefiat. labore uegetat. ne q̄te
torpeat. quiete refouet. ne labo-
ris exercitatione succumbat. fa-
tigata uigiliis somno reparatur.
& opp̄ssa somno. uigiliis excitat.
ne sua p̄ius quiete lassat. uestib⁹
tegit. ne frigoris adustitate pene-
tret. questio calore deficiens. au-
rarū flatu refouet. cūq; inde mo-
lestias inuenit. unde uitare mole-
stias quesit. male sauciata uit-
ta dixerim de ipso suo medicami-
ne languescit. Remotis q̄ feb̄u
cessantib⁹q; dolorib⁹ ipsa nra salus

egritudo ē. cui curandi necessitas nū-
qm̄ ē. Quot enim solam ^{que} ad ui-
uendū usum. q̄si tot nre egritudi-
medicinis obuiamus. s. ipsū q̄q;
medicamen inuuln⁹ uertit. q̄a ex-
quisito remedio paulo diutius in-
herentes. ex eo grauius deficimus
qd̄ p̄uide ad refectionē paramus.
Sic nimirū debuit p̄sumptio corri-
pi. sic supbia sterni. Quia enim ela-
tū semel sup̄sum sp̄m. ecce deflue-
re cotidie portam⁹ luti. Ipsa q̄q;
mensura a secretis interioris securo
gaudio exclusa in spe decipit. in
pauore uexat. in despiciendo do-
lore deicit. in falsa hilaritate rele-
uat. in stitoria p̄tinacit diligit. eoz
& amissionis incessant atteritur.
q̄a & incessant cursu rapiente p-
mittat. reb⁹ aut mutabilib⁹ subdi-
ta. & a semet ipsa uariat. Nam que-
rens qd̄ n̄ habet anxia p̄cipit. cūq;
hoc habere cepit. teder hanc p̄ce-
pisse qd̄ quesit. Amat semp qd̄
despexerat. despicit qd̄ amabat.
Cum labore que eterna sunt discit. s.
hoy repente obliuiscit. si laborare
desiit. Diu querit ut parū qd̄
de summis inueniat. & ad consu-
eta cic̄i relabens. nec parū in his
que inuenit p̄seuerat. Erudit⁹
appetens vix suā ignorantiam su-
pat. s. erudit⁹ grauius contra sei-
entie gl̄am pugnat. vix carnis suc-

tyranni de s subicit. s; tam adhuc
inuis culpe imagines tolerat. cui
iam foris opa uincendo restingit.
Inauctoris sui inq'stione se erigit
s; reuerberat hanc corporearū
rerū amica caligo confundit. se
met ipsam qualiter in corpore a cor
pus regat. intueri uolet & n̄ ualet.
Requirat mire qd s respondere n̄
sufficit. & sub eo ignara deficit. qd
prudens requirit. **A**mpla se sint
& angustam cōsiderat qualis se ue
ratur est. timet ignorat. qd si ampla
n̄ eēt. neq̄qm̄ tam inuestiganda
requireret. & rursū si angustam
eēt. hoc ipsū salte qd ipsa req̄rit
inueniret. **B**ene q̄ dicitur posuisti
me contrariū t. & factus sū in me
ipsi grauis. quia dū repulsū homo
& acarne molestia. & ante questi
ones tolerat. graue nimirū pond'
semet ipsum portat. undiq; lan
guorib' p̄mit. undiq; infirmita
tib' urget. **I**n qui relicto dō se s
sufficere ad requiem credidit. nil
in se n̄ tumultū p̄urbationi inue
nit. inuentūq; se fugere credit.
s; auctore contempto quo se fugiat
n̄ habet. **I**n infirmitatis ponde
ra bene quidā sapiens contēpla
tus ait. **G**raue iugū sup filio ada
die extrus de uentre matris eorū.
usq; ad diē sepulture in matrem
omniū. **B**eatū aut iob ista con

siderans. & q̄re ita ordinata sunt
ingenuis. n̄ iusticiā redarguit
s; inā inquit. ut p̄comando
ipse humilit' pulset. qd parcendo
diuina pietas inmutet. **A**c si ap
te dicat. **S**ur q̄si contrariū tibi
hominē despicias. qui certus scio
q̄a pure ul' ipsū quē despiciere cre
dere n̄ uis. **V**nde bene adhuc &
humilitatē confessioni exp̄mit.
& nocē libere cōfessionis inq'stio
nis adiungit dicens. **S**ur n̄ tollis
peccatū meū. & q̄re n̄ auferis in
iquitatē meā. **Q**uib' p̄fecto uerbi
qd aliud qm̄ desiderū p̄stolati
nis mediatoris innuit. de q̄ ioh̄s
ait. ecce agn' dī ecce q̄ tollit pecca
ta mundi. **V**el certe ab humano
genere tunc peccatū plene tollit.
cū p̄ incorruptioni gl̄am. n̄rā cor
ruptio p̄mutat. **E**ssē nāq; aculpa
liberi neq̄qm̄ possum'. q̄ usq; in cor
pore mortis tenem'. **R**edemptori
q̄ grām ul' resurrectioni solidita
tem desiderat. q̄ iniquitatē suā au
ferri fundit sp̄at. **V**nde mox & pe
nā p̄uariationis qm̄ ex origine
culpe iuste meruit. & iudiciū qd
ex p̄pria actione p̄tmescit. bene
adiungens subdit. **E**cce nūc in
puluerē dormiā. & sū mane me
quesieris n̄ subsistam. **P**eccanti p̄
mo homini dictū ē. **P**uluis es &
in puluerē reuertēris. **M**ane aut

D. M.

dicat. illa tunc manifestatio nra
um. que in aduentu iudicis apti
cognitionib⁹ q^{si} ^{post} noctis tenebra
demonstrat. De quo nimirum ma
ne p^r psalmista dicit. Mane astabo
tibi & uidebo. Querere aut^m di est
hominem subtili interrogatione
discutere. & distice discutiendo
iudicare. Beatus g^o iob humane de
iectionis dapna considerans. uide
at quia & p^rsentiam iam pena p^rmit
& adhuc de futuris grauius urgy
etur & dicat. Ecce nunc in pulue
re dormiam. & sumane me quesieri
n^{on} subsistam. Ach aptius de plorat
dicens. In p^rsentia quide^m morte ca
nis patior. & tam^{en} adhuc de uenturo
iudicio grauiore morte distinctio
nis tue sententia p^rimesco. inter
itum p^r culpa sustineo. sⁱ adhuc ad iu
diciu^m ueniens culpas restitui et
post interitum formido. Exterior^e
g^o morte considerans dicat. ecce n^{on}
in puluere dormiam. interior^e me
tuens adiungat. & si mane me que
sieris n^{on} subsistam. Quamlibet eni
iusticia polleant. neq^{uam} sibi ad in
nocentia^m ul^{ter} electi sufficiunt. si in iu
dicio distice requirant. sⁱ hoc n^{un}c
ad solatiu^m sue ereptionis inueniunt.
qd^o neq^{uam} se posse sufficere humi
lit^{er} sciunt. Subhumilitatis g^o regni
ne a gladio se tante animaduersionis
abscondunt. & q^{uod} terrore uenturi

ri iudicis p^rst^rantes continuo
more trepidant. eo indefinenter
ag^{er} ut parationes fiant. Sequit^r.
Respondens aut^m baldad surres dixit.
Vsq^{ue} quo loqueris talia. & sp^{ecies} multi
plex sermoni^s oris tui. Inuisti sepe
grauias sⁱ uerba iustor^{um} & q^{uod} ad edi
ficatione^m plata audiunt. hec quasi
sup^{er} impositu^m pond^{us} ferunt. Qd^o de
se apte baldad surres indicat dicens.
Vsq^{ue} quo loqueris talia. Qui eni^m usq^{ue}
quo dic^{it}. quia edificationis uerba
iam portari n^{on} possunt ostendit. Sed
cu^m corrigi iniqui despicunt. bene
plata criminant^{ur}. Unde & p^rtinus
adiungit. Et sp^{ecies} multiplex sermo
nis oris tui. sum multiplicatas in
sermone rephendit. e^{ss}e p^rculdubio
intelligente grauias in sensu de
negatur. His quippe & summa lo
quentiu^m. quadrisaria qualitate di
stinguit^r. Nam sunt n^{on}nulli q^{ui} senti
endi ac dicendi amplitudo dilatat.
Sunt n^{on}nulli q^{ui} sentiendi simul & di
cendi inopia angustat. sⁱ n^{on}nulli q^{ui}
efficacia^m dicendi habent. sⁱ acui^m sen
tiendi n^{on} habent. & sⁱ n^{on}nulli q^{ui} acu
mine sentiendi subnixi s^{unt}. sed ex
Hopia locutionis obmutescunt.
Hoc namq^{ue} in hominib^{us} cernimus.
qd^o in reb^{us} sepe insensibilib^{us} uidemus.
Nam pleru^mq^{ue} & habundans aqua ab
utrim^{us} ducit^r. & largus in sup^{er}ficie
meatib^{us} duruat^r. pleru^mq^{ue} angusta

inutimilis later. & pgreddendi ri
mas difficult inueniens. foras an
gustia exudat. plerūq; minima
in absconditis oritur. cumq; pa
tent qua exeat inuenit. ex largo
foramine tenuis pcedit. magnis
q; se meatu dilatat. s; n̄ est qd fundat.
Plerumq; v̄ ampla in absconditis sur
git. s; angustis p̄sā meatib; tenuis
sima p̄fluit. Sic itaq; in aliis os pa
rens emanat. quod largus ingenii
fons ministrat. in aliis intellectū
nec sensus porrigit. nec lingua
fundit. in aliis os quidē addicen
dū patet. s; ad reddendū parata a sen
su lingua nil accipit. In aliis uero
largus sentiendi fons a corde exube
rat. s; hunc quasi meatu tenuis im
pak lingua coangustat. In quib; u
mū quatuor dicendi qualitatib;
sola crimini tēuū subiacet. q̄ hoc s;
p̄locutionē arripit. ad qd p̄ ingenū
n̄ assurgit. Nam p̄ma laudanda est.
q̄ uq; ualent pollet. s; dā miseranda
que utq; humilit̄ caret. quarta ad
uiuanda que explere qd sentit n̄
ualet. tertia v̄ despicienda atq;
repmenda que dū sermone se eri
git. sensu iacet. que menb; inflati
one tumentib; similis ad aures au
dientū uasta s; uacua pcedit. Quod
nunc baldad ad beati iob crimen
utroquet dicens. Sp̄c multiplex ser
monis oris tui. Qui enim multipli

ctate sermoni oris tui. p̄fecto
cordis inopiam rep̄hendit. Ac si ap
te dicat. Habundantia sp̄c in sermo
ne oris tolleris. s; sens; indigentia
coangustaris. Præu aut̄ cum recta
rep̄hendunt. ne ipsi que iusta sunt
nescire uideant. nota omnib; bona
que audiendo didicer̄. quasi incog
nita p̄ferunt. Vnde & baldad p̄tinus
adiungit. Numqd̄ d̄s sub plantat
iudiciū. aut omps subuertit qd
iustū ē. Hec beatus iob nec loq̄ns
negauerat. nec reticens ignorabat.
Sed peaces quiq; ut diximus etiā no
ta iactant p̄ferunt. ut loq̄ndo doc
ti uideantur. contēpnunt modera
te conticescere ne credant̄ ex impi
tia tacuisse. Sciendū v̄ ē. qd tunc di
uine iusticie rectitudinē laudant.
cū se ad gaudiū incolomitas subleuat.
Et alios flagella castigant. cum se con
spiciunt rerū p̄sp̄itate p̄stul. alio
ad uisitate fatigari. Nam dū puer se
agunt. s; tamen se rectos arbitrant.
hoc qd sibi p̄sp̄a sup̄perunt debere
suis meritis credunt. eoq; colligunt
qd d̄s iniuste n̄ iudicat. q̄ quasi ius
tos se aduersa nulla constant. Sed
si eorū uitā qm̄libet breuit̄ uis sup̄
ne correptionis attingerit. pulsati
p̄tinus consiliū diuini exāminis
increpant. qd paulo ante incoloues
admirando p̄ferabant. iustūq; ē
iudiciū quod suis morib; aduersat̄

ss ss
ss ss

negant. diuinā equitatē respiciunt.
ad resurrectionis uerba persilium. &
corrupti quia deliquerunt. graui
delinquunt. Vnde bene etiā p[ro]ph[eta]
mista cōfessionē peccatori di
cit. Confitebit[ur] tibi cū bene feceris ei.

Despecta quippe uox confessionis ē qm
firmat iocunditas p[er]sp[er]itatis. sola autē
confessio habet magnū meritū pōn
deris. qm auertit a rectitudine ne
q[ui]m separat uis doloris. qm usq[ue] ad
iudiciū uocis exacerbat aduersitas testi
cōdi. Non g[er]itur qd baldad diui
tā iusticiā laudat. qm aduersi ab
eadē iusticia tolerat. S; qā amicos bea
ti iob hereticor[um] tenere specie dixerim.
libet ut paucis qm baldad uerba he
reticor[um] subreptionib[us] congruant de
monstrem. Hi quippe dū scām eccl[esi]am
tēporali cōt[ra]p[er]iam adu[er]sione con
spiciunt. ipsi audati in iactantia p[er]
uersē p[re]dicationis intumescunt. &
sup[er]ni examini rectitudinē p[re]ten
dentes p[er]sp[er]ari se exmeritis assērt.
illā v[er]o affligi dignis rēbutionibus
attestant. & uerbis blandientib[us]
subreptioni aditū p[er]tū int[er] dolore
querunt. atq[ue] alior[um] uitā exp[er]ian
tes alior[um] mo[er]tib[us] ferunt. ac si illi iā
iuste defuncti sint qd credere dig
na noluerit. Vnde baldad surre[xit] post
qm diuinā iusticiā p[er]tulit. ilico ad
iunxit. Itā si filii tui peccauerit ei. &
dimisit eos in manu iniquitatis sue.

tutam si diluculo surrexeris addm
& om[ne]m fueris deprecatus. si mund[us]
& rectus incesseri statim euigilabit
ad te. & pacatū reddet habitaculū
iusticie tue. Ac si afflictis catholicis
erroy p[re]dicatores dicant. Vtā u[er]am
p[ro]videt & qm p[er]uersam teneatis exco
qui int[er] uos defuncti sunt dāpnati
one agnosce. qā conditori om[n]iū
n[on] p[er]fidia u[er]a dispiceret. neq[ue]m auo
bis tam numerosos p[ro]p[ri]os inter tu
seuente subtraheret. At enim etiā
si filii tui peccauerit ei. & dimisit eo
in manu iniquitatis sue. quasi ap
te dicēs. In iniquitatis sue manu
dimisit. qui u[er]am rectitudinē
imitari noluerit. Tu tam si diluculo
surrexeris addm. & om[ne]m fueris
deprecatus. Quia enī se heretici tene
re lumen ueritatis estimant. scām
eccl[esi]am quasi in erroris nocte posi
tam addiluculū ueritatis uocant.
quatinus & p[er]cognitionē di. qua
si p[er] diluculum surgat. & p[re]cep[er]it pe
nitentie p[re]terita diluat. Si mund[us]
& rectus incesseri. mund[us] uidelicet
in cogitatione. rectus in op[er]e. statim
euigilabit ad te. Ac si apte dicat.
Quia is qui nunc tribulationib[us] tuis
uirtutē sue p[re]tensionis n[on] exhibet.
quasi ab adiutorio errantis dor
mit. & pacatū habitaculū iusticie
tue. id est p[re]sentis uite contrarieta
tes amouet. & t[er]minū uirtutis p[er]tū

securitate p̄bet. Quia enim puer si
quique temporale gaudiū singula-
re estimant diuine remuneratio-
nis bonū. q̄ ipsi anxie ambiunt.
hec alijs p̄ magno pollicent. Vnde
plerūq; sit ut aut amissa recuperare
spondeant. aut maiora adhuc p̄sen-
tis uite p̄mia auditorū suorum animo
extendant. Qd̄ patenti baldad ex-
p̄mit. qui p̄tin aduungit. Intan-
tū ut p̄ora tua fuerint parua. q̄ no-
uissima tua multiplicentur nimis.
Si v̄ habitaculū iusticie consiliū m̄ti
uocat. afflictis catholici errorū magi-
stri pacatū habitaculū iusticie pro-
mittunt. q̄a si eos ad sua p̄trahunt.
p̄fecto a contentione conticescunt.
Nam hi qui trahi ad p̄sā potueris
tanto iam t̄nquilli tēporali pace
quieti s̄t. q̄nto longi ab et̄na sepa-
rantur. opes quoq; intelligentie se-
sequentib; c̄scere spondent. Vnde
q̄ subdit. Intantū ut p̄ora tua fu-
erint parua. q̄ nouissima tua
multiplicentur nimis. S; q̄a eorū
uerbis ^{facile} n̄ credit. quorū sepe uita cō-
tēptibili demonstrat. antiquorū
patrū sententias p̄ferit. eorūq; rec-
titudinē in argumētū sui erroris
inflectunt. Vnde q̄ subdit. Inter-
roga enī generationē p̄stinam. q̄
diligent inuestiga patrū memoriā.
Generationē p̄stinam. ac antiquorū
patrū memoriā neq̄qm̄ uideris;

166
inuestigari admonent. q̄a hoc in ea
nolunt conspici. q̄d liquido cunc-
tis patet. Non nūqm̄ ū more bonorū
quedā moralit̄ docent. q̄ qualit̄
ex p̄teritis p̄sentia colligant in si-
nuant. atq; exhibi q̄ia an̄is oculi
p̄t̄seundo subiecta s̄t. q̄m nulla
sunt q̄ uidentur demonstrant. Vnde
adhuc subdit. Hesterni q̄ppe sumus
q̄ ignoramus. quō sic umbra dies
n̄ri sunt sup̄ t̄iam. Generatio itaq;
p̄stina interroganda p̄ponit. ut
t̄nsire temp̄ uite p̄sentis sic umbra
demonstret. q̄a uidelicet si ea q̄
erant. q̄ etiā t̄nsacta s̄t ad memoriā
reducimur. patenti agnoscamus q̄m ce-
lerit hoc q̄q; fugiat q̄d tenemus.
Sepe v̄ heretici eosdē nobiscū patres
q̄ ueneramur laudant. s; intellectu
deprauato ipsis nō eorū laudibus
impugnant. Vnde q̄ adhuc subdit.
Ipsi docebunt te. q̄ de corde suo p̄fe-
runt eloquia. Notandū q̄d sup̄
dixerat. sp̄s multiplex sermoni
oris tui. n̄ v̄ reductis ad memoriā
patrū dicit. de corde suo p̄ferent
eloq̄a. Ac si uita scē ecclē heretici
detestantes dicat. Multū implicitatē
sp̄s in ore habes. in corde n̄ habes.
s; illi cont̄ te audiendi s̄t. q̄ uerba
ex corde p̄ferentes recta uiuendo
docuerit. Sepe aut̄ p̄raui dū sue re-
ctitudinis uiciū ignorant. audent
aliorū rectitudinē lacerant. cūq;

contra bono s̄ auctoritate incre-
pationis arripunt. aut e bona
p̄ferunt. que n̄ uidendo s̄ audien-
do didicerunt. aut e mala alijs
mentientes ingerunt. q̄ ipsi com-
mittunt. Sed cū e bona p̄ferunt
que seruare contēpnunt. scien-
dū est quia plerūq; ueritas sic p̄-
ora ad uersariorū sonat. ut eorū lin-
guā mouens uitam feriat. qua-
tinus culmen rectitudinis loqn-
tes & ignorantes. ipsi s̄ & uerbis
iudices. & facti accusatores fiant.
Vnde & baldad mira quide cont-
ypocritas subdit. s̄; mucrone
uerbi se impetit. quia simulato-
iusticie. n̄ ex aliquo titulo ipse eet.
docere iustū neq; qm̄ tanta teme-
ritate p̄sumeret. Et quide fortia
sunt ualde q̄ dicit. s̄; hec stultis
n̄ aut sapiētis. prauis n̄ recto di-
cere debuit. quia & ueritate se as-
serit. qui horis stientib; in flumē
aqm̄ fundit. S̄; inter i post ponen-
tes cui dicit. pensem; subtilit̄ qd
dicat. ut nos plata instruant. qm̄
uis meritū suū auctori impugn-
ent. Seq̄ tur. Numq; d̄ uirere
potest scurp̄ absq; humore. aut
carentū crescere sine aqua. Ibi
baldad scurpū ul' carentū cōparat
ipse p̄tinus apt̄ cū subiungit.
Cum adhuc sit in flore. nec carpat
manu ante om̄s herbas arefcit.

sic uir omniū qui oblitiscuntur
dñm. & spes ypocrite p̄bit. Scur-
pi ḡ ul' carente nomine ypocrite
uitam signat. que specie quide
uiriditatis habet. s̄; ad humanos
usus fructū utilitatis n̄ habet. q̄
sterilitate opis arida p̄manens.
solo sc̄itatis colore uiridescit. Sed
neq; sine humore scurp̄. neq; sine
aqua carentū p̄ficat. quia ypocri-
ta uita ad bona opa infusione
quide sup̄ni muneris p̄cipit. s̄;
incunctis q̄ agit. exteriores lau-
des appetens a fructu p̄cepte in-
fusionis manescit. Sepe namq; mi-
ra signorū opa faciunt. ab obsessis
corporib; sp̄s pellunt. & p̄ p̄phe-
tie donū uentura queq; sciendo
p̄ueniunt. s̄; tam̄ alargiore tot
munerū cogitationis intentione
diuisit. quia p̄ei dona n̄ ei gl̄am
s̄; p̄pos fauores querit. cūq; p̄ac-
cepta dona in sua laude se eleuat
ipsi munerib; cont' largiore pug-
nant. Inde quippe contra dante
sup̄bunt. unde ei humiles ee
debuert. sed eo eos p̄ modū dis-
tictioe sententia p̄cutit. quonūc
sup̄na bonitas & ingratos largi
infundit. fitq; eis amplitudo
muneris incrementum dāpnatio-
nis. quia irrigati fructū n̄ ferit.
s̄; sub uiriditatis colore uacui in
altū crescunt. Qs̄ bene p̄euglm̄

101
ueritas exprimit dicens. **M**ulti di-
cent in die illa dñe dñe. n̄ ne
in tuo nomine pphetauim⁹. & in
tuo nomine demonia eiecim⁹. &
in tuo nomine uirtutes multas
fecim⁹. & nunc confitebor illi q̄a
nūq̄m noui uos. discedite a me q̄
opamini iniquitate. Scyrpus q̄
ul' caretū absq̄ humore ul' absq̄
aqua n̄ uiuit. q̄a nimirū ypocrite
non n̄ ex supno munere uiridita-
te bone opationis accipiunt. s̄
q̄a hanc inusū ppe laudis arripi-
unt. in aq̄ quidē uiridē. s̄ tam in-
anes crescunt. Bene autē subdit.
Ium adhuc sit in flore ne carpatur
manu. ante om̄s herbae reserunt.
Scyrpus in flore ē ypocrita in laude.
Acutis v̄ angulis surgens caretū
manu n̄ carpit. q̄a exasp̄tati sen-
sib⁹ parrogantia de p̄tate sua
ypocrita cōr̄ipi de dignat⁹. In
flore suo manū carpentis incidit.
q̄a in laude ypocrita positus. ne
hūc q̄sq̄m cōr̄ipe audeat. asp̄ta-
te sua p̄tinē uita cōr̄ipienti secat.
Sc̄s namq̄ n̄ ē appetit. s̄ uocari.
& cū fortasse cōr̄ipit. quasi inopi-
monis gl̄a detrunctat. Dep̄hensū
se in p̄tate uasit. loqui s̄ re-
darguentē ~~phibentē~~ phibet. q̄a
uelut in occulto uulnere tactū
dolet. Qualis impius innotuit. ta-
lis uult ab omnib⁹ estimari. & pa-

ratioe morti q̄m cōr̄ipi. redargu-
tione deteriore reddit. q̄a q̄si uere
p̄cussioni estimat iaculū purita-
tis uerbū. Vnde exasp̄tati p̄tinē
incontumelia surgit. & que mala
exaggeret. cont̄ uita cōr̄eptori
inquit. Demonstrare longe in-
cōparabilit̄ reum rep̄hensorē su-
um desiderat. ut innocentē se n̄
suis actib⁹ s̄ in alienis criminib⁹ ostē-
ndat. ita ut sepe homo redargu-
tionis aliqd se dixisse peniteat.
& quasi a carpentis manu sic ac-
cipientis animo quidā ut tradux-
erim. sanguis meroris currat. In-
de bene p̄ salomonē dicit. Noli
arguere derisorē. ne oderit te.
Neq̄ enī iusto timendū ē ne derisorē
cū cōr̄ipit contumelia inferat.
s̄ ne tractū ad odium peior fiat.
Inter hec sciendū quod iustorū bo-
na quia in corde incipiunt. usq̄
ad p̄sentis uite t̄minū crescunt.
ypocritarū v̄ opa q̄a neq̄q̄m sunt in
occulto radicata. sepe ante defici-
unt. q̄m p̄sens uita finiat. Nam
plerūq̄ studio sacre eruditionis
insistunt. & q̄a hanc n̄ p̄parandi
meritis s̄ p̄merendis fauorib⁹ in-
quirit. statū ut iudiciū humane
laudis arripiunt. & p̄ hoc grām
t̄nsitorii p̄uictus assecuntur. to-
tā mente sc̄larib⁹ curis inservi-
unt. atq̄ a sacra fundit̄ eruditione

uacuant². & agendo post indicat
quintū temporalia diligunt. qui so
la p^us et^{na} p^{re}dicabant. **P**erūq;
autē assumpte specie² maturitati
ostendunt. ^{et^{ernitatis}} quiete silentiū. longa
nūm²itate patientie uirtute deco
rant². s; cum p^{re}he^{re} questū culm²
honoris attigerunt. cumq; s; iam
reuerentia acunctis impendit²
p^{er}tinus se in la^usciuia uoluptatis
fundunt. & bona se n^{on} exco^{de} te
nuisse ipsi s; testes sunt. qui hec
cito dimiserunt. Non numq^{uam} v^{er}
q^{uod} possident t^{er}buunt. atq; indi
gentib^{us} cuncta largiunt². s; tam^{en}
^{ante} uite terminū auaricie p^{er}urigi
ne accensi. aliena appetunt. qui
sua uidebant². & p^{er}tinaci post cru
delitate ambiunt. quod ficta p^{ro}p^{ri}
etate reliquerūt. **U**nde & recte
nūc dicit². Cum adhuc sit in flore
nec expatur manu. ante omⁿis her
bas arefcit. **I**uxta carnalem q^{ui}pe
intellectū & he & iusti herbasunt²
p^{ro}ph^{eta} attestante qui ait. Omⁿis caro
fenum. **S**ed ante omⁿis herbas are
fcere scyrpus dicit². quia iustis
in bono suo p^{er}manentib^{us} auaridita
te assumpte rectitudinē y^{po}crita.
rū uita siccāt. **A**rescunt herbe etiā
relique. quia iustoz opa cū carnis
uita deficiunt. s; herbaz ariditate
scyrpus p^{er}uenit. quia p^{ro}p^{ri}us q^{ui}m de
carne y^{po}crita transeat. ea q^{ui}m se

ostenderat uirtutū facta derelin
quit. **D**e quib^{us} bene p^{ro}p^{ri}salimista
dicit². fiant sicut fenu edificioz.
q^{uod} p^{ro}p^{ri}us q^{ui}m euellat² arefcit. fenum
quippe edificij in alto nascit². s; ne
q^{uod}q^{ui}m pingui radice solidat². quia
& y^{po}crita quidē summa queq;
agere cernit². s; non eis exco^{de}dis
puritate roborat². **Q**uod nimirū
fenu & n^{on} euul sū. cicui^{us} arefcit. q^{ui}a
uidelicet y^{po}crita. & in p^{re}senti ui
ta adhuc subsistit. & iam scitatis
opa / quasi uiriditatis ~~opa~~ spe
ciem amittit. **Q**uia enī sine inten
tione recte cogitationis bona stu
dunt agere. hec amittens indicat
se sine radice floruisse. **S**ed baldad
ficut p^{re}diximus cui scyrpū ul^{ter} ca
rertū cōmparet. ilico ap^{er}it cū sub
iungit. **S**ic uie omniū qui obliuiscunt²
d^{omi}nū & sp^{er}s y^{po}critę p^{ro}bit.
Quid enī cunctū opib^{us} suis y^{po}crita
spat. n^{on} honoris reuerentiā. gl^{ori}am
laudis. ameliolib^{us} metui. s; ab
hominib^{us} uocari. **S**ed p^{er}manere sp^{er}s
y^{po}critę n^{on} ualet. quia et^{ernitatis}
n^{on} querens. fugit quod tenet. **N**e
qua q^{ui}m quippe mentis ei intentio
in illa gl^{ori}a figitur que sine fine
possidet². s; cum t^{er}storius fauorib^{us}
inhiat. p^{er}dit p^{er}cipiendo q^{uod} labo
rat. uertit² ^{restante} que ait. **A**men dico
uobis. receperunt mercede suam.
Sed hec sp^{er}s recipiende mercedis

102
teneri diu non potest. quia postea
si opibus bonae tribuitur; uita
ad terminum urgetur. Laudes re-
sonant. sed ad finem cum laudibus tem-
pora festinant. et quia nequaquam ani-
mus in eternitatis amore radicatur
cum ipsis profecto honoribus quos dili-
git labitur. Nemo namque mobilia
diligere. et ipse immobilis stare
potest. Qui enim transiuntia am-
plectitur. eo ipso ad cursum ducitur
quo decurrentibus implicatur. Dica-
tur ergo et spes hypocrite peribit. quia
humana laus quam magnus laboribus
impetit. impulsu temporis momen-
tis decurrit. Bene autem subditur.
Honi placebit uecordia sua. Mag-
na quippe uecordia est laboriosa
agere. et amori laudis inhiare.
forti ope preceptis celestibus inser-
uire. sed tenere retributionis premium
querere. Ut enim ita dixerim quod
per uirtute quam agit humanum fauo-
rem desiderat. rem magni ~~per uirtute~~
meriti uili pretio uenalem perdat.
Unde celi regnum mereri potuit. quod
inde numerum transitorii sermonis
querit. Vili ergo pretio opus uendi-
dit. quia magna impendit. sed mini-
ma recepit. Quibus itaque hypocrita
similis non secundis et neglectis uir-
tutibus existit. quae per uirtutem fructu-
tatem perferunt. sed nequaquam per studium
a terra subleuantur. Quod pingu-

es palmites germinant. errantem
bestie conculant. et quo hoc ube-
rius aspiciunt perierunt. eo in in-
fimis audius consumunt. quia nimi-
rum hypocritarum opera dum clara monst-
rantur. quasi pingua perdecunt. sed
dum humanas laudes appetunt. quasi
uita deserunt. Quae huius mundi be-
stie maligni scilicet spiritus comedit.
quia haec ad usum perditionis inflectunt.
tantoque ardentius rapiunt. quantoque
maligna clarius innotescunt. Unde
bene per prophetam dicitur. Culmus stans
non est in eo germen. et non faciet farinam.
Quod si fecerit. alieni comedent eam.
Culmus quippe germen non habet. cum
uita meritis uirtutum caret. farinam
culmus non facit. cum his qui in-
fanti seculo proficit. nullo sublimitatis in-
telligit. nullum boni operis fructum
reddat. sed sepe et cum fecerit farinam
hanc alieni comedent. quia et cum bo-
na opera hypocrite ostendunt. de his
malignorum spirituum uota satiantur.
Qui enim per haec deo placere non appetunt.
nequaquam agri dominum. sed alieno pascunt.
Secundo itaque hypocrita et neglecto
palmiti similis seruare fructum non ua-
let. quia botrum boni operis intra iacet.
sed tamen hac ipsa sua uecordia pas-
cit. quia per bono opere acunctis ho-
noratur. ceteris preminet. subiectas
hominum mentes tenet. maioribus lo-
cis attollit. fauoribus nutrit. Hec u-

eis sua uecordia placet inter im
si non placebit. quia cū retributio
nis tempus aduenerit in pena dis
plicet qd uecordis fuit. Tunc stulte
se egisse intelligit cū p delectatione
laudis sententiā diuine increpati
onis acceptit. tūc uecordē se fuisse
considerat. cū se ptemporalī qm p
cepit glā ppetua tormenta castigat.
tunc uerā sententiā supplicia api
unt. quia phec pfecto colligitur
nil fuisse omā que transire potuerit.
Vnde recte subdit. Et sicut tela ara
nearū fiducia ei. Bene ypocritarū
fiducia aranearū telis simul dicit.
quia omē qd ad obtinendā glām
exūdant. uentus uite mortalis
dissipat. Nam quō etna n̄ querunt.
bona tēporalia cū tempore amittunt.
Pesandū quoq; ē qd fila aranee p
ordine ducunt. qā sua ypocrite
quasi sub discretionē opa disponunt.
Aranearū tela studiosē textit. s; subito
flatu dissipatur. qā qd ypocrita
cū labore pagit aurā humani fa
uoris tollit. & dū in appetitū laudis
opus deficit. quasi inuentū labor
euanescent. Sepe nāq; & usq; ad p̄sen
tē uite t̄minū ypocritarū facta p
durant. s; qā phec auctoris laude
n̄ querit. bona ante dī oculō nūqm
fuerit. Plerumq; enī ut p̄diximus
sacere legis eruditione fulciunt.
doctrinē uerba p̄ferunt. omne qd

sentiant. testimonijs accingē
s; tam phecuntā audientū sed p
pos fauores querit. quia nec p̄fer
re alia nouerit. n̄ que auditorū co
da ad rependendā laudes exci
tant. n̄ aut ad lacrimas accendant.
Mens quippe concupiscentiis exteri
orib; occupata igne diuini amoris
n̄ calet. & idcirco ad sup̄nū deside
riū inflammare auditores suos
nequeunt uerba q̄ frigidō corde p
ferunt. Neq; enim res que in se ip
sā n̄ arserit. aliud accendit. Vnde fit
plerūq; ut ypocritarū dicta & audi
entes n̄ erudiant. & eosdē ipso q̄ se
p̄ferunt dato laudib; deteriores
reddant. Attestante & enī paulo sci
entia inflat. caritas edificat. sūq;
caritas edificando erigit. scientia
inflando puerit. Plerūq; ypocrite
se mura abstinentia affligunt. omē
robur corporis atterit. & q̄ si car
nis uitā funditus in carne uiuen
tes extinguunt. sicq; p abstinen
tiā morti appropiant ut penē coti
die morientes uiuant. Sed ad hec
humano oculō querit. admiratio
nī glām expetunt. ueritate attes
tante que at. Et terminant faciē
suas. ut appareant hominib; ieu
nantes. Nam ora palleſcunt. corpū
debilitate quatit. pectus int̄nū
pentib; suspirijs urget. S; ut hec
ab ore pximorū sermo admiratio

103
nisi querit. nilq; tanto labore
aliud. n̄ estimatio humana cogi-
tat. Quos nimirū bene symon il-
le significat. q̄ dñice passionis tē-
pore in angaria crucē portat. De
quo scriptū est. Inuenerūt hominē
cyrenēū uenientē obuiā s̄ nomi-
ne symonē. hunc angaria uerūt ut
tolleret crucē ihu. Qd enī pangā-
riā agimur. n̄ hoc ex studio amoris
opamur. Crucē q̄ ihu in angaria
portare. est afflictionē abstinentie
palia qm̄ necesse ē intentione tole-
rare. An n̄ ihu crucē in angaria
portat. qui q̄si ad p̄ceptū dñi car-
nē domat. s̄ tam sp̄alem patam
n̄ amat. Unde & symon isdē crucē
portat. s̄ neq; qm̄ mortis. q̄a om̄s
ypocrita corp̄ quidē p̄ abstinentiā
afficit. s̄ tam p̄ amorē gl̄e mundo
uiuit. Quo cont̄ bene p̄ paulū de
electis dicit. Qui aut̄ sunt xp̄i.
carnē suā crucifixerūt cū uicijs et
concupiscentijs. s̄ uicijs quippe
& concupiscentijs carnē crucifi-
gm̄. si sic gulā restringim̄. ut iā de
mundi gl̄a nichil queram̄. Nam
q̄ corp̄ m̄acerat. s̄ honorib; anhelat.
crucē carni intulit. s̄ mundo pe-
ius p̄ concupiscentiā uiuit. q̄a se-
pe p̄scitatis imaginē locū regimi-
nis indignus suscipit. qui n̄ aliqd
in se uirtutis ostendit. nullūp-
cipe honorē mereret. Sed transit

q̄d delectabilit̄ obtinet. & penalit̄
q̄d sequit̄ manet. & sc̄itatis nunc
fiducia in ore hominū ponitur.
s̄ cū int̄nus iudex secreta cordis ex-
aminat. testis uite exteri n̄ que-
runt. Bene q̄ dicit. sicut tela ara-
nearū fiducia ei. quia apparente
cordis teste. p̄terit om̄e q̄d exteri
de humano fauore confidit. Un-
de adhuc apte subiungit. Inmittet
sup̄ domū suā & n̄ stabit. Sicut do-
mus exterioris conuersionis ē edi-
ficium q̄d inhabitat corp̄. ita
dom̄ n̄rē cogitationis est res queli-
bet qm̄ p̄ delectationē inhabitat
anīm. Om̄e quippe q̄d diligimur.
q̄si in hoc quiescentes habitamus.
Vnde paul' in sup̄nis cor̄ fixerat. in-
t̄a quidē positus. s̄ tam̄ a t̄a extra-
neus dicebat. N̄rā conuersionis in celis ē.
Mens itaq; ypocrite nil aliud in om̄e
q̄d agit n̄ opinionis sue gl̄am co-
gnat. nec curat q̄d post p̄merito
dicat. s̄ q̄d interī dicatur. Dom̄
q̄ eius ē delectatio fauoris. qm̄ q̄si
quietū inhabitat. q̄a p̄cuncta sua
opa ad hanc se int̄a animū recli-
nat. Sed stare domus hec n̄ ualet.
q̄a laus cū uita p̄terit. & humanū
faux in iudicio n̄ subsistit. Unde &
fatue uirgines que oleū in uasis
n̄ sup̄serant. quia in alienis scilicet
uocib; gl̄am. & n̄ in suis conscienci-
is habebant. turbate p̄sponsi p̄sen-

tiam dicunt. **D**ate nob de oleo urō.
quia lampades nr̄e extinguunt.
Oleum quippe ap̄ximis petere. ē glām
boni opis attestatio aliem oris
implorare. **M**ens & enī uacua cum
cunctis suis laborib; nul in se intus
tenuisse inuenit. testimoniū
querit foris. **A**csi apte fatue uirgi
nes dicant. cū nos repellī sine re
tributione conspiciat. dicite in nr̄o
ope qd uidistis. **S**ed frustra tūc ypo
crite. in hac domo laudis innitit
quia nichil ei in iudicio attestatio
humana suffragat. qā eandē lau
de qm post untestimoniū exigit.
p̄us in munere recepit. **V**el certe
sup domū suā ypocrite innitit.
cū uanis fauorib; deceptū. quasi
de fiducia sc̄tatis subleuat. **M**ulta
q̄ppe ypocrite in occulto mala fa
ciunt. quedā v̄ bona in publico.
cumq; ex bonis patentib; laudē
recipiunt. ab occultis malis confi
derationis oculo auertunt. talesq;
se estimant q̄les foris audiunt. n̄
quales intus nouerit. **V**nde fit ple
rūq; ut ad supnū quoq; iudiciū
cū fiducia ueniant. qā tales se ap̄
utnū arbitre credit. q̄les ab ho
minib; foris habebant. **S**ed stare
domus ypocrite n̄ ualet. qā ut
rore dicti examini om̄s ante
acta fiducia sc̄tatis cadet. cūq; s̄
alienioris testimonia de eē cog

nouerit. ad sua se opa enumeran
da conuertit. **V**nde adhuc subdit.
Fulciet eam & n̄ surgit. **H**oc namq;
quod p̄ se stare n̄ ualet. fulcit ut stet.
quia cū uitā suā ypocrite labefac
tari in iudicio conspiciat. hanc ful
ciendo statuere opum enumerati
one contendit. **A**n n̄ laudis sue ha
bitaculū hinc inde fulciunt. qui
facta sua ut p̄fati sumū in iudicio
enumerantes dicunt. dñe dñe
n̄ne in tuo nomine p̄phauim. &
in tuo nomine demonia eiecim. &
in tuo nomine uirtutes multa
fecimus. **S**; dom̄ laudis tota lega
tionib; fulta in uine c̄surgit. qā
p̄tū iudex dicit nūqm̄ noui uō.
Et sciendū ē. qā hoc qd surgit. ab in
fimis se ad supiora erigit. **D**om̄ q;
ypocrite surgere n̄ ualet. qā p̄ omē
qd iuxta p̄cepta celestia agere
potuit. at̄ta animū nūq; leuauit.
Iure q̄ tunc neq; qm̄ ad p̄mū retri
butionis erigit. q̄ p̄ hoc qd nunc
exhibet in appetitu gl̄e tempora
lis iacet. **S**ed qā uitē ypocrite sc̄y
pi appellatione signata qualiter
in iudicio reprobetur audiui. p̄
us qm̄ districtus iudex appareat
q̄lis ab hominib; habeat̄ audiam.
Sequit̄. **H**umectus uidet̄ anteqm̄
ueniat sol. **S**epe in sacro eloquio
dñs solis appellatione figuratur.

sicut p ppham dicit. **V**ob aut
qui timetis nom dñi oriet^r sol
iusticie. & sicut repulsi in iudi
cio impij dicere insipientie lib^r
describunt. errauimus a via ue
ritatis. & lum iusticie n̄ luxit no
bis. & sol n̄ ortus ē nobis. Ante so
lem q̄ scyrpū humidū cernitur.
quia p̄ usq̄m diuina distinctio ^{iudicio} can
deat. om̄s ypocrita infusum se
sctatis grā ostendit. quasi uires
aspicitur q̄a iust^r estimat^r. hono
ris locū obtinet. de glā sctatis pol
let. acunctis ueneratio defertur.
opimone laudis extendit. Scyrp
pus itaq; iste in nocte humidus ē
sole aut ueniente siccatur. q̄a nū
rū ypocrita in teneb^s uite p̄sentis
sēs ab hominib⁹ credit^r. s; cū distictū
iudex uenerit. qm̄ sit iniquus appa
rebit. Dicat q̄ humect^r uidet^r ante
qm̄ ueniat sol. q̄a uirēte se nūc
humanis oculis exhibet. s; in calo
re diuini iudicij tē arefcet. Sequit^r.
In ortu suo germē ei egreditur.
Herba quēlibet nascendo prius aīa
pducit^r. antea & estib⁹ tangitur.
sole ac pluuijs nutrit^r. & tunc de
mū ad p̄ferendū sui seminis ger
men apit^r. Scyrpus v̄ cū flore suo
nascitur. moxq; aīa surgit. sui secū
seminis germen pducit. Bene
ḡ p̄ herbas reliquas scī quilibet.
p̄ scyrpū v̄ ypocrita signat^r. q̄a iusti

104
uiri p̄ uis inope scē conūlationis
oriunt^r. hui⁹ uite hiemē tolerant
eosq; grauiū p̄cussionū estus fatigat.
s; cū recta faciunt nequāq; hic sue
rectitudinis remunerationē querūt.
Cū v̄ ap̄sentis mundi laborib⁹ exeunt.
ad etnā patriam uenientē expectata
retributione p̄stunt. At cont^r ypo
crita. q̄a mox ut in bono ope nas
cūt. p̄sentis mundi glām recipe
conat^r. q̄si scyrpi more cū germine
ort^r. qui p̄ eo q̄d bene uiuere inci
pit. q̄t statū ut acunctis honoret^r.
Ermē itaq; in ortu ē. remuneratione
in inchoatione. Sepe namq; n̄nulli
ap̄te p̄auitatis uias dēserūt. sctā
tis uias sumunt. moxq; ut p̄ma
lumina bene uiuendi contigerint.
obliti q̄ fuerint affligi iam p̄pen
tentia de consumatis nequijs noūt.
laudari aut de inchoata iusticia
appetunt. p̄cē cetis etiā meliorib⁹
concupiscunt. Quos plerūq; dum
iuxta uotū p̄sens p̄sp̄tas sequit^r.
multū qm̄ prius fuerant de sctā
tis habitu peiores flant. Nam reb⁹
multiplicib⁹ occupati. atq; ipsa oc
cupatione confusi. n̄ solū p̄petrata
minime deplorant. sed adhuc q̄
deplorent^r exaggerant. Qui enī
mundu dēserūt. ad exteriora officia
p̄uehi n̄ debent. n̄ p̄ humilitatē
diutius. in metu dē mundi contēp
tu solident^r. Licius namq; bona de

peunt. que hominib' ante temp'
innotescunt. quia & arbuta pla-
ntata. p' usq'm fixa radice coales-
cant. si manus concutienstangat
are facta. At si in altu' radice figitur
& tre humorib' conspersa solidat.
& manus hec impellit s' n' ledit.
hec & uentoꝝ flatu' inflectendo con-
cutiunt. s' n' eunt. **N**e geruat' vita
cepti opus diu ac robuste in alto hu-
militatis figenda e' radix cordis.
ut cu' ab humano ore detractioni' au-
ra v' fauoris flauert. & si in q'libet
parte ut cu'q' incuruat animum
fundit' n' euellat. s' ad statu' suu' pu-
nus post inflexione redeat. si apud
se fortis in radice p'durat. Q'd in re-
bus excrecentib' pariete exurg-
ente robusti. q' tam' du' constructi
impellat' statim sine labore destruit.
Si aut' p' spaciū temporis ab humore
suo siccat' p'mittit'. sepe & arietū
ictib' minime quassat'. Sic sic uide-
licet bona nra & in tepestiue ma-
nifestata depeunt. & diuina occul-
tata solidant'. q'a humane occupa-
tionis manu' cu' incipientē con-
u'sationis nre uita' contigerit.
q' si recente pariete parietem im-
pellit. eamq' facile destruit. q'a
adhuc humore infirmitati p'pe-
niamus. **S**um' v' in longa quietis
abiectione se animum cōprimit. q' si
more exsiccati parietis cont'ict'

obdurescit. & constictū p'tu' r'esi-
t'it omne q'd solidū fuerit. Hinc e'
q'd uita' inchoantiū moyses huma-
nis occupationib' exerceri phibu-
it dicē. Non opaberis in p'moge-
nito boui. & n' tondabis p'mogenita
ouium. In p'mogenito q'ppe bo-
uis opari. est bone conu'sationis p'
mœdia in exercicio publice actio-
nis ostendere. Ouium q'ppe p'mo-
genita tondere. est ab occultatio-
nis sue tēgmine humani oculis
inchoata bona nra de nudare. In
p'mogenito q' bouis opari phibe-
mur. atq' ap' p'mogenitis ouium
de tondendis cōpescim'. quia & si
q'd robustū incipim' exercere hoc
in apto cicui' n' debem'. & cu' uita'
nra simplex q'd atq' innocuū in-
choat. dignū e' ut secreti sui uela-
mina nre relinquat'. ne nudū hoc
humanis oculis quasi sub ducto
uēllere ostendat. Ad sola q' diuina
diuina sacrificia boum p'mogenita
oui'q' p'ficiant'. ut q'cqd forte in-
nocuūq' incipim'. hoc ad honore
intimi iudicis in ara cordis immo-
lem'. Quod ab illo p'cul dubio tanto
libentius accipitur. q'nto & ab ho-
minib' occultatū nulla laudi' appe-
tione maculat'. Sepe aut' noue
conu'sationis p'mœdia. adhuc ex
carnali uita' sunt cōmixta. & id
circo innotescere cicui' n' debent

ne cū laudant² bona que placest
de ceptis laude sua animus de
prehendere in eis nequeat. mala
que latent. Unde recte rursum
p^r moysen dicit². Quando ingressi
fueritis terrā qm̄ ego daturū sum
uobis. & plantaueritis in ea lig
na pomifera auferetis p^r p^ria eorū.
poma que germinant in munda
erunt uobis. nec edetis ex eis. Lig
na quippe pomifera sunt. opa uir
tutib⁹ fecunda. Preputia itaq; lig
norū auferimus. cū de ipsa incho
ationis infirmitate suspecti p^r
mordia nr̄orū opum n̄ appbam.
Poma autē que germinant in mū
nda ducim⁹. nr̄isq; esib⁹ n̄ aptam⁹.
qā cū p^r mordia boni laudant² opis
dignū ē ut hoc animū n̄ pascant
opantis. ne dū accepta laus sua
uit caput. fructū opis intēpesti
ue comedat². Qui g^o inchoate uir
tutis ab humano ore laudē rece
pit. q^{si} plantati ligni ante tēp^r
pomū cōmēdit. Hinc p^r psalmista
dicit². Vanū ē uobis ante lucē
surgere. surgere postq^m sederitis.
Ante lucē quippe surgere. est p^rus
qm̄ claritas etne retributionis
appareat. in p^rsentis uite nocte
gaudere. Seden dū g^o p^rus est ut
post recte surgam⁹. quia q^{si} nūc
se se spontē humiliat. neq^m huc
sequens glā expectat. Qd^o g^o illic

ante lucē surgere. hoc hic ypocte
in ortu ē germen p^rferre. qā huma
nas laudes desiderant. ubi ad bonū
opus nascit². ibi mox appetit ut
de sua glām retributioni asse
qtur. **A**ntē in ortu suo ger m⁹
ptulerat² de quib⁹ ueritas dicebat².
amant p^rmus discubūt in conui
uiss. & p^rmas kathedrā in synago
gis. & salutationē in foro. & uoca
ri ab hominib⁹ rabbi. **P**ro g^o qd^o be
ne agere incipiunt. qā honorem
ēsequi ab hominib⁹ conant². quasi
sc̄y rpi more ab ortu suo cū ger mi
ne exurgunt. His nimirū cū rec
ta opari appetunt. p^rus in mente sol
licita eiusdē sui opis testes querūt.
& tacta cogitatione p^rictant.
si sit qui gerenda uideant. si dig
ne hec eloqui q^uiderunt possint.
Si v^o eorū facta nulli fortasse hominū
contingat aspicere. hec se p^rcul
dubio estimant p^rdidisse. & int^ru
arbit^rs oculo q^{si} absentes deputat².
qā beo uicē sui opis recipe inpos
terū recusant. Et quō cū rectum
qd^o ypocta egerit uidet² amulū
querit. bene adhuc de hoc sc̄y rpo
sub iungit². Sup^r aceruū petrarū
radices eius densabunt². & int^r la
pides cōmorabit². Quidenī radicū
nomine n̄ latentes cogitationes
accipim⁹. que in occulto p^rdeunt.
ē in ostensione opum p^raptum

surgunt. sicut & de uerbi semi-
ne p ppham dicit. & hoc quod
saluatū fuerit de domo iuda. et
quod reliquū ē mittet radicem
radicē deorsum. & faciet fructū
fructū sursum. Radicem deorsum
deorsum mittere. est cogita-
tionē bonā in abditis multiplica-
re. fructū v̄ sursum facere ē pessi-
caciā opis recta que cogitantur
ostendere. Lapidū v̄ nomine in
sacra scriptura homines designant.
sicut scē eccle p ysaiam dicitur.
Ponā iaspide ppugnacula tua. et
portas tuas in lapides sculptos. Qui
peos dē lapides qd dixisset apuit
cū subiunxit. uniuersos filios tu-
os doctos ad nō. & sicut admonen-
te pet̄ dicit. & uos tanqm lapidē
uiui sup edificamini domo sp̄ales.
Hoc itaq; loco qd lapides dicti sunt
s; tam qui uiui minime dicunt.
nuda appellatione lapidū p mix-
ta possunt repbi & electi figurari.
Scyrpus namq; iste q̄ int lapides
cōmorat. sup aceruū petrarū ra-
dices densat. qd omīs ypocrita
cogitationes suas in exq̄renda ho-
minū admiratione multiplicat.
Pomē enī qd ypocrite faciunt. qd
occultis cogitationib; laudē hu-
manas requirūt. quasi radices scyr-
pi in aceruū petrarū mittunt. Op-
aturi quippe laudes suas cogitant.

laudati aut̄ has secū tacti inco-
gitationib; uersant. gaudem se
p̄cipuos inhumana estimatione
claruisse. cumq; inflati fauorib;
aput semet ipsos uttumesunt. se-
pe mirant̄ tacti etiā ipsi qd sunt.
uidēri cotidie semetipsos altiore
cupiunt ac miris inuentiomb;
inope exerceunt. qd sic uirtutes
omē uiciū eneruant. sic arrogan-
tia roborat. Logit nāq; mentē iue-
nescere & contra uires ualere. qd &
qd negat uigore ualitudinis imp-
at amor laudi. Unde & factis suis
ut dixim; arbitres inquirūt. Si v̄
eoz opis testes de eē contingat. nar-
rant ipsi que gesserunt. cūq; effe-
ri fauorib; ceperunt. sepe eisdē suis
opib; q̄ egisse se referunt menti-
endo aliqd adiungunt. Sū v̄ &
uera dicunt. hec dicendo aliena
faciunt. qd & questū remunerari
fauorib; ab eoz uttuna retributione
uacuant. In eo enī qd bona sua pa-
te faciunt. ostendit malignū sp̄ib;
q̄si insidiantib; hostib; q̄ p̄dentur.
Quoz p̄fecto uitā illa cunctis notis-
sima ehechie culpa figurauit. q̄
postqm una p̄ce & sub uno nocti
spacio centū octoginta q̄nq; mi-
lia hostiū anglo feriente p̄strauit
postqm occasu pximū ad alto-
ra celi spacia solē reduxit. postqm
uitā appropinq̄te iam termino

coartatam uttempora longiora
prelaur. susceptis babylonice re
gis nunciis. bona omnia que possi
debat ostendit. s; pphie uoce p
rimis audiunt. Ecce dies ueniet
& auferent omnia que in domo
tua sunt in babylonem. & non relin
quetur qcqm dicit dñs. Sic sic
nimirum ypocrite postqm mag
nis uirtutibus excreuerunt. quia ma
lignorum spirituum cauere insidia ne
gligunt. & celari in eis de uir
tutibus nolunt. bona sua ostenden
do hostium faciunt. & p dentes su
bito amittunt. qcquid diutius
studentes opantur. Hinc p psal
mistam dicit. Tradidit in captiui
tatem uirtutes eorum & pulcritudinem
eorum in manus inimici. Virtute
quippe & pulcritudo arroganti
um inimici manibus traditur. qa
omne bonum qd p concupiscentiam
laudis ostendit. occulti aduersa
rii parti mancipat. Hostes namq;
ad rapinam prouocat. q suas eorum no
tie diuicia de nudat. Quo usq;
enim ab eterne paterne ^{securitate} disiungimur
in latrum insidiantium ceteraambu
lam. Qui q in itinere depredari
formidat. abscondat necesse est
bona que perierat. Omiseri quia
sectantes laudes hominum in se
met ipsis dissipant fructum laborum
cumq; se ostendere alienis ocu

lis appetunt. clamant qd agt.
Quos nimirum maligni spiritus cum ad
iactantiam prouocant. eorum sicut dix
imus opera captiuantes denudant.
Vnde sub cuiusdam gentis specie an
tiquorum hostium maliciam signans
p prophetiam dñs dicit. Posuit uinea
mea in desertum. de cortice autem ficum
meum. nudans exspoliavit eam.
albi facti sunt rami eius. Insidian
tibus quippe spiritibus diuinea in de
sertum ponit. cum plena fructibus ani
ma humane laudis cupiditate
dissipat. ficum diuine gentis ista de
cortice. quia seducta mente in
fauoris appetitu rapientis. q hanc
ad ostentationem prauahit. tegmen ei
humilitatis tollit. eamq; nudans
exspoliat. qa q usq; in bonum suum ab
scondit. quasi propriis tegminibus co
rtice uestit. Cum uero mens hoc quod
egerit ab aliis uideri concupiscit.
quasi spoliata ficum eam q se texe
rat cortice amisit. Vbi apte subdit.
Albi facti sunt rami eius. quia ostensa
humanis oculis ei opera candescunt.
De scititate nominis sumit. cum recta ac
tio diuulget. S; quo sub ducta
cortice rami fici huius ardescunt. sol
lent intuentum esse. qa facta arrog
antium humanis oculis ostensa. un
de placere appetunt siccantur.
Mens itaq; que iactantiam prouocat. de
corticata ficus recte uocat. qa

et candida est per hoc quod cernitur.
et siccitati proxima per hoc quod tegmi-
ne corticis denudatur. **I**ntus quod sit
seruanda que agimus. si abintus
non arbitre uice recipe nostri operis
expectamus. **H**inc est enim quod in
euangelio uertitas dicit. **N**esciat sinus-
tra tua quod faciat dextera tua. ut
sit elemosina tua in abscondito. et
pater tuus qui uidet in abscondito
reddet tibi. **H**inc est quod de electorum
ecclesia per psalmistam dicit. **O**mnis gloria
eius filie regum abintus. **H**inc
paulus ait. **G**loria nostra hec est testimo-
nium conscientie nostre. **F**ilia quippe
regum ^{ecclesia} que in bono est opere spiritualium
principum predicatione generata.
gloriam intus habet. quia hoc quod
agit in ostensionis iactantiam non
habet. **G**loriam suam paulus testimonium
conscientie commemorat. quia fauor
res alieni ori non appetens. uite sue
gaudia extra semetipsum ponere
ignorat. **O**ccultanda ergo sunt que
agimus. ne hec in huius uite tenere
incerte portantes. latrocinantium
spirituum incurusione perdamus. et tamen
uertitas dicit. **V**ideant opera uestra bo-
na. et glorificent patrem uestrum qui in
celis est. **S**ed aliud perfectio est cum in
ostensione operis gloria queritur largi-
toris. aliud cum laus priuata concu-
piscit de dono largientis. **V**nde
et rursum in euangelio. hec eadem ueri-

tas dicit. **A**dtendite ne iusticiam
uestram faciatis coram hominibus. ut ui-
deamini ab eis. **O**pus ergo nostrum cum ho-
minibus ostendit. in cordi prius ex-
amine pensandum est. prius de offe-
nsionis studiū quid querat. Si enim
dantis gloriam querimus. etiam publi-
cata nostra opera in conspectu illius
occulta seruamus. **S**i uero per hec nostram
laudem concupiscimus. foras ab
eius conspectu iam fusa sunt etiam
si multis ignorent. **S**ed ualde
perfectorum est sic postensa opera auc-
toris gloriam querere. ut de illata
laude priuata nesciat exultatione
gaudere. **T**unc solum namque innoxie
hominibus laudabile opus ostendit.
cum per despectum mentis ueraciter
laus impensa calcatur. **Q**uia quia in-
firmi quique perfecte contempnendo
non superant. restat necesse est. ut bonum
quod operantur. abscondant. **S**epe
enim ab ipso ostensionis exordio per
priam laudem querit. sepe uero in offen-
sione operis. auctoris patre facere
gloriam cupiunt. sed exceptis fauo-
ribus in laudis precepte cupiditate sa-
piunt. cumque semetipso diudi-
care interius negligunt. sparsim
exterius ignorant quod agunt.
eorumque opus sue elationi militat.
atque hoc se impendere obsequio
largitoris putant. **S**ecuripsum ergo in-
ter lapides commoratur. quia ibi

ypocrita stat. ubi mentis sue in-
tentione solidat. Nam cum attesta-
tione ^{peipe} multorum ambit. quasi in lapi-
du collectione subsistit. Sed iste
ypocrita scyrpi appellatione sig-
natus. cum corpus ab abstinentia do-
mat. cum largiendo que possidet
studio pietatis exsudat. cum nota-
cia sacre legis eruditur. cum ver-
bo predicationis utitur. quis hunc
tantalargitate plenū conspici-
ens agnā largitoris estimet alie-
nū. Et tam supna dispensatio lar-
gitur huic dona opis. & sortem
negat hereditatis. opandi mu-
nera cumulat. & tam utā opan-
tis ignorat. quia cū pceptū mun-
di laude ppam trahit. in conspec-
tu lucis intus umbra elationis
abscondit. Unde bene subdit.
Si absorberit eū de loco suo nega-
uit eū. & dicit nō noui te. De loco
suo ypocrita abscebet. cū apsen-
tis uite fauorib' morte int' ueni-
ente separat. Sed hunc absorptū
internū arbit' negat. seq' eū nes-
cire denuntiat. quia simulato-
ris utā iuste repbando uertas
ignorat. nec recognoscit eū bo-
na que agit. qā hec ex recta inte-
ntione nō ptulit. Unde & fatius
uirginib' in iudicio ueniens dic.
Amen dico uob'. nescio uos. In qb'
dū mentis corruptione cōsiderat.

carnis etiam incorruptione dap-
nat. Sed utinā ypocritas sua pdi-
tio sola sufficeret. & neq'q'm puer-
sa eoy astutia ardent' alios ad uitā
duplicittatis instigāret. Hoc nāq'
unius cuiq' eē pp'um solet. ut q'li
ipse fuerit. tales sibi coniungi &
alios uelit. diuersitate uite resu-
giat. atq; hoc inuando in p'mat.
quod amat. Unde & ap'it ypocri-
ta' sensū. simplicitas omīs ineri-
mine ē. Aptas quippe mentes di-
iudicant. & puritate cordi' hebetu-
dine apellant. omīs q; quos s' ad he-
rēte cupiunt. a simplicitatis stine-
re diuertunt. & q'si expulsa insipi-
entia eos erudisse se estimant. in
quib' puritate mentis. id est arcē
sapientie debellant. Quia v' nō solū
ex sua pueritate ypocrita. s; ad uinc-
ta etiam sequatū pditione rep-
batur. postq'm a iudice nō agnosci
dicit. recte p'tius subinfertur.
Hec est enim leticia uie eius. ut rur-
sum de trā alijs germinet. Ac si ap-
te diceret. Veniente iudice neq'q'm
cognoscet. s; multiplici supplicia
recipiet. quia eolatus in sua in-
q'itate letatus est. quo & in alijs ina-
la ppagauit. Sui enim hic nō suffi-
cit iniquitas pp'ia. torqueat' illic
necesse est & merito reatus alieni.
Nūc itaq; simulatores gaudeant.
& humana iudicia se obtinuisse

glentur. Despiciatur iustorum simp-
licitas. atque acalliditate duplici-
um fatuitas uocet. cicius despec-
tus simpliciū tñst. cicius dupli-
cium glā pcurrit. Vnde & apte sub-
iungitur. **D**s n̄piciet simplice.
nec porriget manū maligni. quia
nimirū dñstus in iudicio appa-
rens. & despectū simpliciū glori-
ficando erigit. & malignorum glām
reprobando confringit. **M**aligni
enim uocant̄ ypocrite. quia bo-
nū n̄bene faciunt. & recta queq;
sub studio laudis opant̄. **M**anū
v̄ cui porrigimus. hunc uidelicet
ab imis eleuamus. **M**alignis ḡ dñs
manū n̄porrigit. quia queren-
tes terrenā glām in imo derelin-
quunt. & qm̄libet recta iudicant̄
ēē que agunt. hos ad gaudia sem-
pitnā n̄puehit. Vel certe idō ma-
ligu appellat̄ ypocrite. quia be-
nignitatē erga pximo ostendit
& dolos sue iniquitatis opunt.
Pom̄e namq; qd ul' faciunt ul' lo-
cunt̄. simplicitatē exterius exhibe-
nt. s; subtilitate interius duplici-
tis callent. puritatē sup̄ficie simu-
lant. s; semp maliciā sub specie pu-
ritatis occultant. Quos cont̄ bene
p̄ moysen dicit̄. Non induē uestē
ex lana linoq; contextam. **P**lana
quippe simplicitas. plinū v̄
subtilitas designatur. & nimirū

uestis que ex lana linoq; conficit̄
linum interius celat. lana in sup̄-
ficie demonstrat. **V**estem ḡ ex lana
linoq; contextam induit. qui in
locutione ul' actione qua uitur
interius subtilitatē malicie opit̄. &
simplicitatē foris innocentie ost-
endit. Quia enim sub puritatis ima-
gine dephendi calliditas n̄ualet.
quasi sublanae grossitudine linū la-
tet. Bene aut̄ post reprobationē du-
pliciū iustorum remuneratio demo-
nstrat̄. cum p̄tinus subdit̄. Donec
impleat̄ risu os tuū. & labia tua
subilo. **O**s quippe iustorum tunc ri-
su implebitur. cū eorum corda sint
pegnationis fleat̄ eterne leticie
exultatione faciant̄. De hoc risu
discipulis uertas dic. mundus
gaudebit. uos aut̄ contristabimini
s; tristitia uia uertet̄ in gaudiū. &
rursum. uidebo uos & gaudebit
cor ur̄m. & gaudiū ur̄m nemo
auferet a uobis. De hoc risu scē eccle-
salomon ait. Ridebit in die nouis-
simo. De hoc iterū dicit. Timent
dñm bene erit in extremis. Nunci-
us est corporis. s; tunc risus ē cœdis.
Risus enim nūc corporis de lasciuia dis-
solutionis. nam risus cœdis tunc de
leticia nascit̄ securitatis. Lū ḡ electi
om̄s implent̄ gaudio manifeste con-
templationis. quasi ad hilaritatem
risus exiliunt. amore mentis. Subi-

lum q̄ dicimur. cū tantā leticiam
coe de concipimur. q̄ntā sermoni ef-
ficatia non explem̄. & tam̄ menti
exultatio. hoc q̄d sermone n̄ explic-
at. uoce sonat. Bene aut̄ os risu im-
pleri dicit. labia iūbilo. quia in illa
et̄na p̄ta cum iustoz mens in exul-
tatione rapit. lingua incantū lau-
dis eleuatur. Qui quō tantū uide-
nt. q̄ntū dicere n̄ ualent. in risu iū-
bilant. quia n̄ explendo r̄sonant
q̄d amant. Donec aut̄ dicit. n̄ q̄d
om̄ps d̄s eo usq; maligno n̄ suble-
uat. quo usq; electos suos in iūbila-
tionis gaudia assumat. ac sic post
apena eripiat. q̄s ante in culpa de-
serens dampnat. s̄ q̄d hoc neq̄m
ul̄ ante iudiciū faciat. cū dubiū
hominib; uideri possit an fiat. Nam
post electoz suoz iubilū q̄a malig-
nis manū n̄ porrigat. ex ipsa iam
dist̄ctione ultimi examinis con-
stat. Sic namq; & p̄p̄ salmista dicit.
Dixit dñs dño meo. sede ad ext̄s me-
os. donec ponā inimicos tuos sca-
bellū pedū tuoz. non q̄d ad ext̄s
dñi neq̄m dñs sedeat. postq̄m
inimico illū feriens potestati ei
subst̄runt. s̄ q̄d in et̄na cunctis
beattudine p̄sident. & p̄usquā re-
belliū suoz corda conculcet. Inq̄
nimirū constat. quia subiectis
hostib; sine fine & posterius regnat.
Sic p̄ euangelin de marie sponso dicit.

Et n̄ cognouit eā donec peperit fi-
lium suū p̄mogenitū. n̄ quod hanc
post natiuitatē dñi cognouit. s̄
neq̄m illam cōtingit. etiā cū con-
ditoris sui matrē eē nesciuit. Nam
quia eam neq̄m cōtingere ualu-
it. postq̄m redemptionis nr̄e exei-
terio celebrari m̄steriū agnouit.
de illo p̄fecto tempore nec eē erat
ut euangelista testimoniū ferret. de q̄
p̄p̄ ioseph ignorantia dubitari
potuisset. Sic itaq; nūc dicit. D̄s
n̄ picit simplici. nec porrigit ma-
nū malignis. donec impleat risu
os tuū. & labia tua iūbilo. Ac si ap-
te diceret. Vitam simpliciū nec an-
te iudiciū deserit. & malignorū
mentes deserendo p̄cutere. nec p̄ri-
usq̄m appareat p̄ter mittit. Nam
quia sine fine reprobos cruciat. &
electi eius in p̄petuū postq̄m ap-
paruerit regnent. p̄fecto dubiū
non ē. Sequit̄. Qui oderit te indu-
ent̄ confusione. Iustoz hoste in ex-
tremo examine confusio induit.
quia cū in facta mala redundare s̄
ante oculos m̄tis aspexerint. si uel
eos undiq; dep̄mens reatus uestit.
Ad penā quippe tūc factorū suoz me-
moriā tolerant. qui nunc quasi a-
sensu rationis extranei gaudentē
peccant. Ibi uident q̄ntū debue-
runt fugere q̄d amauerūt. ibi con-
spiciunt q̄m lugubre fuerit quod

”
”
”

nunc in culpa gratulantur. Tunc
animum reus ob nubilat. & exre-
cordationis sue iaculis ipsa se con-
scientia impugnat. Quis ergo digne
pense iniquorum confusio quanta tunc
erit. quando & foris eternus iudex

culpa
cernit. & intus ante ocv-
los *culpa* sueratur. qui adhuc id
circo perveniunt. quia sola
hic insecunia diligunt. di-
lexerunt. Unde & apte mox sub-
ditur. Et tabernaculum impiorum
non subsistit. Tabernaculum quippe
construitur. ut abestu corpus & frigo-
re defendat. Quid itaque hoc loco
tabernaculi nomine. non edificatio
terrene felicitatis exprimitur. per quam
super se reprobis casura multiplicat.
ut se a presentis vite necessitatibus
quasi abestu & umbris defendant.
Honoribus namque ambiunt exerce-
re. ne despecti videantur. terrena
aggerando exaggerant. ne ino-
pie frigore tabescant. contempnunt
curare quod sequitur. & tota intentio-
ne satagunt. nequid in presentibus
desit. Audent non dilatare ne-
lateant. & sicuncta ad desiderium
suppetant. munitos se in omnibus
& felices putant. Vbi ergo mentis ha-
bitationem construunt. ibi percul-
dubio tabernacula fixerunt.
adversa impatienter praefert. remis-
se in presentibus letantur. sola quae

assunt cogitant. nec ad effec-
tum celestis patrie ulla recordati-
one respirant. gaudent sibi sup-
petere bona quae cupiunt. atque
ubi carne requiescunt. ibi & men-
tem extinguendo sepeliunt. quia
seclariis cure telo trucidati. terre-
narum rerum aggerem. quae foris ex-
cendo multiplicant hunc semper
interius per cogitationem portant.
At contra iusti nec oblata bona hic
per magno suscipiunt. nec illata
mala ualde per timefcunt. sed & cum
bonis praesentibus utuntur. uentura
mala metuiunt. & de malis praesen-
tibus gemunt. spe bonorum sequen-
tium consolantur. sicque tempo-
rali refouent subsidio. sicut via-
tor stabulo utitur. lecto pausat. &
recedere festinat. quiescit corpo-
re. sed ad aliud tendit mente. Non
numquam vero & ad usum praepeti appetunt.
intransitorius praespari refugiunt. ne
delectatione itineris a patrie puen-
tione tardent. & gressum cordis
in uia perignationis figant. & quan-
doque ad conspectum celestis patrie
sine remuneratione perveniant.
gaudent despici nec dolent se
necessitatibus affligi. Qui ergo se con-
tra adversa praesentia non muniunt.
quasi contra estus & pluvias ha-
bere tabernaculum nolunt. Unde &
petrus iure reprehenditur quia

nec dum mentis perfectione robo-
ratur. ueritatis claritate cognita.
intra tabernaculum figere conatur.
Iusti itaque hic se construere negligunt
ubi peregrinos se et hospites noue-
runt. quia enim propriis gaudere
desiderant. esse in alieno felices re-
cusant. in iusti autem quanto longius
ab eterne patris hereditate diuisi sunt.
tanto intra altius fundamenta co-
gitationis figunt. Hinc est quod ab
ipso humane conditionis exordio
in electa plebe enoch septimus naci-
tur. hunc est quod cum primum filium
suum enoch uocat. atque eius nomi-
ne ciuitatem quam condidit appellat.
Enoch quippe de dicto dicit. Inique
se in peccatis dedicant. quia in
hac uita que ante est cordis radice
plamant. ut hic ad uotum florent
et a sequenti patria funditus arescant.
Iustus uero enoch septimus oritur. quia
eorum uite festina dedicatio in fine ser-
uatur. Hinc est quod attestante pau-
lo abraham in casulis habitat. quia
habentem fundamenta ciuitatis est. quam
supernus artifex construxit expec-
tat. Hinc est quod iacob gregem ouium
sequens humiliter graditur. atque
hunc elau obuiam ueniens tumultu
multiplicis comitatus eleuatur.
quia nimirum et electi hic elationem
non habent. et in bonis carnis reprobis
letum timent. Hinc ad israhel dominus dicit.

Si elegeris unum de populo terre et con-
stitueris super te. non faciet sibi equos
et equites. Et prius tamen rex ab eo
populo electus repente in culmen po-
testatis attigit. tria scilicet milia equi
res elegerat. in elationem prius prodierat.
ad edificationem precepti culminis
eruperat. quia foras restringere sub
equalitate non poterat. quod intus
animus super ceteros tumebat. Quam-
muntum scilicet diues ille tabernaculum
construxerat. qui dicebat. Anima
habes multa bona reposita in an-
nos multos. requiesce. comede.
bibe et epulare. Sed quia eius tab-
ernaculum in ueritatis fundamento non
subsistit. ilico audiuit. Stulte hac
nocte repetunt animam tuam abste.
que preparasti cui uiserunt. Bene
quod dicit. tabernaculum impiorum non
subsistit. quia uite fugientis ama-
tores dum studiosum se in presentibus con-
struunt. repente ad eternam rapi-
tur.

**Explicit liber Octauus. Inci-
pit HISTORIA LIBRI HO-
SI.**

Respondens iob dixit. Vere scio quod
ita est et quod non iustificat homo compositionem
deum. Si uoluerit contendere cum eo. non
potest respondere ei unum pro mille. Sapiens
corde est. et fortis robore. Quis restitit ei
et pacem habuit. qui transiit montes. et ne-
scierunt huiusmodi subire in furore suo. Qui
commouet terram de loco suo. et columnas eius

concurrent. qui precipit soli et non tibi et stel
la claudit quasi sub signaculo. Qui extendit
celos sol. et greditur super fluctus maris. Qui facit
arcturum et orionem et hiadum et uniora autem.
Qui facit magna et comprehensibilia et mirabi
lia. quorum non est numerus. Si uenerit ad me
non uidebo. si abierit non intelligam eum. Sire
pente introget quasi respondeat ei. Quis
dicere potest. cur ita facis. **D**ominus cui resistere
nemo potest. et sub quo curuantur qui por
tant orbem. **I**ntus ergo sum ego qui respon
deam ei. et loquar uerbum meum ei. **Q**uia
si habuero quippiam iustum non respondebo
ei. sed meum iudicem deprecabor. et cum inuo
cantem me exaudierit. non credo quod audi
erit uocem meam. **I**nturbine enim conturbat
me. et multiplicabit uulnera mea etiam sine
causa. **N**on cedet requies spiritui meum. et im
plebit me amaritudo iniquorum. **S**i stultitudo qui
ritur robustissimus est. si equitas iudicis ne
mo pro me audet testimonium dicere. Si ius
tificare me uolueris. os meum condep
nabit me. Si innocentem ostendero. pra
uium me comprobabit. et simplex si fuero. h
ipsum ignorabit anima mea. et tenebit me
ueritas mea. **U**num est quod loquor quod locutus sum. in
nocentem et impium ipse et sumet. Si flagel
lat occidat semel. et non deperis innocentem
qui rideat. Terra data est in manu impij.
uultum iudicium enim operis. **Q**uid si nulle est. quasi
ergo. **D**ies mei uelociores fuerunt cursore
fugienti et non uiderunt bonum. **P**ertransierunt
quasi naues poma portantes. sicut aquila
uolans ad escam. **S**i dixero neququam ita lo

quar. commuto faciem meam et dolore tor
quetur. **V**ereque omnia opera mea. sciens quod
non parces delinquenti. **S**i autem et sic impius
sum. quare frustra laboraui. **S**i lotus fu
ero aqua in uis. et fulserunt uelut mun
dissime manu meae. tam sedibus utin
guem me. et ab hominibus tamen uestimen
ta mea. **N**eq. enim uirum qui similes meae
respondebo. nec quoniam mecum in iudicio exequi
possit audiri. **N**on est qui utrumque ualeat ar
gue. et ponere manum suam in ambobus. **A**uferat
a me uirgam suam. et pauca ei non me trahat. **L**oquar
et non timebo eum. **N**eq. enim possum metuens
respondere. **T**edet animam meam ueritate mea.
dimittam aduersum me eloquium meum. **L**oquar
in amaritudine facie meae. **D**icam domino. **N**oli
me deprecari. **I**ndicam enim. cur me ita iudi
ces. **N**umquid bonum tibi uidetur si calumniari
me et opprimas me opus manu tuarum. et
consilium impiorum adiuues. **N**umquid oculi
carnei tui sunt sicut sic homo uidebit et tu uidebis.
Numquid sicut dies hominis dies tui et anni tui
sicut humana sunt tempora. ut queram iniquita
tem meam et peccatum meum scrutari. **E**t sciam quia
nichil impium fecerim cum sit nemo qui de manu
tua possit erueri. **M**anuum tue fecerunt
me et plasmauerunt me totum incurritum
et sic repente precipitas me. **M**emento que
solum quod sicut lutum feceris me et in puluere
reduces me. **N**onne sicut lac mulisti me
et sicut caseum me coagulasti. **P**elle et carne
uestisti me ossibus et nervis conpegisti me.
Vitam et misericordiam tribuisti mihi. et uisitatio tua cus
todiuir spiritum meum. **L**icet hec celestis inco

de tuo. tam scio quia uniuersorum memine-
ris. Si peccavi ad horam pepercisti mihi. cur
ab iniquitate mea mundum esse non patris.
et si impius fuero veni mihi. et si iustus non leuabo
caput saturatus afflictione et miseria. et propter
superbiam quasi leena capies me. reusque mi-
rabiliter me crucia. instauras testes tuos
contra me. et multiplicas iram tuam aduersum me
et pene militat in me. Quare deuolu-
a eduxisti me. Qui utinam et superbus essem. ne
oculis me uideret. fuisset quasi non essem. de
uitio translatus ad iustitiam. Numquid non pau-
cas dies meorum finem breui. dimittite
quod me ut plangam paululum dolore meum
antequam uada et non reuertar ad terram tene-
brarum. et optam mortis caliginem. terram mi-
serie et tenebrarum. ubi umbra mortis et nul-
lus ordo et semper in horrore inhabitat.

Explicit hystoria.

Incepit liber no-

vus.

ER

VERSE.

Mentes si semel ad stu-
dium contrarietatis eru-
punt. siue prauum siue rectum
quidam contradicentibus audiant aduer-
sus hoc responsionibus impugnant.
quia cum persona per contrarietatem displicet
nec recta que prouideri placent. At
contra bonorum cetera quibus in modum non

uenit persona; culpa. sic peruersa
di iudicant. ut recta que dicunt as-
sumant. Discernendi quippe contra-
dicentium sensibus equissimi arbitri re-
sident. et sic mala plura respuunt
ut tamen approbent que ex ueritate cog-
noscent. Solet namque uti spinarum mul-
titudine etiam de frugis semine spi-
ca succrescere. Sicut ergo manu operan-
tis agendum est. ut dum spina tollit spi-
ca nutiat. quatenus qui studet eradica-
re quod pungit. nouerit seruare quod
reficit. Unde et beatus iob quia baldad
fuit recte per inquisitionem dixerat
numquid deus supplantat iudicium. aut
omnipotens subuertit quod iustum est. quia
uera in hypocritas robustaque prouide-
rat. bene hec et contra prauum genera-
litatem plura conspiciens. statim studium
proprie defensionis calcat. atque au-
dita primum approbat dicens. Vere
scio quid ita sit. et quod non iustificatur
homo compositus deo. Homo quippe
deus sub positus iusticiam precipit. co-
positus amittit. quia quisquis se aucto-
ritati bonorum comparat. bono se quod ac-
cepit prouidet. Quia enim accepta bo-
na sibi arrogat. si uis contra deum do-
nus pugnat. Unde ergo despectus eri-
gitur. dignum est ut erectus inde
destruat. Sed autem uir quia omnis
uirtutis nostre meritum esse uicium
conspicit. si ab initio arbitri dis-
tricti iudicet. recte subiungit.

Suoluerit contendere cū eo. n̄
 poterit respondere ei unū pro
 mille. In scriptura sacra millenariū
 numerus p̄ uniuersitate solet in
 telligi. hinc & enī psalmista ait. ubi
 q̄d mandauit in mille generati
 ones. cū p̄fecto constet q̄d ab ipso
 mundi exordio usq; ad redemptio
 nis aduentū p̄euglistam n̄ ampli
 qm̄ septuaginta & septē p̄paginē
 numerentur. Quid ḡ in millena
 rio numero. n̄ ad p̄ferendā nouā
 sobole p̄fecta uniuersitas p̄sette
 generationis exprimitur. Hinc p̄
 iohem dicit. & regnabit cū eo mil
 le annis. quia uidelicet regnum
 scē ecclē uniuersitatis p̄fectione
 solidatur. Quia v̄ monas multipli
 catus in denariū ducit. denariū p̄se
 met ipsū ductus in centenariū di
 latat. q̄ rursū p̄ denariū ductus in
 millenariū tendit. cū ab uno inci
 pimus. ut ad millenariū ueniamus.
 q̄d hoc loco unius appellatione n̄
 bene uiuendi iniciū. q̄d millena
 riū numeri plenitudine. n̄ eiusdē
 bone uite p̄fectio designatur.
U dñō aut̄ contendere est n̄ ei tribu
 ere. sed sibi gl̄am suę uirtutis arro
 gare. Sed sc̄s uir conspiciat. quia
 & qui sūma iam dona p̄cepit. s; de
 acceptis extollit. cuncta q̄ accepit
 amittit. & dicat. Si uoluerit con
 tendere cū eo n̄ poterit responde

re ei unū p̄mille. Qui enī cū auc
 tore contendit. unū p̄mille. resp
 ondere ei n̄ sufficit. quia qui de
 p̄fectione se erigit. habere se bene
 uiuendi nec iniciū ostendit. Vnū
 namq; p̄mille respondere n̄ pos
 sum. quia cū de bone uite p̄fecti
 one extollim. hanc nec nos incho
 asse monstram. S; tunc uerius de
 nr̄a infirmitate cētim. si qm̄ sit in
 mensa potentia iudici consideran
 do pensam. Vnde & subditur. Sa
 piens corde est. & fortis robore.
Quid mirū si conditorē sapientium
 sapientē dicim. quē ipsā eē sapien
 tia scim. Et q̄d mirū q̄d fortē eē me
 morat. quē ipsā eē fortitudine null
 ignorat. Sed sc̄s uir duob; uerbis
 in laude auctoris platis aliqd nob
 intumat. unde nos ad cognitionē
 nr̄am trepidos reducat. Sapiens
 quippe d̄s dicit. quia occulta nr̄a
 subtilit̄ agnoscat. & eē fortis ad
 iungit. quia audent̄ o cognita p̄
 cutit. Nec falli ḡ anob; q̄a sapiens.
 nec uisari q̄a fortis est ualet. Hunc
 ut sapiens om̄ia inuisibilia aspiciat
 tē ut fortis sine ullo obstaculo q̄s
 rēpbat punit. qui hoc q̄q; hic for
 ti sapientia ordinat. ut humana
 mens cū cont̄ auctore se eleuat. ip
 sa se sua eleuatione confundat. Vn
 de & subdit. Q̄s restitit ei & pacē
 habuit. Qui enī cuncta mirabiliter

171
creat ipsa ut creata sibi met con-
ueniant ordinat. In quo gō condi-
tori resistit. pacis conuentio dissi-
pat. quia ordinata eē nequeunt
que sup̄ni moderamini dispositi-
onē p̄dunt. Que enī subiecta dō in
tūquillitate p̄stiterunt. ipsa sibi met
dimissa rectitudinis ordinē confun-
dunt. q̄a in se pacē n̄ inueniunt. cū
auctori pacē resistere conant. cui
uenienti de sup̄ in auctore cont̄di-
cunt. Sic summi ille anglicus sp̄s q̄
subiectus dō in culmine stare potu-
isset. semet ipsū repulsū patit. quia
pnature sue inquietudine foras ua-
gatur. Sic p̄mū humani generis
parens q̄a auctoris p̄cepto resistit.
carnis p̄tinus contumeliā sentit.
q̄a & sub eē conditori p̄obedientiā
noluit. sub semet ipso p̄sternit. & pa-
cē p̄tinā amisit. Bene gō dicit. q̄s re-
stitit ei & pacē habuit. q̄a puer sa-
mens unde se cont̄ auctore erigit.
inde se in semet ipsa confundit. Re-
sistere aut̄ dō dicim. cū repugnare
ei dispositionib⁹ conam. Neq̄ enī
nrā infirmitas in cōmutabili ei⁹
sententia obuiat. s; tam q̄d exple-
te n̄ ualet temptat. Nam sepe hu-
mana infirmitas occulte uim dī
positioni agnoscit. & tam hanc si-
mutare n̄ ualet appetit. cont̄ ure
satagit. s; ipso se gladio cont̄dictio-
nis frangit. ordini uimno renitt.

s; sine uicta conatib⁹ ligatur. Habe-
re gō pacē resistens n̄ potest. quia
dū sup̄bia confusio sequit. q̄d stul-
te p̄culpā gerit. hoc ex iudicanti
uindicta mutabit ordinat. Sed
sc̄s uir uirtute p̄phici sp̄s pleni⁹
cū confusione generalit̄ humane
sup̄bie conspiciat. ad speciale malū
p̄tin⁹ plebis isrl̄itice oculo⁹ mentis
tendit. & que pena elatos om̄s ma-
neat ex unius gentis interitu ost-
endat. Nam repente subiungit
dicens. Qui t̄stulit montē. & nesci-
erunt hi q̄s sub uertit in furore suo.
In scriptura sacra sepe montiū nomine
p̄dicantiū altitudo signat. De q̄b⁹
p̄psalmista dicit. Suscipiant mon-
tes pacē p̄plo tuo. Electi quippe p̄-
dicatores et̄ne patē n̄ in merito
montē uocant. quia p̄uite sue
celitudine in a ter rāz deserunt
& celo p̄pinq̄ fiunt. S; montes ue-
ritas t̄stulit. cū p̄dicatores sc̄os
audee obduratione subtraxit.
Vnde recte etiā p̄psalmista dicitur.
Transferent montes in cœmaris. In
cœde enī maris montes t̄stati sūt.
cū p̄dicantes apli audee p̄ficia
repulsi. ad intellectū gentiū ue-
nerūt. Unde ipsi quoq; in suis actib⁹
dicunt. Iob oportebat p̄mū loq̄-
uerbu dī. s; quia repulisti illud &
indignos uos iudicasti et̄ne uite.
ecce conuertim⁹ ad gentes. Sed

hanc eandē translationē montū
hi ipsi nesciūt qui indrū furore
sub uersi sunt. quia cū suis finib'
hebrei aplos pellerent. lucrū ar-
bitrati sunt qd p̄dicationi lumen
amiserunt. Exigentib' quippe
meritis iusta animaduersione p̄-
cussione tanto intelligentie erro-
re cecati sunt. ut qd lucē p̄deret
hoc eē gaudiū putarent. Sed re-
pulsis aplis p̄ romanū p̄tinus p̄n-
cipē tū. iudea destruit. atq; in
cunctis gentib' sparsa dissipatur.
Unde & t̄nslatis montib' recte sub-
iungit. Qui cōmouet t̄ram de lo-
co suo. & columnę ei concument.
De loco quippe t̄ra cōmota ē. cum
plebs ista de iudee finib' euul-
sa nimirū colla gentib' subdidit.
quia subdi auctori recusauit. Que
scilicet t̄ra columnā habuit. q̄a
in sacerdotē & p̄ncipes legis doc-
tores atq; phariseos ruitura eiū
fabrice structura surrexit. In ipsis
namq; littere edificū tenuit. &
tranquillitatis sue tempore sac-
ficioꝝ ex naliū q̄si sup̄ imposita
fabrice onera portauit. Sed t̄nsla-
tis montib' columpnę concussē.
q̄a subductis a iudea aplis. nec ip-
si uiuere in illa p̄missi sūt. quia ab
illa uitte p̄dicatores expulerunt.
Dignū quippe erat. ut t̄renā patriam
subacti p̄derent. cui amore neq̄

qm̄ uerū sunt celestī patē mul-
tes impugnare. Sed expulsis scīs
doctorib' iudea fundit' corrūt.
& iusto iudicanti examine mer-
itoris sui tenebras oculos menti
clauit. Vnde & adhuc subditur.
Qui p̄cipit soli & n̄ orit'. & stellā clau-
dit quasi sub signaculo. Aliq̄do
namq; in sac̄ eloquio solis nomine
p̄dicatoꝝ claritas designat'. sicut
p̄ph̄em dicit. factus est sol sicut sac-
cus cilicinus. In extremo q̄ppe tē-
pore sol q̄si cilicīn' saccus ostendit'.
quia fulgens p̄dicantiū uita ante
reprobos oculos asp̄a & despecta mo-
nstrat. Qui stellaz quoq; claritate
figurant'. qui dū recta peccatorib'
p̄dicant. teneb's n̄re nocti illustrat.
Vnde & subducti p̄dicatores p̄ p̄ph̄am
dicit. Phibete s̄ stelle pluuiarū.
Quia v̄ sol p̄ diē fulget. stelle obscuri-
tate noctis ut radiant. & plerūq; in
sac̄ eloq̄o diē appellatione et̄na pa-
tria. noctis autē nomine p̄sens uita
signat'. p̄dicatores scī ut sol n̄ris
oculis fiunt. cū contēplationem
nob' uere lucis apiunt. & uelut
stelle in teneb's lucent. cū patriā
uitam p̄futura n̄re necessitatib'
terrena disponunt. Quasi indie ut
sol choruscant. cū ad contēplandā
uitę claritatis patriam. menti n̄re
aciem subleuant. Et quasi stelle
in nocte resplendent. quia cū ter

rena agunt offensurū iam iāq
nri opis pede exemplo sue rec
titudinis dirigunt. Sed quia ex
pulsis p̄dicatorib; n̄ fuit. qui ple
bi iudaice in pfidie sue nocte re
manenti. ul' claritate contemplati
onis ostenderet. ul' actiue uite lum
apurer. ueritas quippe q̄ hāc repul
sa deseruit. subtracto p̄dicationis
lumine merito sue prauitatis exce
cavit. recte nunc dicit. Qui p̄cipit
soli & n̄ orit. & stellā claudit quasi
sub signaculo. Ori qui p̄cipit ei solē
noluit. aqua p̄dicantiū animū
diuertit. & q̄si sub signaculo eas
clausit. quia dū p̄dicatores suos
p̄ silentiū uirtutis tenent. ip̄os tenuit.
cecis iniquoꝝ sensib; celeste lum
abscondit. Pensandū v̄ est. quia id
circo aliqd sub sigillo claudimū.
ut hoc cum tempus congruit. ad
mediū p̄feramus. Et sacro eloq̄o
attestante didicim. q̄d iudea que
nunc deserit. ad sinū fidei in fine
colligat. Hinc namq; p̄ysalā dicit.
Si fuerit numerus filioꝝ isrl' quasi
harena maris. reliq̄e salue fient.
Hinc paul' ait. Donec plenitudo gen
tū uniret. & sic om̄s isrl' saluus
fieret. Qui q̄ p̄dicatores suos nūc
iudee oculis subtrahit. s; post mo
dū ostendit. quasi sub signaculo
stellas clausit. ut absconsis p̄us &
post choruscantib; astroꝝ spiritaliū

radijs noctem sue pfidie & nunc
repulsa n̄ uideat. & tunc illumi
nata dephendat. Hinc ē q̄d duo il
li eximij p̄dicatores dilata morte
subtracti sunt. ut ad p̄dicationis
usum in fine reuocentur. De q̄b;
p̄iohm dicit. Hi sunt due oliue &
duo candelabra in conspectu dñi
ire adstantes. quoz unū in euglio
p̄semet ipsā ueritas pollicet' dicens.
Helyas uenit' ē. & restituet om̄a.
Quasi sub signaculo ^{stelle} clausi sunt. q̄
& nunc occultant' ne appareant
& post ut p̄deē ualeant apparebit.
Sed tamen plebs isrl' itica q̄ ubertū
in fine colligit. in ip̄is scē p̄dicati
onis exordijs crudelit' obduratur.
nam p̄dicatores ueritatis renunt
uerba ad uictorij spreuit. Quod ta
men mira auctoris dispensatione
agit. ut nimirū p̄dicantiū glā q̄
recepta in uno ip̄lo latere poterat.
in agnitionē omniū gentium
dilaret. Vnde & apte mox subdit.
Qui extendit celos solus. Quid nāq;
celoꝝ nomine. n̄ hec eadē celesti
celestis p̄dicantiū una signatur.
De quib; p̄psalmistam dicitur. Se
li enarrant glām dī. Et ipsi q̄ celi
ipsi sol eē memorant'. celi scilicet
quia uncedendo p̄tegrunt. sol aut
quia p̄dicando uim luminis os
tendunt. Commota q̄ terra celi ex
tensi sunt. quia cū iudea ad uim

persecutionis infremunt. aploz ui-
 tam dñs incunctarū gentiū cog-
 nitionē dilatauit. & illa p iudici-
 um in mundū captiua dispōit.
 isti ubiq; p grām in honore tend-
 unt. Angusti quippe celi fuerant.
 cū una plebs tot egregios p̄dicato-
 res tenebat. Quis enim gentiliū
 petrū nosset. si in solus ista tici po-
 puli cognitione remaneret. Quis
 pauli uirtutes agnosceret. nisi hē
 iudea ad nrām noticiā psequendo
 trāsmisisset. Ecce iam qui plagis &
 contumeliis ab ista ca plebe rep-
 ulsi sunt. p mundi fines honorati.
Solus g dñs celō tetendit. q̄ secreti
 mira dispensatione cōsilijs p̄dicato-
 re suo unde p̄misit in una gente
 opp̄mi. fecit in mundi cardines
 dilatarī. Sed neq; ipsa hec p̄senti
 dedita mundo gentilitas cū culpā
 ei aploz lingua cōripuit. uerba
 uite libentē accepit. Nam p̄tinus
 in elatione contradictionis intui-
 mutt. atq; ad crudelitātē se p̄secu-
 tionis exertaunt. Sed q̄ p̄dicationis
 uerbis cōt̄ ire n̄t̄tur. signoz ci-
 ciū ammiratione temperatur. Un-
 de apte quoq; in auctoris laude
 subiungit. Et graditur sup fluc-
 tus maris. Quid enī maris nomine.
 n̄ in bonoz nece seuens mundi hu-
 ius amartudo signat. de quo &
 p psalmistā dicitur. Congregans

quasi in utrē aquā maris. Aquas &
 enim marī q̄si in utrē dñs congre-
 gat. cū miro modera mine cunc-
 ta disponens. in suas clausā cordib;
 carnaliū minas frenat. Sup fluc-
 tus g maris dñs gradit. quia cū se
 p̄celle p̄secutionis erigunt. mira-
 culoz eius ob stupefactione stan-
 gunt. Qui enim tumores humane
 uesanie mitigat. quasi erectas in
 cumulū undas calcit. Nam cū mo-
 re suū gentilitas destrui noue con-
 uersationis p̄dicatione conspice-
 ret. cū mundi hui diuites elationi
 sue contra ire uiderent facta paup-
 um. cū sapientes sc̄i aduersariis
 impiroz uerba pensarent. in p̄se-
 cutionis p̄tin tempestatē tumuerūt.
Sed qui uerboz aduersitati cōmoti
 ad p̄secutionis p̄cellas insiliunt.
 signoz ut diximus ammiratione
 tēpant. Tot g in his fluctib; dñs
 gressus posuit. qd supbis p̄secuto-
 rib; miracula ostendit. Unde bene
 rursum p psalmistā dicit. Mirabi-
 les elationes maris. mirabilis in ex-
 celsis dñs. quia contra electoz ui-
 tam ad p̄secutionis undas mund;
 se mirabilit̄ extulit. s; has supnoz
 conditor subleuata uirtute p̄di-
 cantū mirabilius stituit. Minus
 tros & enī suos plus ostendit posse
 p̄miracula. qm potestates terrenā
 que timuere p̄uam. Quod bene

etiam pieremiā dñs exteriora
narrant interiora denuntiat
dicens. Posui harenē maris tē-
num p̄ceptū sempiternum qđ n̄
p̄teribit. & cōmouebunt & non
poterunt. & intumescant fluctu
eius. & n̄ transibunt. Harenē q̄ppe
maris tēnum posuit. q̄a ad stan-
gendā mundi glām abiectō & pau-
perelegit. Cuius nimirū maris flu-
ctus intumescit. cū potestates sēli
ad cōmotionē p̄secutionis exiliū
s; transire harenā nequeunt. q̄ade-
spectoy miraculis ad humilitatē
stangunt. Sed dū mare seuit. dū
p̄insanie sue fluctus erigit. quia
tam uirtutis intus ostensione
calcat. sēa ecclā p̄ficet. atq; ad sta-
tū suū cōdinus p̄tempoy incrementa
conspurgit. Vnde & apte mox sub-
dit. Qui facit arcturū & orionā &
hyadas. & interiora austrī. Neq̄q̄m
sermo ueritatis uanas esiodi ar-
ti. & callimachi fabulas sequitur.
ut arcturū nominans extremam
stellay septē caudā urse suspiceret.
& q̄st orion gladium teneat arma-
tor insanus. Hec quippe astrorū
nomina acutorib; sapientie car-
nalis inuenta sūt. s; sc̄ptura sacra id
circo eisdē uocabulis utit. ut res
q̄s insinuare appetit. noticia usita-
te appellationis exp̄mant. **V**R.

Nam si astra que uellet p̄

173
ignorata nobis nomina diceret.
homo p̄ quo hec eadē sacra sc̄ptura
facta est nesciret p̄culdubio qđ
audiret. Sic q̄ in fatuo eloquio sapi-
entes di sermone trahunt a sapien-
tibus sēli. sicut in eo p̄utilitate ho-
minis uocē in se humane passioni
ipse conditor omnū sumit dñs. ut
uidelicet dicat. penitet me fecisse
homine sup̄ tiam. cum p̄fecto con-
stet. quia usq; cuncta p̄usq̄m ueni-
ant conspiciat. neq̄q̄m postq̄m ali-
qđ fecerit penitendo resipiscit.
Quid ḡ mirū si sp̄ales uiri utuntur
uerbis carnalium. q̄ndo ipse ineffa-
bilis. & creator omnū dñs ut ad in-
tellectū suū carnē p̄trahat. in se ip-
so carnis sermonem format. In sc̄p-
tura ḡ sacra dum nota astrorū nomi-
na. de quib; astris sermo mouetur
agnoscim. cū uero que narrent astra
p̄pēdimus. restat ut ex eorū nomi-
nib; ad sp̄alis intellegentie archana
surgam. Neq; enim iuxta litterā
mirū aliqđ dicit. qđ dñs arcturū.
orionā & hyadas fecit. de quo
nimirū constat. quia omnino nichil
in mundo sit qđ ipse n̄ fecerit. Sed
sēs uir hec fecisse dñm dicit. p̄ que
signari p̄p̄e ei que sp̄alit̄ gerunt
intelligit. Quid namq; arcturi no-
mine qui in celi axe constitutus
septē stellay rādis fulget. n̄ ecclā
uniuersalis exp̄mitur. q̄ in uobis

apokalypsis p. septē ecclās septē
q̄ candelabra figuratur. quē du
dona septisformis gr̄e sp̄s continet
claritate summe uirtutis iradi
ans. quasi ab axe uertitis lucet.
Pensandū quoq; ē qđ arctūrus sep̄
uersatur. & numquā mergitur.
qđ & scā ecclā psecutiones iniquorū
sine cessatione tolerat. s; tamen
usq; ad mundi t̄minum sine de
fectu p̄durat. Sepe namq; tam rep
bi. quia usq; ad int̄nitionē psecuti
sunt. q̄si hanc funditus extinxisse
crediderūt. s; eo multiplicius ad sta
tum suū p̄uectus rediit. q̄unt man
psequētium moriendo defectū to
lerauit. Arcturus ḡ dū uersat̄ eri
git. quia tē scā ualentius in uertita
te reficit. cū ardentius pueritate
fatigat. Vnde apte quoq; post arc
turū p̄t̄n orionas subdit. Orionas
quippe in ipso pōdere tēpori hie
malis oriunt̄. suoq; actu tepestatē
exerant. & maria trāsque p̄turbat.
Qđ ḡ post arcturū p̄t̄n orionas. n̄ mar
tyres designant. qui dū scā ecclā
ad statū p̄dicationis erigūt. pond
psequentiū molestiaq; passuri ad
celi faciē quasi in hieme uenerūt.
His & enī natis mare terraq; turba
ta ē. qui dū gentilitas mores suos
destrui illoꝝ fortitudine apparen
te doluit. in eoꝝ necē n̄ solum tra
cundos acturbidos. s; etiā placidos

crexit. Exorionibus itaq; hiemps
horruit. quia clarescente scōrū
constantia. frigida mens infide
lium ad tempestatē se psecutionis
exerant. Oriones ḡ celum edidit.
cū scā ecclā martyres misit. Qui
dū loqui recta rūdib; ausi sunt.
om̄e pondus ex frigoris aduersita
te p̄tulerunt. Bene aut̄ p̄t̄n us h̄y
adas subdit. q̄ iuuenescēte uerbo
tempore ad celi faciē p̄deunt. &
cū sol iam caloris sui uirē exercit.
ostendunt. Iulius quippe signi in
iciis inherēt. qđ sapientes seli
taurū uocant. ex q̄ augeri sol inci
pit. atq; ad extendenda diei spacia
feruentior exurgit. Qui itaq; post
orionas h̄yadū nomine. n̄ docto
res scē ecclē designant. qui sub
ductis martyrib; eo iam tēpore
ad mundi noticiā uenerūt. qđ fide
clariū elūcet. & rep̄ssa infidelita
tis hieme altius p̄corda fidelium
sol uertitis calet. q̄a remota tē
pestate psecutionis expletis noc
tib; longis infidelitatis. tūc scē
ecclē acti sunt. cū ei iam p̄creduli
tatis uerū lucidior ann̄ ap̄tuit.
Nec inmerito doctore scī h̄yadū
nuncupatione signant. Greco
q̄ppe eloquio h̄yadus pluuia uo
catur. & h̄yades nomina aplu
uiss accipiunt. quia or te p̄cul du
bio umbres ferunt. Bene ḡ h̄ya

174
dum appellatione expressi sunt.
qui ad statum uniuersalis eccle
quasi in celi facie deducti sup aren
tem tiam humani pectoris scē p̄di
cationis umbres fuderunt. Si enī
p̄dicationis sermo pluuia n̄cēt.
moyses minime dixisset. Expec
tur sicut pluuia a meū. & neq̄qm
p̄ysiam uertas diceret. manda
bonub⁹ de sup ne pluant umbre.
atq; hoc qd paulo ante p̄tulimus.
qm obrem phibite sunt st̄lle plu
uiarū. Dum ḡ hyades cū pluuiis
ueniunt ad celi spacia altiora sol
ducit. quia apparente doctoꝝ
scientia. dū mens nr̄a umbre p̄di
cationis infundit. fidei calor au
get. & p̄fusa t̄ra ad fructū p̄ficet
cū lum hui⁹ signi in celo apparue
rit. Et quia uberū frugē boni op̄i
reddim. dū p̄ sacre eruditionis
flamma in corde clarius ardemū.
dumq; p̄ eos dieb⁹ singulis. magi
magisq; scientia celestis ostendit.
q̄si int̄u nob̄ luminis uernū tē
pus ap̄itur. ut nouus sol nr̄is
mentib⁹ rutiler. & eoꝝ uerbis nob̄
cognitis se ipso cotidie clarior
luet. Virguente & enī mundi fine
supna scientia p̄ficet. & largus
cū tempore excrescit. Hinc nāq;
p̄ danielē dicit. P̄nsibunt plu
rimū. & multiplex erit scientia.
Hinc iohi in p̄ori parte reuelatio

nus angls dicit. Signa que locuta
sunt septē tonitrua. sui tamen in
eiusdē reuelationis t̄mino p̄ce
pit dicens. Ne signaueris ūba p
phetie lib hui⁹. Pars quippe reuela
tionis anterior signari p̄cipitur
t̄minus phibetur. q̄a q̄cqd in scē
eccle int̄is latuit. finis cotidie
ostendit. Nonnulli v̄a greca litte
ra. que. y. dicit. hyadas nuncupa
tas arbitrant. Quod si ita ē. signu
ficationi qm dixim contrarium
n̄ ē. Doctores & enī his stellis n̄ in
conuenient̄ expressi sunt. q̄a litte
ris nom̄ tribunt. Sed qm uis hya
das ab eiusdē lettere uisione n̄
discrepent. certū tam ē. q̄a hyad⁹
imber dicit. eo qd exorte pluuia
apportant. Vir ḡ sc̄s. redēpti
onis nr̄e ordinē contemplatus
admiratur. atq; admirans excla
met dicens. Qui extendit celō so
lus. & graditur sup fluctū maris.
q̄ facit arcturū & orionas. & hya
das. Extensis & enī celis. dñs for
mauit arcturū. quia in honore
deductis aplis. in celesti conuē
tione fundauit ecclesiam. Formato
quoq; arcturo fecit orionā. quia
roborata fide uniuersalis eccle con
tra p̄cellas mundi edidit m̄res.
Edris quoq; orionib⁹ p̄tulit hyadā.
quia conualescentib⁹ contra aduer
sa marib⁹ martyrib⁹ ad infunden

dam ariditate humanorum cordium
doctrinam contulit magistrorum. **I**sti
itaque sunt astrologorum spatium ordine.
qui dum summus uirtutibus eminet
semper ex supernis lucent. Sed post
ista quid restat? nisi ut sancta ecclesia la-
boris fructum recipiens. ad uidentem
supernae patrie uitima perueniat. **U**n-
de et apte quia dixit. qui facit arc-
turum et orionas. et hyadas. primum
addidit. et interiora austrum. Quid
namque hoc in loco austrum nomine.
non feruor sancti spiritus designatur? quo
dum repletus quisque fuerit. ad amoris
patrie spatium ignescit. Unde et spon-
si uoce in canticorum canticis dicit.
Surge aquilo et ueni auster perfla or-
tum meum. et fluent aromata illius.
Austro quippe ueniente. aquilo sur-
gens recedit. cum aduentu sancti spiritus
expulsus antiquus hostis qui in cor-
pore mentem constrinxerat deserit.
atque hortum sponsi auster perflat ut
aromata defluant. quia nimirum
dum sanctam ecclesiam donorum suorum spiritus
ueritatis impleuerit. ab ea longe
lateque odores boni operis spargit. **I**n-
teriora ergo austrum sunt occulti illi an-
golorum ordines. et secretissimi patrie
celestis sinus quos implet calor
spiritus sancti. Illuc quippe sanctorum anime et
nunc corporibus exiunt. et post corpo-
ribus restitute perueniunt. et quasi astra
in abditis occultant. Ibi per diem quasi

in meridiano tempore ardentius
solis accendit. quia conditoris
claritas mortalitatis nostre iam ipsa
caligine manifestius uidetur. et ue-
lut sperere radius ad spacia altiora se
eleuat. quia de semet ipsa nos ueri-
tas subtilius illustrat. ibi lumen uitime
luminis contemplationis sine interueni-
ente cernit umbra mortalitatis mu-
tabilitatis. ibi calor summum lumen
sine ulla obscuritate corporis. ibi
inuisibiles angelorum chori quasi astra
in abditis seminant. que eo non ab ho-
minibus uideri nequeunt. quo flam-
ma ueri luminis altius profundunt.
Ualde itaque mirum est quod multis apostolis
dominus celos tetendit. quo temporis
persecutionum tumoribus maris fluc-
tus gradiens prestat. quod solidata ecclesia
arturum statuit. quod roborati contra
aduersa miribus orionas misit. quod re-
pletis in tranquillitate doctoribus hy-
ada prebuit. Sed post hec ualde est ad-
mirabile. quod sinum nobis celestis patrie
quasi interiora austrum preparauit. Pul-
chrum est omne hoc quod quasi in celi facie
diuina dispensatione cernit. sed
longe illud et incomparabiliter pulchri-
us ad quod inuisibiliter peruenit. Unde
bene iterum sponsus in sponsae sue lau-
dibus dicit. Quam pulchra es amica mea
quam pulchra es. oculi tui columbarum.
absque eo quod intra secus lateret. Pul-
chram narrat. et pulchram replicat.

175
quia alia ei ē pulchritudo p̄mior
moy inq̄ nūc cernit̄. atq; alia
pulchritudo p̄mior inq̄ tūc per
conditoris sui speciem subleuat̄.
cui uidelicet menb̄ om̄s electi q̄a
ad cuncta simplici incedunt. ei
oculi columbarū uocant̄. q̄ magna
luce radiant. q̄a & signorū miracy
us choruscant. Sed q̄ntū ē om̄e
hoc miraculū q̄d uidēri potest. il
lud de int̄nis miraculū ē mira
bili q̄d uidēri nūc n̄ potest. De q̄
illic apte subdit̄. Absq; eo q̄d int̄n
secus latet. Magna quippe ē gl̄a
apti opis. s̄ longe incōparabiliū
occulte remunerationis. Q̄d ḡ bea
tū iob astroz nomine hoc salomo
nis uocib̄ oculorū appellatione sig
nat̄. & q̄d psalomonē dicit̄. absq;
eo q̄d int̄n secus latet. hoc nob̄ be
atus iob int̄nat. cū austru int̄o
ra cōmendat. Sed ecce uir sc̄s ex
teriora nominat̄. int̄iora conside
rans. apta narrans. occulta pene
trans. om̄e q̄d int̄ri ext̄riusq; a
git̄ dicere conat̄. s̄ opa summe
magnitudinī. q̄ndo explicet lin
gua carnis. Unde & apte mox hec
eādē opa melius definiendo cōp
hendit̄ dicens. Qui facit magna &
inscrutabilia & mirabilia quorū n̄
ē numerus. Diuine fortitudinis
facta tē uerī explem̄. cū hec nos
explere n̄ posse cognoscim̄. tunc

facundi. loquim̄. cū ab his obstu
pescendo reticemur. Ad narranda
quippe di opa habet defectus n̄r
q̄m sufficient̄ exerat lingua sua.
ut q̄ comprehendere idonee n̄ ualet
hec idonee mutū laudet. Unde be
ne p̄psalmistā dicit̄. Laudate eū
in potentatib̄ ei. laudate eū sc̄dm
multitudinē magnitudinī eius.
Iue quippe d̄m sc̄dm multitudinē
magnitudinī ei laudat. q̄ se succū
bert̄ in ei laudī expletionē cōsiderat
Dicat ḡ qui facit magna & inscruta
bilia & mirabilia quorū n̄ ē numerus.
uidelicet magna uirtute. inscru
tabilia ratione. innumerabilia mul
tiplicitate. Diuina ḡ opa q̄ explere
dicendo n̄ potuit. facundi defici
endo definiūt. S; inconsiderati
one rerū euk longe extra nō ducim̄.
q̄ hoc ipsū q̄q; q̄d erga nō agit̄ ig
notam. Unde & apte subiungitur
Si uenerit ad me n̄ uidebo eū. & si
abierit n̄ intelligā. Secusū quippe
ab int̄nis gaudis genuū humanū
exigente culpa int̄is oculō p̄didit̄.
& q̄ meritorū suorū passib̄ ḡdit̄ nescit̄.
Sepe enī donū ē gr̄e q̄d iram depu
tat. & sepe diuine dist̄ctionī ira ē
q̄d gr̄am deputat. Nam plerūq;
gr̄am estimat dona uirtutū. & tam
eis dē donis elatus corrumpit̄. plerūq;
uelit iram meruit adūsā tēptan
onū. & tam eis dē tēptationib̄ p̄ssus

adiuturū custodiā carnis exur-
git. Quis enī dō ppinquare nēsti-
met. cū supnis ex crescere mune-
rib' se agnoscat. cū ul' pphete do-
nū. ul' doctne magisteriū p'cipit.
ul' ad exercendā curationū grām
conualescit. Et tam sepe mens du-
de uirtutis sue securitate resolutus
insidiante adūsario inopinate
culpe telo p'forat'. & inde dō me-
tū longe fit. unde ei ad temp' si-
Ene cautele custodia ppinquauit.
Et q's se derelictū iam grā diuina
nō depurēt. cū post expūmū mun-
dicie lacerari se carnis tēptationi-
bus uidet. in honesta ad animū con-
geri. & ante cogitationis oculos
nō nulla impba & immunda uersa-
ri. Et tamen cū fatigant ista nec
supant. neq'q'm p' pollutionē trū-
cidant. s; p' humilitatē seruant.
ut infirmū se animū in tēptatione
dephenden'. totū se ad diuinitatē
adiutoriū cōferat. & sui fiducia
fundit' amittat. sicq; sit ut inde dō
altū inherat. unde se ad dō p' sum-
dius cecidisse suspirabat. Accessus
q' recessusq; diuinitate nra muni-
me cognoscat. quo usq; rerū alter-
nantium finē ignorat. qā & de
tēptatione incertū ē. utrū p'bet
an trucidet. & de doni neq'q'm de-
phendit. utrū hic deserto remū-
nerent. an in uia mutant. aut ad

patāmpducant. Homo q' abuit
uis gaudiis semel pulsus. clausas
cont' se ianuā secreti spālis aspici-
at. atq; a semetipso forā p'iectū in
carne gemat. & cecitatis sue dāp-
na considerans dicat. Si uenerit
ad me nō uidebo eū. & si abierit nō
intelligā. Ac si apte deplorēt di-
cens. Postq'm semel sponte oculos
p'didi. quō que sit noctis cecitate
p'ior. nec ortū iam nec occasū
solis agnosco. Et tam homo q' infir-
mitatis pena p'mitt'. & cecitatis sue
caligine grauatur. ad supne lucis
iudiciū p'par. ut suoz actū tan-
onē reddat. Unde mox subditur.
Si repente int'roget. q's respondet ei.
Repente d's int'rogat. cū nō addis-
trictionē sui examini inopinatū
uocat. S; int'rogationi illi respon-
dere homo nō sufficit. qā si remota
tē pietate discunt. in illo exami-
ne etiā iustoz uita succūbit. Vel
certe int'rogat. cū diris nō p'cus-
sionib' pulsatur. ut cū mens nra mag-
na de se utriusq' uirtute estimat.
semetipsā ueracit' q' sit in p'ur-
batione dephendat. & plerūq; qā
p'cutit' gemit. s; respondere nō suf-
ficit. quia & ipsa ei p'cussioni ad-
uersitā displicet. Sed tam semetip-
sum homo cōsiderans tacet. & diu-
na iudicia discutere metuit. qā
se ēē puluere agnoscat. Unde & p'

176
paulū dicit. **O** homo tu quis es q̄
respondeas dō. **R**espondere dōn
posse conuincit. q̄ homo nomina
tur. q̄a p hoc qd de humo sumpt
ē iudicia supna discutere dignū
nē. **U**nde hic quoq; apte subiungit.
El quis ei dicere potest cur ita fa
cis. **A**uctoris facta
semp indiscussa ueneranda sūt. q̄a
iniusta eē neq̄q̄m possunt. **R**ati
onē quippe de occulto ei consilio
querere. nichil ē aliud qm cont
eius consiliū supbire. **S**ū q̄ factor
causā nēp̄hendit. restat ut sub
factis illi cū humilitate taceatur.
q̄a neq̄q̄m sufficit sensus carnis
ut secreta pēneret maiestatis.
Qui ḡ in factis di rationē n̄ uidit.
infirmatē suā considerā cur
n̄ uideat rationē uidet. **U**nde p
paulū quoq; subsequēti adiungit.
Uni qd dicit figmentū ei q̄ se fin
xit. q̄ re me finxisti sic. **Q**uo enī
se cernit figm̄tū diuini opis eo
semetipsū redarguit ne contra
manū resulter opantis. q̄a q̄ be
nigne qd n̄ erat fecit. qd ē iniuste
n̄ deserit. **A**d semetipsū ḡ in p̄cussi
one mens redeat. & qd app̄hende
re n̄ ualet n̄ req̄rat. ne si diuine
ire causā discutit. ampli⁹ discus
sā puocet. & qm placare humil
tas poterat. inextinguibilis sup
bia accendat. **U**nde apte quoq;

de hac eādē ira p̄tin⁹ subdit. **D**s
cui resistere ire nemo potest. sub
quo curuant⁹ qui portant orbe.
Murū ualde qd ire di nullū resiste
re posse dicit. cū multo indigna
tioni supne animadūsiōis obuia
sse eloquiā diuina testentur. **A**n
n̄ ire di moyses restitit. q̄ p̄caden
te p̄plo erectū. ipsū supne p̄cussi
onis impetū mētis sue oblatione
restinxit dicēs. dimitte illis hac
noxam. alioq̄n dele me de libro
quē sc̄psisti. **A**n n̄ ire di aaron re
stitit. cū uir uenēs ac mortuos
thuribulū sup̄stet. cū animadūsiō
nis ignē incensi fumo tēpauit.
An n̄ finees ire di restitit. qui luxu
riantes cū alienigeni in ipso cotru
tucidan⁹ helū suū diuine indig
nationi obtulit. & furorē gladio
placauit. **A**n n̄ dauid ire di resti
tit. q̄ anglo feriente se offerens pla
se l cationis grām & ante tempū
ppositū exegit. **A**n n̄ helyas ire di
restitit. qui longo iā tempore
tra arente subductas de celo plu
uiā uerbo reuocauit. **Q**uom̄ ḡ
diuine ire nullū posse resistere
dicit. cū multo sepe resistere ex
emplis existentib⁹ demonstrat.
Sed si subtilit⁹ & hec beati iob elo
q̄a & eorū facta pensam⁹. & uerū
cognoscim⁹ q̄a diuine ire n̄ re
sistit. & uerū q̄a multi sepe resti

terit. **O**ms & enī scī qui ur̄e dī ob
uiant. ab ipso accipiunt. ut etia
imperū p̄cussionis ei obponant.
atq; ut ita dixerim cū ipso se
erigunt cont̄ ipsū. eosq; diui
nitas inuisibilis opponit secū.
qā in eo qd adū sū se seuentur.
ur̄a foris optinent. intus eo grā
uascens fouet. & famulantes
interi leuat. q̄s q̄si adū sante ex
terius tolerat. **P**otat q̄ cont̄ dicit
onē dep̄cantiū qm̄ aspirat. & ue
lit nolenti imponit qd ab ipso
ut fiat impatur. **M**oyse & enī
dicit. **D**imittē me ut irascat̄ fu
ror m̄s cont̄ eos. & deleat̄ eos. fa
ciāq; te ingentē magnā. **Q**uidē
seruo dicere. dimittē me. n̄ dep̄
candi ausum p̄bere. **A**c si apte di
ceret. **P**ensa qm̄tū apud me uale
as. & cognosce qā obtinere pote
ris. q̄c qd p̄p̄lo exoras. **Q**uod qua
n̄te agatur. statim uenia subiti
iuncta testat̄. **S**ū v̄ sup̄na indig
natio se se ut ita dixerim medul
litus mouet. hanc oppositio huma
na n̄ retinet. nec se utilit̄ cuiuslibet
dep̄catio obicit. cū semel d̄s aliqd
ab utrimis irascendo disponit. **H**ic
ē enim qd moyses qui r̄atū toti
plebis apud dñm sus̄p̄cib⁹ ter sit.
dūq; se obicē obtulit. diuine irā
cundie vim placuit. ad p̄c̄tā
orb̄ ueniens & paquā exhibita

one diffidens. rep̄missioni ur̄am
ingredi dñō irascēte n̄ potuit.
& sepe hac de re affligit̄. sepe desi
derio se exētante turbat̄. & dis
posit̄e ultionis iracundiā repelle
re a semetipso n̄ ualuit. q̄ hāc uo
lente dñō & ap̄lo amouit. **H**inc
dauid qā p̄strata plebe
postmodū angli gladiū p̄c̄e cō
pescuit. p̄us plorans & euulans mu
dis pedib; filiū fugit. & q̄ usq; p̄
p̄c̄tati facinoris ultionē ad plenū
reciperet. ur̄am dī neq̄q̄m p̄semet
ipso ualuit tempore. **H**inc beha
ut sic homo paruū aliqd de diui
na animadūsiōe sentiret. qui
ūbo celos apuit. ante indignati
onē mulieris terriū. p̄desertū
fugit. & p̄semet ipso infirmatur.
informidine. qui furorē dī pla
cat alijs int̄ueniendo. **I**re q̄ dī &
resistere ualeat. q̄ndo ipse q̄ irascit̄
optulat̄. & resisti om̄ino n̄ ualeat.
q̄ndo se & ulciscendo exētat. &
ipse p̄cem q̄ ei fundit̄ n̄ aspirat.
Hinc ad ieremā dicit̄. tū ḡ noli
orare p̄p̄lo hoc. & ne assumes
p̄eul laudē & orationē. quia n̄
exaudia int̄epore clamoris eorū
ad me. & rur̄sū s̄steterit moyses
& samuel cont̄ me. n̄ ē anima
mea ad p̄p̄lū istū. **Q**uam̄re utili
ter queri potē. cur̄ relictis tot
antiquiorib⁹ pat̄b⁹ ad effundenda

177
p̄cem moyses & samuel tantūm
p̄stanti elegantiusq; nominat.
Quod tam facile agnoscam? si eu
q̄ diligere & inimicū p̄cipit ca
ritatis merita pensam. Condito
ris namq; aurib; illa maxime
oratio cōmendat. q̄ p̄ inimicū
q̄q; int̄cedere nititur. Vnde &
p̄met ipsam uertit dīc orate
p̄sequentiū & calūniantib; uob;
& rursū. cū stabitis adorandum.
dimittite si q̄d habetis ad ūsus
aliq̄m. Cum ḡ patrū p̄or̄ facta
sac̄ eloquio describerent reuol
uum. moysen & samuelem exoras
se padūsanib; inuenim. Vnus
quippe eorū se uentis ppli p̄secu
tionē fugit. & tam p̄uita sui p̄
secutoris int̄uenit. alit̄ exp̄nci
patu ppli de iect. ipsi suis ad ūsa
rijs dicit. Absit a me hoc pecca
tū indnō. quāo minus cessē pro
bis orare. Quid ē ḡ indifficulta
te dep̄candi moysen & samuelem
deducere. n̄ aptius indicare.
q̄a eius ire neq; illi si astarent
obstiterent. q̄ idcirco p̄ amici
int̄uenire ei cui possent. quia
aput huc int̄cedere & p̄ inimi
cis solerent. Hinc adeande ui
deā dicit. plaga inimici p̄cus
si te castigatione crudeli. et
rursū q̄d clama sup̄ contione
tua. insānabilis ē dolor tuus.

Vir ḡ sc̄s aspiciat. quia nulli int̄
uentu diuina ira restingit. cū in
placabilis excitat. & dicat. Ds
cui resistere ire nemo potest. Qd
bene & ad specialē intellectū du
cum. si eiusde plebis dīstīce
dāpna pensam. Quā redemptor
p̄dispensationis sue mysterium
ostensus. sup̄bientē deseruit. atq;
ad cognitionis sue grām gentes
uocauit. Vnde & apte mox sub
dit. Sub q̄ curuant q̄ portant or
bem. Ipsi & enī orbem portant.
q̄ curas p̄sentis soli tolerant. Tan
torū quippe pōdera unus q̄sq;
sustinere cōpellit. q̄ntis in hoc
mundo p̄ncipat. Vnde & t̄re p̄n
ceps n̄ incongrue gr̄eco eloquio
basileus uocatur. Laos enī pplis
int̄p̄rat. Basileus ḡ basis laos uo
cat. q̄d latina lingua uidelicet
basis ppli dicit. quia uidelicet ip
se sup̄ se pplm sustinet. qui motū
illius potestatis pōdere fixus re
git. Quo enī subiectorū suorū onera
tolerat. eo q̄ si sup̄positā basis co
tūpnā portat. Beatus ḡ iob uirtu
te p̄phici spū plenus aspiciat. qd
uidea deserit. atq; ad diuinitatis
cultū gentiū p̄ncipes inclinant.
& dicat. Ds cui resistere ire nemo
potest. sub q̄ curuant q̄ portant
orbē. Ac si apte fateat dicens. Et
subiectos q̄ndā distēte deseris. &

erectas potestate gentium miseri
cordi flectas. quoniam uis per hoc quod
dicitur. sub quo curuantur qui portant
orbem possunt et anglice uirtute
intelligi. Ipsi et enim orbem portant.
qui regendi mundi curas adminis-
trant paulo adtestante qui ait. Nonne
omnes sunt administratores spiritus in
ministerium missi propter eos qui here-
ditate capiunt salutis. **A**it ergo. Dominus
cui resistere uere nemo potest. sub
quo curuantur qui portant orbem.
Ac si humilitate omnis creature aspi-
ciat et tremefactus dicat. Quis in-
firmorum hominum tuus nutribus obui-
at. cui se formidini et uirtutes
anglice inclinant. **V**l' certe quomodo
cum curuamus superiora non cernimus.
erecti essent illi subtilissimi spiritus si
plene potentia eius maiestatem at-
tingerent. Sed quod orbem portant
sub deo curui sunt. quia diuinitatem
eius celsitudinem quoniam uis subleuate
uideant. nec uirtutes tam angli-
ce comprehendant quoniam uis per infir-
mitate non penetras. sed hanc ut cumque
ex subiectis summorum spirituum
ministerium pensans. ad considera-
tionem se per propriam sollicita humilitate
colligit. sibi que coram se prepotesta-
te superne magnitudinis uilescit
dicens. Quantum ego sum ut respon-
deam ei. et loquar uerbis meis cum
eo. **A**c si apte dicat. Si creatura il-

la hunc considerare non sufficit. quod
carne premitur. quia mente de ei
ego iudicis disputo qui ponde-
re corruptionis angustor. **S**icut
autem sepe ad nos uerba dei sunt iudi-
cia illius quoniam nostrorum actuum sententiam
locuntur. ita uerba nostra ad deum sunt
opera quod exhibemus. et cum deo loqui ho-
mo non ualet uerbis suis. quia apud
subtile eius iudicium nullam de suis
actibus fiducia tenet. **U**nde et ap-
te subdit. Qui si habuero quippiam
iustum non respondebo. et meum iudicem
deprecabor. **U**t enim sepe diximus
omnis humana iusticia iniusticia
esse conuincit. si districte iudicet.
Precibus que post iusticiam indiget. ut
quod succumbere discussa poterat. ex
sola iudicis pietate conualescat.
Que cum plene apertis oribus habet.
habere quippiam de illa dicit. quia
mens humana et comprehensa uix
peragat. et ualde extrema sunt que
comprehendit. **D**icat ergo. Qui si ha-
buero quippiam iustum non respondebo.
et meum iudicem deprecabor. uelut si
aptius fateatur dicens. Et si ad opus
uirtutis excreuerim. ad uitam non ex-
meritis. sed ex uenia conualeasco.
Prece itaque inuitendum est cum recta
agimus. ut omnem quod iuste uiuimus.
ex humilitate condiamus. Sed ple-
rumque ipsa nostra deprecatio tam multis
cogitationibus quatur. ut pene

178
a conspectu iudicis repulsa ui
deat. Sed sepe hanc creator mise
ricordie precipit. Et quia illibata se ut
uult exerceat non ualet super se iu
diciu reprobationis pauet. Unde
et subditur. Et cum inuocante
me exaudierit. non credo quod ex
audierit uocem meam. Plerumque et
enim mens desiderio diuini amo
ris accendit. atque ad inueniendam ce
lestia et archana subleuat. ad su
ma iam rapit. et perfecto desiderio
compuncta ab umis alienat. Et re
pentina temptatione percussa que in
tentione forti erecta indom fuerat
obortus cogitationibus transfixa cur
uat. ita ut se ipsam discernere
nequeat. atque uirtutis uicia uirtute
que deprehensa ex qua parte sit ua
lentior agnoscat. Nam sepe
ad hoc usque perducit. ut miretur
quoniam tam summa comprehendit. quoniam co
gitatione illicita polluit. et rursum
quoniam illicita cogitatione recipit.
quoniam super se ualide feruor spera
rit. Quos alternantes cogitationum
motu inanimato bene psalmista
intuens ait. Ascendit usque ad ce
los. et descendit usque ad abyssos.
Usque ad celum ascendit. cum summa pe
netram. Et ad abyssos usque descen
dit. cum repente a contemplatio
nis culmine per turpia temptationis
deicimus. Motus itaque anime du

unt uota uiciaque alternant. numi
rum scititudine exauditionis
obnubilant. Recte ergo dicit. et cum
inuocante me exaudierit. non cre
do quod exaudierit uocem meam. quia
mens ex ipsa sua mutabilitate fit
trepidat. et per hoc quod nolens patitur
repulsa se abiecta que suspicatur.
Libet intueri uir sanctus quanta se sub
limitate dii iudicat. nequid in eo di
uina iudicia reprehendant. Infir
mitate namque sua intueni ait. Qu
tus ego sum qui respondeam ei. et loquar
uerbis meis cum eo. De iusticie sue
meritis non confidens. Et ad solam spe
se postulationi conferens subdit.
Qui etiam si habuero quod propter iustitiam
non responderem. Et meum iudicem depre
cabor. Sed de ipsa quoque postula
tione pauidus adiungit. Et cum inuo
cante me exaudierit. non credo quod
exaudierit uocem meam. Cur tanta
circumspectione trepidat. cur tan
ta sollicitudine formidat. non quia
terrorem iudicis. extremamque disci
pline considerat. et uim discussioni
illius non ferens. omne quod gerit esse
insufficiens pensat. Unde et per totum
subdit. Inturbine enim conteret me.
Peccator quisque inturbine atteritur.
Quod erectus in tranquillitate uidebat.
quia que diu superna longanimitas
tolerat. extrema iudicis seueritas
necat. Que recte turbo dicit. quia

in elementorum commotione rele-
uat². p^oculmista attestante q^o ait.
d^s manifeste ueniet d^s n^r & n^r
silebit. ignis in conspectu eius
ardebit. & in circuitu ei⁹ t^ep^es
tas ualida. Unde & p^opha ali⁹ q^oq^o
dicit. Dⁿs in tempestate & tur-
bine uie eu⁹. In quo nimirum
turbine idcirco iustus neq^um
conterit². quia semp^{er} hic sollici-
te metuit ne conterat². P^open-
dit n^aq^o adhuc in p^osentis uite
minere constituit². humani actib⁹
exactor opum q^um distictus appa-
ret. q^uo^o d^a tunc reatu culpe
originalis affecto eti^a sine opib⁹
d^ap^anat. Unde re^octe uir s^es
ex humani generis uoce p^ou⁹
adiungit. Et multiplicauit uul-
nera mea sine causa. Non nulli
enⁱ p^ous ap^osentiluce subtrahunt².
q^um ad p^oferenda bona mala ue me-
rita actiue p^oueniant. Qu^o quia
a culpa originali salutis sacra-
ta n^o liberant². & hic ex p^opo nil ege-
r^ot. & illuc ad tormenta p^oueniunt.
Quib⁹ un^u uuln⁹ e^o corruptibilit²
nasci. alteru⁹ carnalit² mori. Sed
quia post mort^e q^oq^o et^ana mors
sequit². occulto eis iustoq^o iudi-
cio eti^a sine causa uulnera mul-
tiplicant². P^opetua q^uipe torm^a
ta p^ocipiunt. q^u nichil ex p^opa uo-
luntate peccauer^ot. Hinc n^aq^o

sc^optu⁹ e^o. Non e^o mundu⁹ incon-
spectu ei⁹. nec un^u diei infans
sup^{er} iram. Hinc p^osemetipsa ue-
ritas dicit. Nisi quis renat⁹ fuerit
ex aqua & sp^u. n^o potest uiuere in
regnu⁹ di. Hinc paul⁹ ait. Etiam
natura filij ure sicut & cet^a. Qui
itaq^o nullu⁹ p^op^um adiungens
ex solo originis reatu p^omit².
q^ud iste in illo extremo examine
q^untu⁹ ad humani sens⁹ estimatio-
ne n^o sine causa uulnerat². Sed
tam⁹ sub diuina distictione iustu⁹
e^o. ut p^opago mortalis uelut in-
fructuosa arbor. & in ramis ser-
uet amaritudin^e q^um t^ext extra
dice. At enⁱ. In turbine enⁱ con-
teret me. & multiplicabit uul-
nera mea eti^a sine causa. Ac si
ap^ote humani generis d^apna con-
siderans dicat. Distictus iudex q^u
eos animadu⁹sione trucidat. q^us
culpa p^op^oe actionis d^ap^anat. si q^u
illos in eternu⁹ p^ocutit. q^us reatus ar-
bitrij n^o addicit. Que nimiru⁹ dic-
ta nec ab eato iob specialit² discre-
pare cognoscim⁹. si hec q^um uere
plata sunt indagam⁹. Semet ip-
sum namq^o subtilit² pensam⁹. atq^o
in omⁿi actione diu⁹dicam⁹. sup^{er} ne
distinction⁹ uim q^unta sollicitu-
dine p^otimescat. insinuat dic^ons.
In turbine enⁱ conteret me. Ac si
ap^ote dicat. Idcirco huc semp^{er}

179
in tranquillitate timeo. quia per flagella
quibus inturbine ueniat, igno-
ro. Que flagella scilicet et me-
tuens prouidit. et prouidens protulit.
Unde subiungit. Et multiplicauit
uulnera mea etiam sine causa. Ut
enim sepe iam diximus. nequaquam bea-
tus iob percussus est. ut in eo percussio
uicem tergeret. sed ut meritum au-
geret. Vulneratum se itaque sine ca-
usa asserens. hoc de se foris loquitur
quod de illo in occulto ueritas testa-
tur dicens. Commouisti me aduersum
eum. ut affligerem eum frustra. Vir
ergo sanctus superbe non dicit. quod ueraciter
dicit. nec per hec uerba a rectitudi-
ne discrepat. per que a iudice non
discedat. Qui eorum de per uulnus
uulnerum continuatione expri-
mit cum subiungit. Non cecedit
quiescere spiritum meum. et implet
me amaritudinibus. Sepe iustis
exercitium uirtutis est. sola exterius
aduersa tolerare. sed ut eorum uirescer-
tum plene probatione erudiat. hoc
non numquam et foris tormenta lace-
rant. et uirtutis temptationes castigant.
Unde uir sanctus impletum se amari-
tudinibus asserit. quia cum flagella ex-
terius tolerat. illud est genus quod
de temptationibus aduersarij mini-
mus portat. Sed uirtus hec mitigat uim
doloris considerata equitas et poten-
tia ferientis. Unde subiungit

Si fortitudo querit robustissimum est.
si equitas iudicij nemo audeat per me
testimonium dicere. Iste quippe cau-
tas uite examinat. quas per alienum
testimonium non explorat. quia quod dis-
cretum quandoque ostendit illator pe-
ne ipse diu tactus extitit testis
culpe. Hinc et enim per prophetam dicitur.
Ego sum iudex et testis. Hinc rursum
ait. Tacui semper et filii patiens fui.
sicut parturiens loquitur. Parturi-
ens namque cum dolore cietur. quod diu
per inabditis cum pondere pertrahit.
Post longum ergo silentium sicut partu-
riens dominus loquitur. quia quod aperit se non
tactus tolerat. in uultione quandoque
iudicij quasi cum dolore manifestat.
Sed requirendus nobis est iste uir sanctus
si per eo testimonium dicere quisque pre-
sumeret. numquid hunc a reatu
liberaret. et si huic alius testimo-
nium non impendit. numquid ad pre-
rendum per se testimonium saluum ip-
se conualescit. Sequitur. Si iustifi-
care me uolueris os meum condep-
nabit me. si innocentem ostendero.
peruicax me comprobabit. Ac si apte di-
cat. Quod de alijs loquitur. qui ipse testi-
monium ferre de me non ualeo. Sed
quia innocentie tue testificari non
sufficit. numquid hoc ipsum quia inno-
centiam habes scis. Subdit. Etiam
si simplex fuero. hoc ipsum igno-
rabit anima mea. Per ueroque si sciam

bona que agimur ad elationem du-
cum. si nescimus minime seruam.
Quis enim aut de uirtutis sue conscientia
non contulit cumque superbiat. Aut quis
rursus bonum in se custodiat quod dig-
norat. **S**; contra utraque quod super est non ut
recta quod agimus sciendo nesciamus. ut
hec et recta estimemus et minima. quod
tenui et ad custodiam sensu facit am-
muni scientia rectitudinis. et in tu-
more non eleuet estimatio minorati-
onis. **S**; sunt nonnulla que sciri a nobis
facile nequeunt etiam cum geruntur.
Nam sepe recto studio contra delin-
quentium culpam accendimus. et cum ultra
equitatis metam per uiam rapimus. hoc he-
lum iuste discretionis estimamus.
sepe officium predicationis assumimus
ut per hoc statuere utilitati seruamus.
si non placeamus cum loquimur. neque quoniam
libenter accipit quod predicamus. cumque pla-
cere mens utiliter studet. ad amorem
laudi prope turpitudo defluit. et que
acaptiuitate uiciorum alias curabat
erueret. ipsa suis fauoribus incipit
capta seruare. Quasi latrunculi
quippe est appetitum laudi humane
que recto minere gradientibus ex-
latere uingit. ut ex occultis educ-
to gladio gradientium utraque uici-
detur. cumque proposita utilitatis in-
tentio ad studia per uia deducit.
horrendo in unum idemque opus cul-
pa pagit. quod uirtute inchoauit. Sepe

et ab ipsis exordium aliud cogita-
tio expectat. aliud actio ostendit.
sepe se fideles nec ipsa cogitatio
exhibet. quia aliud ante mentis ocv-
los uersat. et longe ad aliud ex in-
tentione festinat. Nam plerique ter-
rena premia appetunt. et iusticiam
defendunt. seque innocentes existi-
mant. et esse defensores rectitudi-
nis exultant. Quibus si spes nummi
subtrahitur. ad defensionem per uiam iusti-
cie cessatur. et tamen defensor se
iusticie cognant. sibi que rectos as-
serit. qui neque quoniam rectitudinem sed
nummum querit. Quod contra bene per
moysen dicitur. Iuste quod iustum est ex-
equeris. In iuste quippe quod iustum est
exequitur. quod ad defensionem iusticie
non uirtutis emulatione. sed ex amore
premijs temporalibus excitatur. In iuste quod
iustum est exequitur. quod ipsam quoniam preten-
dit ^{iusticiam} ueniundari minime ueret.
Iuste quod iustum exequi. est in assertio-
ne iusticie eandem ipsam iusticiam que-
rere. Sepe recta agimus. et neque quoniam
premia neque quoniam laudes ab hominibus
expectamus. sed tamen mens in sui fi-
ducia erecta his a quibus nichil ex-
petit placere contempnit. eorum iu-
dicia dispicit. seque male liberam
per abrupta elationis rapit. et inde
sub uicio per uis obruit. unde quasi de-
uictis uicibus nullis se appericionibus
subiacere gloriatur. Sepe dum nos met

ipsos plus iusto discutim. de ipso
discretionis studio indiscretius
erram. & mentis nostre acies quo plu
cernere nititur obsecrat. quia & in
portune soli radio aspiciunt tenebre
sunt. & inde nichil uidere compellit
unde uidere amplius conatur. Quia quod
ab inquisitione nostra torpente nos
omnino nescimus. aut si subtili nos
discussione requirimus. plerumque in
ter uicia uirtutesque caligamus. rec
te nunc dicitur. Etiam si simplex fue
ro hoc ipsum ignorabit anima mea.
Ac si apte dicat. Conditori contra me
iudicia quod temeritate redarguo.
quod ipsum me ex infirmitate caligi
ne ignoro. Unde bene per prophetam dicitur.
Dedit abyssus uocem suam ab altitudine
fantasie sue. Abyssus quippe tanta
symplicitate altitudinem portat. cum humani
animum inmensa cogitatione caligo
sollemet ipsum etiam discutendo non pe
netrat. Sed ab hac altitudine uocem
dare est. quia dum se deprehendere non po
test. cogit in admirationem consur
gere. ut eo perscrutari non audeat quod
super ipsum est. quo incomprehensibilitatem
suam ipse cogitans non ualet. inue
nire quod est. Sed iustorum corda quia ad
perfectum se examinare nequeunt.
egre hoc exilium certatus ferunt.
Unde & subdit. Et tenebit me uite
mee. Tedet iustum uiuere. quia & op
ando uitam non desinit querere. &

180
tam eide uite sue meritum non ualet
inuenire. Libera quippe examinis as
inu intume equitatis trahit. & unde
in se erga effectum inuentionis de
ficit. unde super se raptum ad uim
inquisitionis exerescit. Sed est consolatio
nostre caliginis. reducta ad animum
iusta. & incomprehensibili potentia
conditoris. que & iniquis sine ulu
one non deserit. & rectorum iusticiam
incomprehensibilitatis immensitate trans
cendit. Unde apte subiungitur.
Unum est quod locutus sum. & innocentem
& impium ipse consumit. Innocens
a creatore consumitur. quia quanta libet
eius simplicitas fuerit. diuine
magnitudinis simplicitate super
at. Quam uis enim simplicitatem stu
diosius seruemus. excelsitatione tam
intume puritati offendit. quod hec
ipsa quam agimus simplicitas non sit.
Impius a conditore consumitur. quia deo
cuncta mirabiliter & dinante ipsis
suis usus est eius impietas ligatur.
Nam inde supplicissimum nescientem impli
cat. unde se aliquid facere scienter
exultat. Quia quod omnipotens deus & bonorum
innocentiam simplicitate superat
& malorum astutiam penetrans damp
nat. recte nunc dicitur. Unum est quod locu
tus sum. & innocentem & impium ipse
consumit. Ac si apte diceretur.
Hoc apud me uerbum cogitationis
protuli. quia nec innocens si distrete

discutior apparebo. nec impiū
si aput me latere uoluerō a sup
ni examinis acumine abscondē.
quō districtū iudex cuncta cōp
henden. mirabiliter occulta mali
cie penetrat. & sui hac inuentio
nib bene ordinans dāpnat. Vel
certe innocentē & impiū ipse con
sumere dicit. qā qm uis inuitis
uita diuisi sunt. ap me tam culpe
merito. eque ad exni interitū
ptabunt. Vnde & psalome
dicit. mortuū doctus similis ut in
doctū. & rurſū. cūc vta ſubiaceſ
uantitati. & omā p gunt ad unū
locū. de tūa facta ſt. & uitā part
reunt. Sequit. Si flagellat oc
cidat ſemel. & n de penis innocen
tū rideat. Quis hec n p ſupbiam
plata crederet. n ſententiā iudi
cis audiret q att. n eſtis locuti rec
tū corā me ſic ſeruiſ mſ iob. Re
ſtat q ut null auctori uerba rep
bendere ualeat audeat q conſtat
qā iudex laudat. ſ tanto in uiti
mi ſuis cauti ſubtiliūq; ruman
da ſunt. qnto duri foriſ ſonant.
Vix & enī ſcſ humani generi dāp
na conſideran unde quo uenerit
penſanſ. qd homo pollicente ad
uſario boni maliq; ſcientiā appe
tenſ. ſcure pdidit etiā ſemet ipſū.
ita ut ueracit dicat. etiā ſi ſimplex
fuerō hoc ipſū ignorabit anima

mea. qd poſt expulſioni penā fla
gella qq; corruptioni ſuſtinet.
& adhuc ad carnis ul certe adm
tiſ interitū etiā poſt toritū ten
dit. ut recte dicat & innocentē
& impiū conſumit. mediatori
cont hec grām reqrenſ dicat. ſi
flagellat occidat ſemel. Nos enī
qā & adō nre reſeſſim. & carne
ad puluerē redim. pena duplici
mortiſ aſſingimur. Sed uenit ad
nō qui p nobiſ ſola carne moreret.
q ſimpla ſua duple nre cūngeret.
& nō ab utraq; morte liberaret.
De qua paulū dī. Quod aut mor
tūſ ē peccato. mortūſ ē ſemel.
Dampna q uir ſcſ nre corruptioni
aſpiciat. & unā q duā nraſ deſtru
at mortē mediatori querat atq;
hanc cōſideranſ dicat. Si flagellat
occidat ſemel. Sed ecce qſi humi
litati renitit. qd pū ſub inferit.
Et n de peni innocentū rideat.
Qd tam ualde humillimū ſine dif
ſicultate cognoſcim. ſi humili hoc
mente penſam. ſunctis & enī li
quet qd omē deſideriū pena ē
cū diſſert. ſalome ne qq; attellan
te quo att. Spes q diſſert affligit
animā. Ridere aut di. ē huma
ne nolle afflictioni miſereri.
Vnde rurſū psalome dñs rep
biſ in culpa duranib dicit. Ego
quoq; in interitu urō ridebo &

sub sannabo. id ē afflictioni ur̄e
nulla pietate cōpator. Ante re-
demptoris q̄ aduentū penā suā
om̄s electi habuerūt. q̄a estuante
desiderio incarnationi eū myste-
riū uidere cupierūt. ipso attestan-
te q̄ att. **M**ulti dico uob iusti et
pphe uoluerūt uidere q̄ uideris.
et n̄ uiderūt. Pene itaq; innocen-
tū. sunt desideria iustorū. Quo
usq; q̄ electorū suorū nota dñs n̄ cō-
patiens distulit. q̄d aliud q̄ impe-
nas innocentū r̄isit. Itaq; iur-
ses uenturi redemptoris dona con-
sideras. et uotoz suorū dilationē
patienter tolerans dicat. Si flagel-
lat occidat semel. et n̄ de penis in-
nocentū rideat. Ac si apte exoret
dicens. Q̄d uita nr̄a cotidie fla-
gello uindictę peccata atterit
ille iam ueniat qui p nob̄ semel
sine culpa moriatur. ut de in-
nocentū penis d̄s ultra n̄ rideat
sup se carne passibilis appareat.
in cui se desiderijs mens nr̄a cas-
tigat. Vt certe si risum dī eū leti-
cia appellat. de innocentū peni
dñs ridere dī. q̄a q̄ a nob̄ arden-
tius q̄rit. eo de nob̄ suauiter letat.
Quasi q̄ddā q̄ppe ei ex pena gaudiū
facim. cū p seā desideria p̄ eius
nos amore castigam. Hinc psal-
mista att. Constitu te diē sollemp-
nē inconfiteq̄nationib. usq; ad

181
cornu altari. Sollempnē namq;
diē dñō inconfiteq̄natione con-
stituit. q̄s q̄s se assidue in eius de-
siderijs affligit. Qui nimirū sol-
lempnitatis dies usq; ad altaris cor-
nu tendi p̄cipit. q̄a tam diu nec ēē
ut q̄s q̄s se afficiat. quo usq; ad sup-
ni sacrificij altitudinē. id ē ad ga-
udia et̄na p̄tingat. Iustus q̄ uir q̄a
impleri desiderij suū appetit n̄
differri. humilit̄ dic. Non de pe-
nis innocentū rideat. Ac si diceret.
Vota nr̄a libenter accipien. ultra n̄ dif-
ferat. s; ostenden. do exhibeat eū
qui nō in sua expectatione casti-
gat. Quia v̄ eū specialit̄ beatus
iob occidi semel petiuit. q̄ carnis
solū mortē immundi p nob̄ sine
tolerant. p̄tin̄ apt. qui ipsū q̄q;
ordinē eius passionis adiungit di-
cens. Terra data ē in manū impij.
uultū iudicij eū op̄t. Quid enī tre-
nomine. n̄ caro exprimit. Q̄s appel-
latione impij. n̄ diabolus designat. *h. al.*
Terra itaq; data ē in manū impij.
q̄a antiquū hosti redemptoris m̄te
corrūpe p se tēptando n̄ ualuit. s;
eius carnē p suo satellites ad iduū
pmissus extinxit. et dispensationē
sup̄ne pietatis nesciens ex hac ipsa
pmissione seruauit. Tribus enī re-
demptorē nr̄m tēptationib̄ pulsas.
cor di temerare n̄ ualuit. s; cū iu-
de mēte ad traditionē carnis ex

h. **H**uius impij manū fuerūt. hii. qui in redēp-
toris nr̄i morte crassati sunt.

citant. cūq; ei cohorte atq; apon-
tificib; & phariseis ministros tra-
didit. nimirū iste impi' manus
ad terrā tetendit. Hui' t're iudice
sacerdotes. & pncipes. pilatus atq;
illatores milites fuerūt. Iste itaq;
impius uultū iudiciū eiū opuit.
qā cōda psequitū ne auctore suū
cognoscerent malicie nubilo ue-
lavit. Unde & ppaulū dicit. Vsq; in
hodiernū diē cū legit moyses.
uelamen positū ē sup cor eorū. Qui
rursus ait. Si enī cognouissent.
nūq̄m dñm qd ē crucifixissent.
Vultus q̄ iudiciū opuit extitit. qā
mens psequitū eiū quē carne te-
nere n̄ potuit. dñm nec p miracu-
la agnouit. Quia v̄ antiquis hos-
tis cū inquis omnib; una psona ē
sic plerūq; sc̄ptura sacra de unq;
capite. idē diabolo loquit. ut re-
pente ad eius corpus idē ad seq̄ces
illius deruetur. potest nomine
impij infidelis ac psecutor ppls
designari. cui & hoc congruit
om̄ino qd subdit. Qd si n̄ ille ē. q̄
ḡ est. Ac si apte diceret. Qui umq;
impius ēē putandū ē. si n̄ ille ppls
q̄ ipsā pietatē psecut' ē impi' n̄ ē.
Sed considerata uir sc̄s iudaice ple-
bis pfidia ad semetipsū m̄tisocu-
los reuocat. dolet qd uideat neq;
at qm̄ amat. merore afficit. quia
exp̄sent mundo ante subtrahit

qm̄ salus mundi reuelet. Unde
& subdit. Dies mei uelociore fu-
erunt cursore. fugierūt & n̄ uide-
rūt bonū. Sursoris q̄ppe officiū ē.
secutura nuntiare. Om̄s q̄ electi
qui ante aduentū redeptoris or-
ti sunt. qā hunc aut audiendo.
tantūm. aut etiā loq̄ndo nuntia-
runt. quasi in mundo qdā curso-
res fuerūt. Sed qā ante p̄stolatum
redemptionis temp' se subtrahi p̄ui-
dent. t̄nsire se cursore uelocius
dolent. diesq; suos ēē breuiore
ingemiscunt. quia adiudenda
redeptoris lucē minime tendunt.
Unde apte dicit. fugierūt & n̄ uiderūt
bonū. Om̄a q̄ creata sūt bona sunt.
moysē attestante q̄ ait. Vidit d̄s
cuncta q̄ fecerat. & erant ualde bo-
na. Sed hoc solū p̄ncipalit' bonū
ē. p̄ qd hec om̄a bona sūt. q̄ bona n̄
p̄ncipalit' existunt. Neq; bono
ueritas p̄eugitū dicit. Nemo bon.
n̄ solus d̄s. Quia ḡ antiquorū patrū
p̄us dies finitū ē qm̄ mundo d̄s in
carne monstraret. recte n̄c de eis
de dieb; dicit. fugierūt & n̄ uiderūt
bonū. Ac si apte diceret. Ante ex-
pectatū temp' elapsi sūt. qd ad redēp-
tionis p̄sentia puenire neq̄uerūt.
Unde & adhuc subdit. P̄t̄nsierūt
q̄ si naues poma portantes. Hi q̄
poma deferentes maria t̄nsierunt.
ipsi quidē fructuū odore p̄fru-

182
unt. ⁴ eorunde fructuū alij ci
bos ferunt. Quid g antiqui pa
tres n naves poma portante exte
terunt. q diuine incarnationi
mysteriū pphantes. ipsi quide
spei odore potati sunt. s nob fruc
tū de eiusde spei pfectione detu
lerunt. Quod enī illi expectando
odorati sūt. hoc nos cernendo ap
cipiendo satiam. Vnde & redēp
tor isdem discipulis dicit. Alij la
borauerūt. & uos in labores eorū in
tristis. Quorū uidelicet dies cō
parantur nauib quia decurrūt. &
recte poma portantib. qā electō
omīs q s ante p redēptoris p sen
tiā gestauerūt. p pphetie spm ua
luerūt expectatione resouere. n
aut manifesta exhibitione resi
cere. Vt certe qā naues cū poma
portant. hec paleis admiscunt ut
ad terrā illesā pducant. recte pa
trū pcedentiū de dies descēbunt
nauib poma portantib similes.
qā antiquorū dicta in eo qd mys
teria spālū uite denuntiant. p in
ter fūā hec hystorie stipulam ser
uant. & optū nob fructū spc de
fert. cū carnalia locunt. Sepe
namq dū qdam narrant ppria
addiuinitatis eleuant archana
qui crebro etiā cū altitudine di
uinitatis aspiciunt. ad incarnati
onis eius mysteriū repente fun

dunt. Vnde & adhuc apte subiun
git. Sic aquila uolans ad escam.
Morus quippe ē aquile ut irreuerbe
rata acie radios solis aspiciat. s
cū refectiōni indigentia urgu
et eandē oculorū acie qm radijs
solis infixerat. ad respectū cadaue
ris inclinat. & qm uis ad alta euo
let. psumdis tam carnib tertiā pe
tit. Sic uidelicet sic antiq patres
fuerūt. qui inqntū humanitatis in
firmittas admittebat. creatoris
luce erecta mte contēplati sūt. s
incarnandū hē in mundi fine
pseuerantes qsi a solis radijs ad trā ocu
los deflexerūt. & qsi de summis ad
imā ueniunt. dū hē dīm sup omā
& hominē int omā agnoscerūt qm
p humano genere dū passurū mo
riturūq cōspiciunt. q scilicet mor
te semetipsos reficiatq sū mari.
adustā nouerūt. qsi morte aquile
post contēplato radio solis in cada
uere escā querūt. Libet aspectare
aquilā radios solis intuentē qat.
ds fortis. pat futuri scli. pnceps
pacis. s; ablato uolatu celsitudinē
ad trās ueniat escā cadaueri inferi
inqrāt. Paulo post enī subdit dicens
disciplina pacis nrē sup eū & luore
ei sanati sum. & rursū. & homo ē.
& qscognoscer eū. Subleuata g
indiuinitate mens iusti cū dispen
sationi grām exel carne cōsiderat.

q̄si a summis repetit. & ut aquila
ad escā uolat. **S**; ecce ille isrl̄iticus
p̄p̄ls in m̄so dudū p̄phetie sp̄u in s̄u
suis. eisdē p̄phetie dona p̄didit. atq;
in ea fide q̄m p̄uidendo munita
uerat n̄ p̄mansit. & a se redēptori
p̄sentia negando repulit. q̄m cūc
tis se sequentib; p̄nuntiando de
clarauit. **V**nde & apte p̄tū p̄com
passionē ad eorū quoq; duriciā ser
mo conuitt̄. atq; ab eis quom̄ p̄
phetie gr̄a subtrahat̄ indicat.
Nam subdit. **S**ū dixero neq̄q̄m ita
loq̄r. cōmuto faciē meā & dolore
torqueor. Plebs quippe iudaica lo
qui ut p̄us noluit. q̄ eū q̄m p̄dix
erat negauit. **S**; cōmutata faciē
t̄ dolore torqueor. quia dū int̄ni
sui hominis aspectū q̄ agnosci ac di
tore poterat feditate p̄fidie pol
luit. ap̄sentib; malis incipiens sub
et̄na se ultione dāpnauit. Quasi
enī cōmutata faciē ab auctore n̄
cognoscit. q̄ p̄dita bonē cōscientie
fide repbat. **S**ed nimirū restat
ut suppliciorū dolor torqueat.
q̄m suū n̄ cognoscens conditor
ignorat. Quia q̄ hec sub redēptio
nis nr̄i significatione t̄nscurrim̄.
nūc moralit̄ discutiendo repli
cemū. **D**ies mei uelociore fuer̄t
cursorē. fugier̄t & n̄ uider̄t bo
nū. Sicut sepe iam dixim̄. sic p̄
mus homo conditū fuit. ut p̄

augmenta temporū tendi possit
eius uita tantū n̄ n̄ uolui. sed
q̄a sponte ad culpā cecidit. q̄at
tigit uēitū. p̄tulit decursū.
Quē nūc homo p̄sentis uite desi
derio p̄ssus. indefinēt & tolerat
& optat ne finiat̄. uiuere appe
tit. **S**; paugm̄ta uite cotidie ad
finē tendit. **N**ec dēphendi ua
lent temporū incrementa quā
nulla sint. n̄ cū repente t̄nsacta
fiunt. q̄ uenientia longa uide
bant̄. **V**ir q̄ sc̄s statū sue condit̄
onis aspiciat. & ex humani generi
uoce dāpna decursus ingemiscat
dicēs. **D**ies mei uelociore fuer̄t
cursorē. fugier̄t & n̄ uider̄t bonū.
Aesi apte dicat. **A**d hoc homo cōdit̄
fuit. ut bonū q̄dē uidere potuisset.
Sed quia stare ad lucē noluit. fugi
endo oculos amisit. q̄a quo p̄cul
pam cepit ad ima recurrere. eo
cecitātē p̄tulit ne int̄mū lum̄
uideret. **D**e quib; adhuc dieb; apte
subiungit̄. **P̄t̄nsier̄t q̄si naues**
poma portantes. **N**auēs cū poma
portant fructus t̄re uidelicet p̄
fluct̄ ferunt. t̄ra v̄ hominis para
dysus extitit. q̄ hunc inconcussū
tenere potuit. si p̄ innocentiam
stare uoluisset. **S**ed q̄a admittabi
litatis undā p̄culpā cecidit. ad p̄
sentis uite m̄ria p̄t̄iam uenit.
Poma etiā t̄re hui; fuer̄t mandati

sermo concessa possibilitas opis.
nature indite intelligentia con
ditoris. Sed hec poma q̄edere in
tra rennuum. p̄ maria potamus.
quia concessa bona tot munerū
inconcussi custodire in parady
so nolui. & seruare nūc intēpta
tionib' conam. tendentes ad ter
minū auita uite p̄sentis impelli
mur. mutabilitatis nr̄e fluctu
fatigam. Sed q̄a p̄ crucis myste
riū ad ingenta nature bonare
stingimur. q̄si plignū poma p̄e
tamus. Q̄d tam̄ intelligi & aliter
potest. Naues & enī cum poma
petant. suauitate odoris habent
s; grauitate ponderi n̄ habent. Et
humanū gen' a paradyso gaudiis
expulsi. vim cōtemplationis p̄didit
robur ēdite fortitudinē amisit.
cūq; ad sup̄na repetenda se erigit
flagrat q̄dē odore memorie. s; dig
ne n̄ exērit pond' uite. Pomoz q̄
odorib' replet. & tam̄ huc illucq;
leuit n̄tis nr̄e nauis impellit. q̄a
& paradyso celsitudine cū odori
recedatione meminim. & impo
tunos tēptationū fluct' ex carne
toleram. Unde & apte subiungit.
Sicut aquila uolans ad escā. Aquila
& enī alto ualde uolatu suspendi
tur. & annisu p̄peti ad ethera libra
tur. s; p̄ appetitū uentis tras expe
rit. se seq; a sublimib' repente de

orsum fundit. Sic sic humanum
genū in parente p̄mo ad ima de
sublimib' corrumpit. q̄d nimirum
conditionis sue dignitā in ratio
nis celsitudine. q̄si in aeris libtate
suspenderat. Sed q̄a cont' p̄ceptū
cibū uetitū contigit. p̄uentis con
cupiscentiā ad tras uenit. & q̄si
post uolatū carnib' pascit. q̄a illa
libera cōtemplationis spiracula
p̄didit. & de orsu corporeis uolup
tatib; letat. Sicut q̄ aquila uolans
ad escā dies nr̄i uelocit' t̄nseunt.
q̄a q̄ una petim. eo subsistere in ui
ta phibem. S; cū hec ante n̄tis oeu
los continua cogitatione reuol
uim. duris tacti questionib' ur
gemur. cur omps d̄s condidit.
quē p̄turū ēē p̄sciuit. cur is qui
summe potens. & summe bon' ē. neq;
qm̄ uoluit hominē talē facere qui
pire n̄ posset. Sū v̄ hec tacta mens
interrogat. pauet ne ipso interrogati
onis ausu insupbiā erūpat. seq;
humilit' cōpmit. & cogitationis
sue ausū restringit. s; eo grauū af
fligitur. q̄uit mala q̄ sustinet. etiā
de conditionis sue abscondito in
tellectu cruciat. Unde hic q̄q; ap
te subiungit. Sū dixerō neq; qm̄
ita loqr. cōmuto faciē meā. & dolo
re torqueā. Neq; qm̄ quippe ita nō
debere loqui dicimus. cū nr̄e in
firmittatis modū ex inq̄sitione

inseantes. nos in ipsos pauore re
prehendim'. & sup ne reuerentie cōsi
deratione refrenamur. In q̄ refrena
tione scilicet intus nre facies com
mutat'. q̄a que p̄us n̄ capiens aud
ent summa req̄rebat. infirmitate
suā post modū agnoscens. uenera
ri inchoat quod ignorat. S; in ipsā
cōmutatione dolor ē. q̄a ualde af
fligit'. quō p̄ me culpe merito ad
intelligenda ea q̄ de se ipsā sunt
cerat'. que patitur iusta eē consi
derat. pauet ne in dolore p̄licentia
locutionis excēdat. ori silentium
indicit. s; tacitus dolor eo ipso quo
refringit' auget'. Dicat ḡ. cū dixerō
neq̄q̄m ita loq̄r. cōmuto faciē meā
& dolore torquet'. q̄a tunc plerūq;
grauū affligim'. cū q̄si p̄ consō
lationis studiū afflictionis nre no
bis conam' mala leuigare. S; quīq̄
iam subtilit' parentis p̄mi dāpna
tione p̄pagata humani generis
dāpna cōsiderat. sup ē ut in hī ad
iungere p̄pā metuat. Unde uir
sēs postq̄m cōmunia intulit. re
pente specialia adiungit dicens.
Verebar om̄a opa mea. sciens qd n̄
parcis delinq̄m. Que beatus iob
opa exercuit. sacre hui' hystorie
textus ex ostendit. Holocausti q̄p
pe multiplicib' auctore placare
studuit. q̄a iuxta filioz numerū
ut sc̄ptū ē. consurgens diluculo

offerebat holocausta p̄ singulos.
eosq; n̄ solū ab immundis actib; sed
p̄traua quoq; cogitatione munda
bat. De quo sc̄ptura teste p̄hibet.
Dicebat enī. Ne forte peccauerunt fi
lij mei & benedixerunt dō incedib'
suis. Affectū cōpassionis exercuit.
q̄a ipse amicor' questionib' exact'
dicit flebam q̄ndā sup eū qui aff
lic' erat. Ministeriū pietatis inpen
dit q̄at. Ocul' sui ceco & pes claudio.
Et castitatis mundiciā in corde custo
diuit. q̄ obtestando se apt' dicens.
Si deceptū ē cor meū sup mulierē.
Humilitatis culm' medullit' tenuit.
q̄ dicit. Si contēpsi iudiciū subire
cū seruo meo & ancilla mea. cū di
ceptarent adūsū me. Beneficia lar
gatus impendit q̄at. si comedi
buccellā meā solus. & n̄ comedit
pupillū ex ea. & rur sū si n̄ benedix
erit in latera eui. & de uellerib' oviū me
calefactus ē. Grām hospitalitatis
exhibuit q̄ dicit. foris n̄ mansit p̄
egritus. ostiū meū uiatori patuit.
& int' hec ad uirtutū cumulum
excellentiore uia caritatis ynnu
cō dilexit q̄at. si gauisus sū ad rui
nā ei qui me oderat. & rur sū. n̄ enī
dedi ad peccandū guttur meū.
ut expellerē maledicentes animā
eius. Que ḡ uir sēs sua opa uerebat'.
q̄a illa semp exhibuit. ex quib; pla
cari d̄s & erga iniquitates solet.

184
Quid igitur est quod & mira opera faciens
hec ipsa etiam ueret. pauens cum dic
ueretur omnia opera mea. non quod in se
uirtutibus uerbisque colligimus
ut si placere deo ueraciter cupimus
postquam praua subiigimus ipsa in no
bis etiam bene gesta timeamus.
Duo quippe sunt qui in bonis operibus
necesse est ut studiosè formident.
desidia uidelicet & fraudes. Unde &
per prophetam apud uetustam translationem
dicit. Maledictus omnis qui opus
dei facit fraudulenter & desidiosè.
Sed sciendum magnopere est. quia de
sidia propter porum nascuntur. fraudes propter
uicam dilectionem. Quam namque mu
nos dei amor exaggerat. hanc autem
male mentem possidens promptus
amor creat. fraude quippe in di
ope perperat. quisque semetipsum in
ordinate diligit diligens. pro hoc
quod recte egerit. ad remunerationem
in transitoria bona festinat. Sciendum
quod est quod tribus modis fraudes ipsa com
mittit. quia per hanc perculdubio aut
tacta cordis humani gratia. aut fa
uoris aura aut res quolibet exte
rior desiderat. Quo contra recte
de iusto per prophetam dicit. Beatus qui
excitat manum suam ab omni munere.
Quia enim non solum fraudes in acceptione
pecunie est. munus perculdubio
unum non est. Tres uero sunt acceptiones
munerum. ad quas ex fraude festinat.

Munus namque a corde. est captata gratia
a cogitatione. Munus a ore. est gloria
per fauorem. Munus ex manu. est pre
mium per dationem. Si iustus quisque ab
omni munere manus excutit. quia
in eo quod recte agit. nec ab humano
cedit inanem gloriam. nec a ore lau
de. nec a manu dationem recipere
querit. Solus igitur in diuina opere fraude non
facit. qui cum ad studia bonae actio
nis inuigilat. nec ad corporalis
rei premia. nec ad laudis uerba. nec
ad humani iudicii gratiam anhelat.
Ipsi igitur bona nostra. quia insidiantis
culpe euadere gaudium nequeunt.
non sollicito cotidie timore mu
niant. per semetipsum uirtutem recte nunc dicit.
Veretur omnia opera mea. Ac si humili
confessione diceret. Quae apte ege
rim uideo. sed quod in his latent perui
lerum ignoro. Sepe enim nulla bona
nostra latenti fraude deperunt.
quia recusant se nostris actibus concupiscen
tie terrene subiungunt. sepe desi
dia uirtutis ueniente deficiunt. quia
a seruire quae cepta sunt frigescente
amore tepesunt. Quia igitur culpe
subreptio uel in ipso uirtutis ac
tu uix uincit. quod ad securitatem
super est. non ut studiosè semper & in uir
tute timeat. Sed post hec ualde
scrupulosum cordi se subicit quod sub
iungit. Sciens quod non parcis delinquenti.
Si enim delinquenti non parcat. quis ab

eterna morte eripit. cū delicto
mund' nemo reperitur. In peni
tentia parit' & delinquenti nō par
et. Quia cū delicta plangimus.
neq̄qm delinquentes sum'. Sed qd
ē quod petrus cū negat respicit.
& redemptoris negati respectu
ad lacrimas uocat. Quid ē qd paul'
cū redemptoris nom' intra conaret'
extinguere. eius uerba de celo
meruit audire. Sed tam culpa in
utroq; punita ē. qā & de petro teste
euangelio scriptū ē. Recordatus petrus
u' uerbi ihu qd dixerat. & egres
sus foras fleuit amare. Et de pau
lo hec eadē que huc uocauit ue
ritas dic. Ego ostendā ei qm̄ta eū
oporetat p'nomine meo pati. De
linquenti q' dñs neq̄qm parit'. qā
delictū sine ultione nō desertit.

Aut enī ipse homo hoc in se penit
ens punit. aut hoc eadē cū homine
uindicans peccat. Neq̄qm q' pecca
to parit'. qā nullaten' sine uindic
ta laxat. Sic dauid p' confessionē
audire meruit dñs tñstulit pecca
tū tuū. & tam multi post cruciatib'
afflictus ac fugiens reatu culpe
qm̄ ppetrauerat exsoluit. Sic nō sa
lutaunda ac culpa p'mi parentis
absoluit. s; tam reatu eadē cul
pe diluente. absoluti q'q; adhuc
exnalit' obūm'. Bene q'dr. sciens
qd nō parit' delinquenti. qā delicta

nra siue p'no. siue p'semetipsum
resecat. etiā cū relaxat. Ab electis
enī suis iniquitatū maculā studet
temporalī afflictione tēgere. q's in
eis in ppetuū nō uult uindicare.
Sed sepe mens dū plus iusto t'repi
dat. dū pauore quatit. dū sinistis
suspitionib' urget'. t'edet hanc ui
uere. q' se ad uitā u' plabores am
bigit puenire. Vnde & subsequē
adungit. Si aut' & sic impius sū.
q're frustra laboraui. Si enim re
mota pietate discutim'. op' u' nrm
pena dignū ē. qd remunerari p'
missis postulam'. Vt q's s' sub occul
to iudicio t'repidans dicit. si aut'
& sic impius sū q're frustra labora
ui. nō qd hūc laborasse penitet. s;
qd incertus eēt de p'missis. & u' la
bores dolet. Sciendū v' ē qd uiri
sci ita incerti sunt ut cōfidant. at
q' ita cōfidunt ut tam exsecranta
tē t'peant. Quia q' plerūq; mens
& impensa rectis actib' t'repidat.
restat ut p' qm̄ bonū opus agit.
lacrimae expiationis exquirant'. q're
nū ad etna p'mia meritū recti op
is subuehat. humilitas postulatio
nis. Sed tam sciendū ē. qā mun
dos nō ad pfectū reddere u' ui
ta u' lacrimae nō ualent. q' usq; nō
mortalitas n're corruptioni te
net. Vnde & apte subiungit. Si g'
lotus fuero quasi aquis muīs &

fulserunt uelut mundissime ma-
nus mee. tam sordib' utingues
me. & abhominabunt' me uesti-
menta mea. Aque enī nūis suis
lām̄ta humilitatis. Que pfecto
humilitas. qā ante districti iudi-
cis oculō cetis uirtutib' p̄minet.
q̄si p magnū meriti colorē candet.
Sunt nāq; n̄nulli q̄ lām̄ta habent
& humilitatē n̄ habent. qā afflic-
ti plangunt. & tam in ipsi' fletib'
ul' contra p̄ximorū uitā sup̄biu's.
ul' cont' & dinationē conditoris
erigunt'. Hī nimirū aq's habes
& nūis aq's n̄ habent. & mundi
ēē nequeunt. qā humilitati fle-
tib' minime lauant'. Aq's aut' ni-
uis aculpa se lauerat. qui confi-
dent dicebat. Sor contritū & hu-
militatū d's n̄ sp̄nit. Qui enī lām̄-
tis affligunt'. & murmurando re-
belles sunt. mentē quidē cōterit
& humiliari contēpnunt. qm̄ uī
aque nūis intelligi & alit' possit.
Aqua enī fontis & fluminis extra
ort'. aq' v' nūis ex aere p̄ruit. It
fē pleriq; qui p̄orationū lām̄ta
se cruciant. & tam totis lām̄toz
dolorib' laborib' ad sola trena de-
sideria exsūdant. cōpungunt'
in p̄cib' & felicitati t̄n̄storie gau-
dia exquirūt. Hos itaq; nūis aq'
n̄ abluit. qā eoz fletus ab imis
uenit. Quasi enī extrē aq' p̄fusi

185
sunt. qui p̄ terreni bonis in p̄cib'
cōpungunt'. Qui v' idcirco plo-
rant. quō p̄mia sup̄na desiderant'.
aq' nūis hos diluit. qā celestis
cōpunctio ^{infundit} audiuit. Nam cū pen-
nē patam plan̄ta appetunt. ei
& accensi desideriss' plangunt.
p̄ asūmis accipiunt unde munde's.
Manus aut' qd aliud qm̄ opa de-
signantur. vnde quib'dā p̄ p̄-
pham d'r. Manus ur̄e sanguine
plene sunt. idē opa crudelitatis.
Notandū v' qd vir scs n̄ ait. fulseris
mundissime manū mee. & uelut
mundissime manū mee. qā q' usq;
pena corruptionis astingimur.
qm̄ libet rectis opib' uerā mun-
diciā neq' qm̄ app̄hendim'. & uni-
tam. vnde & apte subiungitur.
Tām sordib' utingues me. D's nō
utinguere sordib'; dicit'. ut tunc
tos sordib' demonstrare. qā qm̄to
ad illū uerius p̄ bona opa surgi-
mus. tanto subtilius uite nr̄e
sordes agnoscim'. quib' ab eis
mundicia discēdam'. At q' d'. Si
lotus fuero q̄si aq's nūis. & fulse-
runt uelut mundissime manū
mee. tam sordib' utingues me.
Ae si apte dicat. Quā uis lām̄tis su-
p̄ne cōpunctionis exercear. qm̄
uis p̄ studia recte opationis exer-
cear. ut tua tam mundicia uideo.
qā mundus n̄ sū. Intentā q̄ppe

do animā. ipsa adhuc corruptibi
lus caro diūberat. eiusq; amoris
pulcritudinē obscenis & illicitis
cogitationū motib' sedat. Unde &
subdit. Et abhominabunt me uesti
tūta mea. Quid enī uestimenti
nomine. n̄ hoc t̄renū corp' exprimit.
q̄ induta anima tegit. ne in subu
litas sue substantia nuda uideat.
Hinc & enim salomon ait. Om̄i tem
pore sint uestimēta tua candida.
id est membra corp' asordidis
actib' munda. Hinc ysaias ait. Ves
timentū mixtū sanguine. erit
in cōbustione. Sanguine q̄ppe
uestimētu mūscere. ē desiderijs
carnalib' inquinari. Quib' numi
rū se pollui psalmista formidaue
rat cū dicebat. Libera me de san
guinib' d̄s d̄s salutis mee. Hinc
uoce angli ad ioh̄m d̄r. Habes
paucanomina insardis. q̄ in qui
nauerūt uestimēta sua. Morte autē
sacri eloquijs uestimēta nr̄a nō ab
hominari referunt. q̄a abhomi
nabile reddūt. sic p̄ petrū q̄q; de
iuda d̄r. Hic possedit agrū de
mercede iniquitatis. Neq; enī emp
tū p̄cio sanguinis agrū figuli
possidere iuda potuit. q̄ relictū
t̄gūta argenteis. traditionis cri
men criminiosiore morte in se p
tinus multauit. Sed possedit dic
tū ē possidere fecit. ita hoc loco

abhominabunt me uestimēta
mea dicit abhominabile faciū.
q̄a nimirū dū cont' mentē men
bra supbiunt. dū sc̄i desiderijs stu
dia tēptationū suarū tumultib'
intrumpunt. in ipso suo certami
ne posita anima agnoscat. q̄ntū
adhuc adiuuitate despiciatur.
q̄ corruptionē suā plene appetes
tū sūre s̄ n̄ ualeret fēdo puluere co
gitationis inq̄nata. Hanc uesti
mentoy abhominationē senserat
q̄ dicebat. Video aliā legē in m̄
b's meis. repugnantē legi m̄tis
mee. & captiuū me ducentē in
lege peccati qd ē in m̄b's meis.
Hec etiā uestimenta in quib' p̄fec
te placere n̄ potat. q̄ndoq; meli'
resumēda deponere festine cupi
ebat dicēs. Infelix ego homo.
q̄ sine libabit de corpore mortis
hui'. Dicat q̄ uir iust'. si lotus fue
ro. quasi aquis niuis & fūlserunt
uelut mundissime man' mee. ta
men sordib' intingues me. & abho
minabunt me uestimēta mea. q̄a
q̄ntūlibet ad summa expunctio
ne cōtēplationis ascenderit. q̄n
tūlibet in ope se p̄ exercitiū labo
ris accinxerit. indignū tam ad
huc aliqd de corpore mortis sentit.
& abhominabile se eē considerat
in multis que de pondere corrup
tionis portat. Sui hoc quoq; fit

186
grauius quod sepe neque hoc intel-
ligit unde delinquens flagella
suscepit. si distecto iudici quid
in se manus quod due minus displice-
at agnoscat. Unde et subditur.
Neque enim uiro qui similis mei est
respondebo. nequid mecum in iudi-
cio exequo possit audire. Dum cum
qualibet in iudicio exequo ceten-
dimus. et quod contra nos dicat agno-
scimus. et in his quod dicimus audimur.
et quod obiecta et patent apphendumus
audemus adposita respondemus.
Quia quod inuisibilis iudex quod facimus
uidet. quasi audit quod dicimus. Sed
quia id quod ei displicet neque quam
plene cognoscimus. quasi quod ipse
dicat ignoramus. Vir quod sanctus uesti-
mentorum suorum ab hominationem
considerans. eo amplius timet quam au-
diri exequo in iudicio non ualeat.
quia quo usque corruptionis sue pon-
dere premitur. hoc in pena sua gra-
uius tolerat. quod et sensum suum rep-
hensoris ignorat. Ac si aperte dicat.
In hoc exequo non audio. quia et pa-
tent cuncta quod facio. et tamen ipse
nescio pro quanta reprehendatur. Sequitur.
Non est qui utrumque ualeat arguere.
et ponere manum suam in ambobus.
Durum sonat ut querat qui dominum ar-
guat. si durum non erit si recurrit ad
memoriam. quod ipse palium prophetam
dicit. Per ysaiam quippe ammonet

dicens. Quiescite agere prae uerbo.
discite bene facere. querite iu-
diciu. subuenite oppresso. iudica-
te pupillo. defendite uiduam. et
uenite et arguite me. Et namque
quem arguimus. rationis auctori-
tate contra imus. Et quid est quod dominus
agere sciamus nos ammoneri adiun-
git. uenite et arguite me. non quod
aperte insinuat. quanta bonis actibus
fiduciam prestat. Ac si patent insinu-
et. Recta agite. et animaduersioni
mee moribus. non iam perpeccationis
gemitum. si per fiduciam auctoritatem
obuiate. Hinc enim iohannes dicit. Sic
uerum non reprehenderit nos. fiduciam
habemus ad dominum. Hinc est quod moyses
quia placet seruienti. auditur ta-
cens. cui silenti dicit. Quid cla-
mas ad me. Hinc est quod uascentem
retinet cum audiunt. Dum tunc me.
ut uascentem furor meus contra populum is-
taum. Hinc est quod arguentem dominus non
habuisse se queritur. cum per prophetam
dicit. Quesiui uirum qui inter po-
neret sepe. et staret oppositus
contra me ne dissiparetur ea. et non in-
ueni. Hinc est quod grauitur ysaias de-
plorat dicens. Omnes nos cecidi-
mus quasi folium. et iniquitates nostras quasi uentus
abstulerunt nos. non est qui inuocet nomen
tuum. qui consurgat et teneat te. Sed
possunt recti quilibet per acceptum
innocentie meritum. aliquando

presentis motibus animaduersus
obuiare. non enim ualent uirtu-
te propria ad humano genere suppli-
cia secuturæ mortis expellere.

Vir ergo scilicet humanum genus consideret
quod de fluxit. et tunc mortis dampna con-
spiciat. cui nimirum constat. quia
nequaquam iusticia humana contra-
dicat. uideat quam puer se homo
deliquerit. uideat quam distare
contra hominem conditor uascat.
et mediator dei et hominis dominum
et hominem regiat. quem quia longe
post uenturum considerat. deplo-
rans dicat. Non est qui utrumque uale-
at arguere. et ponere manum suam
in ambobus. Redemptor quippe
humani generis mediator dei et ho-
minis per carnem factus. quia iustus in
hominibus solus apparuit. et tamen ad
penam culpe etiam sine culpa peruenit.
et hominem arguit ne delinqueret
et deo obstitit ne feriret. exempla
innocentie prebuit. penam malicie
suscepit. Patiendo ergo utrumque
arguit. quod et culpam hominis iustici-
am aspirando corripuit. et uiam
dicis moriendo tempauit. atque in
utroque manum posuit. qui et exem-
pla hominibus qui imitarentur prebuit.
et deo in se opera quibus erga hominem
placaret ostendit. Nullus quippe
ante hunc extitit. qui sic patienter
errantibus intecederet ut propria non ha-

beret. Eterne ergo morti tanto quam sin-
aliter obuiare non poterat. quanto hunc
reatus de propriis asstingebat. Venit
itaque non uisus homo ad homines.
contradictor ad culpam. amicus
ad penam. mira monstrauit. cru-
delia protulit. Manum suam in ambobus
posuit. quia unde reum recta docuit
inde uatum iudicem placauit. quod hoc
quodque ipsis suis miraculis mirabilius
prebuit. quia cetera delinquentium man-
suetudine potius quam o terrore con-
correxit. Unde et subdit. Auferat
a me uirgam suam. et pauca eius non me
terreat. Plegem quippe uirga deus te-
nuerat cum dicebat. si quis hec uel illa
fecerit. morte moriatur. Sed incar-
natus uirga abstulit. quia uiam uite
per mansuetudinem ostendit. Unde
et per psalmistam dicit. Intende prospere
procede et regna propter ueritatem et
mansuetudinem et iusticiam. Timeri
quippe quasi deus noluit. sed quasi pater ut
amaretur inspirauit. quod si quando paulus
dicit. Non enim accepistis spiritum serui-
tutis iterum in timore. sed accepistis
spiritum adoptionis filiorum in quo clamamus
abba pater. Unde hic apte quoque sub-
iungit. Loquar. et non timebo eum.
Vir et enim scilicet quia humani generis re-
deptorem in terram uenire conspiciat. non
metum addit. sed affectum ad patrem
sumit. et timorem despiciat. quia per ad-
optionis gratiam ad amorem surgit.

Hinc iohs ait. Timor n̄ ē in caritate.
S; p̄fecta caritas forā mittit timorē
Hinc hacharia dicit. ut sine timore
de manu inimicorū nr̄orū libati ser-
uiam⁹ illi. A peccati q̄ morte timor
nō suscitare n̄ ualuit. S; ad statū
uite aspirata mansuetudinis grā
erexit. Quod bene in helyseo suna-
mtis filiū suscitante signat. Qui
cū baculo puerū mittens. extincto
filio uitā minime reddidit. p̄seme-
tīp̄sū v̄ ueniens. seq; sup̄ mortuum
sternens. atq; ad eius m̄bra se collige-
ns. huc illucq; deambulans. & in ore
mortui septies aspirans. hunc ad
rediuuā lucē p̄tin p̄mister iū
cōpassionis animauit. Auctor q̄p
pe humani generis d̄s. q̄si mortuū
puerū doluit. cū extincto nō in-
q̄tatis aculeo miseratus aspexit.
Et quia p̄moysen terrorē legis p̄tu-
lit. q̄si p̄puerū uirgā misit. S; pu-
er cū baculo mortuū suscitare n̄
ualuit. quia paulo attestante nic-
hil ad p̄fectū ad duxit lex. Ipse autē
p̄semetipsum ueniens. & sup̄ cada-
uer se humili⁹ sternens. ad exequēda
s̄ mortui membra colligit. qui cum
infirma dei eet n̄ rapinā arbitra-
tus ē ēē se equale dō. S; semetipsum
exinanuit formā seruī accipiens
in similitudinē hominū
factus & habitu inuen- tus ut
homo. huc illucq; deambulat. q̄a

& iudeā iuxta. & longe postas gen-
tes uocat. sup̄ mortuū septies aspi-
rat. q̄a p̄ adoptionē diuini mune-
ris grām septi firmis sp̄c̄ in peccati
morte iacentib⁹ t̄buit. moxq; uiues
erigit. q̄a usq̄ue terroris uirga sus-
citare n̄ potuit. p̄ amoris sp̄m puer
ad uitam redit. Dicat itaq; beati⁹
iob ex sua. dicat ex uoce humani ge-
neris. Auferat a me uirgā suā. & pa-
uor ei n̄ me t̄reat. loqua & n̄ timebo
eū. Vbi apte subiungit. Neq; enī pos-
sū metuens respondere. Respondere
q̄ppe cui libet dicim⁹. cū facti illū
digna opa repensāmu⁹. Dō q̄ respon-
dere ē. donis eiū p̄cedentib⁹ nr̄a ob-
sequia reddere. Vnde & psalmi q̄dā
in quib⁹ sc̄a opatio imitanda p̄a-
ponit. ad respondendū septi īret.
p̄notant. Rectū itaq; d̄s hominem
ēdidit. eūq; ad p̄sūa defluentē cū lon-
ganimitate tolerauit. cotidie cul-
pā aspiciat. & tam uiuendi spacia n̄
cici absēdit. dona largit. benigni-
tate sua. & erga malos utit. Respon-
dere homo tot beneficijs debet. sed
tam respondere metuens n̄ ualet. q̄a
humani generis c̄ditorē qui adhuc
seruilit̄ formidat p̄culdubio non
amat. Nam t̄c̄ soli dō uera obsequia
reddim⁹. cū eū p̄t̄ amoris fiducia
n̄ timem⁹. cū nos ad bona opa affect⁹
n̄ metū dirigit. cū malū nr̄e menti-
iā n̄ placet etiā si licet. Nam q̄ ap̄sū

tatis ope timore restringit. p[ro]p[ri]a
libent[er] ageret silicet. Neq[ue] q[ui]n q[ui]e
rati rectus ē. q[ui] adhuc ap[er]tatis desi-
derio liber n[on] ē. Bene aut[em] d[icitur]. neq[ue] eni
possum metuens resp[on]dere. q[ui]a uera ob-
sequia d[omi]no n[on] reddim[us]. si ex timore man-
datis illi & n[on] pot[er]o ex amore seruim[us].
Sed cū m[en]te n[ost]re eius dulcedinis amor
accendit. om[n]e desideriu[m] p[re]sentiu[m] ui-
te leuigat. In mediū delectatio uer-
tit[ur]. atq[ue] hanc cū merore mens tole-
rat. cui uicta p[ro]p[ri]a rep[ro]bo amore serui-
ebat. Vnde & apte subdit. Tedit ani-
mā meā uite mee. Sed cū p[re]sens uitā
uilescere. cū cōditoris amor dulces-
cere cepit. se se cont[ra] se animus ac-
cendit. ut accusare se de culpi de-
beat. at. in q[ui]b[us] se ante sup[er]no[rum] nesci
m[en]te defendebat. Vnde recte adhuc
subiungit. Dimitta adu[er]sū me elo-
q[ui]ū meū. Quasi p[ro]p[ri]e eloquio suo utit[ur]
q[ui] praua q[ue] gessit defendere excusa-
tionib[us] conat[ur]. s[ed] aduersū se eloq[ui]um
dimittit. q[ui]a accusare in se hoc inci-
pit q[ui]d errauit. Sepe v[er]o cū delinq[ui]t
ea q[ui]q[ue] q[ui] agim[us] diu dicam[us]. accusat
mens ipsa q[ui]d p[ro]petrat. s[ed] q[ui]a hoc ex de-
siderio minime deserit. erubescit
confiteri q[ui]d facit. s[ed] v[er]o iā toto iu-
dicio carnis delectatione p[re]mit[ur].
audaci uoce in accusationis sue
cōfessionē se erigit. Vnde recte n[on]
d[icitur]. dimitta adu[er]sū me eloq[ui]ū me-
ū. q[ui]a fortis mens relaxare contra

se eloquia de testationi inchoat.
q[ui]a p[ro]p[ri]a semet ipsa p[ro]p[ri]a infirma ue-
recundata retinebat. s[ed] sunt n[on] nul-
li q[ui] aptis uocib[us] culpā fatentur. s[ed]
tam[en] in cōfessione gēnere nesciunt
& lugenda gaudentes dicunt. Un-
de adhuc apte subiungit. Loqua-
r in amaritudine anime mee. Qui
culpas suas de testando loquit[ur]. re-
stat necesse ē ut has in amaritudine
anime loquat[ur]. ut hec ipsa amari-
tudo puniat. q[ui]cquid lingua p[ro]p[ri]a
iudiciū accusat. Sciendū v[er]o est. q[ui]a
ex pena penitentie. q[ui]n s[ed] mens i[st]r-
ogat. aliquatenū securitatē p[er]ci-
pit. atq[ue] adiut[ur]ogationē sup[er]ni
iudicis fidentia exurgit. ut semet
ipsam subtili inueniat. & erga se
q[ui]q[ue] quom[od]o disponant agnoscat.
Vnde & p[ro]p[ri]a addit. Dicā d[omi]no noli
me condēpnare. iudica p[ro]p[ri]a
me ita iudices. Qui peccatōre se
in amaritudine anime asserit. q[ui]d
d[omi]no aliud q[ui]n ne condēpnat[ur] dicit.
q[ui]a amaritudo p[re]sentis penitentie
extinguit supplicia sequētis ire.
Duob[us] aut[em] modis in hac uitā hominē
iudicat d[omi]s. q[ui]a aut p[ro]p[ri]a mala p[re]sentia
utrogare iam t[em]p[or]e m[en]ta se
q[ui]ntia incipit. aut t[em]p[or]e m[en]ta se
q[ui]ntia flagellis p[re]sentib[us] extinguit.
Nisi eni[m] delictis exigen-
tibus iustus iudex y[n]unc
& post modū quosdā p[er]cuteret.

188
iudas apls minime dixisset. scdo
eos q̄ n̄ crediderūt pdidit. q̄ de ini
quis psalmista n̄ diceret. In duan
tur sicut diplode confusione sua.
Diplode q̄ppe duplū uestimētū dici
mus. Confusione q̄ sicut diplode
induit s̄. qui iuxta reatus sui me
ritū. & temporali & ppetua anim
aduersione feriuntur. Solos q̄ppe
pena a supplicio liberat. q̄ si in mu
tat. Nam q̄s p̄sentia mala n̄ corri
gunt. ad seq̄ntia pducunt. Si aut̄
neq̄qm̄ q̄sdā pena p̄sens a suppli
cio et̄no defenderet. paulus mini
me dixisset. Sū iudicam̄ ad nō cor
ripim̄. ut n̄ cū hoc mundo dāpne
nem̄. Hinc uoce anglica ad ioh̄m
d̄r. Ego q̄s amo. arguo / castigo.
Hinc etiā s̄ptū ē. Quē diligit dñs
castigat. flagellat aut̄ om̄ne fili
um quē recipit. Sepe q̄ mens uis
ti. ut magis securus sit. alit̄ trepidat.
& cū flagelliscingit. sup̄ni iudicij
incertitudine turbat. pauet ne
in cuius seq̄ntis dāpnationis sit om̄e
quod patit̄. & p̄cogitationē ut̄ro
gat iudicē quia de uite sue me
ritis ambigit in p̄cussione. S; cū
uite uirtus ad oculo m̄tis reducit̄
q̄ si consolatio a iudice respondet.
q̄a neq̄qm̄ ad p̄dendū p̄cūtt. q̄m
in actionis innocentia feriendo cū
todit. Bene itaq; nūc d̄r. Indica
m̄. cur me ita iudices. Ac si apte

diceret. Quia flagellando me iu
dicas. ostende q̄d ad iudiciū p̄ flagel
la securū reddā. Q̄d tam̄ intelligi
& alit̄ potest. Nam plerūq; uir ui
tus flagella ad p̄bationē p̄cipit.
& uitā suā subtilissima inq̄stione
discutiens. q̄m uis se peccatorē &
sentiat & fateat̄. p̄ qua tam̄ specia
lit̄ culpa p̄cūttur minime cog
noscat. atq; eo magis in p̄cussione
trepidat. q̄ causas sue p̄cussionis
ignorat. petit ut semet ipsū s̄ iudex
iudicet. quaten̄ q̄d ille animadu
tendo p̄cūtt. hoc inflendo se & ip
se castiget. Sert namq; q̄d eq̄ssimū
iudex iniuste quēpiā nullom̄ affli
git. & magno metu cūtt. q̄a &
dolet in uerberē. & dep̄hendere in
se p̄fecte non ualet q̄d deplorēt.
Vnde & adhuc subdit. Nūq̄d bonū
t̄ uidet̄. sicut sup̄niteris. & opp̄mas
paup̄em. op̄ manuū tuarū. & cōsiliū
impiorū adiuues. Hoc nimirum
sic p̄ in̄rogationē dicit̄. ut neget.
Ac si apte diceret. Tu qui summe
bonus es. noui q̄a bonū n̄ estimā
ut paup̄em p̄catūniā p̄mas. Et
scio q̄ quia n̄ ē iniustū q̄d patit̄.
& eo magis doleo. q̄ causas in iu
sticie ignoro. Notandū v̄ q̄d n̄
ait. & opp̄mas innocentē. s; pau
pem. Qui enī distinctioni iudicis
neq̄qm̄ innocentia s; paup̄tate
suā subicit. n̄ iam de uitā audaciā

arripit. si quoniam se infirmum conspiciat ostendit. Ubi et congrue subiungit. opus manuū tuarū. Ac si aperte dicat. Impie opprimere non potes. quoniam te fecisse gratuito recordari. Bene autem subdit. et consiliū impiorum adiuues. Quos namque hoc loco impios. non malignos spiritus vocat. Quia ipsi ad uitā redire nequeunt. crudeliter socios ad mortē querunt. Quorum nimirum consiliū fuit ut beatum iob diuina correptio tangeret. et quoniam in tranquillitate iusti existerat. saltem per flagella peccaret. Sed impiorum consiliū dominus non adiuuat. quia quorum temptationibus carnem iusti perdidit. animā ne tangeret negauit. Hoc indefinenter contra bonos consiliū maligni spiritus inueunt. ut hi qui seruare deo innocue in tranquillitate conspiciunt. uexati ad uisitationibus ad uoraginem culpe rapiantur. Sed eorum consiliis acumen destruit. quia pius conditor cum uiribus flagella moderatur. ne uirtutē pene transeant. et pastura fortium. humanā infirmitatē excedant. Unde bene et propheta dicit. fidelis autem deus qui non patietur uos temptari supra quoniam potestis. sed faciet cum temptatione etiam puerum ut possitis sustinere. Nisi enim misericors deus cum uiribus temptationum modifiet. nullus perfectus est qui malignorum spirituum insidias non con-

ruens portet. quia si mensura iudex temptationibus prebet non prebet. eo ipso prauus stante deicit. quo ultra uires onera imponit. Sic autem beatus iob negando requisit ut ista quod protulit. sicut et requirendo negat. ea quod illico subiungit dicens. Numquid oculi carni tibi sunt. aut sic uidet homo et tu uidebis. Numquid sicut dies homini dies tui. aut anni tui sicut humana sunt tempora. ut querat iniquitatem meam et peccatum meum scrutetur. et scias quia nichil impium fecerim. Oculi carni facta temporum. non non in tempore agnoscunt. quia et ipsi ad uidentem cum tempore predeunt. cum tempore claudunt. et humanus uisus quodlibet opus sequitur non precurrit. uentura nullo modo agnoscit. quia uix existentia aspiciunt. Dies quoque et anni hominibus adiebus et annis discrepant eternitatis. quia uitā nostram. quod tempore incipit et tempore finit. dum uirtus sine fine laetudinem formatur. eternitas deuorat. Cui nimirum inmensitas. quia ultra ciuitasque super nos tendit. sine inchoatione et termino ei eternum esse dilatatur. etque nec transacta preterunt. nec adhuc uentura quasi quod non apparent desunt. quia is qui semper esse habet cuncta se presentia conspiciunt. cumque aspiciendo impositum et ante non

189
tendit. nulla intus mutatio
ne uariat. **D**icat g. Numquid
oculi carni t sunt. aut sic uidet
ho & tu uidebis. Numquid sic die
hominis dies tu & anni tui sicut
humana st tempora. ut queras in
iq̄tate meā & peccatū meū serui
teris. & scias quia nichil impū
fecerim. **A**c si humilit̄ requires
diceret. Lux me in tempore p̄fla
gella examinas. quē aput te p̄fec
te. & ante tēpora scisti. **S**ur culpā
meas uerberib' interrogas. quē pe
nitentis tue potentia nec p̄usqm̄
cōderes ignoras. **C**ui nimirum
~~popente~~ ^{pondus} potentie mox exp̄mit
cū subiungit. Cum sit nemo q̄ de
manu tua possit eruere. **A**c si apte
dicat. Quid t̄ restat n̄ parcere. cu
i uirtuti null' ualet obuiare. **Q**u
enī nemo ē q̄ animadūsiōne tuā
ex merito sue uirtutis retineat.
eo a se facili' tua pietas exigat ut
parca. **Q**uia aut̄ nō indelicti con
cepti. in iniquitatib' editi. aut nox
ie praua p̄petram'. aut incaute
etiā recta agendo delinquim'.
distictus iudex unde nob' fiat
placabili n̄ habemus. **S**; cū nr̄m
opus eius obtutib' dignū exhibē
re n̄ possumus. restat ut ad placa
tione illi' suū ei opus offeramus.
Unde & subdit. Manus tue plasma
uerit me & fecerit me totū incur

cultu. & sic repente p̄cipitā me.
Ac si humilit̄ dicat. Quia sub iusto
examine dignū n̄ ē tue placatio
ni q̄d feci. p̄ensa miscdit̄ ne peat
q̄d fecisti. Quib; etiā uerbis p̄uer
sū nanis dogma destruitur. qui
duo eē p̄ncipia mentiens adeo
sp̄m. alathana carnē cōditam
asserere conat'. **S**c̄s & enim uir
p̄phetiē grā spū plenus. longe uen
tura considerat. & errorū nimia
p̄uidens calcit̄ dicens. Manus tue
plasmauerit me & fecerit me totū
in circuitu. Qui enī & plasmauerit
se & factū totū in circuitu adō as
serit. tenebrarū genti. nec in spū
suo aliqd. nec in carne derelinq̄t.
Nam p̄lmatū se p̄pt̄ in t̄nam homi
nis imaginē rētulit. factū v̄ totū
in circuitu in eo q̄d ex carnis con
stat indumento memorauit. **N**otan
dū v̄ ē. q̄a p̄ hoc q̄d se plasmauerit
di manib' asserit miseric̄die iudicis
dignitatē sue conditioni opponit.
Quā uis enī p̄cō et̄nū pat̄ uerbum
cuncta creata sint. in ipsa tam
relatione creationis ostenditur
q̄ntū cunctis animalib' q̄ntū
reb' v̄l celestib' s; tam insensibilib'
homo p̄ferat'. **S**uncta q̄ppe dixit
& facta sunt. cū v̄ hominē facere
decernit. hoc q̄d reuerent̄ pen
sandum ē. p̄mittit dicens. faciam
hominē ad imaginē & similitu

dine nram. Neq; enim de eo sic
de reb; ceteris scriptū ē. fiat & fac
tū ē. neq; ut aque. uolatilia. sic
tra hominē ptulit. s; pūsqm fie
ret faciamus dicit. ut uidelicet
qā rationalis creatura condebat
quasi cū consilio facta uideret.
qū p studium de tra plasmatum
& inspiratione conditoris in uir
tute spū ualē erigit. ut scilicet
n pūssionis uocē. s; p dignitatē
opationis ~~extiterit~~ existeret. qui
ad conditoris imaginē fiebat.
Qd g p conditionē homo elegan
tius intra creaturis cetis accepit.
hoc in flagello positus pietati sui
opificis opponit dicens. Man' tue
plasmauerit me & fecerit me totū
ineircutu. & sic repente pēpi
tas me. Ac si apte dicat. Sur tanta
uilitate despiciis. quē cū tanta
dignitate cōdidisti. Et quē ratio
ne cetis reb; pferis. cur ex dolore
supponis. s; tamē hec eadē nrā
dignitas fulget. p imaginē & lon
ge distat ab eadē pfectio
ne p carnem. quia dū spū miscet
pulueri. quod dā m connectit in
firmitati. Quā scilicet infirmitatē
beatus iob pietati iudicis obicit.
cū subiungit. Memto queso qd
sic lutū feceris me. Anglorū spū
ideurto in remissibiliter pecca
uerit. qā tanto robusti stare po

terant. qūto eos carnī admix
tio n tenebat. Homo v idetur co
post culpā ueniā meruit. qā p
carnale corpus aliqd qāsemetip
sō stare posset n accepit. Vnde
aput respectū iudicis. argum
tū pietatis ē. hec eadē infirmitas
carnis. sicut p psalmistā dicit.
pse autē ē misericors & p pti fiet
peccatis eorū & n dispdet eos. &
multiplicauit ut auerteret irā
suā ab eis. & n accendit omnem
iram suā. & memoratus ē qā caro
sunt. Ut lutū q homo factus ē. qā
de limo ē ad conditionē sumptū.
Lutū quippe fit. cū se aq tē cōspar
git. Sicut lutū itaq; homo ē con
dit. qā qā aq infundit puluerē
cū anima irrigat carnē. Qd scs
uir bene pietati iudicis obicit.
cū postulans dicit. Memento qso
qd sic lutū feceris me. Ac si apte
dicat. Infirmitatē carnis cōsidera.
& reatū iniquitatis laxa. Vbi apte
q; mo se idē carnis ad iungitur.
cū ptinus sub infert. Et in pulue
rē reduces me. Ac si patenti postu
let dicens. Memto qso qd p carnē
a tra uenio. & p uis uirtutū ad
tiam tendo. Materiam itaq; origi
nis. & penā finis aspice. & culpe
eius tūseuntis parce. Sed qā
qlitatē ptulit hominis conditi.
nūc subiungit ordinē p pagari

190
dicēs. Nonne sic lac mulisti me.
et sicut caseū me coagulasti. Pel
le et carnis uestisti me. ossibus et
nervis cōpegisti me. Plasmatus
quippe homo sic lutū factus ē. ppagat
aut et sic lac mulgetur semine. et
sic caseū coagulatur in carne.
Carne et pelle induit. ossibus; ner
uisque solidat. Putūque p me con
ditionis quātas. placet sequitur et
do conceptionis exprimitur. quā
p coagulationis incrementa du
cit. ut paulisper in ossa roboretur.
Sed angusta dei laus ē de scriptio
creati corporis. nō etiā subsequitur
exprimat in uita aspiratio uiuifica
tionis. Unde et subdit. Vitam et
miam tribuisti mī. Si in cassū nob
bona conditor tribuit. si nō omne
quod tribuerit ipse custodit. Sequitur.
Custoditatio tua custodiuit spm
meū. Hec aut quod de exteriori homi
ne dixim. etiā interiori posse
congruere. libet ut breuiter repli
cando monstrem. Meminto queso
quod sic lutū fecerim me. Sicut lutū
quippe homo nūc interior extitit.
quā scilicet spēs grā trine uniti infundi
tur. ut ad intellectū suū condito
ris erigat. Humana namque cogi
tatio que peccati sui sterilitate
aruit. p uim scilicet spēs. quasi irrigata
ita uiridescit. S; sepe dū pceptū
supni doni uirtutibus sine int

ruptione utimur. ad p uatā fidu
ciā usu continue pspicitatis eleua
mur. Unde fit plerūque ut isde
quod subleuauerat parump spēs de
serat. quatenus ipsū s hominē osten
dat. Quod scilicet uir p uatū exprimit cū
subiungit. et in puluere redu
ces me. Quia enī p subtractionē
spēs mens aliquantū interpretatione
deserit. quasi ab humore pstinuo trā
siccat. ut infirmitatē suā dere
lictus sentiat. et sine infusione
supne grē quāto homo aruit ag
noscat. Qui apte quoque reduci
apuluere dicit. quā dimissus s
cui libet temptationis aura raptat.
Sed dū relictū concutim. ea que
afflati cognouim subtili iā do
na cogitamus. Unde subiungit.
Nonne sic lac mulisti me. et sicut
caseū me coagulasti. Mens et enī
nra cū p seī spēs grām abusu uetus
te conuersionis abstrahit. sic lac
mulget. quā in quāda inchoationi
noue tenerrudine et subtilita
te format. Sicut caseū coagulat
quā inestipatione pinguescenti
cogitationis attingit. ut nequā
iam p desideria defluat. s in uno
amore se colligens ad solidā re
formationē consurgat. Plerūque
v contra hec eadē rudimenta spū
alia exusu ueteri caro sub mur
murat. et mens bella tolerat ex

homine quē foris portat. Vnde
sub iungit. Pelle & carnib' uesti
sti me. Pelle quippe & carnib;
interior homo uestit'. q̄a in eo
quod ad sup̄na erigit' carnaliū
motuū obliuione uallat'. S; ten
dentē ad iusticiā neq̄q̄m intēp
tatione conditor deserit. quip
infusione grē etiā peccantē p̄
uenit. s; subleuatā mentē & ad
bella exteri laxat. & interi rō
borat. Vnde adhuc apte sub iun
git. Ossib' & neruis cōpegisti me.
Carnib' & pelle uestim'. s; ossibus
neruisq; cōp̄ angim'. q̄a & sitēp
tatione foras irruente cecidim'.
ut uis tam nos conditori manu
rōborat ne frangam'. Carni itaq;
nos motib' humiliat ad dona. s;
possa uirtutū roborat contra
tēptam̄ta. Att̄ q̄. Carne & pelli
bus uestisti me. ossib; & neruis
cōpegisti me. Ac si apte dicat.
Foris me ad p̄bationē deseris. s;
tam intus ne p̄eam uirtutibus
astigendo custodis. Qui uidetur
nobis bene uiuendi rectitudi
nē t̄buit. q̄a benigne p̄terita q̄
deliq̄m̄ parit. Vnde adhuc ap
te subiungit. Vita & miām t̄bu
isti m'. Vita q̄ppe t̄buit. cū malig
nis mentib' benignitas aspuatur.
Sed uita sine misericōdia accipi neq̄
q̄m ualeat. q̄a ad optinenda dñs

iusticie bona n̄ adiuuat. s; ip̄us
miscdit ante acta nequicia n̄ re
laxat. Vt certe uitā nob' & miām
t̄buit. q̄a ea q̄ nos misericōdia ad bene
uiuendū p̄uenit. etiā sub seq̄ndo
custodit. Nisi enī miām subroget.
seruari uita n̄ ualet q̄m p̄bet. Ip
so quippe cotidie usu humane
uite uetere scim'. & exterioris ho
minis impulsu cogitatione lub
ca. ab interiorib' exim'. & n̄ nos su
p̄na uisitatio vl' ad amorē cōpun
gendo uiuificet. vl' ad timorē fla
gellando restauret. & repentino lap
su mens fundit' tota destruit'. que
longo uirtutis studio innouata
uidebat'. Vnde subiungit. Et ui
sitatio tua custodiuit sp̄m meū.
Humanū q̄ppe sp̄m uisitatio sup̄na
custodit. cū hunc uirtutib' diti
tū ul' flagellis p̄cutere. ul' cōpun
gere amore n̄ desinit. Nam si do
na p̄stet. s; hunc continue restau
rando n̄ subleuat. cicius bonū p̄
dit. q̄d n̄a largiente custoditur.
Sed ecce uir sēs dū se humiliat ag
noscat c̄ferenda generalit̄ diui
ne misericōdie secreta dephendit.
cūq; infirmitatē suā ueracit̄ fa
tet. repente ad cognoscenda uoca
tionē gentiū subtilit̄ rapit'. Nam
ptinus subdit. Licet hec celes in cor
de tuo. tam scio q̄a uniuersos me
mineris. Ac si apte dicat. Sur de

me trepido. qui & uniuersas gen-
tes quia colligas scio. quod tam
in corde celas. quia hoc adhuc apto
sermone non indicas. sed qui & uni-
uersorum reminisceris me paulo du-
bio de uenia certum facis. Sciendum
est. quia in quibusdam factis & certi
de uenia reddimus. & post peccata
culpas ad absolutionis nostre fidu-
ciam correctione & penitentia sub-
sequentur roboramur. Peccata
tam nostre nequitie adhuc memo-
ria tangit tangimur. & cogitati-
one illicita auersi nolentesque pul-
samur. Vnde & apte subiungit.
Si peccavi & ad horam peccasti michi.
cur ab iniquitate mea mundum me-
um non patieris. Ad horam dominus peccato
paret. cum reatu culpe concessis
propterea fletibus diluit. Sed ab iniquitate
nostra mundos nos esse non patitur. quia
uolentes quidem culpam facimus. sed non
numquam nolentes eius memoriam cum de-
lectatione toleramus. Sepe namque
hoc quod a conspectu iam iudicis fle-
tu inueniente deletum est. ad animum
redit. & de uicta culpa ad delecta-
tionem rursus insinuat. atque
inamiquam certamine rediuiua pul-
satione reparat. ita ut quod prius
egit in corpore. hoc impetuna co-
gitatione postmodum uersetur in
mente. Quod caute ille conspiciere ath-
leta spiritualis nouerat qui dicebat. Com-

putruerunt & de terriorauerunt cicat-
rices meae a facie insipientie meae.
Quid namque cicatrices. nisi sanatio-
nes uulnerum sunt. Relaxatas ergo ne-
quitas ad delectationem memorie
redire conspexerat. qui cicatrices de-
flebat. Cicatrices quippe computres-
cere est. sanata iam peccatorum uulne-
ra rursus interpretatione seipsum perire. atque
ex eorum suggestionibus post superductam
cicatricem penitentiae ferore culpe iterum
doloremque sentire. quod uidelicet in re
& nichil foras ope agit. & sola intus
cogitatione peccatur. distinctoque se-
reatu mens obligatur. nisi hoc sollici-
tus laetis tergat. Vnde bene per moysen
dicitur. Si fuerit uir uos homo qui noc-
turno pollutus sit somno egredietur
extra castra. & non reuertetur priusquam ad ue-
sam lauetur aqua. & post solis occasum
regredietur in castra. Nocturnum quippe
est somnum temptatio occulta. propter tene-
bras cogitationis ^{turpe} aliud corde con-
cipit. quod tam corporis ope non explet.
sed somno nocturno pollutus egre-
di extra castra precipitur. quia uide-
retur dignum est. ut qui in munda co-
gitatione polluitur. indignum se cum
fidelium societate arbitretur.
culpe suae meritum ante oculos ponat
& bonorum se estimatione despiciat.
Pollutos ergo extra castra exire. est tur-
pi impugnatione laborante se se ex
continentium comparatione despiciere.

Qui ad uespam lauat² aqua cū defectū
suū conspicien¹. ad penitentie lamē
ta conuertit². ut fletib² diluat omē qd
anīmū occulta inq̄natio accusat.
Sed post occasū solis ad castra redeat.
q̄a de feruescente tēptationi ardore
necesse ē ut iterū fiduciā erga societa
tē bonoy sumat. Post aque quippe
lauationē occūbente sole ad castra re
uertit². q̄ post lamēta penitentie fri
gescēte flamma cogitationis illi
cite ad fidelīū merita p̄sumenda
reparatur. ut iam se acētis longe eē
nēstimet. qui mundū se pobitū in
tūm ardoris gaudet. Sed int̄ hec sci
endū ē. qd̄ idcirco n̄ nūq̄m impul
su illicitē cogitationis affligimur.
q̄a inq̄b² dā t̄rene cogitationis acub²
qm̄ uis illicitis libent² occupamur.
cūq; vlt² in minimū t̄rena actio p̄
desideriū tangit². crescente contra
nos antiqui hostis fortitudine. me
ns n̄rā n̄ minima importunitate
tēptationis inquinat². Vnde & sa
cerdos legis membra hostie p̄stus
ta cēusa. caput atq; ea q̄ erga iecur
sunt iubet² ignib² cremare. pedē
v̄ atq; intestina hostie p̄us aqua di
luere. Nos q̄ppe ipsos sacrificiū dō
offerimus. cū uitā n̄rā cultui di
uino dedicam². Que membra hostie
p̄stus ta cēusa sup̄ ignē ponimus.
cū uite n̄rē opa inuirtutib² distin
guentes immolamus. sapit q̄ atq;

ea que iuxta iecur continentur
incendim². cū insensu n̄rō q̄ omē
corpus regitur. atq; in occultis
desideriis. flamma diuini amoris
ardemus. & tam p̄cipit² ut peder
atq; intestina hostie lauent². Pedi
bus enim t̄ra tangit². intestinis v̄
stercora gestant². quia plerūq; iam
ex desiderio in eternitate succendi
mur. iam toto deuotionis sensu ad
appetū n̄rē mortificationi inha
mus. Sed quia adhuc t̄renū aliqd
p̄infirmū agim². n̄ nulla etiā
q̄iā subegim² illicita in corde tolera
mus. cūq; cogitationes n̄ras in mu
nda tēptatio inq̄nat. qd̄ aliud qm̄
intestina hostie stercora portant.
Sed ut cōburi debeant lauent². q̄a
nimirū necesse ē ut in munda cog
itationē amoris fletū diluat. q̄ in
acceptione sacrificij sup̄nus amor in
cendat. & q̄cqd̄ mens vlt² de in exp
to certamine vlt² de conūlationis
p̄stine memoria patitur lauetur.
ut tanto suauis in cōspectu sui specta
toris ardeat. q̄nto cū ei assistere ce
pit. nil t̄renū secū nil lubricū in
ara sue orationi imponit. Vir q̄ sc̄s
humane m̄tis dāpna cōspiciat. qd̄
plerūq; se cogitatione illicita in
quinat. & postq̄m reatū opis iu
dex relaxat. & sua plorans n̄rā q̄
ploremus ap̄iat dicēns. Si peccau
& ad horā pep̄cisti m̄. cur ab iniqua

192
te mea mundū me eē n̄ pateris.

Acsi apte dicat. Si culpa uenia ab
stulit. cur & hanc & amemoria n̄
de t̄git. Sepe aut̄ ita mens incul
pe recordatione cecidit. ut ad ppe
tationē illi longe graui qm̄ p̄us
capta fuerat urguat. & de p̄hen
sa trepidat. seq; ipsam uariis mo
tib; impulsā p̄turbat. metuit q̄ de
ne uincat tēptationib;. s; resistens
hoc ipsum qd longo labore certa
minis affligit p̄horrescit. Vnde &
apte subiungit. Et si impius fuero
ue m̄ ē. & si iustus n̄ leuabo caput.
saturatus afflictione & miseria.
Impius namq; ue habet. iust' miseri
am. q̄a & eēna dāpnatio rēpbū
sequit. & electus q̄sq; doloribus
m̄storie adūsitatis expiatur. Im
pius caput leuat. s; eleuatus euade
re ue qd sequit n̄ ualet. iustū la
bore sui certamini afflictū caput
leuare n̄ sinit. s; p̄sus p̄petua affli
ctione liberat. Iste se in uolupta
tib; erigit. s; supplicij sequentib;
mergit. iste se in dolore dēpmit.
s; tam apōndere eēne animadūsi
onē abscondit. Considerat q̄ur sēs
qd aut̄ resistens homo uicij p̄sent
labore afficitur. aut succūbens p̄
petue afflictioni mancipat. dicat.
Et si impius fuero ue m̄ ē. & si iust'
n̄ leuabo caput. saturatus afflictio
ne & miseria. Acsi apte de ploret

dicēs. Aut substratus carnis desi
derij supplicio eēno subiciat. aut
repugnans illicitis motib; pena p̄
senti cruciat. q̄a alabore certamini
liber n̄ sū. Sed supna dispensatio
idecirco nos tota s̄ intentione ser
uantes. carnis n̄rē p̄mittit impug
nationib; cecuti. ne mens n̄ra in su
pbiam audeat p̄sūptione sue secu
ritatis eleuari. ut dū pulsata tre
pidat. in solo auctoris ad uitio
spei pedē robustius figat. Vnde
adhuc apte subiungit. Et ppter
supbiā q̄ si leenā capies me. Leenā
cū escam catulis exquirat. inbian
ter in foueā captionis ruit. Sic enī
ex quib; dam regionib; fertur fit
in eius itinere fouea in q̄ pecus po
nit. ut illuc se eius appetitu picere
leenā puocet. q̄ angusta simul &
alta p̄parat. ut incauā ruerē am
biendo ualeat. s; hanc saliendo
nullom̄ euadat. Alia quoq; fouea
q̄ p̄ori cohēreat effoditur. q̄ tam
ei in q̄ pecus ē extreme partis ap
tione coniungit. In qua nimirū
cauea ponit. ut leenā cecutiens q̄a
desup̄ terrorib; urguet. cū q̄ si in
secretiori parte foueae occultare
se appetit caueā uolens intret. cui
iam se uicia neq̄ qm̄ p̄mescit. q̄a
clausa incauea leuatur. Que enī
sua sponte incaueā corruit. ad su
piores partes circū septa uectib;

reddat. Sic sic nimirum humana me-
nis capta. quoniam libertate arbitrii con-
dita. dum nutre desideria carnis
appetunt. quasi leena catulis escam
quesiunt. atque indeceptionis sue
foveam cecidit. que suadente hos-
te ad cibum prohibitu manu reten-
dit. Sed in fouea prorsus caueam inue-
nit. quia ad mortem sponte ueniens
corruptionis sue mox carcerem
tulit. atque ad auras liberae gratia uti
ueniente reducit. Sed cum multa
agere conatur et non ualet. eiusdem cor-
ruptionis sunt obstaculis. quasi ca-
uee uectibus ligatur. Jam quidem
eam inquam ceciderat damnationi
foueam euasit. quia securus mortis
supplicium manu redemptionis adiuta
adiuta ad ueniam redeundo superau-
it. sed tamen coartata caueam tolerat.
quia superne quique discipline nexibus cin-
gitur. ne per carnis desideria uagatur.
Que ergo sponte sua in foueam cecidit.
ad auras liberae clausa reddit. quia quod
libertatem arbitrii in culpa corru-
it. et tamen hanc a suis motibus condi-
toris gratia. coacta nolentemque constri-
git. Post foueam itaque caueam patitur.
quod erepta ex eterno supplicio a prauae
uoluntatis motibus sub celsis arti-
ficis dispensatione ligatur. Recte
itaque dicitur et propter superbiam quasi leenam
capiet me. quia et liber homo per ci-
bum in mortem intulit. et reductus

ad ueniam. sub disciplina melius clau-
sus uiuit. Quasi leena ergo propter super-
biam captus est. quia inde nunc eum
disciplina sue corruptioni depri-
mit. unde et transgressionem precepti
non timens audacter in foueam latum dedit.
Sed si parum probitum intrans culpa pro-
mi parentis auertimus. nos adhuc
cotidie in leena capi primum elati-
onis inuenimus. Sepe namque homo
acceptis uirtutibus in audaciam sue
presumptionis erigit. sed mira dispen-
satione pietatis ante oculos eius res
quolibet inquam corruat ordinatur.
dumque per culpam aliquid appetit. quod
aliud quam perdam in foueam concupi-
scit. Sua sponte inhians cecidit.
sed suis uiribus surgere non ualet. Qui
cum se nichil ex se esse considerat. dis-
cret percul dubio cuius adiutorium
requirat. Quem tamen superna misera-
tio captiuum quasi a fouea euehit.
quia hunc infirmitate cognita ad-
ueniam reducit. Leene itaque morte
propter superbiam ad superiores partes in-
cauea remeat. qui cum de uirtute
extollitur. lapsus ad desideria humi-
litate religatur. Quia enim prius pro-
pria presumptione perierat. mira pie-
tate agit. ut infirmitatis sue iam
noticia clausus uiuat. Quod quia sanctus uir
crebro accidere hominibus conspi-
cit. nostri in se periculi uocem sumit. ut
cum nos eius fletus agnoscamus. que

193
in nobis sunt flenda discamus.
Sed cū mentē nrām elacio erigit.
summi anob p̄tinū cōpunctio amo-
ris recedit. cū v̄ sup̄na nos grā ui-
stat. statim plac̄mas ad sua deside-
ria instigat. Vnde apte subiungit.
Reūsusq; mirabiliter me crucia. lū-
abauctore relinquit. nec ipsa ul-
laten⁹ destitutionis nr̄e dāpna sen-
timus. Quo enī longe nos cōditor
desertit. eo mens nr̄a insensibiliter ob-
durescit. nulla que di sunt diligit
neq; qm sup̄na concupiscit. Et qā
amoris intum calore n̄ habet. sti-
gda deorsum iacet. ac miserando
m̄ fit cotidie tanto securior q̄nto
peior. cūq; unde sit n̄ m̄m̄nt.
q̄ supplicia secutura n̄ metuit. qm̄
nū lugenda sit nescit. At si afflatu
sc̄i sp̄s tangit. ad cōsiderationem
p̄tin sue p̄ditionis euigilat. ince-
lestū se inquisitionē excurrit. amo-
ris summi estib; inardescit. q̄ se cir-
cūp̄munt dāpna cōsiderat. q̄ plorat
se se afficiens q̄ p̄uslata piebat. Be-
ne q̄ d̄r conditori. reūsusq; mira-
biliter me crucia. qā omps d̄s unde
m̄te nrām uisitans ad amorē suū
erigit. inde hanc plac̄mas graui⁹
affligit. Ac si apte dicat. Relinqn-
do me neq; qm afficis. qā insensi-
bilem reddis. Sed cū reūter i cru-
cia. quia dū te in sinu a m̄ qm sim
lugendus demonstras. Vnde et

neq; qm se penalit̄ s; miserabiliter
asserit cruciari. quia dū p̄fletū
mens ad summa rapit. cōpunctio
nis sue penā gaudens mutat. q̄ libet
affici. quia afflictione sua se cōspi-
cit. ad alta subleuari. Sepe autē cū
nos asc̄i desiderij exercitatione
tēpescere sup̄na pietā cernit. exem-
pla se sequentium nr̄is obtutib; obi-
cit. ut mens pociū remissa. quo in
alijs uigilantiā p̄fectus considerat.
eo in se pigritudinē tēporis erube-
scat. Vnde & recte subiungit. In
flamas testes tuos cont̄ me. q̄ mul-
tiplicas iram tuā. q̄ pene militant
in me. Testes & enī di sunt. q̄ p̄ exer-
ciciū sc̄i opis testant. q̄ electos secu-
tura sunt p̄mia uertutis. Vnde hō
q̄q; q̄s pueritate passos agnosceim⁹
gēdo q̄o martyres idē testes uoca-
mus. q̄ p̄ iohannē uoce anglica
dñs dicit. Indieb' antiphas testi-
ma fidelis. q̄ occisus ē ap̄it uos.
Sed testes suos cont̄ nos dñs instau-
rat. cū electorū uitā p̄auitati nr̄e
contrariā. ad arguendū nō instru-
endosq; multiplicat. Contra nō q̄
testes illi uī instaurant. qā cuncta
q̄ agunt studijs nr̄e p̄uati ad uīa
sunt. Vnde & sermo uertutis ad
uersarius uocat. cū mediatoris
uoce p̄euglin dicit. esto cōsensus
ad uīario tuo cito dū es cū illo in
uia. atq; de hoc eodē redeptore

401
A
salte exempli
rectemur.

repti persequentes dicunt. contrari
ē opibus nr̄is. & paulo p̄ & dissimi
lis alijs uita illius. Testes itaq; suo
cont̄ nos dñs instaurat. q̄a bona
q̄ facere negligimus. hec ad cort
eptionē nr̄am fieri ab alijs de
monstrat. ut q̄ p̄ceptū n̄ accendi
mur. atq; in appetitu rectitudi
nis. nichil s̄ mens nr̄a difficile esti
met. qm̄ p̄fecte p̄agi ab alijs uidet.
Et sit plerūq; ut cū aliene uite bo
na cōspiciam̄. nr̄a sollicitudo dāpna
timeam̄. & eo pateat q̄nto post
pōdere animadūsiōis impēti
mur. q̄ nunc bonorū morib; lon
ge discrepam̄. Vnde & testium
instauratiōe memorata. p̄nā ap
te subiungit. & multiplicā uā
tuā. Non nob̄ multiplicari uā dī dī
q̄ eē multiplex indicat. q̄a ex ipsa
nunc bonorū uita & labore cogno
scim̄. si em̄dari dū temp̄ ē nolu
m̄. q̄nta post animadūsiōe feri
am̄. **F**lecto q̄ppe dī cernim̄. & pia
agere. & crudelia multa tolerare.
Hinc q̄ colligit̄ districtus iudex q̄nta
illuc feriat districtiōe q̄s reprob̄at. si
hic sic cruciat q̄s amat. petro at
testante q̄at. Temp̄ ē ut iudiciū
incipiat de domo dī. Si aut̄ p̄mū
anob̄. q̄s finis eorū q̄ n̄ crediderūt
dī euglio. Om̄ps q̄ dñs cū contra
no testes instaurat. uā multiplicat.
q̄a q̄ bonorū uita nr̄is oculis obicit

eo p̄uitatis p̄petrate duriciā q̄
districtiōe in iudicio p̄cutiat ost
endit. Nam cū solis se sequitib; dona
exaggerat. torpente iam q̄a reli
querit de monstrat. Sū bona q̄ in
alijs cernim̄. ualde necesse ē ut &
exultatiōē nr̄e fœmidini. & for
midinē nr̄e exultatiōi misceam̄.
q̄ten; & de alienis p̄uectib; caritas
gaudeat. & de suis infirmitatib; con
scientia cont̄muscet. Sed cū fr̄at̄no
p̄fectu reficim̄. cū districtiōē sup
nos in̄ni iudicis ex ipso torpore
pensam̄. q̄d restat. n̄ ut addiscuti
endū se animū redeat. & q̄c q̄d in se
reprobū. q̄c q̄d prauū rephendit af
fligat. Vnde apte subiungit. & pe
ne militant in me. Consideratis q̄p
pe dī testib; pene in nob̄ militant.
q̄a dū miranda illoz facta conspi
cim̄. uita nr̄am q̄ ex eorū nob̄ cō
paratiōe displicet studiosa afflic
tiōe cruciam̄. ut q̄c q̄d in nob̄ pol
uerūt opa diluant lamenta. & q̄c
q̄d adhuc culpa delectatiōis inq̄
nat. pena merorū tergat. Beati ḡ
iob q̄a uita patrū p̄cedentiū p̄spi
cit. q̄d in se gēnere debeat subtili
agnoscit. s̄ magno dolori magiste
rio dū sua plangit ad lam̄ta nō in
struit. ut q̄ uirtutes in alijs cerni
m̄. eo aput districtū iudicē. nr̄a sol
licite delicta timeam̄. Sequitur.
Quare deuulua eduxisti me. q̄ uita

consumptū eēn ne ocul' me uideret.
Quamurū p̄ma oratione iā p̄tulit
dicēns. q̄rē n̄ in uulua mortuū sū. q̄
ex hoc q̄q; q̄d hic adicit sub dens
fuisse q̄si n̄ eēn de utero t̄nslatū
ad tumulū. illic uerbis alijs n̄ alit̄
adiungit dicēns. Sicut abortiuū
absconditū n̄ subsistere. v̄l q̄ c̄ceptū
n̄ uidet lucē. **Q**uā v̄bec sup̄iū late
digessim'. putando lectoris fasti
dio exposita replicare declinam.
Sequit̄. Numq̄d n̄ paucitā dierū
meorū finit̄ breui. **C**erte se ac solli
cite uiuere ostendit. q̄ breuitatē
p̄sentis uite c̄siderat. n̄ ei usū s; t̄
minū c̄spicit. ut ex fine colligat
nichil eē q̄d t̄nsiens delectat. **H**inc
namq; p̄salomonē dicit̄. Si annū
multis uixerit homo. 7 in h̄i omib'
iet' fact' meminisse debet tēpori
tenebrosi & dierū multorū. q̄ cū ue
nerint uanitatē arguunt' p̄teri
te. **H**inc rursus sc̄ptū ē. In omib'
opib' memorare nouissima tua.
7 in et̄nū n̄ peccabi. **I**git' cū culpa
animū tēptat. mens necē ē ut
breuitatē sue delectationi aspici
at. ne ad uiuacē mortē iniquitas ra
piat. cū constet q̄d ad t̄minū cici
mortalis uita p̄currat. Sed sepe ocu
lū contēplationi nr̄e confundit̄.
dū dolor mentis flagellis crebres
centib' ad grauāt'. liber p̄sentis
uite exiliū gēmere. s; p̄ipsā afflic

tionē mens n̄ ualet. dāpna sue ce
citatis estimare. **V**nde p̄tin' subdit.
Dimittē me q̄ ut plangā paululū
dolorē meū. Sicut enim moderata
afflictio lacrimas exp̄mit. ita immode
rata subducit. q̄a meror ipse quasi
n̄ meror sit. q̄ afflictā mentē deuo
rans. sensū dolori tollit. **V**ir q̄ sc̄s se
ruri plusq̄m sufficit p̄mescat dicēns.
Dimittē q̄ me ut plangā paululū do
lorē meū. **A**c si apte dicat. flagella
tue p̄cussionis tēp̄a. ut modera
tis dolorib' estimare mala q̄ p̄tior
flendo conualescā. **Q**uā tam intelli
gi & alit' potest. Sepe namq; pecca
tor iniquitatis sue uinculū ita c̄stingit.
ut pondus quidē peccatorū tōleret
s; tam q̄a tōlerat ignorat. Sepe etiā
si cognoscat q̄nto reatu p̄mit'. erū
pe in lacrimā conat' & n̄ potest. ut hic
in se mente libera. conuisione uite
gra p̄sequat'. flere q̄ dolorē suū n̄
ualet. q̄ iniquitatis sue reatū consi
derat. & tam p̄terrene occupatio
nis pondere. huc ei gēmere neq̄q̄m
uacat. flere dolorē suū n̄ ualet. qui
p̄raue quidē consuetudini cont'ire
n̄rit'. s; tam adhuc succrescentib'
desiderijs carnis grauāt'. **H**ui' dolo
ris p̄sentia p̄phete mentē crucia
uerat cū dicebat. Dolor m̄s contra
me ē semp'. quō iniquitatē meā ego
p̄numtābo. & cogitābo p̄ peccato
meo. Sed soluti iniquitatis uinculis

dimissū se nouerat. q̄ exultabat di-
cens. **D**istrupisti uincula mea. tibi
sacrificabo hostiā laudis. Tunc q̄ ad
plangendū dolorē nos dñs dimit-
tit. cū q̄ mala nob̄ q̄ secun̄ demon-
strat. atq; hec eadē flenda q̄ cognos-
cim̄ adiuuat. culpas oculi obicit. q̄
pia manu gr̄e uincula cordis soluit.
ut ad uacationē penitentie se mens
nr̄a erigat. q̄ ex nris soluta cōpedib̄
inauctore suū libera gressū amoris
tendat. Pierūq; q̄ enī uitā nr̄am ip-
si rephendim̄. s; tam libent̄ agim̄
hoc q̄ d̄ in nob̄ recte rep̄bamus. Ad
iusticiā nos sp̄s erigit. ad consuetudi-
nē caro restringit. amore suo mens
renitit. s; p̄uinciat. delectata
Bene itaq; dicit. dimitte me q̄. ut
plangā paululū dolorē meū. q̄a
n̄ reatus q̄ nō ligauim̄ misericor-
diā dimittat. p̄fecte flere n̄ possū
mū hoc q̄ d̄ in nob̄ cont̄ nosmet ip-
sos dolem̄. s; tē ueracit̄ reat̄ nr̄i
dolorē plangit. cū tenebr̄a illa infer-
ni retributio intento timore p̄uidet.
Unde apte subiungit. Anteq̄ uada
q̄ n̄ reuertat. ad t̄am tenebr̄a q̄
optā mortis caligine. Q̄ denī tēne-
brose nomine. n̄ t̄a tartari clau-
stra signant. Que et̄ne mortis cali-
go opt̄. q̄a dāpnatos q̄sq; in p̄pe-
tū ante luce disiungit. Nec in-
merito infernū t̄a dicit. q̄a qui
cūq; ab eo capti fuerunt stabilit̄

tenent̄. Sc̄ptū q̄ppe ē. Generatio
p̄terit. q̄ generatio aduenit. t̄a
in et̄nū stat. Recte q̄ inferni clau-
stra tertia tenebr̄a nominant̄.
q̄a q̄s puniendo accepit neq̄qm
pena t̄a futura vlt̄ fantastica imagi-
tione cruciant. s; ultione solida p̄pe-
tue dāpnationi seruant. q̄ aliquādo
tam lacu appellatione signant̄ p̄pha-
tante q̄at. Portauerūt ignomi-
niā suā. cū his q̄ descendit in lacū.
Infernū q̄ t̄a nominat. q̄a suscep-
tos stabilit̄ tenet. q̄ lacus d̄r. q̄a hō
q̄s semel cepit. semp fluctuantes
yrepidōs t̄am̄ circūfluentib̄
absorbet. Sc̄s aut̄ uir siue sua seu
humani generis uoce dimitta se
postulat anteq̄m uadat. n̄ q̄a t̄a
tenebr̄a q̄ culpā deflet t̄urū ē. s;
q̄a adhac p̄culdubio q̄ plangere ne-
gligit uadit. sic debitori suo debi-
tor d̄c̄ solue debitu p̄usq̄m p̄debi-
to constingaris. q̄ tam n̄c̄stringit̄
si q̄d debet soluere n̄ morat̄. **U**bi q̄
recte subdit̄ n̄ reuertat. q̄a neq̄qm
ultra misericordia parentis liberat̄.
q̄s semel in loci penalib̄ iusticia iu-
dicantis dāpnat. Que adhuc subti-
li loca describunt̄ cū dicit̄. Terra
miserie q̄ tenebr̄a. Miseria addo-
lore p̄tinet. tenebre ad cecitatē.
Ea q̄ que a conspectu diff̄cti iudi-
cis expulsos tenet miserie q̄ tene-
brarū terra phibet. q̄a fori dolor

culpe

cruciat. quos diuisos a uero lumi
ne intus cecitas obscurat. qm uis
miserie & tenebray tra^{intelligit} & alit po
test. Nam hec quoq; tra in qua nas
cimur. e quide miserie & tenebra
ru ne. quia multa hic corruptio
nis nre mala patimur. s tam ad
huc in ea conuisionis gra ad lucem
redim. ueritate suadente q att.
Ambulate du luce habetis. ne uos
tenebre cophendant. **I**ua v simul
miserie & tenebray tra e. qa qsq;
ad toleranda ei mala descenderit
neq; qm ulterius ad lucem redit.
Incui adhuc de septione subiun
git. Vbi umbra mortis & nullus
ordo seruat. Sic mors exterior ab
anima diuidit carne. ita mors
interior ad o separat anima. **U**m
bra g mortis e obscuritas diuisio
nis. qa dapnatus qsq; cu etno ig
ne succendit. ab intno lumine
tenebrat. **N**atura g ignis e ut ex
se ipso & luce exhibeat & ccrema
tionem. sed tns actorum illa ultrix fla
ma utriusq; ccremationem habet.
& lum n habet. **H**unc e eni qd re
pbis uertat dic. **D**iscite a me
maledicti in igne etnu. qui pa
ratus e diabolo & angelis eius. **Q**uoz
rursu omniu copul in uni psona
significans dicit. **L**igate ei ma
nus & pedes. & mittite in tenebs
exteriores. **S**i itaq; ignis qui re

pbo cruciat. lum habere potuit
set. is qui repellit neq; qm mitti
in tenebras diceret. **H**unc etiam
psalmista att. **S**up eos cecidit ig
nis. & n uiderit solem. **I**gnis enim
sup impios cadit. s sol igne ca
dente n cernit. quia illos qs ge
henne flamma deuorat. auisione
ueri luminis cecat. ut & foras eo
dolor cobustionis cruciet. & int
pena cecitatis obscurat. quaten
qui auctori suo corpore & corde de
liquerint simul corpore & corde
puniant. & utrobq; pena sentiant
q du hic uiuerent. pui suis delec
tationib; exultq; seruiebant. **U**nde
bene p ppham dicit. **D**escendent
ad infernu cu armis suis. **A**rma qp
pe peccantiu st membra corporis.
quib; puerla desideria q concipiunt
execunt. **U**nde recte p paulu dicit.
Neq; exhibeatis membra ura arma
iniquitatis peccato. **S**u armis g ad
infernu descendere. e cu ipsis qq;
memb; quib; desideria uoluptatis
expleuerunt. etna iudicis tormenta
tolerare. ut te eos undiq; dolor ab
sorbeat. qui ne suis delectationib;
subditi. undiq; cont iusticia iuste
iudicantis pugnant. **M**irum v e ual
de qd dicit. ubi null' ordo. **N**eq;
omps ds qui mala bene punit. in
ordinata ee ullo m ul' tormenta
pmitit. qa ipsa quoq; supplicia q

ex lance iusticie p̄deunt. inferri sine
ordine neq̄q̄m possunt. Quom̄ nā
q̄ insup̄plicis ordo n̄erit. dū dāpna
tū q̄m q̄m iuxta modū q̄ retributio
sequit̄ ultionis. Hinc q̄ppe sc̄ptū ē
Potentes potent̄ tormenta patiunt̄.
q̄ fortiorib̄ facta instat cruciatio.
Hinc in babylonis dāpnatione dicit̄
Quam̄ exaltauit se q̄ indelicis fuit
tantū date ei tormenta q̄ luctū. Si q̄
iuxta modū culpe pena distingu
t̄. constat nimirū q̄d insup̄plicis
ordo seruat̄. Et in tormentoy sūma
meritoꝝ acta de p̄merent̄. neq̄q̄m
iudex ueniens. dicturū se mēso
rib̄ eē phiberet. Colligite hihania.
q̄ ligate ea fasciculis ad cōburendū.
Si enī null̄ insup̄plicis ordo serua
bit̄. cur cōburenda hihania in fas
ciculis ligant̄. Sed nimirū fasci
culo ad cōburendū ligare ē hos q̄
etno igni tradendi s̄t. pares parib̄
sociare. ut q̄s similis culpa inq̄nat
par etiā pena constingat̄. q̄ quine
q̄q̄m dispari inq̄tate polluti s̄t
neq̄q̄m dispari torm̄to crucient̄.
q̄tenū simul dāpnatio cōt̄at. q̄s si
mul elatio subleuabat. q̄s q̄ n̄dissi
milit̄ dilatabat ambitio. n̄dissimi
lus afflictio angustet̄. q̄ par cruci
et flamma sup̄plicis q̄s in igne lux
urie par succendit flamma peccati.
Si enī in domo pat̄s mansionē mu
lte s̄t p̄diūitate uirtutū. sic dāp

natos diuerso supplicio gehenne
ignib̄ subicit̄ disparilitas criminū.
Que scilicet gehenna q̄m iussu cunctū
una sit. n̄ tam cunctos una eadeq̄
qualitate succendit. Nam sic uno
sole om̄s tangunt̄. nec tam sub eo uno
ordine om̄s estuant̄. q̄a iuxta q̄lita
tē corporis sentit̄ etiā pond̄ caloris.
sic dāpnatus q̄ una ē gehenna q̄ afficit̄.
q̄ tam n̄ om̄s una equalitate cōbūrit̄.
q̄a q̄d hic agit̄ dispar ualitudo corpoy.
hoc illic agit̄ diūsit̄as peccatoꝝ. Quo
modo ḡ null̄ ordo in eē sup̄plicis d̄r̄.
in q̄bu p̄fecto q̄s q̄ iuxta modū culpe
cruciat̄. Sed sc̄s uir postq̄m umbrā
mortis intulit. q̄nta sit cōfusio in dāp
natoꝝ m̄te subiungit̄. q̄a ipsa q̄q̄
sup̄plicia. q̄ ordinata p̄ iusticiā ue
niunt̄. ordinata p̄culdubio in cor
de morientū n̄ s̄t. Ut enī paulo sū
p̄ dixim̄. dāpnat̄ q̄s q̄ forā flamma
succendit̄. int̄ cecinati igne deuorat̄.
atq̄ in dolore posit̄ exteri interiq̄
cōfundit̄. ut sua deteri cōfusione cru
ciet̄. Repulsis ḡ ordo insup̄plicio n̄
erit. q̄a in eoꝝ morte atroci ipsa con
fusio m̄tis seuit̄. q̄nta enī ira poten
tie iudicantis sequitas ordinat̄. ut pe
na animū q̄s in ordinata cōfundat̄.
Vel certe ab eē ordo sup̄plicis dicit̄. q̄a
quib̄libet reb̄ in pena surgeimib̄ p̄
pria q̄litas n̄ seruat̄. Vnde q̄ p̄tinu
subinfert̄. Et semp̄tinū horror in
habitans. Inhui uite torm̄tis t̄ma

dolore habet. dolor timore non habet.
quia neque quoniam mentem metus cruciat. cum
pariam cepit quod metuebat. Infer
nū v̄ q̄ umbra mortis obscurat. & se
ptimus horror inhabitat. quia ei ig
nis ignis traditi. & in supplicis do
lore sentiunt. & in doloris angustia pul
sati. semper pauore ferunt. ut & quod tu
ment tolerant. & rursus quod tolerant
sine cessatione permescant. De his q̄
enī scriptū ē. Vermes eorum non morientur.
& ignis eorum non extinguetur. Hic flamma
quod succendit illuminat. illic ut supi
uerbis psalmiste docuimus ignis qui
cruciat obscurat. Hic metus amittit
cū tolerari iam cepit quod timebat. illic
q̄ dolor dilaniat. & pauor angustat.
Torrendo quod in erit tunc reprobis dolor cū
formidine. flamma cū obscuritate.
sic sic uidelicet ad damnationem sentiri po
ndus summe equitatis debet. ut quod auolu
ntate conditori neque quoniam sit uerum dis
crepare dū uiuerent. in eorum quando
q̄ interitu ipsa a suis qualitatibus etiam
trementa discordent. quatenus quod se
impugnent cruciat augeant. & cū
uariae gemitus perdeunt multipliciter
sentiant. Que tam supplicia in se di
mersos & ultra uires cruciant. & in
eis uite subsidium extinguente ser
uant. ut sic unā tūmus puniat.
quatenus sine termino cruciat per totum
ta perpet. & sine fine deficiens duret.
fit quod miser in mors sine morte finis sine

196
fine defectus sine defectu. quia & mors
uiuit. & finis semper incipit. & defice
re defectus nescit. Quia quod mors sp
umit. & non extinguit. dolor cruciat.
sed nullatenus pauore fugat. flamma combu
rit. sed neque quoniam tenebras discutit. quoniam
tū per noticiā presentis uite colligit.
supplicia ordine non habent. quoniam in sua p
omnia qualitate tenent. quoniam in illis
ignis & ad consolationem non luceat. & ta
men ut magis taceat ad aliquid lucet.
Nam sequaces suos secum in tormento re
probi flamma illustrante uisuri sunt. quorum
amore delinquant. quatenus quod eorum
uita carnalis contra precepta conditori
amauerit. ipsorum quod eos interit in
augmento sue damnationis affligat.
Quod aperte euangelio teste colligimus.
inquit ueritate nuntians diues ille
quē cūgit ad eternum incendium tormen
ta descendere quoniam. si uerum descibit
meminisse. quod abraham petiit ut ad eorum
eruditionem labarum mitteret. ne il
luc eos quandoque uenientes per penam
cruciarer. Qui quod ad doloris cumulum
per prope quorum absentium meminit. con
stat perculdubio quia eos ad augmentum
supplicis paulo post potuit etiam
presentes uidere. Quid autem mirum si
secum quodque reprobos aspiciat cremari.
quod ad doloris sui cumulum eum quē de
spexerat in sinu abrahe labarum
uidit. Si quod cum ut pena cresceret &
uit electus apparuit. cur non creden

dū sit. qđ uidere in supplicio eō etiā
qđ cont' dñm dilexerat possit. Quā ex
re colligit' qđ eos qđ inordinate nō
repbi diligit. mīro iudicij ordine
serū tē intēntis uidebunt. ut pe-
nā ppe punitiois exaggeret illa
auctori pposita carnalis cognatio
pari ante oculos ultione dāpnata.
Ignis itaq; qui in obscuritate cruci-
at. credendū ē qđ lūm ad tēntū
seruat. Qđ appbare testimoniū in
sua expōsitione nō possum'. sup' ē ut
ediuerso doceamū. Tres q̄ppe he-
breē gentis pueri p̄chaldei regis
impium succensiscamini ignib'
ligatis manib' pedib'q; p̄iecti sunt.
Qs tam cū idē miserat rex incami-
ni incendio exploraret. illesis uesti-
bus deambulantes uidit. Vbi apte
colligit'. qđ mīra dispensatione ē
dītoris ignis qđ nō in diuīsa uirtu-
te tēpata & uestimēta nō attingit. &
uincula incendit. scīsq; uiris & ad
inferendū tēntū flāma frīguit.
& ad solutionis ministeriū exarsit.
Sic g' electis ignis ardere nouit ad
solatiū. & tam ardere ad suppliciū
nescit. ita ediuerso gehennē flāma
repbis. & neq; qm lucet ad consolati-
onis grām. & tam lucet ad penam.
ut dāpnatorū oculis supplicij ignis
& nulla claritate candeat. & ad do-
loris cumulū dilectis qualiter cruci-
ent' ostendat. Qđ aut' mīrū si ge-

henne ignē credim' habere suppli-
ciū simul obscuritatis & luminis.
qđdo expimento cognōmō no-
uimus. qđ & tēdax flāma lucet ob-
scura. Tunc edax flāma cōburnit
qđ nunc carnalis delectatio pollui-
t. tunc infinite patens inferni
bātrū deuorat. qđ nūc manifeste
elatio exaltat. atq; quolibet exui-
cio hic uoluntatē callidi p̄suasori
expleuerit. tunc cū duce suo rep-
bi ad tēnta pueniunt. Et qm uis
anglorū atq; hominū sit lōge na-
tura dissimilis. una tamē pena im-
plicat. quō unus reat' in cōmine li-
gat. Qđ bene ac breuit' p̄pha insi-
nuat qđ att. Ibi assūr & omīs multi-
tudo ei'. & incurritu ei' sepulchra illi'.
Quis nāq; assūr supbi regis nomine
nō ille pelationē cadens antiquus
hostis expm't. q' p̄ eo qđ multos
ad culpā p̄trahit. cū cuncta sua mul-
titudine ad inferni claustra dese-
ndit. Sepulchra nāq; mortuos te-
gunt. Et qđ ali' mortē acruī p̄tulit.
qm is qui ē dītorē suū despiciens
iustā reliquit. Quē uidelicet mor-
tuū cū humana corda suscipiunt.
ei' p̄culdubio sepulchra fiunt. Sed in-
curritu ei' sepulchra illi' sunt. qđ in-
iquorū sēntib' nō p̄ desideria sepe-
lit. qđ s' post modū p̄tōr mīta cūn-
git. & quō nūc in semetipsis rep-
bi malignos sp̄e illicita p̄petanda

194
suscipiunt. tunc sepulcra eorum cum
mortui ardebit. Ecce quod maneat
damnatos pena cognouimus. & in
struente nos sacro eloquio quantum sit
in damnatione ignis. quanta in ig-
ne obscuritas. quantum in obscuri-
tate paucior sit. nullatenus ambigimus.
Sed quid prodest ita per nosse. si non con-
tingat euadere. Tota ergo intentione
curandum est. ut cum uacationis tempus
accipimus bene uiuendi studio ma-
iorem ultricia tormenta fugiamus.
Hinc quippe psalomonem dicit. Quid
cumque potest manus tua facere in
stanti fac opare. quia nec opus. nec ratio.
nec scientia. nec sapientia erit a-
put inferos quo tu peras. Hinc ysa-
ias ait. Querite dominum dum inueni-
ri potest. inuocate eum dum prope est.
Hinc paulus dicit. Ecce nunc tempus acce-
ptabile. ecce nunc dies salutis. Hinc
rursus ait. Dum tempus habemus. operemur
bonum ad omnes. Sed plerumque se ad uitam
rectitudinis animam accingit. torpo-
re discit. tantoque in celestibus desi-
derio rapitur. ut pene nihil inferius
remanuisse uideatur. & tamen cum ad
carnis curam reducit. sine quo presentium
uite uia nullomodo explet. ita hunc
inferius depressum tenet. ac si adhuc
desiderium nulla contigisset. Auditis
uerbis celestis oraculi in amore pa-
tris celestis erigitur. & resurgente pre-
sentis uite studio sub terrene cu-

re aggere sepelitur. atque uita cor-
dis nequaquam superne spei semper proficit
quia cogitationis infime spina den-
sescit. Quam uidelicet spinam per semet-
ipsam ueritas manu sancte exhorta-
tionis eradicaat dicens. Nolite sol-
liciti esse in crastinum. Contra hanc quoque
per paulum dicit. Carnis curam ne feceritis
in desiderijs. Sed in his nimirum du-
cis ac militis uerbis agnoscamus. quia
tunc ab ea mortifero uulnere animam
pungit. cum in ea mensura equitas non
teneatur. Neque enim mortali adhuc in
carne uiuentibus funditur cura carnis
abscedit. sed ut discrete animo ser-
uiat tempus. Nam quia sollicitos non
esse ueritas in crastinum prohibet. habe-
re ut cumque curam in presentibus non negat.
Quia tendi ad tempus quod sequitur uetat.
Et nimirum paulus cum curam carnis fieri
in concupiscentia non sinit. procul du-
bio in necessitate concedit. Discre-
tione ergo magni moderaminis car-
nis cura frenanda est. ut seruiat et
minime principetur. ne quasi domina ani-
mam uincat. sed sub acta mentis dominio.
quasi ancilla famuletur. ut iussa assit
atque ad nutum cordis repulsa dissili-
at. ut uix atque sancte cogitationis
appareat. & nunquam contra faciem
recta cogitantis obstitat. Quid bene
nobis hystoria sacre lectionis innu-
it. cum abraham tribus anglis occur-
risset memorat. Ipse quippe ueni-

entib' extra ostiū occurrit. sara v'
post ostiū subsistit. q' uidelicet
ut uir ac dñs dom' spālis n'r scilicet
intellect' debet incogitatione tri-
nitatis claustra carnis excedere. &
q'si habitationis infime ianuā ex-
ire. cura aut' carnis ut femina fori
n'appareat. & uideri iactant' erube-
scat. ut q'si post tergū uiri sub discre-
tione sp's solis necessarijs intenta. ne
q'q'm sciat p'caci' detegi. s; uere-
cunde moderari. Iu tam sepe cū
dicat' ut de se minime p'sumat. s;
totā se induine sp'e fiducia tñsse-
rat. despiciat. & cessante studio ad
eē s' uite subsidia posse diffidit.
Vnde & hec eadē sara p'missiones di-
audiens ridet. s; ridens corripit
corrupta aut' p'tin' secundat. & q'
iuuentute vigen' secundari n'po-
tuit. annis fracta senilib' utero mar-
cescente cēcepit. q'a cū cura carnis
sue cōfidentia habere desiēt. con-
tra sp'em ex diuina p'missione ac-
cipit. q'd habitua se exhumana
ratione dubitauit. **V**nde bene et
ysaac idē risus d'r q' generat'. q'a
cū sup'ne sp'e fiducia concipit. q'd
mens n'ā aliud q'm gaudiū parit.
Curandū itaq; necē est ne aut ne-
cessitatis metas cura carnis tñse-
at. aut in eo q'd moderate exeq't
de se p'sumat. Sepe v' animus fal-
lit' ut q'd uoluptuo se appetit. ne

cessariū suspicet'. quaten' omne
q'd libet uite debitu' utilitatē pu-
ret. & sepe quia effectus p'udentiā
sequit'. in sui fiducia mens leuat'.
cūq; s' ad e' q'd de eē cetis uiderit. co-
gitatione tacita de magnitudine
sue p'uisionis bilarescit. tantoq; iā
auerta p'uisione longe fit. q'mto ip-
sam quoq; elationē q'm patitur ne-
scit. **V**nde sollerti semp' custodie
munitione pensandū. v'l q'd opere
agim'. v'l q'd corde uersam'. ne aut
mentē p'pediens fortasse t'rena cu-
ra multiplicet. aut saltem de eius
moderamine intus se cogitatio exal-
tat. ut cū diuina iudicia tēporali
circūsp'ctione metum'. sempit'ni
supplicia horrois euadamus.
Expl'it liber nonus. Incipit hysto-
ria libri d e c i m i.

Respondens aut' sophar naamathites
dix'. Nūq'd q'multa loq't' n' exaudier
aut uir v'bos' iustificabit'. & soli tacebt' hoies
& cū cetos irriser' anullo p'utabis. Dixisti enī
pur' ē p'mo m's. mūd' sū in sp'ctu tuo. Atq;
utina d's loq'ret' tecū. & ap'iret labia sua t' ut
ostēdet secreta sapientie. & q'multiplex sit
lex ei'. & intelliges q'd multo minora exigari
ab eo q'meret' iniquitas tua. f'escitan uethigia
di cōphendē. usq; ad p'fectū om'p'm rep'e.
Excellēce celo ē. & q'd facies. p'fundice inferno.
& nū cognosces. Longior t'ra m'sura ei'. & la-
tior mari. Si subitit oīa v'l in unū coartauit
q'scont' dicet ei'. Ipse enī nouit hoīum ua

nitatē. / uidens iniquitatē nūc considerat. / Iur
uan' insupbia erigit. / tanq' pullū onagri
se libum natū putat. Tu aut' firmasti cor tuū
expandisti manū tuas ad eū. Si iniquitatē q'
ē in manu tua abstuleris ate. / nūc remanserit
in tabna cō tuo in iusticia. tē leuare potis
faciē tuā absq' macula. / eris stabilis / nūc timeb.
Miserere q'q' obliuiscerī. / q' si aquarū q' p'uerit
nūc recedabīs. / q' si meridian' fulgore / surget
t' ad uespā. / cū te / sup' tū putauis orieris ut
lucifer. / q' habebis fiducia pposita t' spe / de
fossus secur' dormies. / redies / nūc q' te ex
t'rat. / deprecabunt' faciē tuā plurimū. / ocli
aut' impiorū deficient. / effugū p'ibit ab eī
spes eorū abominatio aīe. Respondens aut'
iob dixit. / Ergo uos estis soli hoīes. / uobiscū
oriet' sapientia. / q' nūc ē cor sic q' uob. nec ui
feris uirū sū. / Q' enī b' q' nōstis ignorat. / qui
deridet' ab amico suo sic / ego. inuocab dīm
exaudiet eū. Deridet' enī iusti simplicitā
lāpas / tēpta apud cogitationē diuinū. pa
rata ad temp' statutum. **Explicit hysto**

RIA. Incipit
LIBER

DE CIORIS

VOT
SENS

In harene spectacu
lu fortis athleta descendit. / hī qui im
pares uirib' existunt. vicissim se eius
expugnationi subiciunt. / uno uicto

cont' hunc p'tin' alt' erigit. atq' hoc
sub acto aliū sub rogat. / ut luctanti
uires. q'ndoc' molliore inueniant.
q' ipsa sua crebrescens uictoria fati
gat. / quaten' cū nouū q'sq' congregit
is qui uinci uirū q'ltate nūc ualeat. p
sonarū saltē mutatione superetur.
Sic sic in hoc angloz hominūq' spec
taculo beatus iob fortis athleta p'dist.
q'ntūq' cont' mutationes aduersan
tū ualeat cōtinuatione indefessio
boris ostendit. / Iose p'm' elisāh. sed s
aut' baldad obicit. atq' extremū se
sophar uel expugnatione suppo
nit. / qui ad inferendū ict' totis se co
natib' erigunt. / t' tam ad feriendā
altitudinē robusti pectoris nūc p'tin
gunt. / Ipsa quippe eorū uerba patent
insinuare. q' d'ictus in auiasiactas.
q' cū scīm uirū nūc recte redarguū
ex p'ssa inuacuū uerba p'cussionis
p'dunt. / Q' d'iquido ostendit. / cū so
phar naamathit' responsio cōtume
lūsinchoat' q'ant. / Numq'd q' multa
loquit'. / nūc q' ipse audiet. / q' uir uer
bosus iustificabit. / Mos ē p'catū solet
ut recte dictis semp' eductis so respo
ndent. / ne si ad plata cōsentiant. in
feriores ēē uideant'. / Quib' iustorū
uerba q'libet pauca sonuerunt
multa sunt. / q' q' eorū uicia reserant.
auditiū grauant. / Vnde q' ad erim
nabit'. / hoc q'd recta p'dicatione
contra crimina p'fert'. / Ipsū quippe

qui ex ueritate fixas sententiā dix-
erat sophar redarguens uerbosū
uocat. quia cū ab ore iustoy sapien-
tia culpas increpat. stultoy aurib'
supfluitas loq'ctatus sonat. Pravi
namq; nichil rectū. n̄ qd ipsi sēse-
runt putant. & iustoy uerba eo oci-
osa estimant. quo & sius hec sensib'
inueniunt diuisa. Nec fallacē qdē
sententiā ptulit. qd uir uerbosus
neq' qm iustificari possit. qā dū q's
& puerba diffluit. p'dita grauita-
te silentij m̄tis custodia amittit.
Hinc q'ppe sc̄ptū ē. Sicut iusticie silen-
tiū. Hinc salomon ait. Sicut urbs pa-
rens. & absq; muroy ambitu. ita uir
q' n̄ potest in loq'ndo cohibere spm
suū. Hinc rursum ait. In multo loq'o
peccatū n̄ deērit. Hinc psalmista te-
tat' dicens. Vir uerbosus n̄ diriget
sup tiam. Sed uirtus uere scientie
p'dit'. q' sub discretionis custodia n̄
p'fertur. Tertū itaq; ē qd uerbosū
uir iustificari neq'at. s; bonū n̄ bene di-
cit'. qā n̄ intendit cui dicat. Vera q'p-
pe cont' malō sententiā si bonoy
rectitudine impetit suā p'dit'. & eo
retusa de silr. q' illud ē forte fert'.
Quia aut' prauū audire bona pacien-
ter nequeunt. & cū uite em̄dationē
negligunt ad uerba se responsioni
cingunt. apte sophar insinuat q'
subiungit. Tibi soli tacebunt homi-
nes. & cū ceteros irriseris a nullo con-

futaberis. Imp'ita mens in dixim'
ueritatis sententiā grauit' tolerat.
& silentij penā putat. atq; omē qd
rectū dicit' de decus sue irrisionis
arbitrat'. qā cū uera uox prauoy
se aurib' ad mouet. memoriā culpa
mōdet. in redargutione uiciorū
qua int' cognitione mens tangit'
foras ad studiū contradictioni excita-
tur. ferre uocē n̄ ualet. qā tacta
in uulnere sui reatus dolet. & p' hoc
qd generalit' cont' p'usos dicit'. se im-
peti specialit' suspicat'. Qd enim in-
tus egisse se meminit. audire forā
erubescit. Vnde mox se ad defensio-
nē p'parat. ut reatus sui uerecundi-
am puerba prauē refutationi regat.
Sic enī recti de quib' dā q' ab eis n̄ rec-
te gesta sunt correptioni uocē mi-
nisteriū estimant caritatis. sic p'
uersi cū meliā derisionis putant.
Illi se p'tu ad obedientiā sternunt.
isti ad insaniā sue defensionis eri-
gunt'. Illi correptionis adiutorij
uite sue pat'ciniū deputant. p' qd
dū p'sentis uite culpa corripitur
uenturi iudicis ira temp'at'. isti cū
se impeti redargutione conspici-
unt. gladiū p'cussionis credunt'.
qā dū p' correptionis uocē culpa
de tēgitur. p'sentis gl'e opinio fe-
dat'. Hinc q'ppe in laude iusti p'sa-
lomonē ueritas dicit'. Doce iustū.
& festinat' uitā accipe. Hinc pra-

199
uoy contumelia despiciat dicens.
Qui erudit de isore. ipse s facit
iniuriam. Nam fit plerūq; ut cū
corrupta in se mala defendere ne
queunt. ex uerecundia peiores
fiunt. ac sic in sua defensione sup
biant. ut quedā uicia contra uitā
corripientis exquirant. q; eo se
criminosos nēstimaunt si crimi
na & alijs imponant. Qui cū uera
inuenire nequunt fingunt. ut ip
si quoq; habeant. qd nūpari ius
ticia increpare uideant. Vnde &
sophax qui qsi irrideri p increpa
tionē dolum. ptinus inueniendo sub
iungit. Dixisti enī purus ē sermo
mīs. & mundus sum in cōspectu tuo.
Qui beati iob dictoy meminit. qm
falso hoc uoci illi impingat agno
scit. Quom enī mundū se dicere
potuit. qatt. si iustificare me uo
lueris. os meū condeperabit me.
Sed habet hoc prauoy malicia. ut
cū uera in se mala flere rennunt.
fingat aliena. Nam quasi solatio
facinoris uititur. si falsis uocibū
& uita corripientis inquinetur.
Sciendū v ē quod plerūq; puer si
uerbore uis bona optant. ut mala
ēē q in p̄sentib' habent ostendant.
& quasi fauentes p̄spā expetunt.
ut benigni uideantur. Vnde & so
phax ptinus subiicit dicens. Atq;
utinā loqueret d's tecū. & apurer

labia sua t. Ipse q̄ppe s homo loqr
cū p hoc quod sentit. neq̄qm diui
nitatis spū ac x̄nalis prudentie in
tellectu separat. cū vl' caro sensū
exerit. & mentē q̄si ad intelligen
tiā p̄uocans foras mittit. Vnde &
adhuc petro trena sapienti uertā
dic. Non enī sapi que dī sunt. s; q
hominū. Siu tam recta cōfitemur.
Caro & sanguis n̄ reuelant t. s; p̄at
mīs qui in celis ē. Qd aut dī labia.
n̄ iudicia eius accipim. Clausis nāq;
labijs uox p̄mit. & sensus tacentis
ignorat. ap̄tis aut dū sermo p̄mit
anum loq̄ntis inuenit. Labia itaq;
sua d's ap̄it. cū uoluntatē suā homi
nib' p̄pta iudicia ostendit. Quasi enī
resecato ore loquit. cū remota ob
scurit̄ate dispositionis intime ren
nunt occultare qd uult. Nam uelut
clausis labijs sensū suū nob n̄ indi
cat. cū p̄oculta iudicia cur qd fa
ciat celat. Sophax itaq; beatū iob
ut de carnali intellectu redarguat
seq; ipsū q̄ntē benignitatis sit ost
endat. ei bona optat. q cū habent
ignorat dicens. Atq; utinā loqueret
d's tecū. & apurer labia sua t. Ac si
patent dicat. Imptie tue potius
qm̄ pene cōpator. qā sola carnis
prudentia p̄dm̄ a ueritatis te spū
uacū agnosco. Si enī dī iudicia oc
cultā cognosceres. tam p̄caces cont
illū sententias n̄ sonares. Et qā omps

ds cū ad consideranda nos sua iu-
dicia subleuat. ignorantie nr̄e pri-
mus cecitate fugat. q̄ aptis ei labiis
ad nos erudicio p̄deat. prius ad-
iungendo manifestat dicens. Ut os-
tenderet t̄ secreta sapientie sue. q̄
qd̄ multiplex sit lex eius. Publica sa-
pientie sup̄ne sunt opa. cū om̄ps
ds regit q̄s creat. p̄ficiat bona q̄ incho-
at. & aspirando adiuuat. q̄s uisitati-
onis sue lumine illustrat. Lunctis &
enī liquet. quia q̄s gratis condidit
benigne disponit. & cū sp̄alia dona
largit̄. ipse p̄ficiat q̄d ipse ex munere
sue benignitatis inchoauit. Secre-
ta v̄ sapientie sup̄na s̄t opa. cū ds q̄s
creauit deseruit. cū bona q̄ p̄uiden-
do cepit. neq̄ q̄m p̄sequendo consum-
mat. cū claritate nos sue illustrati-
onis illuminat. & tam̄ p̄missis carni
tēptationib̄ teneb̄s cecitatis pulsāt.
cū dona q̄ contulit minime custo-
dit. cū & m̄tis nr̄e ad se desideria
excitat. & tam̄ occulto iudicio dif-
ficultate nr̄e imbecillitati angus-
tat. Que nimirū secreta euī sapien-
tie pauci ualent inq̄rere. s̄ nullus
inuenire. quia q̄d sup̄ nos de nob̄
ab immortalī sapientia n̄ iniuste
disponit. iustū p̄fecto ē. ut anobi
adhuc mortalib̄ ignoret̄. Sed hec ip-
sa sapientie illi secreta conspiciere
ut cūq̄ iā in cōphensibilitati euī ē
potentiā uidere. q̄a & si in ipsa consi-

liorū eius inq̄sitione deficiū. defici-
endo tam̄ uerius discim̄. quē timea-
mus. Ad se paulū sapientie illiū secre-
ta retēderat cū dicebat. O altitudo
diuitiarū sapientie & scientie dī. q̄m
in cōphensibilia sunt iudicia ei & in-
uestigabiles uie ei. Quis enī cognouit
sensū dñi. aut q̄s consiliari ei fuit. Qui
sup̄ientia ex ipsa inq̄sitione laescēscit.
s̄ tam̄ ad cognitionē infirmitatis
p̄p̄e laescēscendo p̄ficien̄. p̄mittit di-
cent. O homo tu q̄s es q̄ respondeā dō.
Numq̄d dic̄ signū ei q̄ f̄xit. q̄re me
fecisti sic. Qui q̄ ad occulta dī p̄unge-
re n̄ ualens. ad infirmitatis sue cog-
nitionē rediit. atq̄ ab eruditione
se p̄p̄a deficiendo reuocauit. in tra-
dicā secreta sapientie n̄ inuenit.
Qui cū ad sup̄na cōsilia requirenda la-
seceret. didicit ut humiliū time-
ret. & quē sua infirmitā a cognitio-
ne uitima repulit. hunc ei uerū bu-
multas iunxit. Sophar itaq̄ & p̄-
scientie studiū p̄tuit. & p̄audaciā
tumide locutionis ignarus. quia
ipse grauitatē n̄ habet meliori op-
tat q̄d habet dicens. Atq̄ utinam
ds loqueret̄ tecū. & aperiret labia
sua t̄. ut ostenderet t̄ secreta sapien-
tie sue. Qui eā quoq̄ sup̄ amicū pol-
lere estimat. obtando sapientiā os-
tentat. cū p̄tū subdit. Et q̄d multi-
plex sit lex eius. Q̄d hoc loco lex dī
accipi n̄ caritas debet. p̄ q̄m semp

in mente meditant² iusti pcepta
uite qualiter in actione teneantur.
Debac et eni lege ueritatis uoce dicitur.
Hoc e pceptu meu. ut diligati inui
ce. Debac paulus ait. Plenitudo le
gis e dilectio. Debac iteru dicit.
Nunc onera ura portate. q sic ad
implebitis lege xpi. Lex enim
xpi qd congruentiu intelligi qm
caritas potest. qm te uere pficim²
cu statua onera ex amore tolera
mus. Sed hec eade lex multiplex
dicit². quia studiosa sollicitudini
caritas ad cuncta uirtutu facta di
latat. q ad uob quide pceptis inci
pit. s; se ad innumera extendit.
Huius naq; legis in triu dilectio di
e. ac dilectio pximi. S; si dilectio
p tria distinguit². q a extoto corde
q extota anima. 7 extota uirtute
diligere condit² iubet. Quia in re
notandu e qd diuin² sermo cu dm
diligere pcepit. n solu narrat ex q. s;
etia informat ex qnto. Cu subiun
git extoto. uidelicet q pfecte do
placere desiderat. s; de se nichil re
linquat. Pxiimi aut dilectio ad
duo pcepta deriuat². cu q p qnda
iustu dicit². Qd ab alio odist fieri.
uide ne tu alteri facias. Et p semetip
sa ueritas dicit. Que uultis ut faciant
uob homines. q uos facite illi. Qui
bus duob; scilicet utriq; testamti
mandatis. punu malicia co pescit²

p aliud benignitas p rogat². ut q
malu qd pati n uult qsq; n faciens
cesset² ope. q rursum bonu quod s a
eri appetat. impendens erga uili
tatem. s; tunc. se pximi exerceat
ex benignitate. Sed hec nimi
ru duo du sollicita intentione co
gitant². cor ad innumera uirtutu
ministeria tendit². ne ul ad infe
renda que n debet desideris inq
eta mens ferueat. ul erga exhiben
da q debet ocio resoluta tpe pascat.
Nam cu cauet alteri facere. qd neq; q
uult ab altero ipsa tolerare. sollici
ta se intentione circumspect. ne sup
bia eleuet. q usq; ad despectu pximi
animu deiciens exaltet. ne ambitio
cogitatione laniet. cuq; hanc ad ap
petenda aliena dilatat angustet. ne
cor luxuria polluat. q subiectu de
sideris. pulicra corrumpat. ne ira ex
asperet. q usq; ad pferenda contume
lia inflammet. ne inuidia morde
at. q alienis felicitatib; emula sua
se face csumat. ne in moderate
lingua loqctas ptrahat. eamq; us
q; ad lasciuia obtreccationis exten
dat. ne odiu ^{malicie} male excitet. q os us
q; adiaculu maledictionis irruat.
Et rursum cu cogitat ut ea alteri faci
at q ipsa s fieri ab altero expectat.
pensat nimiru ut mali bona ut bo
nis meliora respondeat. ut erga p
caces mansuetudine longanimitati

exhibeat. ut malicie peste langu-
entib' grām benignitatis impendat.
ut discordes in pacē reducat. ut cō-
cordes ad cōcupiscentiā uere pacis
accingat. ut indigen. auct' ubi ne-
cessaria tribuat. uter uerit' tantib' u-
inā rectitudinē ostendat. ut afflicto
ūbo & cōpassione mulceat. ut accen-
so in hui' mundi desiderijs increpati-
one restringat. ut minas potentiv
ratiocinatione mitiget. ut op' s'oy
angustia quā pualet ope leuet. ut
foris resistentib' opponat patientiā.
ut int' supbientib' exhibeat cū pati-
entia disciplinā. ut erga errata sub-
ditor' sic mansuetudo helu' tēpet.
q'tenā uulticie studio nō enervet.
sic ad ultionē helus ferueat. ne tam
pietati limitē seruendo in scendat.
ut ingrato beneficijs ad amorē p'uo-
cet. ut gratos q'sq' ministerijs in a-
more seruet. ut p'ximoy mala cū
coerigere nō ualet taceat. ut cū cor-
rigi loq'ndo possit silendo cōsensū eē
p'umescat. ut sic ea q' tacet tōleret
ne tam inanima uirū doloris occul-
ter. ut sic malū uolūmū benigni-
tatis exhibeat. ne tam p'grām a iure
rectitudinis excedat. ut cuncta p'x-
imis q' pualet impendat. s' hec im-
pendendo nō tumeat. ut sic in boni
q' exhibet tumoris p'cipiciū p'auē-
at. ne tam ab boni exercicio torpe-
scat. ut sic que possidet tribuat. q'te

nus quā sit largitas remuneran-
tis attendat. ne cū trena largitur.
suā plusq'm necesse ē inopiā p'ume-
cat. & in oblatione muneris hilar-
tatis lumē t'flicia obscurēt. Bene g'
lex dī multiplex dīr. qā nimirū
cū una eadēq' sit caritas si mentem
plene cept. hanc ad innumera opa
multa se inī accendit. Cui diuer-
sitate breuit' exp'm'm. si in electis
singulis bona illi p'fingendo nume-
remus. Hec namq' pabel & electa
dō munera obtulit. & fr'is gladiū
nō reluctando tolerauit. hec enoch
& int' homines uisere spūritalit'
docuit. q' ad ad sublimē uitā ab ho-
minib' etiam corporalit' abstraxit.
hec noe despectis omnib' soli dō pla-
cabilem ostendit. atq' in arce sab'
cā studio longi laboris exercuit.
& mundo sup'st're pia opa exer-
cendo seruauit. hec p'sem yafeth
humilit' uere cūda patris erubuit.
& sup'iecto dor'sū pallio q' nūde-
bat. abscondit. Hec abrahe dextera
qā ad mortē filii obediendo extulit.
hunc plus innumere gentiū patrē
fecit. Hec ysaac m'tem qā semp ad
mundiciā tenuit. caligantib' etate
oculis ad uidenda longe post uen-
tura dilatauit. Hec iacob cōpult
& amissū bonū filiū medullitus
gēnere. & p'auoy filioy p'sentia
sub equanimitate tolerare. Hec

201
ioseph docuit a fratribus uenundatumque
libertate animi in fracta seruicium prope-
ti. et eisdem post fratribus in te non elata prin-
cipari. Hec moysen delinquentem propter
et usque ad petitionem mortis in precibus
stravit. et usque ad interfectionem populi
propheta studium erexit. ut et propeunte
plebe se se morti obiceret. et contra
peccantem per unum uice domini irascen-
tis se uideret. Hec sinees brachium mul-
tationem peccantium erexit. ut accep-
to gladio coeuntes transderet. iura
domini iratus placaret. Hec iesu explo-
ratorem docuit. ut et prius contra falsi-
loquos ciues ueritatem uerbo descende-
ret. et hanc post modum gladio contra
hostes allegaret. Hec samuel et in
principatu humile prebuit. et integ-
rum in deiectione seruauit. qui cum
persequentem se plebe diligeret. ipse
se testimonium extitit. quia culmen ex quo
deiectionem non amant. Hec dauid an-
te iniquum regem et humilitate com-
mouit ad fugam. et pietate repleuit
aduersionem. quia persecutorem suum et timido
fugit ut dominum. et tamen cum potestate
feriendi repperit non agnouit ini-
micum. Hec nathanael et contra peccan-
tem regem in auctoritate libere incre-
pationis sustulit. et cum regis culpa
de esset in petitione humilitatis stravit.
Hec pythia nuditate carnis in predica-
tione non erubuit. et sub ducto carna-
li uelamine mysteria superna pene

travit. Hec helyam quia feruoris
helo uiuere spiritaliter docuit. ad uitam
quoque et corporalem ^{sub}maxit. Hec he-
lyseum quia magistrum diligere simpli-
citatem instituit. magistrum spiritum dupli-
citatem impleuit. Hanc ieremias ne
in egyptum populus descenderet restituit.
sed tamen inobedientes diligens quo
descendere prohibuit et ipse descen-
dit. Hec ezechiel quia per uisum arrenis
desiderium sustulit. post periculinum
capitis in aere librauit. Hec in da-
niele quia regis dapibus gula compe-
scit. ei et esurientium ora leonum con-
clussit. Hec tribus pueris quia in tran-
quillitate postea incendia uiciorum
subdidit. tribulationis tempore. et
flamas in fenace tempauit. Hec
in petro et minister regium principum
fortiter restituit. et in circuncisio-
ne sub mouenda minoris uerba
humilitatis audiuit. Hec in paulo et
manus persequentium humilitatis protulit.
et tamen in circuncisionis negotio lon-
ge se imparis peroris sensum audientem
increpauit. Multiplex ergo lex dei est.
quod singulis rerum articulis non permuta-
ta congruit. et causis seuariantibus
non uariata coniungit. cui nimirum legi
multiplicitate. bene paulus enume-
rat dicens. karitas pater est benigna
est. non emulat. non inflatur. non agit pro-
prium. non est ambiciosa. non querit quod sua
sunt. non irritatur. non cognat malum.

nō gaudet sup iniquitate. congau-
det aut ueritati. **P**atens quippe ē
caritas. quia illata mala equani-
mit̄ tolerat. benigna v̄ ē q̄a p̄ mali
bona largit̄ ministrat. Non emulat.
q̄a p̄ hoc q̄d in p̄senti mundo nichil
appetit. inuidere t̄renis successib⁹
nescit. Non inflatur. q̄a cū p̄m̄m
in t̄ne rētributionis anxia desiderat.
de bonis se exteriorib⁹ nō exaltat. Non
agit p̄pam. q̄a q̄ in solo dī ac p̄xi-
mi amore dilatat. q̄c q̄d a recti-
tudine discrepat ignorat. Non ē am-
bitiosa. q̄a q̄ ardent̄ int̄ ad sua sata-
git. foras nullaten⁹ aliena ēcupiscit.
Non querit q̄ sua sunt. q̄a cuncta q̄
hic t̄n̄storie possidet uelut aliena
negligit. cū nichil s̄ p̄p̄um eē n̄ q̄d
secū p̄maneat agnoscit. Non irrita-
tur. q̄a & iniurijs lacessita. ad nul-
lius se uisioni motus excitat. dū
magnis laborib⁹ maiora post p̄mia
expectat. Non cogitat malū. q̄a in a-
more mundicie mentē solidandū
om̄e odiū radicet̄ eruit. ūsare in
animo q̄d inq̄nat nescit. Non gau-
det sup iniquitate. q̄a sola dilectio-
ne erga om̄s inhiat. nec de p̄ditio-
ne ad ūsantiū exultat. Non gaudet
aut ueritati. q̄a ut se cetos dilige-
ns. p̄ hoc q̄d rectū in alijs conspicit
q̄si de augm̄to p̄prij p̄uect̄ hila-
rescit. **M**ultiplex ḡ ista lex dī est.
q̄ cont̄ uni cuiq̄ culpe iaculū q̄d

p̄mendā mentē impetit. instruc-
tio n̄s sue munimine occurr̄t.
ut quia antiquū hostis uaria cir-
cūfusione nos obsidet. ipsa hunc
de nob̄ multipliciter expugnet.
Quā nimirū legē si sollicita cōsidera-
tione pensamū. auctori n̄rō q̄ntū
cotidie delinquam⁹ agnoscimū.
Si aut̄ culpas p̄pendimū. p̄fecto
equanimiter flagella toleram⁹. nec
ex suo dolore ad impatientiā p̄ru-
it. cū suo se iudicio conscientia ad-
dic̄t. Vnde sophar que diceret sci-
ens. s̄ cui diceret nesciens. postq̄
p̄misit dicēs. ut ostenderet tibi
secreta sapientie sue. & q̄d multi-
plex sit lex eū. p̄tinus adiungit.
Et intelligeres q̄d multo minora ex-
igaris ad o. q̄m meret̄ iniquitas tua.
Dolor quippe ut dixim⁹ flagelli tē-
pat̄. cū culpa cognoscit̄. q̄a & tan-
to quisq̄ patientius ferat̄ int̄ me-
dici tolerat. q̄nto putridū cōspicit
eē q̄d secat. Qui ḡ multiplicitate
legis intelligit cuncta q̄ pat̄ q̄m
sunt minora p̄pendit. q̄a p̄ hoc q̄d
culpe pond⁹ agnoscit̄. dolor flagel-
li leuigat̄. Sed int̄ hec sciendū est.
q̄a sine magna iniquitate n̄ fuerit.
q̄d sophar uirū iustū usq̄ ad ob-
iectionē iniquitatis increpauit.
Vnde & eorū audaciā ueritas iuste
redarguit. s̄ benigne ad grām rē-
ducit. q̄a aput misericordē iudi-

cē neq̄qm sine uenia culpā re
linquit. cū p̄ feruorē heli exel
amore peccat. Sepe namq; mag
nis hoc doctorib; mirandisq; cōtin
git. ut q̄ alta caritate feruent.
modu cor̄reptionis exaḡgeret.
& lingua aliqd qd n̄ debet dicat.
quia mentē dilectio qm̄ debet
inflamat. S; uerbū plate cōtume
lie tanto cicius parit. q̄nto ex
ea q̄ p̄deat radice pensat. Vnde
bene p̄ moysen dñs p̄cipit dicē.
Siquis abierit cū amico suo simp
licit̄ in siluā ad ligna cedenda. &
lignū securis fugerit manū. fer
rumq; lapsū de manubrio. am
icū eius percussit & occiderit. hic
ad unam sup̄ dictarū urbiv fugit
& uiuet. ne forte p̄xim⁹ ei cui ef
fus⁹ ē sanguis doloris stimulo
p̄sequat̄ & app̄hendat eū. & pec
tāt animā eū. Ad siluā q̄ppe cū
amico im⁹ q̄tens cū q̄libet p̄xi
mo ad uituenda delicta nr̄a con
uitim⁹. & simplicit̄ ligna succidi
m⁹. cū delinq̄ntiū uicia p̄iam
tentione resēcam⁹. S; securis ma
nū fugit. cū sēse increpatio plusq̄
necē ē in asp̄ritatē p̄trahit. fer
rūq; de manubrio p̄silit. cū decō
reptione sermo durior excēdit.
& amicū p̄cutiens occidit. q̄a au
ditore suū plata contumelia ab
spū dilectionis inficit. Correp

ti nāq; mens repente ad odiū p̄
rūt. si hanc immoderata incre
patio plusq̄m debuit addic̄t.
Sed is q̄ incaute ligna p̄cutit et
p̄ximū extinguit. ad tres necē
ē urbes fugiat. ut in una earū de
fensus uiuat. q̄a si ad penitentie
lām̄ta cū suis in unitate sacra m̄ti
sub spe. fide. karitate abscondit.
reus p̄petrati homicidij n̄ tenet.
eūq; extincti p̄xim⁹ cū in uene
rit n̄ occidit. q̄a cū distictū iudex
uenerit q̄ sē nob̄ p̄nature nr̄e con
sortiū iunxit. ab eo p̄cul dubio
uindictā de culpe reatu n̄ expe
rit. quē sub ei⁹ uenia. fides. spes.
caritas abscondit. Sici q̄ culpa di
mittit. q̄ neq̄qm malicie studio p̄
petrat. Vnde & sophar iniquū
uocat. quē sententia sup̄na lau
dauerat. nec tam auenia repbat
excludit. q̄a ad ūba contumelie
diuini amoris helo p̄mouet. qui
p̄ eo qd̄ beati iob merita agnoscat.
ex imp̄ita adhuc irrisione subiun
git dicē. forsitan uestigia di cō
p̄hendi. & usq; ad p̄fectū omp̄m
repiet. Qd̄ di uestigia. n̄ benigni
tatē illi uisitacionis uocat. Quib;
num urū p̄gredi ad sup̄iora puoca
mur. cū eū spū afflati tangim⁹.
& extra carnī angustia subleuati.
p̄ amore cognoscim⁹ auctoris nr̄i
contemplanda specie qm̄ sequam⁹.

Nam cum mente nostram spali pate
amor inflammat. quasi sequitur iter in
sinuat. & sub strato cordi uelut quod
da uestigium di gradientis impmit.
ut ab eo rectis cogitationum gressibus
uia uite teneat. Quae enim nec dum
cernimus. restat necesse est. ut puesti
gia sui amoris indagemus. quatenus
usque ad contemplationis speciem quandoque
mensueniat. quae nunc at ergo sub se
quis per se desideria degustat. Hec
psalmista auctoris nostri uestigia be
ne sequi nouerat cum dicebat. Adhe
sit anima mea post te. Quae repire
quod usque ad uisionem suae celsitudinis
sat agebat dicens. Surrexit anima mea
ad dominum uiuum. quando ueniam & appare
bo ante faciem dei. Tunc enim cogniti
cognitione manifesta omnipotens repit.
cum mortalitatem nostram fundit corrup
tione calcata. ab assumpsit nobis indi
nitatis suae claritate conspicit. Nunc
autem a carnali cogitatione animam
infusi spiritus gratia subleuat. & in contemptu
rerum praeteritum exaltat. totumque
mentis quod appetebat in infimum despi
cit. atque ad superna desideria ignescit.
& contemplationi suae pondere ad
huc in carne retinet. & iuxta car
nem tollit. quod corruptione sua in cir
cumscriptione luminis iubet ut ueri co
nat & non ualet. quod infirmitate pressus
animus & nequaquam penetrat. & tamen
repulsus amat. Jam namque de se con

ditur per quod amet ostendit. & uisioni
suae speciem amantibus subtrahit. Sola
ergo eius uestigia conspicientes gradum.
qui huc per donorum suorum signa querimus.
quod nec dum uidemus. Quae nimirum uesti
gia comprehendere nequeunt. quia unde
ubi. quibus uero modis ueniant ei spiritus
dona nescit. ueritate attestante quod
ait. Spiritus ubi uult spirat. & uocem ei
audis. & nescis ueniat & quod uadat.
In retributionis autem culmine repit
omnipotens per contemplationis speciem potest.
sed tamen ad perfectum non potest. quia & si huc
in claritate sua quandoque conspiciamus.
non tamen ei essentia plene conueniamus. An
gelica & enim uel humana mentis cum ad
incursum scriptum lumen inhiat. eo ipso se
quod est creatura coangustatur. & super se quod de
per perfectum tendit. sed tamen ei fulgorem con
prehendere nec dilatata sufficit. quia
& transcendendo & perorando omnia &
implendo concludit. Unde & adhuc
subdit. Excelsior celo est. & quod facies.
Profundior inferno. & unde cognoscas.
Longior terra mensura eius. & latior mari.
Quod deus celo excelsior. inferno profundior.
terra longior marique latior esse de
scribitur. tanto spalius debet intelligi
quanto de deo quicquam nefas est ei iuxta
corporeali uiam sentiri. Sed celo
excelsior. quia incursumptione sui spiritus
cuncta transcendit. Inferno profundior.
quia transcendendo subuehit. Terra
longior. quia creature modum penit

203
tate sua eternitatis excēdit. **M**ari la-
tior. q̄a rerū tēporaliū fluctū sic
regens possidet. ut hos sub omīmo
da potētie sue p̄sētia coangust
ando circūdet. q̄m uis possunt &
celi appellatione angli. & inferni
uocabulo demonia signari. p̄teritā
v̄ iusti homines. p̄mare autē peccato
res intelligi. **E**xcelſior itaq; celo ē.
q̄a ipsi q̄q; electi sp̄s uisionē tamen
celſitudinis p̄fecte n̄ penetrant. **P**
fundior inferno ē. q̄a malignorū
sp̄uum astutias longe subtili q̄m ip
si putauerant iudiciū dāpnat. **T**er
re longior. q̄a longanimitatē nr̄am
patientia diuine longanimitatis
exsuperat. q̄ nos & peccantes tolerat
& cū uis ad p̄mia remuneratio
ni expectat. **M**ari latior. q̄a ubiq;
facta peccantiū rēbutioni sue p̄
sētia occupat. & cū n̄ p̄sēns p̄spe
cie cernit. p̄sēns p̄iudiciū sentiet.
Unica tamē ad solū referrī hominē
posſit. ut ipse sit cētū cū iā p̄deside
riū sūmus inheret. ipse infernū cū
tēptationū suarū caligine perturbat
inſimi iacet. ipse ita q̄a in bono
ope fixe spei ubertate fructificat. ip
se mare q̄a in q̄b dā tēpidi q̄tutur.
& auita sue mutabilitatis agitat.
Ed celo ē d̄s excelsior. q̄a potētie
ei magnitudine uincim̄ etiā cū
sup nos metip̄s eleuam̄. **I**nferno p̄
fundior. q̄a nimirū plus iudicat.

q̄m ipse se humanū animū intēptati
onib; inuestiget. **T**erre longior. q̄a
fructus uite q̄s in fine rēbuet. ne
q̄q̄m nunc ut sp̄s nr̄a cōp̄hendit.
Mari latior. q̄a humana mens fluct
uans multa de his q̄ uentura sunt
cōnuet. s; cū iam cernere q̄stima
uerat cepit. angustā se fuisse in sua
estimatione cognoscit. **E**xcelſior
q̄ celo fit. cū ipsa in eū nr̄a contem
platio deficit. **V**nde & cor̄ psalmis
ta in alto ~~penetrat~~ posuerat. s; nec
dū se eū contigisse sentiebat dicēs
Mirabilis facta ē scientia tua ex me.
cōfata ē nec potero ad eā. **I**nferno
p̄fundiorē nouerat. q̄ semetipsū
discutiens. s; dī subtiliora iudicia p̄
tumescebat dicebat. mch̄ in c̄scuis
sū. s; n̄ in hoc iustificatus sū. q̄ aut
iudicat me d̄s ē. **L**ongiorē tē
uiderat. cū minora ei ēē humane
m̄tis uota pensabat dicēs. **Q**ui po
tens ē om̄a facere. sup̄ habundant
q̄m petim̄. aut intelligim̄. **L**atio
rē conspexerat q̄ timendo pensā
bat. q̄a neq̄q̄m mens humana in
m̄sitate distinctioni ei agnosceret.
q̄ntūlibet inq̄rendo fluctuaret
dicēs. **Q**uis nouit potēstatē irē
tue. & p̄ timore tuo uā tuā dinu
merare. **C**ui bene potētiā egregi
nob̄ p̄dicatē insinuat. cū breuit̄
narrat. **V**t possitis cōp̄hendere cū
omnib; sc̄is. q̄ sit latitudo. longi

tudo. sublimitas. & profundum. Ha-
bet quippe deus latitudinem. quia dilec-
tionem suam usque ad collectionem perse-
quendum tendit. Habet longitudinem.
quia ad uitam per am non longanimitate
tolerando perducit. Habet sublimita-
tem. quia ipsorum quoque intelligentiam
quod receptum in superna fuerit congrega-
tionem transcendit. Habet profundum.
quia damnatis inferi distinctioni sue
iudicium incomprehensibilem exercit.
Que scilicet quatuor nobis in hac uita
positus singulis exercet. quia latitudi-
nem amando. longitudinem tole-
rando. excelsitudinem non solum nostram
intelligentiam. sed etiam uota superan-
do. & profunditatem suam exhibet oc-
culto & illicito cogitationum motu
distere iudicando. Sed et excelsitudo
& profunditas quoniam sit inuestigabilis
nullus agnoscit. nisi qui uel contemplatione
ad summam peruenit. uel occultis motibus
resistens. temptationum cepit in per-
turbatione tribari. Unde & beato iob
dicitur. Excelsus celo est. & quod facies. Pro-
fundus inferno. & unde cognoscere.
Aesi apte despecto diceret. Profundita-
tem enim atque excellentiam quando cogno-
scere sufficit. qui uel uirtute ad sum-
mam peruenit. uel temet ipsum reprehende-
re in temptationibus nescit. Sequitur.
Si subuerterit omnia uel in unum coar-
tauerit quod contradicit ei. uel quod dice-
re ei potest cur ita facis. Subiungit

deus celum. cum terribili & occulta dispensa-
tione humane contemplationis celsi-
tudinem destruit. Subuertit infer-
num. cum cuiuslibet mentem in suis tenta-
tionibus periculis cadere etiam ad de-
teriora permittit. Subiungit terram. cum
fructificationem boni operis aduersus
irruentibus incipit. Subiungit ma-
re. cum fluctuationem nostre titubati-
onis emergentem subito pauore con-
fundit. Dubietate quippe suo cor
anxium hoc ipsum quod titubat ualde
formidat. & quasi mare subintrat
cum ipsa indomita nostra trepidatio conside-
rato eum iudicis terrore turbat.
Quia ergo celum quoniam uel infernum. terram. uel
mare subiungit breuiter diximus. nec
ad aliquantum restat. ut hec quod in unum
coartari ualeant demonstrare-
mus. Sepe namque contingit. ut ad
summam iam mentem spiritus eleuet. sed tamen
hanc impetunum caro temptationibus
impugnet. cumque ad contemplanda
celestia animus ducitur. obiecti acti-
onis illicite imaginibus reuerberat.
Nam carnis repente hunc stimulum
sauciat. quem extra carnem contemplatio
seu rapiebat. Celum ergo simul infernumque
coartat. cum una eandemque mentem &
subleuatio contemplationis illumi-
nat. & in periculis temptationis ob-
scurat. & ut uideat intendendo
quod appetat. & succubendo incogi-
tatione toleret. quod derubescat. De

celo quippe lux oritur. infernus autem
tenebris possidet. Nunquam ergo celum
infernusque redigitur. cum mens quia
lucem patet superne considerat. etiam
de carnis bello tenebras occulte
temptationis portat. **S**erte iam pan-
lus tunc celi culmen ascenderat. iam
paradyssi secreta cognouerat. et ta-
men adhuc carni bella tolerans
gemebat dicens. **V**ideo aliam legem
in membris meis repugnantem legi
in me. et captiuum me ducentem
in legem peccati que est in membris meis.
Quid in huiusmodi predicatoris pectore
non celum deus infernumque coartauerat.
Qui et uisionis intus iam lumen accep-
erat. et tamen adhuc tenebras de carne
tolerabat. Super se uiderat quod letum ap-
peteret. in se cernebat quod metuen-
doleret. iam celestis patet lux irra-
diauerat. adhuc temptationi obscu-
ritas animi confundebat. **S**ic ergo
infernum protulit. quem et illumina-
tione securitas exivit. et temptatum ge-
mit strauit. **S**ic sepe contingit. ut fi-
des in mente iam uigeat. sed tamen ex par-
te aliquantula dubietate contabes-
cat. quatenus et certa se ausibilibus
eleuet. et ex quibusdam se se incerta
perturbet. **N**am plerumque ad eterna ap-
petenda se erigit. et subortus cogi-
tationum stimulis agitata sibi met-
ipsa contra dicit. **N**unquam ergo terra ma-
reque coartatur. cum una eandemque mentem

et certitudo fidei roborat. et tamen
ex aliquantula mutabilitate perfidie
aura dubietatis uersat. **A**nnus in suo
pectore coartari terram mareque cog-
nouerat. qui et perfidie spans et per
fidelitatem fluctuans dicebat. cre-
do dominum adiuua incredulitatem meam.
Quid itaque est. quod et se credere asserit
et adiuuari in se incredulitatem
querit. non quod artari in suis cogita-
tionibus terram cum mari deprehenderat.
quod et exorari certum undas perfidie
iam perfidie cepat. et adhuc incertum
undas perfidie ex incredulitate to-
lerabat. **Q**uod tamen occulta fieri
dispensatione permittit. ut cum mens
iam surgere ad rectitudinem cepit.
prauitatis sue reliquiis impug-
netur. quatenus hec ^{ipsa} impugnatio aut
resistente exerceat. aut delectati-
onibus seducta siangat. **R**ecte itaque
nunc dicitur. si subiterit omnia uel in
unum coartauerit. quis contra dicit ei. uel
quis dicere ei potest. cur ita facis.
quia nimirum diuinum iudicium nec ad-
uersitate ualet imminui. nec inques-
tione cognosci. cum uel uirtute quas
tribuerat subtrahit. uel has omnino non
adimens. uiciorum cunctis impugnan-
one permittit. **S**epe namque in elatione
cor attollit. cum letis successibus in uir-
tute roboratur. sed dum latentes motus
audacie in cogitatione conduntur
conspiciunt. se sibi hominem ostendendo

derelinquit. ut eius mens derelicta
quod sit inueniat. quod male in se secu-
ra gaudebat. Unde cum subueriti om-
nia viderentur dicere. prius
addit. Ipse enim nouit hominum
uauitatem. et uidens iniquitatem
nunc considerat. Ac si promissa patefa-
ciendo subiungeret dicens. Quia
tolerando succrescere uicia conspi-
cit. iudicando dona confundit. Rec-
tus vero ordo in descriptione seruatur.
cum prius nosci uauitas. et post considera-
ri iniquitas prohibet. Omnis quippe in-
iquitas uauitas. non tam omnis uauitas
iniquitas solet esse. Vana namque agimus
quod transitoria cogitamus. Unde et
euanescere dicitur. quod repente ab in-
uentum oculis auferit. Hinc psalmis-
ta ait. Vniuersa uauitas omnis ho-
mo uiuent. quod per hoc quod uiuendo
ad uitam tendit. recte quidem
uauitas dicitur. sed nequaquam esse iniquitas
appellatur. quia et si de pena est culpe
quod deficit. non tam hoc ipsum cul-
pa est. quod ad uitam percurrit. Vana sunt
itaque quod transiunt. Unde et psalomo-
ne dicitur. omnia uauitas. Aperte autem post
uauitatem prius iniquitas subinfertur.
quia dum per quendam transitoriam ad-
uenit. in quibusdam noxieligamur.
cumque mens incommutabilitatis sta-
tum non tenet. a semetipsa defluens
ad uicia praeimpit. Vanitate quod
ad iniquitatem labitur. quod assuetareb-

mutabilibus dum ex aliis ad alia semper
impellitur. sub orientibus culpis in-
quinatur. Potest tamen et uauitas cul-
pa intelligi. et iniquitatis nomine
reatus grauior demonstrari. Sicut
aliquando uauitas culpa non est. psal-
mista non diceret. quoniam in una
ne dei ambulet homo. tamen uane
comitatur. thesaurizat. et ignorat
cui congreget ea. quod quoniam uis triu-
nitatis imaginem in natura seruemus
uauis tamen delectationis motibus
perturbati. in conuersione nostra de-
linquimus. ut modis nos semper alter-
nantibus cupiditas cecumiat. metu fran-
gat. lenia mulceat. dolor affligat.
Ex uauitate quod ut superius dictum est ad in-
iquitatem ducimus. cum prius pleuia de-
licta defluimus. et usu cuncta leuigan-
te nequaquam post committere etiam gra-
uiora timeamus. Nam dum moderari lin-
gua ociosa uerba negligit. mole ino-
lite remissionis capta. audax ad nox-
iam praeimpit. dum gula incubit. ad le-
uitatis praeiudicium insania perducitur. cumque mens
subigere delectationem carnis ren-
nuit. plerumque ad perfidie uoraginem
ruit. Unde bene paulus plebis ista-
lice dampna conspiciens. ut imminen-
tia ab auditoribus mala comperceret.
curauit ex ordine transacta narrare.
dicens. Neque ydolatre efficiamini.
sicut quidam ex ipsis quod ad modum
scriptum est. Sed et ipsi manducant et

bibere. & surrexerit ludere. **I**us
quippe potusq; ad lusu[m] impulsit
lusus ad ydolatriam traxit. quia si
vanitatis culpa neq[ue]q[ue]m caute co
pescit. ab iniquitate p[er]tin[et] mens
incerta deuorat. Salomone atte
stante qui ait. In modica sp[er]nit.
paulatim decedit. Si enim curare
parua negligim[us]. insensibiliter se
ducti. audent etia[m] maiora p[er]pe
tram. Et notandu[m] q[uo]d n[on] uideri. s[ed]
considerari iniquita[te]m d[icitur]. Studio
suis quippe c[on]spicim[us]. q[uo]d c[on]sideram[us].
Is itaq[ue] hominu[m] uanitate[m] nouit
iniquitate[m] c[on]siderat. q[uia] nec mi
nora delicta multa deserit. q[uo]d ad
maiora ferienda se intentu[m] ac
cingit. Quia g[er]ale uiorib[us] malis
incipitur. ut ad grauiora pueni
atur. Vanitas m[en]tem obnubilat.
iniquitas cecat. Que nimiru[m] m[en]s
amisso mox lumine. tanto se altius
p[er] tumor[em] erigit. q[uo]nto & iniquita[te]m
capta laqueis aueritate longius
recedit. Vnde apte q[ui]q[ue] q[ua]nta[m]
cu[m] iniquitate p[er]trahat exp[er]im[us].
cu[m] repente subiungit. Vir uanu[m]
in supbia erigit. Vanitatis q[ui]ppe
finis e[st]. ut cu[m] peccato m[en]te sauciat
hanc exculpa audace[m] reddat. q[ui]
nus suu[m] reat[us] oblita q[uam] misisse se in
nocentia[m] n[on] dolet. iusto excercata
iudicio simul / humilitate[m] p[re]dat.
& fit pleru[m]q[ue] ut ap[er]tius deside

rius seruens. a iugo se diuini timo
ris excutiat. & q[ua]si in malor[um] p[er]pe
tratione iam libera. o[mn]e q[uo]d uo
luptas suggerit. implere c[on]tendat.
Vnde cu[m] uir uanu[m] se erigere in sup
bia dicit. ilico subinfert. Et qua
si pullu[m] onagri se liberu[m] natu[m] im
putat. P[er] pullu[m] q[ui]ppe onagri o[mn]e
agrestiu[m] gen[us] exp[er]im[us]. q[uo]d nature
dimissu[m] morib[us] lor[is] d[omi]nantiu[m] n[on] te
net. Agri na[m]q[ue] animalia in lib[er]ta
te habent & ire q[uo]d appetunt. & q[uo]d de
cere cu[m] lassant. Et q[ui]m ius in sena
tis animalib[us] homo longe sit me
tior. hoc tam[en] pleru[m]q[ue] homini n[on]
licet. q[uo]d brutis animalib[us] licet.
Que eni[m] ad aliud minime seruam[us].
eor[um] motus p[er]culdubio neq[ue]q[ue]m
sub disciplina rest[ra]ngit. Homo
aut[em] quia ad sequente[m] uit[am] ducit ne
ce[m] p[er]fecto e[st] ut incuncti sui motib[us]
sub discipline dispositione reli
get. & quasi domesticu[m] animal
lor[is] uinctu[m] seruiat. atq[ue] etius
dispositionib[us] rest[ra]ctu[m] uiuat. Qui
g[er] implere cuncta q[uo]d desiderat. p[er]
effrenata[m] lib[er]tate[m] querit. q[uo]d ali
ud q[ui]m pullo onagri e[ss]e simili con
cupiscit. ut discipline hunc lora
n[on] teneant. s[ed] audent uagu[m] p[er] silua[m]
desiderio[rum] currat. Sepe aut[em] di
uina mis[er]atio. q[uo]s p[er]dure in effre
natione illicite lib[er]tatis c[on]spicit.
obiectione p[er]pere aduersitatis

frangat. quatinus elisi discant quoniam
republica erectione tumuerit. ut iam
flagelli experimentis edomiti quasi
iumenta domestica preceptorum lo-
ris intus colla subiciant. et uite pre-
sentis cinera ad nutum presidentis
pagant. Quibus bene loris ligatum
se nouerat quod dicebat. Ut iumentum
factus sum apud te. et ego semper te
cum. Unde et seuius ille persecutor
ab agro perfide uoluptatis. addo-
mum fidei deductum rectoris in cal-
caribus punctum audiebat. Durum est
et contra stimulum calcitrare. Restat
quod ut si esse iam similes pullo onagri
nolumus incuncti quod appetimus. nec
prius uitae dispensationis exquiramus.
ut mens nostra in omne quod
nunc summi regum inus loto te-
neat. et inde magis uota sua ad ui-
tam impleat. unde uite sue studia
et contra propriam uoluntatem calcat.
Multa sophia fortia protulit. sed quod me-
liori se loquitur nescit. Unde ^{adhuc} incre-
pando subiungit. Tu autem firmas-
ti cor tuum. et expandisti ad eum
manum tuam. firmari cor non hoc lo-
co per uirtutem dicitur. sed per insensibilita-
tem. Omnis namque animus quod distinctio-
ni uitae considerationis se subicit
ex eo primum timore mollescit. eum
que sagitta diuine formidinis pe-
netrat. quia infirma viscera per hu-
militatem gestat. Quis quia autem punita

cia insensibilitati obdurescit. quasi
cor firmat ne hoc iacula timoris
supra confodiant. Unde quibusdam per
prophetam dominus misericorditer dicit.
Tolla uobis cor lapideum. et dabo uo-
bis cor carneum. Ios quippe lapide-
um tollit. cum a nobis superbie duri-
cia subtrahit. et cor carneum tribu-
it. cum eandem prauam nostram duriciam
ad sensibilitatem uertit. Per manum uero
ut iam crebro docuimus opera sig-
nantur. In culpa quod manus ad deum ex-
pandere. est contra largitori gra-
tia de uirtute operum superbire.
Qui enim in conspectu diuini iudicis
loquens se bona que facit tribuit.
ad deum manus superbiens tendit.
Sic perfecto contra electos reprobos. sic
contra catholicos heretici semper effre-
nantur. ut cum oburgare facta neque-
unt. bonos reprehendere de factorum
elatione moliantur. quatenus quod re-
darguere ex infirmitate actionum
non ualent ex crimine timoris ac-
cusent. Unde et ea bona quod exteri
fiunt. neque quoniam iam bona esse censent.
que quasi per studium turgide co-
gitationis exhibentur. qui sepe hu-
miliata mente increpant. et quod
dictis suis semetipso ferunt. ig-
norant. Sed quia iustum uirum sophia
hactenus reprehendendo corripuit
et. nunc uelit docendo subiun-
git. Si iniquitatem que est in manu

tua abstuleris atque non manserit
in tabernaculo tuo iniusticia.
tunc leuare poteris faciem tuam
absque macula. et eris stabilis et non
mebis. Omne peccatum autem sola cogi-
tatione committitur. aut cogitati-
one simul et opere perpetratur.
Iniquitas ergo in manu est culpa in
opere. iniusticia vero in tabernaculo.
est iniquitas in mente. Mens quippe
in tabernaculo non incongrue uocat.
nam quod apud nosmetipsos abscondi-
mur. cum foras in opere non uidemur.
Sophax itaque quia iusti iuri amicus
est nouit quod dicat. Sed quia iustum in-
crepat. hereticorum tenens speciem
preferre recte etiam quod nouit igno-
rat. Sed nos calcantes hoc quod ab
eo tumide dicitur. pensamus et uerba
quod uera sunt si recte dicerentur.
Præsentiam manu iniquitatem subtra-
hi. et post a tabernaculo ammonet
iniusticiam abscondi. quia quod quis iam
praua a se opera exterius resecat. ne-
cessè profecto est. ut ad semetipsum re-
diens tollat se se in multis inten-
tione cernat. ne culpa quam iam in ac-
tione non habet adhuc incogitatio-
ne perduret. Unde bene etiam psalmo
monetur dicitur. Prepara foris opus tuum
et diligenter exerce agrum tuum. ut
postea edifices domum tuam. Quid
namque est parato opere diligenter
agrum exterius exercere. nisi euulsis

iniquitatis sentibus actionem nostram
ad frugem retributionis excolere.
Et quod est post agri exercitium ad edi-
ficium domus redire. nisi quod plerum-
que ex bonis operibus discimus quantum uite
mundicia incogitatione construamus.
Penè cuncta namque bona opera
excogitatione predeunt. sed sunt non
nulla cogitationis acumina quæ ex
operatione nascuntur. Nam sic ab a-
nimo opus sumitur. ita rursum ab opere
animus eruditur. Mens quippe diuini
amoris exordia capiens. impat bona
quæ fiant. sed postquam fieri impata
ceperunt. ipsis suis exercitata acti-
onibus discit. cum impare bona incho-
auerit. quantum minus uidebat. foris
quod ager excolit. ut domum postmodum
construat. quia plerumque ab exteri-
ore opere uidemus. quantum subtilitatem
rectitudinis in corde teneamus.
Quæ bene sophax seruare ordinem
studuit. cum prius auferri iniquitatem
a manibus. et post a tabernaculo ini-
usticiam dicit. quia neque quando plene ani-
mus incogitatione erigitur. quando
adhuc ab eo extrinsecus in opere et-
rat. Quæ si profectè duo hec regimur.
ad deum statim sine macula faciem
leuamus. Intus quippe facies homi-
nis mens est. in quo nimirum recogno-
scimus. quod ab auctore nostro diliga-
mur. Quia scilicet faciem leuare. est
inducere animum per studia orationis ad

tollere. Sed eleuatam faciem macula inquinat. si intendente mentem reatus sui conscientia accusat. quia abspei fiducia primum stringit. si intentia precibus nec dum deuote culpe memoria mordet. Diffidit namque accipere se posse quod appetit. quod profecto reminiscit nolle se adhuc facere quod diuinitus audiuit. **H**inc propheta dicit. Si cor nostrum non reprehenderit nos. fiduciam habemus addit. et quicquid petierimus ab eo accipiemus. Hinc salomon ait. Qui autem terrena aure sua non audiat legem. oratio eius erit ~~et~~ execrabilis. **C**or quippe non in petitione reprehendit. cum resistere se preceptis eius quae postulat meminit. et oratio fit execrabilis. cum accensura auertitur legis. quia dignum profecto est ut ab eius beneficiis sit quisque extraneus cui nimirum iussionibus non uult esse subiectus. Quia in re hoc est salubre remedium. ut cum se mens ex memoria culpe reprehendit. hoc primum in oratione defleat quod errauit. quoti noster erroris macula cum fletibus tergitur. in petitione sua cor dis facies ab auctore munda uideat. Sed euandum nimis est. ne ad hoc rursus prouat quod se mundasse fletibus exultat. ne dum plorata iterum culpa committit. in conspectu iusti iudicis ipsa etiam lamenta leuigentur.

Solertiter quippe debemus meminisse quod dicit. Ne iteres uerbum in oratione tua. Quo uidelicet dicto uir sapiens neququam nos prohibet sepe ueniam petere. sed culpas iterare. Ac si apte dicat. Sum male gesta defleueris. neququam rursum facias quod in precibus iterum plangas. ut quando ad precem facies sine macula leuet ante orationis tempora debet sollicitè conspici. quicquid potest in oratione reparari. Talem quippe se mens et cum ab oratione cessat exhibere festinet. qualis apparere iudici in ipso orationis tempore exoptat. Sepe namque in munda queda uel in illicita in animo uersamur. quotiens a precibus uacamus. sed cum mens ad studia orationis erexit. earum rerum imagines reuerberata patitur. quibus libenter per uolucrosa premebat. et quasi iam faciem animae addim leuare non sufficit. quia in se nimirum inquinata mente macula pollute cogitationis erubescit. Sepe curis mundi libenter occupamur. cumque post hec ad studium orationis intendimus. neququam se mens ad celestia erigit. quia pondus hanc terrene sollicitudinis in profundum mer sit. et in prece facies munda non ostendit. quia cogitationis infime luto maculat. Nonnumquam uero cor a cunctis excutimus. et illicitis motibus etiam cum a prece uacat obuiam. sed

20
tamen quia nos culpari committimus.
aliena pignus delicta relaxamus. & quod
peccare nostrum animum solliciti metuit.
eo diffidens hoc quod in se ab alio
delinquit abhorrescit. Unde fit
ut inueniat quicquid tardum adueniam
quod perficiendo factus est cunctis ad cul-
pam. & quod ipse excedere in altero
metuit. hoc quod in se excedit puni-
ri durum exquirat. Sed quod hac dolo-
ris macula repurgetur potest.
quod in conspectu iudicis. karitatem non in-
nat. si necat. Vitam quippe anime quod
libet culpa polluit. seruatus contra
proximum dolor occidit. **M**enti
namque ut gladius figit. ut micro-
ne ipsa viscerum occulta perforant.
Qui scilicet animi fixo corde. si prius non
eductus. nichil in precibus diuine operis
obtinere. quia & uulneratis membris
imponi salutis medicamina neque-
unt. non ferrum auulnere ante subtra-
hatur. **H**inc est enim quod per se metipsam
ueritas dicit. Nisi remiseritis homini-
bus peccata eorum. nec pater uester celestis
remittet uobis peccata uestra. **H**inc
ammonet dicens. Cum stabitis ad oran-
dum. dimitte si quid aduersus habere
ueris. **H**inc rursum ait. Date
& dabit uobis. dimitte & dimit-
tetur uobis. **H**inc constitutioni po-
stulationis conditionem posuit pie-
tis dicens. dimitte nobis debita nostra
sicut & nos dimittimus debitoribus

nostris. ut perfecto bonum quod ad deum conpunc-
ti petamus. hoc primum proximo cuius fa-
ciamus. **T**unc quod uere sine macula
faciem leuamus. cum nec nos prohibi-
ta mala committimus. nec ea que in
nobis commissa sunt ex proprio helo retine-
mus. **G**raui namque mens nostra oratio-
nis sue tempore confusione de-
pinitur. si hanc aut sua adhuc opa-
tio inquinat. aut aliene malicie
seruatus dolor accusat. **Q**ue duo
quisque dum terferit. ad ea que submixta
sunt prius liber exurget. & erit
stabilis & non timebit. quia nimirum
tanto minus ad iudicem trepidat. quan-
to in bonis actibus solidius stat. **T**imo-
re quippe superat quod stabilitatem seruat.
quia dum sollicitum studet pagere. quod
mansuetudo conditori impat. securus
etiam cogitat quod tribulatio intem-
perat. **S**ciendum preterea quod non nulla bona sunt
ad quod indefessi persistimus. & rursum
non nulla sunt a quibus continue defici-
entes labimur. atque ad hec mag-
nis conatibus per ualla temporis re-
firmamur. **I**n actiua & enim uita
sine defectu mens figit. a contempla-
tiua autem infirmitatis sue ponde-
re uicta lassat. **I**ua quippe tanto
firmius durat. quanto ad uicina se
erga uilitatem proximi dilatat. hec
tanto celerius labit. quanto et
carnis claustra transgrediens
super se metipsam ire conat. **I**ua p

plana se dirigit. & idcirco pedē
opus robustius figit. hec autē que
sup se alta appetit. ad se cici fessā de-
scendit. Qd bene ac breuit ē hec hiel
insinuat. cū eoy que uiderat mot
animaliū narrat dicens. Non reūte-
bant cū uincerent. Ac paulo p sub-
cit ad iunges. Et animalia ibant &
reūtebant. Scā q̄ppe animalia ali-
q̄ndo uadit & minime redeunt. ali-
q̄ndo uadit. & p̄tin' reūtiunt. quia
electoy m̄tes cū post collatā s̄ active
uite grām. errorī uia deserunt. redi-
re ad mala mundi nesciunt q̄ reliq̄rūt.
cū v̄p contemplationis acie & ab hac se
eadē actiua uita suspendit. eunt &
redeunt. q̄a p hoc qd diu p̄sistere
minime cōtemplationi sufficiunt se se
iterū ad opationē fundit. ut in hī q̄
s̄ iuxta sē se exercendo resoueamt.
& sup se rursū surgere cōtemplando
cūalescant. S; dū hec eadē indefici-
endo pculdubio in ei soliditate p̄si-
stūt. cōtemplatio more debito p̄tem-
porū uita ualla repēit. q̄a & si infirmi-
tatis sue pondere supata mēi defi-
cit. hac tam iterū cōtinuis conatib'
reparata cōphendit. nec stabilitatē
suā in ea p̄didisse dicēda ē. aqua &
si semp deficit. hac & cū p̄didit
semp inquit. Sequitur. Misere
q̄q; obliuisceris. & q̄si aqua q̄ p̄ter-
it n̄ recordaberis. Mala uite p̄sen-
tis tanto durī anim' sentit. q̄nto

pensare bonū qd sequit' negligit.
& q̄a n̄ uult p̄mua cōsiderare q̄ res-
tant grauiā eē estimat q̄ tolerat.
Vnde & cōt' flagella ictū cogitatio
ceca cōquerit. & q̄si infinita calamitā
credit. q̄ dieb' cursu labentib' coti-
die finit. At si semel q̄sq; ad etna se
erigat. atq; in hī q̄ in cōmutabilit'
p̄manent cordis oculū figat. p̄ppe m̄l
ē hic cōspicit. q̄c qd ad finē currit.
p̄sentis uite ad usā tolerat. s; q̄si ni-
hil eē omē qd labit' pensat. Quo enī
uinit' se uinit' gaudiis robusti in-
serit. eo min' exteri' dolores sentit.
Vnde sōphax neq̄q̄m uerit' abusi te-
merario docere meliorē exhortat'
adiusticiā. & demonstrat qm̄ nulla
iusti oculi uideat' pena. Ac si apte
dicat. Si degustas gaudiū qd int' p̄-
manet. leue sit p̄tin' omē qd foris
dolet. Bene aut' p̄sentis uite mise-
rias a quib' p̄tereiuntib' cōparat. q̄a
calamitas t̄nsiens electi mēte ne-
q̄q̄m vi cōcussionis obruit. s; tam
tactu meroris infundit. inadet qd de
peruorē uulneris. & si sue certitu-
dine n̄ frangat' saluti. Sepe aut' n̄
sōlū flagella atterit. s; in uni' cuiq;
iusti animo malignoy quoq; spūū
tēptamenta crassant. ut exterius
expeussione doleat. & int' aliqua-
ten' extēptatione frigescat. sed ne
q̄q̄m grā deserit. que quo nos du-
rius ex dispensatione p̄mittit. eo am-

plus ex pietate custodit. Nam cum
 tenebrescere temptatione cept.
 sese iterum lux nostra succendit.
 Unde et subdit. Et quasi meridianus
 fulgor consurget in aduersum. Ful-
 gor quippe meridianus in uespere
 est uirtutis renouatio in temptatione.
 ut repentinus claritatis seruire
 mens uigeat. que iam iamque solum
 gratie occubuisse formidabat. Quod ad
 huc sophia subtili apte cum subiun-
 git. Et cum te consuptum putaueris
 ut lucifer oriens. Sepe namque tot
 temptationes nos obsident. ut ipsa
 nos eorum numerositas pene ad lapsum
 desperationis inclinet. Unde cum ple-
 rumque mens in mediū uertit. uix ip-
 sa uirtutis sue dampna considerat. et
 tota dolens quasi iam et assensu do-
 loris aliena frangitur. et enume-
 rare non ualet. quanto cognitionum tu-
 multu uastat. rursus se per mo-
 ta conspiciat. et ne arma repug-
 nationis arripiat graui merore
 ipse contra dicat. circūducto quolibet
 oculo obscuritatis obsidet. et cum
 uisus tenebre semper impediunt. me-
 ror tamē iste nichil aliud quam tene-
 bras uidet. Sed apud misericordie
 iudicē sepe hec ipsa que ad uisum quod-
 orationis ad grauat. pro nobis subtili-
 ter ista exorat. Nam meroris nostri ca-
 ligine conditor conspiciat. et sub-
 tracti luminis radios refundit. ita

ut erecta prunus pro dona mens vi-
 geat. quam paulo ante de certan-
 tia uicia superbia calce deprimebas.
 mox torporis pondus decuit. atque
 ad contemplationis lumen post puri-
 ficationis sue tenebras erumpit. mox
 in gaudio peruenit attollitur. que
 in temptatione periculi cadere ex des-
 peratione cogebat. sine cognatio-
 nis certamine presentia despicit.
 sine dubitationis obstaculo de-
 uentura retributione confidit. Iust-
 quod cum se consuptum putauerit. ut
 lucifer oritur. quia mox ut teneb-
 rescere temptationum caligine cept
 ad lucem gratie reformatur. et in se ipso
 demonstrat diem iusticie. qui casurum
 paulo ante timuit noctem culpe.
 Recte autem lucifero iusti uita com-
 paratur. Solem quippe percurrentis lucifer
 nuntiat. Et quod nobis sanctorum innocen-
 tia. non sequens iudicis claritatem cla-
 mat. In eorum namque admiratione conspi-
 cimus. quod de maiestate ueri lumi-
 nis estimemus. nec dum deceptoris
 nostri potentiam uidemus. sed tam uirtu-
 tes illi in electorum suorum moribus ad-
 miramur. Quia quod bonorum uita in con-
 sideratione sua oculis nostris uiam ue-
 ritatis obicit. clarus ad nos lucifer
 ante solem uenit. Sciendum uero est. quod hec
 que ex temptationum spatium ad uisi-
 tate discussimus. iuxta exteriora
 quodque mala nichil obstat intelligi.

Sci & enim uiri. q̄a sūma medul
latū diligunt. in infimis dura pa
tunt. s̄ in fine gaudij lūm inue
niunt q̄d habere in hoc spatio p
currentis uite contēpnunt. **V**n
de nunc p̄ sophar d̄r. Et q̄si meri
dianus fulgor ē surget t̄ ad uesp̄ū.
Peccatoris enī lūm in die ē. obscu
ritas in uesp̄e. q̄a in p̄senti uita se
licitate attollit. s̄ ad uisitatē tene
bris in fine deuorat. **I**usto aut̄ hic
meridianus fulgor ad uesp̄m sur
get. quia q̄nta sibi claritas mane
at. cū iam occubere cepit. agnoscat.
Hinc nāq; scriptum ē. Timentī dīm be
ne erit in extremis. **H**inc quoq; p̄
psalmistā dicit. Sū dederit dilec
tus suus sōmnu. hec ē hereditas dñi.
Qui in huius quoq; uite adhuc certa
mine positus. cū se consūptū puta
uerit. ut lucifer orit. quia foris
cadens intus in nouat. & q̄ magis
exterius ad uisā tolerat. eo uerū
uirtutū lumine interī choruscat.
paulo attestante q̄at. S; licet his
q̄ foris ē n̄r homo corrūpatur.
tam̄ is q̄ intus ē renouat̄ de die in
die. **I**denū q̄d in p̄senti ē mōm̄ta
neu. & leue t̄bulationis n̄r. sup̄
modū in sublimitate et̄nū gl̄e po
ndus opatur in nob. Et notandū
q̄d nequaquā cū consūptū fueris
s̄ cū te consūptū putaueris dicit.
quia & q̄d uidem̄ indubietate est.

& q̄d sp̄amus incertitudine. **V**nde
& idē paulus n̄ se consūptū nouerat
s̄ putabat. qui & int̄ ad uersā tri
bulationū cōtruenis. ut lucifer
resplendebat dicēis. Quasi mori
entes & ecce uiuim̄. q̄si triste sēp
aut̄ gaudentes. sic egentes. mul
tos aut̄ locupletantes. **S**ciendū q̄q;
ē. q̄d bonorū mens q̄d duriora pue
ritate tolerat. eo et̄nū m̄tis p̄m̄ia
p̄cerius sp̄at. **V**nde & apte subdit.
Et habebis fiduciā p̄positā t̄ sp̄em.
Tanto namq; sp̄es indim̄ solidior
surgit. q̄nto pullo q̄sq; grauiora p
tulert. q̄a neq̄q̄m retributionis gau
diū de et̄nitate colligit. q̄d n̄ hic
p̄us pia t̄bulatione seminat. **H**inc etiā p̄psalmistā dicit. **S**unt es
ibant & flebant m̄tentes semi
na sua. uenientes aut̄ uenient in
exultatione portante manipulo
suo. **H**inc paulus att. Sic cōmorūm. &
conuiuim̄. si sustinem̄ & c̄regna
bim̄. **H**inc discipulo ammonet
dicēis. **P** multas t̄bulatione op̄e
ret nos int̄ire in regnū dī. **H**inc
scōy gl̄am ioh̄i angls indicant̄.
Hi sunt qui uenerūt de t̄bulatione
magna. & lauerūt stolas suās. & can
didas eas fecerūt in sanguine agni.
Quia ḡ nunc p̄t̄bulationē seruitur
ut post gaudij fructū metat. tan
to maior fiducia roborat mentē.
q̄nto hanc fortior pueritate afflic

209
no plantat. Vbi apte primus ad
iungit. Et defossus securus dormit.
Sicut enim malis presens securitas la-
bor est. et bonis presens labor perpetua
securitatem parat. Defossus
~~securus~~ securum se iam nouerat quod
dicebat. ego iam delabor. quod tempus
mee resolutionis instat. bonum cer-
tam certavi. cursum consummaui.
fide seruauimus. de reliquo reposita est
in corona iusticie. quoniam reddet in
dominus in illa die iustus iudex. Quia
enim contra mala transiunt sine de-
fectu certauerat. mansurum nu-
mum gaudium sine dubietate pre-
sumebat. quoniam uis de fossus intelligi et
aliter potest. Rebus namque transitoriis
occupati. pensare negligimus propter
ita peccamus. sed si ^{reduco} consideratio
nisi oculo a sinu cordis tenere cogita-
tionis aggere excutit. quicquid in in-
te latebat inuenit. Unde sancti uiriani
more latebras perscrutari non desinunt.
se se subtiliter indagantes. terrenarum
curam abiciunt. et effossis plene cogi-
tationibus cum nullo se reatu criminis
morderi deprehendunt. uelut in stru-
tu cordis aperit se securi requiescunt.
Latere quoque ab huius mundi actibus
appetunt. sua semper considerant. ut
cum loro regum inis minime constan-
gunt. iudicare que aliena sunt recu-
sent. Defossus securi dormiunt. quod dum sua
intima uigilant penetrant. a labo-

riosis se huius mundi oneribus sub qua-
tis ocio occultant. Unde et adhuc
subdit. Requiescis et non est qui te ex-
treat. Quisquis presens gloriam querit.
perfecto despectum meruit. qui semper
ad lucra inhiat. semper uidelicet da-
pna firmidat. sui enim perceptione re-
ficit. eius rei procul dubio et amissio-
ne lauciat. et quo obligatus muta-
bilibus accepturis inheret. eo longe
inuisibilis ab arce securitatis facit.
At contra quisquis in solo eternitatis desiderio figitur.
nec prosperitate attollitur. nec aduersitate
quassatur. dum nichil habet in mundo
quod appetat. nichil est quod de mundo
putescat. Hinc et enim salomon ait.
Non constabit iustum quicquid de i acciderit.
Hinc iterum dicit. Iustus quasi leo confidens.
absque timore erit. Bene itaque dicit.
requiescis et non est qui extreat. quia
tanto quisque a se plenius pauore quod
ex mundo est abiectus. quanto in semet
ipso uerius mundi concupiscentiam
uincit. Annus absque pauore qui ex
mundo est paulus in corde requieuerat
quod dicebat. certus sum enim. quia nec mors.
neque uita. neque angustia. neque principa-
tus. neque instantia. neque futura. neque
fortitudo. neque altitudo. neque profundum.
neque creatura. alia poterit nos separa-
re a carne dei quod est in christo ihesu domino nostro.
Cui uidelicet fortitudo caritatis ue-
ra secundum ecclesie uoce laudatur. cum per cantu
corum canticum dicit. Valida est in mors

dilectio. Virtuti enim mortis
dilectio comparatur. quia numi-
rū mentē qm̄ semel cepit. ad dilecti-
one mundi fundit occidit. & tan-
to hanc ualentius in auctore eri-
git. q̄nto & insensibile contra ter-
rores reddit. Sed int̄ hec sciendū ē.
quod prauū cū recta p̄dicant. ual-
de ~~difficile~~ difficile ē ut ad hoc q̄d taci-
ti ambiunt. n̄ erumpant. Vnde &
sophax p̄tinā adiungit. It̄ dep̄cabu-
ntur faciē tuā plurimi. Neq; enim
iusti uiri idcirco se innocentie tri-
nera arta custodiunt. ut ab alijs ex-
orent. Sed siue heretici seu pueri si
quilibet p̄ hoc q̄d int̄ homines qua-
si innocenti uiuunt. uideri p̄ homi-
nib; int̄cessore uolūt. & cū se alioq̄n
res insinuant q̄d ipsi appetunt. hoc
alijs p̄ magno pollicent. dūq; cele-
stia p̄dicant. insin̄s repente sponsi
omb; ostendunt q̄d amant. s; ne
dū terrena pollicendo pateſcant
q̄d s̄t ad uerba rectitudinis ei re-
currunt. Vnde mox subdit. Oculi
aut̄ impiorū deficiunt. & effugū
p̄ibit ab eis. Q̄d oculorū nomine uis
intentionis exp̄mit. p̄ eugl̄m ue-
ritas attestat dicens. si oculū tuū
simplex fuerit. totū corpus tuum
lucidū erit. quia uidelicet si op̄ati-
onē nr̄am intentio munda p̄ueni-
rit. qm̄libet alit̄ ab hominib; uide-
at̄. int̄ni tam iudicis oculi mundū

sub sequis actionis corporis ostendit.
Oculi q̄ impiorū sunt. intentiones
in eis carnaliū desideriorū. quid
circo deficiunt. q̄a et̄na negligūt.
& sola semp̄ t̄n̄soria p̄stolantur.
Adipisci quippe t̄renā gl̄am cogi-
tant. multiplicari temporalib; ex-
optant. ad mortē cotidie cursū
rerū labentū tendit. s; cogitare
mortalia mortalit̄ nesciunt. Carnū
uita p̄monita deficit. & tam car-
nale desiderū crescit. res habita
instante sine cōrumpit. & haben-
di anxiet̄ n̄ finit. s; cū impios
subtrahit. eorū p̄fecto desideria
cū uita t̄minant. Quorū scilicet
oculi tunc sup̄na ultione defici-
unt. q̄a suo hic iudicio at̄ t̄na de-
ficere delectatione noluerunt. Hō
oculo illoꝝ a iocunditate p̄stina
claudi p̄salmista conspexerat cū
dicebat. illa die p̄ibunt om̄s cogi-
tationes eorū. q̄a & et̄na mala nūq̄
cogitata rep̄unt. & subito amittunt
bona t̄poralia q̄ diu tractata tenu-
erūt. A quib; & effugū p̄it. quia eorū
malicia ab animā d̄sione disten-
dunt. quos se ualeat occultare n̄ in-
uenit. Nam nunc iniqui cū istia
aliq̄ vlt̄ ad uisā patiunt. effugū late-
bras inueniunt. q̄a ad uoluptatē
p̄tin̄ desideriorū carnaliū recurrūt.
Nec n̄ paup̄tas cruciat diuicissimā
mā demulcent. ne despectū p̄xi

moꝝ de p̄mar. se se dignitatibꝫ ex
altant. Si fastidio corpꝫ atteritur
ante positꝫ epulaz diuinitatibꝫ nu
tritꝫ. si qꝫ animꝫ inefficacie impulsu
deicitꝫ. mox p̄nitꝫ posita iocoꝝ blan
dimenta releuatꝫ. Tot qꝫ hinc habent
effugꝫ. qꝫ sꝫ p̄parant delectam̄ta.
Sed qꝫ doqꝫ ab eis effugiu p̄tꝫ. qꝫ eoꝝ
mens amissis omnibꝫ se solumꝫ & iu
dicẽ conspiciat. tunc uoluptas sub
trahitꝫ. uoluptatis culpa seruatur.
& repente miseri p̄eundo discunt
qꝫ p̄tura tenuerit. Qui tamꝫ qꝫ qꝫ
corpꝫ talitꝫ uiuunt. querere noci
tura n̄ desinunt. Vnde adhuc subdi
tur. Et spes illoꝝ abominatio ani
me. Qꝫ hic peccatoꝝ totꝫ suis cogi
tationibꝫ sp̄at. n̄ ut potestate cete
ros t̄nseat. cunctoꝝ multiplicitate
rerũ t̄nscendat. adũsantes domi
nando subiciat. obseqꝫntibꝫ miran
dus innotescat. ire ad uotũ satisfā
ciat. benignũ se cū laudatꝫ ostendat.
qꝫ qꝫ gula appetit offerat. ad hoc
qꝫ uoluptas op̄is imp̄. at expletio
ne concurret. Bene qꝫ spes illoꝝ
abominatio anime dicitꝫ. qꝫ & ea
qꝫ carnale ambuunt. sp̄ales quicꝫ iu
dicio rectitudinis aũsant. Nam qꝫ
peccatoꝝ uoluptatẽ estimant. hoc
iusti p̄cul dubio penā putant. Abo
minatio qꝫ ē anime spes prauoꝝ.
qꝫ nimirũ sp̄s deficit. v̄ caro req̄es
cit. Vt enī caro mollior. ita anima

duris nutritꝫ. Iura blanda resouent.
hanc aspa exercent. Iura delectati
onibꝫ pascitꝫ. hec amaritudinibꝫ
uegetatꝫ. Et sicut carnẽ dura sau
ciant. sic mollia sp̄m necant. Sicut
illā laboriosa int̄munt. sic delecta
bilis hanc extingunt. Spes namqꝫ
carnaliũ abominatio anime dicitꝫ.
qꝫ inde in p̄petuũ sp̄s int̄erit. un
de ad tempus caro suauitꝫ uiuit.
Sed hec sophia recte diceret. n̄ beatꝫ
iob cuncta largiẽ etiā uiuendo p̄
dicasset. At postqꝫ sanctiorẽ mo
nere de uitā n̄t. doctoreꝫ qꝫ se
erudire sapientie magisterio cona
tur. ipse dictoꝝ suoꝝ pondũ leuigat.
qui discretionẽ int̄ posita om̄e qꝫ
loquitꝫ destruit. quia liquorẽ sci
entiaꝫ pleno uasculo sup̄ fundit.
Sic namqꝫ ab indiscretis op̄es scien
tiaꝫ. sicut abstulit sepe op̄es corpꝫ
ialis substantie possident. Non nul
li enī qui t̄renaz rerũ multiplici
tate subnuxi sunt. aliquñdo multa
& habentibꝫ t̄buunt. ut ipsi hec
cunctis largi habere uideantur.
ita pueri si sapiunt. recta quedam
etiā rectoribꝫ locuntꝫ. n̄ ut alios
audiente doceant. sꝫ ut ipsi q̄nta
doctrina polleant innotescant. Pre
ire qꝫ p̄ se sapientia cunctos esti
mant. & ideo nichil se cui libet
dicere ultra m̄suras sue magnitu
dinis putant. Sic prauis quilibet

cu ueta

sic om̃s heretici sup̃ba uoce meli
ores docere n̄metuunt. quia om̃s
inferiores se arbitrant. S. sc̃a eccl̃a
elatos quosq; ab estimationis sue
culmine reuocat. & discretionis
manu ad equalitatis cōpagem re
stemat. Vnde beatus iob qui eũde
sc̃e eccl̃e membrū ē. uidens q̃dam
cor̃ mens puerba plate eruditi
onis intumuit. ilico respondit.
Ergo uos soli estis homines. & uo
biscū oriet̃ sapientia. Quisq; se p̃
ire om̃s ratione estimat. q̃d iste
aliud qm̃ solū se hominē exultat.
Et sepe contingit. ut dū p̃tūmōre
mens in altū ducit. in despectu
omniū & sui admiratione suble
uet. In cogitatione & enī p̃p̃rii
favoris orit̃. sibiq; de singularita
te sapientie blandit̃. ipsa fatui
tas pensat ea q̃ audierit ac uerba
que p̃fert. & mutat̃ sua & ridet ali
ena. Qui g̃ solū se s̃p̃ere estimat.
q̃d aliud qm̃ hanc candē secū ori
ri sapientiā putat. Numq̃m ad eē
aliss̃ cupit. soli s̃ hac ad tribuens. p̃
fecto intra tempora sue breuitati
claudit. Pensandū v̄ ē uir s̃s qn̄
ta discretionē utit̃. ut amicor̃ su
p̃bientū arrogantia cōp̃matur.
cū p̃tinū adiungit. Et m̄ ē cor
sicut & uob̃. nec inferior uir̃ sū.
Quis enim nesciat. q̃ntū beati iob
uita atq; scientia. amicor̃ ei scien

tiam excedat. Sed ut cor̃ sup̃biā
corrigat. eē se inferiore negat.
& ne sue humilitatis limitē tran
seat. eē se superiore tacet. nec p̃fe
rendo se s̃; conferendo indicat.
q̃d de se h̃i qui s̃ longe sunt impa
res discant. ut dū sponte inflectit.
sapientia ēminet. neq̃m se com̃
virescat scientia que iacet. Qs̃
bene mox ad equalitatis sensū re
uocat. q̃a timere ualde q̃si de sin
gularitate mansuetudinis pensat.
cū subsequit̃ adiungit. Quis enim
hec q̃ nōstis ignorat. Ac si apte dicat.
ū cunctis sunt nota q̃ dictus. de dic
tor̃ scientia singularit̃ cur tūmen.
Q̃a g̃ arrogantiū elationē ad equali
tatis cōmunionē reuocans p̃fecta
cor̃ptione redarguit. ad doct̃ine
nē sententiā erumpit. ut amice ei
humilitatē eius p̃us discerent. ue
ritatis pondera qm̃ reuerent̃ audi
rent. Sequit̃. Qui deridet ab amico
suo sic ego. inuocabit d̃m & exau
diat eū. Sepe infirma mens cū de
bonis actib̃ aura humani fauoris
excipit̃. ad gaudia exteriora deri
uat. ut post ponat q̃d intus appe
tit. & in hoc libent̃ iaceat resoluta
q̃d foris audit. ita ut beata n̄ tam
fleri qm̃ dici se gaudeat. cūq; lau
dis sue uocib̃ inhiat. q̃d eē cepit
relinq̃t. Inde g̃ ad d̃o disiungitur.
unde in d̃o laudanda uidebatur.

211
Non nūq̄m v̄ recto op̄i animi con-
stanti iunxit. & tam humanis
irrisiōib; urguet. miranda agit
& obprobria recipit. & qui exire so-
ris plaudes potuit. repulsus con-
tumelias ad semetipsum redit. et
eo se ipsum intus robustū indo-
solidat q̄ foris n̄ inuenit q̄ requies-
cat. Tota & enī spes in auctore fi-
git. & ut irrisiōnū conuicia sol-
inter ceteris imploratur. atq;
afflicti animi sit dō tanto pxim.
q̄nto & agnā humani fauorē alie-
nus. in p̄cem p̄tū fundit. & p̄sū
exterius ad penetūdā q̄ intus sunt
mundū liquat. Bene itaq; n̄c dē.
q̄ deridetur ab amico suo sicut &
ego inuocabit dñm & exaudiet eū.
quia bonorū menti dū p̄tū exp-
brant. ostendunt quē suorū actiū
testem querant. Que dū cōpunc-
ta in p̄cib; se se accingit. inde in-
tra se sup̄ne exauditiōni iungit.
unde extra se ab humana laude
separatur. Notandū v̄ q̄m p̄uide
ut ponit sicut ego. q̄a sunt n̄ nul-
li. q̄s & humane irrisiōes depri-
munt. & tam diuini aurib; exau-
dibiles n̄ sunt. Nam cū derisio cōtra
culpā nascit. p̄fecto nullū uirtu-
tis meritū in derisione generat.
Baal & enī sacerdotes clamorib; huc
inde uocib; implorantes. derisi
ab behya fuerant cū dicebat. Ua-

mate uoce maiore. dñs enī ē & for-
sitā loquit. aut indiūsorio n̄ ē.
Sed hec eis irrisio aduirtutis usū
n̄ fuit. quia p̄culpe meritū uenit.
P̄uide ḡ nunc dicit. qui deridet
ab amico suo sicut ego inuocabit dñm
& exaudiet eum. quia illū facti
humana irrisio dō pximū. quē
ab humanis prauitatib; uite inno-
centia seruat alienū. Sequitur.
Deridet enī iusti simplicitas. Hui
mundi sapientia ē cor machina-
tionib; regere. sensum uerbis ue-
lare. que falsa sunt uera ostende-
re. que uera sunt fallacia demon-
strare. Hec nimirū prudentia usū
ai uenib; scit. hec a pueris p̄cio
disce. Hanc qui sciunt ceteros
despiciendo sup̄biunt. hanc qui
nesciunt. subiecti & timidi in alijs
mirant. quia ab eis hec eade du-
plicitas iniquitatis nomine pallia-
ta diligit. dū mentis pueritas ur-
banitas uocat. Hec s̄ obsequenti-
bus p̄cipit bonorū culmina querere.
ad epta temporal' gl̄e uanitate
gaudere. irrogata ab alijs mala
multiplici reddere. cū iures sup̄-
petunt nullis resistentib; cedere.
cū uirtutis possibilitas deē. q̄cqd
explere p̄ maliciā n̄ ualent. hoc
in pacifica bonitate simulare. At
cont̄ iustorū sapientia ē. nil post
ensionē fingere. sensū uerbis ap̄ire.

uera ut sunt diligere. falsa deu-
tare. bona gratis exhibere. mala
libentius tolerare quam facere. nul-
lam iniurie ultionem querere. pue-
ritate contumeliā lucrum putare.
Sed hec iustorum simplicitas deridet.
quā ab huius mundi sapientibus puri-
tatis uirtutis fatuitas credit. Omne
enim quod innocent agitur ab eis pecul-
dubio stultum putat. et quicquid inope-
ueritas approbat carnali sapientie
fatuum sonat. Quid namque stultum
uidetur mundo. quoniam mentis uerbis
ostendere. nil callida machinati-
one simulare. nullas iniurias con-
tumelias reddere. per maledicenti-
bus orare. paupertatem querere.
possessā relinquere. sapienti non
resistere. percutientem alterā maxil-
lam perbere. Unde bene huius mundi
dilectoribus ille egregius dei sapien-
tius Abominatione egyptiorum
immolabimus domino domino nostro. Quis
quippe egyptius edere dedignatus.
sed quod abhominant egyptius hoc is-
rahelites domino offerunt. quā simplici-
tate conscientie quoniam iniusti quique
uelut infamā abiectaque despiciunt
hanc iusti in uirtutis sacrificium
uertunt. et excolentes recti pu-
ritate ac mansuetudinem domino immo-
lant. quoniam abhominantes reprobis fa-
uitatem putant. Que nimirum ius-
ti simplicitas breuit. sed sufficien-

ter exprimit. cum prius sub infer-
tur lampas contempta apud cogi-
tationes diuitum. Quid hoc loco
signat nomine diuitum. nisi elati-
o superborum. qui uenturi iudicis
respectum non habent. dum superbis apud
se cogitationibus tument. Nam
sunt nonnulli quos census per uimorem
non eleuat. sed per misericordie opera exaltat.
Et sunt nonnulli qui dum se terrenis opi-
bus habundare conspiciunt. ue-
ras dei diuitias non requirunt. atque et
nam patiamur non amant. quia hoc sibi
sufficere quod rebus temporalibus
fulciuntur putant. Non enim
census in cōmine et affectus. Sunc
ta enim que deus condidit bona
sunt. sed qui bonis male uitam per-
fecto agit. ut quasi pedactans in
glorie eo propter quem uiuere debuit
pane moriatur. Pauper ad requiem
lazarus uenerat. superbum uero diuitum
tormenta cruciabant. sed tamen
diues abraham fuerat qui lazarus
in sinu tenebat. Qui tam auctori
suo colloquens dicit. Loquar ad dominum
meum cum sim puluis et cinis. Quid
itaque iste diuitias suas estimare
nouerat. qui semetipsum puluerem
cineremque pensabat. Aut quando huc
res possidere extollerent. qui de se
quoque eorum uidelicet possessore tam
abiecta sentiret. Atque iterum sunt
nonnulli quibus et res terrene non super

212
petunt. & tamen apud se pfectū
tumoris erigunt. Hos & census ad
offensionē potentie minime sub
uehit. & tamen mori pter uia int
re ppos diuites addicit. Quoscuq;
g sequentis uite amor n̄ humili
at. hoc in loco sacer sermo diui
tes appellat. quia in iudiciū quoq;
ultione n̄ discrepant. utriū reb'
an solis morib' intumescant. Qui
cū uitā simpliciū in hoc mundo
humile abiectāq; conspiciunt.
elati p tuius despectib' irident.
¶ Equaqm quippe eis hoc externū
adeē considerant. ad qd ipsi to
tus conatib' anhelant. Quasi stulto
g despiciunt. qui scilicet ea n̄ ha
bent que ipsi utiq; vl' habendo
vl' solū amando moriunt. & qsi
mortuō deputant. qsi neq; qm
secū uiuere carnalit' pensant.
Qui enī ab hui' mundi appetitu
morti. atrenis pfecto mentib'
omniū extinctus estimat. Qd be
ne nr̄i miraculū redemptori sig
nat. cū ab in mundo spū hominē
liberat. De quo nimirū sc̄ptū est.
¶ Clamans & multū discer penē exist
ab eo. & factus ē sic mortuus. ita ut
multi dicerent qd mortuū ē. tūc
aut tenens manū ei eleuauit eū
& surrexit. Velut mortuū qppe
ostendit. qd a maligni sp̄s potes
tate liberat. quia qsq; in trena

desideria subicit. uitā in se carna
lis conūlationis extinguit. In mun
do mortuū apparet. qd possesso
re prauo qui p in munda deside
ria se agitabat caret. quē multi
mortuū dicunt. qd qui sp̄alit'
uiuere nesciunt. eū qui carnalia
bona n̄ sequit'. extinctū funditū
arbitrant'. Sed quia ipsi quoq;
derisores simpliciū xpianitatis
nomine censent'. reuerentia re
ligionis p̄ssi. exhibere malū pu
blice irrisionis erubescunt. Vnde
fit ut apud se tumidi tacentesq;
derideant. quos abiectos ualde
atq; in sumō p simplicitatē putant.
¶ Bene g dicit' lampas contēpta ap̄t
cogitationes diuitū. qd supbi q;
dū pensare bona seqntia ut supi
diximū nesciunt. penē nil estim
ant quē n̄ uident habere quod
amant. Sepe namq; contingit
ut electus quisq; qui ad etnā feli
citatē ducit'. continua hic adū
sitate dep̄mitur. n̄ hic rerum ha
bundantia fulciat. n̄ dignitatū
glā honorabile ostendat. nulla ei
obseqntiū frequentia suppetat.
nulla hunc humanis oculis uestiū
pompa cōponat. Ac uncus v̄ despi
cibilis ceruit. & hui' mundi grā
indignus estimat'. s; tamen ante
occulti iudici' oculo virtutibus
emicat. uite meritis choruscat.

honorari metuit. despici nō refugit.
corpus continentia afficit. sola in
animo delectatione pinguescit.
mentē semp ad patientiā pparat
q̄ erectus p iusticia. de pceptis con
tumelijs exultat. afflicto corde cō
pattur. de bonorū pspiciatib; quasi
de ppijs letat. sacri uerbi pabula
in mente sollicitus ruminat. ~~facit~~
q̄ inquisitus quod libet eloq̄ dupli
cit ignorat. Bene itaq; uisti simpli
citas q̄ lampas eē dicit q̄ contempta.
lampas q̄a interius lucet. contempta
quia exteri nō lucet. Intus ardet flā
ma karitatis. foris nulla gloria
resplendet decore. Lucet ḡ q̄ de
spicit. quia flagrans uirtutibus ab
iectus estimat. Mentes quippe carna
liū pensare bona nō ualent. nī que
carnalit̄ uident. Hinc ē q̄d dauid
sc̄m pat̄ ipse dilexerat quē pph̄e sa
muelis oculis p̄sentare recusabat.
qui ad unctionis grām dū septem fi
lios deduxisset apph̄a requisitus
annumerū sobolis exp̄esset. cū mag
na desperatione respondit. Est puer
paruulus qui pascat oues. Quo deduc
to. q̄ electo p̄tinus audiuit. Homo vi
det uis faciem. d̄s aut̄ p̄seruat cor. Lam
pas ḡ dauid p̄ innocentia fuerat. sed
tam ualde contempta. quia p̄ exterioro
racernentib; nō lucebat. Sciendū v̄ ē.
q̄d iustus quisq; aut̄ temporalem
glām nō habet aut hanc sub semetip

so frangit si habet. in honori suo li
ber emineat. ne uictus delectatione
succumbat. Hinc ē quod ille p̄dicator
egregius ante humano oculō apos
tolatus sui glām humiliauerat qui
dicebat. Non uisi sumus hac potestate
cum possemus oneri eē ut xp̄i apli.
¶ Si facti sumus paruuli in medio ur̄m.
¶ Nis v̄ auditorib; nimirū tumor di
uitiū adhuc in corde remanserat. q̄
mandauerat nesciunt q̄d faceret cū
dicebat. Epistole graues sunt q̄ forte
p̄sentia aut̄ corporis infirma q̄ con
tēptibilis. Quē enim dicere talia cog
nouerant. secū cōmuniter uerere non
posse iudicabant. cumq; eum q̄ hu
milit̄ uiuendo cernerent. q̄ altum
sermone pensarent. sua eō elatio cō
pult. ut quē p̄cepta timuerant. p̄
p̄sentie uerba despiceret. Quid ḡ pa
ulus nō contempta lampas apud cogi
tationē diuitiū fuit. quia unde magi
steriū humilitatis exhibuit. inde
aruidib; discipulis supbie cōtumeli
as recepit. Horrendo q̄ enim in lan
guage supbientiu unde obmutescere
debut exercuit. dū mens elata car
naliū hoc quasi dedignabile repu
lit. q̄d magister inuitabile ostendit.
¶ In contempta lampas nō erat qui tot
uirtutib; emicans. tanta ap̄secutori
bus ad uisā tolerabat. legatione in
catena fūgit. eiusq; uincula in om
ni p̄torio manifestantur. uirgis ce

213
datur. mutasq; ex genere exgentib;
piculis urget. Lapidib; lustris tum
dit. pedib; extra urbem trahitur.
q̄a extinctus estimatur. S; usq; q̄
lampas ista contēpnit. Quo usq; de
spicabilis habetur. Numq̄d nam
fulgore suū nullatenū exertit. q̄
nūq̄m q̄nta claritate candeat oste
ndit. Ostendit plane. Nam cū lapa
contēpta apud cogitationes diui
tū diceret p̄tinus addit. parata ad
temp̄ statutū. Statutū quippe con
tempte lampadis tempus ē extremi
iudicii p̄destinatus dies. quo iust
quisq; qui nunc despiciat. q̄nta po
testate fulgeat demonstratur. Tūc
enī cū dō iudices ueniunt. qui nūc
p̄dō iniuste iudicant. tūc eorū
lux tanto latius ēmicat q̄nto eos
nunc manu p̄sequentiū durius an
gustat. tūc rep̄boy oculi patescūt
patescūt. q̄d celesti potestate sub
mixti sunt. qui t̄rena om̄a sponte re
liquerūt. Vnde electissius ueritas
dic. Vos qui secuti estis me in rege
neratione cū sederit filius homini
in sede maiestatis sue. sedebitis &
uos sup̄ sedes duodecim. iudican
tes duodecim tribus isrl. Neq; enī
plusq̄m iudices illa ur̄ni confes
soria n̄ habet. s; nimirū duodena
rio numero q̄ntitas uniuersitatis ex
p̄mitur. q̄a quisq; stimulo diui
ni amoris excitatus. hic possessā reli

querit. illic p̄culdubio culmen iu
dicarie potestatis obtinebit. ut si
multum iudex cū iudice ueniat.
qui nunc cōsideratione iudicii. sese
spontanea paup̄tate castigat. Hinc
ē enī q̄d de scē ecclē sponso p̄salomo
nē dicit. Nobilis in portis uir eu.
q̄ndo sederit cū senatorib; t̄re. Hinc
ysaias ait. Dñs ad iudiciū ueniet. cū
seniorib; ppli sui. Hinc eos dē senio
res ueritas n̄ iam famulo s; amico
denuntiat dicens. Non iam dicam
uos seruo. s; amico meo. Quos nūm
rū p̄salomista intuens ait. Michi aut̄
numis honorificati s̄ amici tui d̄s.
Quoy dū celsitudinē cordi aspiceret.
mundi gl̄am qua calce calcarent.
p̄tinus addidit. Numis confortatū
ē p̄ncipatus eoy. Ac ne paucos ēē cre
deremus q̄s p̄ficere usq; ad summū
tante p̄fectionis agnoscamus. ilico
adiunxit. Dinumerabo eos & sup̄
bare nā multiplicabunt. Quot itaq;
nunc p̄ amore ueritatis se se libent̄
humiliant. tot tūc in iudicio lam
padēs choruscant. Dicatur recte
lampas contēpta apud cogitatio
nes diuitū. parata ad temp̄ statutū.
q̄a uniuscuiq; iusti anima uelut ab
iecta contēpnit. cū de gens inferi
gl̄am n̄ habet. s; admirabilis cernit
cū desup̄ fulget. Libet un̄ hec redēp
toris uas mem̄is oculos tollere.
sensimq; amenb; ad caput uenire

Ipsē enim lampas ueracit̃ extitit. q̃
predemptione nr̃a in cruce mories
tenebrosi nr̃i mentib' lucē plignū
fudit. **H**ac nos lampade ioh̃is illu
minari cōspexerat cū dicebat. **E**rat lux
uera que illuminat omnē hominē
uenientē in huc mundū. Quā tam
aput cogitationes diurnū contēp
tā uidet. cū paulo post subdit. **I**n
ppria uenit. q̃ sui eū n̄ receperunt.
Hui' lampadis flamas herodes explora
re uoluit. cū ei' miracula uidere
cōcupiuit. sic sc̃ptū est. **E**rat enī ex
multo tēpore cupien' uidere eū
eo q̃d multa audisset ab illo. q̃ sp̃a
bat signū aliq̃d uidere ab eo fieri.
Sed lampā hec ante ei' oculo nullo
radio lucis emicuit. q̃a ei' q̃ se n̄ pie
s; curiosē quesierat. nichil de se mi
rabile ostendit. **I**nquisitus quippe
redēptor tacuit. expectatū mira
cula exhibere cōtēpsit. ^{aput se} se seq; in oc
culus retinens. eos quos extēriora
querere cōmpit. ingratos forā re
liquit. magis eligens apte asupbi
entib' despici. q̃m n̄a credentib' ua
cua uoce laudari. **U**nde p̃tinū lam
pā ista contēpta ē. sic illic subdit.
Spreuit aut̃ illum herodes cū exer
ctu suo. q̃ illi sit indutū ueste alba.
Sed contēpta lampā q̃ intra irrisio
nes tolerat. de celo lucidi choruscet.
Unde hic apte subiungit. **P**arata
ad tēp' statutū. **D**e quo uidelicet

tempore p̃p̃salmissā dicit. **S**umac
cepo tēp' ego iusticiā iudicabo.
Hinc in euāglio p̃semetipsū denun
tiat dicens. **T**ēp' meū n̄ dū aduenit.
Hinc petrus ait. **Q**uē oportet celū su
scipe. usq; ad tempora restitui moni.
Lampā q̃ que nunc contēpntur. ad
statutū tēp' uentura p̃paratur.
q̃a ipse peccata in die ultimo iudicat
qui nūc peccantiū derisorē p̃terat.
q̃ tanto tunc duri' distictionē exercit
q̃nto nūc uocandis peccatorib' suā
leni' patientiā sternit. **Q**ui enī diu
conuēndo expectat. n̄ conuēsos
sine retractione cruciat. **Q**d p̃ p̃pham
scilicet breuit̃ insinuat dicens. **T**a
cui semp̃ silui. patiens fui. sicut
parturiens loquar. **U**tenī p̃dixi
mus parturiens cū dolore eicit.
hoc q̃d in uniuersū tēpore longo ges
tauit. **Q**ui q̃ semp̃ siluit sic parturi
ens loquitur. quia uenturū iudex
qui sine ultione diu facta hominū
p̃terit. q̃ndōq; cū seruoze examini
quasi cū dolore mentis quantē anim
adūisionis sententiā unius seruaue
rit ostendit. **N**emo q̃ hanc lampade
cū latet despiciat. ne contēptores
suos cū de celo fulserit exurat. **S**ui enī
n̄ n̄ardet adueniā. tūc p̃cul du
bio ardebit ad penam. **Q**uia q̃ p̃su
pnā grām uocationis tēpus ac
cepimū. dū adhuc licet i licentia
sup̃ ē eius irā qui ubiq; ē mores in

melius mittando si
quippe animadū
quē correptio abse
largiente dño in
ribus transcurriss
enim sacri libri seq
rioz uirtutib' exten
breuiter exponen
ea necesse ē ut alijs
seruiemus. quaten
seruentior ad lege
deat. quanto exlec
intercessione **R** & **S**
Explēit Seda Part
Beatī **G**regoriū
Liber **D**e c
Dei uirtutib' in portis mentis et

214
melius mutando fugiam? Solum
quippe animaduſto illa n̄ inuenit
quē correptio abscondit. Hec nos
largiente dño induob' iam corpo
ribus tranſcurreſſe ſufficiat. Quia
enim ſacri libri ſequentia myſte
riorū uirtutib' extenſa complecti
breuiter exponendo n̄ poſſum.
ea necē ē ut alijs uoluminib' re
ſeruemus. quaten' lector tanto
ſeruentior ad legendi ſtudiū re
deat. quanto exlectionis quoq;
interceſſione **RESPIRAT;**

Explicit Secda Pars MORALIVM
BEATI GREGORII PAPE.

LIBER DE CI MSS.;

De ci bus in portis meatus est finis morum

Ipsē enim lampas ueracit̃ exiit. q̃
 p̃redemptione nr̃a in cruce moriens
 tenebrosiss̃is nr̃is mentib' lucē plignū
 fudit. Hac nos lampade ioh̃is illu
 minari cōspexerat cū dicebat. **E**rat lux
 uera que illuminat omnē hominē
 ueniēte in huc mundū. Quā tam
 apert̃ cogitationes diuini contēp
 tā uidet. cū paulo post subdit. **I**n
 ppria uenit. & sui eū n̄ recepunt.
Hui' lampadis flamas herodes explora
 re uoluit. cū ei' miracula uidere
 cōcupiuit. sic sc̃ptū est. **E**rat enī ex
 multo tēpore cupiē' uidere eū
 eo q̃d multa audisset ab illo. & sp̃a
 bat signū aliq̃d uidere ab eo fieri.
Sed lampas hec ante ei' oculō nullo
 radio lucis emicuit. q̃a ei' q̃ se n̄ pie
 s; curiosē quesierat. nichil de se mi
 rabile ostendit. **I**nquistus quippe
 redēpt̃ tacuit. expectatū mira
 cula exhibere cōtēpsit. ^{ap̃te} se seq; in oc
 cultis retinens. eos quos extet' iora
 querere cōmpit. ingratos forā re
 liquit. magis eligens ap̃te asupbi
 entib' despici. q̃m n̄a credentib' ua
 cua uoce laudari. **V**nde p̃tinū lam
 pas ista contēpta ē. sic illic subdit.
Spreuit aut̃ illum herodes cū exer
 citu suo. & illi sit indutū ueste alba.
Sed contēpta lampas q̃ intra irrisio
 nes tolerat. de celo lucidi choruscet.
Vnde hic ap̃te subiungit. **P**arata
 ad tēp' statutū. **D**e quo uidelicet

parturiens loquar. **V**t enī p̃dixi
 mus parturiens cū dolore eicit.
 hoc q̃d in int̃imis tēpore longo ges
 tauit. **Q**ui g̃ semp̃ siluit sic parturi
 ens loquitur. quia uenturū iudex
 qui sine ultione diu facta hominū
 p̃tuit. q̃ndoc; cū seruo re examini
 quasi cū dolore mentis quante anim
 aduisionis sententiā unius seruaue
 rit ostendit. **N**emo g̃ hanc lampade
 cū latet despiciat. ne contēptores
 suos cū de celo fulserit exurat. **S**ui enī
 n̄c n̄ardet adueniā. tūc p̃cul du
 bio ardebit ad penam. **Q**uia g̃ p̃su
 p̃nā grām uocationis tēpus ac
 cepimū. dū adhuc lice. i. licentia
 sup̃ ē eius usq; qui ubiq; ē mores in

[illegible]

